

חידושים על הרמב"ם הלכות ע"ז פ"ק ג' הלכה ה' העובד וכו' וכוונתו לבזויה וחי' על שגגתו ע"כ וכתב הכ"מ ז"ל דרבי מפרש דמתני' לענין קרבן מסנייא דאי למיתה לא אפשר פינן דהוא מוטעה וכו' ולא ראה מ"ש רש"י פמתני' דתייב מיתה והיינו פינן דאתרו בו ודרף עבודתה בכך אפי' מתפונן לבזויה ודאי תייב מיתה ופשיט דברי רבי מורים פה דכתב הואיל ועבודתה בכך תייב ומביא קרבן על שגגתו ולא פתב תייב להביא קרבן על שגגתו ועוד לא דמיא להך דר"מ דהתם לא נתפונן לעובדה פלל דהא לא ידע לה פלל מעיקרא וליכא ביה לא חיוב מיתה ולא חיוב חטאת אלא איסורא אבל רבינו פתב העובד פעור בבזוי וכו'.

משמע דנתפונן לעובדה ונתפונן לבזויה והכי משמע מגמ' דקאמ' על מתניתי דקתני הפוער וכו' ואע"ג דמתפונן לבזויה והיינו דמשמ' לנה דמתני' לענין מיתה מסנייא דקאי על אלו הנסקלים והחשיב נמי הפוער וכו' וכן פתבו התוס' יע"ש.

אף ראיתי למהרש"א ז"ל שם פתב דהך דר"מ תייב חטאת והביא ראיה מדברי מרן ז"ל ע"ש וליתא אלא האמת במ"ש דאם אינו מתפונן לעובדה פלל אלא לבזויה לית ביה חיוב חטאת פלל אלא איסורא בעלמא הוא דאיכא ונ"ל ראיה לזה מהא דאמרינן בגמ' שם גבי פלוגתא דאב"י ורבא בעובד מאהבה ומייתי אב"י ראיה מהך דכהן משיח דקתני תייב חטאת על שגגת המעש' וקאמ' אי לא קיבלו עליה באלויה לאו פלום הוא ומאי קושיא: דהא ר"מ נמי אע"ג דלא ידע לה פלל א"ה תייב חטאת פינן דדרף עבודתה בכך ה"נ הך אנדרטא פינן דהויא ע"ז שמשפתחים לה לעובדה הויא לה דרף עבודתה בכך וא"כ פינן דהשפתחה לה אף שפונתו לכבוד המלך ודאי תייב חטאת וכל שפן הוא מהך דר"מ גם לשיטתו דמפר' דעת התוס' דמיירי לענין מיתה אבל לגבי חטאת לא בעינן עובד ואפ"י רבא מודה א"ב מאי מקש' אב"י לרב' מחיוב חטאת אלא ודאי כמ"ש ועיין להרמ"ה ז"ל כשי' לסנהדרין יע"ש ודוק.

פ"ק ד' הלכה ב' או דהודחו מאליהו עיין פ"ק ש"ש ט"ס בדבריו וראיתי להמגיה בספר מש"ל שרצה להוכיח מהא דאמרי' בפ"ק ד"מ דניסת מפי עצמו וכו' יע"ש. ולע"ד אינו ענין לכאן דהכא מיירי אף דעבדו ע"ז א"ה פינן דאין אדוקים בה אינם גידונים פמרונים אלא פחידיים אבל התם מיירי באמירה לחודה לא מחייב פינן דמיקלף ולא עבד אבל אי עבד.

מחייב ולא אמרינן אינו אדוק וכו' דטעם זה אינו מונפר שם פלל והעיקר כמ"ש הד' מש"ל ז"ל ועיין במה שהקשה הל"מ ובמה שתי' ועוד נ"ל דכיון דדינינן ביחידים דבעי עדים והתראה לכל אחד אפשר שלא ימותו פלל דלא נמצא להם עדים והתראה אבל אי דינינן להו במרובין אף להך דלא נמצא ליה עדים והתרא' מקייל בהדיהו כמ"ש הל"מ לקמן.

הלכה ד' פדי שלא יפסו וכו' עיין מ"ש מ"ש מ"ש הרב מ"ק ז"ל וכנראה דנעלם מעיניו פרייתא בפ"ק חלק דשם נאמר בהדיא מקרבה ולא מן הספר ובזרי משיח דשקולים הם ויבואו שניהם.

הַלְכָה ה' וּמִתְרִין בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד וְכוּ' עֵינַן מ"ש ז' ה"ל"מ דמ"ש ומ"ש בגמ' לומר וכו' הוא קאי על מ"ש בגמ' לומר שְׁצָרִיכִין עֲדִים וְהִתְרָאָה וְהִתְמַן מִיָּרִי בְּמִרְוֵבִין דְּאֶקְרָא קְאִי וּלְכַף תִּי דְּמִיָּרִי עַל הַמְדִּיחִין כְּפִי רְש"י אֲבָל וְדָאִי עַל הַמְתַּנִּי לֹא קָשָׁה כָּלֵל דְּמִיָּרִי בְּהִדְיָא בִּיחִידִים וְכַמ"ש הַכ"מ וְעֵינַן כַּמ"ק ז"ל דְּלֹא זָק בְּזָה וְגִירָס' מְוֹטְעִית גְּזַמְנָ' לֹו קְדַבְרֵי הַל"מ.

אֲבָל קִשׁ בְּמוֹ שֶׁהִק' הַמ"ק וְעוֹד קִש"ל מְהָא דְּאֶמְרֵי בַּפ' ד' מִיתוּת דַּס"א ע"ב אֶחָד יְחִיד הַנִּיֶּסֶת וְכוּ' מְכָלֵל רַבִּים לְהַחְמִיר עַל גּוֹפֶם זְכוּ' וְקֹאֲמֵר הֵתָם בַּגְמ' מְכָלֵל דְּשִׁאָר דְּבָרִים בִּי הַדְדִי נִינְהוּ וְאִי בְּדַבְרֵי הַל"מ מֵאִי מִק' הַגְמ' הָא ע"כ אִיכָא בִּינִינְהוּ לְהִתְרָאָה וְעֲדִים דְּלֹא בָּעוּ וְאֶפְשָׁר בִּינוּן דְּאִיכָא שָׁם הִתְרָאָה כַּמ"ש הַכ"מ ז"ל אִינָם מְחֻלְקִים מִקְרֵי וְהֵינּוּ טַעְמָא דְּלֹא קֹאֲמֵר בְּמִתְנִיתִין גְּמִי זֶה חֲנֻמָּר בְּמִרְוֵבִים וְכוּ' וְק"ל.

פָּרָק ה' הַלְכָה י"א וְאִינוּ לֹוּקָה אֲלָא הַנּוֹדֵר בְּשִׁמוּ וּמְקַיִים בְּשִׁמוּ וְכוּ' וְעֵינַן בְּהַשְׁגוֹת הַרְאָב"ד ז"ל וְעֵינַן לְהֵרֵב כַּמ"מ ז"ל שְׁתִּי לְזָה יַעו"ש וְעֵינַן לְהֵרֵב מ"ק ז"ל שְׁלֹא רָאָה דְּבָרֵי הַתּוֹס' ז"ל בְּפָרָק ד"מ וּלְכַף הַקְּשָׁה מֵה שֶׁהִק' יַע"ש.

וְנִלְע"ד דְּדַבְרֵי הֵרֵב כ"מ מְוֹכְרִין דְּהָא מְוֹכְרָח דְּמֵאִי דְּפִלְגִינְהוּ תַּנָּא הוּא לֹוּמֵר דְּחִד מִיָּנִינְהוּ לְקִי וְאִם כֵּן וְדָאִי פִי דְּמִתְנִי הוּא מְוֹכְרָח לֹוּמֵר הַנּוֹדֵר וּמְקַיִים לְקִי מִשּׁוּם דַּס"ל כַּר"י וְלַר"י דַּס"ל מִשּׁוּ' הַגְּלִילִי דְּכָל ל"ת שְׁאִין ב"מ אִין לֹוּקִין עֲלִיו וְהָא הוּא דְּאֶמֶר הַלְכָה כְּסֻתָּם מִשְׁנֵה אֲלָא וְדָאִי דְּוֹקָא הֵכָא מִשּׁוּם חֲנֻמָּר ע"ז.

וְרֵאִיתִי לְהֵרֵב ל"מ שְׁכַתְּב דְּרַבִּי אִיָּרִי שְׁנִשְׁבַּע שְׁיֵאכֹל וְאֲכַל וַיֵּשׁ בָּהּ מַעַשׂ וְכוּ' וְתַמָּה עֲלִיו הֵרֵב מ"ק ז"ל דְּבִשְׁעַת מַעֲשֵׂה לִיכָא אִיסוּר וְכוּ' וְנ"ל דְּאֶפְשָׁר אִיסוּר שְׁבוּעָה לִיתָא אֲלָא כְּשִׁמְקַיִים שְׁבוּעָתוֹ דְּאִז נִרְאָה כְּמוֹדָה לַע"ז אֲבָל אִם גְּשָׁבַע בְּשִׁמוּ וְלֹא קֵיִים הַשְׁבוּעָה אֲדַרְבֵּה נִרְאָה דְּלֹאוּ מִמֶּשׁ הוּא לְגַבְיָהּ.

וְא"כ הָאִיסוּר אִינוּ כִּי אִם בְּשַׁעַת מַעֲשֵׂה. פָּרָק ו' הַעוֹשֵׂה אוֹב וְכוּ' עֵינַן בַּב"מ בַּמ"ש וּפְלוּגְתָא דַּר"י וְר"ל וְיָדוּעַ דַּהֲל' בַּר"י יַע"ש וְשִׁיעוּר דְּבָרֵיו נ"ל דַּס"ל דְּכִי אָמַר ר"י הוֹאִיל וְכוּ' בְּלֹאוּ א' הֵינּוּ דוּק' אִם עָשָׂה שְׁתִּיחֵן בְּהַעֲלָם אֶחָד אֲבָל אִם עָשָׂה כָּל אֶחָד בְּפָנֵי עַצְמוֹ חֲטִיב עַל שְׁתִּיחֵן וְהִכִּי חֲטִיב עַל יְדַעוֹנֵי אֲלָא וְדָאִי דַּס"ל דְּבִידְעוֹנֵי אִית בִּיָּה מַעֲשֵׂה אֲכַל ר"ל ס"ל דְּלִית בִּיָּה מַעֲשֵׂה וְהָא דְּקֹאֲמֵר ר"י מִתְנִי ר"מ דְּלֹא בָּעִי מַעֲשֵׂה לְדַבְרֵיו דַּר"ל קֹאֲמֵר אֲבָל קָשָׁה בִּינוּן דְּכַתְּב רַבִּינוּ קְטוֹרֶת בִּידְעוֹנֵי א"כ גַּם לַר"ל הוּי מַעֲשֵׂה דָאִין לָךְ מַעֲשֵׂה גְּדוּל מִזָּה וְזֶה וְדָאִי מְוֹסְפִים כֵּן לַר"י בִּין לַר"ל דְּבִידְעוֹנֵי אִיתְבִּיָּה קְטוֹרֶת דְּלִיכָא פְּלוּגְתָא בִּין ר"י לַר"ל בְּעַנְנֵן הַמַּעֲשֵׂה הִיאָה הִנֵּה תַדַּע דְּהָא דְּכ' רַבִּינוּ קְטוֹרֶת בְּאוֹב הוּא לַע"ד מַמ"ש בַּגְמ' וְכַמ"ש הֵרֵב ל"מ וּלְכַף דְּקֹדֵם בְּלִשׁוֹנוֹ וְלֹא כְּתַב לְשׁוֹן מִשּׁוּם דָּאִם קִיטֵר לְשׁוֹן אִף שֶׁהוּא לְחַבֵּר חֲטִיב מִשּׁוּם ע"ז וּלְכַף תִּירִץ רַבָּא בַּפְר' ד"מ אֲלָא בְּמִקְטֵר לְחַבֵּר וְלֹא זָכַר לְשׁוֹן כָּלֵל וְלֹא כְּמוֹ שֶׁהוּבָא בַּפ"א דְּכַרִּיתוֹת וְכ"כ הַש"ף בִּיד"ד סִימָן קַע"ט וְעֵינַן לְהֵרֵב מ"ק שְׁאִין דְּבָרֵיו מוֹבָנִים וּמַעֲתָה כֵּן דְּגַם לַר"ל יְדַעוֹנֵי גְּמִי אִית בִּיָּה מַעֲשֵׂה אִמָּאִי

לא תני ליה במתני' וכבר תי' הרב ל"מ ז"ל משום דלאו מילתא פסיקת' דאיכא ידעונו בלא מעש' נאפילו מעשה זוטא לית ביה לכה תנא ליה אבל אויב ליכא בלא מעשה וסתמו כפי' דאית ביה מעשה ולכה תני ליה.

במתני' בסתם ומעתה אפשר לומר דרבינו פסק כר"ל ודלא כמרן כ"מ ז"ל ודקדק בלשונו בהלכות שגגות וכתב ידעונו במעשה מה שלא כ"כ באוב משום דס"ל דלא פליגי ר"י ור"ל במציאות המעשה דגם סתם אויב הוא במעשה דהיינו הקטור' ולכה באוב לא כתב במעש' משום דסתמו כפי' אבל בידעונו ביאר וכתב ידעונו במעשה ודלא כמו שהבין הרפ"ח ז"ל דמ"ש אויב בסתם משום דס"ל דהקשת זרועותיו הוי מעשה וא"כ פסק בר"י ולכה הק' על מ"ש הב"ז לתרץ דרבי' פסק כר"ל דס"ל דחלוקה דמיתה שמה חלוקה מהא דסתם גבי אויב וס"ל הקשת זרועותיו הוי מעשה ולכה וכו' ולפי מ"ש אינו מוכרח ובר מן דין אינו מן התימא דנדאי לא פסקינן נגד הכלל דאית לן הלקה כר"י לגבי ר"ל אלא דוקא היכא דאית לן גילוי מהש"ס דס"ל כר"ל ולכה בדניא דמצינו סתמא דגמ' פנותיה פסקינן פנותיה אבל בשאר דינים דלית לן גילוי הדרי' לכללין דהלכ' כר"י לגבי ר"ל ולכה נמי.

פסק רבינו בהשתסותה דחייב משום כפיפת קומתו הוי פר"י. וראיתי למוריני הרב חק נתן בפ"א מס' פרייתות שדחה דברי הכ"ז ממאי דפסק בהשתסותה כר"י ולע"ד אינו מוכרח כמ"ש גם ראיתי לו שכתב בדעת רבי' משו' דס"ל דלא אמר ר"י האי פללא אלא לר"מ ולא לרבנן דלדידהו ס"ל חלוקה דמיתה הוי חלוקה וכו' דבהכי מתורץ קושיות התוס' בפ' ד' מיתות וכו' יע"ש וכוונתו לומר דהך דאמר ר"י בפרק פלל גדול דשגג בכר' אע"פ שהזיד בלאו דמשמע דחטאו' למיתה קנימי ומיתה מחלקת הוא אליב' דרבנן וכו' ואחר המחילה זה לא יתכן דרבנן דהתם דעליה קאי ר"י הוא ר"מ וכמ"ש התוס' ה"תם יע"ש.

עוד נראה לע"ד דרבי' ז"ל פסק בר"י וכמ"ש מרן ז"ל וזה דכ' בהלכות שגגות דאם עשה המ"ג בהעלם אחד חייב מ"ג חטאות הוא משום דרבי' קשימיה פיון דקי"ל כר' יונתן דני"ו לחלק א"כ הוי קרא דאל תפנו כאלו אמר או אל הידעונים ולכ"ע משמע להו דאי הנה פתיב או משמע שפיר לחלק וא"כ איך קאמר ר"י הואיל.

ובלאו אחד וכו'. וצ"ל דהך סוגיא אליבא דר' יאשיה אמנם קי"ל כר"י וכדמשמע במציעא דצ"ה דרפא ס"ל כר"י ועיין בתוס' ר"פ או"ב דע"ט ובקמא דל"ד ע"א יע"ש ולכה פתיב חייב מ"ג חטאו' פיון דאיכא נא"ו לחלק ואין להקשות דכיון דס"ל לר"י דמשמע נמי שניהם כאחד א"כ איך יתכן לחייבו על כל אחד ואחד דהא גבי אותו ואת בנו לא מצריף או לר"י משום דס"ל ני"ו לחלק נאפ' הכי אם עשה שניהם בבת אחת חייב על כל אחד ואחת ולוקה שמונים והיינו דכיון דאית לן גילוי דארף באחת מהם לוקה גם כשעשה שניהם לא מפטר וכן נמי גבי להרע.

או להיטיב בשבועות דכ"ה דארף דלא פתיב או שמעינן לחלק לר"י מדבתי' ני"ו והתם נדאי אם עשה שניהם בבת אחת דהיינו נשבע להרע שלא לאוכלו ונשבע להיטיב

לאַן־אָלֶּה וְלֹא אֶכְלוּ בְּהֶעֱלֵם אֶחָד חַיִּיב שְׁתֵּי חֲטָאוֹת וְכִמוּ כֵן נָמִי הִכָּא דְכִינּוּ דְאִית לָן וַיִּי"ו
לְחַלֵּק מְחַיִּיב עַל שְׁתֵּיהֶם בְּהֶעֱלֵם אֶחָד.

אִךְ אֲמַנְם נ"ל דְּזָה לֹא יִתְכּוֹן וְלֹא דְמִי כָּלֵל לְהִתֵּם מִשּׁוּם דְּהִכָּא שְׁתֵּי עֲנִינִים נִפְרָדִים וְלֹא
מִהֲנִי הֵנִי"ו לְחַלֵּק אֶלֶּא לֹאמַר דְּלֹא תִימָא פִּי דְקָרָא עַד שְׁיַעֲשֶׂה שְׁנֵיהֶם אֶלֶּא אִם עֲשֶׂה
אֶחָד לְעֲצָמוּ אֲבָל לְעוֹלָם לֹא אֲתָא הַחִילּוּק לֹאמַר דְּהִלָּאוּ קָאִי לְכָל אֶחָד וְאֶחָד דֹּא"כ לר"י
לֹא שְׁיִיף לָאו שְׁבִכְלָלוֹת כָּלֵל בֵּינּוּ דְאִית בְּהוּ וַיִּי"ו נִאֲתָא לְחַלֵּק אֶלֶּא וְדֹאִי כִּמ"ש דְּאִף
דִּינְדְּעִינּוּ מִהֵנִי"ו דְּהוּא לְחַלֵּק מ"מ מְקַרִּי לָאו שְׁבִכְלָלוֹת דְּהוּא כּוֹלֵל דְּבָרִים הֶרְבֵּה וֵא"כ
הִכָּא דְּהוּא לָאו שְׁבִכְלָלוֹת לֹא מְחַיִּיב תְּרַתֵּי אִף לר"י וְיִמָּה גַם דְּמִשְׁמַע שְׁנֵיהֶם כְּאֶחָד וְלִכְדָּ
אִין סְבָרָא לְחַיִּיבוּ תְּרַתֵּי וְכִמְש"ל.

וְעוֹד קָשָׁה מ"ש הֶרְמֵב"ם בְּסִפְרֵי הַמִּצְוֹת מִצְוַת ט' דְּלֹא הֵנִי לָאו שְׁבִכְלָלוֹת כֵּינּוּ שְׁחַלֵּק
בְּעוֹנָשׁ אוֹ יִדְעוּנִי וְזָה וְדֹאִי דְלֹא כֹר' וְכִמוּ שֶׁהִק' הֶרְמֵב"ן ז"ל וְרִאִיתִי לְהֶרֶב מ"א שְׁם שְׁתֵּי
דְלֹא קֹאמַר ר"י אֶלֶּא לְעַנּוּן לְחַיִּיבוּ שְׁתֵּי בְּהֶעֱלֵם אֶחָד אֲבָל לְעַנּוּן שְׁתֵּי הֶעֱלְמוֹת יִלְפִי
דְלֹא הֵנִי לָאו שְׁבִכְלָלוֹת וְכו' וְלַע"ד אִין דְּבָרֵי בְּרוּרִים דְּוְדֹאִי הָא בְּהָא תִּלְיָא וְעוֹד אִיף
מְנָה אוֹתָם לְשְׁתֵּי מִצְוֹת כֵּינּוּ דָּאִם עֲשָׂאָן בְּהֶעֱלֵם אֶחָד אִינוּ חַיִּיב אֶלֶּא אֶחָת וְכִמ"ש רַבִּינוּ
בְּעִיקָ' ט' יַע"ש וְעוֹד אִפִּי הֵנִי לָאו שְׁבִכְלָלוֹת מְחַיִּיב תְּרַתֵּי.

בְּשְׁתֵּי הֶעֱלְמוֹת וְכִמ"ש רַבִּינוּ שְׁם מִצְוַת צ"ח יַע"ש. וְרִאִיתִי לְהֶרֶב דִּינָא דְחַיִּי לְאֲנָן ל"ט
שְׁכַתֵּב לְתַרְזֵן דַּע"כ לֹא קֹאמַר ר"י דְּחַלּוּקָה דְּמִיתָה לֹא שְׁמָה חִלּוּקָה הוּא לְעַנּוּן חֲטָאת
אֲבָל וְדֹאִי נִימְנִין לִב' כֵּינּוּ דְּחַלּוּקִים כְּעוֹנָשׁ יַע"ש שְׁהִבִּיא רִאִיָּה מְלַחֵם וְקָלִי וּמְקַלֵּל אֲבִיו
זִכּו' וְכַתֵּב בְּסוּף דְּבָרֵי דְאִיף הֶרְמֵב"ן לֹא שֵׁת לְבוּ לְזָה ע"כ.

וְלַע"ד נִרְאֶה לְהוֹכִיחַ זֶה מִמ"ש הַתּוֹס' ז"ל בְּמִצְוֵי דְקֹט"ו ע"ב דְּהִכָּא דְאִיסוּר מְפֹרָשׁ
בְּקָרָא אִף דְּהוּא לָאו אֶחָד לְקִי עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד אִף בְּהִתְרַאָּה אֶחָת וְאִם כֵּן קָשָׁה מֵאִי
דַּעֲתִיָּה דִּר"י גַּבִּי אֵל תִּפְנּוּ אֵל הָאֲנֻכּוֹת לֹאמַר כֵּינּוּ דְּבִלָּאוּ אֶחָד נִאֲמָרוּ אִינוּ חַיִּיב שְׁתֵּי
כֵּינּוּ דְּמְפֹרָשִׁים בְּקָרָא וְאִפְשָׁר דְּוִקָּא הִתֵּם דְּכִבְרֵי יְדַעֲנּוּן הַחִילּוּק מִהָא דְּכַתְּבוּ לְעִיל שְׁם
גַּבִּי כּוֹלָם אֲבָל הִכָּא דְלֹא כְּתִיב חִי' אֶלֶּא בְּמִיתָה וְלִכְדָּ פְּלִיגִי וְקָרָא נָמִי דְלֹא הִבִּיא אֲתַנּוּ
זוֹנָה וּמַחִיר כָּלֵל מִשְׁמַע חִי' לר' יֵאֻשְׁיָה כִּמ"ש הַתּוֹס' ז"ל בִּיבְמוֹת בְּדָף ג"ט ע"ב בִּד"ה
שְׁנִיִּים יַע"ש.

אִךְ מִדְּבָרֵי הַסֵּמָ"ג לְאֲנָן שִׁי"ח מִשְׁמַע דְּאִף דְלֹא מִשְׁמַע חִי' כֵּינּוּ דְּמְפֹרָשִׁים מִשְׁמַע שְׁפִיר
חִי' אִף לר' יֵאֻשְׁיָה וְכ"ב הַתּוֹס' בְּחוֹלִין דְּק"ב דְּאִי כְּתִיב וְטָרְפָה מִשְׁמַע שְׁפִיר דְּלִקִּי שְׁתֵּי
כֵּינּוּ דְלֹא קָאִי עֲלֵיהֶם וּמַעֲתָה אִין צְוִרָף לִמ"ש הַתּוֹס' ז"ל דִּיבְמוֹת שְׁזַכְרֵתִי וְצ"ע.

אִךְ לְפִי דְּבָרֵי הֶרֶב גִּיחָא דְּוִקָּא הִכָּא לְעַנּוּן חֲטָאת דְּעַל סְמִיכוֹת דְּחֲטָאוֹת אֶלֶּא אֲנָן קִימִי לְפִי
עַד שְׁיִכְתּוּב בּוּ לָאו בְּפִי אוֹ שְׁיִכְתּוּב אוֹ בְּפִי בְּדַפְּנִי. אֲמַנְם לַע"ד נִרְאֶה דְּוְדֹאִי לֹא יַעֲלֶה
עַל לִב הֶרְמֵב"ן ז"ל דְּבָר בְּזָה דְּאֶחָד שְׁרָאָה שְׁכַתֵּב הֶרְמֵב"ם ז"ל בְּשׁוֹרֵשׁ ט' דְּהֶעֱנּוּן תְּלוּי
בְּמִלְקִיּוֹת דָּאִם נִמְנִין לִב' תַּדַּע שְׁהוּא חַיִּיב שְׁתֵּי בְּהֶעֱלֵם אֶחָת אֲבָל אִם אִינוּ חַיִּיב אֶלֶּא
אֶחָת אִינוּ נִמְנָה בִּי אִם לְמִצְוַת אֶחָת א"כ הִכָּא דְּאִינוּ חַיִּיב אֶלֶּא אֶחָת אִיף יִמְנָה אוֹתָם לִב'

והרמב"ם ו"ל הוק' לו דְּבַר זֶה לְכַף תִּיגַרְךָ דְּלֹא תִּחְשָׁב דִּהוּא לָאוּ שְׁבִפְלִלוּת דְּאִינוּ חֲזִיב
אֵלָא אַחַת וּמִשׁ"ה אִינוּ נִמְנָה לְכ' מִפְּנֵי שְׁחִלוּקִים וְכוּ' וְלְכַף הַק' הֶרְמַבְ"ן ו"ל וְכוּ' (דְּבִמְקַלְל
וּמִפְּנֵי אָבִיו דְּלֹא נִתְּנָה לָהֶם אֲזַהְרָה בְּיַחְדוֹ אֵלָא מִשּׁוּם דְּפָרְט בְּהוֹבְעוֹנָשׁ וְאִית לֵן לֹא עֲנִשׁ
אֵלָא א"ב הַזְהִיר) וְאִנִּי תִּמְיָה עַל הָרַב ו"ל דְּמֵאֵי רְאִיוֹת מִיְיָתִי מִהֲנָה אַחַר דְּכֹוּלְהוּ אִית
בְּהוּ מִלְּקוֹת וְדֵאֵי נִמְנִין לְב' וְאִדְרַבָּא מִיָּנָה תִּבְרָה דְּבִמְקַלְל וּמִפְּנֵי אָבִיו דְּלֹא נִתְּנָה לָהֶם
אֲזַהְרָה בְּיַחְדוֹ אֵלָא מִשּׁוּם דְּפָרְט בְּהוּ בְּעוֹנָשׁ וְאִית לֵן לֹא עֲנִשׁ אֵלָא א"כ הַזְהִיר פְּתַב
הֶרְמַבְ"ם ו"ל דְּלוּקָה וְאִי דִּהוּא לָאוּ שְׁבִפְלִלוּת וְאִין לַח' בֵּין מִלְּקוֹת לְחֻטָּאת בְּשׁוּם פְּנִים
דְּכִמוּ חֻטָּאוֹת אֵלָאֵן קְרִימִי כ"כ הַמְּלָקוֹת וְכ"ב הֶרְמַבְ"ן ו"ל בְּשׁוֹרֵשׁ ט' גְּבִי מִין שְׁנֵי
מִלְּאוּ שְׁבִכְלָלוּת יַעוֹ"ש אֶבֶל נִרְאָה דְּאִין מִזָּה סְתִיב' לר"י דְּנֹקָא הֶתֶם פִּינֵן דְּזִה בְּעוֹנָשׁ
מִיָּתָה וְזִה בְּעוֹנָשׁ מִלְּקוֹת לָא מִקְרִי לָאוּ שְׁבִפְלִלוּת וְעֵינֵן מ"א מִצָּנָה שִׁי"ח מ"ש בְּשֵׁם
הֶרְשֶׁבֶ"ץ יַעוֹ"ש וְעוֹד אַחַר שְׁמַצִּינוּ דְּהָרַב ו"ל בְּחִיבּוּרוֹ ב' דְּחִיבִין עַל שְׁתִּיבָהּ בְּהַעֲלָם
אֶחָד וְדֵאֵי מֵאֵי דְקָאֵמַר בִּשׁ' הַמְּצוֹת לְעֵנֵן חֻטָּאת קָאֵמַר: אֲשֶׁר ע"כ נִרְאָה מִזָּה בְּרוּר דְּפָסֵק
כר"ל וְהִנְכַּרְח לֹו לְרַבִּי בַמ"ש הַב"ז יַעוֹ"ש וְגַם פִּינֵן דְקִי"ל כר"י כַּמֶּש"ל פְּסָקִינֵן פְּנוּתִיָּה
דְר"ל מִשּׁוּם דְר"י אֲתִי פְּנוּתִיָּה דְהָא לר"י ל"ל לְמַכְתָּב אוּ יִדְעוּנִי פִינֵן דַּס"ל דְּוִי"ו לְחֻלְקָה
אֵלָא וְדֵאֵי דְבָא לֹוּמַר דְּאִי חִלוּקִים בְּחֻטָּאת וְס"ל דְּחִלוּקָה דְּמִיָּתָה הֵוִיָּא חֻלְקָה כר"ל
וּפְלוּגְתָּא תָּא דְר"י וְר"ל הוּא אֵלִיבָא דְר' יֵאֲשִׁיָּה.

וְתַבְלִין מְצִאתִי לְזִה מֵהָא דְאִמְרִי בַפ"ק דְּקִיְדוּשִׁין ד"י וּבְעֵלָה וְכוּ' עַד דְּמִקְדָּשׁ וְהַדָּר בְּעֵיל
וְהַק' הֶרְשֶׁבֶ"ץ וְהֶרִיטְב"א זֶל לְרַבִּי נְמִי נִימָא הִכִּי וְהַמְעֵינֵן יִרְאָה דְלִפִּי דְבָרֵי רַש"י לְשֵׁם
לְק"מ דְּכַתְּב בַּד"ה דִּהוּאִיל וְכוּ' וְצ"ל דְּבִבְעֵילָה לְחַוְדָּה מְקַדְּשָׁה ע"ב בִּי יִשְׁחַ דְּגִלְיָה קִיחָה
קִיחָה אֲגַמְרִיָּה דְּבִכְסָף לְחַוְדָּה מְקַדְּשָׁה וְכוּ' יַעוֹ"ש מִשְׁמַע לְרַבִּינוּ ס"ל פִּינֵן דְּגַמְרִי קִיחָה
דְּכְסָף לְחַוְדָּה מְהִי תוּ לָא מְצִי לְמִטְעָא עַד דְּקַדִּישׁ וְהַדָּר בְּעֵיל וְדו"ק וְלַע"ד וְדֵאֵי לָא
נְעֵלָם זֶה מֵהַגְּאֹוֹגִים זֶל אֲמַנְם ק"ל דְּאִיף אֲפָשָׁר דְּפִלְיָה בְּהִכִּי וְר"י פְּלוּג עַל רַבִּי בְּסִבְרָה
וְדוּחֵק לֹוּמַר דְּתָנָא וּפְלִיג דְּזִה לָא אִמְרִי לְכַף תִּי דְּפִלְיָה בְּפְלוּגְתָּא דְר"י וְר' יֵאֲשִׁיָּה וְר'
כר"י וְר"י כר' יֵאֲשִׁיָּה וְיַמָּה גַּם דְר"ל ס"ל הֶתֶם פְּרַבִּי דְקִים לִיָּה כר"י וְלְכַף פְּסָק רַבִּי ו"ל
פְּנוּתִיָּה פְנ"ל וְדו"ק: הֶלְכָה ג' לְפִיכָה הַעוֹשָׂה עֲבוּדָה זֹו לְעַכּוּ"ם אַחֲרָת וְכוּ' וְעֵינֵן כְּהַר" כ"מ
ו"ל שְׁרָצָה לְדְקָדֵק מִדְּבָרֵי רַבִּי דְמוֹלְךָ ע"ז הוּא וְלִתּוֹכָה אִם עֲשֵׂה ד' עֲבוּדוֹת לְפָנֵינוּ חֲזִיב
וְדָלָא פְרַש"י יַעוֹ"ש וְלַפ"ז מִחֻלְקָת הַתְּנָאִים הוּא אִם הוּא בְּכֻלָּל הַע"א הָאֵמוּרָה בְּתוֹרָה
אִם לָאוּ אֶבֶל וְרֵאֵי אִף לְמ"ד דְּלָאוּ בְּכֻלָּל ע"א הָאֵמוּרָה בְּתוֹרָה הִיָּנֵנוּ דְּנֹקָא לְעֵנֵן אִם עֲשֵׂה
מְוֹלְךָ לְשֶׁאֵר ע"א אֲמַנְם וְדֵאֵי זֶה הַמְעֵשָׂה הוּא ע"ז וְר"ל מִין בְּפָנֵי עֲצָמוּ לְהַתְּחִיב עָלֵינוּ
בַּד' עֲבוּדוֹת אֶבֶל לְרַש"י ו"ל ס"ל דְּזִהוּ חֵק בְּעֵלְמָא וְלֹא ע"א בְּלָל לְכַף כ' אִף אִם עֲשֵׂה ד'
עֲבוּדוֹת לְפָנֵינוּ פְטוּר כַּנ"ל פְּנוּתוֹ וְעֵנֵינוּ לְהַר" מ"ק ו"ל אִף בְּאַמְתַּת אִינִי רוּאָה רְאִיָּה מִזָּה
הַלְשׁוֹן שֶׁב' עַכּוּ"ם אַחֲרָת הַפָּה רַש"י אֶחָד שְׁרַש"י ו"ל פְּכָר פְּתַב בְּזִה הַלְשׁוֹן בַּד"ה מְסַר
וְהַעֲבִיר לְעַכּוּ"ם אַחֲרָת שְׁלֵא לְמוֹלְךָ וְכוּ' אֵלָא וְדֵאֵי אִף דִּהוּא אִינוּ עַכּוּ"ם בְּאַמְתַּת מ"מ
יְקָרָא בְּשֵׁם עַכּוּ"ם וְהִיָּנֵנוּ טַעְמָא דְּהִבִּיא רַבִּי הַאי דִּינָא דְמוֹלְךָ אַחַר אוֹב וְיַרְעוּנִי וְלֹא קוֹדֵם
מִשּׁוּם דְּהֶם אִינָם ע"ז בְּאַמְתַּת אֵלָא מִין מְמִינֵי עַכּוּ"ם וְכַמ"ש רַבִּי גְּבִי יִדְעוּנִי וְכֵן פְּתַב
רַש"י ו"ל בַּד"ה ג' פְּרִיתוֹת בַּע"ז וְלְמ"ד לָאו ע"ז מ"מ ע"ז קְרִי יַעוֹ"ש וְכֵן נְמִי אִמְרִי בַפ"

בן סורר דע"ד דלרשפ"א יליף חילול חילול מע"ז והיינו ממולך אף דהוא ס"ל דלאו ע"ז היא.

אמנם בעיקר הסברא נראה לע"ד דסברא נכונה היא כמ"ש הכ"מ ז"ל וְלֹאֹ מִטְעָמִיהָ דוֹדָאִי אִם עֲשֵׂה ד' עבודות למולך חייב דהא ע"ז בקבלת אלהות תליא וכיון דמשתתנה לו והוא נעבד לאפוקי אנדרטי אין לה קבלת אלהות גדול מזה וגדולה מזה המשתתנה ללבינה ולביצה בקבלת אלהות ואפי' אינו נעבד חייב כ"ש זה שהוא נעבד והוא משתתנה לו באלהות וכן ראיתי לרבי' בס' המצות מצנה ה' הזהיר מהשתתחו' לע"ז וכו' והוא מבואר שאמרנו ע"ז הרצה בו כל מה שיעבוד זולת האל.

וכו' יעו"ש נראה בברור דאף המולך בכלל שהרי במצנה ה' כ' המולך בשם עבודה וראיתי לתר' פרי חדש בה' עפ"ם שהודנה לדברי מרן ז"ל וכתב שכן נראה בס"ה מצנה ט' יעו"ש והרואה יראה שאינו ענין לשם ואולי נתפונן למצנה ה' ובמ"ש ומ"ש מצנה הט' הוא טע"ס: פ"ק ז' הלכה י' ונפלו שתיים לים הגדול הותרו פולן והק' מרן זל דאוקמוה בגמ' דזה הסברא לימא אלא לר"א וכיון דרבי' פסק ברבנן איך פסק האי דינא ותי' משום דס"ל לרבי' משום דהך דשחוטין כ"ע מודו דנדחין דלא כר"א ולכך פסק ברבנן אבל בהך דימותו פולם אעפ"י דפליג אר"א בדין התערובת בלאו האי טעמא דשחוטין נדחין וכו' פנין דס"ל לאינה אמוראי פותיה נקטי' פותיה עכ"ל ותמיהא לי איך נעלם ממנו דרבי' ז"ל פסק הך משנה כצורתה ותחזור הקו' למקומה.

ועיין מ"ש בהלכות תרומות בס"ד יעו"ש: הלכה ציצית פ"ק ג' הלכה א' פסות שחייב לעשות וכו' ותשיב מדתה פדי שיתפסה בה קטן ראשו ורובו ע"כ וכל המפרשים ז"ל נתחבטו בזה דהוא הפך הגמרא עיין מרן ז"ל ובב"י מ"ש ולעד"ן לומר דרבינו מפרש דהש"ס מבין מדקתני אם יש בה שיעור לכסות בו ראשו ורובו של קטן חייב בציצית הא לאו הכי פטור אף שהוא מלובש בו הקטן אינו נקרא לבוש דאין לבישתו אלא עראי בעלמא ולפ"ז מקשה דהא קי"ל אין עראי לכלאים וא"כ אפי' אין בו שיעור יש בו איסור פלאים: הלכות שבת פ"ק א' הלכה ט' נתפונן ללקוט שחורות וליקט לבנות וכו' משום דהוי כ' מינים פדמפרשי רב יהודה ורב אושעיא פמבואר בגמ' ואף לפי המסקנא דפי' שם א' הוא אליבא דשמואל אף לרבי' ואב"י מפרשי מתני' בפשטה דהוי ב' מינים אבל שניהם שחורות או לבנות הוי מין א' והינו דלא מקשו בגמ' לאב"י ורבי' ממתני' כמו שפירש"י ז"ל והם דייקי דברי רבי דקאמר לא איבוינן לחתיכה דאיסורא דמשמע אם איבוינן לחתיכה דאיסורא חייב ומתני' קתני שחורות ולבנות פטור אלא ודאי משום דהוי ב' מינים ומעתה צ"ל דרבי' ואב"י מפרשי מתני' פלוגתא דר"ש ור"י במתעסק כדס"ד רב אושעיא ואף דפליגי אליבא דר"א מ"מ נפ"מ למין א' דאף ר"י מודה דחייב ואב"י דס"ל דנתפונן לחתך את התלוש חייב צ"ל דמירי במין א' דאל"כ תקשי ליה מתני' דלכ"ע פטור בשני מינין אף נתפונן לחתך את המחובר.

אלא דהאמת אין סברא אף דנתפונן לחתך את התלוש מחייב פנין דלא נתפונן לאיסור ולכך כתב ה"ה ז"ל דעיקר הפי' ונמצא שהוא מחובר: פ"ק ה' הלכה י"ב שם

יִקַּח מִן הַכְּלִי שֶׁמֶן וְכוּ' וְאִסּוּר לִיקְהוֹת וְכוּ' הִק' הַל"מ ו"ל לְפָרֶק ג' הַלְכָה ה' הָעוֹבֵד וְכוּ'
וְכוֹנְנֹתוֹ לְבוּזָה וְחִי' קָרְבָן עַל שִׁגְגָתוֹ ע"כ וְכַתְּבֵהוּ הַכ"מ ו"ל דְרָבִי מְפָרֵשׁ דְּמַתְּנִי לְעֵנִין
קָרְבָן מִתְּנִיָּה דְאִי לְמִיתָה לֹא אֶפְשָׁר פִּינּוֹן דְּהוּא מְוֹטְעָה וְכוּ' וְלֹא רָאָה מ"ש רש"י בְּמַתְּנִי
דְּחִיב מִיתָה וְהִיגֵנוּ פִּינּוֹן דְּאֶתְרוּ בּוּ.

וְדָרָךְ עֲבוּדָתָה בְּכָף אִפִּי מִתְּפִינּוֹן לְבוּזָה וְדְאִי חִיב מִיתָה. וּפְשֻׁט דְּבָרֵי רַבִּי מוֹרִים כְּךָ
דְּכַתְּבֵהּ הוֹאִיל וְעֲבוּדָתָה בְּכָף חִיב וּמִבֵּיא קָרְבָן עַל שִׁגְגָתוֹ וְלֹא פְתַב חִיב לְהִבִּיא קָרְבָן עַל
שִׁגְגָתוֹ וְעוֹד לֹא דְמִיָּה לְהַךְ דַּר"מ דְּהִתָּם לֹא נִתְּפִינּוֹן לְעוֹבְדָה כְּלָל דְּהָא לֹא יָדַע לַה כְּלָל
מְעַיְקָרָא וְלִיכָּא בִּיהַךְ לֹא חִיב מִיתָה וְלֹא חִיב חֲטָאת אֲלָא אִיסוּרָא אֲבָל רַבִּינוּ פְתַב הָעוֹבֵד
פְּעוֹר בְּבִזְזֵי וְכוּ'.

מִשְׁמַע דְּנִתְּפִינּוֹן לְעוֹבְדָה וְנִתְּפִינּוֹן לְבוּזָה וְהָכִי מִשְׁמַע מַגְמֵה דְּקֶאָמֵה עַל מַתְּנִיתִין דְּקֶתְנִי
הַפּוֹעֵר וְכוּ' וְאֵע"ג דְּמַתְּפִינּוֹן לְבוּזָה דְּמִשְׁמֵה לִּיהַךְ דְּמַתְּנִי לְעֵנִין מִיתָה מִתְּנִיָּה דְּקֶאֱי עַל אֱלוֹ
הַנְּסֻקְלִים וְקִחְשִׁיב גְּמִי הַפּוֹעֵר וְכוּ' וְכֵן פְתַבּוּ הַתּוֹסֵ' יע"ש.

אִךְ רֵאִיתִי לְמַהֲרֵשׁ"א ו"ל שֶׁם פְתַב דְּהַךְ דַּר"מ חִיב חֲטָאת וְהִבִּיא רָאָה מְדַבְּרֵי מְרִן ו"ל
ע"ש וְלִיתָא אֲלָא הָאָמַת כַּמ"ש דְּאִם אֵינּוּ מִתְּפִינּוֹן לְעוֹבְדָה כְּלָל אֲלָא לְבוּזָה לִית בִּיהַךְ חִיב
חֲטָאת כְּלָל אֲלָא אִיסוּרָא בְּעִלְמָא הוּא דְאִיכָּא וְנ"ל רָאָה לְזָה מְהָא דְאֶמְרִינּוּ בַּגְמֵה שֶׁם גְּבִי
פְלוּגְתָא דְאֶבְיִי וְרַבָּא בְּעוֹבֵד מֵאֲהָבָה וּמִיָּתִי אֶבְיִי רָאָה מְהָךְ דְּכֵהֵן מְשִׁיחַ דְּקֶתְנִי חִיב
חֲטָאת עַל שִׁגְגַת הַמְּעַשֵׂי וְקֶאָמֵה אִי לֹא קוֹבְלוּ עֲלֵיהֶן בְּאַלְוֵה בְּאַלְוֵה לְאוּ פְלוּם הוּא וּמֵאִי קוֹשְׁיָא
דְּהָא ר"מ גְּמִי אֵע"ג דְּלֹא יָדַע לַה כְּלָל א"ה חִיב חֲטָאת פִּינּוֹן דְּדָרָךְ עֲבוּדָתָה בְּכָף ה"ג הַךְ
אֲנִדְרֵטָא פִּינּוֹן דְּהוּיָא ע"ז שְׁמִשְׁתַּחֲוִים לַה לְעוֹבְדָה הוּיָא לַה דְרָךְ עֲבוּדָתָה בְּכָף וַא"כ פִּינּוֹן
דְּהִשְׁתַּחֲוֵה לַה אִךְ שְׁפִינּוֹנְתוֹ לְכַבוֹד הַמְּלָךְ וְדְאִי חִיב חֲטָאת וְכָל שְׁכֹן הוּא מְהָךְ דַּר"מ גַּם
לְשִׁיטְתוֹ דְּמְפָר' דַּעַת הַתּוֹסֵ' דְּמִיָּרִי לְעֵנִין מִיתָה אֲבָל לְגַבִּי חֲטָאת לֹא בְּעֵינֵן עוֹבֵד וְאֶפִּי
רַבָּא מוֹדָה א"כ מֵאִי מְקַשׁ אֶבְיִי לְרַב' מַחֲיִיב חֲטָאת אֲלָא וְדְאִי כַּמ"ש וְעֵינֵן לְהַרְמֵה ו"ל
בְּשִׁי לְסַנְהֶדְרִין יע"ש וְדוּק.

פָּרֶק ד' הַלְכָה ב' אוֹ דְהוֹדְחוּ מֵאֲלִיָּהוּ עֵינֵן בְּמְרִן שֵׁישׁ ט"ס בְּדַבְּרֵי וְרֵאִיתִי לְהַמְגִיָּה בְּסִפְר
מִש"ל שְׁרָצָה לְהוֹכִיחַ מְהָא דְאֶמְרִי בְּפָרֶק ד"מ דְּנִיסַת מְפִי עֲצָמוֹ וְכוּ' יע"ש. וְלַע"ד אֵינּוּ
עֵנִין לְכָאֵן דְּהִכָּא מִיָּרִי אִךְ דְּעַבְדוּ ע"ז א"ה פִּינּוֹן דְּאִין אֲדוּקִים בְּהַךְ אֵינְם נִידוּנִים כְּמִרְוִבִים
אֲלָא פִּיחִידִים אֲבָל הִתָּם מִיָּרִי בְּאֶמִירָה לְחוּדָה לֹא מְחִיב פִּינּוֹן דְּמִמְלָךְ וְלֹא עֲבַד אֲבָל אִי
עֲבַד מְחִיב וְלֹא אֶמְרִינּוּ אֵינּוּ אֲדוּק וְכוּ' דְטַעַם זָה אֵינּוּ מוֹזְכָר שֶׁם כְּלָל וְהָעִיקָר כַּמ"ש הַר'
מִש"ל ו"ל וְעֵינֵן בְּמָה שְׁהַקְשָׁה הַל"מ וְכַמָּה שְׁתִּי וְעוֹד נ"ל דְּכִינּוֹן דְּדִינִינּוֹן פִּיחִידִים דְּבְעִי
עֲדִים וְהַתְּרָאָה לְכָל אֶחָד אֶפְשָׁר שְׁלֹא יָמוּתוּ כְּלָל דְּלֹא נִמְצָא לְהֵם עֲדִים וְהַתְּרָאָה אֲבָל אִי
דִּינִינּוֹן לְהוּ כְּמִרְוִבִין אִךְ לְהַךְ דְּלֹא נִמְצָא לִיהַךְ עֲדִים וְהַתְּרָאָה מְקִיּוֹל בְּהַדְּיָהוּ כַּמ"ש הַל"מ
לְקַמּוֹ.

הַלְכָה ד' כְּדִי שְׁלֹא יִכְנָסוּ וְכוּ' עֵינֵן מ"ש מְרִן וּמ"ש הַרְבַּ מ"ק ו"ל וְכַנְרָאָה דְּנִעְלָם מְעִינִין
בְּרִיָּתָא בְּפָרֶק חֲלֹק דְּשֶׁם נְאָמַר בְּהַדְּיָא מְקַרְבָּה וְלֹא מִן הַסִּפְר וּבְנִדְאִי מְשׁוּם דְּשִׁקוּלִים
הֵם וְיָבוֹאוּ: שְׁנִיָּהֶם.

הַלְכָה ה' וּמִתְרִין בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד וְכוּ' עֵינַן מ"ש ה"ל"מ דמ"ש ומ"ש בגמ' לומר וכו' הוא קאי על מ"ש בגמ' לומר שְׁצָרִיכִין עֲדִים וְהִתְרָאָה וְהִתְם מִיָּרִי בְּמִרְוֵבִין דְּאֶקְרָא קְאִי וּלְכֹד תִּי דְּמִיָּרִי עַל הַמְּדִיחִין כְּפִי רַש"י אָבֵל וְדָאִי עַל הַמְּתַנִּי לֹא קָשָׁה כָּלֵל דְּמִיָּרִי בְּהִדְיָא בִּיחִידִים וְכַמ"ש הַכ"מ וְעֵינַן בַּמ"ק ז"ל דְּלֹא דַק: בְּזָה וְגִירָס' מוּטְעִית נְזַדְמַנְי לֹו בְּדַבְרֵי הַל"מ.

אָבֵל קִשׁ כְּמוֹ שֶׁהָק' הַמ"ק וְעוֹד קִשׁ"ל מְהָא דְּאָמְרִי ד' מִיתוּת דַּס"א ע"ב אֶחָד יְחִיד הַנִּיֶּסֶת וְכוּ' מְכַלֵּל רַבִּים לְהַחְמִיר עַל גּוֹפֶם וְכוּ' וְקָאֵמַר הֵתָם בַּגְמ' מְכַלֵּל דְּשָׂאֵר דְּבָרִים כִּי הִדְדִי נִינְהוּ וְאִי כְּדַבְרֵי הַל"מ מֵאִי מִק' הַגְמ' הָא ע"כ אִיכָא בִּינְיָהוּ לְהִתְרָאָה וְעֲדִים דְּלֹא בָּעוּ וְאֶפְשָׁר כִּינֹן דְּאִיכָא שְׁם הִתְרָאָה כַּמ"ש הַכ"מ ז"ל אִינָם מְחֻלְקִים מִקְרִי וְהִינּוּ טַעְמָא דְּלֹא קָאֵמַר בְּמִתְנִיתִין נְמִי זֶה חוֹמֵר בְּמִרְוֵבִים וְכוּ' וְק"ל: פָּרָק ה' הַלְכָה י"א וְאִינוּ לוֹקָה אֶלָּא הַנוֹדֵר בְּשִׁמּוֹ וּמְקַיָּים בְּשִׁמּוֹ וְכוּ' וְעֵינַן בְּהַשְׁגוּת הַרְאָב"ד ז"ל וְעֵינַן לְהֵרֵב כַּמ"מ ז"ל שְׁתִּי לְזָה יַעו"ש וְעֵינַן לְהֵרֵב מ"ק ז"ל וְשִׁלָּא רָאָה דְּבָרֵי הַתּוֹס' ז"ל בְּפָרָק ד"מ וּלְכֹד הַקָּשָׁה מֵה שֶׁהָק' יַע"ש.

וְנִלְע"ד דְּדַבְרֵי הֵרֵב כַּמ"מ מְוַכְרְחִין דְּהָא מְוַכְרְחֵי דְּמֵאִי דְּפִלְגִינְהוּ תַנָּא הוּא לומר דְּחַד מִינְיָהוּ לְקִי וְאִם כֵּן וְדָאִי פִי דְּמִתְנִי הוּא מְוַכְרְחֵי לומר הַנוֹדֵר וּמְקַיָּים לְקִי מִשּׁוּם דַּס"ל כַּר"י וְלַר"י דַּס"ל מִשּׁוּר ר"י הַגְּלִילִי דְּכָל ל"ת שְׂאִין ב"מ אִין לוֹקִין עֲלֵיו וְהָא הוּא דְּאָמַר הַלְכָה כְּסִתְּם מִשְׁנָה אֶלָּא וְהָאִי דְּוָקָא הֵכָא מִשּׁוּם חוֹמֵר ע"ז.

וְרֵאִיתִי לְהֵרֵב ל"מ שְׁכַתְּבֵי דְּרַבִּי אִיָּרִי שְׁנִשְׁבַּע שְׁיֵאכֹל וְאָכַל וַיֵּשׁ בָּהּ מַעַשׂ וְכוּ' וְתַמָּה עֲלֵיו הֵרֵב מ"ק ז"ל דְּבִשְׁעַת מַעֲשֵׂה לִיכָא אִיסוּר וְכוּ' וְנ"ל דְּאֶפְשָׁר אִיסוּר שְׁבוּעָה לִיתָא אֶלָּא כְּשִׁמְקַיָּים שְׁבוּעָתוֹ דְּאִז נִרְאָה כְּמוֹדָה לַע"ז אָבֵל אִם נִשְׁבַּע בְּשִׁמּוֹ וְלֹא קִיָּים הַשְׁבוּעָה אֲדַרְבֵּה נִרְאָה דְּלֹא מִמֵּשׁ הוּא לְגַבִּיָּה וְא"כ הָאִיסוּר אִינוּ כִּי אִם בְּשַׁעַת מַעֲשֵׂה.

פָּרָק ו' הַעוֹשֵׂה אוֹב וְכוּ' עֵינַן בַּכ"מ בַּמ"ש וּפְלוּגְתָא דַּר"י וְר"ל וְיָדוּעַ דַּה"ל כַּר"י יַע"ש וְשִׁיעוּר דְּבָרֵיו נ"ל דַּס"ל דְּכִי אָמַר ר"י הוֹאִיל וּב' בְּלָאוּ א' הִינּוּ דוֹק' אִם עָשָׂה שְׁתִּיָּהוּן בְּהַעֲלֵם אֶחָד אָבֵל אִם עָשָׂה כָּל אֶחָד בְּפָנֵי עֲצָמוֹ חֵיִב עַל שְׁתִּיָּהוּן וְהִיכִי.

חֵיִב עַל יְדַעוֹנֵי אֶלָּא וְדָאִי דַּס"ל דְּבִיְדַעוֹנֵי אִית בִּיָּה מַעֲשֵׂה אָבֵל ר"ל ס"ל דְּלִית בִּיָּה מַעֲשֵׂה וְהָא דְּקָאֵמַר ר"י מִתְנִי ר"מ דְּלֹא בְּעִי מַעֲשֵׂה לְדַבְרֵיו דַּר"ל קָאֵמַר אָבֵל קָשָׁה כִּינֹן דְּכַתְּבֵי רַבִּינוּ קְטוֹרֶת בִּיְדַעוֹנֵי א"כ גַּם לַר"ל הִנּוּ מַעֲשֵׂה דָאִין לָהּ מַעֲשֵׂה גְדוֹל מְזָה וְזֶה נְדָאִי מוּסַפֵּם בֵּין לַר"י בֵּין לַר"ל דְּבִיְדַעוֹנֵי אִיתְבִּיָּה קְטוֹרֶת דְּלִיכָא פְּלוּגְתָא בֵּין ר"י לַר"ל בְּעַנְיָן הַמַּעֲשֵׂה הַיָּאֵד הִנּוּ תַדַּע דְּהָא דַּכ' רַבִּינוּ קְטוֹרֶת בְּאוֹב הוּא לַע"ד מַמ"ש בַּגְמ' וְכַמ"ש הֵרֵב ל"מ וּלְכֹד.

דְּקָדַם בְּלִשׁוֹנוֹ וְלֹא כָּתַב לִשְׁד מִשּׁוּם דָּאִם קִיטֵר לִשְׁד אַף שְׁהוּא לְחַבֵּר חֵיִב מִשּׁוּם ע"ז וּלְכֹד תִּירֵץ רַבָּא בַּפֵּר' ד"מ אֶלָּא בְּמִקְטֵר לְחַבֵּר וְלֹא זָכַר שְׁד כָּלֵל וְלֹא כְּמוֹ שְׁהוּבָא בַּפֵּר' אִי דְּכָרִיתוּת וְכ"כ הַשְּׁ"ד בִּי"ד סִימָן קַע"ט וְעֵינַן לְהֵרֵב מ"ק שְׂאִין דְּבָרֵיו מוּבָנִים וּמַעֲתָה כִּינֹן דְּגַם לַר"ל יְדַעוֹנֵי נְמִי אִית בִּיָּה מַעֲשֵׂה אִמְרֵי לֹא תַנִּי לִיָּה בְּמִתְנִי וְכַבֵּר תִּי הֵרֵב ל"מ ז"ל

משום דלאו מילתא פסיקת' פיון דאיכא ידעוני בלא מעש' נאפילו מעשה זוטא לית ביה לכה תנא ליה אבל אוב ליכא בלא מעשה וסתמו כפי' דאית ביה מעשה ולכה תני ליה במתני' בסתם ומעתה אפשר לומר דרבינו.

פסק כר"ל ודלא פמרן כ"מ ז"ל ודקדק בלשונו בהלכות שגגות וכתב ידעוני במעשה מה שלא כ"כ באוב משום דס"ל דלא: פליגי ר"י ור"ל במציאות המעשה דגם לר"ל סתם אוב הוא במעשה דהיינו הקטור' ולכה באוב לא פתב במעש' משום דסתמו כפי' אבל בידעוני ביאר וכתב ידעוני במעשה ודלא כמו שבהבין הרפ"ח ז"ל דמ"ש אוב בסתם משום דס"ל דהקשת זרועותיו הוי מעשה וא"כ פסק כר"י ולכה הק' על מ"ש הב"ז לתרץ דרבי' פסק כר"ל דס"ל דתלויה דמיתה שמה תלויה מהא דסתם גבי אוב וס"ל דהקשת זרועותיו הוי מעשה.

ולכה וכו' ולפי מ"ש אינו מוכרח ובר מן דין אינו מן התימא דנדאי לא פסקינן נגד הפלל דאית לן הלכה כר"י לגבי ר"ל אלא דקא היכא דאית לן גילוי מהש"ס דס"ל כר"ל ולכה בדינא דמצינו סתמא דגמ' פנותיה פסקינן פנותיה אבל בשאר דינים דלית לן גילוי הדרי' לכלליו דהלכ' כר"י לגבי ר"ל ולכה נמי פסק רבינו בהשתחואה דחייב משום כפיפת קומתו הוי כר"י.

וראיתי למורינו הרב חק נתן בפ"א מס' פריתות שדחה דברי הב"ז ממאי דפסק בהשתחואה כר"י ולע"ד אינו מוכרח כמ"ש גם ראיתי לו שכתב בדעת רבי' משו' דס"ל דלא אמר ר"י האי פללא אלא לר"מ ולא לרבנן דלדידהו ס"ל תלויה דמית' הוי תלויה וכו' דבהכי מתורץ קושיות התוס' בפ' ד' מיתות וכו' יע"ש וכוננתו לומר דהך דאמר ר"י בפרק פלל גדול דשגג בכר' אע"פ שהזיד בלאו דמשמע דחטאו' למיתה קיימי ומיתה מסלקת הוא אליכ' דרבנן וכו' נאחר המחילה זה לא יתכן דרבנן דהתם דעליה קאי ר"י הוא ר"מ וכמ"ש התוס' ה"ה יע"ש.

עוד נראה לע"ד דרבי' ז"ל פסק כר"י וכמ"ש מרן ז"ל והא דכ' בהלכות שגגות דאם עשה המ"ג פהעלם אחד חייב מ"ג חטאות הוא משום דרבי' קשימיה פיון דקי"ל כר' יונתן דני"ו לחלק א"כ הוי קרא דאל תפנו כאלו אמר או אל הידעונים ולכ"ע משמע להו דאי הנה.

כתיב או משמע שפיר לחלק וא"כ איך קאמר ר"י הואיל ובלאו אחד וכו' וצ"ל דהך סוגיא אליבא דר' יאשיה אמנם קי"ל כר"י וכדמשמע במציעא דצ"ה דהבא ס"ל כר"י ועיין בתוס' ר"פ או"ב דע"ט ובקמא דל"ד ע"א יע"ש ולכה פתב חייב מ"ג חטאו' דאיכא נא"ו לחלק נאין להקשות דכיון דס"ל לר"י דמשמע נמי שניהם כאחד א"כ איך יתכן לחייבו על כל אחד ואחד דהא גבי אותו נאית בנז לא מצריף או לר"י משום דס"ל ני"ו לחלק נאפי' הכי אם עשה שניהם בבת אחת חייב על כל אחד ואחת.

ולוה שמונים והיינו דכיון דאית לן גילוי דאף באחת מהם לוקה גם בשעשה שניהם לא מפשר וכו'. נמי גבי להרע או להיטיב פשוטות דכ"ה דאף דלא פתיב או שמעינן.

לחלק לר"י מדכתי' וי"ו והתם ודאי אם עשה שניהם בבת אחת דהיינו נשבע להרע שלא לאוכלו ולאכלו ונשבע להיטיב לאוכלו ולא אכלו בהעלם אחד חייב שתי סטאות וכמו כן נמי הכא דכיון דאית לן וי"ו לחלק מחייב על שתייהם בהעלם אחד.

אך אמנם נ"ל דזה לא יתכן ולא דמי פלל להתם משום דהכא שתי עניינים נפרדים ולא מהני הני"ו לחלק אלא לומר דלא תימא פי' דקרא עד. שיעשה.

שניהם. אלא אף אם עשה אחד לעצמו אבל לעולם לא אתא החילוק לומר דהלאו קאי לכל אחד ואחד דא"כ לר"י לא שייך לאו שבכילות פלל כיון דאית בהו.

וי"ו ואתא לחלק אלא ודאי כמ"ש דאף דינדיעין מהני"ו דהוא לחלק מ"מ מקרי לאו שבכילות דהוא פולל דברים הרבה וא"כ הכא דהוא לאו שבכילות לא מחייב תרתי אף לר"י ומה גם דמשמע שניהם פאחד ולכך אין סברא לחייבו תרתי וכמ"ל.

ועוד קשה מ"ש הרמב"ם בספר המצות מצוה ט' דלא הוי לאו שבכילות כיון שחלק בעונש או ידעוני וזה ודאי דלא כר' וכמו שהק' הרמב"ן ז"ל וראיתי להרב מ"א שם שתי' דלא קאמר ר"י אלא לענין לחייבה שתיים בהעלם אחד אבל לענין שתי העלמות ילפי' דלא הוי לאו שבכילות וכו' ולע"ד אין דבריו ברורים דודאי הא בהא תליא ועוד איך מנה אותם לשתי מצות כיון דאם עשאן בהעלם אחת אינו חייב אלא אחת וכמ"ש רבינו בעיק' ט' יע"ש ועוד אפי' לאו שבכילות מחייב תרתי בשתי העלמות וכמ"ש רבינו שם מצוה צ"ח יע"ש.

וראיתי להרב דינא דחיי לאנין ל"ט שפכת לתרץ דע"כ לא קאמר ר"י דחלוקה דמיתה לאי שמה חלוקה הוא לענין סטאת אבל ודאי ניקנין לב' כיון דחלוקים בעונש יע"ש שיהביא ראיה מלחם וקלי ומקלל אביו וכו' וכתב בסוף דבריו דאיך הרמב"ן לא שת לבו לזה ע"כ.

ולע"ד נראה להוכיח זה ממ"ש התוס' ז"ל במציעא דקט"ו ע"ב דהיכא דאיסור מפורש בקרא אף דהוא לאו אחד לקי על כל אחד ואחד אף בהתראה אחת ואם כן קשה מאי דעתיה דר"י גבי אל תפנו אל האובות לומר כיון דבלאו אחד נאמרו אינו חייב שתיים כיון דמפורשים בקרא ואפשר דוקא התם דכבר ידעין החילוק מהא דכתבו לעיל שם גבי פולם אבל הכא דלא פתיב חי' אלא במיתה ולכך פליגי וקרא נמי דלא הביא אתנו זונה ומחיר פלב משמע חי' לר' יאשיה כמ"ש התוס' ז"ל ביבמות בדרף נ"ט ע"ב בד"ה שנים יע"ש.

אך מדברי הסמ"ג לאנין שי"ח משמע דאף דלא משמע חי' כיון דמפורשים משמע שפיר חי' אף לר' יאשיה וכ"כ התוס' בחולין דק"ב דאי פתיב וטרפה משמע שפיר דלקי שתיים כיון דלאו קאי עליהם ומעתה אין צורך למ"ש התוס' ז"ל דיבמות שזכרתי וצ"ע.

אך לפי דברי הרב ניחא דוקא הכא לענין סטאת דעל סמיכות דסטאות אלאנין קנימי לפי' עד שיקתוב בו לאו בפ"י או שיקתוב או בפ"י כדפ"י. אמנם לע"ד נראה דודאי לא יעלה על לב הרמב"ן ז"ל דבר כזה דאחר שראה שפכת הרמב"ם בשורש ט' דהענין תלוי

במלקיות דאם נמנין לב' תדע ש'הוא סייב ש'תים בהעלם אחת אכל אם אינו סייב אלא אחת אינו נמנה פי אם למצנה אחת א"כ ה'קא ד'אינו סייב אלא אחת איד' ימנה אותם לב' והרמב"ם ז"ל הוק' לו דבר זה לכה תירץ דלא תחשוב דהוא לאו שבפ'לות ד'אינו סייב אלא אחת ומש"ה אינו נמנה לב' מפני ש'חלוקים וכו' ולכה הק' הרמב"ן ז"ל וכו' (דבמקלל ומפה אביו דלא ניתנה להם אזהרה ביחוד אלא משום דפרט בהובעונש ואית לן לא ענש אלא א"כ הנהיר) ואני תמיה על הרב ז"ל דמאי ראיות מיתי מהנה אחר דכולהו אית בהו מלקות ודאי נמנין לב' ואדרבא מינה תברה דבמקלל ומפה אביו דלא ניתנה להם אזהרה ביחוד אלא משום דפרט בהו בעונש ואית לן לא ענש אלא א"כ הנהיר כתב הרמב"ם ז"ל דלוקה ואף דהוא לאו שבפ'לות ואין לח' בין מלקות לחטאת בשום פנים דכמו החטאות אלאונון קיימי כ"כ המלקות וכ"כ הרמב"ן ז"ל בשורש ט' גבי מין שני מלאו שבפ'לות יעו"ש אבל נראה דאין מזה סתיר' לר"י דוקא התם פיון דזה בעונש מיתה וזה בעונשו מלקות לא מקרי לאו שבפ'לות ועיין מ"א מצנה שי"ח מ"ש בשם הרשב"ץ יעו"ש ועוד אחר שמצינו דהרב ז"ל בחיבורו כ' דסייבין על ש'תיהן בהעלם אחד ודאי מאי.

דקאמר בש' המצות לענין חטאת קאמר: אשר ע"כ נראה מזה ברור דפסק כר"ל והוכרח לו לרבי' כמ"ש הב"ז יעו"ש וגם פיון דקי"ל כר"י כמ"ש פסקינו פנותיה דר"ל משום דר"י אתי פותיה דהא לר"י ל"ל למכתב או דעוני פיון דס"ל דוי"ו לחלק אלא ודאי דבא לומר דאף חלוקים בחטאת וס"ל דחלוקה דמיתה הויא חלוקה כר"ל ופ'לוגתא דר"י ור"ל הוא אליבא דר' יאשיה.

ותבלין מצאתי לזה מהא דאמרי' בפ"ק דקידושין ד"י ובעלה וכו' עד דמקדש ונהדר בעיל והק' הרשב"א והריטב"א זל לרבי נמי גימא הכי והמענין יראה דלפי דברי רש"י לשם לק"מ דכתב בד"ה דהואיל וכו' וז"ל דבבעילה לחודה מקדשה ע"כ פי יקח דגליף קיחה קיחה אגמריה דבכסף לחוד מקדשה וכו' יעו"ש משמע לרבינו ס"ל פיון דגמרי' קיחה דכסף לחודיה מהני או לא מצי למטעא עד דקדיש ונהדר בעיל ודו"ק ולע"ד ודאי לא נעלם זה מהגאונים זל אמנם ק"ל דאיך אפשר דפליגי בהכי ור"י פ'לוג על רבי בסברה ודוחק לומר דתנא ופליגי דזה לא אמרי' לכה תי' דפליגי בפ'לוגתא דר"י ור' יאשיה ור' כר"י ור"י כר' יאשיה ומה גם דר"ל ס"ל התם ברבי דקים ליה כר"י ולכה פסק רבי' ז"ל פנותיה פנ"ל ודו"ק: הלכה ג' לפיכה לפיכה עושה עבודה לעפוי"ם אחרת וכו' ועיין בהר' כ"מ ז"ל שרצה לדקדק מדברי רבי' דמולך ע"ז הוא ולפיכה אם עשה ד' עבודות לפניו סייב ודלא כרש"י יעו"ש ולפ"ז מחלוקת התנאים הוא אם הוא בכלל הע"א האמורה בתורה אם לאו אבל ודאי אף למ"ד דלאו בכלל ע"א האמורה בתורה היינו דוקא לענין אם עשה מולך לשאר ע"א אמנם ודאי זה המעשה הוא ע"ז ור"ל מין בפני עצמו להתחייב עליו בד' עבודות אבל לרש"י זל ס"ל דזהו חק בעלמא ולא ע"א פלל לכה כ' אף אם עשה.

ד' עבודות לפניו פטור פנ"ל פונתו וענין להר' מ"ק ז"ל אף באמת איני רואה ראיה מזה הלשון שכ' לעפ"ם אחרת הפך רש"י אחר שרש"י ז"ל כפר פתב בזה הלשון בד"ה מסר והעביר לעפ"ם אחרת שלא למולך וכו' אלא נדאי אף שהוא אינו עפ"ם באמת מ"מ יקרא בשם עפ"ם והיגו טעמא דהביא רבי' האי דינא דמולך אחר אוב וידעוני ולא קודם משום דהם אינם ע"ז באמת אלא מין ממיני עפ"ם וכמ"ש רבי' גבי ידעוני וכן פתב רש"י ז"ל בד"ה.

ג'.

כריתות בע"ז ולמ"ד לאו ע"ז מ"מ ע"ז קרי יעו"ש וכן נמי אמרי' בפ' בן סורר דע"ז דלרשב"א גירף חילול חילול מע"ז והיגו ממולך אף שהוא ס"ל דלאו ע"ז היא. אמנם בעיקר הסברא נראה לע"ד דסברא נכונה היא כמ"ש הכ"מ ז"ל ו'לאו מטעמיה דנדאי אם עשה ד' עבודות למולך חייב דהא ע"ז בקבלת אלהות תליא וכינן דמשפתחיה לו והוא נעבד לאפוקי אנדרטי אין לה קבלת אלהות גדול מזה וגדולה מזה המשפתחיה ללבינה ולביצה בקבלת אלהות ואפי' אינו נעבד חייב כ"ש זה שהוא נעבד והוא משפתחיה לו באלהות וכן ראיתי לרבי' בס' המצות מצנה ה' הזהיר מהשפתחיה לע"ז וכו' והוא מבואר שאמרנו ע"ז הרצה בו כל מה שיעבד זולת האל וכו' יעו"ש נראה בברור דאף המולך בכלל שהרי במצות.

ה' כ' המולך בשם עבודה וראיתי להר' פרי חדש בה' עפ"ם שהודה לדברי מרן ז"ל וכתב שכן נראה בס"ה מצנה ט' יעו"ש והרואה יראה שאינו ענין לשם ואולי נתפונן למצנה ה' וכמ"ש ומ"ש מצנה הט' הוא טע"ס: פ"ק ז' הלכה י' ונפלו שנים לים הגדול הותרו פולן והק' מרן זל דאוקמוה בגמ' דנה הסברא ליתא אלא לר"א וכינן דרבי' פסק כרבנן איד פסק האי דינא ותי' משום דס"ל לרבי' משום דהך דשחוטין כ"ע מודו דנדחין דלא כר"א ולכך פסק כרבנן אכל בהך דימותו פולם אעפ"י דפליג אר"א בדין הפערובת בלאו האי טעמא דשחוטין נדחין וכו' פ"ן דס"ל לאינה אמוראי פנותיה נקטי' פנותיה עכ"ל ותמיהא לי איד נעלם ממנו דרבי' ז"ל פסק הך משנה בצורתה ותחזור הקו' למקומה ועיין מ"ש בהלכות תרומות בס"ד יעו"ש: הלכה ציצית פ"ק ג' הלכה א' פסות שחייב לעשות וכו' ותהיה מדתה כדי שיתפסה בה קטן ראשו ורובו ע"כ וכל המפרשים ז"ל נתחבטו בזה דהוא הפך הגמרא עיין מר"ן ז"ל ובב"י מ"ש ולעד"ן לומר דרבנינו מפרש דהש"ס מבין מדקתני אם יש בה שיעור לכסות בו ראשו ורובו של קטן חייב בציצית הא לאו הכי פטור אף שהוא מלובש בו הקטן אינו נקרא לבוש דאין לבישתו אלא עראי בעלמא ולפ"ז מקשה דהא קי"ל אין עראי לכלאים וא"כ אפי' אין בו שיעור יש בו איסור כלאים: הלכות שבת פ"ק א' הלכה ט' נתפונן ללקוט שחורות וליקט בנות וכו' משום דהוי ב' מינים פדמפרשי רב יהודה ורב אושעיא פמבואר בגמ' ואף לפי המסקנא דפי' שם א' הוא אליבא דשמואל אף לרבא ואב"י מפרשי מתני' בפשטה דהוי ב' מינים אבל שניהם שחורות או לבנות הוי מין א' והיגו דלא מקשו בגמ' לאב"י ורבא ממתני' כמו שפירש"י ז"ל והם דייקי דברי רבא דקאמר לא איפנין לחתיכה דאיסורא דמשמע אם

איפיון לחתיכה דאסורא חייב ומתני' קתני שחורות ולבנות פטור אלא ודאי משום דהו
ב' מינים ומעתה צ"ל דרבא ואבבי מפרשי מתני' פלוגתא דר"ש ור"י במתעסק כדס"ד
רב אושעיא ואף דפליגי אליבא דר"א מ"מ נפ"מ למין א' דאף ר"י מודה דחייב ואבבי
דס"ל דנתפנון לחתוך את התלוש חייב צ"ל דמייירי במין א' דאל"כ תקשי ליה מתני'
דלכ"ע פטור בשני מינין אף נתפנון לחתוך את המחובר אלא דהאמת אין סברא אף
דנתפנון לחתוך את התלוש מחייב אבבי פינון דלא נתפנון לאיסור ולקבא פתב ה"ה ו"ל
דעיקר הפי' ונמצא שהוא מחובר: פרק ה' הלכה י"ב ששמה יקח מן הפלי שמן וכו' ואסור
ליהנות וכו' הק' הל"מ ו"ל דאמאי לא פתב משום מכבה יעו"ש הנה הרב הבין דמ"ש
ואסור ליהנות הוא נותן טעם לשמה יקח וזה אינו מדוקדק דה"ל לומר דאסור וכו' ועוד
בדין יו"ד שכ' גבי שמן צרי שמה יקח ולא פתב טעם כלל זה מורה דהטעם פשוט הוא
משום מכבה וכן פתב רש"י ו"ל ורבי' בפ' המשנה וכ"כ הש"ע סי' רס"ה בהדיא ע"ש
ומ"ש ואסור בא לרמז דין אחר מ"ש בגמ' דמ"ה ואין מוקצה לר"ש אלא שמן שפנר
משום דהוקצה לאיסורא ופי' שמן הנוטף כמ"ש התוס' שם גם ק"ל לפי' הר' דטעמא הוי
משום מוקצה הוי גזרה לגזרה דכינון דאין איסור מוקצה אלא מדרבנו: פרק ו' הלכה ב'
וימתין בכדי שיעשו וכו' ה"ה ו"ל נחלקו המפרשים אם בעי לישראל אחר בכדי שיעשו
נראה דנתפנון לדעת התוס' והרא"ש ו"ל בפ' אין צדין לדעת התוס' ס"ל אפי' לישראל
אחר בעי בכדי שיעשו וכמ"ש מהרש"א אבל הרא"ש ס"ל דמותר לישראל אחר ע"ש:
הלכה ה' ומותר לקבור בו ישראל אחר וכו' כ' ה"ה ואעפ"י כן צריף אפי' לישראל אחר
וכו' שלא חילקו וכ"כ רש"י ו"ל ולא היבנותיו דהשגת הראב"ד היא לטעם רבי' בהמתנה
היא דשלא יאמר לנכרי וכו' ואיך פתב אפילו לישראל אחר דבשלא לטעמא שלא יתנה
שפיר פסקי' אפי' ישראל אחר וא"כ איך נסתיע מדברי רש"י ו"ל דכתב טעמא שלא
יתנה וצ"ע: הלכה כ"ג ואם בישראל בשוגג וכו' יאכל מיד וכו' הוא משום דאזיל לשיטת'
בטעם המתנה משו' שלא יאמר לכה לכה דליכא האי טעמא יאכל מיד וק' איך פסק בפ"ג
דין י"ב ואם עבר ושהה אסורין במוצאי שבת בכדי שיעשו פינון דליכא האי טעמא דשלא
יאמר וי"ל דוקא ה"כ דלא חיישי' שמה יבשל בשבת דאסור אמור הוא אבל התם
דאסור קיל הוא דלא נתנו אלא בע"ש לכה קנסו בכדי שיעשו וכ"כ הר"ן ו"ל בפ' פירה
יעו"ש ומ"ש ה"ה והרשב"א ול לא הכריע הוא בחידושי' לשבת דקנ"א יעו"ש: פרק ט'
דין ד' אהד נתן וכו' עיין בהשגת הראב"ד ו"ל ולכאורה נראה דכוננתו להשיג על רבי'
ו"ל דלא הזכיר חזשים וכן הבין הל"מ ו"ל בפ"ג מהי"ט יעו"ש ואינו נראה לי דא"כ
הו"ל להשיגו שם בהזכירו מלאכת החיסום ולא הזכיר חזשיה אבל פאן לא אזכיר
החיסום כלל ונ"ל דהכי פונתו דרבי' נתן טעם אחר במה שכתב שכל העושה דבר מצורכי
הבישול.

ה"ז מבשל ובדאי לא הוצרך לנה אלא לנותן את הקודרה והכי משמע מהגמ' דלא הק'
אלא בנותן הקודר' ולכה השיגו דבגמ' אוקמוה בקודרה חזשיה ולפי דברי רבי' הוצרך לנה
ונהו דקדוק לשונו דסיים ומשום ליבון רעפים נגעו בה ואם איתא דכוננתו על מלת חזשים
שלא הזכירה מה לו לסיים ומשום ליבון וכו' אלא ודאי דכוננתו היא להגדיל התמימה דאיך

בְּדָה טַעַם אַחַר מְלַבּוֹ דְּהָא בַּגְמ' מְצָאוּ טַעַם עַד שְׁדַחְקוּ עֲצָמָם דְּמִשּׁוּם לִיבּוּן רַעְפִּים נִגְעוּ
בָּהּ וּב"ל דְּכָף הַבִּין ה"ה ז"ל בְּכַוְנַת הַשְּׁגַת הַרְאָב"ד ז"ל וּלְכַף לֹא מְצָא מַעֲנֵה דָאם הַבִּין
בְּכַוְנַתוֹ כַּמ"ש הַל"מ זל לֹא הָיָה שׁוֹתֵק בְּתִי' עַל רַבִּי ז"ל שְׁכַן הוּא מְלִיץ בַּעֲדוֹ וְלִרְמוֹז
מ"ש הוּא עֲצָמוֹ בַּה' י"ט וּלְע"ד נִרְאֶה לִי לְהַלִּיץ בַּעֲד רַבִּי ז"ל דְּגַרְסִי בַּפ' הַמְבִיא עַל
מַתְנֵי דְאִין מְלַבְּנִין אֶת הָרַעְפִּים תְּרִי לְשִׁנוֹת דְּר"י חַד אָמַר דְּצָרִיף לְבּוֹדֵקוֹן וְחַד אָמַר
דְּצָרִיף לְחֶסֶמֶן וְהַק' בַּגְמ' שָׁם עַל הַף בְּרִייתָא דְאָחַד גַּתְּוֹן אֶת הַקְּדָרָה מֵאִי קַעְבִּיד וְתִי' ר"ל
דְּמִינִי בְּחַדְשִׁיָּהּ וּמִשּׁוּם לִיבּוּן רַעְפִּיָּהּ נִגְעוּ בָּהּ ר"ל מִשּׁוּם דְּמַחְסֵם אוֹתָהּ דְּהוּי מְלֹאכָה
גְּמוּרָה דְּעִשְׂאָה פְּלִי וְאֵהָא ק"ל לְרַבִּי ז"ל לְהַף לִישְׁנָא דְּצָרִיף לְבּוֹדֵקוֹן וּמִשּׁוּם טְרַחָא שְׁלֹא
לְצַרְוֹהּ כְּמוֹ שְׁפִי רַש"י שָׁם דְּלֹא הוּי אֱלָא אִיסוּר דְּרַבְּנָן מַה יַּעֲנֵה לְהַף דְּקַתְּנִי נוֹתֵן אֶת
הַקְּדָרָה חֲזִיב חֲטָאֵת מֵאִי קַעְבִּיד וּלְכַף צָרִיף לְתַרְץ דְּכָל הָעוֹשֶׂה דְּבָר מְצָרְכִי הַבִּישׁוּל ה"ז
מְבַשֵּׁל וְר"ל מִשּׁוּם דַּס"ל כְּהַף לִישְׁנָא מִשּׁוּם דְּמַחְסֵם לְכַף גַּתְּוֹן טַעַם לְנוֹתֵן אֶת הַקְּדָר' הַכִּי
וּלְעוֹלָם הַדִּין דִּין אֲמַת דְּכָל הָעוֹשֶׂה דְּבָר מְצָרְכִי הַבִּישׁוּל ה"ז מְבַשֵּׁל וְר"ל גּוֹפְיָהּ הוּא
דְּקָאֵמַר מֵאִי קַעְבִּיד וּמִשְׁנֵי לְפִי סְבָרְתוֹ וְכַהֲנֵה רַבּוֹת בַּגְמ' פְּנ"ל: פָּרֻק י' הַלְכָה י"ז הַמְפִּיס
וְכו' עֵינֵן לַה"ה ז"ל שְׁכ' דְאָף ר"י מוֹדֵה בְּהַכִּי פִּינּוֹן דְּרַבִּים נִיזוּקִים בּוֹ הוּי כְּסַפְנַת נְפִשׁוֹת
וְכו' וְהוּא תְּמוּנָה מְדַאֲמָרִי בַּפ' כָּל כְּתָבִי דַּק"א ע"ב עַל הַף בְּרִייתָא דְּקַתְּנִי ת' נִהְרָגִין
קָאֵמַר הַש"ס מְנִי אִי ר"י הָא אָמַר מְלֹאכָה שַׁצ"ל.

חֲזִיב עָלֶיהָ הָרִי אָף שְׁנִישׁ בּוֹ סַפְנָה נְפִשׁוֹת דְּבּוֹדָאִי מְמִיתִין פִּינּוֹן שְׁאִינוּ רַץ אַחֲרֵיו חֲזִיב
לְר"י וְק"ו לְהַף דִּינָא דְּרַבִּי דְּקָאֵמַר אַעפ"י שְׁאִין מְמִיתִין וְכו' גַּם מ"ש בְּתִי' הָא' פִּינּוֹן
שְׁאִינוּ צַד פְּדַרְפוֹ אֱלָא מִתְעַסֵּק בּוֹ לֹא יַדְעָתִי אִיף לֹא הַשְּׁגִיחַ בְּמַתְנֵי דְּכּוֹפָה עַל עַקְרָב
שְׁלֹא תִישׁוּף דְּקָאֵמַר מִשּׁוּם רִיב"ז חוֹשְׁשֵׁנִי לוֹ מִחֲטָאֵת וְהִינּוּ מִשּׁוּם מְלֹאכָה שְׁאִינ' צָרִיכָה
לְגוֹפ' חֲזִיב עָלֶיהָ: הַלְכָה י"ט אֲבָל אִם הַפְּרִיחַ וְכו' הַק' בַּל"מ הוּל"ל צְפוּר דְּרוּר פִּינּוֹן דְּפַסֵּק
פְּרַשְׁב"ג כָּל שְׁאוּמֵר הֵבֵא מְצוּדָה וְנִצְוִדְנּוּ אָף שְׁאָר צְפוּר פְּטוּר פִּינּוֹן דְּצָרִיף מְצוּדָה אַח"כ
וְכַמ"ש רַבִּי שְׁאִין זֶה צִינְדָה גְּמוּרָה וְעֵינֵן לְהַתּוֹסְפוֹת בִּיצָה דַּכ"ה: פָּרֻק י"ח הַלְכָה ה'
הַמוֹצִיא שְׁלֵהֶב' פְּטוּרוֹ וְכו' וְק' דְּבַגְמ' אוֹקְמוּהָ בְּדַאֲדוּנֵי אֲדוּנֵי וְרֵאִיתִי לַהֲר' מְרַכְּבַת הַמְּשֻׁנָּה
שְׁכ' מִשּׁוּם דְּפַסֵּק בְּמַתְנֵי דַּס"ל דְּאוּר קַמָּא אֲזִיל וְכִינּוֹן שְׁכַן מֵאִי דְּעַקַר לֹא נַח וּלְכַף פְּטוּר
אֲבָל הַף בְּרִייתָא דְּקַתְּנִי חֲזִיב אוֹקְמוּהָ בְּבִרְכוֹת דְּקַמָּא לֹא אֲזִיל ע"ש וְלֹא דַּק דְּהַתְּקוֹן דְּוּוֹקָא
מִשּׁוּם דְּשְׁלֵהֶבַת עֲצָמָה אֲסוּרָה וּלְכַף מַחְלִקִינּוּ בֵּין הָעֵיקַר לְתוֹסְפַת אֲבָל הֵיכָא דְּשְׁלֵהֶבַת
מִן תְּרַת וְדַאי אִין לְחַלֵּק וּלְכַף אַע"ג דְּגַבִּי הַקְּדָשׁ גְּזָרוּ עַל הַשְּׁלֵהֶבַת מ"מ לֹא גְזָרוּ גַר מִנֵּר
דְּלֹא גְזָרוּ בְּקִשּׁוּרָה בְּגַחְלַת אֲטוּ גַחְלַת: גַּם רֵאִיתִי לַהֲר' שׁוֹשְׁנִים לְדוּד בַּפ"ה דְּבִיצָה שְׁכ'
דְּהָא דְּמַחְזִיקָה הַבְּרִייתָא בְּמוֹצִיא שְׁלֵהֶבַת הוּא מִשּׁוּם גַּחְלַת ע"ש וְלֹא נִהֲרָא דַּא"כ בְּמַתְנֵי
גּוֹפָה דְּתַנִּי פְּטוּר הוּ"מ לַהֲק' ה"ד מוֹצִיא מִן כְּרַח לֹמֵר עַל יְדֵי קִיסָם וְת"ל מִשּׁוּם גַּחְלַת
אֱלָא וְדַאי לֹא מְקַרִי גַחְלַת פִּינּוֹן דְּאִינָה עוֹשֶׂה כְּלוּם כְּמוֹ גַּחְלַת דִּיכּוֹל לְבַעַר בּוֹ כְּמָה פְּתָמִים
וְעוֹד דַּא"כ מֵאִי מְקַשָּׁה הַגְמ' בְּבִרְכוֹת דַּנ"ג אַמָּאִי חֲזִיב דְּמֵאִי שְׁעַקַר לֹא הִנִּיחַ פִּינּוֹן דְּהַחֲזִיב
מִשּׁוּם נַחְלַת שְׁפִיר עַקַר וְנַח אֲשֶׁר ע"כ דְּרַבִּי גְרִיס בַּגְמ' אֱלָא הָא דַּתְּנּוּ דְּשְׁלֵהֶבַת פְּטוּר
וְכוּן הִיא גְּיֻרְסַת רַש"י ז"ל וְהוֹק' לוֹ לְרַבִּי ז"ל דְּאֵמָאִי לֹא הַקְּשָׁה פִי אִם מִמַּתְנֵי וְלֹא
מִהַבְּרִייתָא דְּתַנִּי מוֹצִיא שְׁלֵהֶבַת פְּטוּר אֱלָא מִשּׁוּם דַּס"ל לְהַגְמ' דְּוִדָּאִי הַף בְּרִייתָא פְּלִיגָא

כִּינּוּן דְתַנִּי שֶׁל ע"א וְלִשׁוֹן מוֹתֵר מוֹתֵר בְּנֻדָּאֵי דס"ל דְשִׁלְהֵבֶת מְשׁוּם דְאִין בּוּ מִמֶּשׁ לְכַד מוֹתֵר וְכִינּוּן שֶׁכּוֹן לֹא שִׁינְיָה חַיִּיב בְּשִׁלְהֵבֶת אִפִּי ע"י קִיסָם וְלְכַד לֹא הִק' אֶלָּא מִמְתַּנִּי דְלֹא תַנִּי הֵד הַתִּירָא דְשִׁלְהֵבֶת וּא"כ דְתַנִּי גַבִּי תַחֲוּמִין הַשִּׁלְהֵבֶת בְּכָל מְקוּם לָאוּ שְׂאִין בּוּ מִמֶּשׁ אֶלָּא מְשׁוּם דְלֹא קִנְהָ שְׁבִיתָה כָּלֵל וְע"כ טָרְחוּ הָאֲמוּרָאִים לֹאמַר דְמִתַּנִּי מוֹסְפָמֶת עִם הַבְּרִייתָא וְהַעֲמִידוּהָ בְּאֲדוּנֵי אֲדוּנֵי וְלְכַד פָּסֵק רַבִּי כְּהָד בְּרִייתָא דְשִׁלְהֵבֶת אִין בְּהָ מִמֶּשׁ וְאַתְיָא מִתַּנִּי כְּפִשְׁטָה וּמְשׁוּם דְאִין בְּהָ מִמֶּשׁ וְדו"ק: פָּרֵק כ' הִלְכָה א' וְהָיָה עָלָיו מְשׁוּאֵי פִטוּי וְכו' כְּתַב הָרַב הַמַּגִּיד דְאָסוּר מְדַאֲוֵרִיתָא אָבָל.

הַרְמַב"ן ס"ל. דְהִלְכָאוּ לָא קָאֵי עָלָיו כָּלֵל אֶלָּא עַל הַתְּרִישָׁה וְהַל"מ הַכְּרִיעַ מִלִּשׁוֹן רַבִּי הַרְמַב"ן ז"ל יע"ש וְעִינֵן בְּפָרֵק אֵלּוּ דְבָרִים דס"ו ע"ב דְמִשְׁמַע דְאָסוּר מְדַאֲוֵרִיתָא דְהִק' שָׁם וְהִלְכָא מִחֲמַר וְתִי פִלְאֲחַר יָד שְׂאִינוּ אֶלָּא מְדַרְבְּנָן וּפְרִיף כִּלְאֲחַר יָד נְמִי גְהִי דְאָסוּרָא דְאֲוֵרִיתָא לִיכָא אִיסוּרָא דְרַבְּנָן מִיָּהָ אִיכָא יע"ש בְּפִי רַש"י.

נדוק.

הִלְכָה ג' וְאִם מְכַר קוֹנְסִים אוֹתוֹ וְכו' וְאִפִּי שְׁבוּר אִין מוֹכְרִין וְכו' הִנֵּה מְדַקְדּוּק דְבָרֵי הַבִּי יִרְאָה דָּאִם מְסַר שְׁבוּר אִין קוֹנְסִין אוֹתוֹ וְהוּא הִפְךָ פִּי רַש"י ז"ל בְּרִישׁ בְּכוּרוֹת גַּבִּי בְּעֵינָא בְּהֵמָה לְעוֹנְפָרָה מְהוּ וּפִי רַש"י אִם קוֹנְסִין אוֹתוֹ אִם לָאוּ הָרִי מְבוֹנָר דְשְׁבוּר לְרַבְּנָן קוֹנְסִין וְהָרִי הוּא בְּכָלֵל בְּהֵמָה גְּסָה דְאָמַר.

ר"ל דְמוֹכַר בְּהֵמָה גְּסָה קוֹנְסִין אוֹתוֹ וְכו' וְכֵן נְמִי מִשְׁמַע הֵתָם בַּגְּמ' גַּבִּי הֵד בְּעֵינָא קְמִיתָא דְמַבְעֵי לר"י דְעוֹנְפָר הָנִי שְׁבוּר אוּ לָא. וְקָאֲמַר דְקָאֵי אַבְהֵמָה שְׁהִיא לְפִיטוּמָא וּמַגּוּ דְקוֹנְסִין לִיָּה אַבְהֵמָה קוֹנְסִין אַעוֹנְפָר הָרִי דְפִשְׁטָא לִיָּה דְקוֹנְסִין אַבְהֵמָה אָף שְׂאִינָה עֵיקַר הַגְּזֵרָה אֶלָּא מְשׁוּם דְאִתִּי לְאֲחִלוּפִי וְכֵן הוּא גַבִּי שְׁבוּר אָף רַבִּי ז"ל מְפָרֵשׁ הַבְּעֵינָא לְעוֹנְפָר אִיסוּר אָבָל קִנְסִין אִין קוֹנְסִין אֶלָּא בְּעֵיקַר הַגְּזֵרָה וְכַפְשֵׁט מְאָמַר ר"ל אָבָל כָּל שְׁהוּא אָסוּר מְשׁוּם דְאִתִּי לְאֲחִלוּפִי אִין בּוּ קִנְסִין וְהָא דְקָאֲמַר ר"י גַּבִּי הַנּוֹתֵן לוֹ בְּקַבְלָה אַעפ"י שְׂאִינוּ רַשְׁאֵי קוֹנְסִין אוֹתוֹ.

הוּא מְשׁוּם בְּכוּר דס"ל דְחֵיב בְּבְכוּרָה וְהָא. דְקָאֲמַר הַש"ס מַגּוּ דְקוֹנְסִין.

לִיָּה אַבְהֵמָה קוֹנְסִין אַעוֹנְפָר הוּא בְּדָרָף דְחֵיבָה בְּעֵלְמָא וְלִמְסַנְיָ כָּל דְאָסוּר מְשׁוּם דְאִתִּי לְאֲחִלוּפִי לָא קוֹנְסִין וְיִשׁ הַכְּרַח לְזָה מִמְתַּנִּי דְקִתְנִי אַעפ"י שְׂאִינוּ רַשְׁאֵי פִטוּר וְלֹא קוֹנְסִין לִיָּה כְּדִאֲוִקְמוּהָ בַּגְּמ' וְכִינּוּן דס"ל דְפִטוּר מְבְכוּרָה לְכַד לָא קוֹנְסִין לִיָּה מְשׁוּם בְּהֵמָה גְּסָה כִּינּוּן דְאִינוּ מְעֵיקַר הַגְּזֵרָה וְכַאֲמוּר וְדו"ק: פָּרֵק כ' ג' הִלְכָה ו' וְאָסוּר לְהַנִּיחַ עָלָה שֶׁל הַדָּס וְכו' עֵינֵן לְמַהֲרַח"א בַּס' מ"ק ע"ש וְאִנִּי תַמִּיחָה אִיף לֹא שְׁלִטוּ מְאוּר עֵנִיָּהֶם בְּסַמוּד דְנִרְאָה דִין ז' מ"ש רַבִּי גַבִּי זְמוּרָה קְשׁוּרָה בְּטַפִּיחַ שְׁמָא יְקֻטָּם וּפִי רַש"י ז"ל דְמִתוּדָה.

שְׁהִיא רַבָּה נוֹחָה לְקֻטָּם יַעו"ש וְצ"ע. הִלְכָה י"ד שְׁזָה דוּמָה לְמַקְדִּישׁ אוֹתָם פִּירוֹת שְׁהַפְרִישׁ וְכו' וְיִשׁ לְדַקְדַּק דְזָה הַטַּעַם לֹא הַנּוֹזֵכַר בַּגְּמ' וּמ"ל לְבִדּוֹת מְלַבּוּ וּנ"ל דְסַמָּה עַל מ"ש בַּפ"ק דְבִיבְצָה ד"ו אָמַר.

רָבָא מִי לֹא מוֹדָה שְׁמוּאֵל שְׂאֵם קָרָא שֵׁם שְׁאָסוּר לְזָרִים וּמְפָרֵשׁ. רַבִּי דְהִטְעַם הוּא מְשׁוּם דְהָגִי כְּמִקְדִּישׁ כִּינּוּן דְנֶאֱסָר לְזָרִים דְאֵם לֹא כֵן מֵאֵי אִיסוּרָא אִיכָא כִּינּוּן דְאִין בּוֹ מְשׁוּם מְתַקֵּן וּפִי רִשׁ"י לֹא נִיחָא לֵיה כִּינּוּן וּדְלֹא דְמִי לְאִין מְגַבִּיהִין דְהוּא מְמַשׁ מְתַקֵּן וְכִינּוּן דְרַבִּי ז"ל פְּסָק כְּאֲבוּהָ דְשְׁמוּאֵל בַּהֲל' יו"ט לְכֹף הַנְּצָרָה לְהֵאֵי טַעְמָא וְדו"ק: הֲלֵכָה י"ו לֹא יִטְלֵם בְּשַׁבָּת וְכו' וְק' דַּבְּפ"ט מַהֲל' מַעְשָׁר פְּסָק.

הֵיכָא דְהִתְנָה מַע"ש מְפָרִישׁ בְּשַׁבָּת וְאוֹכֵל וּמִפְתַּח קוֹ אֻקְמוּהָ בִירוּשְׁלָמִי דַּפִּי דְמִתְנִי לֹא יִטְלֵם כְּדִי לִיתְנֵם לְכַהֵן וְכֵן פִּי רַבִּי ז"ל בְּפִי הַמְּשֻׁנָּה וּס"ל דְאִין מוֹלִיכִין אֶת הַתְּרוּמָה לְכַהֵן בְּשַׁבָּת וְכִינּוּן דְפְּסָק בַּפ"ד מֵהִלְכוֹת יו"ט דִּין כ"ו דְמוֹלִיכִין כַּב"ה וְאִיהּ פְּסָק כְּאֵן כַּב"ש וְנ"ל דְהִירוּשְׁלָמִי לְשִׁיטְתָּהּ אֲזִיל דְהִבִּיא בַּפ"ק דְבִיצָה סָבַר ר' יְאֻדָּה דְבַתְּרוּמָה כ"ע מוֹדוּ דְאִין וּמוֹלִיכִין וְקֹאֲמַר שְׂתָם דְאֵף דְהִתְנָה מַע"ש אִין מוֹלִיכִין אֲדָּ לְדִידֵן דְקִי"ל כַּר"י דְפְּלִיגִי בַתְּרוּמָה לְכֹף פְּסָק כַּב"ת דְמִתִּירִין וּבְשַׁבָּת הִחְמִירוּ מְשׁוּם דְאִיכָא אִיסוּר הוֹצָאָה מַש"א כֵן בִּי"ט וְעוֹד אֲפֻשָׁר לֹאמַר דְדוֹקָא הֵתֵם דְהוֹפְרִישׁוּ מַש"ה מוֹלִיכִין אֲבָל הֵכָא כִּינּוּן דְלֹא הוֹפְרִישׁוּ אִינוּ נוֹטְלֵם כְּדִי לְהוֹלִיכֵם וְהַש"ס דְהִבִּיא פְּלוּגָת' דַּב"ש וְכ"ה הוּא לֹאמַר דְאִיכָא אִיסוּר בְּהוֹלְכָה וְאִין ה"ג דְאֵף ב"ה מוֹדוּ בְּזָה וּדְלֹא כְּהַמְפָּרֵשׁ שֵׁם שְׂפַתְב דְהַפְּרִישָׁה מְוַתְרָת וְהָא דַּפְּס' בַּפ"ט מֵהִלְכוֹת מַעְשָׁר דְמְפָרִישׁ וְאוֹכֵל הִיגִנוּ מְשׁוּם דְלֹא קָבַע לֹו מְקוֹם וְקִי"ל דְאִין בְּרִירָה כַּמ"ש רַבִּי בְּפִי הַמְּשֻׁנָּה יַעו"ש אֲבָל הֵכָא דְקָבַע לֹו מְקוֹם כַּמ"ש דִּידוּעִים לִי לְכֹף דְלֹא יִטְלֵם אֲלֵא דְבַאֲמַת מְסַתְּמִיּוֹת דְבָרֵי רַבִּי ז"ל נִרְאָה דְאִיסוּר לְיִטְלֵם כְּלָל דַּאֲל"כ הו"ל לֹאמַר כְּדִי לִיתְנֵם כִּינּוּן דַּפִּי בִירוּשְׁלָמִי כֹף בְּפִי דְמִתְנִי גַם מְהָא דְכַתְּב אִפִּי יִיחַד מְקוֹמָן קוֹנְדֵם הַשַּׁבָּת אִינוּ עִנְיָן לְהוֹלְכָה כְּלָל כִּינּוּן דְמְוַתְרָת לְהַפְּרִישׁוּ אֲבָל אִם הוּא לְעִנְיָן הַפְּרִישָׁה חִידוּשָׁא אֲתָא לְאַשְׁמוּעִינּוּ אֵף דְמִינְחָד אִינוּ נוֹטְלוּ כְּלָל: אֲשֶׁר ע"כ נ"ל דַּס"ל לְרַבִּי זָל כִּינּוּן דְלֹא הָגִי תַקִּוּן לְעוֹלָם דְלִדְיָדָה הוּא דְהָגִי מְתַקֵּן מְשׁוּם דְמַכִּיר קַבִּיעוּתָהּ אֲבָל לְאַחַרְיָנִי לֹא הָגִי מְתַקֵּן וּלְכֹף אִיסוּר לְיִטְלֵם כְּלָל וְכֵן רְאִיתִי שְׁהוּא מְבוֹאָר בִירוּשְׁלָמִי פ"י דְדַמְאֵי דְאֲמַרִי שֵׁם א"ר זִירָא הָדָא אֲמַרָה טָבֵל שְׁנִישׁ עָלִיו תְּנַאי מְוַתְרָת לְטַלְטְלוּ כִּינּוּן הוּא עוֹשָׂה נוֹתֵן עִינּוּ בְּמַקְצָתוֹ וְאוֹכֵל אֶת הַשְּׂאֵר וְאִם אֵיתָא אֲמַאי אִינוּ מְפָרִישׁוּ מ"ש מְטָבֵל שֵׁל תְּאֲנִים דְתַנִּי שֵׁם וּפְסָקוֹ הַר"מ בַּפ"ט מַה' מַעְשָׁר דְמְפָרִישׁ וְאוֹכֵל אֲלֵא וְדַאי דְהֵתֵם מִיִּרֵי שְׂקָרָא שֵׁם בְּלֹא קַבִּיעוּת מְקוֹם וּלְכֹף צְרִיךְ לְהַפְּרִישׁ מְשׁוּם דְאִין בְּרִירָה וְכַמ"ש רַבִּי בְּפִי הַמְּשֻׁנָּה אֲבָל הֵכָא דְמִיִּרֵי דְקָבַע לֹו מְקוֹם לְכֹף אִיסוּר לְהַפְּרִישׁ כִּינּוּן דְיָכוֹל לְאַכּוֹל מַצָּד הָאֲחַר וּלְכֹף אֲמַר נוֹתֵן עִינּוּ בְּמַקְצָתוֹ שְׁיַפִּיר מְקוֹם קַבִּיעוּתוֹ וְאוֹכֵל אֶת הַשְּׂאֵר.

וְהִירוּשְׁלָמִי דַּפ"ד דְדַמְאֵי דְמוֹקִי לְהָהּ מְתַנִּי לְעִנְיָן הוֹלְכָה וְכַב"ש נ"ל דַּס"ל דְהִלְכָה כַּר"י דְפְּלִיג עִם רִשְׁבִּי"א בַּפ' נוֹטֵל וְהוּבָא בִירוּשְׁלָמִי בַּפ"ב דְעַרְלָה דַּס"ל דְמַעְלִין אֶת הַמְּדוּמָע כְּאֲחַד וּמֵאָה אֵף דְשִׁיף לִיתֵן עִינּוּ בְּצַד זָה וְכו' וְהִיגִנוּ דְלֹא תְּשִׁיב לֵיה תַקִּוּן אֵף דְהָגִי מְתַקֵּן לְעוֹלָם וּלְכֹף מוֹקִי לְמִתְנִי לְעִנְיָן הוֹלְכָה: וְנִלְע"ד דְהִכִּי פְּנֹת רַבִּי בְּפִי הַמְּשֻׁנָּה דְדַמְאֵי דְמַעְיָקָרָא פִי כְּפִשְׁטָא דְמִתְנִי דַּפִּי שְׁלֵא יִטְלֵם כְּלָל וּלְכֹף כ' הָהּ חִידוּשָׁא אֵף שְׁהֵם יְדוּעִים וְאֵח"פ כ' וּבְאָרוּ בַּגְמ' וְכו' כְּאֵלוּ אֲמַר אֲכַל בַּגְמ' בִּיָּאָרוּ לְהוֹרוֹת דְבִירוּשְׁלָמִי אֻקְמוּהָ לְעִנְיָן הוֹלְכָה מְשׁוּם דַּס"ל דְאִין מוֹלִיכִין בְּשַׁבָּת.

אָבֵל קי"ל דְּמוֹלִיכִין כַּב"ה וְהוּא הַמְשַׁנֵּה כַּפְּשֻׁטָא לְעֵנָן הַפְּרָשָׁה וְלִכְפָּה בְּעֵי לְמוֹדִים שְׁלֵא יֵאמְרוּ תָרַם בְּשִׁבְתָּ וְלִכְפָּה הַזְּמִינֵנוּ אָבֵל לְפִי הַיְרוּשָׁלַּיִם הַגִּי הַחֲשֵׁשָׁה מִשׁוּם מוֹלִיכִין וְאָסוּר אִפִּי בְּבֵיתוֹ וְכַמ"ש הַתּוֹסֵ' בַּפ"ק דְּבִיזָה יְעו"ש וּמ"ש שְׁיִסְבְּרוּ הָעוֹלָם שֶׁהוּא תָרַם בִּיּו"ט תְּפָסוּ עֵינֵיךָ הַגְּזוּרָה דְּהָא דְּאִין מוֹלִיכִין הוּא מִשׁוּם דְּאִין מַגְבִּיהֵן תְּרוּמָה בִּיּו"ט: פָּרָק כ"ה הַלְכָה ג' כָּל פְּלִי שְׁמַלְאֲכָתוֹ לְתַתְּרָה וְכו' כ' ה"ה ז"ל דְּאַף בְּמַלְאֲכָתוֹ לְהִתְרָה לֹא הוֹתֵר אֲלֵא מִחֲמַה לְצַל אָבֵל שְׁלֵא לְצוֹרְךָ כָּלֵל אָסוּר יְעו"ש וְיֵשׁ לִי לְהַבִּיא רֵאזִיָּה לְזָה מְדַאמְרִי בְּרִישׁ מְפָנִין דְּקַ"ח גְּבִי בַר אֲוֹנָא דַר"ח דְּקֶאמֵר לְהוּ חֲסָרוֹן פִּיס קַחְזִינָא הֵכָא וְכִינּוּ דַס"ל דְּמוֹתֵר לְטַלְטְלָה דְּחִזִּי לְאַנְמָצָא אֲמַאי אִיזְצֻרִיךָ לֹמֵר חֲסָרוֹן פִּיס וְכו' אֲלֵא וְדַאי שְׁלֵא לְצוֹרְךָ אָסוּר יְעו"ש וְדִלָּא כַּהֲר' מַחֲנֵה רֵאוּבֵן אַף ט"ל ע"ב שֶׁכ' דְּאַפִּילוּ שְׁלֵא לְצוֹרְךָ כָּלֵל מוֹתֵר יְעו"ש וְדו"ק.

הַלְכָה כ"ד נוֹתְנִין פְּלִי תַחַת הַדְּלָף וְכו' הִנֵּה הַטּוֹר תְּמַה עַל רַבִּי בְּמַה שְׁפָסַק דְּוּוּקָא בְּרֵאוּי דְּלֵא אֲוִקְמוּהָ בַּגְמ' הֵכִי אֲלֵא לַר"י וְלִית הַלְכָתָא כְּנוֹתְיָה עַכ"ל יְעו"ש וְתִימָא עָלְיוּ שְׁהַרִי בַּגְמ' בְּפָרָק פִּירָה הַעֲמִידוּ מִתְנִי' בְּרֵאוּי לְמ"ד אִין מְבַטְלִין פְּלִי מִהֵיכְנוּ דְּהִילְכָתָא כְּנוֹתְיָה וּב"ל דַּס"ל לְהַטּוֹר ז"ל דְּהַךְ סוּגְגִיָּא דַּפ' פִּירָה לֹא אֲסִיק אַדְעָתִי הָא דְּתַנִּי בַּפ' מִשְׁלִין דְּאֵם נִתְמַל' הַפְּלִי שׁוֹפֵף וְשׁוֹנָה דְּמִשְׁמַע מִינָה דְּמוֹתֵר בְּטַלְטוּל וְהָנָה ס"ד דְּאָסוּר בְּטַלְטוּל וְלִכְפָּה הֵק' עַל רַב יוֹסֵף דְּאָמֵר אָסוּר לְבַטֵּל פְּלִי מִהֵיכְנוּ וְהוֹצֵרְךָ לְאֲוִקְמָה בְּדִלְף הַרֵאוּי אָבֵל אַחַר דְּתַנִּי בַּפ' מִשְׁלִין הַךְ דְּשׁוֹפֵף וְשׁוֹנָה דְּמִשְׁמַע מִינָה דְּמוֹתֵר בְּטַלְטוּל אִין צָרִיךְ לְאֲוִקְמָה בְּדִלְף הַרֵאוּי דַּע"כ הַךְ דְּקַתְנִי שׁוֹפֵף וְשׁוֹנָה הוּא בְּדִלְף שְׁאִינוּ רֵאוּי וְאַתָּא לְאַשְׁמוּעִינּוּ דְּשׁוֹפֵף וְשׁוֹנָה וְלֹא הוּי עוֹשֶׂה גְרָף שֶׁל רְעִי לְכַתְחִילָה כִּינּוּ שְׁנַתְבַּטֵּל הַפְּלִי כְּבָר וְנַעֲשֶׂה גְרָף אָבֵל אִם אִיזְרִי בְּדִלְף הַרֵאוּי קִשָּׁה דְּמַאי לְמִימְרָא כִּינּוּ דְּמִים רֵאוּיִים הֵם וְהַפְּלִי עֲצָמוּ בַר טַלְטוּל הוּא פְּשִׁיטָא דְּמוֹתֵר לְשִׁפּוֹף וְלִשְׁנוֹת אֲלֵא וְדַאי דְּאִיזְרִי אַף דְּאִינוּ רֵאוּי.

אִךְ בְּאַמַּת לְהַרְמַב"ם דְּמִפְרָשׁ הַךְ דְּשׁוֹפֵף וְשׁוֹנָה אִיזְרִי בְּדִלְף הַרֵאוּי ק' דְּמַאי לְמִימְרָא וְאַפְשָׁר לֹמֵר לְדַעַת רַבִּי דְּבָא לֹמֵר דְּוּוּקָא בְּנִתְמַלָּא הַפְּלִי דְּלֵא לִיפִישׁ בְּהַלּוּכָא: עוֹד וּב"ל דְּהַטּוֹר מְפָרֵשׁ דְּהַמְקִשָּׁה עַל רַב יוֹסֵף ס"ל דְּקוֹדֵם נִתְיַנֵּת הַפְּלִי הִנֵּה הַדְּלָף אִינוּ רֵאוּי וּמְבַטֵּל פְּלִי מִהֵיכְנוּ וְהַמְתַּרְץ תִּי' לוֹ דְּבַעַת נִתְיַנֵּת הַפְּלִי הִנֵּה הַדְּלָף רֵאוּי וְאַף שְׁהִנֵּה אַח"כ אִינוּ רֵאוּי לִית לָן בַּה כִּינּוּ שְׁנַתְבַּטֵּל מִמִּילָא וְלִכְפָּה קַתְנִי בְּבְרִיָּתָא דְּאֵם נִתְמַלָּא הַפְּלִי שׁוֹפֵף וְשׁוֹנָה וְכַאמֹר: וְהִנֵּה ה"ה תְּמַה עַל רַבִּי מְעוּבָדָא דְּבִי רִיחְזִיָּא וּמְרָן ז"ל תִּי' עַל רַבִּי דְּאַבְיִי לֹא חֲזַר בּוֹ אֲלֵא אֲנִינּוֹת וְכו' יְעו"ש וְק' דַּמְנ"ל לְרַבִּי לְפָרֵשׁ הֵכִי וּב"ל דְּרַבִּי סָמֵךְ עַל מַאי דְּאָמְרִינוּ בְּסוֹף פָּרָק נוֹטֵל גְּבִי תְּמַרִי דְּפָרְסִיָּתָא מְטַלְטֵל לְהוּ אַגַּב לְקַנָּא דְּמִיָּא ר"ה עֲבִיד לְהוּ גְרָף שֶׁל רְעִי וּמְהַדַּר לִיהַ ר"א וְכִי עֲבָדִי גְרָף שֶׁל רְעִי לְכַתְחִילָה וּפִי' רִש"י עוֹשֶׂה אוֹתָם צְבוּרִים כְּדִי שְׁיִתְמַאֲסוּ וְזוֹרֵק אוֹתָם וְהַרִי מִמֵּשׁ דְּמִיָּא לְהַךְ דְּרַבָּה דַּפ' מִשְׁלִין דַּא"ל הֵנַח פּוּרְיָיִךְ לְהֵתָם כְּדִי שְׁיִתְמַאֲסוּ וְאַפִּי' הֵכִי קֶאמֵר ר"א דְּאָסוּר גַּם רַבָּה דְּהוֹצֵרְךָ שָׁם לְקַנָּא דְּמִיָּא וְלֹא עֲבִיד כְּשִׁיטְתִּיהָ מְוַכְרַח לֹמֵר דְּהַדַּר בִּיָּה מְדַאבְיִי וְאִין לְחַלֵּק דְּהֵתָם דְּאַפְשָׁר בְּלִקְנָא דְּמִיָּא הֵתָם נְמִי אֲפָשָׁר ע"י דְּבָר אַחַר וְלִכְפָּה פְּסִידָא כַּנ"ל.

פָּרָק כ"ה הַלְכָה י"א וְכָלִי הַצְּנֹאֵר מוֹתֵר לְטַלְטֵלָן בְּשַׁבַּת וְק' הָא אֲמַרִי בַּפ' מִשְׁלִינְדָּן דַּכ"ח א"ש גָּרָף שֶׁל רְעִי מוֹתֵר לְהוֹצִיאָו לְאַשְׁפָּה וְכַשְׁהוּא מְחִזְרֵוּ נוֹתֵן בּוֹ מִיָּם וּמְחִזְרֵוּ וּפִירֵשׁ י"י וּמְקַצִּין מִחֲמַת מִיָּאוֹס הֵן וְאִי לָאו אַגַּב מִיָּא לָא מְצִי לְטַלְטֵלִינְהוּ וְא"כ אִיךָ סָתֵם רַבִּינוּ וּמִתִּיר לְטַלְטֵלָם וְעָלָה בְּדַעְתִּי ל' דְּשִׁמוּאֵל ס"ל כָּרַב אֲחָא דַּס"ל בְּסוּף פ' מִי שֶׁהֲחִשִּׁיד דְּהַלְכָה כָּר"ש בְּמִקְצָה לְגַר מִחֲמַת מִיָּאוֹס וּלְכַךְ לָא הִתִּיר לְטַלְטֵלוּ כִּי אִם אַגַּב מִיָּא אִךְ לְדִידוֹ דְּקו"ל כָּרַבְנֵן שֶׁם דְּמִקְלִי לְכַךְ סָתֵם לְהִתֵּר וְתַבְלִין מְצִאתִי לְזֶה מְהֵא דְּאֲמַרִי בְּבִיצָה דַּכ"ח ע"ב שְׁפוּד שְׁצָלוּ בּוֹ בְּשֵׁר אָסוּר לְטַלְטֵלוּ וּפִירֵשׁ י"י מִשּׁוּם דְּנִמְאָס וְהִקְשׁוּ הַתּוֹס' שֶׁם מִדְּשִׁמוּאֵל דַּס"ל כַּב"ש דְּלִית לִיהוּ מְקַצָּה וְתִירְצוּ לְאַחַר מְלֹאכְתּוֹ אִין תּוֹרַת כְּלִי עָלְיוֹ לְכַךְ יֵשׁ תּוֹרַת מְקַצָּה עָלְיוֹ וְלְכַאֲוָרָה לָא תִירְצוּ כְּלוּם דְּכִינוּן דְּמִיְחֻד לְאוֹתָהּ מְלֹאכָה אִף שְׁאִינוּ עוֹשֶׂה מְלֹאכָה אַחֲרַת הַגֵּי תּוֹרַת כְּלִי עָלְיוֹ כַּמ"ש הַתּוֹס' בְּשַׁבַּת דַּכ"ו ע"ב ד"ה וְכִי ע"ש אֲלָא וְדַאי גְרָאָה דְּכֻנְתָּם הִיא פִּינוּן דְּלֹאחַר מְלֹאכְתּוֹ נִמְאָס כְּמוֹ שְׁפִירֵשׁ י"י וְס"ל כָּרַב אֲחָא דְּלָא קו"ל כַּר"ש בְּכָלִי מִיָּאוֹס וְהִינְנוּ דְּדַקְדְּקוּ בְּלִשׁוֹנָם וְכַתְּבוּ וְלִהְכִי אִוְסֵר שְׁמוּאֵל וְכו' וְלְכַאֲוָרָה הוּא שְׁפַת יֵתֵר דְּבִיב עֲסִיקִינוּ אֲלָא לְאוֹרִיּוֹ לֵן דְּקוֹשְׁנִית רַבִּינָא בְּמִקּוּמָה עוֹמֶדֶת דְּהוּא ס"ל דְּקו"ל כַּר"ש אִף בְּמִקְצָה מִחֲמַת מִיָּאוֹס ז"ל הִבִּיא מִשֶּׁם ת"י דְּמִתְרַצִּי נְמִי קוֹשְׁנִית רַבִּינָא וּלְפִי הָאִמּוֹר לִיתָא אִךְ מִדְּבַרִי הֶרֶם ב"ם דְּלָא הִבִּיא הֵךְ דִּינָא דְּשְׁפוּד שְׁצָלוּ בּוֹ בְּשֵׁר מוֹתֵר לְטַלְטֵלוּ מִיָּדִי דְּהִנֵּה קוּץ בַּר"ה כָּרַבִּינָא מִשְׁמַע כְּמוֹ שְׁפַתְבִּתִּי דַּס"ל כְּהַתּוֹס' דְּלָא הִנְצֵרָךְ רַבִּינָא לְהֵךְ טַעְמָא אֲלָא לְשִׁמוּאֵל דַּס"ל מְקַצָּה מִחֲמַת מִיָּאוֹס אָסוּר אֲמַנְם לְרַבִּינוּ דַּס"ל דְּקו"ל כַּר"ש אִף מִחֲמַת מִיָּאוֹס מוֹתֵר לָא הִנְצֵרָךְ לְהִבִּיא זֶה הִדִּין פִּינוּן דְּפִסְק פִּאן כְּלִי מְקַצָּה מִחֲמַת מִיָּאוֹס מוֹתֵר אַח"ז רְאִיתִי לְהֶרֶב ב"י ס' ש"ח שְׁפִי בְּכֻנְתַּת הַתּוֹס' דְּמִיָּרִי שְׁאִינוּ מִיְחֻד לְכַךְ וְהַעֲיָקֵר חֶסֶר מִן הַסֵּפֶר גַּם כְּתַב מִשּׁוּם ר"י ז"ל וְז"ל דְּמֵאחַר שְׁאִינוּ עוֹשֶׂה מְעֻשָׂה כְּלִי אֲלָא מְעֻשָׂה קוּץ בְּעַלְמָא לָא הִבִּינוּ שְׁלָא לְצוֹרְךָ גּוּפּוֹ וְכֵן גְרָאָה סַבְר' וּבְדַאי הִכִּי סוֹבְרִים ת"י ז"ל וּלְכַךְ פְּתַבוּ דְּאִף קוֹשְׁנִית רַבִּינָא מִיְתְרָצָא בְּהִכִּי.

אֲלָא מַעֲתָה ק"ל עַל הַרִי"ף וְהָרָא"ש ז"ל בַּפ' מִשְׁלִינְדָּן דְּהִבִּיאוּ הֵךְ מִיְמָרָא לְהַלְכָה פִּינוּן דְּקו"ל כָּרַבִּינָא דְּאִף מִחֲמַת מִיָּאוֹס מוֹתֵר וְאֲפִשֵׁר ל' פִּינוּן דְּבִי"ט קו"ל כַּר"י דְּאָסֵר מְקַצָּה לְכַךְ הִבִּיאוּ הֵךְ דִּינָא דְּשִׁמוּאֵל אֲלָא דְּעַדִּין קוֹשָׁה עַל הַטּוֹר דְּהִבִּיאוּ בְּשַׁבַּת בְּסִי' ש"ח ע"ש: פָּרָק כ"ו הַלְכָה ט"ו אוֹצֵר שֶׁל תְּבוּאָה וְכו' עִינֵן לַה"ה וְלַהֲר' כ"מ שְׁכ' דְּרַבִּי מְפָרֵשׁ הֵךְ כְּרִיָּתָא דְּקַתְנִי אִין מִתְחִילִין בְּאוֹצֵר אִיָּרִי לְדַבֵּר הַרְשׁוּת ע"ש וּמַעֲתָה מ"ש רַבִּי אֲלָא נִכְנָס וְיוֹצֵא בּוֹ וְעוֹשֶׂה שְׁבִיל בְּרַגְלִיו קָאִי הַרִישׁ דִּינָא דְּלְדַבֵּר הַרְשׁוּת וְכו' וְהוּא תְּמוּנָה דַּא"כ אֲמַאי גָּקַט בְּרַגְלִיו דְּמִשְׁמַע מִשּׁוּם אִסּוּר מְקַצָּה וְכְמוֹ שְׁפִי רַש"י גַּם מֵאִי מְקַשָּׁה הַש"ס כָּלֵל וְהָא אֲמַרְתָּ רִישָׁא וְכו' דְּלַפְנוֹת הוּא דְּטִירְחָא יִתְרָה הוּא דְּאָסִיר אֲבָל לַעֲשׂוֹת שְׁבִיל כְּדִי שִׁיכְנֵס וְיוֹצֵא לַעֲשׂוֹת צְוֹרְכִי יו"ט וְדַאי מוֹתֵר וְנ"ל דַּמ"ש וְנִכְנָס וְיוֹצֵא הוּא קָאִי לַמ"ש וְלָא יִכְבֵּד קַרְקַעוֹתוֹ שֶׁל אוֹצֵר דַּר"ל דְּהוּא פִי' שְׁלָא יִגְמֹר אֶת הָאוֹצֵר דְּהִינְנוּ דְּצָרִיךְ לְהַנִּיחַ תְּבוּאָה עַל קַרְקַעִית הָאוֹצֵר שְׁלָא יִרְאֶה הַקַּרְקַע וְעָלָה קְאָמֵר אֲלָא עוֹשֶׂה שְׁבִיל בְּרַגְלִיו אִף דְּנִרְאָה קַרְקַעִית הָאוֹצֵר לָא חִיָּשִׁי לְאֲשׁוּוּי גְּנוּמוֹת פִּינוּן דְּאִינוּ אֲלָא דְּרַךְ מַעְבָּר וְלָא חֲשָׁשׁוּ אֲלָא דְּרַךְ מְקוּם קַבִּיעוֹתוֹ וְצָא לְרַבִּי דִּין זֶה מְהֵא דְּכַתְּבָה הַרִי"ף זַל בְּהַלְכוּתִיו

אף וְשֵׁהיָא סְתָמוּ כַר"י דס"ל מְקַצֵּה דנ"ע לְדִינָן דְּלֵא יִגְמֹר אֶת הָאוּצָר דְּמוֹתָר לְעִשׂוֹת
שְׁבִיל וְכָאָמוֹר: וְעַל מ"ש הֶרְאָב"ד ז"ל תי' ה"ה ז"ל דְּרַבִּי אֵית לֵיה גִּרְסַת ר"א דְּלֵא
גָּרִים וְאָפִי טוֹבָא ע"ש וְלֵא רָאָה מ"ש רבי' בפֿי הַמְּשֻׁנָּה דְּגָרִיס וְאָפִי טוֹבָא דכ' עַל דְּרָד
הֶרִיבֵי וְאָפִי מְנִינָן גְּדוֹל ע"ש.

וּבְעַיְקָר קוֹשְׁיָתוֹ אֲנִי תַמִּיךָ פִּינּוֹן דְּאוֹקְמוּהָּ בַּגְמ' אֲלִיבָא דר"ח דְּהַפֵּל לְפִי הָאוֹרְחִים א"כ
לִיבָא נְפִקוּתָא לְדִינָא בֵּין ר"ח לְשְׁמוּאֵל אֲלֵא דר"ח דס"ל כַר"י נִיחָא לֵיה דְּתִיקוּ מִתְנִי'
כְּנֻתִיה וְלִכְהָ פִי רִישָׁא דְּמִתְנִי בְּלֵא יִגְמֹר כִּי הִיכִי דְּתִיבִי סִיפָא כַר"י וְשְׁמוּאֵל דס"ל כַר"ש
פִי רִישָׁא דְּמִתְנִי פְּדָאָמְרִי אֵינְשֵׁי כִי הִיכִי דְּתִיקוּ לְסִיפָא בְּלֵא יִגְמֹר כַר"ש וּמַעְתָּה צ"ל
דְּזָהוּ בְּכֻלָּל בְּעֵינֵי תַמִּיךָ דְּמִיבְעֵי לר"ח אֵי מְנִינָא דְּמִתְנִי אֲפִי טוֹבָא וְאִיבָא נְפִקוּתָא לְדִינָא
בֵּין ר"ח לְשְׁמוּאֵל אוּ דִּילְמָא דְּהַפֵּל לְפִי הָאוֹרְחִים וְלִיבָא נְפִקוּתָא כְּלָל וְכָאָמוֹר וְלוֹמַר
דְּפִלִּיגִי בְּהַפְּנָאָה אֲפִי לְאָדָם אֶחָד דִּלְר"ח דְּוִקָא אַרְבַּע אוּ ה' וְלְשְׁמוּאֵל אֲפִי טוֹבָא זֶה לֵא
נִימֵן לִיאָמַר דְּאִין לֵה טְרַחָא יִתְרָה יוֹתֵר מְזוּ גַם מִפִּי רַש"י נְרָאָה דְּלֵא שְׁרִינָן אֲפִילוּ טוֹבָא
כִּי אִם לְצַרְרָה ע"ש גַם מִפִּי רבי' בְּפִי הַמְּשֻׁנָּה מְשַׁמַּע אָף לְשְׁמוּאֵל לֵא שְׁרִינָן לְהַפְּנוֹת
לְאָדָם אֶחָד אֲלֵא דְּוִקָא ד' וְה': אִיבָרָא מִהֶרִי"ף ז"ל וְשֵׁהִיבֵי אֶלּוּגְתָא דְּרַבְּנֻתָא ל דְּאִיבָא
מ"ד כַר"ח וְאִיבָא מ"ד פְּשְׁמוּאֵל נְרָאָה דס"ל כְּהֶרְאָב"ד ז"ל דְּפִלִּיגִי אָף בְּאָדָם אֶחָד דר"ח
ס"ל דְּוִקָא ד' וְה' וְשְׁמוּאֵל ס"ל אֲפִי טוֹב' וְכֵן רְאִיתִי לְהַתּו' בִּפ' בְּנוֹת כּוֹתִיבִים דל"ז ע"ב
ד"ה אַרְבַּעִים וּבִפ' בְּמָה אֲשֶׁה ד"ס ע"ב בד"ה הַשְּׁתָא דס"ל דְּלְשְׁמוּאֵל אֲפִי בְּאָדָם אַחַר
מוֹתָר לְפָנוֹת אֲפִי טוֹבָא וְלֵא חֲזִינִיש לְטְרַחָא יִתְרָה וּמַעְתָּה אֲפִישֵׁר לְהַעֲמִיס בְּדַבְּרֵי רַש"י
מ"ש בְּדְשְׁמוּאֵל וְאִם יִצְטַרְךָ לִיוֹתֵר יִפְנֵה יוֹתֵר ר"ל וְאִם יֵשׁ לוֹ נַחַת רוּחַ לְפָנוֹת יוֹתֵר יִפְנֵה
אוּ מִדְּבַרֵי רבי' בְּפִי הַמְּשֻׁנָּה מְבֹאָר לְהַדְּיָא דְּמֵאֵי דְּקָאָמַר שְׁמוּאֵל אֲפִי טוֹבָא ר"ל אִם
יִצְטַרְךָ לְפָנוֹת לְפִי הָאוֹרְחִים יִפְנֵה כְּפִי מַה שְּׁצַרְיָךְ וְאָפִי טוֹבָא: וְכֵן רְאִיתִי לְהַר' הַמְּאִירִי
ז"ל בְּשִׁיטָתוֹ לְמַס' שְׁבַת שִׁיר' מִדְּבַרְיוֹ כְּדַעַת רבי' שֵׁכ' ז"ל ד' וְה' קוֹפּוֹת שְׁהַתְּרָנוּ לְפָנוֹ'
לֵא הַתְּרָנוּ לְאֵד' א' אֲלֵא הַפֵּל לְפִי הָאוֹרְחִי וְלִר"ח אָף בַּכַּמ' אוֹרְחִים אֵינּוּ מְפָנֵה יוֹתֵר
וְלְשְׁמוּאֵל מְפָנֵה יוֹתֵר הַפֵּל כְּמוֹ שְּׁצַרְיָךְ לוֹ כֵּן נְרָאָה מִמַּה שְּׁעִימַר ר' אֶת כָּל הַשְּׂדֵה וְכו'
יע"ש.

וְנְרָאָה שְׁמִפְרִישׁ הַבְּעֵינָא לְשְׁמוּאֵל דס"ל דְּאַרְבַּע וְחֲמִשׁ דְּקִתְנִי הוּא פְּדָאָמְרִי אֵינְשֵׁי
דְּפִירוּשׁוֹ שְׁאִין גְּבוּל לְמַט' דר"ל כְּפִי שְּׁצַרְיָךְ מֵא' וְעַד חֲמִשָּׁה אָבֵל יֵשׁ גְּבוּל לְמַעְלָה דְּלֵא
הוֹתֵר לְפָנוֹת יוֹתֵר מִחֲמִשָּׁה וְאָפִי אִיבָא טוֹבָא אוּ"ד כְּשֵׁם שְׁאִין גְּבוּל לְמַטָּה כְּךָ אִין גְּבוּל
לְמַעְלָה וְהֵאֵי דְּקָאָמַר שְׁמוּאֵל ד' וְה' פְּדָאָמְרִי אֵינְשֵׁי הוּא לְמַעְלָה נְמִי וְכֵאלוּ אָמַר וְאָפִי
טוֹבָא נְמִי מְשׁוּם דְּלֵא אָמַר שְׁמוּאֵל אֲלֵא ד' וְה' פְּדָאָמְרִי אֵינְשֵׁי וְתוּ לֵא וְכִגְל' ר"א כַמ"ש
ה"ה ז"ל וְכֵמוֹ שְׁהִבְיָאָה ה' ז"ל לְעֵיל אָף לר"ח דס"ל דְּמִתְנִי בְּדוֹקָא קָאָמַר דְּבָא לוֹמַר ד'
מֵאוּצָר קִטְוֹן וְכו' לִיבָא לְמִיבְעֵי כְּלָל וְאֵהָא מִהֶדֶר לֵיה מְדַעִימַר ר' וְכו' מְוַכְרַח הוּא דְּמִפְרִישׁ
שְׁעִיבֹרָא דְּמִתְנִי כְּשְׁמוּאֵל וְלִר"ח לִית לֵיה הֵךְ שְׁמוּעָה דר' אוּ אֲפִישֵׁר דְּדַחַק עַצְמוֹ בְּפִי
דְּמִתְנִי דְּלֵא כַר' כִּי הִיכִי דְּתִיקוּ מִתְנִי אֲלִיבָא דְּהִלְכְּתָא כַר"י וְכֵן מְבֹאָר בְּדַבְּרֵי ז"ל עַצְמוֹ
לְעֵיל שְׁפַתְבּ וְיֵשׁ פּוֹסְקִים כְּשְׁמוּאֵל מִתּוֹךְ שְׁהַעֲמִידָה פִּר"ש וְכֵן נ"ל מִמַּה שְּׁאָמְרוּ וְעִימַר
ר' אֶת כָּל הַשְּׂדֵה כְּוִלָּה ע"ש: וּמ"ש הֶרַב לְעֵיל יֵשׁ פּוֹסְקִים כַר"ח וְכו' וּמְשׁוּם סוּגְיָא

דְּשִׁמְעָתָא וְשִׁמְרוּ הֵנִי ד' וְה' קְנוֹפּוֹת וְכוּ' הוּא קָאֵי עַל הַדּ בְּעֵינָא דְקָאֵמֵר הֵנִי ד' וְה' קְנוֹפּוֹת
אֵין טְפִי לֹא וְכוּ' דְהֵיִיא לֹא אֶתְיָא אֶלְא כַר"ח דְלִשְׁמוּאֵל לֹא נְחִית תַּנָּא לְמַנְיָנָא כְּלָל אֶלְא
בְּהִשְׁאֵל אֶתְמֵר וְכוּ' מְדוּקְדָק בְּדַבְרֵי הָרַב שְׁכַתב הֵנִי ד' וְה' קְנוֹפּוֹת וְכוּ' דְהַדּ בְּעֵינָא אֶתְרִיתִי
דְהֵיִיא אֶלְיָבָא דְשִׁמוּאֵל לֹא נִזְכָּר שֵׁם קְנוֹפּוֹת דְלֹאוּ אֶמְתַּנִּי קָאֵי אֶלְא הַמֵּימְרָא דְשִׁמוּאֵל ד'
וְה' כְּדָאֵמְרֵי אֵינְשֵׁי דְלֹא הִזְכָּר שֵׁם קְנוֹפּוֹת וְהָא דְלֹא מְבַעֲיָא לִיהָ אַר"ח דַּס"ל דְנוֹקָא ד' וְה'
אֶפִּי' אֹרְחִין טוֹבָא אֵי מְפָנָה גְבָרָא אֶכּוּלְהוּ אוּ כָּל חַד לְנַפְשֵׁיהָ מְשׁוּם דְכִינּוּן דְלִדְיָדִיהָ ה'
וּד' לֹא הֵנִי טְרַחָא כִּי אִם יוֹתֵר מַד' וְה' וְדָאֵי לִית לָן לְסַפּוּקֵי דְהָא דְאֵין מְפָנָה אַחַר ד' וְה'
הוּא מְשׁוּם דְלֹא צָרִיךְ אֶבְל הֵיכָא דְצָרִיךְ כְּגוֹן אֵינְשֵׁי טוֹבָא שְׁפִיר דְמִי.

וְלַע"ד נִרְאֵה דְהִכְרַח הָרַב לְזַה מְדַקְתְּנִי מְפָנִין אֶפִּי' ד' וְה' קְנוֹפּוֹת מְפָנִי הָאֹרְחִי' דְאָף
דְאֹרְחִים טוֹבָא נְהִיבִין לְהוּ הַדּ שְׁיַעוּרָא דְקִים לְהוּ לְרַבְנָן דְהַדּ שְׁיַעוּרָא לִית בְּיָה טְרַחָא
נְאֻמְטוּ לְהֵכִי אָף לְשִׁמוּאֵל ל"מ לְהוּ לְהַגְמָ' אֵי גְבָרָא לְכוּלְהוּ אֵי כָּל חַד לְנַפְשֵׁיהָ אֶלְא עַד
שְׁנַאֵמֵר דְהַכָּל לְפִי הָאֹרְחִים דְכִינּוּן דְלִית בְּיָה שְׁיַעוּרָא וְדָאֵי הֵנִי טְרַחָא לְחַד גְבָרָא אוּ נֹאֵמֵר
דְאָף דְהֵנִי טְרַחָא יְתִירָה שְׁרוּ רַבְנָן לְכַבוֹד הָאֹרְחִים דְלֹאוּ מְדַרְךָ כְּבוֹד הָאֹרְחִים דְמְפָנּוּ
לְנַפְשֵׁיהוּ.

אָף דַּעַת הַתּוֹס' ז"ל ס"ל דְכִינּוּן דְלֹאֲדָם אֶחָד לֹא שְׁרוּ לְהוּ ד' וְה' הֵנִי טְרַחָא לְגַבִּיָה וּלְכַדּ
הוֹכִיחוּ מְדָלָא מ"ל לְהַש"ס לְהַדּ ס' דַּד' וְה' דְנוֹקָא אֶפִּילוּ לְאֹרְחִים טוֹבָא אֵי חַד גְבָרָא
מְפָנָה לְכוּלְהוּ אוּ לֹא מְשַׁמַּע דְלֹאֲדָם אַחַר מְוֵתֵר בַּד' וְה' ע"ש אֶלְא דְבִאֲמַת דְהֵכִי מְשַׁמַּע
בְּפֶרֶט מְשִׁילִין דְאֶמְרֵי הָתָם וְאֶמֶר ר"י כְּאֹתָהּ שְׁשִׁנִּינוּ מְפָנִין ד' וְה' קְנוֹפּוֹת וְאֵי מְתַנִּי
דְקַתְנִי מְפָנִי הָאֹרְחִים דְנוֹקָא קַתְנִי כְּדַעַת הַר"ה הַמְאִירֵי מֵאֵי רְאֵיָה לְהָתָם דְאֵיִירִי לְיַחִיד וְאֵין
לוֹמֵר דַּמ"מ מְיִיתִי רְאֵיָה אָף דְלֹא דְמוּ כִינּוּן דְסַתְּם לָן תַּנָּא הָתָם וְסַמָּה עַל הַשְׁיַעוּר דְמוֹנְזָכָר
גְּבִי שְׁבַת דָּאֵם כֵּן אֶמְאֵי לֹא זָכְרוּ שֵׁם הַש"ס בְּבַעֲיָא שְׁלוֹ לְחַלְק בִּינֵיהֶם הַאֵי חִילּוּק' דְנוֹקָא
הָתָם מְשׁוּם דְאֹרְחִים טוֹבָא וּמִהַתִּימָא עַל הַתּוֹס' ז"ל שְׁלֹא הִבִּיאוּ רְאֵיָה מִהָתָם וְצ"ע אֵיךְ
שְׁיַהֲנָה לַס' הָרַב הַמְאִירֵי ז"ל צ"ל כְּנוֹנַת הַבְּעֵי דְמִיבְעֵי לְשִׁמוּאֵל אֶפִּילוּ אֹרְחִין טוֹבָא
לֹא שְׁרִי אֶלְא ד' וְה' דְנוֹקָא א"כ לִיכָא נְפִיקוּת' לְדִינָא בֵּין ר"ח לְשִׁמוּאֵל וְכַמ"ש לְדַעַת רַבִּי'.

וְאָף אִם נֹאֵמֵר דְרַבִּי חֲזַר מְפִירוּשׁוֹ וְס"ל כְּהַגְאֹוִנִים דְפְלִיגֵי לְדִינָ' אֶפִּי' דַּפְס' כַּר"ח לְגַמְרֵי
כְּמִשְׁמַעוּ לְשׁוֹן הַרִי"ף וְלֹא יְדַעְתִּי דַּעַת הַרְאָב"ד בְּזַה שְׁכ' דַּפְס' כְּשִׁמוּאֵל גַּם ה"ה ז"ל
דְהוֹדָה לוֹ בְּזַה מֵאֵינָה מְשַׁמַּעוֹת מְלִשׁוֹן רַבִּי' לְהוֹכִיחַ זַה דְאֵי מְשׁוּם דְפֶסֶק כַּר"ש לֹאוּ מְשׁוּם
שְׁמוּאֵל הוּא דְהַלְכָה רוֹנַחַת הֵיא בְּפֶרֶק מִי שְׁהַחֲשִׁיךְ וְכַתְבָּה הַרִי"ף ז"ל וְאֵין לוֹמֵר דְאֵי
לֹאוּ שְׁמוּאֵל הוּא דַּלְר"ש יְגַמְרֵר כָּל הָאוּצָר וְלֹא חֲיִישׁ לְאֶשׁוּוֹי גְנוּמֹת דְזַה לֹא שְׁיָיךְ כְּלָל
בְּפִלּוּגְתָא דַּר"י וְר"ש בְּמוֹקְצָה וְפֶסֶק רַבִּי' כַּר"ח מְשׁוּם דַּר"י בְּרִישׁ פֶּרֶק מְשִׁילִין ס"ל
כַּר"ח וְכַדְמִשְׁמַע מִהַש"ס שֵׁם דְקָאֵמֵר בְּתֵר הֵכִי וְלְשִׁמוּאֵל דְאֶמֶר מֵאֵי אֶבְל לֹא אֶת הָאוּצָר
וְכוּ' מְבוּאָר דַּעַד הַשְׁתָּא אֵינְרִי לַר"ח וְשׁוֹב רְאִיתִי לְהַרְמַב"ן ז"ל בַּס' הַמְלַחְמוֹת שְׁכַתב
כְּדַבְרֵי וְשְׁמַחְתִּי.

וְרִאִיתִי לְהָרַב שְׁלִטֵי הַגְּבוּרֵי' שְׁכ' וְז"ל וְאֵיכָא מֵאֵן דְפֶסֶק כַּר"ח דָּאֵם לֹא הַתְחִיל בְּאוּצָר
כְּבָר לְהַסְתַּפֵּק וְכוּ' שְׁאֵסוּר לְפָנֹתוֹ מְשׁוּם מְוֹקְצָה וְכוּ' ע"ש וְהוּא תְּמוּנָה דְמַעוּלָם לֹא עָלָה

על שום דעת לפסוק כר"י במוקצה משום דר"ח אחר שנקבעה הלכה כר"ש בש"ס בפרק מי ששהחשיף גם הרי"ף התם פסק הלכה כר"ש בלי שום חולק וצ"ע.

וראייתי בירושלמי בפרקין מהו לפנות מן האוצר כסדר הנה נשמענה מן הדא ושון שלא יגע באוצר אבל עושה שביל ונכנס ויוצא ופי' הרב ק"ה דממתיני דקתני אבל לא את האוצר פי' שלא יגמור וכו' והוא תמוה דממילא משמע דמתחילין ונ"ל דמבעיא ליה לרשות ומפני האורחים וכו' אורחא דמלתא נקט ומשני דקתני ושון שלא יגע וכו' דבין ר"י ור"ש מודו דלרשות אסור וא"כ הא דקתני אבל עושה בו שביל אתאן לר"ש ואתייא הברייתא בפשטה אף לפי הברייתא דהובאה בש"ס דקתני אין מתחילין באוצר דמשמע אם התחיל מבע"י מותר מוכרח לא אתייא אלא כר"י ולכך העמידו הך דעושה בה שביל ברגליו וכו' וכן מבואר בפרק המביא דהך ברייתא דאין מתחילין באוצר תחילי היא ר"י ולא ר"ש ותגדל התקמה על ה"ה ועל מרן ז"ל.

הלכה י"ו ואת הסדר מפני שהוא מאכל ליונים וכו' עיין מ"ש מרן ז"ל דרבינו פסק פרש"ג משום דהלכה כמותו במשנתנו וכו' והוא תמוה דסמוך ונראה כת' רבי' ולא את הלוח הפך רש"ג והעיקר כמ"ש הר"ן ז"ל דלכך לא הקשו בגמרא מרבנו דרש"ג דמתני' ארבנו דרש"ג דברייתא ודוק.

שם ומטלטלין בש"ר חי בין תפל בין מליח מפני שראוי לאדם וכו'. ק' דבגמרא קאמר שאני בר אנונא דחזי לאומצא אבל בש"ר תפל לא חזי לאומצא ואף דאמרינו בחולין די"ד וט"ו השוחט בשבת מותר לבריא לאוכלו באומצא מ"מ לא הוי דרוך אכילתו בכך להתירה בטלטול ודכונתה אמרי' בביצה בפרק אין צדין גבי בהמ' מסופנת לא ושחוט אלא אם פן יש שהות לאכול כזית צלי וכן פסק הרמב"ם בפרק א' מהלכות יו"ט ודלא כר"ע דמתיר הואיל וראוי לאוכלה באומצא פנין דלא הוי דרוך אכילתו לא מקרי ראוי ואפשר דוקא התם דלא מחלל יו"ט פי' אם לצורך שמחת יו"ט ואומצא לא הוי שמחת יו"ט ונראה דרבינו גריס כגירסת הרי"ף דפלוגתא דר"ה ור"ח הוא בבשר תפוח וס"ד דמק' דהא דקאמר בש"ר חי כ"ע מותר מייברי במליח אבל תפל אף דחזי לאומצא פנין דלאו אורחין אין להתיר טלטול בשבילו והיינו טעמא דהתיר ר"ה הוא משום דחזי לחייה או לכלבים אבל ר"ח ס"ל כר"י דאית ליה מוקצה ולכך פנין דנתפח ביום השבת הו"ל נולד ולכך הקש' לו מהך דבר אנונא דהתיר לטלטלו משום דס"ל מוכן לאדם הוי מוכן לכלבים והיינו כר"ש ואהא תי' לו דכ"ע ס"ל פנין דראוי לאדם ע"י אומצא מותר לטלטל ולכך התיר ר"ח הך דבר אנונא משום דחזי לאומצא ומעשה הך דבש"ר חי אתייא בפשטא אפי' תפל אף עדיין קשה לס"ד דמק' אדמפלגי בתפוח ליפלוג בתפל וי"ל כמ"ש ה"ה ז"ל משם הרש"ב"א בסמוך גבי סדר דמדי דחזי לאיניש לא משרי ליה לכלבים אף לר"ש ולכך בש"ר תפל לכ"ע אסור אי לאו דחזי לאומצא.

אלא דבאמת ק"ל דמניין להם האי סברא בר"ש דהאי סברא דמוכן לאדם לא הוי מוכן לכלבי' ליתא בגמ' אלא אליבא דר"י דס"ל דאם נתנבלה בשבת אסורה משום דשעה שיהא ראוי לאדם כשהיא בחיים אינה עומדת לכלבי' דכל מדי דחזי לאיניש לא שרי

לְכַלְבֵּי אֶבֶל לר"ש דס"ל דַּאֲף דְנִתְגַבְּלָהּ בְּשִׁבְתָּ מִתְּרַת הֵינְנוּ מְשֻׁם דְּבִשְׁעָה שְׁהִיא רְאוּיָה לְאָדָם רְאוּיָה הִיא לְבִהְמָה נְמִי וְעֵינֵי בְּפִי רְש"י בְּבִיצָה ד"ו ד"ה מוֹכֵן וּבְפִי רְש"י בְּפָרְק מִי שְׁהִחְשִׁיף בְּמִשְׁנָה מִחֲתָכִין וְכו' ע"ש גַּם מֵהַתּוֹס' ז"ל דְּפָרְק מִפְּנִין בַּד"ה בְּשָׂר תְּפוּחַ מְבוֹנָר דְּהָךְ סְבָרָא לִיתָא אֶלְא לר"י מִדְּהַנְּצָרְכוּ לְאוּקְמִי הָךְ בְּרִייתָא כר"י וְהוֹלִידוּ דִּין חֲדָשׁ לר"י דס"ל כֹּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים וְלֹא אוּקְמוּהָ כר"ש בְּפִשְׁיטוֹת דס"ל בְּהֶדְיָא דִּישְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים וְהֵינְנוּ מְשֻׁם דְּהָךְ סְבָרָא דְּכָל מְדֵי דְחֲזִי לְאִינִישׁ לֹא שְׂדֵי לְכַלְבִּים לִיתָא אֶלְא לר"י גַּם מִמ"ש בַּד"ה דְּגַ תְּפַל ס"ל דְּטַעַמָּא דְּבִשְׂרָא תְּפַל מְשֻׁם דְּחֲזִי לְכַלְבִּים לר"ש וְלֹא מְשֻׁם דְּחֲזִי לְאִנְמָצָא וְכֵן מְבוֹנָר מִדְּבַרְיָהֶם דְּפָרְק פִּירָה דמ"ה בַּד"ה הֵכָא יע"ש.

וְלֹא עוֹד אֶלְא דְנִרְא' לַע"ד שְׂיֵשׁ הוֹכְחָה לְזָה מִדְּאֲמַרִּי בְּפָרְק נוּטֵל גְּבִי הָא דְאֲמַר רַבָּא אִי לְאוּ דְאָדָם חָשׁוּב וְכו' הָא חֲזִי. לְאִנְמָצָא וּמִקְשָׁה הַגְּמ' טַעַמָּא דְּחֲזִי לְאִנְמָצָא הָא לֹא חֲזִי לְאִנְמָצָא אֲסִיר לְמִימְרָא דְרַבָּא כר"י ס"ל וְכו' וּמְנָא לִיה דְכר"י אֲתִי פִּינּוּ דַּאֲף לר"ש מְדֵי דְחֲזִי לְדִידִיָּה לֹא שְׂרִי לְכַלְבִּים א"כ אִי לְאוּ דְחֲזִי לְאִנְמָצָא הֵנָּה אֲסִיר וְרִאִיתִי לְהַרְשָׁב"א בְּחִידוּשָׁיו לְשֵׁם שְׁהַקְשָׁה הָאִי קוֹשְׁיָא וְתִי' הָא דְאֲמַר הָא לֹא חֲזִי לְאִנְמָצָא כְּגוֹן בְּשָׂר תְּפוּחַ יע"ש וְלֹא הִבְנִתִּי דְעֵיקָר קוֹשְׁיָת הַש"ס דְהו"ל לְמִימַר דְּחֲזִי לְכַלְבֵּי דְאֲתִיָּא כר"ח אֶלְא וְדֹאִי מְשֻׁם דס"ל כר"י וְכִסְבָּר ר"ח דְלֹא הִתִּיר אֶלְא מְשֻׁם ה"ט דְּחֲזִי לְאִנְמָצָא אֶבֶל אִיָּד אֲפָשָׁר לֹאמַר מְלִתָּא בְּלֹא טַעַמָּא וְאֲמַטוּ לְהִכִּי בְּחַר לֹו הָאִי טַעַמָּא דְּחֲזִי לְאִנְמָצָא אֲף שְׂיֵשׁ לְטַעוֹת בְּבִשְׂרָא תְּפוּחַ דְלֹא אִיָּרִי בִּיה טְפִי מִטַּעַמָּא דְּחֲזִי לְכַלְבִּים דְּהוּא הַפָּךְ הַדִּין דְאִיָּרִי בִּיה דְאִיָּהוּ בְּשָׂר תְּפַל.

וְהֵנָּה פְּהֵאִי דְאֲמַרִּינוּ בְּשָׂר תְּפַל חֲזִי לְאִנְמָצָא פְּתַבּוּ הַתּוֹס' שֵׁם בְּפָרְק מִפְּנִין דְּמוֹתָר לְאִנְכְלוּ חִי. בְּלֹא מְלִיח' וְכֵן יִרְאָה פְּשֻׁט דְּבַרִּי רַבִּי כָּאֵן שְׂפִי בֵּין תְּפַל בֵּין מְלִיחַ אֲדָּ מִדְּבַרִּי רַבִּי פ"ו מֵהִלְכוֹת מְאָכְלוֹת אֲסוּרוֹת.

יִרְאָה פְּשׁוּט שְׂצָרִיף מְלִיחָה אוּ חֲלָטָה בְּחוּמָץ ע"ש. וּמַעַתָּא כֹּל מְקוּם שְׂאֲמַרִּי בַּגְמ' חֲזִי לְאִנְמָצָא אִיָּרִי שְׂחֲלָטוּ בְּחוּמָץ וּנ"ל דְּטַעַמוּ מְשֻׁם דְּכְשָׁחוּתָךְ מְמַנּוּ לְלַעוֹס אִי אֲפָשָׁר שְׂלֹא יֵצֵא הַדָּם מְמַנּוּ מִתּוֹךְ דוֹחְקוֹ וְה"ל פִּירֵשׁ וּלפ"ז מֵאִי דְאֲמַרִּי פִּי"א דְּמִנְחוֹת דְּהַבְּבָלִיִּים אוֹכְלִין אוֹתוֹ חִי הוּא ע"י חֲלָטָה בְּחוּמָץ וְדִלֹא כְּתִי"ט שֵׁם שְׂהַצְרִיף לֹאמַר דְּמִיָּרִי שְׂמְלָחוּ אוֹתוֹ מְשֻׁם דְּאִין שְׂבוּת בְּמִקְדָּשׁ דָּאֵם כֵּן מַה יַּעֲנֶה לְהָא דְאֲמַרִּינוּ בְּעֵלְמָא דְּחֲזִי לְאִנְמָצָא וּמְלִיחָה בְּשִׁבְתָּ אֲסוּר וְכֵן פְּתַבּוּ הַתּוֹס' בְּחוּלִין דִּי"ד וּכְתַבְּהָ הָרַב ז"ל ע"ש.

אֲדָּ קָשָׁה מְהֵא דְאֲמַרִּי בְּבִיצָה דכ"ד דְאֲמַר ר"ע אֲפִילוּ כְּזִית חִי מִבֵּית טְבִיחָתָה וְהִתָּם אִי אֲפָשָׁר דִּישׁ לֹו שְׁהוֹת לְחוּלְטוּ בְּחוּמָץ דְּלִכְךָ אֲמַר כְּזִית חִי וְאֲפָשָׁר פִּינּוּ דְאִין בּוּ אֶלְא כְּזִית אֲף רַבִּי מוֹדָה דְּלוֹעֶסוּ בְּבֵת אַחַת וּק"ל: הִלְכוֹת יוֹם טוֹב פָּרְק א' הִלְכָה י"ב אֶלְא אֵם כֵּן יוֹדַע שְׂיָכוֹל לְאָכּוֹל מְמַנּוּ כְּזִית וְכו' זְהוּ פִּי רְש"י וְהַרְע"ב ז"ל וְהַקְשָׁה הַתִּי"ט דְּמָה הוֹסִיפוּ עַל הַמְשָׁנָה וְכו' וְהוּא לֹא צוּרָךְ וְהָרַב ב"י הִבִּיא מְשֵׁם ר"י דְּפִלְגִי רַבָּא וּר"ח אִי בַעִי גָּמַר בְּלַבּוֹ אוּ לֹא צָרִיף וְהַשְׁתָּא לְמַאן דְּלִית לִיה הוֹאִיל צָרִיף שְׂיִודַע שְׂצָרִיף לְאָכּוֹל מְמַנּוּ וְאֵם לֹא אֲסוּר אֲדָּ לְמַאן דס"ל הוֹאִיל אִין צוּרָךְ לִידְעָתוֹ כֹּלֵל אֶלְא תְּלוּי בִּידְעָתָנוּ דִּישׁ

שעות ביום לאכול והיגיו דקדוק התנא דלא תני אלא א"כ יודע שיכול לאכול אלא אם
יש שהות ביום לאכול דהיגיו ידיעתנו ולכך רש"י ורע"ב הוסיפו מלת יודע לפרושי
המשנה אף למאן דלית ליה הואיל אף לרבי"ז דס"ל הואיל מ"ש יודע שצריך לאכול
הוא ללא צורך ולכך צ"ל אלא אם כן יודע וכו' ור"ל שיש שהות ביום לאכול וצ"ל דגם
צריך שיש שהות להפשט ולחתוך כזית וכן פ"י רש"י בפסחים ולע"ד הוא מוכרח מדאמר
ר"ע מבית טביחתה בא להקל שאין לחתוך ממקום שצריך הפשט לאפוקי מת"ק וכן יש
להכריח פינו דרמי בא לומר מדין דרף ארץ להפשט קודם אכילה מה לו לקבוע הדין
למשנתנו שאין לה ענין לזה גם אמאי הוצרך להביא סייעתא לענין דרף ארץ פינו דאין
בו איסור כלל לכך נראה דרמי בא לומר דלא קאמר תנא קמא מבית טביחתה הוא משום
דרף ארץ דאסור לאכול קודם הפשט ולכך בעי שיעור כדי שיפשיט ולאכול כזית והיגיו
דהביא סייעתא מברייתא דקתני אסור לאכול שום וכו' ועוד דרמי בר אבא דקאמר
לקמדה תורה דרף ארץ איהו גופיה דקאמר גטיעה מקטע רגליהון דקצבים ופי' רש"י ז"ל
משום דפעמים נמצאה טרפה וא"כ דרף הוא שמה ימצא טרפה ומעתה ק"ל על הפוסקים
דלא הזכירו דבעי הפשט: הלקה י"ד שכל פת ופת ראוי לתינוק עיין לה"ל ז"ל ועיין
להל"מ ז"ל במה שהק' עליו ולא ראה מ"ש הרב"ד ז"ל בהשיגו על הר' המאור ז"ל
דאביי שהק' לר"י הגי' סופלי וכו' טעה בזה דס"ד דאסר בי"ה אף אטלטול ור"י השיבו
לפי טעותו יעו"ש אמנם לע"ד נראה דרבי' מפרש הך ופליגא קאי על מאי דמשל ר"י
הך דעגל טרפה הנה והיגיו משום דסתמא.

דבישודעגל הוא בשתי קדרות ואפי' הכי ס"ל פינו דאי בעי למיכל מכל קדרה שפיר
דמי ולכך הוצרך לאוקמא בטרפה הנה לכך קאמר דפליגא דאמר אין מוזמנין בי"ט שמה
נרבה בשבילו דהיגיו בקדרה אחרת דאילו בקדרה אחת לא תיזשי' כלל וכ"כ הרא"ש
ז"ל ולא מהני מה שטועם מכל קדרה פינו דחד טעמא הוא ועוד גבי נכרי לא מהני הך
טעמא משא"כ בגי' חילא אף בכמה תנורים שרי דהוי כמו שכתב אפי' כמ"ש התוס' ז"ל:
שם עיסת הפלבים וכו' עיין להל"מ ז"ל שכתב למאן דס"ל הואיל מעלין ליה דרגא
ומותר לגמרי וכו' וק' דזה אינו אלא ז"ל דס"ל למאן דס"ל הואיל אין בו פי אם איסור
דרבנן אף לרבי' דס"ל דאסור מדאורייתא א"כ גם דנחת' דרגא במעורב יתיה הדין בו
שאין לוקין עליו אבל איסורא דאורייתא מיהא אית ביה והאיך ע"י הואיל מעלין שני
הדרגות ומותר אף מדרבנן פינו דהם אמרו דאין סומכין על הואיל לכתחילה ועיין מ"ש
בפ"ו.

וכן ראיתי הדבר מבואר בהריטב"א ז"ל הובא בש"מ שכתב וז"ל וא"ת אף דנימא הואיל
ליפא למשרי אלא בדיעבד אבל לכתחילה איסורא מיהא איפא וכו' ובשלמא לר"מ דשרי
מדאורייתא לאפות לנכרים ניקחא וכו' אבל לר"י דאסור מדאורייתא היכי שרינן לכתחין'
משום הואיל וכו' הרי מבואר אף דאית לן הואיל ומעורב וא"ה אסור דלא בהל"מ ז"ל.

גם הא דמשמע מדבריו דלמאן דלית ליה הואיל היכא דמעורב אין בו בי"א איסור דרבנן
ושפן דעת מוהרמ"א בס' משחא דרבותא יעו"ש ז"ה אינו דר"י דלית ליה הואיל מק' לר"א

מקרא דלא תעשה כל מלאכה אפילו מעורב כמבואר בפרייטא בפרק אלו עוברין: אשר
ע"כ נ"ל לרבי"ו דגבי אפיית חלה אופלבים כ"ע מודו דאמרינן הואיל ומותר לכתחין
פינו דבידו לעשות הפל ולבצוע מפל חדא וחדא לכהן או לכלבים אלא ע"י הואיל לא
הטריחוהו חכמים כמ"ש התוס' בפ' אלו עוברין משם רשב"א יעו"ש וְלֹא פְּלִיגִי אֶלָּא
באופה לחול דליכא חדא דחזינא לדידיה וכן אמרו בהדייא שם בפ' אלו עוברין.

והש"ס דמק' הקא הוא משום דס"ל פרימי בר חמא שם דמרימי להו להדדי וליכא חילוק
ביניהם וקם ליה ר"ח כר"י דלית ליה הואיל וכל חדא חזינא ליה ולכך איצטריך ליה
לשנוני דמפייס בבבילה אבל למאן דס"ל הואיל וכל חדא חזינא כר"א אנה"נ מותר לאפות
לכתחין פאמור: פרק ב' הלכה א' אם הייתה עומדת לאכילה וכו' פתב ה"ה ו"ל לאפוקי
לחרישה וכו' אבל נולד מן הטורפה מותר מפני שהוא מוכן אגב אמו לכלבים והק' בס'
חמד משה סי' תצ"ח הך סוגיא לא איתניא אלא לר"ע דס"ל אפי' נפש בהמה במשמע
ולכך מותר לשוחטתה לכלבים אף אגב דקל"ל כר"י"ה לא הוי מוכן אגב אמו עכ"ל יעו"ש
וליתא דרב יוסף דקאמר הוי מוכן אגב אמו לכלבים איהו גופיה אוקי להך דשמעון
התמני עגל טרפה הוי ואוקמוה בגמרא דס"ל כר"י"ה ולעיקר הקו' פבר פתב הרמב"ן ו"ל
בספר המלחמות בהך שמעתא גבי פלוגתא דר"ע ור"י"ה דראוינה כשהיא חיה להשליכה
לכלבים וגם הרשב"א בס' עבודת הקדש כ"כ ע"ש ורבי דכתב לאכילה הוא כולל גם
אכילת כלבים ורש"י ו"ל בביצה ד"ו פתב עגל שנולד מן הטורפה ביו"ט מותר דלא
אשכחן מאן דאסר ע"ש ולא זכר הא דתני בירושלמי פ' אין צדין ה' ד' דקאמר התם עגל
שנולד מן הטורפה ביו"ט מותר: הלכה ח מצודות וכו' עיין לה"ה ו"ל ועיין להפר"ח ו"ל
ומ"ש המ"ק ו"ל דת"ק ס"ל ספק מוכן מותר ומיירי שגפרסו ביי"ט ליתא דא"כ הו"ל
לרשב"א לומר אם גפרסו מעי"ט ובא ומצאן מקולקליו פינו דת"ק לא איירי בהכי ועוד
מנ"ל לאפלוגי דאף ת"ק מודה בהכי גם מ"ש דרש"י דכתב ומצאן מקולקליו לאפוקי
ת"ק דאף שלא מצאן מותר לא ראה דרש"י פי' בת"ק דספק אסור ונ"ל פינו דתני אלא
א"כ יודע שניצודו מעיו"ט ובמה יודע משום שנתקלקלו מעי"ט כמ"ש בירושלמי ולכך
לא הביאו הך דר"א וראיתי בכ"י להר"מ משה שלום ו"ל שפתב דרבי' מפרש דהא דמסיק
הש"ס דרשב"א ס"ל דספק אסור הוא אליבא דלוי דס"ל דר"ג מתיר אף באכילה אבל
לרב דס"ל דנאק בטלטול הוא דמתיר רשב"ג אה"נ דרשב"א ס"ל כר"ג ורישא דאסור
איירי באכילה וסיפא דמתיר איירי בטלטול וכינון דס"ל כת"ק דמתני' דס"ל דספק אסור
לכך לא הביאו הך דרשב"א וליתא דבהא דנתקלקלו דרשב"א ליכא מאן דפליג עליה:
הלכה ט' בית שהוא מלא פירות דמוכנין וכו' וקשה הא נדאי מוקצה הוא כמו שהק' התוס'
ומה שתי' דאיתא כר"ש לא אתי לדינא פינו דפסקי כר"י ומה שתי' ה"ה משם הרשב"א
זל לא יתכן דא"ה גבי סכך סופה בפלוגתא דר"י ור"ש אוקמוה בגמ' בסופה רעועה
ואפי"ה פליג ר"י ואסר משום דס"ל אף ברעועה לא אסיק אדעתיה דנפיל וכן ר"ש
לשם ונ"ל דמיירי בהתנה לכשתפול יוטל ממנה דכיון שהיא רעועה מהני תנאי אף לר"י
וכ"כ ה"ה ו"ל בפ' כ"ה מה' שבת דין י' משם הרמב"ן וְהַרְשָׁב"א דמהני תנאי בגר
שהודלק לאחר שפכה משום שסופה לכבות אף לר"י במקצה מחמת אסור יעו"ש

וּנְרָאָה דְזֵה מְוַכַּרְח מֵהַגָּמ' גְּבִי סוּפָה דְאוּקְי' רַב מְנַשְׁיָא הֵךְ דְתַנִּי וְאִם הִתְנָה הַכֹּל לְפִי
תְּנָאָה אֶסְוֶפָה דְעֵלְמָא וְהֵיִיא וְדַאי תִּידוּשָׁא לִר"י דִּלְר"ש לֹא אִיְצְטְרִיךְ וְשׁוּב רְאִיתִי
לְהַרְשָׁב"א ז"ל גּוֹפִיָה בִּס' עֲבוּדַת הַקֹּדֶשׁ שְׁעַר ב' סִי' ו' וְז"ל הִיָּתָה סוּכְתוֹ רְעוּעָה וְהִתְנָה
עָלֶיהָ מְוַתֵּר שְׁהָרִי עֲשׂוּיָה לְכַךְ ע"ש וְשִׁמְחָתִי וְלַעֲד"ן שְׁכֵן פְּנֵת רַבִּי ז"ל בְּמָה שְׁפָתַב בֵּית
שְׁהוּא מְלֵא פִירוֹת מוֹכְנִין דְלִכְאוּרָה שְׁפֵת יֵתֵר מִי לֹא יִדַע שְׁסִתָּם פִּירוֹת הֵן מוֹכְנִין לְאַכִּילָה
אַלֵּא וְדַאי מ"ש מוֹכְנִין הוּא לְאַפּוֹקִי מְוִקְצָה ע"ד אֶנְפֹן שְׁיֵהִיָה וְלֹא שְׁיֵיךְ זֶה כִּי אִם אֶנְפֹן
שְׁפָתַב הַרְשָׁב"א ז"ל וְדִלֵּא כִּס' הַרְמָב"ן ז"ל וּמַעֲתָה מ"ש מְר"ן ז"ל לְקַמֵּן דִּין י"ד צ"ע:
שֵׁם הָעוֹמֵד עַל הַמְּוִקְצָה בַּעֲי"ט בְּשִׁבְעֵיִת וְכו' מְשֻׁנָּה בַּפ' הַמְּבִיא דִּל"ד וּפִי' רַש"י כְּגוֹן
גְּרוּגְרוֹת וְצִמּוּקִין דְאַחְזוּ וְלֹא אֶחְזוּ יַעו"ש וּג"ל דֵּה"פ דִּישׁ בְּהֵם דְלֹא אֶחְזוּ וְלִכְךָ צְרִיךְ
שְׁיִרְצוּם הֵךְ דְאַחְזוּ לְאַכְלֵם לְמַחֵר דְאִי לֹא הִכִּי תִיִּישִׁינּוּ שְׁמָא יִקַּח מֵהֵךְ דְלֹא אֶחְזוּ ב"ה
וְאַחְזוּ לְמַחֵר וְכִינּוּ דְאִיתְחַזַּק אִיסוּרָא לֹא סְמַכִּינּוּ אֲבָרִירָא וּמַעֲתָה הָא דְכ' רַש"י ז"ל
כְּדִאֲמַרִי בְּאִין צְדִין לֹא חַד גּוֹנָא הוּא אֵלֵא כְּעִין קְאָמֵר דֵּהֵוּא גּוֹנָא דְאִין צְדִין לֹא שְׁיִיכָא
כָּלֵל לְהִכָּא דְכִינּוּ דְאָמֵר מְפָאן אֲנִי אוֹכֵל לְמַחֵר גְּלִי דַעֲתִיָה דְרַאוּיִים אֵלָיו וְשׁוּב רְאִיתִי
שֶׁהִפְר"ח סִי' תַצ"ה ס"ד דְחָה פִי' רַש"י כַּמ"ש וְמָה שְׁתִּי' הַמ"ק ז"ל לֹא הִבְנִיתִי דְכִינּוּ
דְאַחְזוּ וְלֹא אֶחְזוּ רַאוּיִים אֵלָיו וְלִכְךָ הִכִּינָם לְמַחֵר מֵאִי נ"מ אִם מְצָא מִתְּיַבְּשִׁים לְגַמְרִי
וְלִקַּח מֵהֵם מָה הַפְּסִיד פִּינּוּ דְאַחְזוּ יְכוּל לְאַכּוֹל מֵהֵם אִין פֶּאן מְוִקְצָה כָּלֵל וְהִכִּי שְׁיִיךְ
לוֹמֵר הֵךְ דְמִתְיַבְּשִׁים לְגַמְרִי הוּוּ לֹא חֲזוּ כָּלֵל ב"ה וְהֵךְ דְאַחְזוּ וְלֹא אֶחְזוּ דֵּהִזְמִינָם עֲדִינּוּ
עוֹמְדִין בְּלִיחֻת' כְּמוֹ שְׁהִיוּ ב"ה אֵלֵא וְדַאי מֵהֵךְ דְאַחְזוּ וְלֹא אֶחְזוּ יֵשׁ מֵהֵם שְׁמִתְיַבְּשִׁים
לְגַמְרִי וְעוֹד לְפִי דְבָרָיו לֹא אֶתְיָא הֵךְ בְּרִיָּתָא דְאִין צְדִין אֵלֵא כַּר"א דְאִית לִיהָ בְּרִירָה
וַא"כ הו"ל לְאוּקְמָה דִּישׁ בְּהֵם דְלֹא חֲזוּ כָּלֵל אֵלֵא וְדַאי דְאִין בְּהֵם דְלֹא חֲזוּ כָּלֵל וְאִין בְּהֵם
דִּין בְּרִירָה וּבְזָה נִדְחָה מ"ש עַל מָה שֶׁהִק' הַפְּר"ח עַל הַרַע"ב שְׁפִי' כַּפְרִש"י ז"ל: גַּם מָה
שֶׁהִק' עַל הַפְּר"ח דִּישׁ מֵהֵן שְׁמִתְאַחֲרוֹת וְכו' לִק"מ דְוְדַאי לֹא הִכִּין כִּי אִם הִמְמַהְרִין
לְהַתְיַבֵּשׁ שְׁגַם עֲכָשְׁיוֹ רַאוּיִים אֵלָיו לְאַכִּילָה וְלִכְךָ אָמֵר דְמְוַתֵּר לְאַכּוֹל הַמִּתְיַבֵּשׁ ע"י
בְּרִירָה דְאַמְרִינּוּ הַנּוֹבֵרֵר שְׁזוֹ הַזְּמִינָם וְהִיָּינוּ כַּמ"ש אֶךְ מ"ש מְשׁוּם דְמְטַלְטֵל וְשָׁבִיק זֶה לֹא
אֶתִי אֵלֵא לְתִי קָמָא אָבֵל לְפִי תִירוּץ שְׁנֵי א"נ זְמַנִּין דְמְשַׁתְּכַחִי כְּלֵהוּ כְּחוּשִׁים וּמִיָּמְנַע
מְשַׁמַּחַת יו"ט מְשַׁמַּע דְאַחְזוּ מְטַלְטֵל וְשָׁבִיק שְׁרִי.

וּג"ל עֵינָקֵר כַּמ"ש פִּינּוּ דִידוּע לְנוּ דִישׁ מְוִקְצָה גְּמוּר לֹא סְמַכִּינּוּ אֲבָרִירָה וְתַבְלִין מְצָאִיתִי
לְזָה מֵהָא דֵּא דְאַמְרִי בְּבִיָּצָה דִל"ב ע"ב וְהוּא דְצִיָּרָה מְאַתְמוֹל וּפִי' רַש"י דְעוּשָׂה בּו
סִימָן וּמְנַתְקוּ לְצַד אַחַר דְמְשַׁמַּע מִפִּי' דְצִרִיךְ לְעֲשׂוֹת בּו סִימָן וּמְנַתְקוּ לְצַד אַחַר וְלֹא כָּתַב
עוּשָׂה בּו סִי' שְׁמַנְתְּקוּ לְצַד אַחַר אֵלֵא וְדַאי אֶךְ שְׁמַנְתְּקוּ לְצַד אַחַר לֹא מְהִנִּי דְאִיכָא גּוּשׁ
אַחַר בְּלַעֲדִיו וְלִכְךָ צְרִיךְ לְעֲשׂוֹת בּו סִימָן וְסִימָן לְחֻדִּיָה לֹא מְהִנִּי דְחוּפֵר בִּי"ט וְאִם אִיתָא
ל"ל סִימָן פִּינּוּ דְנַתְקוּ לְצַד אַחַר סְמַכִּינּוּ אֲבָרִירָה דְאַמְרִי' זֵהוּ שְׁנִיתְקוּ אֵלֵא וְדַאי לֹא סְמַכִּינּוּ
אֲבָרִירָה פִּינּוּ דְאִיתְחַזַּק מְוִקְצָה לְפִנְיָנוּ וְעוֹד אֶפְשָׁר כַּמ"ש הַתּוֹסְפוֹת מְשׁוּם דְדַחֲזִיָה בְּיָדֵינוּ
הַחֲמִירוּ בּו: וְעַל מָה שֶׁכ' רַבִּי הָאִי דִינָא בִי"ט וְלֹא בְּשִׁבַח כְּמוֹ שְׁהַזְכִּיר בְּמִשְׁנָה כ' ה"ה
ז"ל מְשׁוּם דְקִי"ל דְאִין מְוִקְצָה בְּשִׁבַת וְהִק' הַל"מ ז"ל דְבְּגְרוּגְרוֹת וְצִמּוּקִים מוֹדָה ר"ש
וְתִי' מְשׁוּם דְאִיָּרִי אֶךְ בְּשַׁאֲר מְוִקְצָה ע"ש וְלֹא יִדַעֲתִי פִירוּשׁוֹ דְהָא וְדַאי לֹא שְׁיֵיךְ לוֹמ'.

בשביעית להורות בשאר שבוע אסור לאכול משום דקבע למעשר אפי' אכילת עראי
אלא דוקא בגרוגרות וצימוקים דאף דלא נגמרה מלאכתו שבת קובעת ואין בעולם
מוקצה שחיב במעשר אלא אוצר של תבואה ופירות שעומדין לסחורה והתם נדאי כ"ע
מודו דיש ברירה כמ"ש מ"א והפר"ח ורמ"א ע"ע והתם פכר הנקבע למעשר: ולולי
דברי ה"ה ז"ל נ"ל דרבי ז"ל חידושה אתא לאשמעינן דאף גבי יו"ט נמי דוקא בשביעית
דאין בו מעשר אבל בשאר שבוע לא יאכל עד שיעשר משום דאכילת יו"ט יש בו מצות
עונג בשבת ולכך קבעה אכילתו אף אכילת עראי ואף בדבר שלא נגמרה מלאכתו כמ"ש
בפ"ו מה' אלו די"ו פ"ש שמצוה לענג שבת ולכבדו פ"ד כל ימים טובים שנאמר לקדוש
ה' מכוון וכל י"ט נאמר בהם מקרא קודש והוא מהמכילתא פ' בא מקרא קודש פבדהו
במאכל ומשמה וכסות נקיה והש"ס מלא על גדותיו דהתירו איסור דרבנן דלא אתי
למינע משמחת יו"ט אמן ר"א לשיטתיה אגיל דס"ל דשמחת יו"ט רשות ולכך לא
קבע משנתו כי אם בשבת וכל זה נעלם מה' צ"ח בשיטתו למס' ביצה שכתב דב יו"ט
לא פתיב עונג ולכך אין אכילתו קובעת ומכח זה יצא לידון בדבר חדש דאמירה דידיה
דאומר מכאן אני אוכל קובע דלא גרע מחול ע"ש וליתא דכבר פתבתי בה' מעשר פ"ה
דכ"ג דזה הדין לא היה בעולם גם בזה נדחה מ"ש הרב ז"ל משם הרב פני יהושע על
מ"ש רש"י ז"ל ד"ה פצעילי תמרה איירי בי"ט משום דאי בשבת לא אפשר לאכול משום
דקבע למעשר משא"כ ביו"ט ולפי מ"ש אינו מוכרח אלא העיקר הא דכתב רש"י ביו"ט
פדי להקשות בין לסברת רב נחמן דמחלק דמחלק בין יו"ט לשבת בין לשאר אמוראי
דלא מחלקי ועיין במהרש"א שם ודוק: הלכה י' גוי שהביא וכו' אסורין עד לערב וימתין
בכדי שיעשו וכו' מבואר מדבריו דאינו אסור אלא ביו"ט ראשון אבל בשני מותר
ולכאורה קשה פ"ן דפסק בפ"ו מהלכות שבת דטעם המתן משום שלא יאמר א"כ אף
בשני אסור וכדעת התוס' בפ"ק אין צדין ע"ש ונ"ל דס"ל לרבינו דלא גזרינן מי"ט
ראשון לשני פ"ן דמותר ממ"נ ועיקר הוכחת התוס' מלשון פדי שיעשו שעה הראונה
לעשיה לא שמיע ליה לרבי ז"ל וכן פסק הרשב"א ז"ל בס' עבודת הקודש אף שלא
הכריע בשתי הסברו' יע"ש וכ"כ ה"ה בפ"א ועיין להרב לח"מ שם וכן הקרע הב"י ז"ל
סי' ועיין להרב ק"ן בחי' להרא"ש ז"ל.

ומ"ש רבי' והבא לישראל זה מחוץ לתחום מותר וכו' לכאור' שפת יתר דבחוץ לתחום
עסיק אלא לומר דבמינו במחנה אסור לישראל אחר ומכאן יש ראיה לה"ה ז"ל שכתב
בריש פ"ב מהלכות שבת דרבי' ס"ל אף לישראל אחר ע"ש.

הלכה י"ב פלים שנשברו בי"ט אין מסיקין בהם וכו' פתב ה"ה אם עושין מעין מלאכתן
ראשונה מסיקין וכו' ע"ש ונ"ל דזה מוכרח מהגמרא בשהק' בפ"ק המביא דל"ב ברייתות
תני תדא אין מסיקין בשברי כלי' ותני אידך מסיקין ותי' הא ר"י הא ר"ש ואמאי לא
תירצו פוליהו ר"י הא בעושין מלאכתן ראשונה הא באין עושין אלא נדאי בעושין
מלאכתן ראשונה לא מקרי שבר כלי' פ"ן דס"ל דניטל בשבת פמבואר בשבת דקכ"ד
הרי הוא תורת כלי' עליו אלא דאפשר לדחות דאף לדינא הוי כמו כלי' שלם מ"מ בלשון

המשנה מתקרי שָׁבַר כְּלִי וּכְמִ"ש בְּמִשְׁנֵה דְשִׁבְתָּ כָּל הַכֵּלִים וְשִׁבְרֵיהֶן נִיטְלִין דְּכִינּוּ דְנִפְרַד מֵאֲבִיו שָׁבַר מִתְקָרִי וְהִש"ס דְּחִיקָא לִיהָ לְאוּקְמִי.

בְּהִכִּי מִשּׁוּם דְּמִסִּיקִין דְּוּמְיָא דְּאִין מִסִּיקִין לְכֹף אוּקְמָה בְּתַרִּי תַנְאִי וּבְזָה נִדְחָה מ"ש הַמ"א סִימָן תְּק"א ס"ג דְּיִצָּא לִידּוֹן בְּדָבָר חֲדָשׁ דְּכִלִּי אִף שְׁהוּא בְּרִיא וְנִשְׁבַּר בִּי"ט שָׁרִי לר"ש מְדָלָא אוּקְמִי בְּגַמ' בְּנֻלָּה כר"ש וכו' ע"ש וּלְפִי הָאֵמֹר לִיתָא דְּלִכְּוּ נְמִי לֹא אוּקְמָה כָּאֵן בְּנִשְׁבַּר בִּיו"ט כָּאֵן בְּנִשְׁבַּב' בְּעִי"ט וְעוֹד דְּהַחֻוּשׁ יִמָּאֵן זֶה דְּבִכְלִי עֵץ לִיתָא לְהֵךְ סְבָרָא אֵלָא בְּכִלִּי חֲרָס וְעוֹד דְּאֶפְשָׁר דְּהִש"ס קִים לִיהָ כְּמ"ד חֲלוּק ר"ש אִף בְּבְרִיא גַם רְאִיתִי לוֹ שָׁם שְׁכֵתָב קוּרָא בְּרִיאָה שְׁנִשְׁבְּרָה לְכ"ע אָסוּר וְכו' וְאֶתְמַקְהָ דְּהָא בְּרִישׁ בִּיצָה קְאָמַר הִש"ס דְּקִי"ל כר"י בִּיו"ט מִשּׁוּם דְּסִתְמָ לָן כְּנֻתְיָה בְּהֵיא דְּקוּרָא שְׁנִשְׁבְּרָה כְּמ"ש הַתּוֹס' ו"ל שָׁם וּמָה שְׁהִבִּיא רְאִיָּה מְדָלָא קְאָמ' כְּמ"ש הַנּוּז' מְוִכְרַח דְּוִנְקָא הֵתָם דְּהַעֲמִיד הַמִּשְׁנָה כְּמ"ד מוֹדָה ר"ש וּלְכֹף הַק' לְמ"ד חֲלוּק הִיכִי אֶתְיָא מִתְּנִי' כר"ש ע"ש אִף סִתְמָה דְּהִש"ס אֶפְשָׁר דְּס"ל כְּמ"ד חֲלוּק וְכו'.

אִף אָמְנָם מ"ש ה"ה ו"ל בְּעוֹשִׁין מְלַאכְתָּן הִרְאִישׁוּנָה וְכו' ק"ל פִּינּוּ דְּהִרִי"ף וְרַבִּי פְּסָקוּ כְּסִתְמָ מִתְּנִי' דְּכָל הַכֵּלִים דְּאִף בְּאִין עוֹשִׁין מְלַאכְתָּן רִאשׁוֹנָה הִנּוּ כְּלִי אֲמַאי הַצָּרִיף כָּאֵן לְמְלַאכְתָּן רִאשׁוֹנָ' דְּוִנְקָא הֵכָא דְּתִלּוּי בְּכִלִּי פִּינּוּ דְּעִדְיִין עוֹשִׁין מְלַאכְתָּן לֹא הִנּוּ נוֹלָד וְכוּ מְבִנְיָא בִּירוּשְׁלַמִי דְּקְאָמַר אִם יֵשׁ בּוֹ תְּנָאָר כְּלִי מוֹתָר.

הַלְכָה י"ד נוֹטְלִין וְכו' כְּתִב מְרִן ו"ל הָא דְּלֹא הִבִּיא רַבִּי ו"ל הֵךְ דְּאִם הִתְנָה מִשּׁוּ דְּלר"י לֹא מְהַנִּי תַנְאִי עַכ"ל הִנֵּה מְפָשֵׁט לְשׁוֹנוֹ נִרְאָה הָא דְּאֶמְרִינּוּ דְּלר"י לֹא מְהַנִּי תַנְאִי הִנּוּ דְּוִנְקָא בְּבְרִיאָה אֶבֶל בְּרַעוּעָה אִית לר"י דְּמְהַנִּי בְּהָ תַנְאִי וּבְכָא' כֵּן הוּא מְוִכְרַח מִהַסּוּגִיא וְהוּא דְּאִם אֶמְרִי' דְּלִב' מְהַנִּי תַנְאִי בְּרַעוּעָה"כ הָא דְּקִתְנִי בְּבְרִיָּתָא וְאִם הִתְנָה וְכו' הוּא אֶרִישָׁא דְּבְרִיָּתָא קְאִי דְּאוּסָר ר"י בְּרַעוּעָה וְעֵלָה קְאָמַר דְּאִם הִתְנָה עֲלֵיהָ מוֹדָה ר"י דְּמוֹתָר וּמְדַר"י נִשְׁמַע גַּם כֵּן לר"ש דְּאוּסָר בְּבְרִיאָה דְּאִם הִתְנָה עֲלֵיהָ מוֹתָר אִף אִם כְּאָמַר דְּלר"י לֹא מְהַנִּי תַנְאִי אִף בְּרַעוּעָה אִם כֵּן הָא דְּתַנִּי בְּבְרִיָּתָא וְאִם הוּא הִתְנָה הוּא קְאִי אר"ש דְּאוּסָר בְּבְרִיאָה וְהוּא תְּמוּהָ פִּינּוּ דְּתַנָּא דְּבְרִיָּת' לֹא אִיירִי בְּבְרִיאָה כְּלָל אֵלָא בְּרַעוּעָה דְּהִיא מִחֲלוּקָתָ ר"י ור"ש אֶבֶל בְּרִיאָה דְּאוּסָר לר"ש הוּא מִן הַדְּיוּק אִיף קְאָמַר עֲלֵיהָ תַנָּא דְּבְרִיָּתָא וְאִם הִתְנָה פִּינּוּ דְּדִין דְּבְרִיאָה לֹא נִזְכַּר בְּבְרִיָּתָא אֵלָא וְדִאי דְּמְהַנִּי תַנְאִי לר"י בְּרַעוּעָה וְכְמ"ש וְכִינּוּ שְׁכּוֹן עִדְיִין קִשָּׁה עַל רַבִּינוּ פִּינּוּ דר"י מוֹדָה דְּבְרַעוּעָה מְהַנִּי תַנְאִי אֲמַאי לֹא הִבִּיא רַבִּי דְּהַגַּם דְּפְסָקִינּוּ בִּי"ט כר"י הָא ר"י מוֹדָה בְּזָה וּמָה הוֹעִיל מְרִן ו"ל בְּתִי' וְנ"ל לְתַרְץ דְּלְפִי מָה שְׁכֵתְבָתִּי לְעִיל בְּדִין ט' גְּבִי בֵּית שְׁהוּא מְלֹא פִּירוֹת מוּכְנִין דְּרַבִּי' אִיירִי שָׁם בְּשִׁתְנָן עֲלֵיהֶם וְס"ל ז' דְּמְהַנִּי תַנְאִי בְּרַעוּע' וְרַמְזָה רַבִּי בְּמ"ש מְלֹא פִּירוֹת מוּכְנִין וְכְמ"ש שָׁם אִם כֵּן לְכֹף לֹא הוֹצֵרֵךְ לְחֻזְרָה וְלְכַפּוֹל בְּכָאֵן וְסַמָּה עַל מ"ש שָׁם וְאֵל יְקִשָּׁה בְּעִינָה אִם הִרְמַב"ם ו"ל סוּבַר דְּלר"י מְהַנִּי בֵּיהָ תַנְאִי וְלָמָּה לֹא פְּסָק רַבִּי גְּבִי נַר דְּמְהַנִּי בֵּיהָ תַנְאִי דְּכָבַר תִּנְרָצוּ זֶה הַתּוֹס' בְּפִרְקָא פִּירָה דְּמ"ד ע"א ד"ה שְׁבַבַּר יַע"ש אִף כָּל זֶה לֹא יִתְנַשֵּׁב אֵלָא אִם נִאֲמַר דְּרַבִּינוּ לְעִיל גְּבִי בֵּית שְׁהוּא מְלֹא פִּירוֹת וְנִפְסַחַת אִיירִי בְּרַעוּעָה וְכְמ"ש שָׁם הִרְשָׁב"א ו"ל הִבִּיא רַבִּי ו"ל אִף לְפִי מ"ש הִרְמַב"ן ו"ל דְּהֵתָם

איירי בבית פריא וְלֹא הוּי מְוֹקֵצָה לְפִי שְׂאִין הַפְּיֹרוֹת מְוֹקֵצִין מִחֲמַת עֲצָמֵן וְכַתֵּב ה"ה שֵׁם שְׂפָן דַּעַת רַבִּי ז"ל א"כ חֲזָרָה הַקּוּ' כָּאֵן בְּמִקְוֵמָה דְלָמָּה לֹא פָּסַק רַבִּי' כָּאֵן דְּבַרְעוּעָה מְהַנִּי בַּה תְּנַאי וּנ"ל דְּרַבִּינוּ מְפָרֵשׁ סוּגְיָא דְּבִיבָּה דְלֹא כַפִּי רַש"י דס"ד דְּאַבְנֵי וְרַבָּא דְּמַתְרַצִּי בְּאוּמַר אִינִי בּוֹדֵל לֹא ס"ל הָךְ תִּירוּצָא דְרַב מְנַשְׁיָא דְקָאִי אֶסְנֹפָה דְעֵלְמָא אֱלֵא דְקָאִי אֶסְנֹפָה דְּמַצְוָה וְקָאֵמַר וְשׁוּיִן בְּסוּפַת הַחֶג בְּחַג שְׂאִסּוּרִין בֵּין גּוּף וּבֵין עֲטוּרִיָּה וּמ"ש וְאִם הַתְּנָה הוּא קָאִי עַל הָעִיטוּרִין בְּהָךְ בְּרִייתָא וּמִיִּירִי דְקָאֵמַר אִינִי בּוֹדֵל וְכו' וְכַבֵּר פְּסָקָה רַבִּינוּ בְּפָרְק ו' מַה סוּפָה יע"ש.

וְעַל פִּי זֶה אֶפְשָׁר לֹאמַר דְּהַכִּי נָמִי כְּוֹנֵנַת הַתּוֹס' שֵׁם בַּד"ה אָמַר רַב מְנַשְׁיָא לֹא קָאִי בְּמִסְקָנָא אֱלֵא נֶקֶט הָאֵמַת עַכ"ל וּר"ל דְלֹא קָאִי אֶסְנֹפָה דְעֵלְמָא אֱלֵא אֶסְיַכַת מַצְוָה וְקָאִי אֶעֱטוּרִין וּבְאוּמַר אִינִי בּוֹדֵל וְכו' וְעִי' בְּמַהְרָשׁ"ל וּמַהְרָשׁ"א מ"ש וְהַכִּי דְנִיק לְשׁוֹן הַגַּמ' דְּאָמַר אָבֵל עֲצִי סוּפָה דְחֻלָּה קְדוּשָׁה עֲלֵיָהּ דְלִכְאוּרָה הוּא שְׂפַת יְתֵר אֱלֵא הוּא הַדְּבָר דְקָאִי אֶעֱטוּרִין דְּנֹקָא וְכָאֵמַר.

שֵׁם וּבְלִבָּד שְׂיִהֵיָה לּוֹ פּוֹתַחַת וְכו' עֵינִין לַה"ה וְלַח"מ וּנ"ל דְּרַבִּי' קָשָׁה לִיָּה לְפִי רַש"י דְפִי לַר"י וּפְשִׁיט לִיָּה דְמַתְרֵי לְקוּלָּא וּפִי' רַש"י מְדַקְאֵמ' ר"י כָּל שְׂנַכְנָסִין בּוֹ בְּפּוֹתַחַת לְמִימ' עוֹד וְאַפִּי' בְּתוֹךְ תַּחֲוּם שְׂבַת דְּמַדְקָאֵמ' כָּל אֶפְיָלוֹ רַחֲוִק מְשַׁמַּע וּמְדַקְאֵמַר אֶפְיָלוֹ תַּחֲוּם שְׂבַת שְׂמַעִינֵן דְלֹא בְּעִי פּוֹתַחַת אֱלֵא לְתַחֲוּם שְׂבַת ע"ש וְאַהָא ק"ל כִּינֵן דְעֵיָקַר הַהוֹכְחָה הִיא מְרַבּוּיָא דְכָל א"כ מֵאִי מִיבְעִי לִיָּה לַר"י דְאָמַר כָּל הַסְּמוּךְ לְעִיר מִיִּירִי דְּנֹקָא בְּפּוֹתַחַת א"כ רַבּוּיָא דְכָל הַסְּמוּךְ לְעִיר מֵאִי אֶתָּא לְרַבּוּיָי מְוֹכְרַח אֶתָּא לֹאמַר דְּבָא לְרַבּוּיָי אֶף דְלִית בֵּיָה פּוֹתַחַת אֱלֵא וְדֵאִי מְלִשׁוֹן הַתְּנָא אִין לְדַקְדַּק בְּזָה דְלִשׁוֹן תּוֹר' לַחּוּד וּמַעֲתָה אִין לְהוֹכִיחַ דַּס"ל לַר"י תַּתְרֵי לְקוּלָּא וּלְכָךְ גְּרִיס רַבִּי לְהַקֵּל וְתוֹ לֹא וְכַדְאָמַר ר"י הַלֵּכ' כַּר' יוֹסִי לְהַקֵּל וְנִרְאָה לִי דְהֵינֵנוּ דְאַצְטְרִיף לְפָסוּק הַלֵּכָה כַּר"י אֶף דְקִי"ל בְּעֵלְמָא ר"י וּר"י הַלֵּכָה כַּר"י מִשׁוּם חִידוּשָׁא דְלְהַקֵּל אִיצְטְרִיף אָבֵל בַּש"ע כַּתֵּב דְאַיְצְטְרִיף אֶף עַל גַּב דְּמַסְתַּבֵּר טַעְמָא דַּר"י ע"ש.

פ"ג הַלֵּכָה א' וְאִם עָבַר וְשַׁחַט לֹא יִכְסֶּה דְמֵן עַד לְעָרֵב ע"כ מְכָאֵן מְשַׁמַּע דְּהַכְּסוּי אִינּוּ מְעַפֵּב הָאֲכִילָה דְאִי לֹא הָכִי צְרִיף לְכַסּוֹת כִּי הַכִּי דְלֹא מִיָּמְנַע מְשַׁמַּחַת יו"ט וְכֵן מְשַׁמַּע בַּגַּמ' דְקָאֵמַר אָבֵל סָפַק אִימָא מִשׁוּם שְׂמַחַת יו"ט לְשַׁחוּט וְלֹא לְכַסְיָהּ וְכֵן נָמִי דְקָאֵמַר רַבָּה שֵׁם שְׂחַט מַעִי"ט לֹא יִכְסְנוּ בִּיּו"ט וְכִמּוֹ שְׂפִי רַש"י ז"ל שֵׁם וּלְפ"ז אִמָּאִי אָסְרוּ לְשַׁחוּט לְכַתְחִילָה וְלֹא יִכְסְנוּ מִשׁוּם שְׂמַחַת יו"ט וְלַעַד"ן דְזָהוּ מַה שְׂהַכְרִיחוּ לְהַמְרָדְכִי ז"ל שְׂהַבִּיא בְּפָרְק פִּיֶּסוּי הַדָּם מִשֵּׁם רַאבִּי"ה שְׂמַצָּא בְּתַשׁוּ' הַגְּאוּנִים וְז"ל דְּמִי שְׂשַׁחַט וְהַזִּיד וְלֹא בִּירָף אָסוּר לּוֹ לְאַכּוֹל מִמֵּנוּ אָבֵל אַחַר מוֹתֵר וְהוּא חֲזִיב מְלַקוֹת עַכ"ל.

וְלִכְאוּרָה אִינּוּ מוּבָן אָמְנָם לַעַד"ן דַּס"ל דְּהַכְּסוּי מְעַפֵּב הָאֲכִיל' וְכִינֵן דְלֹא בִּירָף כְּבָר אָמְרוּ בִּירוּש' דְּהַאֲכִיל בְּלֹא בְרָכָה מְעַל וּלְכָךְ אָסוּר לּוֹ וְהֵינֵנוּ דְכַתֵּב חֲזִיב מְלַקוֹת דְּהוּי כְּדִין מְעִילָה וּבְנִדְאִי דְּמְלַקוֹת דְקָאֵמַר לֹא דְנֹקָא אֱלֵא דְהֵינֵנוּ מַפְת מְרָדוֹת וּס"ל דְלֹא דְנֹקָא בְּרַפְת אֲכִילָה אֱלֵא כִּינֵן דְלֹא שְׂיָיף אֲכִילָה אֱלֵא בְּבִרְכַת שְׁחִיטָה וְכִיֶּסוּי מְקַרִי בְּרַפְת אֲכִיל' וְלִכּוֹ הֵכָא דְלֹא בִּירָף עַל הַשְּׁחִיט' וְעַל הַכְּסוּי אָסוּר וּנ"מ דְאִם בִּירָף עַל הַכְּסוּי אֶף דְלֹא

בִּירָהּ עַל הַשְּׁחִיטָה מִהַיּוֹן פִּינּוֹן דִּהֶפְסוּי מְעַכֵּב אֲכִילָה הָיָה כְּאִילוּ בִּירָהּ עַל הַשְּׁחִיטָה וּנ"ל דְּזֵהוּ נְמִי דַעַת רְאֵבָהּ ז"ל שֶׁפֶסֶק שָׁם בְּסוּף הַבֵּרֶק דְּאָסוּר לְסַפֵּר בֵּין בִּרְכַת שְׁחִיטָה לְבִרְכַת פִּסּוּי וּכְתֻבָה הַמְרָדְכִי ז"ל וְלֹא כֶּתֵב טַעַם וְעַם הָאָמוּר נִיחָא דְטַעֲמָא הוּא פִּינּוֹן דִּהֶפְסוּי הוּא לְהַתִּיר אֲכִילָה כְּמוֹ הַשְּׁחִיטָה הָיָה מִמֶּשׁ דְּוּמְיָא דְתַפְּלִין דְּאָסוּר לְדַבֵּר בֵּינֵיהֶם אֲלֵא הֵכָא דְהֵם מְצוֹת חֲלוּקוֹת לְכַד הַצְּרִיכָה בּוֹ בִּרְכָה וּל"ד לְתַפְּלִין.

וּנ"ל שֶׁפֶד הַבֵּין הַב"י בְּכַוֵּנָת הַמְרָדְכִי דַס"ל הַפִּסּוּי מְעַכֵּב הָאֲכִילָה וְשֶׁחֵר שֶׁהֵבִיא דְבָרֵי הַמְרָדְכִי בִּי"ד סִימָן כ"ח כֶּתֵב וּנ"ל וּבֵא"ח הֵבִיא רְאֵיָה מִהַגְמָ' שְׁאִין הַפִּסּוּי מְעַכֵּב וְכו' וְכַוֵּנָתוֹ הִיא לֹמַר שֶׁהֵא"ח הוּא הַפֶּד דַעַת הַמְרָדְכִי וּפְשׁוּט דְהִרְאָיָה הִיא כַּמ"ש וְכֵן רְאִיתִי לֵה' עֲרֵךְ הַשְּׁוֹלְחָן שָׁם שֶׁכֶּתֵב כֵּן אִךְ מֵהַ שֶׁהֵבִיא רְאֵיָה מֵהָא דְאָמְרוּ דְמַכְסִין בַּעֲפֹר עִיר הַנְּדַחַת ע"ש אֵינָה רְאֵיָה וְלֹא רְאֵה דְבָרֵי הַתּוֹס' בְּחוּלִין דַּק"מ דְּכִתְבוּ דְמַצּוֹרֵעַ מֵבִיא כְּפָרְתוֹ מְצִיפּוֹרֵי עִיר הַנְּדַחַת מִשׁוּם דְּמַצּוֹת לָאוּ לִיקְהוֹת נִיחָנוּ וְאִף דַע"י אִיכָל בְּקַדְשִׁים אֲלֵא וְדֹאֵי לֹא מְקַרֵי הַנְּאֹת הַגּוֹף אֲלֵא דְוִקָא דְנִהְיָה בְּעַת הַעֲבִירָה וְכַמ"ש הַנּוֹדֵר מִמְעַן אֵינּוּ טוֹבֵל בּוֹ בִּימּוֹת הַחֲמָה מִשׁוּם דְּנִהְיָה גּוֹפוֹ שְׁעַת הַמְצָן' גַּם מֵהָא דְאָמַר רַבָּה שְׁחַט מַעֲי"ט אֵין מְכַסִּין בִּי"ט נְמִי אֵין רְאֵיָה דְכַוֵּנָתוֹ הִיא וְאֵין לְאֹכְלוֹ בִּי"ט פִּינּוֹן שְׁאִין יָכוֹל לְכַסּוֹתוֹ וְהֵא דְאָמְרִינוּ נְמִי גַבֵּי סַפֵּק לְיִשְׁחוֹן וְלֹא לִיכְסִיָּה הֵינּוּ מִשׁוּם דְּאֵין מְחַוְּיָב לְכַסּוֹתוֹ בְּדֹאֵי לֹא הָיָה מְעַכֵּב אֲכִילָה.

וְאֲשֶׁר אָנִי אֲחִזֶּה לִי דְכַוֵּנָת הַרְאָיָה דַא"ח הִיא מֵהָא דְאָמְרִינוּ בְּפֶרֶק אֵין צְדִין דַּכ"ח גַּבֵּי גְרִיפַת תַּנּוּר דְּאֵם גַּפֵּל מִמְנוּ בִּי"ט דְּאִף דְּאִיָּה מְכַשִּׁירִין גּוֹרְפִין אוֹתוֹ בִּי"ט וְאִף דְּהָיָה מְוַקְצָה פִּינּוֹן דְּצוֹרֵךְ אִיכָל נֶפֶשׁ מוֹתֵר וְכַ"נ אֲמְרִינוּ הֵתֵם דַּל"א ע"ב גַּבֵּי מַאי דְאָמַר ר"מ פּוֹחַת לְכַתְּחִילָה וְנוֹטֵל וְאִף דְּהָיָה הָד אֲבָנִים מְוַקְצָה פִּינּוֹן דְּצוֹרֵךְ אִיכָל נֶפֶשׁ מוֹתֵר כַּמ"ש הַתּוֹס' שָׁם וְאִף לַת"ק דְּאָסֵר הוּא מִשׁוּם דַּס"ל דְּסַתֵּר אֶהְלֵא אָסוּר אִף בְּמִדֵּי דְרַבְּנָן כְּדַמְשָׁמ' שָׁם בַּגְמ' וְאֵם אֵיתָא דִּהֶפְסוּי מְעַכֵּב אֲכִילָה אֲמַאי לֹא יִשְׁחוֹן לְכַתְּחִי' וְיַכְסֵה בְּאֶפֶר שֶׁהוֹסֵק בִּי"ט אִף דְּאִיָּה מְוַקְצָה פִּינּוֹן שְׁמוֹתֵר לְטַלְטְלוֹ לְצוֹרֵךְ אִיכָל נֶפֶשׁ חֵלָא וְדֹאֵי דִּהֶפְסוּי אֵינּוּ מְעַכֵּב אֲכִילָה וְהָיָה מְצוּהָ כְּפִנֵי עֲצָמָה וְלֹא מְקַרֵי צוֹרֵךְ אִיכָל נֶפֶשׁ כַּנ"ל.

וּבִזְהָ נִיחָא לִי מֵהַ שֶׁסֵּק' הַב"י בַּא"ח סִי' תַקִּי"ט עַל הַמְרָדְכִי ז"ל שֶׁכֶּתֵב הִיא דִּינָא דְלֹא לְצוֹרֵךְ אִיכָל נֶפֶשׁ שְׂרִי לְטַלְטֵל הַמְוַקְצָה וְרְאֵיָתוֹ מֵהָד דְּאָמְרִינוּ פּוֹחַת לְכַתְּחִילָה וְנוֹטֵל כְּאָמוּר וְהַק' הַב"י ז"ל דְּאֲמַאי לֹא יִשְׁחוֹן לְכַתְּחִילָה וְיַכְסֵנוּ בְּאֶפֶר פִּירָה שֶׁהוֹסֵק בִּי"ט ע"ש שֶׁהַנִּיחָ' בַּצ"ע וְלְכַאוֹרָה אֵין תְּמִיָּהָתוֹ תְּמִיָּהָתוֹ פִּינּוֹן דִּהֶפְסוּי אֵינּוּ מְעַכֵּב אֲכִילָה לֹא הָיָה צוֹרֵךְ אִיכָל נֶפֶשׁ וְכֵן הַק' הַכְּנֵה"ג וְהַרְבַּ ט"ז ע"ש וְעַם הָאָמוּר נִיחָא דְהַרְבַּ ז"ל יִדַע הָד רְאֵיָה דַא"ח שֶׁהֵבִיא מִן הַגְמ' שֶׁכֶּתֻבָה בִּי"ד הִיא מֵהָד דְּפּוֹחַת כְּאָמוּר וְלְכַד מִק' שְׁפִיר עַל הַמְרָדְכִי ז"ל דְּלִדְיָה דַס"ל דִּהֶפְסוּי מְעַכֵּב אֲכִילָה כְּמוֹ שֶׁהֵבִיא לְשׁוֹנוֹ בִּי"ד סִימָן הַנּוֹ' אִיךְ הֵבִיא הִיא דְּצוֹרֵךְ אִיכָל נֶפֶשׁ שְׂרִי לְטַלְטֵל הַמְוַקְצָה דַא"כ אֲמַאי לֹא יִשְׁחוֹן לְכַתְּחִילָה וְכו' וְהִיא הִיא רְאֵיָת א"ח וְדוּק.

הַלְכָה ח' וְהִלְשׁ עֵיסָה מְעַרְב יו"ט אֵין מְפָרִישִׁין אוֹתָהּ בִּי"ט עֵינִין בְּהִרְאָב"ד ז"ל שֶׁהַשְּׂיָג עַל רַבֵּינוּ לֹמַר פִּינּוֹן דַּקִּי"ל כְּשֶׁמוֹאֵל דְּאִיכָל וְהוֹלֵךְ שׁוֹב אֵין תִּיקוּן בְּהַעֲלָאתוֹ וּמוֹתֵר

להפריש עכ"ל וק"ל מהא דאמרי בשבת דקמ"ג גבי הא דאמר ר"י מעלין את המדומע באחד ומאה מקשה הגמ' והא קמתקו ומשני דס"ל פריש"א דאמ' נותן עיניו בצד זה ואוכ' בצד אחר והד' פריש' והא מיפלג פליגי ומשני דר"י עדיפה מדרש"א דר"י ס"ל פינו דכבר מתקון ע"י שנותן עיניו ה' העלאה לא הוי תיקון אבל רש"א ס"ל פינו דכבר מתקון הוי בכלל אין מגביהי משום דהוי טרחא שלא לצורך וכינון דלא קי"ל כר"י אלא כסתם מתני' דלא התירה לעלות את המדומע והיינו משום דס"ל פריש"א א"כ הכא נמי אף דקי"ל כשמואל דאוכל והולך אפי"ה אין מפרישין כס' רש"א דסתם לן תנא פותיה ואין לומר דת"ק דמתני' ס"ל דאפי' ליתן עיניו בצד זה ואוכל בצד אחר אסור בשבת ודלא פריש"א דאפוי פלוגתא לא מפשינו ועוד דהרי כתבו התוספות בגיטין דל"א ע"א בד"ה במחשבה דאף בתחילת תיקון של טבל מותר ליתן עיניו בצד זה ואוכל בצד אחר בשבת יעו"ש ונראה לחלק דשאני התם הא דנותן עיניו פינו דלא הוי מתקון ע"י זה אלא לדידיה דידע לאיזה צד נתן עיניו וקבע התרומה אבל לאתריני דלא ידעי לאיזה צד הוקבע התרומה לא הוי מתקון לכך אסור להעלוהו פינו דע"י העלאתו מתקנו גם לאתריני אבל ה' דאוכל והולך פינו דבלא העלאתו הוי מתקון לכ"ע לכך לא הוי העלאתו תיקון כלל ושרי ולע"ד נראה דזה מוכרח מהגמ' דהק' הש"ס לימא דפליג שמואל אדאכונה ור"ל פינו דס"ל דאוכל והולך אמאי אינו מפריש הא לא הוי תיקון ולכאורה ק' דמאי קושטיא הא אשכחן בשבת דאית ליה לרש"א אף דנותן עיניו בצד זה ומותר לאכול אפי"ה אסור להעלותו אלא נדאי דדוקא התם דמתקנו אצל אחרים דלא ידעי היכן הוקבעה התרומה לכך אסור להעלותו אבל הכא דכבר מתקון גם לאתריני בלא העלאתו לא הוי העלאתו תיקון ושרי להעלותו: ובהכי ניתא מה שהק' ה' שע"ה בפ"ד דתרומות דין י"ו לדעת המק' דהק' לימא פליגא דשמואל אדאכונה וס"ל פינו דאוכל והולך שרי להפריש אף בתחילת תיקונו א"כ אמאי אין מגביהין תרומות בשבת פינו דאפשר ליתן עיניו בצד זה ואוכל בצד אחר כמ"ש התוס' בגיטין דל"א ע"ש ועם האמור ל"ק מדי דדוקא התם הוא משום הא דנותן עיניו אינו ניתקן בזה אלא לבעליו וכשמעלהו מתקנו אף לכ"ע לכה אין מגביהין אמנם הכא פינו הא דאוכל והולך מותר לכ"ע לכה לא הוי העלאתו תיקון כלל אמנם דעת רבי' הוא פינו דאמר רבא מי לא מודה שמואל שאם קרא עליה שם שהיא אסורה לזרים משמע דדינא הכי הוי לכ"ע ומפרש רבי' דהא דקאמר מי לא מודה וכו' הוא משום דהו"ל מקדש ביו"ט ולכה אף דאוכל והולך ולא חשיבה הפרשתה תיקון מ"מ אסור להפריש ומשום איסור מקדיש נגעו בה כמבואר בדבריו פכ"ג מה' שבת ע"ש והא דאמר ר"י דמעלין את המדומע בא' ומאה התם דוקא משום דלא הוי קריאת שם ממש דמעיקרא תרומה והשתא תרומ' משא"כ הכא דמעיקרא הוי קולין והשתא תרומה הוי מקרי' ממש כמ"ש הרמב"ן ז"ל במלחמות וכינון שכן לכה פסק כאבוה דשמואל דאף דמותר לאכול והולך מ"מ אין מפרישין ממנה חלה ביו"ט.

ודע דמסתמיות דברי רבינו נראה דאף חלת ח"ל דינא כמו חלת א"י דאין יכול לאפות פינו דאין יכול לאוכלה הפהן בו ביום כמ"ש המרדכי ז"ל שהביאו הב"י שם סי' תק"ו והיינו משום דאף דקי"ל אוכל והולך ואח"כ מפריש פינו דאין יכול להפריש היום פי

אם למחר אין יכול לאפות היום חלקו של כהן ול"ד למ"ש ר"א גבי אופה עיסה בטומאה בפסח משום דכל חדא וחדא חזינא ליה ע"י שיבצע מכל חדא לכהן דדוקא התם משום דאנוס הוא דנטמאת העיסה בפסח ומשום דעובר על ב"י וב"י התירו לו הך הערמ' אבל הך נקרא פושע דהו"ל למיזק פניו דאורחיה בהכי להפריש בלישה לא התירו לו הך הערמ' כמ"ש בביצה די"ו הערמ' חמורה ממזיד ע"ש ודלא כמ"א ו"ל שקתב דאם שכח מותר לאפו' דהמרדכי עסיק אף בשכח ע"ש.

אף אמנם אם אפה כל הפת מערב יו"ט ושכח להפריש אוכל והולך ואח"כ מפריש למחר לכ"ע כמ"ש מור"ם ו"ל ומעתה מ"ש המרדכי בפ' אלו עוברין וז"ל ומצות האפוינות מעי"ט ושכח ולא הפריש חלה אין לסמוך מוד על שיוגרי המצה להיות אוכל והולך ואח"כ מפריש וכו' צ"ע דאמאי לא גיזי בהפרישה למחר ואפשר משום קנס כמ"ש המ"א ו"ל ודוחק ועוד דסותר דבריו בפ"ק דביצה שקתב וז"ל אם אפאה מעי"ט ולא הפריש ממנה חלה מצי לאוכלה ביו"ט כשמואל ע"ש וצ"ל דיש טעות סופר בדבריו כדמשמע מסיום דבריו.

אף מ"ש אם היתה העיסה טמאה לא יבשל אלא שורפה לא מיגרי אלא בעיסת א"י אבל בח"ל יכול לאפותה וליתנה לקטן או לגדול שטבל לקריו וכמ"ש ה"ה ו"ל והתוס' והרא"ש פתבו תקנה אחרת לבטלה ברוב כדמוכח בפרק עד כמה ע"ש ונ"ל דה"ה ו"ל גימוקו עמו שלא כתב הך תקנת' דאזיל בשיטה הרי"ף שלא כתבה דכבר כתבתי במקו' אחר דהתם איגרי בתולין טהורין ותרומה טהורה ולכך אין איסור בתערוכתו ואף דאכיל לה בטומאה אין בכך פלוג' אבל הך דיש איסור בתערוכתו ודאי מבטלין לכתחילה כדאמרינו בריש ביצה ודקדק בלשונו לגדול שטבל למעוטי דלא אמרינו דשרי לאפותה משום דיכול לטבול דכיון דמחוסר מעשה לא שרינו עד דטביל ודכותה אמרינו אין שוחטין וזורקין ע"פ על ט"ש מהאי טעמא והר"ן הביא ראיה מפתח אהל מועד ע"ש והא דכתב הרא"ש ו"ל בפרק אלו עוברין אם יש כהן גדול שיכול לטבול מותר לאפותה לאו למימרא אע"פ שלא טבל אלא כיון דיכול לטבול אמרינו ליה טבול ויאפה אותה כמבואר בסוף לשונו דכתב לא חמיר בתר דטביל מטמ' מת ודלא כהב"ח שכת' דכוננתו אף דלא טבול יכול לאפותה כיון שיכול לטבול דכיון דמחוסר מעשה לא אמרינו הואיל אף לגבי טבילה כמ"ש הפוסקים גם מה שהקשה כיון דטביל פשיטא דטהור הוא לא ראיה מ"ש רש"י משם השאלות אר"א דבעי הערב שמש ולכך אף דטבל אסיר לאפותה וכ"כ הראב"ד ו"ל פ"ז מהלכות תרומו' גם כתב דזהו דעת הרי"ף וכ"כ הר"ן והמלקטמו' ו"ל דצריך טהרה גמורה דהיינו הערב שמש ונמצא שאינ' לבו ביום ודוק.

הלכה י' ואם אי אפשר לאפות וכו' פתר ה"ה ו"ל אפילו נפל מעי"ט וכו' ע"ש וקשה דזה הוי דלא כמאן דאף לר"י דוקא באי אפשר לעשותו מערב יו"ט כמבואר בפרק אין צדין דף כ"ח ועוד דמי הכריחו לומר דמעשה דר"ח דאמר ביו"ט לאו דוקא הפך דעת הרשב"א ו"ל ואפשר דמיגרי בטרוד מעי"ט כמ"ש רש"י ו"ל שם אף קשה לפי מ"ש ה"ה ו"ל דדעת רבינו לפסוק דלא כר"י במכשירין אלא פרבנו כמ"ש בפ"ד דין ט' אף פסק כאן

אם אי אפֿשֿר לִאָפּוֹת מוֹתֵר וְהָא לֹא אֶתְיָא אֶלְא כּר"י כּמ"ש רש"י ז"ל שֶׁם וְהוּא מוֹכֵרֵחַ
מִדְאָמֵר ר"ח דכ"ח שֶׁם גְּרִיפ' תַּנּוּר וְכָרִים בְּאֵנוּ לְמַחְלֻקַּת הָרִי מְבוֹאָר דְּלַרְבֵּנּוּ אָסוּר
אֶפְיֵלוּ לֹא אֶפְשֿר דר"י לֹא הִתִּיר אִם אֶפְשֿר וי"ל דְּהִתָּם בְּתַנּוּר חֲדָשָׁה וְאָסוּר מִדְּאוּרֵיִתָּא
מִשׁוּם מָכָה בְּפִטְיֵשׁ וְכִינּוּן שֶׁהוּא מְלֹאכָה אָסוּרוּ רַבֵּנּוּ אָבָל הֵכָא מִיָּרִי בְּאִסּוּר טְלִטּוּל.

וּלְכֹף שְׂרִינּוּ מִשׁוּם אִנְכֹל נֶפֶשׁ כּמ"ש הַתּוֹס' ז"ל. הֵלְכָה י"ד פְּגוֹן שְׂרִיקָד מֵאַחוּרֵי הַנֶּפֶה
וְכו' וְכֵן פֶּתַב הָרִי"ף ז"ל עֵינּוּן מַה שֶׁהַקְּשָׁה הָרֵא"ש עַל רַבֵּינוּ וְכַתֵּב דְּלִדְעַת הָרִי"ף יִהְיֶה
פִּי הַגְּמָרָא אֲנָא רִיפְתָּא מְעַלְיָא בְּעֵינָא וּבְשִׁינּוּי אַגְבָּא דְּמַהוּלְתָּא אֵין הַפֶּת עוֹלָה יָפָה אָבָל
שִׁינּוּי אַגְבָּא דְּפִתּוּרָא בְּעֵי וְהָרַב ק"ן הַקְּשָׁה מִשֶּׁם מְהַרְשֵׁ"ל ז"ל דָּאִם כֵּן הוּ"ל לר"י לומר
לֹא־שִׁתּוּ שִׁתְעַשֶׂה שִׁינּוּי אַחַר וְתִי הָרַב ז"ל דר"י לֹא בְּעֵי שִׁינּוּי כָּלָל וּמ"ש שִׁינּוּי דְּפִתּוּרָא
בְּעֵי מִשׁוּם דְּקִי"ל כּר"א ע"ש וְלִיתָא דְּהָרֵא"ש פֶּתַב דְּלֹא פְּלִיגִי וְעוֹד הָיָה לִיָּה לומר אָבָל
שִׁינּוּי דְּפִתּוּר' בְּעֵי כִּינּוּן דְּקֵאִי אֶפְסֵק וְלֹא אר"י וְעֵיקָר הַקְּשָׁיָא לִיתָא דְּכּוֹנֵת הָרֵא"ש ז"ל
דָּאָמֵר לָהּ רִיפְתָּא מְעַלְיָא בְּעֵי וְאַגְבָּא דְּמַהוּלְתָּא אֵין הַפֶּת עוֹלָה יָפָה וּלְכֹף עֵבִיד שִׁינּוּי אַחַר
אַגְבָּא דְּפִתּוּרָא כְּדִי שִׁתּוּכֵל לְהַגִּיף בְּמַהוּלְתָּא כְּדַרְכָּה שִׁיָּהָא הַפֶּת יָפָה וּלְכֹף הִבִּיא הָרִי"ף
ז"ל הֵךְ דר"י לְלַמְדֵּנוּ דְּאַגְבָּא דְּמַהוּלְתָּא לֹא מְהִי וּלְכֹף הַקְּשָׁה עַל רַבִּי שֶׁהִבִּיאָהוּ לְהֵלְכָה.

וּלְעַד"ן דְּהָרִי"ף וְרַבֵּינוּ מְפָרְשֵׁי כְּוֹנֵת ר"י דָּאָמֵר רִיפְתָּא מְעַלְיָא בְּעֵינּוּ הוּא לומר שֶׁלֹּא
תִּתְעַצֵּל בְּמִלְאכָה מְפָנִי שִׁאֵינוּ כְּדַרְכּוֹ וְיִהְיֶה הַפֶּת מְעוֹפֵשׁ בְּסוּבִין שְׁלוֹ לְכֹף הַזֵּהִיר אוֹתָהּ
שִׁתְּנִיף אוֹתוֹ הָרַבָּה כְּדִי שִׁתְּהָא הַפֶּת יִיפָה וּמ"ש הָרַב הַמַּגִּיד ז"ל נִסְמָךְ עַל מַעֲשֵׂה דר"א
מִשׁוּ' דְּמַעֲשֵׂה דר"י כְּבָר פְּרִיָּשׁוּהוּ הַפּוֹסְקִי פְּפִיִּס דְּלֹא בְּעֵי שִׁינּוּי וּלְכֹף הַכְּרִיחַ מִמַּעֲשֵׂ'
דְּבְעֵי שִׁינּוּי אִם כֵּן מַעֲשֵׂה דר"י נְמִי בְּעֵי שִׁינּוּי וְהִינּוּ דְּכַתֵּב וְנִכְתֵּב בְּהֵלְכוֹ לומר דָּאָף
הָרִי"ף ז"ל בְּעֵי שִׁינּוּי הַפּוֹסְקִי בְּעֵי שִׁינּוּי וְעֵינּוּן לְהַרְמ"ל ז"ל יע"ש.

פְּרָק ד' הֵלְכָה ו' אֵין מְעַשְׂנִין וְכו' פֶּתַב הָרַב הַמַּגִּיד ז"ל וּמוֹכַח בְּגְמָרָא אֶפִּי נִתְגַּמֵּר הַכְּלִי
אֵינוּ כּוֹפֵהוּ עַל הַבְּגָדִים ע"כ וְהַנְּרָא' דְּהוֹכִיחַ כֵּן מִהַגְּמָרָא מִתְרִי לִישְׁנֵי דְאִמִּימָר לל"ק מִק'
מִהַכְּיּוּבֵי וּס"ל דְּלִיכָא אִסּוּר בְּאוּלוּדֵי רִיחָא וּל"ב מִקְשָׁה מְאוּלוּדֵי רִיחָא וּמִתְרַץ רַב אֲשִׁי
מִיָּדֵי דְּהוּא בְּשָׂרָא אַגְוָמֵרִי מִשְׁמַע דְּלִישְׁנָא בְּתָרָא אוּלוּדֵי רִיחָא אָסוּר וְלֹא הוֹתֵר כִּי אִם
בְּאִנְכֹל נֶפֶשׁ מִיָּדֵי דְּהוּא בְּשָׂרָא אַגְוָמֵרִי וּפְסָקִי כְּלִישְׁנָא בְּתָרָא וּא"כ לְכַפּוֹת כֶּסֶף עַל הַבְּגָדִים
אָסוּר כִּינּוּן דְּאֵינוּ אִנְכֹל נֶפֶשׁ אֶךְ מִדְּבָרֵי רַבֵּינוּ שֶׁכַּתֵּב מְפָנִי שֶׁהוּא מְכַבֵּה וְלֹא כַּתֵּב נְמִי
טַעֲמָא דְּמוּלִיד רִיחָא מִשְׁמַע דְּאִית לִיָּה דְּלִיכָא אִסּוּר בְּאוּלוּדֵי רִיחָא וְזֵהוּ בְּעַצְמוֹ הַהֲכַרְחַ
שֶׁל רַב יְאֻנְדָּה שִׁחְדֵּשׁ זֶה הַדִּין ע"ג חֲרָס מוֹתֵר מִדְּקֵאָמֵר רַב הוּנָא וְר"ן מִשׁוּם מְכַבֵּה
וּמִשׁוּם מְבַעִיר וְלֹא אָמְרוּ מִשׁוּם אוּלִידֵי רִיחָא וּנ"ל גַּם כֵּן דְּזֵהוּ דְּעַת הָרִי"ף וְהָרֵא"ש
שֶׁהִבִּיאֻ הֵךְ דר"י ע"ג חֲרָס מוֹתֵר מוֹכַח דְּפִסְקוּ דְּלִיכָא אִסּוּר בְּאוּלִידֵי רִיחָא דֵאל"כ אִמְאִי
הִבִּיאֻ הֵךְ דר"י כִּינּוּן דְּפִסְקוּ כְּרַבָּא וְאֶפְשֿר דְּנֻקָא הִתָּם מִשׁוּם דְּלֹא מְכוּוֹן אָבָל כּוֹפֵה כֶּסֶף
דְּמְכוּוֹן אָסוּר אֶךְ דִּלְפ"ז אֵין הוֹכְחָה מִהַגְּמָרָא וְצ"ע וְעֵינּוּן בּמ"א סוּף סִימָן רנ"ג ס"ק מ"א
וְסִימָן שִׁי"ד וְסִי' תְּקִי"א ס"א וְסִי' תִּרְנ"ח.

הֵלְכָה ח' שְׁפוּד שְׁנַרְצָף וְכו' ק"ל דְּלֹא הִבִּיא רַבִּי הֵךְ דִּינָא דְּשְׁפוּד שֶׁצְּלוּ בּוֹ בְּשָׂר אָסוּר
כִּינּוּן דְּלִיכָא מֵאֵן דְּפְלִיג עַלְיָהּ וּנ"ל דס"ל כּמ"ש הַתּוֹס' ז"ל שֶׁם שֶׁהַקְּשָׁה מִהָא דָּאָמֵר שְׁמוּאֵל

דהלכה כר"ש ותי' דשאני הקא פיון דתורת כלי עליו ולכאורה דבריהם תמוהים פיון דס"ל כר"ש דאין מוקצה מנ"מ דאין תורת כלי עליו וכבר הק' זה מהר"ם ז"ל וע"ש מה שתי' דמייירי שתקנו שפוד לצורך שעה ביו"ט ע"ש ולא נוח לי דהול"ל שפוד שתקנו ביו"ט וצלו בשער ועוד דברייטא מפורשת בפרק המביא דף ל"ד דאין מתקנין את השפוד ולא מסדדין אותו ואפשר דמייירי בדיעבד ועוד פיון דמייירי בשל עץ לא שייר למימ' מידי דהנה אקוץ בר"ה דבשלמא אם של מתכות הוי גחלת ונכנה הדורה אותו ועוד העיקר חסר מן הספר.

אשר ע"כ נ"ל דכוננת התוס' פשוטה דמעיקרא הקשו לרבינא ותי' דקאי אשמואל ואחר כך הקשו אשמואל גופיה ותי' דשמואל ס"ל פיון דנימאס הו"ל מוקצה מחמת מיאוס וס"ל דאין תורת כלי עליו דס"ל כר"א דהלכה כר"ש חוץ ממחמ' מיאוס והיינו דכתבו בתירוץם ולהכי אוסר שמואל לא פתבו רבינא משום דקאי איתרוצם דלעיל דכתבו דרבינא אשמואל קאי ומעתה פיון דפסק רבינו רבינא דס"ל הלכה כר"ש לבר מוקצה מחמת איסור א"כ שפוד שצלו בו בשער מותר ודוק.

הלכה ח' שני פלים וכו' מפני שהוא פמתקן כלי כתב הרב המגיד שהמפרשים העלו פהאי פ' דרבי' יע"ש. ולע"ד נראה דרבינו לשיטתיה אגיל שפי' בפ"ב דעדייות גבי ליפסין אירוניות שעושין שני פלים מודווגות ואחר בישולן מחלק אותן לשנים וכו' יע"ש וכיון דמיייתי בגמ' ללישנ' בתרא הך פלוגת' דעדייו' משמע דבחד גוונא איירי במתני' ניחא לי איך רבי' הביא הך מתני' להלכה דהא בין ללישנא קמא בין ללישנא בתרא ודאי הוי דינא דמתני' דלא כהלכתא דהא סתם לן תנא בפ"ד דכלים דאין מקבלים טומאה אלא משאיצרו ופסקו רבי' בהל' פלים יע"ש וכיון דקודם בישולן בכבשן אינו נעשה כלי לטומאה איך פסק רבינו פאן מפני שהוא פמתקן כלי אמנם רבינו ז"ל לשיטתיה אגיל דמפרש הך פלוגתא דראב"ז ורבנן הוא אחר צירוף ודלא כפי' רש"י ולכך הוי מוסכם להלכה דאף דאית לן משאיצרו הוי כלי היינו למעוטי קודם צירוף אף אם אחר הצירוף עדיין יש מלאכה אחרת לא מהני צירוף לעשותן כלי והשתא ניחא לי נמי מה שהביא הרא"ש ז"ל הך מתני' בפסקיו והיינו משום דס"ל כהרמב"ם ז"ל וראיתי להרב ק"ן בתוס' על הרא"ש ז"ל שהקשה קושיא זאת ומירץ דכיון דסתם תנא בבחירת' פנותיה ע"כ ור"ל דכ"ע אית להו דלא בעו צירוף והיינו כפי' רש"י ולע"ד לא יישב פלוג' דעדיין איכ' למימר דלכך סתם לן תנא בפ"ד דכלים לומר דחזר בו מהך סתם דתני בבחירת' דבשני סדרים יש סדר וליכא למימר פיון דאיכא תרי סתמי וכו' דז"א דמ"ל חד סתמא מ"ל תרי סתמי וכמ"ש בקדושין דנ"ד ואף למ"ש ה"תם הואיל ותנו בבחירתא פנותיה אין לו ענין להקא דהקא הוא להפך מהתם דהתם הסתם הוא בס' נרעים וכיון דתנו בבחירתא אגלינו בתריה משום דיש סדר לא כן הקא דהוא להפך ועוד דמה יענה להרמב"ם ז"ל שפסק הך משנה דכלים יעו"ש ואפשר לומר דכיון דהרא"ש סתם דבריו ממילא משמע דלית ליה פהרמב"ם ולכך לא הקשה פי אם להרא"ש ז"ל אף אמנם עדיין קשה איך פסק הרמב"ם

האי דינא דאין פוחתין פנין דהוא מחלוקת בעדויות והו"ל סתם ואח"כ מחלוקת ובשלמא לדעת הק"ן ז"ל בחי' על הרא"ש לא קשה דלא הוי סתם ואח"כ מחלוקת אלא ללישנא בתרא דאמי מתני' לומר דוקא בחקיקה ולא קודם כפירש"י וזה לא הוי אלא כראב"ן אף ללישנא קמא דבא לומר דאף בחקיקה מהני ולא בעי צרוף לא משמע דלא אתנא ככ"ע אלא שינוי שפיר דאתניא לכ"ע ולכך תני אין פוחתין משום דתני לכ"ע ופסק פלישנא קמא משום דהוי לכ"ע אבל הרמב"ם ז"ל דפסק פלישנא בתרא ולכך פי' מתני' כגונא דאירוניות וכמש"ל קשה ומה גם דפסק הרב ז"ל בפ"ח מה' משפב ומושב כת"ק משום דכיון דנתבשל הוי כלי נכסות מתני' דכלים וכן כתב בפ"ה המשנה יעו"ש ואף דהו"ל אח"כ חילוק לא מהני פנין דנתבשל.

אשע"כ נראה לי דכוננת רבי ז"ל דעד כאן לא נחלקו התנאים שא לענין טומאה אבל לענין יו"ט כ"ע מדוד דאסור אף דאינו כלי מ"מ מתקן מנא הוא לקבולי פשיטי כמ"ש בגמ' וזהו דנקט רבינו מפני שהוא כמתקן כלי וזה דאמרו בגמ' מתני' כר"ע או כראב"ן הוא משום דתני במתני' טעמא מפני שהוא עושה כלי ועשית כלי לא הוי אלא בצירוף ולכך ליכא לאוקמא אלא כר"ע ולע"ד נראה דלזה נתפונן הרא"ש ז"ל ולכך שינה מלשון המשנה שלא כדרך כל המקומות אף מלשון הטור והש"ע לא משמע הכי שכ' בעידו ר' פדי לעשותו כלי ואפשר לחלק והוא מבואר דפי' דבריו דכוננתו לעשות כלי אח"כ דהיינו אחר צירוף ומ"מ אינו נעשה כלי בהך חקיקה אבל מפני שהוא עושה כלי משמע דבהך חקיקה עושה הפלי ונכון: אף לע"ד קשה דלפי מאי שפי' הרמב"ם האי פוחתין הוא מייירי לאחר בישול דדומיא דאלפסין אירוניות א"כ מאי מקשה שם בגמ' פלישנא בתרא למאי חזו ואצטריף לאוקמא לקבולי פשיטי וזה פנין דמייירי לאחר בישול שפיר חזי למלתיה ואפשר לישב בדוחק דהש"ס הבין דמייירי בשעדין הוא לח פאוקמתא קמייטא והמתרץ לפי שיטתו השיב לו והרמב"ם דהכריחו לפרש לאחר בישול הוא משום דסתם לן תנא דאין מקבלין טומאה אלא לאחר צירוף א"כ הך פלוגתא דתני בבחירתא הוי דלא פהלקתא וזה אינו דהלכות פסוקות הן לכה פי' דמייירי לאחר צירוף ובישול וק"ל: וראיתי להגהות מיי' שכ' משם ר"י אלפסי דלא קי"ל פהך מתני' דאין פוחתין משום דבין ללישנא קמא דר"י בין ללישנא בתרא אתניא פיתידאה וכו' ע"כ והוא תמוה דללישנא קמא ודאי דהילכתא פסתם מתני' דאין פוחתין משום דהמחלוקת בברייתא ואינה משנה וכמו שכ' הר"ש בפ"ד דכלים גם ללישנא בתרא אף דאמי פיתידאה פסקי' פסתם משנה וכמו שהביא הר"פ והרא"ש ז"ל בפ' פיצד מברכין הך סתם דבירף על פירות האילן בורא פרי האדמה יצא ואע"ג דמוקמי' כר"י לגבי רבנן וכ"כ הגהות מיי' בפ"ח מהלכות ברכות יעו"ש ואיברא במה שנקט בדבריו דאמי פיתידאה אע"ג דבר פלוגתיה הוא פיתידאה נמי פנין דאין הלכה כר"מ לגבי ר"י הו"ל פיתידאה לגביה וכה הראוני להיש"ש בפסקיו לביצה שכ' דהכי מסקינן פנין דללישנא קמא לא פליג עליה אלא ר"י פסקי' פותיה דר"מ דסתמא פותיה ולא ידעתי דמה יענה לסתמ' דפ"ד דכלים דלא פותיה ואף דס"ל דאף בתרי סדרי אין סדר מ"מ אזלינן לגבי ר"מ ור"י פנין דלא מוכחינן מסתם ואפשר דס"ל כמ"ש הק"ן דכיון דהך תנאים

דבחי רתא אתו פנתיה דר"ע לכו פסקי פנתיה ואף דסתם לן תנא בתר הכי כר"י לא משגיחינו ביה פינו דאין סדר אבל כל זה חסר מן הספר.

גם מ"ש ולישנא בתרא דמוקי כראב"ץ אינו יחידא וכו' דת"ק ס"ל אפ"ל בלא פחיתה הוי מנא וכ"ש דפחיתה הוי מנא ע"כ ולא יכלתי להולמו דאם פן אמאי אוקי בגמרא כראב"ץ ולא ככ"ע ואם מפני לשון המשנה דנקט אין פוחתין דמשמ' ליה דאין איסור אלא בפחיתה א"כ איך הביאו הפוסקים האי לישנא פינו דקי"ל כת"ק וכדפס' הרמב"ם ז"ל בפ"ר מהלכות משקב ונ"ל דכוננתו רצויה כמ"ש לעיל דנדאי לא דקדק הש"ס דאתי כראב"ץ אלא מלשון מפני שהוא עושה כלי דמשמע ליה דהוא גמר עשיית הפלי ולכך לא מתוקם אלא כראב"ץ אבל להרמב"ם שכתב מפני שהוא פמתקן כלי אין במשמעותו גמר עשיית הפלי אבל סוף הוא מתקנו ולכ"ע אסיר אבל זה לא יתכן לסברת הרי"ף דהביא המשנה בצורתה ואפשר דפסק כל"ק וס"ל דאין סדר למשנה וכמ"ל.

ושוב ראיתי להרב שע"ה ז"ל שכתב בדברי ושמתתי אבל מ"ש שם דהכריחו לרבי משום דגירסתו ר"י וכו' אינו נראה דסוף סוף הו"ל למיפלג אטעמ' וטעם רבינו ברור דלא מטבילת פלים דאסור גם מחלוקת ת"ק ורשב"ג בפרייתא הכי משמע דת"ק ס"ל דאסור משום מתקן מנא ורשב"ג התיר באלפסין משום כבוד יו"ט וכו' ואי ת"ק הוא משום עשיית כלי א"כ מאי סברתי דרשב"ג דמתיר והא לא מצינו דמתיר מלאכה גמורה משום י"ט פינו דאפש' לעשותו מערב יו"ט אלא נדאי לכ"ע אין כאן מלאכה דאורייתא והיינו משום דאירי אחר צירוף כפושן וכפני רבינו ס"ל ללישנא בתרא ולישנא קמא ס"ל להני תנאי כר"י דבעי צירוף והשתא פסק רבינו הך פרייתא דמודו כ"ע.

גם ראיתי שהקשה הרב על רבינו מה שהקש' לעיל ותי' דתלמודא ס"ל דמירי קודם צירוף והכריח הדבר מהא דפליג רשב"ג וכו' כמ"ש מהר"ב בש"מ משם הרא"ה ז"ל וכו' ולא ידעתי איך לא ראה מ"ש הרב משנ הרמב"ם דפי' דפליגי אף אחר צירוף ומ"מ פינו דאינו עשוי הגר אלא לקבל השמן דהוא משמש מועט וכו' אסור דאינו עיקר ביו"ט עוד הכריח דאי לא אחר צירוף מאי קמ"ל מתני' וכו' ולפי מ"ש הרב דמתני' אירי באיסור עשיית כלי משם דאסור דאורייתא אין כאן הכרח גם מ"ש דלא"ד מתני' נמי אירי בקודם צירוף וא"ה קאמר ראב"ץ היא דע"כ פינו דמטהר ס"ל כר"ע דבעי גמר מלאכה וכו' יע"ש.

דבריו תמוהים דאף דנימא דר"ע נמי הכי ס"ל דאף דחקקו קודם צירוף לא נעשה כלי פינו דצריך לחלקו אחר צירוף זהו גמר מלאכתו מ"מ פינו דמתני' לא אירי בהאי גוונא פלל אלא דאירי בשאר כלי דחקקתו זהו גמר מלאכתו מה לו להביא הך דראב"ץ פלל ומן כרחים אנו לומר דס"ל כר"ע בפשיטות חול"ל כר"ע ולדעת רש"י מן כרחים אנו לומר דג' מחלוקו' בדבר ולישנא קמא ס"ל דמתני' דאף בחקיק' עושה כלי ולישנא בתרא ס"ל דהכי פי' דנאק בחקיקה הוא דעושה אותה כלי אף לסברת הרב דבין ללישנא קמא בין ללישנא בתרא ס"ל דאף בחקיקה עושה אותה כלי מאי בינייהו ועוד דמאי ס"ד דאב"י

להק' דילמא דכוננת ר"י דאמר ראב"ץ היא ומתני' גמי פהאי גוונא איירי אלא ודאי דס"ד דהוה פלוגתא דראב"ץ ות"ק מייירי קודם צירוף וכו' כמש"ל.

הלכה י"ח לפי שהוא טהור מן התורה עינין להרב המגיד ו"ל שתמה על הרמ"ך והרשב"א ו"ל בקושיותם על רבינו ו"ל ונ"ל דהם מפרשי' דרב ביבי דקאמ' ישקה כפי' רש"י דאתי לידי תקל' וישתמש בהן תרומה וזה ודאי לא שייך אלא גבי פהנים וכבר אמרו דכהנים זריזים הם ולא גזרו רבנן ואמאי הביא טעם אחר ובקאמת דרבינו מפרש שפא ישקה בטומאתו משום דברגל צריכים ליטהר הם וכליהם ולכך כתב דוקא שהוא טמא מן התורה אבל בטומאה דרבנן לא חיישינו לה פנין דרוב העולם משתמשין בהם בטומאתו: והנה לענני פלים חדשים נסתפק ה"ה והמסקנ' שלו דאין מטבילין אבל הב"י ס"ל דמטבילין ע"ש וראיתי להיש"ש שתמה עליו איך לא ראה לפסק הרמב"ם בה' שבת שכתב דאף פלים חדשים אסורי' גם על ה"ה הק' פנין דהרמב"ם תפס טעם מתקן מאי מספק"ל גבי יו"ט יע"ש ואני תמיה על תמיהתו דאמאי לא הקשה על הרב המגיד ו"ל גופיה דסותר דבריו דבהלכות שבת פשיטא ליה דאסור ובהלכות יו"ט מספק"ל אלא ודאי משום דבשבת פסק רבינו דאף בטומאה דרבנן אסור להטביל שכתב סתם ולא חילק כמו שחילק בי"ט וגם כתב משיקין בכלי אבן ולא כתב בכלי עצם משמע דאף בטומאה דרבנן אסור להטביל וכן הוכיחו התוס' בפ"ב דביצה די"ח ע"ב בד"ה ושיון יע"ש לכך פשיטא ליה דאסור אמנם בהלכו' יו"ט שכתב דבטומאה דרבנן מטבילין לכך מספק"ל והיינו משום דשבת חמיר וכן הוא ברייתא שם בפלוגתא דר"מ ונחמיהם וכינון שכן לא קשה מידי על הרב"י ו"ל.

וקא דפס' בה' שבת טעמ' דמתקן ובה' י"ט טעמ' דשמ' ישקה נ"ל דהוק"ל פנין דמסד' הש"ס הביא בריית' מפונרש' פרב ביבי אמאי בתר הכי הביא דברי רבא דהוא הפך הברייתא ולומר דרבא לא שמיע ליה הך בריית' הו"ל להזכיר דברי רבא קודם דברי רב ביבי ולהביא בתר הכי סייעתא מהך ברייתא לרב ביבי שכן דרוך הש"ס בכל דוקתא דמביא מעיקרא פלוגתא דאמוראי ולבתר מסייע לחד מנייהו מהברייתא ועוד דאמאי הבריית' נקטה יו"ט ולא שבת.

אשר ע"כ נראה לרבי' דטעמא דשפא ישקה לא שייך אלא ביו"ט והטעם הוא דבי"ט חייב כל אדם לטהר הוא וכליו גזרו רבנן שפא ישקה לטהר כליו ברגל ויפנס הרגל בעודו טמא וכינון שכן רב ביבי דנתן טעם שפא ישקה אף בשבת שהוא קאי על מתני' הוא משום דגזר שבת אטו י"ט ולכך הביא דברי רבא לומר דבשבת לאו משום גזרת י"ט אלא טעמא אחרנינא משום מתקן ולכך אפילו טומאה דרבנן התמירו בו אף לטעמא דרב ביבי דגזרו שבת אטו יו"ט לא איירי אלא באב הטומאה' והא דקתני מתני' משיקין בכלי אבן לאו למימרא דבכלי עצם אין מטבילין פנין דהוי ולד הטומאה אלא משום דאין מטמאין בידים וניחא השתא הא דקאמר בגמרא איבעית אימא רבנן ומיירו בשבת היינו פרבא דלרב ביבי אין לחלק בין שבת ליו"ט פנין דחד טעמא נינהו.

הַלְכָה כ' לֹא יִשְׁקְלוּ בְּמֵאזְנַיִם וְכוּ' מְרִיהֶטֶת לְשׁוֹנוֹ יֵרַח' דְּהֵינּוּ שְׂאִין מְחֻלְקִין בְּמִשְׁקָל שְׂאִין מְשֻׁגְיָחִין וְכוּ' וְלֹא בִּיָּאֵר אֲפֹן חֲלֻקְתָּן דְּאֵם לְקַחוּ שְׁלִישׁ וּרְבִיעַ בְּשׁוֹמְפוֹת אִיךָ יַעֲשׂוּ פִּינּוּ שְׂאִין מְשֻׁגְיָחִין בְּמֵאזְנַיִם וְהֵנְרָאָה דַּס"ל לְרַבֵּינוּ פֶּעֻבְדָּא דַּר"ח וְר"ש וְכוּ' דְּפָסֵק ר"י פְּנוּמִיָּה דְּמוֹתָר לְחֻלּוֹק מְנָה פְּנִגְד מְנָה בְּלֹא מִשְׁקוּלוֹת וְסַמָּךְ עַל מ"ש בַּפ"א בְּהִלְכוֹת בְּכוֹרוֹת דְּמוֹתָר לְחֻלּוֹק מְנָה פְּנִגְד מְנָה וְיֵמָּה שֶׁהָק' הָרַב בְּרַכ"י בְּסִימָן ת"ק דְּזֵהוּ הַפָּךְ סוּגְיָתָה הַגְּמָרָא דַּס"ל דְּאִיָּרִי בְּמַכִּירָה וְתִי' מִשׁוּם דְּלֹא הִלְכְּתָא הוּא מְשֻׁמוּאֵל וְכוּ' ע"ש לִיתָא דְּשֻׁמוּאֵל מוֹדָה דְּאִיָּרִי בְּמַכִּירָה אָבֵל יֵשׁ לְחֻלּוֹק בֵּין בְּכוֹר לְיוֹם טוֹב וּכְבָר פְּתַבְתִּי שֵׁם דְּאַבְיִי לְשִׁיטְתִּיָּה אֲזִיל דַּס"ל דְּאִיָּרִי בְּמַכִּירָה אָבֵל רַבָּא ס"ל דְּאִיָּרִי בְּחֻלּוֹקָה יַע"ש וּלְפִי זֶה שְׁפִיר פָּסֵק ר"י כַּר"י דְּמַתְנִי' דְּבְכוֹרוֹת הֵוִיָּא סִינְעֵתִיָּה אִךְ קָשָׁה פִּינּוּ דְּשֻׁמוּאֵל ס"ל אִךְ לְשׁוֹמְרוֹ מִן הָעַכְבָּרִים אָסוּר אִם פֶּן כ"ש מְנָה פְּנִגְד מְנָה אָסוּר וְנ"ל פִּינּוּ דְּמִיָּרִי בְּתוֹלִי' פְּדָרָךְ מַכִּירָה וּלְכֹךְ הֵנִיחַ שֵׁם הַבְּשָׂר לְשׁוֹמְרוֹ מִן הָעַכְבָּרִים לְפִי שְׂאִין יְכוּלִין לְעֻלוֹת שֵׁם א"כ מְוַכְרַח שְׁכַף הָאֲחֵרֶת יֵשׁ בָּהּ אִיזָה דְּבָר פְּכִיד שְׁלֹא לְהֵנִיחַ הַכַּף הַשְּׁנִיית שִׁישׁ בָּהּ בְּשָׂר לִירֵד מִפְּנֵי פִּוְכָד הַבְּשָׂר שִׁישׁ בָּהּ וְהוּי מִמֶּשׁ דְּרָךְ מַכִּיר' דְּאוֹמְרִי' דִּיּוֹדַע הוּא מִשְׁקָל מָה שְׁמוֹנֶחַ בַּכַּף הָאֲחֵרֶת וּלְכֹךְ אָסוּר.

הַלְכָה כ"א אִפִּי' כְּלִי מִיְּחֻד לְמַדָּה יְמַלְאָנוּ וְכוּ' וְהֵינּוּ פְּאוּקְמָתָא דְּרַבָּא כַּמ"ש הָרַב הַמַּגִּיד ז"ל אָבֵל בַּפִּיָּה מ' פְּתַב אוּקְמָתָא דְּשֻׁמוּאֵל וְאַחֲרָיו נִמְשָׁךְ הַרַע"ב ז"ל וְהַתִּיּוֹט ז"ל פְּתַב דְּלֹא עֲבִיד פְּעוּבְדִין דְּחֹל שְׁדָרָךְ לְקוֹחוֹת לֹמֵר תָּן לִי לֹג וְאִין דְּרָפֶן לֹמֵר כְּלִי זֶה מְלֹא לִי בְּדָרָךְ מְקַח וְכוּ' אַע"ג דְּמִיְּחֻד לְמַדָּה יַע"ש וְהוּא סוֹתֵר דְּבָרָיו דְּמַעֲיָקְרָא קָא מְפָרֵשׁ לֹא יְמַלְאָנוּ אִם הוּא מִיְּחֻד לְמַדָּה וַצ"ע.

וְרֵאִיתִי לְהָרַב שְׁלִטִי הַגְּבוּרִים שְׁפַתְב וְז"ל וּמִיָּמִין אוֹסֵר בְּכִלֵי הַמִּיְּחֻד' נִהִירָא לְהֵרָא"ש ז"ל וְהוּא פְּלֹא דְּרַבֵּינוּ פְּתַב בְּהַפָּךְ וְהַטוֹר שְׁפַתְב מִשֵּׁם הַרַמְבַּ"ם ז"ל כְּבָר פְּתַב הַב"י שַׁצ"ל הַרַמְבַּ"ן כַּמ"ש הֵרָא"ש וְעֵינֵן לְהַכ"מ ז"ל.

פָּרָק ה' הַלְכָה י"ג פְּרַגְלֵי מִי שְׁהוֹפְקֵד אֲצֵלוֹ וְכוּ' פָּסֵק פְּרַב וְכוּן פָּסֵק הֵרָא"ש אָבֵל הֵרִי"ף פָּסֵק כְּשֻׁמוּאֵל וְנ"ל לְהַכְרִיעַ דְּהַלְכָה פְּרַב מְדַאֲמְרִינּוּ בְּפָרָק מִשִּׁילִין מְתַנִּיתִין דְּקַתְנֵי הַשְּׁוֹאֵל כְּלִי מְעָרַב יוֹם טוֹב הֵרִי אֵלוֹ פְּרַגְלֵיו וּפְרִיָּךְ בְּגִמְרָא פְּשִׁיטָא וּמִשְׁנֵי לֹא צְרִיכָא דְּלֹא מְסָרוֹ אֲלֵא בִי"וט וְאִי אֲמַרְתָּ גְבִי פְּקֻדוֹן פְּרַגְלֵי הַמְּפָקִיד וְאַפְּקִילוֹ קַבֵּל עָלֶיךָ נְטִירְתָּא מֵאִי מְקַשָּׁה פְּשִׁיטָא אֲדַרְבָּא אֲצִטְרִיךְ לֹמֵר דְּדוֹקָא גְבִי שׁוֹאֵל דְּמַחֲזִיב בְּאַוֲנָסִין וְהוּי פְּשִׁלוֹ לְכֹךְ הֵוִי פְּרַגְלֵיו לְאַפּוּקִי פְּקֻדוֹן דְּלֹא מַחֲזִיב הֵוִי פְּרַגְלֵי הַמְּפָקִיד אֲלֵא וְדֹאִי ס"ל לְגִמְרָא דְּהַלְכָה פְּרַב דְּאִף פְּקֻדוֹן פְּרַגְלֵי הַנְּפָקֵד וּבְהִכִי נִיחָא מֵאִי דַּק"ל מֵאִי קַמ"ל ר"י פִּינּוּ דְּפָסֵק בְּקוֹנָה מְחַבְרוֹ אוֹ רוּעָה אַע"פ שְׁלֹא מְסָרוֹ אֲלֵא בִי"ט הֵרִי הוּא פְּרַגְלֵי הַקּוֹנֵי' אוֹ הַרוּעָה מִמִּילָא שְׁמַעֲיָנּוּ גְבִי שׁוֹאֵל אַעפ"י שְׁלֹא מְסָרוֹ אֲלֵא בִי"ט הֵוִי פְּרַגְלֵיו אֲלֵא וְדֹאִי לְהוֹרוֹת דַּנ"מ בְּשָׂרָא הַפְּקֻדוֹן פְּרַגְלֵי הַנְּפָקֵד פְּרַב.

וְאִין לְהַקְשׁוֹ דְּלִסְבָּר' רַב דְּאֲזִילִי בְּתַר הַנְּפָק' אֲמַאי קַאמ' ר' דּוֹסָא אִף שְׁלֹא מְסָרוֹ לוֹ אֲלֵא בִי"ט הֵוִי פְּרַגְלֵי הַקּוֹנֵי' אוֹ הַרוּעָה דְּכִינּוּ דְּקוֹנָה שְׁבִית' אֲצֵל הַמוֹכֵר הֵוִי כְּפִקְדוֹן ג"כ הַמְּשֻׁאֵל

הווי איהו נפקד דכב' תי' כגמ' דהווי פמי ששהשאלו ביתו פיון דנתרצו שניהם מעי"ט למנסרו לו.

פרק ו' הלכה א' שק"ו הוא לשבת אינו מבשל כ"ש לחול ע"כ דע דגרסינו בפ' אלו עוברין אייתיביה רבה לר"ח לדינך דלית לך הואיל איך אופין מי"ט לשבת א"ל משום עירובי תבשילין ומשום ע"ת שרינו איסורא דאורייתא א"ל מדאורייתא צרכי שבת נעשין בי"ט ומדרבנן הוא דאסיר משום גזרה וכו' הרי מבואר דרבה ור"ח פליגי בהכי דרב' ס"ל מדאורייתא שבת אין נעשין ביו"ט דאזיל לטעמיה דאית ליה הכנה בפ"ק דביצה אבל ר"ח לית ליה הכנ' ולכך ס"ל מדאורייתא צרכי שבת נעשין בי"ט וא"כ רב אשי דקאמ' פדי שלא יאמרו אופין מי"ט לחול ס"ל כר"ח דלית ליה הכנה ומדאורייתא צרכי שבת נעשין בי"ט ואם פן קשה על רבינו פיון דפסק פרבה פ"א די"ט דס"ל הכנה והא דאופין ביו"ט משום הואיל מוכרח צ"ל דמדאורייתא אין צרכי שבת נעשין בי"ט א"כ איך פסק הא דר"א דס"ל דצרכי שבת נעשין בי"ט ונ"ל דס"ל לרבינו בדעת התוס' דביצה ד"ד ע"ב שכתבו וז"ל תימה הואיל והכנה דאורייתא איך אופין מי"ט לשבת וכו' דרבה אזיל לטעמי' דס"ל הואיל וכו' ואף לדין גיחא דדבר האפוי ומבשל לא חשיב הכנה שאינו מחוסר רק תיקון בעלמא דמעיקרא הנה חזי ליה רק גבי ביצה שהוא דבר חדש שלא היה בעולם ופ"י דהא דכתבו ואפי' לדין דהשתא דלית לן אורחים ע"ש והוא דחוק דאטו אורחים שקלת מעלמא ומהר"מ פי' לדין דלית לן הואיל ע"ש והוא תמוה דכבר אוקמוה במסקנא בפרק אלו עוברין דמ"ח דר"א ור"י פליגי בפלוגת' דרבה ור"ח וקם ליה רבה כר"א וקתם פסקו כר"א וכן מבוא' בתוס' שם דמ"ו ע"א ע"ש ואיך פתבו פאן לדין דלא קי"ל כרבה גם מ"ש דקושיותם היא קושיות הגמרא וכו' במהר"ם שיף ע"ש ליתא דקושיות הש"ס קאי על איסור המלאכה ולכך אמרו ע"י הואיל אינו לוקה ובקאמת הוא אסור ולכך הקשה איך אופין לכתחילה פיון דאסור משום הכנה ואהא חידשו דמועיל טעם הואיל אף לגבי איסור הכנה נאהא פתבו לדין דקי"ל דצרכי שבת נעשין בי"ט פרב אשי דטעם ע"ת משום גזרה מי"ט לחול אבל מיו"ט לשבת שפיר אופין ומבשילין והיינו דס"ל כר"ח בהא דצרכי שבת נעשין ביו"ט והא אסור מטעם הכנה ולכך תירצו דאין איסור הכנה אלא בביצה דוקא וכו'.

ושוב ראיתי להב"י ז"ל סי' תקי"ט שפי' פן בדעת התוס' ז"ל ותהלות לאל שפיונתי לדעתו. אף פתב דרבינו לא ס"ל כהתוס' אלא ס"ל דרבה קיבלה מניה דר"ח דצרכי שבת נעשין בי"ט ע"ש.

וראיתי להרב יש"ש שתפס על הרב"י ז"ל חנם דמה שהק' דלא שינו לומר דקיבלה מניה דר"ח דעדיין עומדין במחלוקתם אינה השגה דלאו הא בהא תליא גם מ"ש דר"ח לית ליה הכנה מלבד דאפשי' דקבל' מניה מרבה פי היכי דלא תיקשי רב אדרב מ"מ לדין דאית לן הכנה אפ"ל דצרכי שבת נעשין בי"ט באפנייה ובישול פיון דלאו בר הכנה פיון דאין בהם אלא תיקון בעלמא וראיה לזה דרב אשי דס"ל הכנה פמבואר שם דט"ל אפ"ה ס"ל הלא דצרכי שבת נעשין בי"ט משום דוקא עירוב דהוא דבר חדש כמו ביצה כמ"ש

התוס' ו"ל שם דל"ח ע"ש ומ"ש דר"א בא לומר על תקנת העירוב ור"ל דלא התירו בפשוטו וכו' אינו נראה פינון דפי' דאין אופין דמתני' הוא מדאורייתא דמיירי באין שהות איך יתכן להתירו ואף ע"י ע"ת אין להתירו פינון דלוקה עליו ולזה אפשר לומר דהוי בגמר התבטיל שהוא בחול וכמ"ש הסמ"ג לסברת ריב"א ע"ש.

אף לפ"ז איך יתכן לומר ק"ו פלל פינון דלא התירו כי אם ע"י עירוב וגם לא יתכן טעם כדי שיברור מנה וכו' פינון דמתני' איירי בדאורייתא אלא ודאי דלכל הפירושים פי' דמתני' הוא מדברבנו אלא פליגי אי אמרינו צרכי שבת נעשין בי"ט או לא ובאמת פשוטה דשמעתא הכי מוכחה דכיון דאית לן דצרכי שבת נעשין.

בי"ט לכה דחקו אמוראי להמציא טעם לעירוב ובר מן דין איך יתכן לומר דאיסור הכנה משפחת לה באין שהות דא"כ ל"ל הכנה פלל פינון דאין שהות הוי לוקה מן התור' ודוחק לומר דהוי לאו ועשה.

אשר ע"כ נראה עיקר פדעת רבינו דסוגיא דפרק יו"ט אזלא כמ"ד צרכי שבת נעשין בי"ט והכי נקטינו. אף עדיין ק"ל דכיון דקי"ל כרבה דאית ליה הואיל אם פן מן התורה מותר איך אמר ר"א תקנת העירוב גזרה אטו מיו"ט לחול פינון דאינו אלא מדברבנו ואפשר לומר דע"י הואיל אינו לוקה משום דהו"ל התרא' ספק אבל לעולם אסור מדאורייתא אף אחר העיון נראה דנה לימא דא"כ מה שהקשה רבה לר"ח וכי מפני עירוב שרינו איסורא דאורייתא ותיקשי ליה לדידיה אלא ודאי דרבה ס"ל דלא הוי אלא מדברבנו ורב אשי ע"כ ס"ל דהוי דאורייתא ורבינו פסק פנותיה והכי דייק לשונו של רבי' דגבי מי"ט לחול פתב ולא הותרה מלאכה שהיא לצורך אכילה אלא וכו' וגבי מי"ט לשבת פתב ואיסור' זה מדברבנו וכו' ראיתי להרב מ"ק ו"ל דקפ"ג שפתב דרבי' ו"ל ס"ל דאסור מדאורייתא יע"ש.

אמנם עדיין יש לנו לבאר דמהיכא ס"ד לומר דאף דאית לן הואיל עדיין איסורה דאורייתא' הפך סברת רבה ונ"ל מהאי ברייתא דקתני ת"ר אין אופין מי"ט לשבת וכ"ש מי"ט לחול כמו שהביא' הרא"ש בפ"ב דביצה והשתא היכי אתיין הך ברייתא דקתני ח"ר פינון דלדע' רבה אין חילוק פין יו"ט לשב' לחול דבשניהם אינו לוקה ואסורים מדברבנו מאי עדיפות יש מי"ט לשבת מיו"ט לחול ולומר דהך ברייתא ס"ל דלוקה וצרכי שבת נעשים בי"ט דתיקא ליה לרב אשי דנעמיד סתם ברייתא דלא פהלקתא דכבר פסקינו הלכה כר"א בפ' אלו עוברין דס"ל להפנא דאף דס"ל הואיל דוקא לענין מלקות אבל איסורא מדאורייתא מיהא איכא.

אף עדיין קשה מהא דר"א דס"ל דאופה ואח"כ קור' שם משום הואיל דכל חדא חזיא ליה דכיון דהואיל אינו מועיל אלא למלקות איך אופה לכתחילה וכו' קשה הא דאמרינו בביצה דכ"א גבי מאי דאמה ר"ח דאפשר למפלגה הק' לו מעיסת הפלבים דקאמר נאפית בי"ט והא אפשר למפלגה ותי' לו משום הואיל וכו' נעדיין קשה איך אופה לכתחילה ועוד תיקשי ליה מר"ח גופיה דאסר לאפות העיסה משום דאפשר למפלגה פינון דמותר ע"י הואיל וכל חדא חזיא ליה ונ"ל דוקא התם דשרינו לכתחיל' משום דכל חדא חזיא ליה

דְּמַצִּי לְמִשְׁקַל מְקַל חֲדָא פְּוֹרְתָא כְּדַפְּי רִשְׁי בְּפִסְחֵי דַמ"ח וּלְכַד ה"נ גְּבִי כְּלָבִים דְּשָׁדִי לְהוּ מְקַל חֲדָא פְּוֹרְתָא וּלְכַד אִפִּי לְכַתְחִי מוֹתֵר מִשְׁא"כ בְּחֻצְיָה שְׁל גוּי דְּלִיכָא לְמִימֵר הִכִּי וּלְכַד לָא שְׁרִינְו לְאַפּוֹתוֹ לְכַתְחִינְקָה ע"י הוֹאִיל וְאַמְטוֹ לְהִכִּי לָא הִקְשָׁה לוֹ אֶלָּא מֵהוּ דַרְב חֲסָדָא דְלִית לִיהּ הוֹאִיל כְּלָל.

נְעוּד נ"ל דְּלָאוּ כָּל אִפְיָא שְׁוִין דַּע"כ לָא ס"ל לְרַבִּי דָּאָף בְּהוֹאִיל אִיכָּא אִיסוּרָא דְאוּרְיָתָא אֶלָּא בְּאוּפָה לְחוּל וְכִיּוּצָא דְאִינוּ לֹקְהָ מִשׁוּם הוֹאִיל וּמְקַלְעֵי אוּרְחִים הִינְנו טַעְמָא מִשׁוּם דְּאִין בְּיָדוֹ וּלְכַד אֶמְרִינְו הוֹאִיל לְפִנוּטְרוֹ מִמְלַקוֹת מִשׁוּם דְּהוּי הִתְרַאֲת סָפֵק וְהִינְנו דְּאִיכָּא אִיסוּרָא אֶבְל הוֹאִיל דַּר"א דְּכָל חֲדָא חֲזִינְא לִיהּ דְּבִיָּדוֹ לְבָצוּעַ מְקַל חֲדָא אֶפִּילוֹ אִיסוּרָא אִין בּוֹ וְכֵן גְּבִי עֵיסַת הַכְּלָבִים דְּבִיָּדוֹ לְפִינְס בְּנִבְלָה פִּינוּ דְּהִיא מְצוּיָה גְּבִי גוּיִים וְדָלָא כְּהַרְב מ"ק דַּקֵּפ"ד מ"ש ה"נ דְּמוֹתֵר וְכַמְאַמֵּר ר"א בְּרִישׁ זְבָחִים כָּל שְׁבִיָּדוֹ לָא הוּי דִּיחֻי.

פָּרֵק ז' דִּין ד' מְאַבְדִּין אוֹתָהּ וּמְפַקְרִין וְכו' עֵינְו מ"ש ה"ה ז"ל וְעֵינְו לַהֲתִי"ט ז"ל שְׁהִבִּיא רְאָיָה מְהָא דְרַבִּי יַנְאִי ע"ש וְכֵן חֲלֻקְהָ דְמְאַבְדִּין לְמִדָּה מִירוּש' דַּמ"ק בַּפ"ב מְשֻׁנָּה ב' דַּר"ש בַּר ר' יַנְאִי קִטְף פְּרָמוֹ בְּמוֹעֵד קִטְפוֹ כ"ע בְּתַרְיָה לְשֻׁנָּה אַחֲרַת שְׁבָקְיָה לְכַרְמִיָּה ר"ש וְיַבֵּשׁ ע"כ אֶבְל יֵשׁ לְדַחוֹת דְּכָל זֶה לְהוֹכִיחַ לְבָנֵי דוֹרוֹ דְּעַשָׂה דְּבַר מִתְמִיָּה וְאוּן־שָׂא מִיְלֻתָא כְּדִי שְׂיַדְעוּ הַכָּל.

אֶבְל נִרְאָה לִי דְּוֹדָאֵי הַגְּאוּנִים ז"ל לָא אִיְרִי אֶלָּא בְּלֵא עֲשָׂאָה בְּמוֹעֵד עֲדִינְו כְּמִבְּוֹאָר בְּלִשׁוֹנָם דְּכַתְבוּ וּמוֹנְעִין אוֹתוֹ מִלְעַשׂוֹת אוֹתָהּ מְלֵאכָה אָף רַבִּינוּ ז"ל אִיְרִי דְּכָבֵר עֲשָׂאָה בְּמוֹעֵד וְיַדְעִינְו דְּכִינוּ עֲלֵיָה קוֹדֵם לְעַשׂוֹתָהּ בְּמוֹעֵד וּלְהִכִּי כ"ע מוֹדוֹ דְּמִפְקְרִין אוֹתָהּ מִמְּנוּ פִּינוּ דְּיַצְתָּהּ כְּוֹנְנָתוֹ לְפוּעֵל דְּאִינוּ אֶבּוּדָה אֶבְל אִי יַדְעִינְו בִּיָּה שְׁפִינוּ לְעַשׂוֹתָהּ וְעֲדִינְו לָא עֲשָׂא אַה"נ דְּמַנִּיחִין אוֹתָהּ וְנִאֲבָדַת מֵאֵלֵיָה דְּהָא עוֹמְדַת לְאַבְדוֹן וְלַעֲד"ן דְּגַם הַגְּאוּנִי שְׁהִבִּיא ה"ה ז"ל הִכִּי פּוֹנְתָם דְּהֵם גְּרָסִי בְּשִׁמְעָתָא דַּמ"ק כְּגִירְסַת רִשְׁי ז"ל אַת"ל בְּצָרָם אֲוֹן בְּכוֹר דְּקִנְסוּ בְּנוֹ מִשׁוּם דְּאִיסוּרָא דְאוּרְיָתָא וְכו' וְאַמְאִי לָא אֶמְרוּ דְּהֵתָם עֲשָׂה וְהִכָּא.

לָא עֲשָׂה כְּדַגְרָסִי הַתּוֹס' שֵׁם מִשׁוּם דְּהִכָּא נְמִי אִיְרִי בְּעַשָׂה וְכִינוּ שְׁכּוֹן מִתְנִיחִין דְּקַתְּנִי יַאֲבָדוּ צ"ל דְּמִפְקְרִין אוֹתָהּ. גַּם מַה שְׁהִבִּיא ה"ה רְאָיָה מְצָרָם אֲוֹן בְּכוֹר דְּלָא קִנְסוּ אֶלָּא שְׁלֵא יִשְׁחַט עַל אוֹתוֹ מוּם וְכו' לַע"ד אִינְהָ רְאָיָה דְּהֵתָם פִּינוּ דְּאִיכָּא תַקְנָה לְיִשְׁחַט עַל מוּם אַחַר שְׁנִפְל מֵאֵלֵיֹו אִיף מְפָסִידִין קַדְשִׁים וְאַף אִם נִאֲמַר דְּמִיְתִי רְאָיָה מַר"א דַּס"ל לָא יִשְׁחַט עוֹלָמִית אַה"נ מוֹדָה דְּמִפְסִידִין אוֹתוֹ ע"י שְׁמַכְנִיסִין אוֹתוֹ לְכִיפָה שְׁלֵא יָבֵא לִיְדֵי תַקְלָה דְּגִינְהָ וְעַבּוּדָה דְּלֵא שְׂיָיָה תִּיקוֹן אַחַר דְּאִי מְפָקִירִין אוֹתוֹ אֶתִּי לְאַכּוֹל קַדְשִׁים בַּחוּץ וּלְכִיפָה אִין לָהּ אִיבּוּד גְּדוֹל מְזָה וְדוּק.

גַּם אֶפְשָׁר דַּלְר"א דְּנִקְטַת לָא יִשְׁחַט עוֹלָמִית וְלָא נִקְטַת דְּלֵא יִשְׁחַט אָף עַל מוּם אַחַר דְּבָא לְרַמּוֹז אָף לְאַחַר מִיתַת הַבַּעַל וְלָא מִבַּע"ל אֶלָּא אֶלִּיכָּא דְרַבְּנָן אֶמְנָם מְדַבְּרִי רִשְׁי ז"ל לָא מְשַׁמַּע הִכִּי וְאֶדְרַבָּא מְרִיָּהטַת לְשׁוֹנוֹ מְשַׁמַּע דַּמְבַּע"ל אֶלִּיכָּא דַּר"א שְׁפַתְבּוֹ וְז"ל וּמַת הַצּוֹרֵם מֵהוּ לְקִנּוּס .

בְּנוֹ אַחֲרָיו שְׁלֵא יֵאָכֵל עוֹלָמִית דְּהִיא סְבֵרַת ר"א וּבְאַמַּת דְּק"ל אַמְאִי לֹא תִבְעֵי נְמִי לְרַבְּנָן דְּקִנְסוּ שְׁלֵא יִשְׁחַוְט עַל אוֹתוֹ מוּם קִנְסוּ בְּנוֹ אַחֲרָיו אוֹ לֹא קִנְסוּ לְדִידֵיהּ קִנְסוּ אוֹ לְמַמוֹנֵיהּ וְאִדְרַבָּא אִיפְכָא מִסְתַּבְרָא דְלִר"א דְלֹא יֵאָכֵל עוֹלָמִית אִפְקִיעוּ רַבְּנָן זְכוּתֵיהּ מִנֵּיהּ דְּאִינוּ עוֹמֵד אֱלָא לְכִיפָה וְלֹא מְמוֹנֵיהּ מִקְרִי פִינּוֹן דְּגוֹפִיָּה לִית בֵּיהּ זְכוּתָא בְּנוֹ מ"ל דְּמָה שְׁקִנְוִי לֹו מוֹרִישׁ לְבָנוֹ אִף לְרַבְּנָן דְּס"ל דְּאִית תַּקְנָה שְׁיִפּוֹל מוּם אַחַר עֲדִינּוֹן זְכוּתוֹ עָלְיוֹ וּמוֹרִישׁוֹ לְבָנוֹ דְּהוּי מְמוֹנָא וְהַנְרָאָה דְּרִשׁ"י ו"ל בָּא לְסַתּוֹר זֹאת הַסְבָּרָא לְכֹף פִּי דְּבַעֲיָא הִיא אִף לִר"א וּמִשׁוּם דְּס"ל דְּהִלְכָה כִּר"א פְּדַמְשָׁמַע מִפִּי הַחֲוָמָשׁ וְעֵינּוֹן בְּרֵא"ם ו"ל.

הַלְכוֹת חֲמִיץ וּמִצֵּה פֶּרֶק ד' הִלְכָה ה' יִשְׂרָאֵל שְׁהִרְהִין חֲמִצּוֹ וְכוּ' וְהוּא שְׁיֵהִי זְמַן שְׁקֵבַע לֹו קוֹדֵם הַפְּסַח וְכַתֵּב ה"ה ו"ל אִף לְאַחַר הַפְּסַח לֹא פְּדָאוּ וְאִיגְלִי וְכוּ' פִּינּוֹן שְׁפַסַּח הִנֵּה בְּיָדוֹ לְפָדוֹתוֹ אֲמַרִּינּוֹן הוֹאִיל וְכוּ' הַשְׁתָּא נְמִי אָסוּר וְכוּ' עכ"ל צ"ל דְּדַקְדַּק בְּלִישׁוֹנוֹ וְכַתֵּב אָסוּר וְלֹא פְּתַב עוֹבֵר מִשׁוּם דְּמִדְּאוּרֵייתָ לֹא אֲמַרִּינּוֹן הוֹאִיל אֲפִילוּ לְחוּמְרָא פִּינּוֹן שְׁהוּא מְחֻסָּר מְמוֹנָא דְּהוּ"ל כְּמַחְסוֹר מַעֲשֵׂה דְּמִי וְכוּ' כִּי הַתּוֹס' ו"ל בְּפְסָחִים דְּף ס"ב ע"ש וּבְהִכִּי נ"ל מֵאִי דְּק"ל לְשִׁיטַת הַרְמַב"ם ו"ל מֵאִי מִקְשָׁה בְּגַמְרָא אֵהָא דְּקֶאֱמַר לִימָא כְּתַנְאִי וְאִיִּסְבְּרָא אִימָא סִיפָא וְכוּ' דְּבָרֵי הַכֹּל עוֹבֵר וְהָא אִיפְכָא מִבְּעֵי לֵיהּ וְכוּ' וּמֵאִי קוּשְׁיָא לִימָא דְּלַעוֹלָם בְּפִלּוּגְתָּ דְּאֲמוֹרָאִי קָא מִפְּלִגִּי וְה"ט דְּבִסִּיפ' כ"ע מוֹדוֹ דְּעוֹבֵר מִשׁוּם דְּאֲמַרִּינּוֹן הוֹאִיל וְכוּ' אִף בְּרִישָׁא דְּיִשְׂרָאֵל שְׁהִלְוָה דְּלִיפָא הוֹאִיל דְּהָא אִין בְּיָדוֹ ס"ל דְּאִינוּ עוֹבֵר פִּינּוֹן דְּלִמְפָרַע הוּא גוֹבָה אֲמָנָם לְפִי הָאֱמוּר נִיחָא מִשׁוּם דְּלֹא אֲמַרִּינּוֹן הוֹאִיל מִדְּאוּרֵייתָ לְעַבְרָא עָלְיוֹ פִּינּוֹן דְּהוּא מְחֻסָּר מַעֲשֵׂה אֱלָא מְדַרְבְּנָן הוּא דְּאֲמַרִּינּוֹן הוֹאִיל לְחוּמְרָא לְאֹסְרוֹ בְּהַנְרָאָה וּמִלְשׁוֹן הַבְּרִייתָא דְּקַתְּנִי דְּבָרֵי הַכֹּל עוֹבֵר מִשְׁמַע דְּמִדְּאוּרֵייתָא קַתְּנִי וְעֵינּוֹן לְהַרְבֵּי מ"ק ו"ל וְעֵינּוֹן לְהַרְבֵּי ו"ל שָׁם.

וּבְאַמַּת מְדַבְּרֵי הַל"מ ו"ל ל"ק מִיַּדִּי דְּאִיהוּ אֲמַר הִיכָא דְּקִנְיֵי הַגּוֹי לֹא אֲמַרִּינּוֹן הוֹאִיל וּלְכֹף פְּשָׁעֵמִידוֹ בְּהַרְהִיבוֹ וְגוֹי קוֹנָה מִשְׁכּוֹן תּוֹ לֵה שְׁיִיף לְמִימַר דְּד"ה עוֹבֵר מִשׁוּם הוֹאִיל וְכוּ' יַעו"ש. אִף לַע"ד נִרְאָה דְּזָה לֹא יִתְכּוֹן דְּאִף אִם גִּימָא דְּגוֹי קוֹנָה מִשְׁכּוֹן מ"מ פִּינּוֹן דְּאִין הַגּוֹי יְכוּל לְמוֹכְרוֹ וְעֲדִינּוֹן יִשְׂרָאֵל מְצִי לְסַלֵּק לִיהּ בְּזוּזֵי הַגּוֹי בְּרִשׁוֹת יִשְׂרָאֵל הוּא עוֹמֵד דְּהָא אִף בְּיִשְׂרָאֵל מִיִּשְׂרָאֵל דְּקוֹנָה מִשְׁכּוֹן מ"מ לֹא מְצִי מְלוֹנָה לְמוֹכְרוֹ פִּינּוֹן דְּמְצִי הַלְוָה לְסַלֵּק לִיהּ בְּזוּזֵי וְכַמ"ש בְּגַמְרָא גַם מ"ש דְּזָהוּ מ"ש ה"ה ו"ל וּלְפִיכֹף וְכוּ' הַרְוָאָה יִרְאָה דְּלֹא נִתְפַּנּוֹן כָּלֵל לְהִכִּי וְכוּנּוֹנְתוֹ פְּשׁוּטָה דְּקֶאֱמַר עַל מ"ש בְּגַמְרָא דְּגוֹי אִינוּ קוֹנָה מִשְׁכּוֹן מִשׁוּם הִכִּי בְּעֵינּוֹן מַעֲכָשׁוֹ פִּינּוֹן דִּישׁ בּוֹ אִסְמַכְתָּא וְכַמ"ש אַח"כ ה"ה ו"ל.

וּבְעֵיקַר הַקּוּשְׁיָא שֶׁל הַל"מ יֵשׁ לִישׁב דְּאִף בְּהַגִּיעַ זְמַן קוֹדֵם הַפְּסַח וְדֹאִי לֹא קִנְיָה פִּינּוֹן שְׁהוּא אִסְמַכְתָּא דְּהָא מַעֲיָקְרָא לֹא הוּי אֱלָא מְשׁוֹעֲבָד לֹו וְלֹא קִנְיָה הַגּוֹי וּלְכֹף בְּשִׁלְמָא לְאַבְיֵי דְּס"ל לְמַפְרַע הוּא גוֹבָה אִם כֵּן מִזְמַן שְׁהִיָּה עָלְיוֹ הַשְׁיַעֲבוּד חֲשִׁיב כְּאֵלוֹ קִנְאוֹ מֵאוֹתוֹ זְמַן אִף לְרַבָּא דְּס"ל מְפָאן וּלְהַבָּא הוּא גוֹבָה אִם כֵּן בְּרִשׁוֹת יִשְׂרָאֵל הִנֵּה קֶאֱמַר קָל זְמַן הַשְׁעֲבוּד וּלְכֹף תִּירֵץ לֹו דְּאִיִּרִי בְּהַרְהִיבוֹ אֲצִלוֹ וּלְכֹף פִּינּוֹן דְּקִנְיֵי מִשְׁכּוֹן הוּ"ל מִשְׁעַת הַרְהִיבָה קִנְוִי לֹו דְּכִינּוֹן שְׁמִשְׁדָּ וְעוֹד נ"ל פִּינּוֹן דְּס"ל מְפָאן וּלְהַבָּא הוּא גוֹבָה הַגּוֹי מִפְּקִיעַ מִיַּדִּי שְׁיַעֲבוּד

ובשלמא לאפניי לית ליה הא דאמר רבא בעלמא חמין מפקיע מידי שייעבוד וכמ"ש התוס' בפרק השולח ד"מ יע"ש.

פרק ח' הלכה ו' ואח"כ פורו מצה ומרור וכו' עיין להראב"ד ז"ל ומ"ש הל"מ ז"ל ונ"ל דרבינו ז"ל ס"ל דהלל לא קפיד אלא אמצה ומרור ולא אפסח דלא הוזכר בדבריו כלל והכי משמע בגמ' דקאמר והשתא דלא איתמר הילכתא וכו' עבדינן תרנוייהו ואם עיקר קרא קאי אפסח אף הלל מודה בזמן הזה דליכא פסח לא עבדינן כדכי' אלא נדאי דקרא לא קפיד אלא אמצה ומרור לומר שלא יצא ידי חובת מצה אלא באכילת מרור עמו גם קרא הכי דייק מדלא פתיב ואכלו את הפשר במצה ומרור אלא על מצות ומרורים יאכלוהו דבא לומר דלא יאכל הפסח כי אם אחר מצה ומרור ומה גם למ"ד חגיגת י"ד באה עם הפסח ר"ל סמוכה לאכילת פסח כדאי שיטענום בשר הפסח על השבע ולא סגי באכילת מצה ומרור איהו מפסיקין בין חגיגה לפסח באכילת מצה ומרור.

ואולם מ"ש רבינו ואם אכל מרור בפני עצמו וכו' קשה מ"ש הלח"מ ז"ל ומה שתי' אינו נוחלי דאם פן הו"ל לרבינו לומר ואם אכל מצה בפני עצמה ומרור בפ"ע תחלה לומר דצריך לעשות שתייהן ועוד ק"ל הו"ל דבתחילה עושה מצה לחודה ומרור לחודיה כמו בזמן הזה ונ"ל דרבינו ס"ל כמ"ש התוס' דלכ"ע יצא ידי חובתו בכריכה אלא דפליגי למצוה דהלל סבר דלכתחילה בכריכה ורבנן ס"ל דרצה זה עושה רצה זה עושה דלא כמ"ש התוס' דלרבנן מוקי קרא לדיעבד ע"ש והשתא שפיר פסק דעושה בכריכה לכתחילה דחייש לסכרת הלל.

אף הא ק"ל דבשלמא אי אמרינן דהלל קפיד אפריכי ולא מהני אכילת מצה כי אם במרור לכה בזמן הזה הניא מצוה בכריכה מדרבנן דכעין דאורייתא תקון אבל או אמרינן דאף הלל מודה דאף בזמן המקדש כל סד לחודיה מהני אם פן בזמן הזה דליכא מרור מאי מצוה איכא בכריכ' ודוחק לומר משום דלכתחילה מצותו בכריכה דהתם דוקא משום דאיכא מרור אבל בזמן הזה דליכא מרור אף הלל מודה דעבדינן כל סד לחודיה וצ"ע ולדידי אפשר לומר דהא דקאמר והשתא דלא איתמר הוא קאי אר"י דס"ל לעינפובא נדוק.

הלכות שופר פרק א' הלכה ג' שופר הגזול שתקע בו יצא וכו' ואין בקול דין גזול וכו' עיין בהשגות ועיין לה"ה שתי' דחזא מינייהו נקט פיון דתרנוייהו אמת ועיין להכ"מ שפכת שהוצרו רבי לזה משום מה"ב דלהך מ"ד לא חייש למצוה ה"ב ועיין בב"י ובה' ק"ו אבל ק"ל פיון דאין בקול דין גזול אמאי לכתחיל' לא יתקע ויש לומר דחיישינן שמא ירבה בתקיעות ויתקלקל השופר דלהכי לא רצה ליתנו לו לתקוע בו בתקיעת מצוה אבל נדאי מסתמא לא חיישינן להכי וכן פסק הרמ"א ז"ל עוד אפשר דהכא חששו לגזול לכתחילה ולכה דחמירו בו דאין לתקוע בו לכתחילה ועיין בל"מ ז"ל שפכת דהך דכתב רבינו וא"ת והלא נהנה היא קאי אף אגזל ע"ש ואינו נוח לי דכיון דאין בו גזול הרי מותר בהנא' וע"כ לא הוקשה לו לרבינו אלא גבי מעילה דס"ל דלא נהניו וכמ"ש הרב גופייה.

עוד כתב הרמב"ם ז"ל שופר של עולה לא יתקע וכו' ואין בקול דין מעילה וכו' עיין. בל"מ ז"ל ולכאור' לא תי' פלוג' דאיה' אפש' דרב יאודה פליג אבריית' דתני משום בר קפרא דאין בו מעילה פדאיתא בפ'ק כ"ש ונראה לי דכוננתו היא להקשות על הרמב"ם דס"ל דאף התוקע לא עביד מעשה דהא גבי תוקע קא יתיב טעמא משום דאין בקול דין מעילה והיינו משום פניו דאינו יוצא אלא בקול לא חשיב מעשה בתקיעתו ולכך הק' דבין רב יהודה ובין רבא כולהו ס"ל דתוקע עביד מעשה והוי במעילה והיינו דלא הק' הש"ס דפסחים להש"ס דר"ה משום דאיכא למימר דהאיך דקול אין בו מעילה הוא בלא מעשה אבל הקא דתקע דעביד מעשה מעל אמנם לסברת רבינו דאף התוקע לא מעל ק' ולכך תי' זהו דוקא לרב יהודה אבל רבא ס"ל אף התוקע לא עביד מעשה וכן נראה מדתפס בקושיותו הקא משמע דתוקע לא עביד מעשה וכו' לאפוקי מפשטא דשמעתא ומעתה מ"ש בתירוצו להביא ראיה לרבא מהא דאמרו ג'.

דברים וכו' ר"ל מסתמא משמע אף דעביד מעשה וניחא השתא דאמר רבא דאחד זה ואחד זה לא יצא אף דאיהו אמר בפ'ק כ"ש קול אין בו מעילה ועיין להרב מ"ק ז"ל אמנם עדיין קשה לי דמנ"ל לרבינו דלמסקנא לדעת רבא אין בו דין מעילה משום דעביד מעשה וא"ה פניו דמצות לאו ליהנות ניתנו הרי לא עבר כלל פניו דלא נהנה.

הלכות שקלים פ'ק ב הלכה ה' קודם יו"ט או אחריו וכתב מ'ן ז"ל וסובר רבינו לאו דוקא הקדימוהו וכו' וקשה דבגמרא קאמר דטעמא דר"ש משום דבצעי הכי'רא בין חדש לישן ובהלכות בכורות לא נקט או אחריו וי"ל דהתם גבי מעשר בהמה דשייך.

בין חדש וישן לכך לא נקט או אחריו אף גבי תרומה דלא שייך חדש וישן אלא בניסן ולא הוי טעמא אלא משום דתי אפשר להרים ביי"ט לכך נקט או אחריו והיינו דנקט ר"ש ה"ט ולא נקט טעמא דהכי'רא משום דנקט טעמא דכולל מעשר בהמה ותרומה ודוק.

הלכה ו' חזרין ותורמין משירי הלשפה עיין מ"ש מ'ן ומה שתי' ז"ל ע"פ מ"ש בקידושין דזו היא סברת ר"י ולכך פסק פנותיה וכו' לע"ד אינו דע"כ לא אמרו שם הכי אלא אליבא דרב אף לר"י שם אתי ר"ע כפשטיה גם לא ידעתי איך נעלם ממנו מ"ש רבינו ז"ל בסוף פ"ו מהלכות מעילה דלעולם אין מועלין בשירי הלשפה ולעיקר הקושיא נ"ל דרבינו ז"ל מפרש לשון הברייתא דקתני נשלמה הג' חוזר ותורם ר"ע אומר חוזר לשירי הלשפה דה"פ דלכ"ע חזרין לשירי הלשפה אלא דת"ק ס"ל אין מעילה בשירים ולכך צריך לתרום מחדש משירי הלשפה פרי שיקדש קדושת הגוף דלמעול אף ר"ע ס"ל יש מעילה בשירים לכך אין צריך לחזור ולתרום ודלא כהתוס' ז"ל בפ' האיש מקדש דפירשו חוזר ותורם מתקלין חדתין דתסר מן הספר ע"ש.

פ'ק ג הלכה ח' בני העיר וכו' ועיין מ"ש מ'ן ותי' דהך דבני העיר שוקלים וכו' ארישא נמי קאי וכו' ע"ש והוא תמוה דאם פן מאי ש'נא רישא ומ"ש סיפא דבהך נשבעין לגזברין ובהך סיפא לבני העיר וכן ראיתי להר' קרבן העדה בתוספותיו שתפס על מ'ן בזה יעו"ש ולעיקר הקושיא נ"ל דל"מ דיצא לו לרבינו פן ממאי דקאמר בגמ' א"נ דלא ליהווי להו פושעים ורבי' מפרש דקאי אבעלים דלא ש'חו ביד ש"ח דממעט בשמירתו והוי פושע

וילחציב באחריותו וילכה נשבעין לפניהם פרי שידעו שנתנו לש"ש אבל המק' ס"ל דמתני'
בש"ח וכמ"ד בירוש' דאוקמה בש"ח וילכה הק' א"ה גזפרים מאי עבידתיהו עד דחידש
לו דלא נישוו פושעים וק"ל.

הלכה ט' שלחו וכו' ונאבד ממנו באונס וכו' איפא למידק אמאי כתב רבינו באונס רלא
אצטריף בגמ' לזה אלא למאי דהנה בעי למימר דנשבעין ליטול שכרו אף למסקנא דתקנת
חכמים אתינא מתני' כפשט' ונ"ל דס"ל דבכלל התקנה עשו דש"ש ישלם בגניב' ונאבדה
וש"ח בפשיעה דאי לאו הכי לא הוי תקנה כלל דכל אחד יאמר פשעתי ויפטר אלא נדאי
דהכי תקנו דאם לא נשבע משלם ואמטו להכי הוא דקתני ונגנבו הוא באונס כמ"ש רבינו
ומעתה מאי דקתני מתני' דהנהב ש"ש אינו משלם הוא אדינא דאורייתא קאי אבל אה"נ
דמדין המשנה נמי משלם ובהכי ניחא מאי דאיתמר בירושלמי דשקלים מתני' בש"ת
אבל ש"ש חייב פיון שנגנבו ונאבד וחסור ואמר' אפי' תימ' בש"ש ונגנב ע"י ליקטים הרי
מוכח דלכ"ע ש"ש חייב בגניב' ונאבדה ולכאור' הפך משנה ערוכה דהנהב דהקדשו' אינו
משלם אלא נדאי דהאיך לא מיירי אלא מדין תורה.

אלא שקשה לזה מאי מקשה בגמרא בטר הכי שם דשוכר הפועל לשמור הפרה דמשלם
אמתני' דקתני אינו משלם לימא דההיא אחר התקנה וילכה משלם ולכאור' דזהו מה
שהוק' לו להר' המחנך בפ' הנהב דמפרש דקושית הגמרא היא מלשמור הזרעים דהוי
מקרקעות ודלא כפי' רש"י ז"ל ואם כן רבי' ז"ל מפרש נמי הכי אלא דלעד"ן דאין זה
מוכרח וקושניא מעיקר' ליתא דהאי רומיא דמתניתין רב יוסף הוא דקא מרמה לרבה
ורבה אזיל לשיטתיה דלית ליה הך שינוי' דר"א לעיל דהך שבועה תקנת חכמים אלא
ס"ל דנשבעין ליטול שכרו וילכה נמי מתרץ בהא להפסד שכרו וכו' ור"י נמי לא ס"ד הך
שינוי' דר"א וילכה הוצרך לשינוי' מידו אבל אגן דס"ל כר"א אה"נ דמתרץ' נמי הך
קושניא בתריית' ובהך שינוי' דקנו מידו נמי מתרץ' נמי קושניא קמיתא וכמ"ש
המרדכי בפרק הנהב והב' תירוצים קיימי לדינא וילכה רבינו ז"ל בפ' כ' מהלכות שכירות
הביא הך דקנו מידו והביא הך דר"א.

ומעתה אפשר דכוננת הרב המאור ז"ל דמשמע ליה דהא דקתני לשמור את הפרה ותינוק
ונרעים בתולין קא מיירי מדלא קתני תינוקות במאמרם בכל מקום גם הוקשה לו קושניא
התוס' ז"ל דהק' דאיך מותר להקריב ממנו לעומר וכו' יע"ש וילכה מפרשה דבתולין
מיירי ולא קשה אלא מזרעים וכו' ובהכי ניחא לי דרבינו בהלכות שבת פ"ו גבי השוכר
לשמור את הפר' וכו' שכתב דאם הנה שכיר חדש אחריות שבת עליו ולא הביא הך דקנו
מידו והיינו משום דמפרש כפי' המאור דבתולין איירי ולא מקשה הגמ' אלא מזרעים
וכיון שלא הביא הך חלוקה דזרעים לכה כתב הך דקנו מידו ודלא פהרב לח"מ שכתב
בפ"ב דשכירות דסמך על מ"ש פאן יעו"ש.

הלכה י"א הנותן השקל מן הקרש וכו' כתב מרן ז"ל משם הרע"ב ז"ל ונהנה שלא משכנו
וכו' ולע"ד דבריו תמוהים דאמרינו במעילה די"ט דבמוציא מן הקדש להקדש אפליגו
ר"ש ור"י אמתי מעל דר"ש ס"ל פיון דהביאו לעזרה מעל ופרש"י דנהנה שאין עוד

אחריו עליו ור"י ס"ל עד שיזרק הדם והתם איתמר שקל שקלו מן ההקדש והביא חטאתו מן ההקדש ועל פולם אמר ר"י דהלקח' פנותיה עד שיזרק הדם דנתכפר לו ואין לומר דוקא גבי חטאת אבל גבי שקלי' דאינו בא על חטא בעי' דנהנה דז"א דאמרי בעלמא לא לן אדם בירושלם ובקדו עון דתמידין דשחרין מכפרין על של לילה ושל בין הערבים מכפרין על של יום דעולה מכפרת על עשה מקבעי כדאיתא בריש זבחים גם מ"ש דהקדש אינו יוצא מן הקדש פי אם ע"י שינוי א"כ תיקשי לר"ש דס"ל פיון דהביאו לעזרה מעל אף בלא שינוי והירושלמי דאמר דנהנה שלא משפנותו ארישא קאי דהתם ודאי פיון דמזיד הוא וכונתו לגזול שינה שפיר לומר דאדעתא שלא ימשפנותו אבל הכא דאיירי בשוגג דסבר דחולין הם וכונתו לשקול שקלו מהו פיתוי לומר דכונתו שלא ימשפנותו והכי דייק לשון רבי ז"ל דלא כתב שלא ימשפנותו חלא ארישא ולא אסיפא גם בהך דסיפא כפר כתב רבי ז"ל בה' מעילה משום שיש לו חלק בבמה יעו"ש: גם מ"ש מרן ז"ל משם הרע"ב ז"ל דרישא נמי איירי בנקרבה לע"ד אינו מוכרח דלא קאי הירושלמי אלא למאי דמתגי נקרבה ארישא דכן הק' אלו הגונב וכו' לא לשם בעלים הראשונים ולדידיה נקרבה פי היכי דתהוי ליה הנאה דלימעול פאמור אף למאן דתגי נתרמה שפיר אית ליה הנאה פדמסיק משום דעד השתא לא ס"ד דהנאה הוא שלא למשפנו לכה תגי נקרבה אף ארישא אף בטר דמסיק מה נהנה וקאמר משום דלא למשפנו למ"ד נתרמה לכה כתב רבי גבי רישא נתרמה דנהנה שלא למשפנו דסובר רבי ז"ל דהא דקאמר מה נהנה הוא קאי למאן דתגי נתרמה דלמאן דתגי נקרבה אין צורך להך הנאה דשלא למשפנו וכאמור אבל קשה לי במה שהקשה הירושלמי אלו הגונב וכו' שפא לא נתכפרה הראשונים ותי' במסונים כשאל בית ר"ג שמתפנין לדוחפו לקופה ואח"כ הק' וקחש לומר דנפל לשירים וכו' וקשה במה שתי' שדוחפו לקופה מה תי' לו בזה פיון דמקריבין בסתם הני לבעלים הראשונים ומה תיקן בזה במה שדוחפו לקופה גם מה שינה להקשות וקחש לומר לשירים נפל פיון דתירץ כפר שדוחפו לקופה ומ"ש הר' קרבן העדה דח'ישי' דהוי שירים לקופה הוא תמוה דע"כ לא אפליגו ר"ע ור"י אלא דוקא בשירים שלא נתרמו אבל הך דתרומה כ"ע מודו דיש בהם מעילה ונ"ל דט"ס נפל וכן צריך להיות כשתיירץ לו מתפנין ודוחפו לקופה צריך לסיים שם ותורמו לשמו הנאמר אח"כ בירושלמי פי הכא מקומו ואח"כ מקשה הירושלמי אסיפא דתגי אם נקרבה מעל דשפא שקלו לא נתרם כלל ונפל לשירים ואהא תי' לו עוד הוא במסונים וכו' ר"ל אף הסיפא נמי איירי במסונים ומתפנין לדוחפו לקופה והשתא לא צריך להא דאמר ותורמו לשמו פי אם לתירוץ קמא פנ"ל: אמנם במאי דקאמר הירושלמי מאן דתגי נקרבה הוא דלא כר"ש דס"ל מיד מקבל מעותיו כהנים זריזין הן וכו' ר"ל פיון דקנו הבהמה אף דלא נקרבה מעל משום דזריזין הן ובדאי יקריבוהו ואזיל לשיטתיה כל העומד לזרק כזרוק דמי והוא מוסכם במאי דס"ל במעילה פיון דהביאו לעזרה מעל והיינו טעמא דכזרוק דמי וכאמור ומעמה אין צורך למ"ש ר"ש"י וטעמא דר"ש משום דנפטר מאחריותו דהוא תימה דהא תנו כל הזבחים שנשחטו שלא לשמן לא עלו לבעלים לשם חובה גם בהדיא דריש ר"ש במגילה גבי אין בין גדרים לגדבות וכו' קדריש ר"ש ונרצה לו לכפר עליו לומר

שפן באחריותו עד שיזרק הדם אלא דגבי מעילה חשבינו כנזרק דלימעול וצ"ע אלא דלפ"ז למאי דתני נתרמה מעל דבנדאי מעת שנתרמה קנה הבהמה לתמיד: פ"ק ד' הלכה ח' הדיכל והעזרות וכו' באין משירי הלשפה וכו' הנה התוס' בפ' האיש מקדש הק' ברייתות אהדדי דגמרא דידן וירושלמי ותי' דברייתא דקתני דבאים מב"ה ולא משירי הלשפה סבר דשירי הלשפה אין בו מעילה ולכך פיון דהיכל ועזרות קדושים יותר לכך באים מב"ה דיש בו מעילה וברייתא דקתני דבאים משירי לישפת סבר' דיש בו מעילה ע"ש ולא ידעתי איה נעלם מהם שפן הק' בירושלמי דפ"ר דשקלים ברייתות אהדדי ותי' דהך ברייתא ס' כר"מ ונחו דלא אומר ר"מ אלא בתוך שנתו והכא קיימין בלאחר שנתו ע"ש והתימה דהתוס' שם מעבר לדף הביאו הך דירושלמי ומשמע מדברייהם דגמ' דידן מסכים לס' הירושלמי ואפשר לישב פונתם מדלא הק' גמ' דידן ברייתות אהדדי מוכרח דלא.

ס"ל סברת הירושלמי ור"ע ס"ל אף לאחר שנתו יש בו מעילה ונסבבתם בתי' קמא ע"ש: ולפ"ז פיון דרבי' פסק דיש מעילה בשירים דפסק כר"י דהכי ס"ל כמ"ש מ"ן ז"ל לעיל בפ"ב דין ו' ע"ש אמטו להכי פסק כהך ברייתא דירושלמי דהיכל ועזרה באים משירי הלשפה ול"ק קושני' מ"ן פאן ובהכי ניתא ע"ש רבי' ז"ל פ"ח מה' מעילה דין ב' כשבונין במקדש ועזרות בונין בחול כדי שלא ישען עליו וימעול וכו' אף דכתב פאן דבאים משירי הלשפה פיון דפסק כר"י דיש מעילה בשירים ש"ד אף כל זה הוא לדעת מ"ן ז"ל אמנם כב"ר פתבתי שם בפ"ב דזה לא יתכן לדעת רבי' ועל הפל צ"ע: הלכות קידוש החדש פ"ק ד' הלכה ב' על ג' סימנים מעברין וכו' על התקופה וכו' ואין חוששין לסימן אחר וכו' הוא בפ"ק דר"ה ש"לח ליה ר"ח לר"בא פי חזית דמשכה תקופת טבת עד שיתסר בניסן עיברה להאי שתא ולא תיחוש לה ומשמע ליה לרבי' דהאי דקאמר ולא תיחוש לה הוא פירושו מסימן אחר וכן נמי משמע מהא דאמרי' בפ"ק דסנהדרין אין מעברין את השנה קודם ר"ה ופסקה רבי' לקמן ואם מפני הדחק מעברין אחר ר"ה מיד וכיון דבעי' סי' אחר היכי שייך בה עיבור קודם. אדר דההוא זמן הוא דידע' אי הגיע אביב ופירות אילן או.

לא אלא ודאי מיירי בתקופה לחודה והך דקתני אין מעברין על התקופה הוא על תקופת תשרי וכמ"ש התוספות שם או אפשר דפליגי בהכי ואף על תקופת תשרי לחוד מעברין ורבי' פסק בפאחרים דלית ליה הך דר"ש דחג האסיף והוא דאי אית ליה למ"ל לומר מטעם ניסן ולא משום תשרי דקיימי ביה הנה תנאי דלעיל מניה ואין לומר דאתא לומר דאם נפלה בט"ו אין מעברין שנה אלא חדש דא"כ אף בתשרי נמי הכי הוי דהא ס"ל דלא תיזשי' לאד"ו והא דלא ביאר רבי' דאם נפלה בט"ו מעברין לאדר הוא דזה דרכו בכל המקומות למינקט לישנא דגמ' ותו לא דהא קאמר ר"ה פי חזית דמשכא עד שיתסר בניסן והיגו ע"י עיבור אדר כמו שפנתבו התוס' ועוד נראה דהא פתב רבי' לעיל בפ"ג דבניסן ותשרי אין מעברין לצורך וכיון דלעולם לפי החשבון דאדר הוי חסר וניסן מעובר הוי פאלו באו העדים והעידו על כך ולכך אין מעברין אדר וידחו המועדות ומשמע

ליה דסנגיות פליגי או לא שמיע להו להנה אמוראיהא דאמרו בר"ה דאין מעברין החדש לצורה ועיין להתוס' בפ"ק דסנהדרין: הלכה ג' וכן אם ראו ב"ד שעדיין לא הגיע האביב וכו' הוא בפ"ק דסנהדרין ת"ש על ג' דברים מעברין על האביב ועל פירות האילן ועל התקופה ופירש"י אם לא בשלה התבואה מעברין ואית דמפרשי לפי שאין להם מהיכן להקריב העומר וכו' דהא אף אם בשלה ביהודא מעברין והא דלא הקשה רש"י זל מהך דקאמר ועל פירות האילן משום דאזיל לשיטתיה דפי' דהוא קאי על הקרבת בכורים בעצרת ואדרבא הוי דומיא דידיה הך טעמא דאביב אמנם רבי' מפרש הך דעל פירות האילן הוא משום דאו מתקיים פי' אביב דקרא משמע דס"ל לאו מטעם הקרבה וא"כ מ"ש פדי שיהיה האביב מצוי להקריב וכו' ה"פ שיהיה מצוי בכל מקום עד שאפשר להקריב ממנו: הלכה ד' על ג' ארצות וכו' שם וכתב המפ' שיש ג' חילוקים ואם הגיע התקופה ל"ו בניסן והגיע האביב ופירות האילן מעברין מפני סי' התקופה לחודיה ועז הוק' לו פיון דטעמא דמעברין על התקופה הוא מפני האביב הרי הגיע האביב ונ"ל דהתורה אמרה שמור את החדש האביב ואמרו רז"ל בפ"ק דסנהדרין שמור את חידוש האביב ירצה יהיה לה המועד הזה בחידוש הלכנה ומדקריא ליה רחמנא אביב לומר דטעמא הוא דליהוי אביב דהינו דהוי זמן האביב לכל השנים וכיון דהתורה קפדה דליהוי זמן אביב בכל השנים בנדאי דאף אם הגיע האביב במציאות אם הגיע התקופה ל"ו בניסן מעברין פיון דדרה זמן האביב בכל השנים התקופה נופלת בי"ד ולכה אף דאיכא אביב פיון דליכא אלא חדא מינייהו אימעיט מזמן האביב דכתיב בקרא וצריכין לעבר גם מ"ש דאם לא הגיע התקופה ל"ו ועדיין לא הגיע האביב או פירות האילן יראה לי דאין מעברין שיהי יש זמן לאביב להגיע וכו' לא ידעתי למה תלה הדבר בעצמו: הלכה ו' ולא מפני הטומאה וכו' אלא יעשו בטומאה וכו' ופי' המפ' כגון דהוי מחוסרי פפרה ולא תהיה להם פפרתם פי' אב אחר הפסח והוא תמוה דא"כ מאי דחוייה או הותרה דקאמר בגמ' דלא אמרי' דחוייה או הותרה אלא בטומאת מת ומחוסרי פפרה ליכא אלא בטומאת זיבה והא ודאי לכ"ע נדחין לפסח שני ואי הווי רוב אין יכולין לעשותו פלל וראיתי שכן הק' המפרשים ז"ל אבל נ"ל דנדאי אזיל ומודה דאיירי ברוב ט"מ ולא היה להם אפר פרה בנדאי לעשות מפני זה קלקול המועדות לכ"ע פיון דהתורה התירה להן לעשותו בטומאה ולכה פתב דהוי נמי מחוסרי פפרה וכיון דרוב ט"מ אין יכולין לעשות פסח וכן פסק הרמב"ם ה"ל ק"פ והינו טעמא פיון דהך פסח דעשו בראשון הוא בטומאה לא ידחו מתוס' פפרה לב' אפי' נטהרו וצם בראשון לא יעשו וכיון דעוקרים מצות פסח לגמרי מעברין קמ"ל דלא והינו משום דהותרה טומאה בצבבור והווי פמו שעושין בטורה ושפיר ידחו לפסח ב' אמנם ר"י דס"ל דחוייה א"כ עדיין בטומאתו הו עומדו ואין יכולין לעשותו פלל ולכה מעברין אמנם רבי' ודאי דס"ל כפי' רב האי גאון שהביא המפ' ויחזר בו מפירושו אף הא קשה לי דאיך פסק דאין מעברין לכתחילה הא אמרי' בגמרא בפ"ק דסנהדרין דלמ"ד דחוייה היא בצבור מעברין ופירש"י ז"ל פיון דבקושי התירו כל פמה דאפשר להדורי אטורה מהדרינו ולכה מעברין וכיון דפס' פ"ד מהלכות כ"מ

דְּחֻוּיָהּ הִיא אִיךָ פֶּסֶק דָּאִין מְעַבְרִין וי"ל דס"ל לרבי' ז"ל דדוקא למ"ד מעבְרִין דלא שְׁיֵיךְ לומר דדעָתוּ הִיא כמ"ד הוֹתֵרָה דא"כ אַמַּאי מְעַבְרִין אָבֵל.

מֵאֵן דס"ל דְּחֻוּיָהּ. אֶפְשָׁר דס"ל דָּאִין מְעַבְרִין וְהִינּוּ דס"ל פִּינּוּ דבְּקוּשֵׁי מוֹתֵר לַעֲשׂוֹתוּ בְּטוּמְאָה אִין לֵךְ קוּשֵׁי יוֹתֵר מְזָה שְׁאִין לָנוּ לְקַלְקַל הַמוֹעֲדוֹת בְּשִׁבִיל זֶה וּרְאִיָּה לְזֶה מֵהָא דְּפָרִיךְ בַּגַּמ' אִי הָכִי ר"ש הִינּוּ ת"ק דְּמִשְׁמַע דָּאִי לָאוּ הָכִי ל"ק וְתִיקְשֵׁי לְדִידְיָה לַס"ד דס"ל לר"ש אִין מְעַבְרִין לְכַתְחִילָה הָא מֵהֵךְ בְּרִייתָא מוּכַח דה"ל דְּחֻוּיָהּ דָּאִי הוֹסְתֵרָה לַכ"ע לָא בְּעֵי צִיץ וְכַדמוּכַח בְּיוֹמָא וּבְכַסְסִּים אֶלָּא וְדָאִי אַף דס"ל דְּחֻוּיָהּ אִינוּ מוֹכֵרַח דְּמְעַבְרִין כַּנ"ל: הֵלְכָה ט' אִין מְעַבְרִין אֶת הַשְּׁנָה אֶלָּא בְּמִזְמָנִין לֵה שָׁם ת"ר אִין מְעַבְרִין וְכו' וְכַתְּבֵהּ מְפָרֵשׁ שְׁאֶפְשָׁר לְהוֹשִׁיב מִי שְׁאִינוּ מְזַמְּנִין לְעִיבּוֹר לָא לְהִמְנוּת מִן הַמְעַבְרִין אֶלָּא לְלַמּוּד הֵלְכָה וְכו' לִי דא"כ אַמַּאי אָמַר ר"ג מִי שְׁעָלָה שְׁלֵא בְּרִשׁוֹת יֵרֵד וְהָא וְדָאִי אַף דָּאִינוּ מְזַמְּנִין לְכָךְ מוֹתֵר לְיֹשֵׁב לְלַמּוּד הֵלְכָה וְשִׁמוּאֵל דְּאָמַר הָכִי הוּא כְּלַפִּי מֵה שְׁעָלָה שְׁלֵא בְּרִשׁוֹת הוּא אָמַר דְּטַעֲיָתִי בְּהָכִי לומר פִּינּוּ דָּאִינִי מְעַבֵּר עִמָּכֶם מוֹתֵר וְכַנְּתוּ בְּהָכִי כְּדִי שְׁיָבִין ר"ג וְלֹא יִלְבִּין מִי שְׁעָלָה שְׁלֵא בְּרִשׁוֹת וְשִׁמוּאֵל הִנֵּה יוֹדַע דְּהוּא הִנֵּה מְזַמְּנִין מַר"ג וְכַשְׁיָצָא לֹא הָיוּ יְכוּלִין לְעַבֵּר מִפְּנֵי אוֹתִי דְּשְׁלֵא בְּרִשׁוֹת וְכֵן אָמְרוּ בְּהִדְיָא בִּירוּש' פ"ק דְּסִנְהֵדְרִין דְּאַף דְּאַחַר דְּיֹשֵׁב שְׁמוּאֵל וְלֹא יָצָא אַף עַפ"כ לֹא עִיבְרוּהוּ מִפְּנֵי אוֹתוֹ הָאִישׁ וְזֶה מוֹכֵרַח דא"כ מ"ל לְשִׁמוּאֵל לְעַמּוּד וְלְצֹאֵת פִּינּוּ דְּמוֹתֵר הוּא לְיֹשֵׁב וְדוּק: הֵלְכוֹת אִישׁוֹת פֶּרֶק ג' הֵלְכָה ה' ו' וְצָרִיךְ שְׁיִכְתּוּב לְשֵׁם הָאִשָּׁה וּמִדְּעָתָהּ וְכו' אִינְהּ מְקוֹדְשָׁת ע"כ וְק' אַמַּאי לֹא פֶּסֶק כְּחַכְמִים דס"ל שְׁמִין אֶת הַנְּיָיר אִם יִשְׁבוּ שו"פ מְקוֹדְשָׁת אַע"פ שְׁנִכְתָּ' שְׁלֵא לְשִׁמָּה אוֹ שְׁלֵא מִדְּעָתָה דבפ' הָאִישׁ מְקַדֵּשׁ דמ"ח אוֹקְמוּהּ לֵהךְ בְּרִייתָא בְּהָכִי אֲלִיבָא דְּרַב דְּאָמַר הַמְּקַדֵּשׁ בְּמִלְּוָה א"מ וְנִרְאָה דת"ל דְּהָא דְּאָמְרוּ חַכְמִים שְׁמִין אֶת הַנְּיָיר הוּא קָאִי לר"מ דס"ל א"מ קָאֲמְרִי אִינְהוּ אִם יֵשׁ בְּנְיָיר שו"פ מְקוֹדְשָׁת וּרְאִיָּה לְזֶה מֵאוֹקְמָתָא רֵאשׁוּנָה דְּאוֹקְמוּהּ דְּאִינְרִי בְּשִׁטְר שְׁאִין בּוֹ עֵינֵי חֲתִימָ' וְקָאֲמְרִי חַכְמִים שְׁמִין הַשִּׁטְר אִם יֵשׁ בּוֹ שו"פ מְקוֹדְשָׁת וְאִם לָאוּ אִינְהּ מְקוֹדְשָׁת מוֹכֵרַח הוּא דְּקָאִי לר"מ דְּלִכְךָ אָמְרוּ אִינְהּ מְקוֹדְשָׁת וְהַש"ס דְּקָאֲמַר מַסְפ"ל הוּא לְיֹשֵׁב הַגִּירָסָא שְׁיֵשׁ בְּבְרִייתָא בְּדַבְרֵי חַכְמִים דל"ג וְאִם לָאוּ אִינְהּ מְקוֹדְשָׁת אֲמַנְם לְדִידּוֹן וְדָאִי גִרְסֵי' לֵה בְּבְרִייתָא וְאִם לָאוּ אִינְהּ מְקוֹדְשָׁת ע"כ צ"ל קָאִי אר"מ וְלִיָּה לַס"ל דְּהָא קו"ל הֵלְכָה כר"א דס"ל עֵינֵי מְסִירָה כְּרִיתִי וְאִיךְ אֶפְשָׁר דְּפִסְקֵי' הַפֶּךְ חַכְמִים דמספ"ל הַדִּין עִם מִי אֶלָּא וְדָאִי גִרְסֵי' בְּבְרִייתָא אִינְהּ מְקוֹדְשָׁת וְכִינּוּן שְׁכּוֹן לֹא שְׁיֵיךְ לומר דמספ"ל אֶלָּא דְּכַנְּתָת חַכְמִים הוּא לְסַבְרַת ר"מ דְּאָמַר דְּשְׁמִין אֶת הַנְּיָיר וּמַעֲתָה לְכָל אוֹקְמָתָא דְּאוֹקְמֵי בַּגַּמ' הָכִי מִתְּפָרְשָׁא וְרַבְּנָן כְּבַר שְׁמַעֲי' לְהוּ בְּבְרִייתָא פ"ק דְּקִדּוּשִׁין ד"ט דְּקִתְּנֵי כּוֹתְבִין עַל הַנְּיָיר אַע"פ שְׁאִין בּוֹ שו"פ וְג"כ אָמְרוּ שָׁם בְּבְרִייתָא אִין כּוֹתְבִין שְׁיִטְרֵי אִירוּסִין אוֹ נִישׁוּאִין אֶלָּא מִדְּעַת שְׁנִיָּהֶם וְסִתְּם קִתְּנֵי אַע"פ שְׁיֵשׁ בְּנְיָיר שו"פ וְלֹא אָמְרִי' דְּגַם שְׁכַתְּבוּ שְׁלֵא מִדְּעַת כְּשֵׁר פִּינּוּ שְׁיֵשׁ בְּנְיָיר שו"פ: אִךְ אֲמַנְם רֵאִיתִי לֵה"ה לְקַמּוֹן פ"ד דִּין י"ג שְׁכַתְּבֵי מִשְׁם הַרְמָב"ן וְהַרְשֵׁב"א שְׁפִסְקוּ כְּחַכְמִים יַעו"ש וְאֶפְשָׁר דְּנֹקָא הֵתֵם דְּמִינְרֵי בִשְׁט"ח וּמִשׁוּם דְּקו"ל מְלֹנָה וּפְרוּטָה דַּעַת' אֶפְרוּט' וְלִכְךָ שְׁמִין אֶת הַנְּיָיר: פֶּרֶק ג' הֵלְכָה ח' הִנֵּה מְדַבֵּר עִם הָאִשָּׁה עַל עֶסְקֵי הַקִּידוּשִׁין עֵינִין לְהַמ"ל ז"ל שְׁכַתְּבֵי לְעַנְיָן אִם שְׁיִדּוּכִין מְקָרוּ הִנֵּה מְדַבֵּר עִמָּה עַל עֶסְקֵי קִידוּשִׁין

מגומגם הדבר ע"ש ונרא' דזה במחלוקת הוא דלדעת רש"י בפ"ק האיש מקדש ד"ן גבי סבלונות מבואר דדומה להיה מדבר עמה ולכך חוששין אפ"י בשתיקה אבל דעת הרי"ף ור"ח ור"י בעל התוספ"ו והרמב"ם פולחו ס"ל דלא דמי להיה מדבר עמה ולכך אין חוששין לקידושין כלל אלא חוששין לשמא קידש כבר הרי דס"ל אפילו מנהג מקומו לקדש תחלה לא אמרינן דהוי כמדבר עמה ומעתה דהרשב"א ס"ל כסברת הגאונים דאף במקדשי נהדר מסבלי לא הוי כמדבר עמה מזה תבין מאי דקאמ' בהך תשו' ואין השידוכין במדבר' עמה על עסקי קידושיה פיון דמנהג המקום וכו' לאו לדוקא קאמר אלא קושטא קאמר.

פ"ק ה' הלכה י"ג המקדש במלנה וכתב ה"ה ויש מו שפ"ת שאם היתה מלנה בשטר והחזיר לה השטר בשעת הקידושין ויש בנ"י שו"פ הרי היא מקודשת דהו"ל במקדש במלנה ופרוטה וכו' ונראה לי דפירושו הוא דקדשה בשטר חוב מדקאמר המקדש במלנה ופרוטה ואי דקדשה במלנה ובשעת הקידושין החזיר לה השטר לא הו"ל למימר מקדש במלנה ופרוטה והכריח זה מהגמרא דשני ליה דקדשה בשטר שאין עליו עדים דבמאי קמ"י דאי כתב שטר לחודיה ואמר לה התקדשי לי בשט' זה מאי דעת' דר"מ דאמ' אינה מקודשת דע"כ לא אמרינן אין דעתה אנ"י אלא בשטר חוב דס"ל מלנה ופרוטה דעתה אמלנה משום דלא סמכה דעתה כי אם על המעו' ולא אנ"י דשנה פרוטה אבל היכא דליכא אלא שטר וקבלה אותו לשם קידושין בנדאי דעתה אנ"י דלית לה דבר אחר לסמוך עליו אלא נדאי כנ"י דש"ס לומ' בשטר חוב עצמו כתב לה התקדשי לי בשטר זה בלא חתימת עדים ולכך סבר ר"מ דעת' אמלנה ואינה מקודשת וכתב' ס"ל כיון דאיכא שנה פרוטה של הנ"י דעתה אפרוטה ור"א ס"ל עידי מסירה כרתי ואפילו אין בו שו"פ מקודשת זהו דעת הרמב"ן והרשב"א ו"ל ואפשר שהם גרסי בברייתא המקדש בשטר חוב ואם פן כשת' בגמ' כגון שקדש' בשטר שאין עליו עדים מוכרח דפירושו בשטר חוב וכמו שכתבתי.

ובר מן דין אם קדשה בשטר חוב ובאות' שעה החזיר לה השטר נדאי שקודש' שהרי בשעת הקידושין הגיע לה הנאה בשטר והוי כמו שקדשה במשכון דכתב בסמוך וז"ש ה"ה ואפשר שאף רבינו יודה בזה והק' עליו כשהזכיר דין המשכון הו"ל להזכירו והגם שיש לחלק דהתם המשכון הוא שלה והיננו טעמה דהנאתה מ"מ הו"ל להזכיר אם קדשה בשטר חוב דהוי מקודשת כמו שהזכיר במשכון ואפילו דאינו חד טעמא ובזה יתבאר לה דדברי הטור שנים לדברי ה"ה ז"ל בדברי הב"י ז"ל ועיין במ"ש הלח"מ ז"ל כדבריו אינם מובני' דהיכי שני' לומר דהרב המגיד מביא לדינא מס"ד דלא קאי לדינא.

פ"ק כ"ד הלכה ט"ו או שראוהו מנשק ע"ג חלוקה וכו' נרא' שמפרש רבינו מ"ש בירושלמי הוא גו חנוכה והיא גו חודותיה ר"ל שמנשקי' זא"ז בחיקם שפן תרגום חיק חנוכה ומ"ש מנשקי' זא"ז הוא מ"ש שם פיו על פיו אכן יש לדקדק על מ"ש רבי' בסמוך דאם רצה לקיימה הרשות בידו ומתירושלמי משמע דנאסרה על בעלה דקאמר גבי רוכל תצא והו' דמנשקי' זא"ז קאמר סוטה היא וכן כתב הרשב"א ז"ל בתשובה אלה רנ"א

דְּהִיכָא דְהוּגְפוּ דְלַתּוֹת אֵין בּוּ יַחִיד דְּנִקְא בִירוּשְׁלָמִי קְאָמַר תְּרַעָא דְדוּק סוּטָה דְהוּא דְנִקְא בְּמַנְעוּל אָבֵל בְּהוּגְפוּ דְלַתּוֹת דְאָף לִיכְנָס שְׁלֵא בְרִשׁוּת לָא הֵנִי יַחִיד וְהוּא בְּאַמְתָּ חֲמוּהָ דְגַבִּי מוּגָף קְאָמַר בִירוּשְׁלָמִי ו צְרִיכָה דְהִינְנוּ בְעֵינְיָ וְאִיךָ פְּשִׁיטָא ז"ל.

הַלְכוֹת גִּירוּשִׁין פֶּרֶק ד' הֶלְכָה ד' הִנֵּה הֵגַט פְּתוּב ע"י עֶבֶד בְּכַתּוּבַת קַעֲקַע וְכוּ' ה"ז מְגוֹרְשָׁת וְכוּ' וְהַקְשָׁה הָרַב ב"ש וְהָא הָעֵדִים נִפְסְלוּ בְּכָף וְא"כ אִיךָ יוֹכְשֵׁר הֵגַט וְתִי הַפֶּר"ח מְשׁוּם דְבַעֲי הַכְרֵזָה וְהָרַב שְׁעַר הַמֶּלֶךְ תָּמָה עֲלֵיו דְהָא הַנְּמָקִי פֶּסֶק בְּפֶרֶק ז"ב דְלֵאוּתוֹ עֵדוּת לָא בְּעֵי הַכְרֵזָה וּמִפְּחַזָּה תָּמָה עַל הַשְּׁ"ף ז"ל שְׁפַתְבּ דְלִיכָא נִפְקוּת' בְּזָה יַעוּ"ש וְאַחַר הַמְחִילָה לָא ק"מ וְלֵא י אִיךָ אִישְׁתַּמִּיט מִינְיָהוּ דְבָרֵי תוּס' בְּמַצִּיעָא דַע"ב ד"ה שְׁטַר דַס"ל דְאָף דְאָמְרִינוּ.

דְלֵאוּתוֹ עֵדוּת לָא בְּעֵי הַכְרֵזָה מ"מ פִּינוּן שְׁאִין מְרוּיחִים פְּלוּם פְּשִׁירִים שַׁכְת' וְז"ל דְמִינְיָרִי בְרַבִּית דְרַבְּנָן וְלֵא מְפָסֵל בְּאִיסוּר דְרַבְּנָן פִּינוּן שְׁאִין מְרוּיחִים פְּלוּם וְלִכְאוּרָה אֵין צְנוּרָה לְזָה דְכִינוּן דְאִיסוּר דְרַבְּנָן בְּעוּ הַכְרֵזָה וְדַאי פְּשִׁירִים אֵלָא מְשׁוּם דַס"ל פְּסַבְרַת הַנְּמָוִקִי וְלִכְף פְּתַב פִּינוּן שְׁאִין מְרוּיחִים וְאִם פֶּן ה"ג פִּינוּן שְׁאִין מְרוּיחִים פְּלוּם בְּעֵדוּתוֹן פְּשִׁירִים דְהָא בְּאִיסוּרֵי דְרַבְּנָן כ"ע מוּדוֹ דְבַעֲיָנוּ חִימוּד מְמוּן וְכַמ"ש מְרָן בַב"י ח"מ ס' ל"ד מְשָׁם רִי"ו יַע"ש וּמַעֲתָה ג"כ לָא קָשָׁה מַה שְׁהַקְשָׁה הַפֶּר"ח בְּתִי הַב' שְׁפַתְבּ וְז"ל דְלֵא מְשָׁמַע לְהוּ לְאִינְשֵׁי אִיסוּרָא וְכוּ' מַהָא דְכְּתוּבוּ הַתּוּס' בְּסַנְהֶדְרִין דְאָף דְלֵא מְשָׁמַע לְהוּ פְּסוּל מְדַרְבְּנָן וְכוּ' דְדוּקָא הָתָם מְשׁוּם דְמְרוּיחַ וְלִכְף לָא מְהַנִּי הָאִי טַעֲמָא אֵלָא לְהַכְשִׁירוּ מְדֵאוּרִינְתָא וְכ"כ הַתּוּס' בְּמַצִּיעָא שְׁמַם דְמְשׁוּם דְלֵא מְשָׁמַע לְהוּ אִיסוּרָא מִיכְשֵׁר אָף מְדַרְבְּנָן וּבְאַמְתָּ שְׁדַבְרֵי הַפֶּר"ח שְׁפַתְבּ דְבִלֵּא הַכְרֵזָה אֵינוּ מְדוּקָדֵק.

דְהִי"ל לֹמַר מְשׁוּם דְאֵינוּ מְרוּיחַ וְכוּ' אָבֵל מ"ש לְתַרְץ דְהִכָּא בְּשַׁחְתָּמוּ בְּשׁוּגַג וְסַבְרֵי דְלִיכָא אִיסוּר פְּלָל הוּא תָּמוּהָ דְהָא פְּתוּב דְאָף דְלֵא מְשָׁמַע לְהוּ אִיסוּרָא פְּסוּל מְדַרְבְּנָן וּמ"ש ל"ח דְנִקְא גַבִּי לְנָה דְפָסִיל מְשׁוּם דְעֶבֶר אֵלְפַנִּי עוּר לִיתַק דְהָא פְּתוּבוּ הַתּוּס' דְאָף הַמְלִנָה פְּסוּל אָף דְלֵא מְשָׁמַע.

לִיה אִיסוּרָא וּגְבִיָה לָא שְׁיָיךְ הָאִי טַעֲמָא דְלַפְנֵי עוּר וְעוּד דְאֵין זָה דוּמָה פְּלָל לְהַךְ דְקוּשֵׁר וּמִתִּיר בְּשַׁבַּת פִּינוּן דְאֵינוּ מְפוֹרָךְ בְּתוּרָה בְּהַדְיָא דְהוּי מְלֵאכָה אָבֵל הָאִי דְמְפוֹרָשׁ בְּתוּרָה בְּהַדְיָא לָא שְׁיָיךְ לְמִיטְעֵי וְלֹמַר דְלִיכָא אִיסוּר פְּלָל וּבְנִדְאִי לָא פְּתוּבוּ הַתּוּס' דְאִיכָא לְמִיטְעֵי גַבִּי מְלִנָה דְאָף דְהוּא לָאוּ מְפוֹרָשׁ אֵלָא מְשׁוּם דְשְׁיָיךְ לְפֶר' קָרָא לְמְשַׁכְּנֵי רַבִּית בַע"כ וְכַמ"ש הַתּוּס' בַפ"ק דַר"ה יַע"ש וְכֵן נ"ל לְהַכְרִיחַ מַהָא דְכְּתַב הַסַּמ"ע ז"ל בְּסִימָן ל"ד גַבִּי הַךְ דְקוּשֵׁר וּמִתִּיר דְנֶאֱמָן לֹמַר שׁוּגַג וְכוּ' הָא דְכְּתַב לְעִיל בְּהַגָּהָה גַבִּי דְאֵין נֶאֱמָן לֹמַר שְׁכַחְתִּי מְשׁוּם דְלֵא טְעֵי בְעֵינְיָ הַדִּין וְכוּ' וּלְפ"ז עֲדִינְן קָשָׁה דְנֶאֱמָן לֹמַר טְעֵינִי וְסַבְרֵי דְאֵין.

אִיסוּר פְּלָל אֵלָא וְדַאי פִּינוּן דְהוּא אִיסוּר מְפוֹרָךְ שְׁיָיךְ לֹמַר טְעָה בְּעֵינְיָ הַדִּין וְעוּד מְדֵלָא חִילְקוּ הַפּוּסְקִים בֵּין שׁוּגַג לְמִזְנֵד נִרְאָה דְהַדִּין שְׁנָה בְּשַׁתִּיחָם וְעוּד דְנֶעְלַם מְעִינֵי דְבָרֵי הַנְּמָקִי בַפ' הַרְבִּית גַבִּי הַךְ בְּרִינְתָא דְשְׁטַר שְׁיַשׁ בּוּ רַבִּית שַׁהֲל' וְאִיךָ גּוּבָה בּוּ הַקְרָן פִּינוּן דְהָעֵדִים עוּבְרִים אֵלָא תְּשִׁימוּן נִפְסְלוּ וּמֵאִי קוּשְׁיָא לִימָא דְהִכָּא אִינְרִי בְּשַׁחְתָּמוּ בְּשׁוּגַג

ולא ידעו שיש איסור לערב ועדים וקרא דלא תשימון קאי למלנה ואף איסור דלפני עור
ליכא דמיירי דשינה להלות בלא הם וכמ"ש התוס' בסוף פרק הרבית יעו"ש אלא ונדאי
פינו דקרא בלשון רבים קאמר קאי אעדים וערב ולא שינה לטעות וכל שפן הכא דלפי
טעותו ליכא לפרש לקרא כלל.

ואפשר להליץ בעדו דכוננתו לומר דכיון דלא עביד אלא איסורא דרבנן והוא שגג וסבר
דליכ' איסור מיכשר ולעולם דאזיל ומודה דאיסור דאוריית' קאי בדוכתיה ושפיר א"ל
מהא דפסק הגמרי כפי המנהג בדעת הרב לעיל דאף דלא משמע ליה באיסור דרבנן פסול
מדרבנן ותי' דהתם פינו דמלנה עביד איסורא עבר הלנה אלפני עור והשתא מאי דכתב
דעבר עלילאו דלא תשינה לאו דוקא פינו דהוא ברבית דרבנן אבל לפ"ז מוכרח לומר
דאיירי באיסור דרבנן דוקא ולא משמע כן מסתימ' הפוסקים.

גם התוס' בגיטין פתבו לחד חי' דמיירי אף דאיכא איסורא דאורייתא ולדידהו קשה
דליפסולי העדים דעברי אדאורייתא ואין לתרץ משום דלא משמע להו איסורא כמ"ש
הפר"ח דהא פתבו בפרק זה בורר דאפי' הכי פסול מדרבנן אמנם לפי מ"ש משם התוס'
ניחא דהכא דוקא משום דאינו מרויח וכו' ולפ"ז ניחא במה שקש' על הש"ך דהק' על
הב"י ועל הסמ"ע דהביאו דברי הגמרי להלכה דלמאי נ"מ ותי' הרב ו"ל דנ"מ להאי
דהכא דאם הודיעו אותם האיסור הגט פסול מדרבנן אף בלא ומשום.

דלאותו ערות לא בעי הכרזה וליתא דהכא פשיירי לגמרי משום דבאיסורי דרבנן בעינן
חזימוד ממון והכא ליכא חזימוד ממון וכן פסקו הב"י ור"מ והסמ"ע ו"ל. גם בהה' המצאה
דעדי רבית דכתב הרב ליכא נפקות' פינו דבעינן הכרזה אפילו.

דהוא איסור תורה ג"כ בעי חזימוד ממון וכיון דליכא חזימוד ממון מיכשר והיינו דכתב
הש"ך ואם מעידין עליו שהוא לנה ברבית הו"ל עדות אחרת וכו' ר"ל פינו דהם כשירים
לאותו עדות דהא אין מרויחים פלום ומהתימה עליו שלא השגיח בזה.

אמנם עדיין יש לחקור דאם לקחו העדים שכר הבטלה להעיד דקי"ל דמותר והעידו על
הרבית או פתבו אי מיפסלי בהכי דהא והאי מרויחים בהכי או לא פינו דהשכר לא נטלו
מצד העבירה כלל דלא דמי למלנה ולנה דמעוות שהרויחו הם באו מפת העבירה.

פרק י"ג הלכה א' שמה היא שכרה אותו והקשה ה"ה ו"ל מהיכן נצא לרבינו דין זה פינו
שלא נזכר בגמרא ע"ש נרא' לע"ד דהוקשה לו מה שהקשו התוס' ו"ל בבכורות דל"ו
ע"כ גבי מאי דאיפסיקו דהלכתא כל"ק מילתא דעביד' לגלויי לא משקרי אינשי מאי
מבעי ליה הש"ס גבי עד אחד בקטטה מהו דעד אחד נאמן משום דלא משקר א"ד משום
דרחמ"ל ותירצו בתי' הב' ו"ל א"נ דילמא פינו דרחמיה לה לא דייק ע"כ ור"ל פינו.

דידע העד ששונאה אותו בנדאי לא דייק שפיר במיתתו והעד בדרמי ליה. משום דמרחם
לה שלא תהיה עגונה אמנם רבינו ס"ל פינו דנתקוטטה עמו והביאה כפר עדים והוכחו
חיישי שמה שכרה נמי העד הזה וק"ל.

הלכות סוטה פֶּרֶק ד' הֶלְכָה ה' וּמֵאַיִמִין עָלֶיהָ וכו' ק"ל מֵהָא דְאֶמְרִינוּ בְּסוּטָה דִּי"ד גְּבִי
הָא דְאָמַר ר"א לְמָה מֵיִגְעָה מִשׁוּם מִיָּאוֹס וְקָאָמַר בַּגְמ' דס"ל דְמִשְׁקָה וְאַח"כּ מִקְרִיב
וְהִקְשׁוּ בַתּוֹס' מֵהָא דְאֶמְרִינוּ מֵאַיִמִין עָלֶיהָ וְהִיכִי אֶמְרִינוּ דְמֵאַיִמִין שְׁלֵא תִשְׁתֵּה וְתִי
דְתַנָּא דְמֵאַיִמִין ס"ל כר"ש דְמִקְרִיב וְאַח"כּ מִשְׁקָה ע"ש וְלִדְעַת רַבִּי דְפָסֵק בְּרַבְּנִין
דְמִשְׁקָהוּאַח"כּ מִקְרִיב הִיכִי קָאָמַר מֵאַיִמִין וי"ל דְהַתּוֹס' ז"ל ס"ל דְנוֹתְנָה לִידָה עַד שְׁעַת
הַקְרָבָה לכו"ע וְלִכְּהָ אִם לֹא מִשׁוּם מִיָּאוֹס לְמָה מֵיִגְעָה וְלִכְּהָ פְתָבוּ דס"ל כר"ש אַף לִדְעַת
רַבִּינוּ דְפָסֵק בַּפ"ג לְעֵיל דְנוֹתְנָה לִידָה לְפִי שְׁעָה לִק"מ דְפָלִיגִי בְּהִיכִי דְתַנָּא דְמֵאַיִמִין לֹא
ס"ל דְנוֹתְנָה לִידָה עַד שְׁעַת הַקְרָבָה אֶלָּא לְפִי שְׁעָה כְּאָמֹר.

הֶלְכָה י"ח מְצוֹת חֲכָמִים לְקַנְאוֹת וכו' עֵינִין בַּמ"ש מֶרֶן ז"ל וְלִכְאוּר' דְבָרֵינוּ תְּמוּהִים דְהָא
מִק' בַּגְמָרָא וּמִתְרַץ דְהִכָּא בְּקִרְאֵי פְּלִיגִי דְמִבְּנוֹרָא מִשְׁם דְמִדְאוּרִיִּיתָא הָוִי וְלַע"ד נִרְא' רַבִּי
קִשְׁיִתְיָה הָא דַּמְבַּע"ל בַּגְמ' דְסוּטָה דכ"ה אִי מְצִי מַחִיל עַל קִינּוּיוֹ אִו לֹא וּמֵאִי מְבַעֵי לִיָּה
דְהָא תְּלוּי בְּפִלּוּגְתָא דר"י ור"ע דְלָמַ"ד רְשׁוֹת מְצִי מַחִיל אַף לָמַ"ד חוֹבָה הִיכִי מְצִי
מְחִילוּמָה גַם דְאַסִּיקוּ דְמְצִי מַחִיל הֶפֶד סָבַר ר"ע דס"ל חוֹב' וק' הִיִּלְכְתָ' אַהִילְכְתָ' לְכָה
צ"ל דְלִפִּי הָאִי סִגְגִיָּא ס"ל דר"ע דְקָאָמַר מְצוּהָ לָאו דְאוּרִיִּית' קָאָמַר אֶלָּא מְדַרְבְּנִין ור"י
ס"ל דְחַף רַבְּנִין לֹא גָזְרוּ בְּזוּהָ פְלוּם וְהַש"ס דְקָאָמַר דְבְּקִרְאֵי פְּלִיגִי עֵדִינִין לֹא ס"ד הָא
דְאַסִּיק דְמְצִי מַחִיל.

וּבְהִיכִי נִיחָא לִי מ"ש רַבִּינוּ וְאִם עֵבֵר וְקִינָא וכו' ה"ז קִינּוּי וְהִקְשָׁ' מֶרֶן ז"ל דְבִירוּשְׁלָמִי
קָאָמַר כִּינּוּן דְשָׁנָה לְעַכְב לֹא מְהַנִּי וְהִקְשׁוּ הַמְּפָרְשִׁים ז"ל דְמֵאִי קוּשְׁיָא דְהִירוּשְׁלָמִי ס"ל
דְתוֹר' מְהַנִּי לְעַכְב אֶבֶל בְּתַלְמוּד דִּידִן בְּמִנְחוֹת דַּס"ו מְסִיק דְתוֹרָה לְחוּד לֹא מְהַנִּי לְעַכְב
וְלִכְּהָ פָּסֵק רַבִּינוּ ז"ל דְמְהַנִּי ע"ש וְלַע"ד נִרְאָה דִּלְק"מ דְהָא מְסִיק רַבָּא בְּסוּטָה דִּי"ז
וּפְסִיקָה רַבִּינוּ כְּתִבָּה קוּדָם שְׁתַּקְבַּל עָלֶיהָ פְּסוּלָה שְׁנַאָמַר וְהַשְׁבִּיעַ וְאַח"כּ וְכַתְּבֵהּ הָרִי מְבּוֹרָא
דס"ל דְהוֹרָה הָוִי עֵיכּוּבָא דְהִינּוּ מִשׁוּם דְתוֹרָה שְׁנָה בָּהּ לְעַכְב וְאַע"ג דְדַרְשִׁי מִקְרָא
דְזֹאת תּוֹרַת הַקְּנָאוֹ שֵׁם דִּי"ח דְאַשָּׁה שׁוֹתָה וְשׁוֹנָה מ"מ כִּינּוּן דְהִדְר כְּתִיב וְעַשׂ' לָהּ כָּל
הַתּוֹרָה אֲתֵיָא נְמִי לְעַכְב וְה"נ כְּפִנְתַּת הַתּוֹס' ז"ל שֵׁם שְׁהִקְשׁוּ עַל הִירוּשְׁלָמִי דס"ל דְאַיְנוּ
מְעַכְב עַל הַסְדֵּר מְהִיָּא דִּיּוֹמָא דְהִיכָא דְכְּתִיב חֲנוּקָה מְעַכְב עַל הַסְדֵּר וּמֵאִי קוּשְׁיָא דְשִׁאֲנִי
הִכָּא דְלֹא כְּתִיב חֲנוּקָה אֶלָּא תוֹרָה וס"ל אַף דְמְעַכְב אִינוּ מְעַכְב עַל הַסְדֵּר אֶלָּא וְדֵאִי כִּינּוּ
דְתַנָּא בֵּיהּ קָרָא הִנֵּה לִיָּה כְּמִי חֲנוּקָה אַף מַה שְׁתִּירַץ מֶרֶן ז"ל דְמִשְׁמַע לִיָּה לְרַבִּי דְכִי כְּתִיב
תּוֹרַת הַקְּנָאוֹת לָאו אֶקִּינּוּי קָאִי הוּא תְּמוּהָ דְהוּא הֶפֶד הִירוּשְׁלָמִי אֶמְנָם ע"פ הָאֵמֹר נִיחָא
דְהִירוּשְׁלָמִי קָאִי לָמַ"ד חוֹבָה וְא"כ זֹאת תּוֹרַת הַקְּנָאוֹת קָאִי אֶקִּינּוּי אַף לְרַבִּי דְפָסֵק מְצוֹת
חֲכָמִים בְּוִדָּאִי לֹא קָאִי אֶקִּינּוּי: וְעוֹד אֲנִי אוֹמֵר דְדְבָרֵי מֶרֶן ז"ל שְׁכ' דְתוֹרַת לֹא קָאִי אֶקִּינּוּי
הֵם מְוַכְרְחִים דְכִינּוּן דְבַעֲיָקֵר הַקִּינּוּי אִיפָא פְּלוּגְתָא דְתַנָּאִי אִי רְשׁוֹת אוֹ חוֹבָה וְאִי עֵיכּוּב
דְתוֹרַת קָאִי אֶקִּינּוּי אִיפָא אֶמַר ר"י רְשׁוֹת וְגַם ר"ע לְמָה הִצְרִיף קָרָא אֶתְרִינָא וְלֹא שְׁיָיִף
לוֹמַר דְעֵיכּוּב קָאִי אֶדְרָשָׁה דְרוּם קִנְיָה דְשְׁמַעִינוּ מִינָהּ מִתּוֹךְ דְבַר אִימָה וְלֹא קָאִי אֶגּוּף
הַקִּינּוּי אֶמְנָם אֶתְרִי שׁוּבִי צִיחְמְתִי דְוִדָּאִי עֵיכּוּב דְקָרָא הוּא לוֹמַר דְהַסְדֵּר הִנֵּה קִינּוּי מְעַכְבָּה
דְבָלָאוּ קִינּוּי לֹא מְהַנִּי אַף הַרְשׁוֹת בְּיָדוֹ דְאִי בְּעֵי אִינוּ מְקַנָּא כָּלֵל וְהַדְרָשָׁה דְרוּם קִנְיָה
לְמַעַט שְׁחוּק וכו' הוּא דְמַבְעֵי לִיָּה לִירוּשְׁלָמִי אִם הוּא לְמַצְנָה אוֹ לְעַכְב וְאַהָא קָאָמַר כִּינּוּן

דְּכַתִּיב תוֹרָה הָיִי לְעַכְבּ הַקִּינּוּי ר"ל דְּהוּי כְּמִי שְׁלֹא קִינָא כְּלָל וּמַעֲתָה לָא תְּלִיָא כְּלָל
בְּפִלּוּגְמָא דר"י ור"ע וא"כ חוֹזְרֵי לְדַבְרֵי מֶרְן דְּהוּא הֶפְדּוּ הִירוּשְׁלָמִי: וְאֶפְשֵׁר לִינְיָשׁב דְּרַבִּי
קִשְׁיִתְנִיָּה הָא דְאֶמְרֵי בְּסוּטָה דִּי ח דְאִשָּׁה שׁוֹתָה וְשׁוֹנָה וְקֹאֲמֵר ר"י אֲתָא זֹאת לְמַעַט אִישׁ
אֶחָד וְכִי בּוֹעֲלִין וְטַעֲמָא פִּי רִש"י דְאָדָם קִנְטְרֵן הָיִי וְא"כ הָיִי רוּחַ טְוִמְאָה כְּמוֹ שְׁפִי רִש"י
לְעֵיל ד"ג וְא"כ לִמ"ל מִיַּעוּטָא דְזֹאת כִּינּוּ דְכַתִּיב וְקִינָא אֶת אִשְׁתּוֹ יָבִין לְמ"ד רִשׁוֹת וְבִין
לְמ"ד חוֹבָה פִּי רוּחַ דְקָרָא רוּחַ טְהָרָה וְכִדְאִיתָא לְעֵיל ד"ג וְכַתִּיב תוֹרָה לְעַכְבּ א"כ מִמִּילָא
נִתְמַעַט אִישׁ אֶחָד וְכִי בּוֹעֲלִין וְלִמ"ל מִיַּעוּטָא דְזֹאת וּמָה גַם מ"ט דְּרַבְּנָן דְּמִרְבָּה אֶלָּא וְדָאִי
ס"ל לְתַלְמוּדָא דִּידֵן דְזֹאת תוֹרַת לֹא קֹאֲי אֶקִּינּוּי: הַלְכוֹת אִיסוּרֵי בִיאַה פְּרָק א' הֶלְכָה
כ"ב הַמְקַנָּא לְאִשְׁתּוֹ וְכוּ' עֵינֵן לְהֶרְאָב"ד ז"ל וּמ"ש ה"ה ז"ל דִּמְנָל דְרַבִּי אִיְרִי בְּנֶאֱנָסָה
וְכוּ' ג"ל דְּמִשׁוּם דְּהוֹק' לֹא מֵאִי אֶרְיָא מִשׁוּם דְּבַעֲלָה כְּהֵן דְּלוֹקָה מִשׁוּם זִוְנָה אַף דְּבַעֲלָה
יִשְׂר' לֹקָה מִשׁוּם טְוִמְאָה וְכְמוֹ שְׁפ' רַבִּי בְּפִי"א מֵה' גִּירוּשֵׁינֵן דִּין י"ד ע"ש וּמִכַּח זֶה כָּתַב
ה"ה ז"ל מִשׁוּם דְּהוּי לֹא שְׁבַכְלֹת וְאִין לֹקִין עָלָיו ע"ש וּמִזֶּה מ"ש פִּי"ח מֵה' אֱלוֹ אִשְׁת
כְּהֵן שְׁנֶאֱנָסָה לֹקָה וְכוּ' הוּא שְׁיִגְרָא דְלִיִּשְׁנָא דְרַבָּא דִּס"ל לְדַעַת רַבָּה דְּלוֹקִין עַל לֹא
שְׁבַכְלֹת וְכִמ"ש ה"ה ז"ל שֵׁם ע"ש שְׁהַצ"ע וְלַע"ד נִרְאָה דְהָא דְאֶמְרֵי לֹא שְׁבַכְלֹת
אִין לֹקִין עָלָיו הוּא לְעַנְנֵן דְאִינוּ לֹקָה עָלֵיהֶן שְׁפִינִים אִם עֲשָׂאָה בְּב"א אֶבֶל אִם עֲשָׂה אַחַת
מִהֶן לֹקָה עָלָיו וְכַמְבֹּאֵר בְּס"ה שְׁלוֹ מִצְוֹת ל"ת מִצְוָה צ"ח ע"ש וְכֵן פֶּסֶק פ"ג מֵה' א"מ
דִּין ז ע"ש לְמֶרְן ז"ל שֵׁם ה"נ אִם עָבֵר עַל שְׁפִינֵיהֶן מִחֲזִיר גִּירוּשֵׁתוֹ וְכַעֲזוֹ אִשְׁתּוֹ אַחַר
שְׁנֶטְמָאָה אֵה"נ אִינוּ לֹקָה אֶלָּא אַחַת אֶבֶל אִם גִּזְדָּמֵן לֹא אִיסוּר לְבַדּוֹ בְּוִדְאִי לֹקָה עָלָיו גַּם
מ"ש ה"ה ז"ל עַל הֶרְאָב"ד ז"ל שְׁפֶסֶק כ"ב מֵהָא דְאֶמְרֵי ר"ע אִשְׁתּוֹ יִשְׂר' שְׁנֶאֱנָסָה פֶּסוּלָה
לְכַהֲנָה דְלֹא אִתִּי אֶלָּא כ"ק אִינוּ מוֹכְרָח דְכִבְרַת כְּתָבֵי הַתּוֹס' בְּפ"ד אַחֲזִין דְאִתִּי אַף כ"ב
גַּם הָרָא ש"ז ז"ל בְּפ' הַבַּע"י כ"כ יוֹע"ש: וְכַעֲיָקֵר הַקוֹ' עַל רַבִּי ז"ל דְלֹא כָּתַב אִשְׁתּוֹ יִשְׂרָאֵל
רְאִיתִי לְהַל"מ ז"ל שְׁכ' בְּפִי"א מֵה' גִּירוּשֵׁינֵן דְכִינּוּן שְׁאִינוּ אֶלָּא עַד א' אִינוּ לֹקָה וְלַע"ד
אִינוּ נִרְאָה דְכִינּוּן דְהֶאֱמִינָה תוֹרָה אוֹתוֹ כְּשֵׁנִים הָיִי ב' עֲדִים גַּם קָרָא דְאַחֲרֵי אִשְׁרֵי הַטְּמָאָה
דְּהוּא כְּדִי לְמִיקָם עָלָה בְּלֹא אֲוִנְטְמָאָה וְעַד אִין בָּהּ קֹאֲי.

פִּירוּשׁוֹ עַד אֶחָד גַּם מִגְמ' דְּסוּטָה ד"ח הֶכִי מִשְׁמַע דְקֹאֲמֵר סוּטָה שְׁהִיא בְּלֹא דְהִינּוּ לֹא
דְלֹא יוֹכַל בְּעָלָה הָא' וְכוּ' הַנּוֹ בִּיבְמוֹת דִּי"א וּמִזֶּה הַק' הַתּוֹס' כִּינּוּ דְאִיְרִי בְּס' הִיכִי לְקִי
וְהִי מוֹכַח נְמִי מֵהָא דְאֶמְרֵי בְּסוּטָה שֵׁם גְּבִי ב' ת"ח דִּינְדְעִי לְאַתְרוּנֵי בְּיָה וּפִי' הַתּוֹס' שֵׁם
דְּמַתְרִין בּוֹ לְמַלְקוֹת יַעו"ש: הֵן אֶמֶת דְּמַפְל' רִש"י שֵׁם דְּמַפְרֵשׁ לְאוּרֵי לִיָּה דְבַעֲי' הָאִישׁ
מְגוֹקָה דְבַדְקוֹ לָהּ מִיָּא מוֹכַח דִּס"ל דְּלִיכָא מְלָקוֹת כִּינּוּ דְכִבְרַת אֶמְרוּ בִּיבְמוֹת דְּלִיכָא לֹא
אֶלָּא בְּטוֹמְאָה וְדָאִי וְהִי מְדוּקְדָק לְשׁוֹן הַגַּמ' דְקֹאֲמֵר דִּינְדְעִי לְאַתְרוּנֵי בְּיָה מֵה' שְׁלֹא גִזְפֵר
בְּכָל הַש"ס גְּבִי הַתְּרָאָה וּמָה שְׁהַבִּיאוּ הַתּוֹס' מֵהָד דְּמַכּוֹת מ"מ לֹא קֹאֲמֵר לְשׁוֹן יְדִיעָה
וְכִל"ה לֹא קֹאֲי בְּמַסְקָנָא וְלִכְפֵּי פִי רִש"י כְּמוֹ מַסְקָנָא דְהֶתֵם דְאִינוּ אֶלָּא לְשׁוֹן הוֹדְעָה וְהִי
מִשְׁמַע מְלִשׁוֹן רַבִּי בְּה' סוּטָה שְׁכ' ת"ח כְּדִי לְשׁוֹמְרוֹ וְשׁוֹב רְאִיתִי לְהַתּוֹס' בִּיבְמוֹת ד' ס
ט בְּד"ה פִי תְהִיָּה וְכוּ' שְׁכָתְבוּ וְז"ל לְלוֹקָמָה בְּסוּטָה שְׁבָא עָלֵיהֶּן בְּדָרְךָ דְלִיכָא אֶלָּא עֲשָׂה
דְּוִנְטְמָאָה וְכוּ' וְהוּא הֶפְדּוּ מ"ש לְעֵיל דִּי"א וְצ"ע וּמַעֲתָה מ"ש בְּסוּטָה דְלִיכָא אֶלָּא לֹא הוּא
קֹאֲי עַל הַנְּדָאִי אֶכֶל אֶסְפֵּק אִין בּוֹ אֶלָּא עֲשָׂק: אִיךָ שְׁיִהִיָּה דְלֹא פְּלִיגֵי רִש"י וְהַתּוֹס' אֶלָּא

בספק אבל בנדאי כ"ע מודו דלוקה אף שאין בו אלא עד אחד ע"כ נ"ל דרבי חידושא
אתא לאשמועין דאף אם התרו בו משום זונה לקי ולא אמרי' דלא האמינה תורה עד אחד
אלא גבי טומאה אבל גבי זונה בעי' ב' עדים ולכך כ' דהכא פינו דאיכא רגלים.

לדבר הרי הוזהרה בו והיגו דכ' הך דינא גבי דמלקין אחזקה ואולם במה שפסק רבי
פלישנא קמא דאף באונס יש בו משום זונה צ"ל כמ"ש ה"ה ז"ל משום הך דר"ע דלא
אתי אלא כל"ק אבל הרמב"ד ז"ל ס"ל דאתי אף כל"ב פדעת התוספות ל וקרא"ש
כאמור: פ"ק י"ג הלכה י"ב פלישתחרר העבד צריך וכו' בפני ג' וכו' ראיתי להע"י בפ"ג
דקיודושין דס"ב ע"כ דהק' לשיטת רבי ז"ל דא"כ מאי מקשה הש"ס שם גבי האומר
לשפחתו הרי את מקודשת לאחר שאשתחרר וכו' דכיון דכבר תירץ לו דגבי טבילת גר
דבעי' ג' לאו בידו ות' דהא דקאמ' הוא לכתחילה יעו"ש וראיתי למורינו הרב בס' זרע
יצחק שכ' ממשמעות ה"ה דכתב זאת הסברא להרמב"ן ע"פ שיטתו משמע דלהרמב"ם
אפי' דיעבד וכו' יעו"ש ואני הדיוט תמיהא לי איך לא ראה מ"ש הרמב"ם גבי גר דלכתחיל'
הוא דבעי' ג' אבל בדיעבד הבנים פשירים וישראלים גמורים הם וזאת היא סבר' הרי"ף
ויחסה ה"ה להרמב"ם ז"ל והרמב"ן לא חלק עליהם אלא בקבלת מצות אבל אם קבל
מצוה הבנים פשירים וכן היא דעת התוס' ז"ל וא"כ מ"ש ה"ה כפי שיטתו הוא לאפוקי
י"ח על הרמב"ם דאפי' לכתחילה לא בעי אבל נדאי דעת הרמב"ם הוא דלא בעי ג' כי
אם לכתחילה ולא דיעבד גם בעיקר התירוץ של הרב ע"י הוא תמוה דהא גבי גר נמי
הוא נוקא לכתחילה ולא דיעבד וא"כ מאי משני הש"ס לאו בידו אלא נדאי פינו דבשעת
הקיודושין דעתה להתגניר כדת וכהלכה ולהזמין עת הטבילה לכה מקרי לאו בידו וכ"כ
ה' החידושין יעו"ש הקא נמי פינו דלכתחיל' בעי' ג' נדאי פונתו עליהם ולעיקר הקושיא
נ"ל דלק"מ דדוקא ה"ה גבי גר דכיון דבעי קבלת מצות ושכרם ועבירות ועונשם נדאי
בעי חכמים והיגו ב"ד של שלשה וכמ"ש רבי הלכך אמרי' מי ימר דמזדקקי ליה אבל
גבי עבד דכבר קיבל עליו המצות בג' הדיוטות סגי והם מצויים בכל מקום וכדמוכח
בשבת דמ"ו וכ"כ הנמוקי בפ' האשה רבה ועיין לה' שער המלוך בפ"ק ז' הלכה י"ג
פ"ק י"ז מצות עשק על כ"ג וכו' עיין להמ"ל בד"ה וא"ת וכתב בסוף לשונו ובר מן דין
עכ"ל דהא דקאמר החיו לכם היגו לאחר שייגדילו דהא דקאמר גר קטן מטבילין אותו
ע"ד ב"ד הוא תקנת חכמים וכו' והק' מהרח"ם בס' נשמת חיים דקרא קאמר וכל אשה
יודעת איש הרגו ול"ק מדי היגו כשפאו ל משה אבל מעיקרא כששבו אותם פונתם
להטביל אותם מיז ואהא קאמר דזה אינו דהא דמטבילין הוא תקנת חכמים אלא מוכרח
פליגדילו: הלכה י"א מי שנתאלמנה מאנשים הרבה וכו' אינו לוקה אלא אחת וכו' משמע
מדברי רבי דאם ג' אלמנות מג' בני אדם לוקה על כל אחת פינו דהם גופין מוחלקין וכן
מבואר שם בגמ' דקיודושין יעו"ש אכל יש לדקדק דמנ"ל לומר גבי חייבי לאוין גופין
מוחלקין דדוקא גבי פרישות הוא דאמרי מהרימ"ט ז"ל ומה שתירץ הרב שע"ה דילפינו
משפחת חרופה אינו נוח לי דמה לשפחה חרופה שפן חייב קרבו ולא ראה שפן הק'
התוס' בכריתות ד"ט ע"ב על מה דאמרו בחולין שחטה ואת"כ שחט פניה לוקה שמונים
ומשמע להו אף בהתראה אחת והיגו משום דגופין מוחלקין ולא תירצו משום דאתניא

משפחה ומעריכות משו' דמה להנה דמסויבו קרבו אכל סייבי לאוין גרידא מנלו וכו' משמע מהא דפ' ג"ה דק"ב גבי הא דאמר ר"י אכל מן הסי ובשר מן הסי לוקה שנים דאוקמה ר"י התם דאכל משני בהמות ע"ש ואם איתא מ"ש דאכל אמ"ה ובשר מן הסי אפי' אכל אבר מן הסי משתי בהמות סייב שנים דגופין מוחלקין אלא ודאי דגבי לאוין לא אמרי' גופין מוחלקין וכו' משמע מהא דאמר ר"י בריש פרייתות גבי חלב שור וכשב ועז אצטריף עז לחלק לסייב על כל מין ומין דאי לאו הכי אינו סייב ולא אמרי' גופין מוחלקין דלא ילפי' מסייבי פרייתות: והנראה לי בזה ליישב הסוגיות ולומר דזה תלוי במחלוקת ר"י ור"ע בכריתות גבי שוחט ה' זבחים בחוץ דלר"י ילפינו ק"ו ממעילה דאפי' ב' תמחויין מחלקין כ"ש שני גופין כמבואר בפרייתות שם וס"ל דלא קיבלה ר"י מר"ע הך תשובה וכיון דלר"י ילפינו מק"ו דמעילה ובמעילה ליפא פרת אלא לאו לכוף ילפי' מניה כל סייבי לאוין דאמרי' בהו'.

גופין מחולקין דהתם נמי אם אכל במזיד מג' תמחויין לוקה על. כל אחת ואחת וליפא למפרך דמה למעילה שפן בשוגג סייב קרבו דבמזיד מיהא ליפא פרכא דהא פסקא דר"י דסייב על כל זבח ממעילה אתי ככ"ע אף לרבי יצחק דס"ל סייבי כריתות לאו בני מלקות ניהו כמבואר בריש פרייתות ואפי' הכי ליפא למפרך מה למעילה שפן יש בה מלקות וכו' ואפשר דסומכוס.

דמסייב תרתי ואוקמוה הגמ' דס"ל גופין מוחלקין כדאמרינו בכריתות דע"ו ס"ל כר"י דילפינו ממעילה גבי ה' זבחים ששחטן בחוץ וס"ל דלא קיבלה מניה הך תשובה דר"ע ומניה ילפינו לדעלמא דאפי' בסייבי לאוין אמרי' גופין מוחלקין ואפשר דס"ל לגמ' דאף רבנו דסומכוס הכי ס"ל ולא פליגי אלא בסיפא משום דחד מעשה הוא ול"ק מה שהק' התוס' דכריתות ע"ש ואולם נ"ל להגיה בדבריהם וקושיותם היא מרישא דקאמר שחט ב' בניה ואח"כ אמה סופג מ' וכבר נתבאר בתוס' ונהביאה רש"י ז"ל דסומכוס פליג עלה וס"ל סופג שמונים וכמ"ש התוס' שם ואהא הק' שפיר דמנ"ל דגופין מוחלקין והא דלא הק' מסיפא מלתא אגב ארסיהו שמעינו דסומכוס פליג ארישא.

המורם מכל זה דדבר זה אם אמרינו בסייבי לאוין גופין מוחלקין היא פלוגתא דר"י ור"ע והשתא הגמ' דקידושין ס"ל כר"י ור"ג דס"ל דילפי' ממעילה דודאי ר"ג דהיה שם הודה לר"י בזה ולכך העמידו התנא דקאמר אלמנה אלמנה אינו סייב וכו' לא מיירי של ג' בני אדם וסוגייתא דפ' ג"ה גבי תבר מן הסי ס"ל כד"ע דלא ילפינו ממעילה ולא אמרי' גבי סייבי לאוין גופין מוחלקין: אף לדעת רבי דפסק כר"ע דלא ילפי' ממעילה א"כ מנ"ל בסייבי לאוין דאמרי' גופין מוחלקין ובשלמא באותו ואת בנו דפסק דסייב שמונים אפשר דלא ס"ל כהתוס' ז"ל דמיירי בהתראה אחת אמנם מאי דמשמע מדברי רבי גבי אלמנה דסייב על כל אחת צ"ע ואפשר דס"ל לרבי דהגמ' דקידושין קים לה דאיפא שום גילוי דאמרי' מוחלקין אף בסייבי.

לאוין ומעשה מה שפסק גבי אר"ב הסייב שמונים הוא אף בהתראה אחת ומשום דגופין מוחלקין וס"ל דאמרי' גופין מוחלקין אף גבי בהמה וכסברת התוס' ה"ד אף קשה על זה

דת"כ אַמאי פֿסק רבי' בפ"ו מה' שְׁגוֹת שְׁחַט תַּמְשָׁה זְבָחִים בְּחוּץ אֵינוֹ חַיֵּיב אֲלָא אַחַת
וְאַמַּי לֹא אָמְרִי' בְּהוּ גוֹפִין מִןחֻלְקִין וּמַה שְׁתִּי' ה' שְׁעַר הַמֶּלֶךְ ו'ל מְשׁוּם דְּשַׁחוּטִין הֵן לֹא
אָמְרִי' בְּהוּ גוֹפִין מִןחֻלְקִין לֹא יִתְכּוֹן כָּלל חֲדָא דְאָמְרִי' בְּעֵלְמָא מִפְּרַכְסַת כַּחֲזָה לְכָל דְּבַרְיָה
וְעוֹד דְּמַה יַעֲנֶה הַרְבֵּי דְאו"ב דְּאַף דְּשַׁחוּטִין הֵן אָמְרִי' בְּהוּ גוֹפִין מִןחֻלְקִין לְכּוֹן הַנְּז"ל
עֵינְקֵר דַּס"ל לְרַבִּי דְגַבִּי בְּהַמָּה לֹא אָמְרִי' מִןחֻלְקִין וּדְלֵא כְּהַתּוֹס' ה"ר וְדוּקָא גַבִּי אָדָם כְּמוֹ
אַלְמָנָה הוּא דְאָמְרִי' גוֹפִין מִןחֻלְקִין וְטַעְמָא דְפִסְקָא גַבִּי או"ב דְּלִיקָה שְׁמוֹנִים לֹאוּ מְשׁוּם
דְּלַגְבִּי בְּהַמָּה אָמְרִי' גוֹפִין מִןחֻלְקִין חֲלָא מְשׁוּם דְאֵינְרִי בַב' הַתְּרָאוֹת וְכַמ"ש: אָף קֶשֶׁה
מ"ש הַרְמַב"ן ו'ל בַּס' מְנַן הַמְצוֹת בְּשׁוֹרֵשׁ ט' דָּאָם כְּאוּ עֲמוּנִי וּמוֹאָבִי עַל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּשִׁמִּי הַתְּרָאוֹת חַיֵּיב דְּמִבְּנוֹרָא דְּבַהַתְּרָאָה אַחַת אֵינוֹ חַיֵּיב אֲלָא אַחַת וְצ"ע דַּמ"ש מֵאַלְמָנָה
דְּמִבְּנוֹרָא בְּגַמְרָא דְחַיֵּיב שְׁתֵּי: הַלְכוֹת מֵאַכְלוֹת אֲסוּרוֹת פֶּרֶק ו' הֶלְכָה י' וּמַנִּיחַ בְּמַלְחוֹ
כְּדִי מִיל וְכַתְּבֵהּ ה"ה ו'ל וַיֵּשׁ סָמָךְ לְדַבְרֵי דְכִי' מַמ"ש גַבִּי עֵיבוֹד הָעוֹר וְכַמָּה כְּדִי עֵבוֹדָה
כְּדִי הַלְלוֹךְ מִיל וְכו' וְרֵאִיתִי לִי יְהוּדָא ו'ל שְׁנַדְפֵס מִחֲדָשׁ שְׁהַבִּיא קוֹשְׁיָא עַל ה"ה ו'ל
מְשׁוּם הָרֵאשׁוֹנִים שְׁדַבְּרִיו הַפֶּךְ גַּמ' בְּחֻלְיִן דְּכַ"ב דְּאָמְרוּ בְּהַדְּיָא וְכַמָּה כְּדִי עֵיבוֹד אַרְבָּעָה
מִילִין וּפְסָקוּ רַבִּי פ"א מַהֲל' אַבִּית הַטּוֹמָאָה דִּין ט' וְהַנִּיחוּהָ בַצ"ע וְלִי הַדְּיוֹט אַחַר הַמְּחִילָה
ל"ק מִיַּדִּי דְהַתָּם מִיִּנְרִי שְׁעוֹרוֹתֵיהֶם נֶאֱכַל כְּבִשְׂרָא וְלַכְּךָ לֹא נִטְהָרוּ מִטּוֹמָאָתָן עַד שְׁיַעֲבֹדוּ
כְּהוּ כְּדִי אַרְבָּעָה מִילִין אֲכַל הֵכָא מִיִּנְרִי בְּעוֹרוֹת שְׂאֵינֵן נֶאֱכָלִין וְאֵינֵן רַפִּים דְּכַבֵּר קוֹשִׁים
הֵם וְלַכְּךָ סָגִי לְהוּן בְּעֵיבוֹרָן כְּדִי מִיל וְהַיִּנְנוּ דְהוֹצְרוּ לְשִׂאוֹל הַש"ס וְכַמָּה עֵיבוֹרָן וְלֹא סָמָךְ
עַל מְשֻׁנָּה בְּשִׁבְתָּהּ הַמְעַבְדוּ אֲלָא וְדָאִי מְשׁוּם דְלֹא דְמִי לְהַתָּם כְּאָמֹר וְדו"ק וְשׁוֹב רֵאִיתִי
לְרַשִׁי ו'ל בְּפִסְחִים דַּמ"י שְׁכ' דְכִינֵן דְרָכִים הֵם בְּעֵינֵן עוֹבֵר ד' מִילִין ע"ש: וְנוֹרָאוֹת
נְפִלְאוֹתֵי דְכִינֵן דַּה"ה כְּתַב שְׁכּוֹן אָמְרוּ וְכַמָּה כְּדִי עֵיבוֹד כְּדִי מִיל בְּנֻדָּאִי שְׁמַצָּא אוֹתוֹ
בְּבַרְיֵיתוֹת אוּ בְּפִסְקָתָא וְהוּא נֶעְלָם מִמֶּנּוּ אֵינְהוּ קוֹמֵן וְאִיךְ מְקַשִּׁין עָלָיו וְלֹא רָאוּ מַהִיכֵן
מְקוֹמוֹ גַּם הַב"י הַבִּיא דְבַרְיָה ה"ה ו'ל וְהוּא ו'ל הַבִּיא בַה' א"ה הַבִּיא סוּגְיָא דְחֻלְיִין
דְשִׁיעוּרוֹ בַד' מִילִין וְלֹא תַפְסַע עַל ה"ה ו'ל בְּנֻדָּאִי דַעֲתוֹ כַּמ"ש וְדו"ק: פֶּרֶק ח הֶלְכָה י"ו
כָּל מֵאֲכָל וְכו' עֵינֵן לַה"ה ו'ל שְׁכ' לְדַעַת רַבִּי דַּמ"ש בַּגַּמ' אֵין לוֹקִין עָלֵיהוֹן אֲלָא דְרָף
הַנְּאָתָן ר"ל הַנְּאָת אֲכִילָה וְכו' וְלַע"ד נִרְאָה דְהוֹכְרַח רַבִּי לְפָרֵשׁ הָכִי וּמִינָהּ הוּא שְׁלֵמַד
דְּאֵין לוֹקִין עַל הַנְּאָה מְשׁוּם דְּבַתֵּר הָכִי קְאָמַר בַּגַּמ' ר"ז אָף אֲנִי נְמִי תַנִּינֵן אֵין סוּפְגִין אֵת
וְכו' מ"ט לֹאוּ מְשׁוּם דְלֹא קְאָכִיל לְהוּ דְרָף הַנְּאָתָן וְכו' וְאִי כַפִּי רַשִׁי דְהָא דְקָאָמַר אֵין
לוֹקִין אֲלָא כְּדִרָף הַנְּאָתָן מִיִּנְרִי בְּהַנְּאָה לְחוּדָה מַאי מִיַּתִּי מַהוּ מְשֻׁנָּה דְמִיִּנְרִי בְּאֲכִילָה
דְּאֵינְהָ עֵנֵן לְשֵׁם וְלוֹמַר דְּמִיַּתִּי רֵאָה לַכ"ע דְּאֵינוֹ לוֹקָה מְשׁוּם דְּאֵינוֹ כְּדִרָף אֲכִילָתוֹ זֵה
אֵינוֹ מְשַׁמַּע מְרִיחָטָא דַּגַּמ' דְּבַתֵּר דְּקָאָמַר אֲתַמַּר נְמִי לְסִיַּעֲזִי לְלִישְׁנָא בְּתַרָא קָאָמַר אָמַר
ר"ז אָף אֲנִי נְמִי תַנִּינָא וְכו' דְּמְשַׁמַּע דְּהוּא נְמִי בָּא לְאַלוּמִי לִיָּה מַהוּ מְשֻׁנָּה וְכו' וְעוֹד מַאי
הָאֵי דְקָאָמַר בַּגַּמ' לֹאוּ מְשׁוּם דְלֹא קְאָכִיל לְהוּ דְרָף הַנְּאָתָן הו"ל לְמִימַר דְלֹא קְאָכִיל לְהוּ
דְרָף אֲכִילָתוֹ וּבְכַלְמַת שְׁרַשִׁי שֵׁם נְשַׁמַּר מִנָּהּ וְלַכְּךָ כְּתַב בַּד"ה שְׁפִיר וְז"ל ש"מ דְּאֵין לוֹקִין
אֲלָא כְּדִרָף אֲכִילָתוֹ וְכו' אָף בַּד"ה אֵין כְּתַב כְּדִרָף הַנְּאָתָן וְהוּא תִימָה וּמִכַּח זֵה מְשַׁמַּע לִיָּה
לְרַבִּי דְהָא דְקָאָמַר אֵין לוֹקִין עָלֵיהוֹן אֲלָא דְרָף הַנְּאָתָן ר"ל בְּאֲכִילָה נְמִי קְאָמַר כַּל"ק
וּמִיִּנְרִי בְּאִסּוּרֵי הַנְּאָה וְאֵתָא לֹמַר דְּאַף בְּאִסּוּרֵי הַנְּאָה אֵינוֹ לוֹק' אֲלָא כְּדִרָף הַנְּאָת אֲכִילָה

וּלְמַעוּטֵי הַנְּאֻה שְׁאִין בָּהּ אֲכִילָה וְכ"ש אֲכִילָה בְּאִיסוּרֵי הַנְּאֻה דְּהֵינּוּ חֵלֶב שֶׁל שׁוֹר הַנְּסָקֵל דְּבַהֲכֵי פְּלִיגֵי לִישְׁנָא קַמָּא עִם לִישְׁנָא בְּתַרְא דְּל"ק ס"ל דְּלֹא קִפִּיד קִרְא פִּי אִם בְּאִיסוּרֵי אֲכִילָה אֲבָל אִיסוּרֵי הַנְּאֻה אִף דְּאִינוּ דְּרַף הַנְּאֻת אֲכִילָה מִיחְסִיב וְנ"מ אִם אֲכַל דְּבַר שֶׁהוּא אֲסוּר בְּהַנְּאֻה שְׁלֹא פְּדַרְף אֲבִילְתּוֹ ל"ק דְּמִחְסִיב בְּאִיסוּרֵי הַנְּאֻה אִף שְׁלֹא פְּדַרְף הַנְּאֻתוֹ מִיחְסִיב וּלְלִישְׁנָא בְּתַרְא דְּאִית לֵיה דְּאִף בְּאִיסוּרֵי הַנְּאֻה בְּעֵינּוּ דְּרַף הַנְּאֻת אֲכִילְתּוֹ הֲכָא פְּטוּר וְאֵהָא מִימֵי רֵאֵיה ר"ו מְהַף דְּעַרְלָה אִף שֶׁהוּא מֵאִיסוּרֵי הַנְּאֻה פִּינוּן שְׁאֲכִלוּ שְׁלֹא פְּדַרְף הַנְּאֻתוֹ פְּטוּר וְהֵינּוּ מִשּׁוּם דְּשִׁמְעִי פְּלִישְׁנָא בְּתַרְא: וְאִמְטוּ לְהֲכִי ק"ל לְרַבִּי ו"ל דְּמַנ"ל לר"ז הֲכִי פְּלִישְׁנָא דְּר"י דְּאִין לֹקִינְן אֲלֵא פְּדַרְף הַנְּאֻתוֹ רְצָה לֹמַר בְּאֲכִילָה דְּבַעֲי דְּרַף אֲכִילָה דִּילְמָא פְּפִשְׁטִיָּה דְּבָא לֹמַר דִּין הַהַנְּאֻה לְחֻדְהָ דְּלֵא לְקִי אֲלֵא דְּרַף הַנְּאֻה אֲלֵא וְדֵאִי דְּקִי"ל לר"ז דְּאִין לֹקִינְן עַל הַהַנְּאֻה וְלִזְהָ צ"ל בְּיֹכֶת ר"י כַּמ"ש וְלְהֲכִי מִימֵי סִינְעֵתָא מְהַף דְּעַרְלָה פְּאֲמוּר וְעַלְמַד"ן דְּלִזְהָ נִתְּפֹן הַכ"מ ו"ל בַּמ"ש לְקַמְן פִּי"ד דִּין י' עַל מ"ש רַבִּי שֵׁם כָּל הָאוּכְלִין וְכו' זֶהוּ פְּלִישְׁנָא בְּתַרְא ע"כ וְלְכַאוּרָה ק' דְּמַנ"ל דְּזֶה לֹא אֲתִי אֲלֵא כַּל"ב וְלֹא כַּל"ק דְּבַהֲנֵהּ בְּבוֹת דְּקֶאֱמַר רַבִּי שֵׁם מוֹדוּ בְּהֵן כ"ע אֲמַנְם נִרְאָה דְּהַרְב ו"ל יְפָרֵשׁ הַגַּמ' כַּמ"ש וְלִפ"ז מ"ש שֵׁם אוֹ שְׁעִירֵב דְּבָרִים בִּינֵן נְסוּף פְּטוּר לֹא אֲתִי אֲלֵא לִישְׁנָא בְּתַרְא וְכַאֲמוּר: וְרֵאִיתִי לְהַמ"ל ו"ל בְּפ"ה מַה' יְסוּדֵי הַתּוֹרָה שְׁתַּמָּה עַל מְרֹן ו"ל וְכַתֵּב מ"ש לִישְׁב וְדַחָה אוֹתוֹ דְּזֶה אִין הַדְּעַת סוּבְלְתּוֹ דְּכִינוּן דְּאִין בּוּ דְּרַף אֲכִילָה אִיף יִתְחַיֵּב עַל הַהַנְּאֻה וְכו' וְלֹא יִדְעֵתִי מֵאִי ק"ל בְּזֶה דְּכִינוּן דְּפִלְגֻגְתָּא דְּאִמּוֹרָאֵי הוּא כַּמ"ש וְהַרְב ו"ל פְּתַב דְּהֵי לִישְׁנֵי לֹא פְּלִיגֵי וְכו' יַעו"ש וְלֹא יִדְעֵתִי מַה יַעֲנֶה לְהָא דְּקֶאֱמַר אַבְיִי שֵׁם הַפֶּל מוֹרִים דְּכִינוּן דְּמַעוּלָם לֹא פְּלִיגֵי לֹא שְׁיִנְף לְמִימַר לִישְׁנָא דְּהַפֶּל מוֹדִים וְכו' אֲלֵא מִשְׁמַע כַּמ"ש: גַּם מֵהַתּוֹס' דַּפ' הָעוֹר וְהַרְנוֹטֵב נִרְאָה בְּרוּר דְּאִף דְּהוּא שְׁלֹא פְּדַרְף הַנְּאֻתוֹ מ"מ חֲזִיב עַל הַהַנְּאֻה שְׁפֹן פְּתַבוּ בַּד"ה אֲלֵא וְנ"ל אַע"ג דְּהוּא אֲסוּר בְּהַנְּאֻה הַנְּאֻת חֲמִץ לִית בִּיהָ פֶּרֶת וְכו' הֲרִי דְּאִף שְׁלֹא פְּדַרְף אֲכִילְתּוֹ מ"מ חֲזִיב שְׁפֹן נִהְנֶה אֲלֵא שְׁיִישׁ לְדַקְדַּק לְדַבְרֵי הַתּוֹס' ע"ש מְהָא דְּאִמְרוּ שֵׁם דְּמִי תוֹתִים וְכו' דְּהֵי שְׁלֹא פְּדַרְף הַנְּאֻתוֹ וּפְטוּר אִף שֶׁהוּא אִיסוּרֵי הַנְּאֻה וְלֹמַר דְּזֶהוּ דִּיקָא לְשִׁיטַת ר"ז אֲבָל לְאַבְיִי דְּדַחֵי מִשּׁוּם דְּזִיעָא בְּעַלְמָא הוּא א"כ דְּלִיכָא לְמִימַר הֵף סְבָרָא דְּזִיעָא הֲדַרְיֵנּוּ לֹמַר שֶׁהוּא חֲזִיב אִף שְׁלֹא פְּדַרְף הַנְּאֻה זֶה אִינוּ דְּאַבְיִי לֹא בָּא אֲלֵא לְדַחוֹת הַרְאֵיהָ אֲבָל מ"מ מוֹדָה הוּא בְּעִיקַר הַדִּין דְּאִין לְדַקָּה אֲלֵא פְּדַרְף הַנְּאֻה דְּאִין סְבָרָא דְּפְּלִיג אַבְיִי עַל הַנְּף אִמּוֹרָאֵי דְּרַב אֲחָא וְרַב אַסִּי דַּס"ל מִשְׁמִיָּה דְּר"י הֵאֵי דִּינָא וְאִפְשֵׁר דְּכַתְּבוּ הֲכִי ל"ק דַּס"ל דְּבַהֲנְאֻה לְחֻדְהָ לֹא בַעֲי' דְּרַף הַנְּאֻה א"כ לַמ"ל קִרְא הַנְּפִשׁ לְרַבּוֹת וְכו' ת"ל דְּחֲזִיב מִשּׁוּם הַנְּאֻה וְאִף שְׁאֲכִלוּ שְׁלֹא פְּדַרְף אֲכִילְתּוֹ מ"מ פִּינוּן דְּחֲזִיב מִשּׁוּם הַנְּאֻה לְחֻדְהָ דַּל אֲכִילָה מְהָא הַרִינְהֵנָּה אִף שְׁלֹא פְּדַרְף הַנְּאֻה וְהִשְׁתָּא מִתְרַצָּא קְוִשְׁיֵין לְהַמ"ל דְּהוּא קֹאֵי לְהַרְמַב"ם ו"ל דַּס"ל דְּאִין לֹקִינְן עַל הַנְּאֻה לְחֻדְהָ פִּי אִם ע"י אֲכִילָה וְכִינוּן דְּאֲכִילָה אִין פֶּאֵן הַנְּאֻה נְמִי אִין פֶּאֵן אֲמַנְם כְּבָר פְּתַבְנוּ.

דְּזֶהוּ דִּיקָא לִישְׁנָא בְּתַרְא אֲבָל לִישְׁנָא קַמָּא ס"ל דְּלֹא הַקְּפִידָה תּוֹרָה שְׁלֹא בְּאִיסוּרֵי אֲכִילָה וְלֹא בְּאִיסוּרֵי הַנְּאֻה וְכַאֲמוּר: וְעוֹד נ"ל לִישְׁב דַּעַת הַתּוֹס' דְּהֵתֵם נְמִי הֵי פְּדַרְף אֲכִילָה פִּינוּן שֶׁהוּא מְמַחָה גוּף הָאִיסוּר וְלֹא פְּרִיף הַגַּמ' אֲלֵא מִשּׁוּם דְּהֵי שְׁתִּיָּה וְלֹא אֲכִילָה וְאִי הֵי שְׁלֹא פְּדַרְף אֲכִילְתּוֹ לַמ"ל הֵאֵי טַעְמָא ת"ל דְּפְטוּר דְּהָא לַכ"ע לֹא מִיחְסִיב אֲכִילָה

אֵלָא כְּדַרְךָ אֲכִילָה וְאַף אִם נֹאמֵר דְּזֵה בְּכֻלָּל קְוִשְׁנִית הַגַּמ' דְּפָרִיךְ וְהָא אֲכִילָה כְּתִיבָה בִּינָה וְזֵה הוּי שְׁלֵא כְּדַרְךָ אֲכִילְתוּ א"כ פִּי מְשַׁנֵּי בַגַּמ' נִפְשׁ לְרַבּוֹת הַשׁוֹתָה א"כ רַבִּי קָרָא אַף שְׁלֵא כְּדַרְךָ אֲכִילְתוּ וְעַל זֵה יְקוּשָׁה דְּאִיךְ פְּיִלֵי פְּוֹלְהוּ אֲמוּרָאֵי בַפ' כ"ש דְּבַכְל אִיסוּרִין בַּעֲלֵי דְרָךְ אֲכִילָה וְהוּ"ל לְמִימֵר חוּץ מִהֲנֵךְ דְּאָתוּ מְרִיבּוּיָא דְנִפְשׁ אֵלָא וְדָאֵי דְהֵתֵם אִינְהָ עֲנִין לְהֵכָא כְּלָל וְהוּי דְרָךְ אֲכִילָה פִּינּוֹן דְּהוּא מְמוּחָה גּוּף הָאִיסוּר וְעִינּוֹן בְּתוּס' שָׁם בַּד"ה אִיסוּר הַבָּא יַעו"ש אֲבָל הָךְ דְּשׁוֹתָה מִי תוֹתִים דְּאִינוּ גּוּף הָאִיסוּר כ"ע מוּדוֹ דְפִטוּר לְמֵר מְשׁוּם דְּהוּי שְׁלֵא כְּדַרְךָ הַנְּאָתוּ וְלִמֵּר מְשׁוּם זִיעָה: אֲמַנְם מִדְּבָרֵי רַש"י בַּפ' כ"ש דַּל"ה מְשַׁמַּע דַּס"ל דְּלֵא מְקַרֵי דְרָךְ אֲכִילָה שַׁכ"כ בַּד"ה אֵין וְכו' לָאו דְרָךְ אֲכִילָה קְאָכִיל לִיהָ יַעו"ש וְלְדְבָרֵי צ"ל דְּשִׁאנֵי הֵתֵם דְּגִילָה קָרָא אַךְ בְּאַמַּת ק"ל אַמַּאי נְקֻט טַעְמָא אַחְרֵינָא וְלֵא הַבִּיא טַעְמָא דַּגַּמ' שָׁם דְּקָאֵמֵר לְחָם אֲמֵר רַחֲמֵנָא וְכו' יַעו"ש וְאַפְשָׁר לְדַחֲוֹק דְּלָאו דְרָךְ אֲכִילָת לְחָם קָאֵמֵר וְהִינּוּ טַעְמָא דַּגַּמ' וַצ"ע: וְהוּן עֵתָה גְדַפְס וְבָא ס' לִימוּדֵי ה' וְרֵאִיתִי לוֹ בַּד"מ ע"ד שְׁכַתְב וְז"ל דְּבִאִיסוּרֵי הַנְּאָה אַף שְׁאָכְלוּ שְׁלֵא כְּדַרְךָ אֲכִילְתוּ חֲזִיב שְׁכּוֹן נְהֵגָה וְהַבִּיא רֵאָיָה מִהַתּוּס' שְׁהַבֵּאתִי יַעו"ש ב' שְׁהַפְרִיזוּ עַל הַמִּיּוּדָה דְּלֵאִיפָא דְאַמְרֵי נְמִי אִם אֲכִיל חֵלֵב חֵי שָׁל שׁוֹר הַנְּסַקֵל נְמִי חֲזִיב וּבְעֵינֵי יִפְלֵא מֵאֵי הָא דְקָאֵמֵר ר' זִיר' אַף אֲנִין נְמִי תַנְיָנָא יַעו"ש שְׁאִינְהָ אֵלָא תִּיּוּבְתָא וְלֵא סִיעֵתָא דְהֵתֵם אַף שְׁהוּא אִיסוּרֵי הַנְּאָה בַּעֲלֵי דְרָךְ אֲכִילָה גַם לֹא רֵאָה מ"ש הַמ"ל ז"ל שְׁהוּא לְהַפְּדוּ וְעוּד דְּהָרֵי פֶּסֶק רַבִּי דָּאֵם עֵירַב דְּבָרִים בְּיִין נְסֻךְ שְׁהוּא פִּטוּר אַף שְׁהוּא אִיסוּרֵי הַנְּאָה גַם בַּפ"י מַה' מ"א דִּין כ"ב כְּתַב דְּהַפְּלֵאִים אִם אֲכִיל שְׁלֵא כְּדַרְךָ אֲכִילְתוּ פִּטוּר יַעו"ש בַּל"מ ז"ל וְלִזֵּה אֲפֻשָׁר לֹאֵר דְּלֵא קָאֵמֵר אֵלָא לְשִׁיטַת הַתּוּס' לֹא כֵן לְשִׁיטַת הַרַמְבַּ"ם וְכַמ"ש לְעֵיל אַךְ מִפְּשֻׁט דְּבָרֵי מְשַׁמַּע דְּדְבָר זֵה פְּשׁוּט וְאִין בּוֹ מַחְלֻקַּת כְּלָל.

גַּם מ"ש דְּהַתּוּס' שְׁהַקְשׁוּ אֲדַבְּבֵי הוּ"מ לְאַקְשׁוּנֵי דְאַמַּאי צָרִיךְ קָרָא בְּעַרְלָה ת"ל דְּחֲזִיב שְׁכּוֹן נְהֵגָה וְכו' וְלֵא יַדְעֵנָא מֵאֵי קָאֵמֵר דַּס"ד הַתּוּס' דְּאַצְטְרִיךְ קָרָא לְמַעַט וְא"כ הֵיכִי מַק' וְכו' דְאַדְרַבָּא אֲצְטְרִיךְ לְמַעַט כְּדִי שְׁלֵא נֹאמֵר שְׁכּוֹן נְהֵגָה וְמַה שְׁהַכְרִיחַ מְקוֹשְׁנֵי הַתּוּס' דְּחֻלּוּין כְּבָר כְּתַבְתִּי דַּס"ל לְתוּס' דְּדַרְךָ אֲכִילְתוּ מִקְרֵי וְכָאֵמֵר: אַךְ אֲמַנְם עֲדִין ק' לְזֵה מֵאֵי דְאַמְרוּ בַּגַּמ' עַל הָךְ מַתְנֵי דְעַרְלָה דְאִין סוּפְגִין אֵלָא עַל הַיּוֹצֵא מִן הַזֵּתִים וְכו' דַּס"ל דּוֹן מִינְהָ וְאוּקֵי בְּאַתְרָה וְכו' וְגַמֵּר עַרְלָה פְּרִי פְּרִי מִבְּיַפּוּרִים וְכו' וְהַשְׁתָּא לְדַעַת ר"ז לַמ"ל הָךְ ג"ש וְאַף אִם נֹאמֵר דְּהָךְ סוּגְיָא הִיא לְאַבְּיֵי אֲתִיָּא וְאַצְטְרִיךְ ג"ש לְרַבּוֹת כַּמ"ש הַתּוּס' בַּפ' כ"ש יַעו"ש מ"מ הָא וְדָאֵי בְּוֹרְכָא הִיא דִּיאֵמֵר דַּר"ז פְּלִיג בְּעֵיקַר קַבְלַת הַג"ש וּבְשִׁלְמָא אֵי אֲמַרֵי דְהַתּוּס' ז"ל אֵית לְהוּ פּוֹנְתֵם כְּדַעַת רַש"י ז"ל שְׁכַתְבְּנוּ לְעֵיל דַּס"ל דְּהָךְ מְקַרֵי לָאו דְרָךְ אֲכִילָה נִיחָא שְׁפִיר דְאַצְטְרִיךְ ג"ש כְּדִי שְׁלֵא נִילַף מִחֲמַץ וְחֵלֵב וּנְבִלָה וְכו' דְאַף שְׁלֵא כְּדַרְךָ אֲכִילְתוּ מִיחֲזִיב וְכַדְבְּעֵי לְמִימֵר שְׁש"ס שָׁם גְּבִי הָךְ דְּטַבָּל וְכו' וְגַם יִתְיַשְׁב פּוֹנְת הַתּוּס' שָׁם דְּלֵא הַק' אֵלָא לְאַבְּיֵי מְשׁוּם דְּלַאבְּיֵי לֹא יִתְכּוֹן תִּירוּץ זֵה.

דְּכִינּוֹן דְּטַעְמָא הוּא מְשׁוּם זִיעָא לֹא שְׁיִיךְ לְמַגְמֵר מִהֲנֵךְ שְׁהוּא מְמוּחָה גּוּף הָאִיסוּר וְהַש"ס דְּגִילִיף שָׁם ס"ל דְּאִין לַח' וְעִינּוֹן בְּמַהֲרָש"א ז"ל שָׁם בַּד"ה אִיסוּר וְכו' ע"ש אַךְ אִם נֹאמֵר לְשִׁיטַת הַתּוּס' דְּהָךְ דְּחֲמַץ וְכו' מִקְרֵי דְרָךְ אֲכִילְתוּ א"כ וְדָאֵי לֹא טַעֲיִנּוֹן לְמִילַף מִנְיָהוּ וְא"כ תּוֹ לְמֵאֵי אִיצְטְרִיךְ ג"ש: אֲכֵן שְׁכַתִּי וְרֵאָה דְאַף אִם נֹאמֵר דְּהַתּוּס' ז"ל אֵית לְהוּ דְּהָךְ

מיקרי לאו דרף אכילה כדעת רש"י מ"מ עדיין קשה לר"ז דילמא התם דוקא דגלי קרא למעוטי אבל שאר איסורין שפיר ילפינן מיניהו.

דאף שלא כדדך הנאתו וזו היא עיקר קושנית התוס' ו"ל למאי איצטרף לומר משום זיעא וכו' ת"ל מג"ש ואם פן שאני התם דגלי קרא. אשר ע"כ צ"ל דר"ז פליג בעיקר הג"ש או ס"ל דאתא למלת' אחריתי ולכך מקשו התוס' לאב"י דאי אפשר לומר דלאב"י נמי הוי סוגיא דהתם דלא כמסקנא דהכא ולכך פירצו וכו' אף עדיין קשה דאף אם נאמר דר"ז לית ליה הג"ש ולית ליה פריהטא דגמ' שם מ"מ מה יענה להך פרייתא דקתני הטבל וחדש וכו' משקה היוצא מהן כמותן הרי בהדיא דאף שלא כדדך הנאתו לקי משום דהוי כמותן ואין לומר דלדידה לא מימנא הך פרייתא דכל פי האי הו"ל להש"ס לבאר וגם אין לומר דמיקרי בזתים וענבים דהוי דרף הנאתו דהא פני חדש בהדיהו ולומר דהך דחדש מיקרי דממחה גוף האיסור ואחרניי מיקרי בזתים וענבי' וכו' כל זה הייתי טועה.

ואפ"ש דהאיך לענן איסור מימנא דלכ"ע אף שלא כדדך הנאתו מיהא אסור וכמותן דקאמר אאיסורא קאי אף מדברי התוס' דנד' דל"ב ע"א בד"ה ובשמן מבואר להדיא דדוק' באיסורי הנאה הוא דאית בהו איסורא אבל הך דמותרין בהנאה אין בו איסור יע"ש ואפשר דמדברין קאמרי ועיין להב"י בפ"ק י' מהלכות מאכלות אסורו' דין כ"ב שהבאתי לעיל דמשמע דיש בהן איסור תורה ודלא כהתוס' ו"ל וראיתי להל"מ שם שהקשה לסברת ר"ז למ"ל ג"ש ותי' משום לגלויי דאין חייב על הזתים ועל ענבים אלא בערל' בלבד יע"ש.

פ"ק י"ד הלכה ג' אפילו אכל כחצי זית וכו' משמע מדברי רבינו אפי' אבל כדדכו ונלעס ונהקיא לא הוי עיכול אבל התוספות במנחות דס"ט בד"ה דבלע כתבו דהיכא דנלעס בפיו הוי עיכול דדוקא היכא דבלעו ונהקיא בשלימות אבל כשנלעס הוי עיכול ונראה לי דדוקא הכא דהוא.

בעצמו אחשביה לאכילתו ועיין מ"ש בפ"י מהלכות תרומות יע"ש. פ"ק ט"ו הלכה ג' הואיל ויש בהן כזית מן החלב לוקה וכו' ויש לדקדק דאמאי לא כתב רבינו דחייב פרת כמ"ש לעיל פי"ד הל"ח ואפ"ש דוקא התם דבעיניהו אבל ע"י תערוכת אין בו פרת ונ"ל דמוצא דין זה מהא דאמרין בפר' אלו עוברין דמ"ד וכזית בכדי אכילת פ"ס דאורייתא אם כן אמאי פליגי רבנן על ר"א וכו' ואמאי לא הקשה על ר"א דפוטרו מפרת אלא נדאי לא נתקבלה הלכה זו אלא למלקות ועיין לה"ה ו"ל בפ"א מהלכות חמץ שכתב דאף בתערוכת כזית בכדי אכילת פ"ס חייב פרת וצ"ע.

פ"ק י"ז הלכה כ"ז אבל להאכילו ביזים אסור משמע אין בו מלקות וקש' דכתב סוף הלכו' פלאים המלביש את חבירו פלאים דמלבי' לוקה וכו' וכתב מ"ן ו"ל שם קרי ביה לא תלביש ואם כן ה"נ דדריש לא תאכלום לחייב את המאכיל פאוקל הו"ל פאילו אכלו הוא גופיה ונראה דוקא התם דתברו נמי מוזהר על זה פינן דעובר בלא תעשה ולכך לוקה המלביש אותו אבל הכא דאינן מוזהרים ואין ב"ד מוזהרין להפרישו ולכך אינו לוקה ואח"כ מצאתי הדבר במתלונקת הוא שנוי הביאו הרא"ם ו"ל בפ"רשת שמיני לדעת

ר' ישעיה אף מאכיל הקטנים לוקה כדמשמע מלשון הברייתא לתייב את המאכיל אבל הראב"ע ז"ל סבר הא דקתני לתייב את המאכיל כאוכל אדעלמא קאי שהם גדולים ולכך לוקה וסנים הרא"ם ז"ל שם וכתב וגם שיתקנימו דברי הרמב"ם שכתב המאכיל את הקטנים שהגדולים שהאכילו את הקטנים אין בו אלא איסור בעלמא וכוננתו פשוטה דמפרש כראב"ע דהא דקתני לתייב את המאכיל כאוכל אגדולים קאי ר"ל אבל על הקטנים אינו תייב משום דאינם תייבים וכמ"ש ודוק.

הלכות שבועות פרק ב' דין י"ז וחזר בו תוך כדאי דבור וכו' עיין למרן והרמ"ל ז"ל הגיה לשונו והאמת אתו אף מה שהקשה על מרן והרא"ש ז"ל נראה לי דלק"מ ולא נראה מ"ש התוס' ז"ל בפרק מרובה אהו חלוקה דאמר ר"י אם לא נתפנון לכך דמיירי ששהה כדאי דבור קטן דהיניו שאלת הרב לתלמיד וזה במוכרח דאם פן הנה ליה לר"י לחלק בנמלך גופיה בין דבור גדול לדבור קטן ועלה קאי ר"מ דס"ל דהוי חזרה הרי דס"ל דתוך כדאי דבור לאו כדבור דמי ושוב ראיתי בפרק פל הובחים ר"ל דהכי איתא בהדיא ר"מ סבר מדנהו ליה למימר תמורת עולה ושלמי' ואמר תמורת עולה ותמורת שלמים ש"מ מהדר קא הדר ביה ע"ש הרי מפניך יוצא דר"מ אפילו תוך כדאי דבור קטן לית ליה והכי שיעור פלוגתניהו דנצאי דקאמר תמורת שלמים ש"מ נמלך הוא ואינו יכול לחזור וכו' דאם נתפנון לכך שפיר איכא למימר דהא דקאמר תמורת שלמים פי היכי דאקריב כדאייתא לשם ובנימלך נמי דינו כמו נתפנון לכך גם מ"ש המ"ל ז"ל טעם הרמב"ם דפסק דלא כר"י מסוגיא דנזיר כמ"ש התוס' בא"מ עיין להרב גופיה פט"ו מהלכות מעשה הקרבנות שפיה ע"ד התוס' מה העלו מזור לקושיותם ולק"מ דבנזיר קאמר תנ"ה וכמה כדאי דבור כדאי שאלת תלמיד לרב והם דברי התנא גופיה ואם פן כיון דתנא דברייתא פליג על ר"י וסתמא דגמרא קאמר הכי בכדי דבור הכי נקטינו.

פרק ו' הלכה ג' ואין אדם רשאי להתיר שבוע' עצמו גלע"ד דין זה מאגד' דמסכת בתרא דקאמר מי מפר לי וקאמר תלמודא עלה כל רבה בר חנה וכו' דלא אמר מופר לה ואם איתא הו"ל מפיר לעצמו והכ"מ לא הראה מקורו ע"ש שוב מצאתי הדבר מפניך בנדרים דפ"א ע"ב דקאמר לא ייחל דברו מכאן לחכם שאין להתיר נדרי עצמו ע"ש והא דאמרי' בנדרים דס"ה דמשה הלך למדין והתיר לעצמו אפשר דעל פי הדבר שאני כיון דלא אפשי' בלא"ה אבל משום דאפשר לילד למדין להתיר בפניו לכך אמר לו שילך ומעתה מ"ש רש"י ז"ל משום דאם פן חכם מתיר לעצמו הוא תמוה והר' שער המלך ז"ל תירץ דפליגי תנאי בהכי דר"י דס"ל דהתיר נדרים מפיק ליה לזה מקרא דאשר נשבעתי באפי ס"ל דמתיר לעצמו ע"ש אין דבריו מובנים דכבר פי' רש"י ז"ל שם בחגיגה דהפנון' היא כיון דאמר וחזרתי בי דיכול לישאל עליו ומתירין לו ועוד איה לא פסק כסתם משנה דנגעים כמ"ש מרן ז"ל ועוד להך תנא דס"ל אין מתיר לעצמו איה משה רבינו ע"ה התיר לעצמו גם מה שהק' התוס' ז"ל בפרק הספינה מהא דאמרינו באפי נשבעתי וחזרני בי דמשמע שמתיר לעצמו לא ידענא מהיכא משמע לעצמו דבאמת זו דעת ר"א בפרק/ חלק דדור המדבר יש להם חלק לעולם הבא אף כיון דחזר מאפו נשאל למרע"ה והתני' לו כמו שמצינו בעגל כדאית' בפרק אין עומדין.

אֲשֶׁר עַל פֶּן נִרְאָה לִי בְדַעַת רַשׁ"י ו"ל דְּכִינּוֹן דְּעִיקָר הַנְּדָר הוּא ע"י סִיבָה נִשְׁהִי מְבַקְשִׁים.
לְהוֹרְגוֹ בְּשִׁבְטָלָה הַסִּיבָה בְּטַל הַנְּדָר אִךְ מִפְּנֵי הַחֲשָׁד צָרִיךְ הַתְּרָה וּבְהַדְּוָה גּוֹנָא ת"ח מִתִּיר
לְעַצְמוֹ וּק"ל.

הַלְכוֹת נְדָרִים פָּרָק א' הֶלְכָה י"ד וְכֵן הָאוֹמֵר פִּירוּשָׁלַיִם וְכו' דַּע דְּפָרָק הָאִישׁ מְקַדֵּשׁ דָּף
נ"ד אוֹקְמוּהָ הָד מִתְּנִיתָק דְּקַתְּנֵי פִירוּשָׁלַיִם הוּא כַּמ"ד יֵשׁ מְעִילָה בְּשִׁירֵי הַלְשָׁכָ' וְכוּלָּהּ
מִתְּנֵי ר"י דַּס"ל הֵכִי אֲבָל אִם אָמַר יְרוּשָׁלַיִם לֹא אָמַר כְּלוּם אֲבָל לְהָד תִּנְא דַּס"ל אִין
מְעִילָה בְּשִׁירֵי הַלְשָׁכָה ס"ל אִף דְּאָמַר בִּירוּשָׁלַיִם לֹא אָמַר כְּלוּם כִּינּוֹן דִּירוּשָׁלַיִם לֹא מְקַדֵּשׁ
וְכֵן פִּי רַשׁ"י וְהַתּוֹס' ו"ל לְשָׁם וּמַעַתָּה תִּגְדַּל הַתִּימָא עַל רַבִּי ו"ל כִּינּוֹן דְּפָסַק בְּפָרָק ו'
מִהַלְכוֹת מְעִילָה דְּאִין מְעִילָה בְּשִׁירִים וּפָסַק בַּפ"ד מִהַלְכוֹת שְׁקָלִים דְּהַהִיכָל וְהַעֲזָרוֹת
וִירוּשָׁלַיִם נַעֲשׂוּ מִשִּׁירֵי הַלְשָׁכָה א"כ מִן כֶּרַח הוּא דִּירוּשָׁלַיִם נִתְקַדֵּשׁ אִם כֵּן אִיךְ פָּסַק כְּאִן
אִם אָמַר פִּירוּשָׁלַיִם אֲסוּר כֵּן הַקְּשָׁה הָרַב עֲצָמוֹת יוֹסֵף ו"ל בְּקִידוּשֵׁין וּמָה שְׁתִּירָץ דְּלִבְנָן
אִף דְּלִית לִיה מְעִילָה מ"מ אֲסוּר הוּא תְּמוּהָ דַּא"כ אֲמַאי קָאֵמַר הָד תִּנְא דַּאִם אָמַר
בִּירוּשָׁלַיִם לֹא אָמַר כְּלוּם מִשׁוּם דְּלִית בֵּיה מְעִילָה כִּינּוֹן דְּלִיכָא אִיסוּרָא וְלוֹמַר דְּאִיכָ' תִּנְא
שְׁלִישִׁי דְּהֵכִי ס"ל ז"א כִּינּוֹן דְּאִינוּ כְּנִמְצָ' וְעוֹד דַּע"כ לֹא אָמַרִינוּ מְעִיל' הוּא דְּלִיכָא אֲבָל
אִיסוּרָא אִיכָא הִינּוּ דְּנִקָא בְּאִיסוּ' עֲצָמוֹ אֲבָל לֹא אֵלִים לְמַתְּפַס נְמִי גַם דְּאִינוּ אֵלָא מְדַרְבָּנּוּ.

וּלְעִיקָ' הַקְּוִשְׁיָא אֲנִי תְּמוּהָ אִיךְ נַעֲלַם מִמֶּנּוּ פִירוּ' הָרַא"ש בְּנְדָרִים דִּי"א שְׁהִבִּיא מִשָּׁם
הִירוּשָׁלַיִם דְּהָא דְּאָמַר פִּירוּשָׁלַיִם הוּא עַל הַקְּרָבָן דְּקָרַב בִּירוּשָׁלַיִם ע"ש וּלפ"ז הִנְהָ תִּנְאִי
פְּלִיגִי בְּתַרְתִּי דַּת"ק ס"ל כִּינּוֹן דְּאָמַר פִּירוּשָׁלַיִם מִשְׁמַעוֹתוֹ עַל הַקְּרַב בִּירוּשָׁלַיִם אוֹ עַל
ירוּשָׁלַיִם עֲצָמָה דְּהוּא בְּנִינָה כִּינּוֹן דְּנִבְנִית מִשִּׁירִים דִּישׁ בּוֹ מְעִילָה וְהָד מ"ד ס"ל דִּירוּשָׁלַיִם
לֹא נִתְקַדֵּשׁ דְּאִין בּוֹ מְעִילָה וְגַם אִין בּוֹ מִשְׁמַעוֹ הַתְּפָסָה כִּינּוֹן דְּאִין הַקְּרָבָן מְכוּנָה עֲלֵיהָ
עַד שְׁיֵאמַר בְּהַדְּיָא כְּדָבָר הַקְּרַב בִּירוּשָׁלַיִם וְדוּק וְעֵינּוֹן לְהַר"ן שָׁם.

פָּרָק ד' הֶלְכָה ז' וּבִין קְדָשֵׁי מִזְבֵּחַ גְּלַמַּד מְהָא דְּאָמַרִינוּ בְּשִׁבְעוֹת דַּכ"ד ע"ב דְּמַקְשָׁה הַגַּמ'
עַל מָה דְּאָמַר רַבָּא דְּבַכּוֹלֵל חִיָּלָה שְׁבוּעָה אִף דְּבָא מַעֲצָמוֹ מִמִּתְּנִיתִין דְּקַתְּנֵי יֵשׁ אוֹכֵל
אֲכִילָה אַחַת דְּאֲמַאי לֹא תִנֵּי דְּנִשְׁבַּע בְּכוֹלֵל וְחִיָּב ו' חֲטָאוֹת וּמִשְׁנֵי.

מִדִּי דְּאִיתִיהָ בְּשִׁאֲלָה לֹא קַתְּנֵי וּפְרִיךְ הָרִי מִן קְדָשֵׁין וּמִשְׁנֵי בְּכּוֹר הָרִי מְבוֹאֵר אִף בְּקְדָשֵׁי
מִזְבֵּחַ מִקְּנֵי בּוֹ שְׁאֲלָה וְעֵינּוֹן לְהַרְבַּ כ"מ ו"ל וְרֵאִיתִי לְהַמ"ל שְׁהַקְּשָׁה עַל הָרַא"ש ו"ל דְּנִקָא
חֲכָם שְׁעוֹקֵר הַנְּדָר מִשׁוּם דִּישׁ פֶּתַח אוֹ חֲרָטָה אֲבָל קַהֵל כְּשִׁמְתַחְרָטִי וּמִתִּירִים דְּנִקָא מִכָּאן
וּלְהַבָּא וְלֹא לְמַפְרַע וְכו' וְלֹא יַדְעָתִי מָה חִילּוּק יֵשׁ כִּינּוֹן דְּהָא דְּחֲכָם ע"י חֲרָטָה עוֹקֵר הַנְּדָר
מִשׁוּם דְּחֲרָט עַל מָה שְׁנָדָר וּבְרָצוֹנוֹ שְׁלֹא נָדָר כְּלָל גַּם הַקְּהָל נְמִי הַחֲרָטָה הִיא בְּרָצוֹנָם
שְׁלֹא נָדָרוּ כְּלָל וְכ"ש לְפִי מ"ש הָרִיב"ש ס' קפ"ה דְּטַעַם דְּקַהֵל מִתִּירִין לְעַצְמָם דְּכְשִׁנְדָרוּ
אוֹ הַחֲרִימוּ כְּאֵלוֹ הַתְּנוּ בְּשַׁעַת הַחֲרָם שְׁאִם יִרְצוּ לְהַתִּי' בֵּין בְּטַעֲנָה בֵּין שְׁלֹא בְּטַעֲנָה אֵלָא
בְּרָצוֹן פְּשוּט שְׁיִוְכְלוּ לְהַתִּיר וְכִינּוֹן שְׁהַתְּנוּ כֵּן בְּשַׁעַת הַנְּדָר כְּנִדְאִי נַעֲקֵר מְעִיקְרוֹ וְעֵינּוֹן
לְהַתּוֹס' ו"ל בְּשִׁבְעוֹת דָּף כ"ט ע"ב בַּד"ה כִּי ע"ש.

פָּרָק ז' הֶלְכָה ב' כְּגוֹן הַרְחָבָה וְכו' יֵשׁ לְדַקְדָּק אֲמַאי לֹא כְּתִב ג"כ חוֹמַת הָעִיר וּמִגְדְּלוֹתֶיהָ
וְכָל צְוֹרְכֵי הָעִיר דְּבָאִים נְמִי מִשִּׁירֵי הַלְשָׁכָה כַּמ"ש פ"ד מִהַלְכוֹת שְׁקָלִים וְהַתִּי"ט תי'

משום דאיכא למ"ד דאין באים משירי הלשכה וכמ"ש הרא"ש ו"ל בנדורים דף י"א ע"ש ואינו מעלה ארוכה לדעת רבי ו"ל גם מדקאמר הש"ס בכתובות דף ק"ג זוהי ששנינו חומת העיר באין משירי הלשכה משמע דמוספם וליכא למ"ד דאין באין גם מסוגיא דפרק האיש מקדש דף נ"ד מוכח דהא דתנן חומת העיר באין משירי הלשכה הוא מוספם ואין מי שחולק בזה דאל"כ מאי מקשה הגמ' משם דילמא ר"מ ס"ל פאינד דר"י דאף דאמר בירושלם לא אמר פלום דהכי עדיף מלהגיה דבריו דכמה סתמיות הוועמדו דלא כר"מ ונהך מ"ד דירושלם לא נתקדש' משום דס"ל אין מועלין בשירי הלשכה ומעתה צריד לדחוק בדברי הרא"ש ו"ל דסבר דחומת ירושלם פאלו לא אתו משירי הלשכה וילעיק' השושניא אפשר לומר דחומת העיר דמותר לישב דלא ניתנה למלאכי השרת כמ"ש רש"י פרק האיש מקדש דהנאטו מותרת לכך אינה תופס' אבל הא ק"ל דצריד להבין דמ"ש הר הבית וצנורות דהוא של הפקר מרחב' ומרחץ וכו' דהו של שותתין א"ו דהאי תנא ס"ל פהך ברייתא דפ' ש"ד גזרות דק"ו ע"ב דקתני מנבס ונהצרות באים מקדשי ב"ה חוץ לחומת העירה באים משירי הלשכה זוהי ששנינו חומת העיר וכו' באים משירי הלשכה וכינן דהבור וצנורות שהם מב"ה הו של הפקר אבל חוץ לעירה שפאים משירים דיד כל ישראל בו הו של שותפין ונהו דקתני עולי בבבל לדוגמא דהם התנדבו לבנות הבית אף לרבי ו"ל דפסק דהכל באים משירי הלשכה קשה וש"ר לרבי שכת' דכינן דזכות מועט הוא לא הני רשות ע"ש: פרק ט' הלכה י"ח הנודר עיין מ"ש הראב"ד ו"ל ומ"ש מרן ו"ל ע"ש ולעד"ן דהראב"ד ו"ל לא גריס בגמ' אלא דאמר לאשתינא ממים דאתא מפרת אלא גריס קאמר רב יהודא אומר רב כל הנזרות וכו' וכן התוס' דבכורות דף מ"ד הביאו הך דרב הנודר ממי פרת ולא הביאו הנודר ממיא דאתי מפרת דכינן דקושניתו היא דאמאי נאסר בכל הנזרות אפי' חדקל ופישון וגיחון דהא אין נקראים פרת משום דס"ד לאו מפרת אתו ונאהא השיב לו דכל הנזרות מפרת קא אתו פינן דנדר ממי פרת אף המשכה שלו נאסרת והני ממש דומיא דהא דאמר רב פהנא הנודר ממערת שמיים אסור בכל הירדן ואפי' נשתנה פינן דהעיקר המעיין נתפס בנדר והמים הנמשכים ממנו כולו אסור דהא לא אמר מיא דאתו ממערת פמייים ונהו דקדוק לישוט שכתב דאמרי' לשם מעיין הנדור וכו' ולדעת רבי אפשר לומר דפליג אדרב ולכך לא הביאו: הלכות נזירות פרק ב' דין י"ט פדי שיצטער ויחזור לרשות רבו וקשה דהאי טעמא לא איתמר בגמ' אלא למאן דאית ליה דשמואל אבל למאן דלית ליה דשמואל מדינא אסור לשמות משום דאין נפשו קנויה לו וכינן דרבי' פסק בה' עבדים דצריד ג"ש למאי צריד להאי טעמא ונראה דרבינו גרים דכ"ע לית להו דשמואל והני סתמא דהש"ס מוספם להלכה דקי"ל כר' ור"י דס"ל דצריד ג"ש פמבנאך בהניזו נו דל"ז דאינו ענין לקאן דהא לכ"ע בקאן לא הני הפקר אלא פליגי בתשנתא דרביה וכן פי' רש"י ו"ל: פרק ה' הלכה ח' שכל אחד מהם בלאו אחד הוא וקשה דכל לאו יש בו שני דברים כמו נא ומבושל וכן שאור ודבש כפר פתבתי בפ"ח מהלכות ק"פ דכינן דהכא יש גילוי הני פאלו כתי' לאו בכל אחד ואחד יע"ש ודלא כהל"מ ו"ל דהכרית מברייתא דקתני לוקה חמש דכבר כתב ו"ל בד"ה אמ' ר"פ דרבא מתרץ אפי' אכל פולם יחד אינו לוקה אלא אחת

ועוד לפי דבריו תיקושי ליה מאי שנא מנא ומבןשל וכמו שהק' הרב גופייה בהלכות מו"ל ע"ש אבל לפי מ"ש אהי שפיר ויש להכריח זה מדלא הביא הש"ס הך ברייתא אפלוגתא דאמוראים בשום מקום ולנישבה לדעתם למר פדאית ליה ולמר פדאית ליה: גם יש להכריח מדפריד הש"ס בפ"ק דתמורה גבי לא תקטירו אימורי ב"מ למזבח דרבא ס"ל אינו לוקה אלא אחת משום דהוי לאו שבבבלות מבריית' דקתני לוקה חמש ואוקמוה בתיובתא ולא הביאו הך ברייתא דלא קתני חמש לומר דאינו לוקה אלא אחת משום דהוי לאו שבבבלות אלא נדאי פשיטא ליה להש"ס פנין דליכא גילוי גבי נזיר בנדאי לוקה) חמש קאמר ולא פליג דבר אלא אלאו דמכל אשר יעשה דאינו מפורש אמנם דלפי' רש"י דלרבא ס"ל דאף אם עשה פולם אינו לוקה אלא אחת א"כ אמאי אוקמוה בתיובתא פנין דפשיטא ליה להש"ס דהך ברייתא הכי ס"ל דאף אם עשה פולם אינו לוק' אלא אחת וכמו שפי' בהדיא דרבא מתרץ לה כטעמיה הו"ל לומר אנא דאמרי כהך ברייתא דס"ל דאין לוקה אלאו שבבבלות וסברת רכא הכא היא סברת אביי ולעד"ן דמפאן יצא לרבי' ז"ל דאף באיסור מפורש לאו שבבבלות ות דהכא אף דהווי מפורשין איצטריד לגלויי דלקי אכל חד ודלא כהתוס' וכבר בהל' ק"פ פ"ח פתבתי דעתם ע"ש ודו"ק: פרק ו' הלכה ט"ו איני מביא על טומאתו אלא קרבן אחד עיין מ"ש מרן ז"ל והל"מ ז"ל וקשה לי לפי דבריו מאי מקשה הש"ס אמאי לא אוקמוה פרבי דילמא משום דלא דמי להנהך דהוי טומאות מחולקות ומתחלה עלה בדעתי לומר דרבי' הוקשה לו מאי דאמר רבא בכריתות דף ח' גבי מאי דאוקמוה ברייתא בנב בעל ג' ראיות מק' רבא הו"ל למתנגיה גבי חמשה שמביאין קרבן על טומאות הרבה ומאי קושניא פנין דטומאה אריכתה הוא לא הו"ל למיתנגייה וכמו שהק' שם התו' ולכך מפרש רבי' דלרבא אתניא מתני' אף כרבו וכגון שנטמא בליל שמיני אחר טהרתו בשביעי וכו' וכיין דיצא לשעה ראויה לא הוי טומאה אריכתה ור"ח דלא מוקי לה פרבי משום דס"ל לילה לאו מחוסר זמון וחיוב קרבן על כל אחד והש"ס דדחי התם ואמר הא בהא פליא משום דדחיקא לומ' דר"ח לא אתי כהילכתא דקי"ל לילה מחוסר זמן אבל רבא ס"ל דלא אמרי' הא בהא פליא פנין דנטהר בשביעי וליל שמיני פנין דמביא קרבן ליומו לכך קרי ליה טומאות הרבה והוי ממש דומיא דנב: אבל אחר העיון נ"ל דלאו מילתא היא פלל דא"ה לרבא מנינא למה ליה דקתני חמשה דמפח זה אוקמוה בגמ' לאפוקי מרבי' והיינו משום דס"ל למתני' דהא בהא פליא והוי טומאה אריכתה וצ"ל כמו שתי' התוס' לחלק בין זב אשר ע"כ נ"ל דס"ל לרבינו ז"ל ע"כ לא אמדו בגמ' דליל שמיני לא הוי טומאות הרבה ולכך לא מתוקמה פרבי אלא דוקא משום דליל ח' לאו בר קרבן ולכך לא חזיילה עליה גזירות טהרה כדי לקרא טומאות הרבה ולא חשיב אלא טומאה אריכתה אף לחכמים היכא דנטמא בח' בנדאי קרי ליה טומאות הרבה דאותו יום ראוי לקרבן מיקרי יצא לשעה ראויה אלא לענין מנייה גזרת הכתוב דאינו מונה אלא משעת הקרבן ולעד"ן דזה מוכרח דא"כ הו"ל להש"ס לומר לאפוקי מחכמים פן נ"ל לנישב פסק רבינו ז"ל ודו"ק: הלכה י"ז ואם עד שלא נזרק עליו אחד מן הדמים וכו' עיין במ"ש מרן ז"ל דהא דקאמר בגמ' זריקה רצ"ל זריקת שאר דמים ונכון ליאמר בדע' רבי' ועיין להתוס' בפ' כ"צ

דְּכַתְּבוּ הַפֶּה זֶה וְהַכְּרִיחוּ שֵׁם מֶהֱךָ מִתְּנִי דְקִתְּנִי נִזְרַק אֶחָד מִן הַדָּמִים וְנִטְמָא אִינוּ סוֹתֵר
ע"ש אֵלָא שְׁאֲנִי תַמְיָה דְמָה רְאִיָּה הוּא זֹו דְהֶתֶם מִיְיָרִי שְׁנִזְרַק בְּטַהֲרָה וְלִכְּוֹד אִינוּ סוֹתֵר
אֲבָל הֵם נִטְמָא קוֹדֵם זְרִיקָה בְּטוֹמְאָה יְדוּעָה וְנוֹדַע אַחַר זְרִיקָה וְדָאי סוֹתֵר וְכִמוּ שְׁאֲמָרוּ
בְּמִתְּנִי בַפ' כ"צ מִפְּנֵי שְׁאֲמָרוּ נִזִיר וְעוֹשֶׂה פֶסַח הַצִּיץ מְרַצָּה עַל טוֹמְאָת הַדָּם וְאִין הַצִּיץ
מְרַצָּה עַל טוֹמְאָת הַגּוֹף וְהֶתֶם מִיְיָרִי בְיוֹדַע אַחַר זְרִיקָה לִכ"ע וְכִמוּ שְׁאֲמָרוּ בְּגַמ' דְהֶךָ
מִתְּנִי ע"ש אַף בְּטוֹמְאָת הַתְּהוֹם אִם נוֹדַע אַחַר זְרִיקָה אַף שְׁנִיטְמָא קוֹדֵם זְרִיקָה הַצִּיץ
מְרַצָּה וּא"כ מֵאֵי קוֹשְׁיָא לְהוּ מֶהֱךָ מִתְּנִי וְלֹא יְדַעְתִּי אִיךָ ס"ד לַפ' דְהֶךָ דְקִאָמַר מֶר בַּר
רַב אֲשֵׁי קוֹדֵם זְרִיקָה הוּא קוֹדֵם זְרִיקָת שְׁאָר דָּמִים דְהָא דוֹמְיָא דְפֶסַח קִאָמַר וּמִפְּחָ זֶה
ס"ל לְהֶרְמַב"ם ז"ל דְמֶר בַּר"א לֹא קִאָמַר אֵלָא בְּפֶסַח אֲבָל גַּבִּי נִזִיר בַּעֲלִי דְנוֹדַע לֹו אַחַר
זְרִיקָת הָאֶחָד וּמַעְתָּה צ"ל דְהֶךָ דְתְּנִי בְּפִרְיָתָא נִזִיר וְעוֹשֶׂה הַפֶּסַח טְהוֹר הָא כִּדְאִיתָא וְהָא
כִּדְאִיתָא לְגַבִּי נִזִיר טְהוֹר לְזִרוּק שְׁאָר דָּמִים וְגַבִּי פֶסַח טְהוֹר לְזִרוּק הַפֶּסַח וּמַעְתָּה שְׁפִיר
קִמְתָּמָה עַל מֶר בַּר רַב אֲשֵׁי דְנוֹדַי דְלֹא אֶתָּא לְאֲשְׁמוּעִי אֵלָא עַל הַפֶּסַח דָּאי עַל הַנִּזְוִיר
כְּבָר שְׁמַעִי לְהַ מֶהֱךָ מִתְּנִי דְעַד שְׁלֹא גִילַח נוֹדַע לֹו סוֹתֵר וְהִיָּנוּ מִשּׁוּם דְכָר הַמַּעֲכָב מִיָּנָה
נִשְׁמַע לְרַבְּנָן דַּס"ל דְזְרִיקָה מְעַכְבָּת וְדָאי בְּנוֹדַע לֹו קוֹדֵם זְרִיקָה אִין מְרַצָּה צִין וְעוֹד
מִדְקַבַּע לַפ' הֶךָ דִּינָא גַבִּי הֶךָ מִתְּנִי דְפֶסַחִים וְלֹא גַבִּי דְנִזִיר מִשְׁמַע דְחִידוּשׁוֹ לֹא בָּא אֵלָא
לַפ' גַּבִּי פֶסַח וְלָכֵן מִקְשָׁה שְׁפִיר מְבַרְיָתָא דְתְּנִי נִזִיר וְעוֹשֶׂה פֶסַח טְהוֹר וְלְגַבִּי פֶסַח טְהוֹר
לְגַמְרִי אַף קוֹדֵם זְרִיקָה וּמִשְׁנֵי דְכִי אִיתְּמַר נְמִי דְאָפִי קוֹדֵם זְרִיקָה נְמִי הַצִּיץ מְרַצָּה וְלֹא
דְמִי לְנִזִיר וְהַשְׁתָּא מֵאֵי דְקִאָמַר מֶר בַּר רַב אֲשֵׁי קוֹדֵם זְרִיקָה אֶתִי שְׁפִיר כְּפִשְׁטִיָּה דְקוֹדֵם
זְרִיקָה מִשְׁשׁ וְלֹא צְרִיף לִידְחַק דְקוֹדֵם זְרִיקָת שְׁאָר דָּמִים בְּהָא לֹא מִיְיָרִי בְּפֶסַח וְאִין צְוֹרֶף
לַמ"ש הַכ"מ ז"ל: וְרִאִיתִי לְהַר' ל"מ ז"ל שִׁכ' כֹּן וְכַתֵּב שְׁכֹן תִּירְצוּ הַתּוֹס' בַּפ' בְּתֵרָא דְנִזִיר
וְאַחַר הַמְּחִיל' לִיתָא לַע"ד דְהָא כְּתָבוּ שֵׁם דְכִינּוּן שְׁנַשְׁחַט הַפֶּסַח וְכו' וְכָל הָעוֹמֵד לִיְזַרְק
כְּזִרוּק דְמִי וְכו' א"כ לַפ' ז' אַף לְרַבְּנָן גַּבִּי נִזִיר נְמִי פִינּוּ דְעוֹמֵד לִיְזַרְק כְּזִרוּק דְמִי וְאַף
דְנוֹדַע לֹו קוֹדֵם זְרִיקָה הַצִּיץ הַרְצָה אֵלָא דְהָא דְכַתְּבוּ דְלְגַבִּי עוֹשֶׂה פֶסַח מִיְיָרִי לּוֹמַר דְאִתְּנָא
אַף כַּר"א דְלִדְיָדִיָּה אַף דְאָמְרִי גַבִּי נִזִיר כְּזִרוּק דְמִי פִינּוּ דְמַחְזִיק וְתַגְלַחַת וּמַעֲכָבָ אַף
דְנוֹדַע אַחַר זְרִיקָה סוֹתֵר לָכֵן כְּתָבוּ דְמִיְיָרִי בְּעוֹשֶׂה פֶסַח וְאִתְּנָא אַף אֵלִיָּבָא דַּר"א אֲבָל
אֵה"נ לְרַבְּנָן מִיְיָרִי בִין בְּפֶסַח בִּין בְּנִזִיר וּבְהִכִּי נִיתָא לִי דְלֹא כְּתָבוּ לִיְשִׁיב הֶךָ בְּרִיָּתָא
דְקִתְּנִי נִזִיר וְעוֹשֶׂה פֶסַח טְהוֹר דְמִשְׁמַע כִּי הִדְדִי נִינְהוּ אֵלָא וְדָאי מִשּׁוּם דַּס"ל דְהֶךָ בְּרִיָּתָא
כְּרַבְּנָן וְכוּ נְמִי כְּנוֹנְתָם בַּפ' כ"צ שְׁכַתְּבוּ הָאֵי סְבָרָא דְעוֹמֵד לִיְזַרְק וְלֹא הָעֵמִידוּ הֶךָ בְּרִיָּתָא
אֵלָא כְּרַבְּנָן אֲבָל לַר"א צ"ל דְלֹא אֶתָּא הִילְכְּתָא אֵלָא לְפֶסַח וְסִמְכוּ אַדְבָרֵיהֶם בְּנִזִיר וְדְלֹא
כְּמַהֲרָש"א שֵׁם אֲבָל וְדָאי דַּעַת הֶרְמַב"ם ז"ל לֹא ס"ל דְכִינּוּן דְנִשְׁחַט כְּזִרוּק דְמִי דַּר"כ אַף
בְּנִזִיר נְמִי וְאִינוּ יוֹדַע טַעַם לָנָה לְדַעַת הֶרְמַב"ם ז"ל וְלַחֲלַק בִּין נִזִיר לְעוֹשֶׂה פֶסַח אִם לֹא
שְׁנֵאמַר דְהִכִּי גְמִירִי בְּפֶסַח וְלֹא בְּנִזִיר וְדוּחַק וְעוֹד קִשָּׁה לִי מֵאֵי דְאִיתָא בְּתוֹס' וְהִבִּיאוּ
רַש"י בְּמִתְּנִי בַפ' כ"צ דְאָמְרוּ קְבָר הַתְּהוֹם הִנְהוּ בְּפִית שְׁנַכְנִסַת בּוּ אִם עַד שְׁלֹא הִבִּיא
פֶסַחוּ נוֹדַע לֹו חִיָּב בְּפֶסַח ב' וְכו' וּא"כ הִכִּי קִאָמַר מֶר בַּר רַב אֲשֵׁי אַף דְנוֹדַע לֹו קוֹדֵם
זְרִיקָה הַצִּיץ מְרַצָּה וּפְטוֹר מַפ"ב וְהַתּוֹס' שֵׁם תִּירְצוּ לָנָה דְאִיְיָרִי הִכָּא אַחַר שְׁחִיטָה וְהֶתֶם
מִיְיָרִי בְּקוֹדֵם שְׁחִיטָה וְרַבִּי כְּתַב בַּפ"ו מַה' ק"פ דָּאִם נִטְמָא בְּטוֹמְאָת הַתְּהוֹם שׁוֹחֲטִים וְאוֹכְלִים

פסחו וא"כ מה יענה להך ועוד קשה מ"ש הרמב"ם שם דין י"ב מי שעשה פסח בחזקת
שהוא טהור נאח"כ נודע לו שהיה טמא בטומאת התהום אינו חייב בפ"ב וכו' דמשמע
בדיעבד דוקא אבל לכתחיל צריך לעשות פ"ב וזה באמת סותר דבריו לעיל שכתב שוחט
לכתחילה.

אשר ע"כ נ"ל ליישב הפל דרבינו הוקשה לו קושיות התוס' דהא נדאי פיון דזריקה
מעפכת אפי' טומאת התהום סותר כמו לר"א ואין לתרץ כמו שתי' התוס' דכיון שנשחט
כזרוק דמי דא"כ אמאי קאמרי רבנן נזרק עליו אחד מן הדמים ונטיטמא אינו סותר דכיון
דתלוי בשחיטה הכי הו"ל למימר נשחט אחד מן הקרבנות ונטיטמא ויש לחלק בזה בין
טומאת התהום בין טומאה ידועה דהא הציץ מרצה על התהום ואין מרצה על הגוף אמנם
בירוש' דנזיר קאמר דכמו לר"א מחלק בין קודם גילוח לאחר גילוח כה' לרבנן מחלקין
בין קודם זריק' לאחר זריקה ואם איתא בין קודם שחיטה לאחר שחיטה הו"ל למימר
ועוד דמנ"ל למימר דמאי דקאמר מר בר רב אשי קודם זריקה הוא מייירי לאחר שחיטה
גם הברייתא דקתני משמע טהור אף קודם שחיטה ומה שהכריחו מהך תוספתא שהביאה
רש"י ז"ל לא משמע כן דשם קאמר דין טומא' ידועה דאף דנודע לו משעה שעשה פסחו
צריך לעשו' פ"ב ובתר הכי מחלק בטומאת התהום בין עשה ללא עשה דהדבר ברור
בגונא דטומאה ידועה קמחלק בטומאת התהום והתם נדאי איירי בלאחר זריקה נמי
אשר מפל זה ס"ל לרבי' דבברייתא דתוס' נמי מייירי באחר זריקה אף התם דוקא בידעי'
דנטמא נדאי בטומאת התהום וכמו שאמרו קבר תהום הנה בבית שנכנסת בו או תחת
האבן שישבה עליה דנדאי נטיטמא לכה' מחלקינו בין קודם זריקה לאחר זריקה אכל הך
ברייתא דנקט גונא אחריתי דהמוציא מת מושב לרוחבו של דרה' ולא נקט הך גונא
דתוס' הוא לומר דאף קודם זריקה הוא טהור לזרוק והיינו טעמא משום דלא נטמא בנדאי
דאפשר שלא נגע וכמ"ש הרמב"ם בה' ק"פ ואדהכי פיון דבס' טומאה קאי זורק לכתחילה
והיינו דמק' הגמ' מנהלמר בר רב אשי דמיכרח הוא דהא דמחלק מר מייירי בספק טומאה
דאי בנדאי טומאה מאי אתא לאשמעינן דהא ברייתא ערוכה בתוס' מבוארת היא אלא
נדאי דבא לומר דאף בספק איכא חילוק ולכה' הק' שפיר מהך ברייתא דבספק טומאת
התהום אף קודם זריקה ומפח זה הגיה דבריו ואין להקשות לפי"ז מאי חידושהא אתא
לאשמועינן משום דמתני' טעוניה לומר דוקא אחר זריקה כמו טומאת הדם לכה' אתא
לומר דלא בכל גונא' בטומאת דם הוא אלא דאיכא גונא דאף קודם זריקה נמי מרצה
ולפ"ז ניחא קושיות התוס' דהא דמחלק בנזיר בין קודם גילוח לאחר גילוח הוא מייירי
בנדאי נטיטמא ולכה' קאמר דאם יודע קודם גילוח סותר וכמו כן לרבנן וכמבואר בתוספתא
ובהכי נמי אתנח לן מאי דאיתא בגמ' דנזיר דף ס"ג ע"ב גבי הך ברייתא דהמוציא מת
בד"א במהלה ברגליו אבל טעון ורכוב אפי' מיז ועושה פסח נמי טמא ולכאורה אין לו
מוכן ועיין שם ברש"י שכתב טענות הוא אמנם לפי האמור ניחא דהתם מייירי בספק ולכה'
דוקא במהלה דאפשר שלא יגע אבל אם הנה טעון דאי אפשר שלא יגע טמא וצריך
לעשות פ"ב וסותר נזירות וכאמור בתוספתא.

והשפא אתו פסקי רבי' פהוגן דבהלכות ק"פ מעיקר' כתב דין הספק דהיינו הך המוצי'
מת וכתב בהדיא דכיון שהוא ספק ה"ז עושה פסחו לכתחילה עד שיבדע בנדאי שניטמא
בו ר"ל דהשפא אינו עושה לכתחילה אלא דוקא אם נודע לו לאחר זריקה כמו שפסיק
שם והיינו הך דינא דתוס' וכאן בהלכות גזירות מעיקרא כתב דין אם נטמא בנדאי ולכך
כתב לחלק בין נודע לו לאחר זריקה לנודע לו קודם ובפ"ט מהלכו' אלו כתב דין הספק
הך דהמוציא מת וכו' והיינו ממש כפסח ודלא כהכ"מ והלח"מ ז"ל אלא דשם כתב דאפי'
טומאה ידועה טהור וכבר תמהו עליו הכ"מ והל"מ ז"ל בזה יע"ש.

ובהכי ניחא לי מה שפסק רבינו ז"ל בפ"ד מהלכו' כ"מ דין ו' פהו שעבד ואח"כ נודע
שהוא טמא אם ידועה כל קרבנות שהקריב פסולין ואם היא טומאת התהום וכו' וכל
קרבנות שהקריב נרצה ע"כ והק' הכ"מ ז"ל דהא פסק בהלכות ק"פ דאף לכתחילה שוחט
וכו' ותי' דהתם שאני דהיא מצוה עוברת וכו' ולא ידעתי איך נחה דעתו בזה דכיון דהדין
דין אמת דמרצה אף לרבינו לכתחילה מנ"ל לחלק בזה שלא חילקו הגמ' ומה גם דאף
גבי נזיר פסק רבינו בפ"ט דטהור לכתחילה אף לפי האמור ניחא טפי דהתם דוקא
בטומאת התהום דספק אבל בנדאי דוקא בנודע אחר זריקה וכמבואר ולכך כתב רבינו
ז"ל פהו שעבד ואח"כ נודע וכו' כל הקרבנות שהקריב נרצה אף מ"ש ואפילו נודע לו
שהוא קודם זריקת הדם וזרק הנרצה שהציץ מרצה על טומאת התהום אף על פי שהוא
מזיד יש לתמוה דכיון דאם נודע לו קודם זריקה קתני בבריית' דסותר ומביא קרבן
טומאה הרי ברור דאין הציץ מרצה בנודע לו קודם זריקה ומנ"ל לחלק בין לכתחילה
ודיעבד בזה וי"ל דיצא לו זה מהא דקאמר מר בר רב אשי אלא אפי' קודם זריקה נמי
מרצה דבמאי קמיירי אי בנדאי טמא בטומאת התהום הא אמרינו בהדיא דסותר אי בס'
טומאה וכי ברייתא אתא לאשמעינו דקתני טהור ואין לומר כמ"ש לעיל דמתני' טעויתה
וכו' דא"כ הו"ל למינקט לישנ' דטהור כמו שהיא פברייתא אלא נדאי דבספק טומאה לא
בעי ציץ וכדמשמ' מלישנא דטהור דאין פאן טומאה דליבעי ציץ עליה גם רבינו לא הביא
ריצוי ציץ גבי ס' טומאה ולכך מתניתין דקתני נטמא טומאת התהום הציץ מרצה עכ"ל
דבנדאי טומאה הוא וכן משמע מלישנא דנטמא ומוכרח לומר דנודע לו לאחר זריקה
לכך אתא מר בר רב אשי לומר דאף דנודע לו קודם איירי וזרק דיעבד הנרצה ודקדק
בלשונו ואמר ל"ת דנודע לו לאחר זריקה הוא דמרצה הוא משום דכיון דבנדאי טומאה
מיירי דוקא לאחר זריקה לא מרצה לכך אתא לומר אפילו נודע לו לפני זריקה נמי מרצה
והיינו מדלא חלק תנא דמתניתין בין נודע ללא נודע בטומאת התהום משום דבגזרק
מיירי ואם פן אפילו נודע לו לפני זריקה מרצה פיון דבדיעבד הוא וכבר רבי' ביאר זה
בפ"ד מהלכות ק"פ במ"ש שם בדין ב' נטמאו הבעלים אחר שחיטה לא יזרוק ואם זרק
לא הנרצה שאין הציץ מרצה על טומאת הגוף אם נטמא בטומאת התהום ר"ל דאם נטמא
אחר שחיטה וזרק הנרצה הרי דאף דנודע לו קודם זריקה וזרק הנרצה והיינו דכתב נמי
וכמבואר בה' כ"מ ודוק: הלכה י"ח אינהו טומא' התהו' ועי' מ"ש הרצ"ב ד' דיש סיוע
לפי' רבי' מדאמר בגמרא תהום דזיבה התירו ע"ש ואני תמיה איך נעלם מעיניו סוגיא
ערוכה דפרק כ"צ דשם אמרו בהדיא דהו' בריית' דר' חייא אתא למעט ט"ש ואדדכי

שפיר אָמרו בְּנֵזִיר דְּלֵעוּלָם ס"ל לְמַפְרַע דְּאוֹרֵיִתָא וּתְהוּם דְּזִיבָה הִתִּירוּ וְהָךְ תִּנָּא ס"ל דר' חֵיָא לֹא בָא לְמַע' אֶלָּא ט"ש וּכְמוֹ שְׁהַעֲמִידוּ בְּפִרְק כ"צ דְּמַפְשֵׁט פְּשִׁיטָא לִיה דְּכֹהֵן מְרַצָּה בְּטוּמְאַת הִתְהוּם וּא"כ אֶתָּא ר"ח לְמַעַט ט"ש וּא"כ אִיךְ פְּתַב רַבִּינוּ דְּאַתָּא לְמַעַט הִרוּג דָּאם כֵּן מַאי פְּשִׁיטָא לִיה מִהֲכָא דְּכֹהֵן מְרַצָּה בְּטוּמְאַת הִתְהוּם אֶלָּא וּדְאִי דְּהָךְ לְמַעוּטִי הִרוּג נִפְק"ל מְדַבְעִי שְׁאִין מְפִירִין אוֹתוֹ אַחַד בְּסוּף הָעוּלָם וְזֵהוּ פּוֹנוֹת דְּבָרֵי הָרֹאב"ד ז"ל. אֶלָּא דְּמָה שְׁאַנִּי תְּמִיָה שְׁלֵא תִּפְס עָלֵיו מִהֲגַמ' וּלְכֹךְ פְּתַב דְּאַתָּא לְמַעוּטִי תְּהוּם דְּזִיבָה דַּס"ל כַּמ"ש בְּנֵזִיר וְדִלְמָא תְּהוּם דְּזִיבָה הִתִּירוּ הוּא בְּדִרְךָ דְּחִיָּה אִתְּמַר דְּמַפְרַע מְדַרְבְּנָן תּוּ לֹא אֶצְטְרִיךְ לִוְמַר תְּהוּם דְּזִיבָה הִתִּירוּ אוֹ אֶפְשָׁר דְּלַרְבְּנָן ס"ל תְּהוּם דְּזִיבָה לֹא הִתִּירוּ וּבְהִכִּי פְּלִיגִי רַבְּנָן וּר"י וְהָךְ תִּנָּא דר' חֵיָא אֶתָּא לְמַעַט ט"ש דְּלֹא כַּהֲל"מ ז"ל דְּכַתְּב דר"י לִית לִיה הָךְ דר' חֵיָא וְהָיִי דְּכַתְּב הָרֹאב"ד ז"ל לְמַעוּטִי תְּהוּם דְּזִיבָה ה"ה דְּמַצִּי לְמִינְקֻט לְמַעַט ט"ש וְכֵן רַש"י בְּנֵזִיר דַּס"ג גְּבִי וְלֹא אָמְרוּ אֶלָּא לְמַת בְּלַבַּד פְּתַב וְז"ל אֶבְל זָב וְזָבָה לֹא אֶלָּא דְּאֶפְשָׁר שְׁלֵא פְּתַב לְמַעַט ט"ש מְשׁוּם דַּס"ל דְּעַדִּין בְּעֵינָא דְּרַמִּי בַר חֲמָא קִינְמָא בְּתִיקוּ וְכִינּוּן שְׁפֵן לֹא אֶפְשָׁר לִוְמַר לְמַעַט ט"ש אֶתָּא דָּאם כֵּן תִּפְשׁוּט לְמ"ד שׁוֹחֲטִין וְזוֹרְקִין עַל ט"ש אַךְ לְדִידִין דְּקִי"ל דְּכָל אַת"ל פְּשִׁיטוּתָא שְׁיָךְ לִוְמַר לְמַעַט שְׁרָן נְמִי גַם בִּירוּשְׁלָמִי דַּפ"ב דְּנֵזִיר הִלְכָה ב' הִבִּיאוּ הָךְ בְּרִיִּיתָא וְהַעֲמִידָה לְמַעוּטִי זָב וְזָבָה מְשׁוּם דַּס"ש אִתִּי מִק"ו וְהִינּוּ מְשׁוּם דְּטוּמְאַת הִתְהוּם לְאוּ הִלְכָה הִיא ע"ש אִיךְ שְׁיִהְיָה לֹא מְצִאתִי סִיוַע לְדְּבָרֵי רַבִּינוּ בַּמ"ש דְּאַתָּא לְמַעַט הִרוּג וּבְאַמַּת דְּלִשׁוֹן רַבִּינוּ בְּחִיבּוּרוֹ אֶפְשָׁר לְדַחֵק דְּמַאי דְּקִאָמַר אֶבְל הִרוּג לֹא שְׁהָרִי יוֹדַע בּוֹ וְכו' הוּא קָאִי אַרִּישׁ דְּבָרֵיו דְּקִאָמַר שְׁאִין אָדָם מְפִיר וְכו' אַךְ בַּפִּיה"מ בַּפ"ב דְּנֵזִיר מְשַׁנָּה ד' פְּתַב וְז"ל וְעוֹד אָמְרוּ לֹא אָמְרוּ טוּמְאַת הִתְהוּם אֶלָּא לְמַת בְּלַבַּד לְאַפּוֹקִי הִרוּג דְּלֹא וְכו' ע"ש וְצ"ע.

פִּרְק ט הִלְכָה י"ח וְאַעֲפ"י שְׁהִיא טוּמְאַת יְדוּעָה עֵינּוּ בְּהָרֹאב"ד ז"ל וְכַתְּב מְרָן ז"ל דְּרַבִּינוּ מְפָרֵשׁ אַרִּישָׁא קָאִי ע"ש וְצ"ע דַּא"כ אִמָּאִי לְתִירוּמָה טָמֵא פִּינּוּ דְּהוּא סָפֵק בַּר"ה. פִּרְק י' הִלְכָה ח' אֶבְל הָעוּלָה וְהָאֲשָׁם אֵינּוּ מְעַכְבִּין.

עֵינּוּ הָרֹאב"ד ז"ל וּמְרָן ז"ל פְּתַב דְּלַרְבְּנָן אֵינּוּ מְעַכְב ע"ש נ"ל דְּכּוֹנוֹתוֹ הִיא דּוֹקָא הֲכָא מְשׁוּם דְּנֵזִיר הוּא וּס"ל לְרַבְּנָן דְּאַשְׁם נֵזִיר אֵינּוּ מְעַכְב וּלְכֹךְ גְּבִי סָפֵק מְצוּרַע פִּינּוּ דְּנֵזִיר הוּא אָמְרִי אֵינּוּ מְעַכְב אֶבְל מְצוּרַע לְחוּדִיָּה וּדְאִי אֶשְׁמוּ מְעַכְב כֵּן פְּתַב בַּפ"א מִהִלְכוֹת מַח"ךְ אֶבְל הִלְח"מ פְּתַב דְּאַף שְׁאַר מְצוּרַעִי אֶשְׁמוּ אֵינּוּ מְעַכְב: הִלְכוֹת עֲרַבִין פִּרְק א' הִלְכָה ג' הַנְּעַרְךָ ו' שְׁלִשִׁים יוֹם אוֹ פְּחוֹת וְכו' עֵינּוּ מ"ש מְרָן ז"ל מְשִׁם הַתּוֹס' ז"ל וְעֵינּוּ לַהֲכ"מ וּנ"ל דְּרַבְּנָן לְשִׁיטְתִּיהוּ אֲזִלִּי דְּאַמְרִינּוּ בְּבִכּוּרוֹת דַּמ"ט דְּיוֹם שְׁלִשִׁים כְּלַפְנָיו וְאַמְרוּ בַּגְמ' דְּגִלְיָה חוֹדֶשׁ חוֹרֶשׁ מְמַדְבֵּר וּר"ע ס"ל דְּהוּוּ ב' פְּתוּבִים וְאֵין מְלַמְדִין וּמִסַּפ"ל אִי לְגוֹפְנִיָּהוּ מְלַמְדִין אוֹ לֹא וְהִנֵּה לְכַאוּר' אֶפְשָׁר לִוְמַר דְּפְלִיגִי רַבְּנָן וּר"ע בְּהָא דְּלַרְבְּנָן ס"ל לְגוֹפְנִיָּהוּ פְּשִׁיטָא דְּמְלַמְדִין וּלְר"ע מִסַּפ"ל וּלְפ"ז בֵּין לְרַבְּנָן בֵּין לְר"ע ס"ל דַּב' פְּתוּבִים אֵין מְלַמְדִין אַף בַּג"ש דְּהָא הֲכָא אִיכָּא ג"ש דְּחוֹדֶשׁ חוֹדֶשׁ וּא"ה אֵין מְלַמְדִין לְעִלְמָא לְכ"ע אֶלָּא דְּזֵה לֹא יִתְכּוּן דְּהַפְּלֵל בְּנֵדִינוּ דְּשְׁנֵי פְּתוּבִים אֵין מְלַמְדִין הוּא דּוֹקָא בְּבִנְיָן אֶב אֶבְל בַּג"ש מְלַמְדִין וְכְמוֹ שְׁכַתְּבוּ הַתּוֹס' בְּפִרְק הַשִּׁיג יָד וּבְכָל מְקוּם וְכַמ"ש בְּעִלִּי הַפְּלִלִי

ע"ש גם ממקומו הוא מוכרע דר"א דיליף ג"ש בערכין דבעינן חרש ויום אחד מג"ש דמעלה ומעלה לא אתי לא פרבנו ולא כר"ע גם אמרינן בבכורו דנ"ה ע"ב דאמ' ר"ל אתניא ערוך ערוך מערכין ודחוק לומ' דההיא לאו ג"ש ויש לדחוק דוקא אין מלמדיו בדבר שהוא ב' פתובים אבל ענין אחר שאינו מב"כ שפיר ילפינן וענין להרב הלכו' יו"ט דקפ"ז ע"א וכן מוכח גמי בפירק האשה נקנית די"ז ע"א דר"ש יליף נתינה מערכין.

אשר ע"כ נ"ל דפלוגתא דרבנן ור"ע אי הוה שני פתובים או לא דר"ע ס"ל דחודש דערכין דהוי כיום שלפניו ילפינן ליה משנה שנה דערכין דהוי כיום שלפניו וכמו שפי' רש"י שם ולכך הוה ב' פתובים אבל רבנן ס"ל דחודש דערכין לא ילפינן מדכתיב גבי שנה אלא מחודש דמדבר ולכך לא הוה שני פתובים ולהכי ניחא מ"ש התוס' שם בד"ה מת כיום שלשים וז"ל ונראה דגרסי' מת בתוך ל' דכיון דרבנן הכא סברי יום ל' כיום שלפניו וכו' מ"ל יום ל' מ"ל בתוך ל' ולכאורה הם תמוהים פנין דהם ב' פתובים ולא ילפינן אלא לגופניהו לענין בכור היכי שמעינן מיניהו לעלמא וסברי כיום שלפניו והוי גפול וכן הק' מהרש"א ע"ש ועם האמו' ניחא דרבנן ס"ל לא הוה ב' פתובים וכן רשפ"ג גמי ס"ל פרבנו וכמ"ש התוס' ומעתה מ"ש רש"י דרבנן ילפי חודש משנה שנה דערכין אינו אלא לר"ע ולא לרבנן דסברי חודש דערכין ילפי מחודש דמדבר.

איד שיהיה לרבנן ילפינן חורש דפדיון מחודש מדבר ואם"כ ילפינן דערכין מחודש דפדיון והשתא הך גירסא דגרסי התוס' ופדיון מבו חודש תפדה אתניא כפשטה וכן ראיתי לרבינו בפיה"מ בערכין דגריס הכי ומפרש כמ"ש ומהתימה על התוס' ז"ל ומרן ז"ל והל"מ ז"ל שלא השגיחו בזה.

הלכה ו' נכרי נערוך אבל לא מעריה וכו' ענין להראב"ד וענין למרן והר' מהרח"א בספר ע"ח פרישת בחוקתי הקשה על מרן ז"ל דהא פסק רבינו לקמן נכרי שאמר דמי עלי נותן כפי נדרו ואינו נופל ללשפה אלא בודקין אותו וכו' וא"כ דאף לר"מ יגנזו ומינה אף לר"י יגנזו מוכח מפאן דרבא ס"ל דלכ"ע דרשינן לא לכם ולא לנו.

ואחר המחיל' דדוקא לר"י דמן התור' מערכין מוכרח לתרץ דנגנזו אבל לר"מ דמן התורה אין מערכין לכה אמת רבא לחזק דבריו מקרא דלא לכם ועוד דהיכי שייך לומר לדעת התוס' דלר"י נגנזו פנין דכבר העמיד אותו משום ריפיון גזרו רבנן ובר מן דין דכבר כתב רבינו בפ"ח מהלכות מע' דפי' הגמ' דלא פהתוס' דפי' אין מקבלין וקדוש ולכך השני הברייתות ס"ל כר"י משום דמירי אף במעריכין אבל רבינו מפרש הך דאמר הך בתחילה הך בסוף הוא מדרבנן דמירי בדבר שאינו מסונים אבל קרא דלכם ולא לנו מירי במסונים וכיון דלעולם הוא מסונים הו"ל תפארת בפנינו.

פרק ה' הלכה ו' ולא הבא מפלל עשה עשה הוא ותמה מרן ז"ל אמאי לא כתב רבינו שהוא בלאו כמו שפנר' בגמ' והל"מ ז"ל לתירץ שהוא אסמכתא ע"ש והוא תמוה דאמרינן בסוף פרק כ"ש דהברייתא דקתני אבל צלי מבעוד יום בלאו ס"ל כר"י דלאמר לאו אמור ע"ש ולעיקר הקושטיא אני תמיה איד נעלם מהם ברייתא מפנישת בת"כ דחכמים פליגי על ר"י וס"ל דאין בו ל"ת יע"ש.

פָּרַק ז' הַלְכָה י"ז וְאִין אוֹמְרִין אֵלּוּ רְצָה הִיָּה אוֹמֵר בְּטַעוֹת הַקְדָּשִׁית וְכוּ' וְהִנֵּה הָרַב מ"א ז"ל בְּהַלְכוֹת צְדָקָה בְּסִימָן ה' הַכְרִית מִסְכַּרְת רַבִּינוּ דְּבַהֲקָדֵשׁ אִינוּ נִיָּתֵר פִּי אִם ע"י פְּתַח וְלֹא בַחֲרָטָה לְחֹד ע"ש.

וְלַעֲנִיּוֹת דַּעֲמִי נִרְאָה דְאִין פֶּאן רְאִיָּה דְכָבֵר כְּתִב רַבִּינוּ בַּפ"ו מִהַלְכוֹת שְׁבוּעוֹת דְּאַף שְׁאָר גְּדָרִים בְּעֵינֵן פְּתַח כְּמִבּוֹאָר בְּלִשׁוֹנוֹ שֵׁם אֶף לְמ"ד בַּחֲרָט' סְגִי אִין לְהַבְדִּיל בֵּין קוֹדֵשׁ לְחֹל וְכֵן מוֹכַח מִדְּבָרֵי הָר"ן ז"ל בְּגְדָרִים דְּכ"ב ע"ב בַּד"ה גְּדָרְתָּ נִרְאָה דְּס"ל דְּאַף בְּהַקְדָּשׁ סְגִי בַחֲרָטָה שְׁפָתַב וְיֵשׁ מְפָרְשִׁים שְׂאוֹתוֹ גְּדָר הִיָּה פְּעִין דְּבַר מְצָנָה כְּגוֹן שְׁנִדָּר לְהַתְעַנּוֹת וְלָמָּה לֹא אָמַר שְׁנִדָּר לְהַקְדָּשׁ אוֹ לַעֲנִיָּין שׁוֹם דְּבַר וְלֹא סְגִי בַחֲרָטָה וְכֵן מְבִינֵן דְּפ"ט ט"ו גְּבִי תְרוּמָה דְּאַקְשִׁינֵן בְּגִמְרָא וְהָרִי תְרוּמָה דְּאִי בְּעִי מִתְּשִׁיל עֲלֵהּ וְכוּ' פִּי הָר"ן ז"ל ע"י פְּתַח אוֹ חֲרָטָה גַּם מְמַקְוָמוֹ הוּא מוֹכְרָע דְּהָר"ן ז"ל חֲלַק עַל דְּבָרֵי הָרַמְבַּ"ן ז"ל וְהִבִּיא מִשֵּׁם הַתּוֹס' דְּלֹא בָּעוּ פְּתַח פִּינֵן דְּחֻכָּם עוֹקֵר הַנֵּד' מְעִיקְרוֹ וְכוּ' גַּם מִדְּבָרֵי הַתּוֹס' ז"ל דְּפִסְחִים דְּמ"ו ע"ב בַּד"ה הוֹאִיל יִרְאָה דְּלֹא ס"ל חֲלִיּוֹק זֶה מִמָּה שֶׁהַקְּשׁוֹ לְמֵאן דְּס"ל הוֹאִיל הִיכִי אָמְרִי אֲבָל אֶתְהּ רוֹאָה שֶׁל אֲחֵרִים וְשֶׁל גְּבוּהָ ע"ש וְהִינֵנוּ פִּינֵן דְּאַמְרִינוּ גְּבִי תְרוּמָה וְחֲלָה אִי בְּעִי מִתְּשִׁיל עֲלֵהּ ה"ה גְּבִי הַקְדָּשׁ וּמָה שֶׁחֲלַק הָרַב ז"ל דְּנִקָּא גְּבִי חֲלָה מִשׁוֹם דְּמְפָרִישׁ אֲחֵרְתָּ אִין בּוֹ טַעַם פִּינֵן דְּעִיקָר הַדִּין אִין לוֹ תַקְנָה פִּינֵן דְּאִין פְּתַח אִידָּהּ הַקִּילוֹ בּוֹ פִּינֵן דְּלֹא מְצָנָה לְאַתְשׁוּלִי וְהָר"ן שֵׁם הַקְּשָׁה.

דְּמ"ש מִהַקְדָּשׁ דְּאַמְרִינוּ שְׁיֵשׁ לוֹ מִתִּירִין מִתְרוּמָה וְתִירָץ דְּמִיָּרִי בַקב"ה וְכוּ' גַּם לֹא יִדַּעֲתִי מָה יַעֲנֶה הָרַב אִ לְמֵאִי דְאִיתָּא בְּסִיף פָּרַק עַד כְּמָה דְּרוֹאָה אָדָּם אֶת קְדָשִׁיו וְקָאֵמַר בְּגִמְרָא דְּנֵאֲמָן מִשׁוֹם דְּאִי בְּעִי מִתְּשִׁיל וְהֵתֵם לֹא אֶתִּי שְׁפִיר מֵאִי דְתִי הָרַב ז"ל הֵךְ דְּפָרַק הַאֲשָׁה רַבָּה.

אֲשֶׁר ע"כ נ"ל דְּכִינֵן דְּחֻשְׁבִּינוּ לִיָּה כְּעַבְיָרָה חֲמוּרָה דְּאוּכַל קְדָשִׁים בַּחוּץ אָמְרִי אֶתְשִׁיל עֲלֵהּ וְיַעֲזִיז פְּנֵיו לְחֻכָּם לְמִצּוֹא לוֹ פְּתַח אֲבָל בַּהֲךְ דְּמִגְרָשׁ דְּמִסְתַּמָּא לֹא שְׂכִיחַ דְּיַעֲזִיז פְּנֵיו לְחֻכָּם וְלוֹמֵר דְּנַחֲמָתִי עַל הַקְדָּשִׁי וְלִכְךָ יִדְרִינָה אֶף עֲדִינֵן קֶשֶׁה לִי לְפִי מ"ש הַתּוֹס' בְּפִסְחִים הַנּוֹ' דְּגַם קְדָשִׁים ל"א אִי בְּעִי מִתְּשִׁיל דְּכְתִיב בְּהוֹ לֵה' אִידָּהּ אָמְרִי פֶּאן דְּנֵאֲמָן בְּקְדָשִׁים מִשׁוֹם דְּאִי בָּעוּ מִתְּשִׁיל וְנ"ל דְּכֻנְתָּה גְּמִ' הִיא לֹא לְמִימְרָא דְּעַכְשָׁיו נֵאֲמָן מִשׁוֹם דְּאִי בְּעִי מִתְּשִׁיל אֲלֵא לֹמֵר דְּמָה לוֹ לְשַׁקֵּר פִּינֵן דְּבִידוֹ לְאַתְשׁוּלִי לְמ"ל לְמִימֵר מְעִיקְרָא דְּנִפְל בּוֹ מוֹם קְבוּעַ יִלְךָ וְיִתְשִׁיל וְהִנֵּה אֲכִיל בְּהִיתְרָא וּבְהִכִּי אֲשַׁכְחָנָא פְּתָרִי לְהֵךְ אוֹקְמָתָא דְּגַמ' דְּפְלוּגְתָּא דְּר"א וְר"י דְּמ"ס לֹא אָמְרִי רָאִי בְּעִי מִתְּשִׁיל וְמ"ס אָמְרִי דְּאִי בְּעִי מִתְּשִׁיל א"כ לְר"י אִידָּהּ מִתִּירִין חֲמֵץ שֶׁל גְּבוּהָ בְּפִסַּח אֲלֵא עִם הָאֵמֹר נִיחָא דְּפְלוּגְתִּיָּהּ הִיא דְּר"י ס"ל דְּוִדָּאִי הִיא גְּבָרָא דְּמִגְרָשׁ קוּשְׁטָא הוּא דְּאִם כְּוִנְתוֹ לְקוּוּנְיָא מִשׁוֹם דְּנִיחָם עַל הַקְדָּשׁ לְמ"ל לְמִימְרָא דְּעִיבָד מְעִשָׂה קֶשֶׁה דְּגְרוּשִׁין פִּינֵן דְּשִׁינָה לְאַתְשׁוּלִי יִלְךָ וְיִתְשִׁיל אָמְנָם ר"א ס"ל כַּב"ש דְּלֹא מְהַנְיָא לִיָּה שְׂאֵלָה דְּהַקְדָּשׁ טַעוֹת הֵי הַקְדָּשׁ: וּבְהִכִּי נְמִי נִיחָא הָא דְּאַמְרִי'.

בְּפִסְחִים דְּפְלוּגְתָּא דְּר"א וְר"י שֵׁם דְּאִי בְּעִי מִתְּשִׁיל דְּר"א ס"ל אָמְרִי אִי בְּעִי מִתְּשִׁיל וְכוּ' וְר"י ס"ל ל"א אִי בְּעִי מִתְּשִׁיל וְהוּא הֵפֵךְ מִסְקָנָא דְּהִכָּא אֲלֵא וְדָאִי דְּהִכָּא מִיָּרִי דְּעוֹשָׂה מְעִשָׂה דְּשְׂאֵלָה וְכָאֵמֹר אֲבָל הֵתֵם מִיָּרִי מִי אָמְרִי' פִּינֵן דְּאִי בְּעִי מִתְּשִׁיל וְהוּא שְׁלוֹ עוֹבֵר

ואיך ס"ל פיון דחמץ הוא לעולם לא אסיק אדעתיה למשאל אמנם הו סוגיניא הפסחים לא ס"ל דפלוגתא דר"א ור"י פהו סוגיניא דערכין דפליגי בפלוגתא דב"ש וב"ה ור"א ס"ל דהקדש בטעות הני הקדש דא"כ איך ס"ל לר"א דאמר' דאי בעי מתשיל אלא דפליגי דר"א ס"ל ניחא ליה לגרש טפי משאלה דיעזי פניו ולומר גימתי על הקדשי ור"י ס"ל להפך ועוד אפשר לומר דהו סוגיניא ס"ל כר"א דפליגי בברייתא וכמ"ש מרן ז"ל ואדהכי פסק רבי' כר"א עיין לה"ה ז"ל פ"ח מהלכות אישות שכת' משום דסתמא דגמ' כר"א ועיין לה' ל"מ ז"ל שם: פרק ה' הלכה ח אין מקדישין וכו' ואם עבר והקדיש בהמה וכו' עיין מ"ש הרמב"ד ומרן ז"ל ואחר המחילה לא ידעתי דאמאי לא תיקנו דפדה אותו בד' זוגי דנדאי ניחא ליה יותר מהפסד פולם ג"כ קשה לי מאי מקשה הגמ' בפ"ק דעז די"ג ע"א על הו ברייתא דקתני אינהו עיקור מנשר פרסותיה דשאני התם דליפא תקנה אחריתי אבל הכא דאפשר ליה בפדיון לכו תקנו דנועל דלת משום דבידו לפדותו גם מאי מקשה הגמ' שם ונשחטיה וכו' ואפשר לו' פיון דלא רצה לפדותו כמו שאמרו לו וכמו כן לא רצת לישתל עליו קנסוהו להכניסו לכיפה שוב אין בידו לתזור מדבורו.

אבל קשה פיון דכוננתם לקנוס אותו על מה שעבר על דברי חכמים שאמרו אין מקדישין איך התירו על ידי פדיון מה הועילו בתקנתם. והתוס' תירצו דהתם במקרקעי ופי' מאי דקאמר במקרקעי נמי דמשמע דאיירי נמי במטלטלין ולא התירו לו לא מקרקעו כמבואר בדבריהם בבכורות ע"ש ולעד"ן דאין זה במשמעות הגמ' דאמר ליה אחיל עליהו וכו' ולישתרו לה דכיון ששאל לו על הנכסים פולם מקרקעי ומטלטלי לא הו"ל לסתום ולישתרו דבנדאי על מה ששאל התירו לו ע"י פדיון.

ולי ההדיוט נ"ל דהו מעשה דרב יהודה מיירי בהחרים כל נכסיו כדמשמע מריהטת לשונו דקאמר אחרמינהו לנכסיה וכיון שפן התירו לו משום תקנת גברא דהני עני כמשמעו וכיון דמילתא דלא שכיחא היא לא קנסו בה רבנן וזה אפשר בדברי רבינו שכתב מותר לפדות ההקדשות וכו' ר"ל שהקדיש כל נכסיו ולא כתב מותר לפדות הקדש וכו' ועוד אפשר לו דהקדשות שהוקדשו בזמן חבית דלא כתב בזמן הגה אלא על הפדיון ולא על ההקדשות ועיין בתמורה דכ"א ועיין בפ"ב מה' מע"ב דין ב': הלכות פלאים פ"ק א' הלכה א' לוקה שגאמר שדה לא תזרע פלאים אבל רש"י ז"ל כתב דכלאי זרעים הוא מדרבנן והק' המ"ל דבקדושים כתב דהוא מדאורייתא ע"ש ולעד"ן דס"ל לרש"י ז"ל דלר"י דס"ל דבעינן שלשתן ביחד בכל מקום קאמ' אף בשדה דלהכי בעו בירוש' דלמ"ל תרי קראי שדה וכרמה פיון דלא מקרי פלאים פי אם בשלשתן ודלא כהתוס' ז"ל דהוכיחו מהיתוש' דס"ל פלאי זרעים דאורייתא דלכו מקשה הירוש' פיון דמיחייב פלאי זרעים ת"ל דחייב משו' פלאי זרעים דא"כ לא קשה כלל דאיצטרי' לאסור בהנאה דכלאי זרעים מותרים אף באכילה פדתנן בריש מס' פלאים והרב ע"י ז"ל בקדושים תירץ למ"ל לכותבו בלאו בפני עצמו דהו"ל לכוללם בלאו אחד שדה וכרמה לא תזרע פלאים פן תקדש ר"ל מדקאמר פן תקדש המלאה הזרע ותבואת הפרם ידעי' דלא קאי אלא אפרמה ולא אשדה ובאמת דלא ראה דבריהם בפ' מעשר בהמה דדחוי פי' זה ע"ש אף לס' רש"י ז"ל לק"מ דכיון דלא שייך פלאים לר"י אלא בשלשתן מפח הקבלה דלא ידעי מהיכא

נפ"ל כמ"ש רש"י ז"ל בקדושים א"כ הו"ל לומר שְׁדָה לא תזרע פֶּן תִּקְדַּשׁ וכו' וילכֹּף תִּירָצוּ לְמִילְקֵי שְׂפִימָם וּבְהֵכִי נָמִי נִיחָא הֵךְ דִּפ' אוֹתוֹ וְאֵת בְּנוֹ דְלֵא מְצִי לְאוּקְמֵי הֵךְ דְּהַזְרִיעַ פְּלֵאִים לִוְקָה דְמִיָּרִי בְּבֵת אַחַת וְלוֹקָה תִּרְתִּי לְאַפּוּקֵי מִר"י דְאֵינּוּ לוֹקָה אֵלָא אַחַת דְּכָבֵר הוֹכִיחוּ בִּירוּש' דְלוֹקָה שְׂפִימָם.

פְּאָמוֹר וְעֵינָן לְהַתּוֹס' בְּבִכּוֹרוֹת: וּמַעֲתָה לֹא קָשָׁה מ"ש הַתּוֹס' עַל הַר"ש זל בְּסוּגְיָא דְבִכּוֹרוֹת וּמִקְדוּשֵׁי דְסִבְרֵי דְגֵן וְדָגָן מְדֹאֹרְיָתָא דְהֵתָם אֲלִיבָא דְרַבְּנָן אִף לְדִידָן דְקִי"ל כִּר"י כְּדַמְסִיק הֶלְכְתָא בְּגַמ' לְכֹף פֶּתֵב דְכִלְאֵי זְרַעִים מְדַרְבְּנָן פִּי הֵיכִי דְלֵא לִינְפִלִיגוֹ אֲכַל סָתָם דְמַתְּנִיתִין דַּמְס' פְּלֵאִים אִף הָא ק"ל דְמִלְשׁוֹן רִש"י דְבִכּוֹרוֹת דְכַתֵּב וְז"ל דְגֵן וְדָגָן פְּלֵאִי זְרַעִים מְדַרְבְּנָן דְגֵן וְתִירוּשׁ פְּלֵאִי הִפְרָם מְדֹאֹרְיָתָא וְלִר"י הו"ל לומר דְגֵן וְדָגָן וְתִירוּשׁ וְאַפְשָׁר לְדַחֵן דְקֵאֵי אֲדָגָן וְדָגָן דְכַתֵּב לְעִיל מִיָּנָה וְשֵׁם דְגֵן קָאָמַר: הֶלְכָה ו' וּמִתְרַת לְזִרְעָה עֵינָן מ"ש מָרָן ז"ל וְהַנִּיחָה בַצ"ע וְנִעְלָם מִמֶּנּוּ דְרַבִּי ז"ל כְּתִבּוּ בַפ"ה דִּין ז' וְעֵינָן מ"ש שֵׁם בַּס"ד: פֶּרֶק ה' הֶלְכָה ז' אָסוּר לְזִרְעָה יִרְקוֹת וְכַת' מָרָן בְּשֵׁם הַר"ן ז"ל דְרַבִּי אֵיבִירִי אִף בְּמִין אֶחָד קִדַּשׁ נ"ל מְשִׁים דְכַתֵּב וְנִאָסְרוּ שְׂפִימָתָם וְלֵא.

כְּתִבּוּ נִאָסְרוּ וְשִׁלְשָׁתָן וּמָה שְׂכַתֵּב רַבִּי וְהַגְפָּנִים טְעוֹת סוֹפֵר וְצ"ל הַתְּבוּאָה אוֹ הִירְקוֹת וְהַגְפָּנִים וְעוֹד מִדְּכ' אַעפ"י. שְׂאֵינּוּ לוֹקָה וְלֹא כְּתִבּוּ שְׂאֵינּוּ לוֹקָה עַל פְּלֵאִי הִפְרָם מִבְּוֹאֵר.

דְאִף אֲזַרְעִים אֵינּוּ לוֹקָה עֲלֵיהֶם וְהֵינּוּ מְשׁוּם דְאֵיבִירִי בְּמִין אֶחָד אוֹ תְּבוּאָה אוֹ יִרְקָה וְכֵן כְּתִבּוּ מָרָן בַּב"י סִי' רַצ"ו ע"ש וְעֵינָן מ"ש מָרָן ז"ל כָּאֵן וְהַנִּיחָה מִמְשַׁמְעוֹת דְבִרֵי רַבִּי אִף דְאֵינּוּ לוֹקָה אָסוּר מְדֹאֹרְיָתָא וְכ"כ מָרָן ז"ל לְקַמְן בַּפ"ח ע"ש וְלִכְפֹּד הָאֵרִיף בְּלִשׁוֹנוֹ וְכַתֵּב וְשׁוֹרְפִין אֵת שְׂפִימָתָם שְׁנֵאָמַר פֶּן תִּקְדַּשׁ וְכו' שְׂלֵא כְּתִבּוּ כֵן בְּזֵה הַפֶּרֶק אֵלָא קִדַּשׁ וְנ"ל פִּינּוּ דְקֵרָא מְלֵא הוּא שְׁדָה לֹא תִזְרַע פְּלֵאִים קֵאֵי אִף אַחַטָּה וְתִרְצָן כִּמ"ש בְּגַמ' בַּפ' או"ב אֵלָא דְגִילָה לְבוֹ קֵרָא אַחַרְדְּכִרְמָה לְגִלוּנֵי שְׂאֵינּוּ לוֹקָה אֵלָא עַד שְׂפִימָתָן מִן־כִּרְחַח לֹאֲמַר דְקֵרָא דְשְׁדָה לְאִיסוּרָא וְהֵינּוּ דְכַתֵּב אָסוּר.

לְזִרְעָה הוּא מְדֹאֹרְיָתָא וְאַמְטוֹ לְהֵכִי כְּתִבּוּ רַבִּי בַפ"י מֵהַל' מ"א דְאֵם אֲכַל מִהֶם כְּזִית לוֹקָה וְלֹא קָשָׁה מָה שְׂהַק' הַל"מ ז"ל וְהַנִּיחָה בַצ"ע: אִף מָה שְׂהַק' הַרְב ז"ל שֵׁם מַגְמ' דַּפ' מ"ב הִיא גְּוִשְׂיָא חֲזָקָה דְכִינּוּן דִּר"י מוֹדָה בְּשִׁנֵי מִינִים דְנִאָסְרוּ מְשׁוּם פְּלֵאִים א"כ אֶתְיָא הֵךְ קו"ח אִפִּי לִר"י וּמ"ש שֵׁם דִּר"י ס"ל כְּרַב יְהוּדָא וְכו' ע"ש אֵינּוּ נוֹחַ לִי דַא"כ בַּפ' או"ב דְקָאָמַר פְּלֵאִים פְּלֵאִים לֹאֲמַר דְאֵיבִירִי גְּוִנֵי פְּלֵאִים חֲטָה וְתִרְצָן וְשְׁעוּרָה וְתִרְצָן לְאַפּוּקֵי מִר"י וְהֵינּוּ פְּלֵאִי זְרַעִים וְכִלְאֵי הִפְרָם וְכִינּוּן דִּר"י מוֹדָה בְּכִלְאֵי זְרַעִים שְׂהוּא דְרַבְּנָן דְהֵם שְׁנֵי מִינִים וְלִכְפֹּד לֹא נִקַּט אֵלָא פְּלֵאִי הִפְרָם דְפְּלִיגֵי בְּזֵה לְרַבְּנָן ב' מִינִים דְהֵם חֲטָה וְתִרְצָן אוֹ שְׁעוּרָה וְתִרְצָן לְאַפּוּקֵי מִר"י דְבַעֲי שְׂלִשָׁה מִינִים אִף אֵי פְּלִיגֵי אִף בְּכִלְאֵי זְרַעִים דְבְּדַרְבְּנָן ב' מִינִים וְר"י שְׂלִשָׁה מִינִים הו"ל לְמִינִקְטָא אִף בְּכִלְאֵי זְרַעִים אֵלָא וְדֵאֵי דְבְּכִלְאֵי זְרַעִים לֹא פְּלִיגֵי וְעֵינָן מ"ש לְעִיל בַּפ"א דִּין א': פֶּרֶק י' הֶלְכָה י"ח לֹא יִלְבַּשׁ אָדָם פְּלֵאִים עֲרָאֵי אֶפְלִיָּו ע"ג עֲשָׂרָה בְּגָדִים וְכו' כֵּן פִּי רַבִּינוּ בַפִּיָּה מ"פ ט' דְכִלְאֵים מְשַׁנָּה ב' וְכֵן פִּי הַרְע"ב ז"ל וְקָשָׁה פִּינּוּ דְמַתְּנִיתִין מִיָּרִי בְּמִלְבוּשׁ בְּגָד שְׁלֵם מֵאֵי מִקְשָׁה הַש"ס דְמִנְחוֹת עַל מָה דְקַתְּנֵי בְּפִרְיָתָא רַמ"א דְאֵם אֵינּוּ בּוֹ שְׂעוּרָה רֵאשׁוֹ וְרַבּוֹ שֶׁל קֶטָן פְּטוּר מִצִּיצִית

וקתני וכן לענין פלאים ומקשה הגמ' והתנו אין עראי לכלאים משמע מזה דמדקתני אין עראי הוא לענין השיעור דאפילו אין בו שיעור אסור בכלאים ולפי' רבינו לא מקשה מידי ואפשר לידחק ולומר דאנה"נ דעת המקשה דקאי אף אשיעור משום דס"ד דאי קאי על לבישת עראי הו"ל לתנא לומר אין עראי בכלאים שלא ילבש דאפי' ע"ג עשרה בגדים אלא ודאי מתני' מילי מילי קתני אבל האמת דתירץ לו דקאי אסדין בצוצי' אתניא מתני' בפשטא דקאי אלבישה דומיא דלא ילבש אפי' על עשרה בגדים וניתן ליאמר זה דהיכי ס"ד לומר חידושא אפילו פחות משיעור דהא קי"ל אפי' חוט של פשתן בבגד שלם של צמר אוסר פדאמרין בפ' המפלות ופסקו רבינו ז"ל לעיל בפ' זה דין ה' אלא ודאי לא קאי אלא אלבישת עראי דס"ל דהתורה לא אסרה אלא להתחמם בו ללבושו דרף קבע ולכך חידש התנא אפי' לבישת עראי נמי אסור כנ"ל ליישב דברי רבינו ועיין מ"ש בפ"ג מה' ציצית דין א' בס"ד.

פרק י' הלכה ל"ב אפי' במקדש לוקה וצ"ע דהא ברייתא דתוספתא דכלאים קתני בהדיא פהו הדיוט וכ"ג בגדיהם אין בהם משום פלאים ואם יצאו במדינה חייבים ובמקדש בין לשרת בין שלא לשרת פטורים ואיך כתב ואפילו במקדש לוקה וכיון דברייתא קתני פהו גדול למה רבי' לא נקט אלא פהו הדיוט מדנקט אבנט הו"ל למינקט כ"ג דהו"ל כלאים חשן ואפוד וזו פנונת הרב"ד ז"ל ומה שתי' מרן ז"ל דלאו תדיר אפי' הכי פיון דרבי' מעתיק הו"ל להביאו וצ"ע: הלכות מתנות עניים פרק ב' הלכה י"ח עני שנטל פאה וזרק וכו' או שנטל וכו' קונסין אותו ומעבירין אותו וכו' ואפילו מה שנטל וכו' הגה התוי"ט ז"ל הבין דהא דקאמר נטל ברישא אכולהו קאי דהיינו נטל ונפל ופירש והכריחו לזה מדקאמר קונסין אותו ומעבירין ממנו אף מה שנטל דאל"כ מה שיניד קנס פיון דלא קנה אתא לאשמועינן ולעד"ן דקשיתה לרבי' ז"ל דלא קתני דלא זכה וכל המחזיק זכה דומיא דמאי דתני במציע' אלא ודאי דבא לומר דמעבירין אותו שאין מניחין לו ליטול ואז ודאי לא הוי אלא מפח קנס ועיין להפר"ח בספר מים חיים ע"ש.

פרק ד' הלכה ה' הרום שפזרה את העומרין וכו' שיעור זה ד' קבין תבואה לכל בית כור הגה בפרק המקבל איבעו אי האי שיעורא למפולת יד או למפולת שוורים ועמדה בתיקו ורבינו ז"ל לא הזכיר מזה פלום וכתב מהרש"ל ז"ל דבעיא דגמ' היא דפשיטא ליה דמדת בית כור הוא קאי על מפולת שוורים אבל מבעי ליה אי הו' מדת הוי במפולת שוורים מה דינא אם נאמר דמדת ד' קבין דקאמר ר"י הוא קאי על מפולת שוורים אבל מפולת יד הוי פחות מר' קבין או קאי על מפולת יד והוי מפולת שוורים יותר מד' קבין ולכך לדידן דסתם זריעה הוא במפולת יד לכך סתם רבינו ז"ל לחומרא.

וראיתי למהרש"א ז"ל שם שדחה דבריו וכתב דאין זה אלא דברי גביאות ופי' הוא ז"ל דקאי על עיקר בית כור דאמרו רז"ל אם הוא מדתה במפולת שוורים ובכוננת רבינו ז"ל לא דבר פלום ואפשר לומר דסמך על מ"ש מהרש"ל דסתם לחומרא אף עדיין קשה דלענין מכירה הוי המע"ה ואין לו אלא שיעור מפולת שוורים כדן תיקו דממונא והו"ל לרבי' ז"ל לבאר בפרק כ"ז מהלכות מכירה כשהביא שם דין זה דבית כור ועוד לדבריו

הו"ל להגמרא למיבעי אלישנא דמתני' דבית כור ולא אלישנא דר"י דלא קאמר אלא כור.

ומורינו הרב בס' זרע יצחק הביא ברייתא ערוכה ג' דית כור שאמרו הוא מפול' יד ופסק' רבי' בהלכו' ערכין ולכך פתב דלא מבעי"ל לגמ' אלא ללישנ' דר"י דהוא אמורא אף דפשיטא ליה בלשון התנאי' ובפנונ' רבינו ז"ל פתב דקי"ל המע"ה ולכך במפולת שנונים לא יתן אלא פחות מד' קבין ע"ש ולע"ד הוא תמוה דאפתי אמאי לא ביאר רבינו ז"ל דין זה פדרכו בכל תיקו בהש"ס ועוד בלקט הוי ספיקו לחומרא כמבואר בגמ' בפירק הדרוע דף קל"ד ופסקו רבי' לקמן דין ט' ועוד פינו דחייב אדם לשנוני פלישנא דרביה מהיכא תיתי לספוקי פינו דלישנא דרביה פשוט דקאי במפולת יד וגם זה דוחק גדול דהאי דמבעי"ל בגמ' הוא קאי נמי על מימרא דר"י דלעיל מיניה.

ואפשר לומד פינו דהו' מימרא לאו פהלקתא לא חש לה וכל זה דוחק ועיין שם בפשיטה מקובצת שפי' פי' אחר שאינו מעלה ארוכה לרבינו ז"ל. אשר על פן גלע"ד בהקד' מאי דאית' בירוש' פ"ז דפאה דבעו על מימרא דר"י דאמר ד' קבין לכור אם הוא כור או בית כור ופי' הוא דנסתפקו במאמר דר"א דאמר כור אם הוא קאי על שיעור המקום דאם הוא קאי על שיעור המקום הוי פירוש כור דקאמר הוא בית כור וימשך מזה דאף אם זרע שיעור בית כור במפול' שנונים ויש בו פמה פורין לא יתן אלא ד' קבין לכולם או פי' כור דקאמר הוא קאי על הזרע ואם פן אם זרעו במפולת יד או במפולת שנונים ליכא נפקותא בזה ואהאו תי' לו דאמרינו בהדיא בית כור ומפרש רבינו ז"ל דזהו מאי דמבעי"ל בגמרא דידן האי כור דקאמר ר"י הוא מפולת יד והוי פאלו קאמ' בהדיא בית כור וליכא נפקות' בין מקום לכור דאידי ואידי הוי חד שיעורא או קאי על מפולת שנונים ובזה נפ"מ בין מקום לכור ולא פשטוה: וכינון דבירושלמי נפשטה הבעיניא כמאמר ר"י גופיה בהדיא בית כור לכך פסק רבינו ז"ל פנותיה וכתב בלשוננו לכל בית כור ודוק.

הלכה י"א ואפילו שכו' ליתול חצי הקציר וכו' עיין מ"ש מרן דאיפסיקא הילקתא כר"י בפ"ק דמציע' ע"ש אבל איכא למידק פינו דאוקמוה בגמ' דס"ל לר"י עשו שאינו זוכה כזוכה אמאי לא הביאו רבינו פמו שהביא זה הטעם גבי בכורות פ"ט מהלכות בכורים ולעד"ן דס"ל לרבינו דע"כ לא אוקמוה בגמרא הכי אלא אליבא דשמואל דס"ל דטעם מציאית קטן לאביו משום מריצה ואם פן משעת הגבהת הקטן את המציאה היא לאביו וכינון שפן גבי לקט דליבא למימר הכי דאפנה עשיר הוא מוכרח לומר דעשו וכו' אבל לר"י דס"ל לשם דטעם מתניתין משום איבה והקטן זוכה לעצמו ואביו: מנייה קנכי לק"מ דלעולם דס"ל לר"י דנכי מדרבנן ואביו מנייה קנכי ולכך מותר ללקט וא"ת דאף לשמואל נמי איכא למימר הכי דע"כ לא קאמר הו' טעמא דמריצה אלא לס' רבנן אף לר"י מודה דס"ל משום איבה דז"א ונקא לר"י דס"ל דאף בגדול דנכי מדאורייתא תיקנו היכא דסמוך דהוי לאביו א"כ כ"ש גבי קטן דהוי מדרבנן דהיכא דסמוך הוי לאביו וכינון שפן לא מיקרי שתי תקנות דהו' תקנה דקטן ממילא אתי וכ"כ בש"מ שם וכן פתב מהרש"א ז"ל בתוס' בד"ה אי וכו' אבל לשמואל דס"ל דבגדול לא תיקנו פלל פינו דנכי

דאָרײַטא א"כ גבי קטן הווי שְׁתֵּי תַקְנוֹת וכמ"ש התוס' ע"ש וא"ת דְּעֵדֵינן קִשָּׁה מנ"ל לגמ' לְהַקְשׁוֹת על שְׁמוּאֵל גִּימָא דלר"י דס"ל מִשׁוּם.

איבָּה מוֹדָה שְׁמוּאֵל דְּאַף בְּגָדוֹל תִּיקְנוּ בְּסִמּוּף וְכִינּוּן שְׁכֹן גְּבִי קֶטֶן לִיכָּא שְׁתֵּי תַקְנוֹת כְּמוֹ ר"י י"ל דא"כ מנ"ל דְּרַבְּנָן פְּלִיגִי אר"י כְּלָל פִּינּוּן דְּאַף ר"י ס"ל דְּבְּגָדוֹל גְּמִי תִיקְנוּ אִם כֵּן הָיִי גָדוֹל דְּמִתְנִי דוּמְיָא דִּידִיָּה דְּמִיָּרִי בְּסִמּוּף אֶלָּא וְדָאִי מִשׁוּם דס"ל לְשְׁמוּאֵל דְּבְּגָדוֹל כ"ע מוֹדוֹ דְּלֹא תִיקְנוּ אַף בְּסִמּוּף א"כ מְוַכְרַח דְּגָדוֹל דְּמִתְנִי אֶפִּילוּ סִמּוּף מִשׁוּם דְּגָדוֹל מְמִשׁ אִם כֵּן קֶטֶן דוּמְיָא דִּידִיָּה אֶפִּילוּ אִינוּ סִמּוּף מִשׁוּם דְּקֶטֶן מְמִשׁ וְאִין לוֹמַר מִשׁוּם רַבְּנָן דְּכַרְוִיָּתָא דְּלֶקֶט דְּפְּלִיגִי אר"י ז"א דְּאַפְּשָׁר דס"ל דְּאַף בְּגָדוֹל הָיִי יָדוּ כִּינּוּן אֶבִּיּוּ וּפְּלִיגִי אֶסְתְּמִיּוֹת וּבְנֻדָּאִי זוּ הִיא דְּנִחַק וְעִי"ל שְׁעֵדֵינן לֹא אֶסִיק אֲדַעְתִּיָּהּ הִיא בְּרִיָּתָא דר"י דס"ל מִשׁוּם אִיבָּה אֶבֶל בְּתַר דִּזְדַעֲיָנָן הִיא סְבָרָא דר' יוֹחָנָן דְּתִיקוֹן מִשׁוּם אִיבָּה א"כ הָיִי ר"י כְּפֶשׁוּטוֹ וְכֶאֱמוֹר וְדוּק.

הַלְכוֹת תְּרוּמוֹת פָּרָק א' הַלְכָה כ"ו יִרְאֶה לִי שֶׁהוּא הֵדִין בְּמַעֲשָׂרוֹת וְכו' וְאֵע"ג דְּאַמְרִינָן בְּגִיטִין דס"ה הֵכָא בְּמֵאִי עֲסִיקִינָן בְּמַעֲשָׂר בִּזְה"ז דְּרַבְּנָן הֵתָם אִיָּרִי בְּמַעֲשָׂר שְׁנֵי שֶׁהוּא בַר הֵבְאָה לִירוּשָׁלַיִם וּלְכֹה בִּזְה"ז שְׁאִינוּ בַר הֵבְאָה לִירוּשָׁלַיִם וּמִדְּאִוְרִיָּתָא אִין בּוֹ תִיּוֹב לְכֹה גְּזָרוּ רַבְּנָן אֶבֶל שְׁאָר מַעֲשָׂרוֹת דְּאִין לְהֵם שְׁיִכּוֹת בְּאַרְצָן ס"ד דְּאַף בִּזְה"ז מְחֻנְיָבִים מִדְּאִוְרִיָּתָא לְכֹה חִזְדַּשׁ לָנוּ דְּאִינָם מְחֻנְיָבִים אֶלָּא מְדַרְבְּנָן בְּתְרוּמָה וְעִינָן בְּמָרָן ז"ל עִינָן לְהַרְבֵּי מַחֲנֵה אֶפְרַיִם ז"ל.

פָּרָק ג' הַלְכָה ד' אִין תּוֹרְמִין וְכו' עִינָן לְהַרְבָּא ד' וּמָרָן ז"ל וְרֵאִיתִי לְהַרְבֵּי ח"ן ז"ל בְּפִירוּשׁוֹ כ"י ל'פ' זְרַעִים שֶׁהִק' עַל הַרְבָּא ד' וּמָרָן ז"ל דְּקוֹי"ל דְּהַמְרָבָּה בְּתְרוּמָה ה"ז תְּרוּמָה וְכֵן מוֹכַח מְרַש"י ז"ל בְּעִירוּבֵין דל"ז ע"ב יע"ש וְלֹא יִדְעָתִי אֲמֵאִי לֹא הִבִּיא מַגְמ' דְּמַנְחֹת דנ"ד דְּמִבְּנֹאֵר דְּמַרְבָּה בְּתְרוּמָה יע"ש.

וְלַעֲד"ן דְּלֶק"מ דְּהֵתָם. דְּוָקָא בְּמִתְפַּוּוֹן לְהַרְבּוֹת פִּינּוּן דְּהַתְּרוּמ' אִינָה מְחֻנְיָב' בְּמַעֲשָׂרוֹ דְּהָא בְּיָדוֹ לְעֵשׂוֹ כָּל גְּרָנוֹ תְּרוּמָה אִי לָאוּ דְּכַתִּיב רֵאשִׁית דְּמִשְׁמַע וְלָאוּ כָּל רֵאשִׁית אֶבֶל הִיא דְּאִין דְּעַתּוֹ לְעֵשׂוֹת תְּרוּמָה אֶלָּא כְּדִי הַחִיּוֹב אִם הוֹסִיף אִינָה תְּרוּמָה כְּמִבְּנֹאֵר בְּדַבְּרֵי רַבִּינוּ בְּסִמּוּף דִּין ה'.

אִף עַל מָרָן ז"ל קִשָּׁה וְכִמוֹ שֶׁהִק' הַמ"ל ז"ל גַּם מֵה שֶׁהִק' מָרָן ז"ל עַל הַר"ש ז"ל לֶק"מ דְּכֶבֶר כְּתִבּוֹ הַתּוֹס' בְּכֹוֹרוֹת. דנ"ח ע"ב בד"ה בְּשֵׁם דְּכִינּוּן דְּכֹוֹנְנָתוֹ לְאַמּוֹד בְּעִין יָפָה לֹא הָיִי מַרְבָּה יע"ש וְהָא דְּלֹא הִבִּיא רַבִּינוּ ז"ל דִּין מַחֲשָׁבָה מִשְׁמַע לִיָּה דְּמַחֲשָׁבָה הִיא מֵאוֹמֵר וּכְפִי רַש"י.

בפ"ב דְּכֹוֹרוֹת בפ' ה' וְהִינּוּ מִשׁוּם דְּלֹא אִיתְּמַר נוֹתָן עֵינָיו בְּצַד זָה וְאוֹכֵל בְּצַד זָה כִּי אִם בְּמִזְנוּמָה כְּמִבְּנֹאֵר בְּפַר' נוֹטֵל מִשׁוּם דְּכֶבֶר הוּא מְתוּקָן כְּמ"ש הַתּוֹס' שֵׁם גַּם הִיא דְּפ"ק דְּחֻלּוֹן דְּקֶאֱמַר וְדִלְמָא נָתַן עֵינָיו בְּצַד זָה כְּבָר אוֹקְמוּהָ הַתּוֹס' דְּאִיָּרִי בְּדִמָּאִי וְהִינּוּ מִשִּׁים דס"ל דְּבֻדָּאִי לֹא מְהִי הִיא תַקְנָה דְּנוֹתָן.

עיניו וכו' ומפְרָשִׁים ע"י מחֲשָׁב' הֵינּוּ הֵינּוּ אֲנֹכֵד הַדַּעַת וְאֵין לֵהֵק' מֵתוֹס' דְּבִכּוּרוֹ דַּס"ל
דְּנוֹתָן עֵינֵי מְהַי אַף בְּנוֹדָאֵי וְאֵפִי"ה כְּתוּבוּ הֵךְ דְּחֻלְיִן מֵיִירֵי בְּדַמַּי כְּבָר כְּתַבְתִּי בְּמִקּוֹם
אַחַר דְּלֵא מְהַי אֵלָא בְּתְרוּמָה אֲבָל בְּמַעֲשָׁר דְּלֵא כְּתִיב וְנִחַשְׁב לָא מְהַי.

אַף קִשָּׁה דְאַמַּי לֹא פָּסַק רַבֵּינוּ דְּבְדַמַּי מְהַי דְּנוֹתָן עֵינֵי וי"ל. דַּס"ל דְּכָל זֶה מַדַּעַת
הַמְקִשָּׁה דִּילְמָא דְמֵיִירֵי בְּדַמַּי וְס"ל דְּמְהַי בְּנוֹתָן עֵינֵי כְּאַבָּא בְּן גַּמְלָא וְהִכְרִיחוּ זֶה מִשּׁוּם
דְּלֵא מְצִינוּ בְּשׁוּם דְּנוֹכְתָ' בְּמִתְנֵי דְדַמַּי לֹא מֵר הֵךְ תַּקְנָה דְּנוֹתָן עֵינֵי וְהָא דְקָאֵמַר בִּירוּשׁ'
בַּפ"ד דְּדַמַּי אַר"ז דְּנוֹתָן עֵינֵי בְּמִקְצָתוֹ וְאוֹכַל אֶת הַשְּׂאֵר לֹא לְהַפְרִישׁ קָאֵמַר וְעֵינֵי מ"ש
בַּפ"ט מַה מַּעֲשָׁר דִּין ח'.

וְשׁוּב רְאִיתִי הַדְּבָר מְפֻרָשׁ בִּירוּשׁ' דַּפ"ב דְּעֶרְלָה גְבִי פְּלוּגְתָא דַּר"י וְרַשְׁבָּ"א גְבִי מְדוּמָע
דַּס"ד לֹא מֵר דַּר"י עֲבִיד לָהּ בְּסוּף דְּהֵינּוּ דְמַאי וְלִכְדָּ מַעְלִין וְרַשְׁבָּ"א ס"ל כְּתַחֲלִי הַפְּרָשָׁה
דְּהֵינּוּ טָבֵל גְּמוּר וְלִכְדָּ אֵין מַעְלִין וְדַחֲי לִיה וְלֹא מוֹדָה רַשְׁבָּ"א ז"ל שְׂאֵסוּר לַעֲשׂוֹת כֵּן
בְּנוֹדָאֵי ר"ל וְהֵתֵם דְּמִתִּיר רַשְׁבָּ"א מֵיִירֵי בַת"מ שֶׁל דְּמַאי וְמַאי כְּדִין שְׂלֵא יַעֲשֶׂה בְּשַׁבַּת
כְּדָרְךָ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בַחֲוֹל ר"ל כִּינּוּ דְרַשְׁבָּ"א מֵיִירֵי בְּדַמַּי מְפַנֵּי מַה לֹא הִתִּי הַעֲלָא' וּמִשְׁנֵי
שְׂלֵא יַעֲשֶׂה כְּדָרְךָ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בַחֲוֹל וּמַעֲתָה הֵךְ דְּתַנִּינּוּ בַּפ"ז דְּדַמַּי דְּמוֹתֵר לְהַפְרִישׁ
בְּשַׁבַּת הֵינּוּ מִשּׁוּם דַּע"י תְּנַאי הוּא וְלִכְדָּ לֹא הָגִי כְּמִתְקֵן וְכַמ"ש רַבֵּינוּ ז"ל הָרִי מְבֹאָר
דְּבְנוֹדָאֵי לֹא מְהַי נוֹתָן עֵינֵי וְכוּ' וְהָא דְקָאֵמַ' כְּשֵׁם שְׂתְרוּמָה גְּדוּלָה נִקְטְלַת בְּמַחְשָׁבָה לֹא
הֵינּוּ נוֹתָן עֵינֵי אֵלָא דְהֵינּוּ מְפֻרָשׁ בְּשִׁתְיָקָה דְּהִיא בְּמַחְשָׁבָתוֹ כַּפִּי רַש"י ז"ל בַּפִּי הַב'
וְכָבֵר הֵבִיאֵו רַבִּי לְקַמֵּן פ"ד דִּין י"ו ע"ש וְהֵרַב כ"מ כְּתִיב שֶׁם כַּפִּירֵשׁ"י וְהֵתוֹס' ר"ל כַּפִּי
הַב'.

וּמַעֲתָה הָא דְפְּשִׁיטָא לְהוּ לְהֵתוֹס' דְּחֻלְיִן דְּהוֹכִיחוּ דְמֵיִירֵי בְּדַמַּי מְדַשְׁרֵי לִיתָן עֵינֵי וְכוּ'
הוּא מִירוּשְׁלָמִי הַנּוּז'. אֲמַנְם הַדְּבָר הַקִּשָּׁה הוּא לְדַעַת הַתוֹס' ז"ל דְּגִיטִין וְכִכּוּרוֹת מַה יַעֲנוּ
לְהִירוּשׁ' הַזֶּה דַּפִּי מַחְשָׁב' ע"י נוֹתָן עֵינֵי וּבְשִׁלְמָא לַפִּי רַש"י ז"ל אֲפֻשָׁר לְפָרֵשׁ דְּהָא
דְּמַקְשָׁה הִירוּשָׁל' וְלֹא מוֹדֵי רַשְׁבָּ"א שְׂאֵסוּר לַעֲשׂוֹ' כֵּן בְּנוֹדָאֵי אֲשַׁבַּת קָאֵי וְר"ל דְּלִדְיָדָךְ
דְּאַמְרַת דְּרַשְׁבָּ"א עֲבִיד כְּתַחֲלִילַת הַפְּרָשָׁה וְלִכְדָּ אֲסוּר בְּהַעֲלָא' וְהָא מוֹדָה רַשְׁבָּ"א שְׂאֵסוּר
לִיתָן עֵינֵי בְּשַׁבַּת דְּהוּ"ל תִּיקוֹן גְּמוּר א"ו דַּכ"ע בְּסוּף הַפְּרָשָׁת וְדִלֵּא הַתְּרַם בְּהַעֲלָאָה מִשּׁוּם
שְׂלֵא יַעֲשֶׂה בְּשַׁבַּת־כַּחֲוֹל וְאַף דְּכַחֲוֹל מוֹתֵר לִיתָן עֵינֵי.

הֵינּוּ בְּשִׁרְשׁוֹת בְּיָדוֹ לַעֲשׂוֹת מַה שְׁיִרְצָה אֲבָל בְּשַׁבַּת הַחֲמִירוֹ שְׂאֵינוּ עוֹשֶׂה אֵלָא לִיתָן
עֵינֵי לַעֲשׂוֹת שְׁנֵי מִהַחֲוֹל אַף אַף לְדַעַת הַתוֹס' ז"ל דַּס"ל דְּאַף בְּשַׁבַּת מוֹתֵר לִיתָן עֵינֵי
לֹא יַדַּעְתִּי פִּי הִירוּשׁ' לְדַעַתֵּם.

וְאוּלָּם עֲדִינּוּ קִשָּׁה אַמַּי לֹא הֵבִיא רַבֵּינוּ הֵךְ דִּינָא דְמְדוּמָע כְּלָל אַף דְּמִשְׁמַע דְּרַבְּנָן פְּלִיגִי
אַר"י דְּאֵין מַעְלִין הֵינּוּ דַּס"ל כְּרַשְׁבָּ"א כִּינּוּ דְּנוֹתָן עֵינֵי סְגִי לֹא שְׁרִינּוּ הַעֲלָאָה וְאֵם כֵּן
הוּ"ל לְפָסוּק כְּרַשְׁבָּ"א וְאַפְשָׁר לֹא מֵר דְּאִיתָא בִירוּשׁ' פָּרַק מְפַנֵּי אִית תְּנֵי מְטַלְטְלִין אֶת
תְּדִימוּע וְאִית תְּנֵי אֵין מְטַלְטְלִין וּמִשְׁנֵי כָּאן לְתְרוּמָה טְהוּרָה וְכָאן לְתְרוּמָה טְמֵאָה וְעוֹד
מְשַׁנֵּי כָּאן שְׁיֵשׁ בּוֹ כְּדִי לְהַעֲלוֹ' וְכָאן שְׂאֵין בּוֹ כְּדִי לְהַעֲלוֹ' וּמ"ד מְטַלְטְלִין ר"א הִיא דְאַמַּר
סָאָה שְׁנַפְלָה הִיא סָאָה שְׁעֻלְתָּה ע"כ הָרִי מְפֻרָשׁ לְתִירוּצָא קָמָא דְמֵיִירֵי בְּטְהוּרָה לֹא הַתְּרַם

אָלאַ טיילטויל הָרִי סָתָם בְּרִייתָא ס"ל דְּלֹא כר"י וְלֹא פְרָשְׁב"א דאל"כ לְשִׁמוּעֵינוּ רְבוּתָא דְמוֹתָר בְּאַכִּילָה דְנוֹתָן עֵינָיו וְאַף דְמִיָּרִי שְׁאִין בּוּ כְּדִי לְהַעֲלוֹת הו"ל לְאַשְׁמוּעֵינוּ בְּיַשׁ בּוּ כְּדִי לְהַעֲלוֹת הֵיכָא דְנוֹתָן עֵינָיו וּמִדְתָּנִי סתמ' מִשְׁמַע אָף דְיַשׁ בּוּ כְּדִי לְהַעֲלוֹ' מוֹתָר בְּטִלְטוּל דוֹקָא גַם בְּתִי הֵב' דְמוֹקִי לָהּ בְּיַשׁ בּוּ לְהַעֲלוֹת וס"ל כר"א אֲמַאי לֹא הוֹתָר אָלֹא טִלְטוּל דוֹקָא וּרְבִינוּ מְפָרֵשׁ דְתַרְנוּנֵיהוּ בְתַרוּמָה טְהוּרָה וְלֹא כְּמִפְרָשִׁים שְׁפִי דְמִיָּרִי בְּטַמְאָה ע"ש.

נְעוּד נִרְאָה לִי עֵיקָר דְרְבִינוּ הִקְשָׁה לוֹ בְּמַאי דְתִירֵץ הַש"ס הוּא דְאָמַר פְּרָשְׁב"א דְתַנְיָא. רְשָׁב"א אֹמֵר וכו' וְאִי הוּנָא הֵךְ בְּרִייתָא דְמִיָּתִי לִיהַּ בְּסִמּוּד דְפְלִיגִי בְּהַּ ר"י וְרְשָׁב"א הֵנָּה מִיָּתִי לִיהַּ הַמְקַשָּׁה לְשׁוֹן הַבְּרִייתָא מִמֶּשׁ אָלֹא מְקַשָּׁה לִיהַּ וְהָא מוֹפְלַג פְּלִיגִי אָלֹא בְּרִייתָא אַחֲרַת דְקָאִי אַרְבָּנוּ דְאָמְרִי מִטְלְטְלִין.

אֵת הַדִּימוּעַ כְּמוֹ שֶׁהוּבָא בִירוּש' וּפְירוּשׁוֹ דוֹקָא מִטְלְטְלִין וּפְלִיגִי רְשָׁב"א דְאָף בְּאַכִּילָה מוֹתָר וְכָאמֹר וּלְכֹד הַמְקַשָּׁה הֵבִיא בְּרִייתָא אַחֲרַת דְפְלִיגִי נְמִי עַל ר"י דס"ל דְמַעְלִין וּבְהֵכִי נִיחָא לִי מ"ש הַרַע"ב ז"ל בְּפִיהַּ מ"ד ר"י ס"ל כר"א וְקַשָּׁה דְהֵךְ אֹקְמָתָא נְדַחִית בְּגַמ' אָלֹא דס"ל דְלִפִּי הָאָמֵת לֹא אִיפְרַק מִחֻלְשָׁא דְאָפְשָׁר דס"ל כְּרַבָּנוּ דְלֹא מְהַנִּי נוֹתָן עֵינָיו כְּסַבְרַת רְבִינוּ ז"ל וְכִינֵן דְבִירוּשְׁלָמִי אֹקְמוּהַ כר"א לְכֹד אִיהוּ נְמִי אֹקְמָה כר"א.

וְשׁוּב רְאִיתִי לר"י הִרְאִישׁוֹן בְּפִרְקָא נוֹטֵל שְׁפָתָבּ וְז"ל אַע"ג דְגַבִּי טָבֵל וּדְמַאי אָסוּר לִיתָן עֵינָיו בְּשִׁבְתָּ וכו' בְּמִדּוּמָע שְׁרִי רְשָׁב"א מִשׁוּם דְבָטֵל בַּק"א וְהו"ל חֻלְיִין גְּמוּרִים וְאִין צָרִיךְ לְהָרִים אָלֹא מִשׁוּם גָּזֵל כְּהֵן וּרְבָנוּ פְלִיגִי עֲלֵיהַּ וס"ל כִּינֵן דְאָסְרוּ חֻכְמִים לְאָכּוֹל עַד שִׁירִים אָסוּר לִיתָן עֵינָיו דְהו"ל מִתְקַן בְּשִׁבְתָּ וכו"ש לְהָרִים ור"י ס"ל דְמַעְלִין וכו' ע"ש בְּלִשׁוֹנוֹ שֶׁהֵבִיאוּ הַרְבֵּי עֲרֵךְ הַשְּׁוֹלְחָן.

א"ח סִימָן רס"א וּמַה שֶׁהַק' עָלָיו דְהָא דְמַאי חֲזִי לְדִידֵיהַּ דְאִי בְּעֵי מְפָקֵר נְכָסָיו כְּמוֹ מְטָבִיל כְּלִים ע"ש לַק"מ דר"י. ס"ל דְלֹא מְהַנִּי הֵךְ טַעְמָא דְאִי בְּעֵי מְפָקֵר נְכָסֵיהַּ אָלֹא.

אִם אָכְלוּ בְּדִיעְבַד וְכַמְבֹּנָא בְּבְרִייתָא בְּפִסְחִים דָּף קי"א תְּנִיָא אָכְלוּ דְמַאי יָצָא וְע"ש בְּתוֹס' ז"ל וְהָא דְהֵנִי מִתְנִיתִין יוֹצֵאִין בְּדַמַי הוּא בְּדִיעְבַד וְדָלֹא כר"י שְׁנִסְתַּפֵּק בְּזָה כְּמוֹ שֶׁהֵבִיאוּ הַתוֹסְפוֹת ז"ל בְּפִרְקָא כָּל שְׁעָה ע"ש.

אָבֵל הֵךְ דְטָבִילת כְּלִים. חֲזִי לִיהַּ לְחֻלְיִין אָף לְכַתְחִילָה הֵנָּה.

אִיךְ שִׁיְהֵי דר' יִשְׁעִיָה כְּתֵב בְּהִדְיָא דְרַבָּנוּ פְּלִיגִי אַרְשָׁב"א וס"ל דְלֹא מְהַנִּי. אָף בְּמִדּוּמָע הֵךְ דְנוֹתָן עֵינָיו וְת"ל שְׁזָכִיתָ לְכַנֵּן לְדַע' גְּדוּלִים וְדוּק.

וְזֵה אֲשֶׁר כָּתֵב בְּמ"א בְּעֵנָן זֵה וְז"ל ל' י"ד סִי שְׁכ"ג סְעִיף א' אָבֵל חֲלַת א"י לֹא יֹאכֵל עַד שִׁיפְרֵשׁ וכו' נ"ל לֹא דוֹקָא עַד שִׁיפְרֵשׁ דְהַ"ה אִם נָתַן עֵינָיו בְּצַד זֵה וְאָכֵל מִצַּד אַחֵר מוֹתָר דְהָא מְדַמֵּינָן לָהּ לְתַרוּמָה וְאָף דְאָפְשָׁר לְדַמּוּתָהּ לְתַרוּמָה מִעֲשָׂר כִּינֵן דְהַשְׁתָּא אִינְהָ אָלֹא מְדַרְבָּנוּ אָפְשָׁר לְדַמּוּתָהּ לְתַרוּמָה גְּדוּלָה אָף קַשָּׁה דְהָא פָּסֵק הַש"ע בַּא"ח ס' תַּק"ו עִסָּה שְׁנִילוּשָׁה בְּעִ"ט אָסוּר לְהַפְרִישׁ חֲלָתָה בִּי"ט וְאֲמַאי דְמַאי שְׁנָא מְהָא דְאָמְרִי בַּפ' נוֹטֵל ר"י אֹמֵר אָף מַעְלִין אֵת הַמְדוּמָע וְאֹקְמוּהַ בְּגַמ' דְכִינֵן דְאָפְשָׁר ע"י תִּיקוּן פְּרָשְׁב"א מוֹתָר לְהַפְרִישׁ לְהַפְרִישׁ כִּינֵן דְאָפְשָׁר בְּמַחְשָׁבָה יְהָא מוֹתָר וְאִין לוֹמַר כַּמ"ש הַתוֹס' בְּגִיטִין

דל"א בד"ה במחשבה דוקא במדומע שפכר הוא מתקון וכו' דלא פתבו פן אלא גבי טבל בתרומה ומעשר אבל חלה פניו דאיכא חלה דמפרישין אותה כיו"ט כגון אם לשה ביי"ט בנדאי קיל מטבל וכן נ"ל מהא דאמרי' בפ"ק דביצה ד' ט' לימא דשמואל פליגי אדאבונה דאמר שמואל וכו' ופי' רש"י וא"כ הך הפרשה לא כל פמינה פניו דאיכא תיקון בלאו הכי ולדעת התוס' אמאי ל"ק ליה אמתני' דאין מגביהין תרומות ביי"ט פניו דאיכא תיקון בלא"ה והיינו ע"י מחשבה מגביהין אלא נדאי צ"ל דהיינו דוקא בחלה ובמדומע אבל לא בטבל וכו' וא"כ הדרא קושניא לדוכתא ואפשר לומר משום דלא קי"ל כר"י שא פרש"א בפ' נוטל דאית ליה פניו דאיכא תיקון אחר בלא הגבהה אין מגביהין וכתירוץ הש"ס בביצה והא דלא קאמר שמואל כי אם חלת ח"ל משום חידושא אמתא לאשמעינן דאף דלא קבע לה מקום בעיניו אף נדאי ביי"ט שרי ליתן עיניו בצד זה ותוכל וכו' וכמ"ש התוס' דגיטין אמנם באמת לא ירדתי לסוף דעתם בזה דהא אמרי' בבריייתא דלוקח יין מן הכותים בע"ש ולא קידש עליו היום מתנה עליו ואומר וכו' משמע אם קידש עליו היום אין לו תקנה וכן פתבו התוס' בגיטין ד' כ"ר ובסופה יעו"ש ואם איתא אפי' בשבת יש לו תקנה ע"י מחשב' דשיי' בשולי החבי' התרום' והמעשרות דהא ונחשב קאי נמי אף על המשקה דתירו' ויצה' וכן נמי אמר ר"י בפ' בכל מערבין מתנה אד' על הפלפלה כ"א לאכלה דמשמע דכל א' אסור לאכלה בכל אופן ואמאי והא שרי ע"י מחשבה וכן נמי אמרי' במס' דמאי אם היו לו תאני' טבל והוא בע"ש אומר וכו' משמ' דאין בו היתר אכילה בשבת ביאם בזה האופן וגם מהנהך משניות דפ"ז הכי משמע.

אע"כ נ"ל דכוננתם לומר דוקא תרומה משום דכתיב בהו ונחשב אבל מעשרות דלא כתיב בהו ונחשב לא מהני מחשבה ולכך בכל הני לה מהני לעש' כלל ע"י מחשבה פניו דע"כ צריד להפריש המעשרות ולכך צריד להתנות בע"ש משום קריאת שם בשבת אסור והכי נמי פוננת' במ"ש ה"תם דוקא משו' דנתקן אבל תחילת תיקונו של טבל וכו' ר"ל דוקא ה"תם פניו דניתקן פכר ואין בו אסור כי אם משום תרומה ואפשר ליתן עיניו בצד זה וכו' שרי אבל תחילת תיקונו של טבל לא שרינו להגביה תרומה משום אפשר במחשבה פניו דעל.

כל פנים לא ניתקן משום מעשר וע"ש וזהו דקדוק התוס' דלא הק' כי אם על אין מגביהין תרומות וקושניא להו אמאי אין מגביהין אף דעל כל פנים לא ניתקן משום דלא שייך להפריש המעשר ע"י מחשבה מ"מ אמאי אין מפרישין התרומה וליתנה לפהו והא דכתבו התוספות בבכורות דנ"ט אמאי מגביהין תרומות ומעשרות כדי נסבה דהא נדאי.

דוקא תרומה והא דאמרו שם אף מעשר נטל באומד דקרי תרומה הוא דוקא אליבא דיוסי ו' יהודה לא כן אבא אלעזר ב"ג דמקשו עליה התוס' דקיימי רבנן כנותיה לית להו הכי.

איך שיהיה לפי זה תרומה לחודה שריא להפרישה במחשבה וה"ה חלה שריא ביי"ט כמ"ש: ואולם עדין אני נבדך בזה מהא דאמרי' בפ"ג דעירובין ר"ל ע"כ וליפרש עלה ממקום אחר וכו' ומסיק דס"ל פרבנו דכל שהוא משו' שבות לא גזרו עליו בין השמשות

והגוי בכלל אין מגביהין תרומות וכו' וילדעת התוס' אפי' בשבת חזי ליה ע"י מחשבה ואף מ"ש בכוננת התוס' אינו מעלה ארוכה לזה דהקא מיירי דנטבל לתרומה לחודה: שוב ראיתי לה' שע"ה ז"ל בפ"ד מה' תרומות דין י"ו שהק' קושניא זאת על התוס' ונ"ל דלק"מ דהתוס' מפרשים דלא כפי' רש"י אלא דקאי על עיקר הקושניא דפריה תרומה אפשר דמיתשיל עלה ומשגי דגזרו עליו משום שבות דאין נשחלין על נדרים בשבת ואף דאין מערבין אלא לדבר מצוה לא התירו למישאל אלא דיקא לצורף שבת כנזיר גם מה שהק' מהא דאמרו ביומא ד' פ"ג לרבי א"צ לעשר דאמאי הא אפשר לעשר ע"י מחשבה נ"ל דל"ק דכיין דעל כל פנים לא נתקן מטבל דהא לא מהני הך מחשבה להפריש את המעשר אינו מוסיף איסור על איסורו אף מ"ש על הרב בש"מ למס' ביצה היא קושניא חזקה ועוד ק"ל דהא לא מהני הפרשת מחשבה במעשר אלא לחד לישנא אליבא דיוסי ו' יהודא ולא קי"ל כפונתיה ועוד ק"ל דהרב עצמו כתב בפ"ב על הא דאמר דביתהו דרב מקלפא ליה בסיקסי ואכיל ונ"ל מיירי דנתקן מערב דאל"ה אסור שאינו יכול לתקנו בשבת ע"כ אף דעת התוס' לעולם תרומה בשבת מהניא מחשבה וה"ה לחלה דמהניא ע"י מחשבה ואם כן אם לשה מעי"ט מותר לאכול ממנה ע"י שנותן עיניו בצדה: אף אמנם עדיין ק' לי מהא דאמרו בירוש' פ"ק דביצה הלש עיסה ביו"ט מפריש וכו' לשה ביו"ט ושכח להפריש חלה אסור לטלטלה וא"צ לומר ליתול ממנה ע"כ ולפי מה שכתבתי אמאי אסור לטלטלה והא שרי אף לאכול ממנה ע"י מחשבה וכו' ואפשר לדעת התוס' דחלה הגוי דומיא לתרומות מעשר דלא מהני בה מחשבה ואפי' תאמר כיין דעכשיו מדרבנן אפשר לדמותה לתרומה גדולה אבל תרומת מעשר אף דהיא מדרבנן פועי דאורייתא תקון מ"מ לא מהניא אלא לדיעבד וזה דוחק וגם כל הפוסקים מסתמיות דבריהם הכי משמע להו דלא מהני הך מחשבה להפריש בשבת כיין דסוף סוף מתקן להו בשבת הגוי מתקן ואין לחלק בין שתיקה לדיבור אשר ע"כ נראה ודאי דבי"ט אין לו תקנה וכמ"ש בירוש' ועיין בתוס' דפ"ה דחגיגה ד' ח' ע"א בד"ה משום במ"ש בס"ד יעו"ש: ובפיתי צפיתי הר' קרית מלך רב ח"ב סי' ט' ושם ראיתי דעלה ונסתפק דאם שכח להפריש מעי"ט מהו לתקוני בשבת וכו' ובתוף התשובה הביא הרב זה הלשון של התוס' והק' ורצה לומר בכוננת התוס' כמ"ש ודחה אותו מהך דבכורות וכו' ולע"ד אין פאן קושניא כלל דליוסי ו' יהודא ודאי לא קשניא להו דילמא דלית ליה הך דמתני' דאין מגביהין וכו' אמנם קשניא להו לרבנן ולאבא אלעזר ו' גמלא דקיימי בס"ס ובזה ניחא לי מ"ש התוס' ביבמות דף צ"ג ע"ב בד"ה אלא ונ"ל ועוד י"ל דשרי לתרום וכו' פרי שלא יצטרף לטרונ בשבת דכל זה עונג וכו' ולכאורה ק' ותן עיניו בצד זה ויאכל בצד אחר כדי שלא יטרח ולא יעשה איסור לתרום שלא מן המנוקף ואף דתימא דאסור בשבת כדעת הפוסקים לא יהא איסורו חמור יותר מלתרום בידיים בשבת אלא ודאי משום דזה דוקא לא מהני אלא בתרומה אבל במעשר לא תשיב הפרשתו כי ה"ג והגוי טבל ודלא כאיסי ו' יהודא ומלשון התוס' דבכורות הכי משמע דשם כתבו ב' מפרשים במחשבה ולא הקשו כי אם על פי השני דהוא נותן עיניו בה בלא דיבור והיגו משום דפשיטא להו דדבור אסור בשבת ולא ידעתי אמאי לא ק"ל באמת על מ"ש התוס' בהדייא דבמעשרות לא מהניא מחשבה דלא

פתיב ביהו ונגחשב מהד דבכורות וכו' אד מה שדחק לפרש פונת התוס' דאפי' מחשבה לא מהנניא בשבת פן הוא האמת מהד דחלה לשפתתי אמנם מפשטא דספרא לא משמע הכי איך שיהיה לנדון דידן דחלה אסור לתקנת בשבת: עוד כתב דאף בחול לא שרי מחשבה פי אם פשמפריש בינדים והכריח דבר זה מתוס' דחולין יעו"ש וכן כתב השע"ה ז"ל דתוס' דחולין פליגי אתוס' דגיטין וכו' ואני תמיה איך יצא דבר זה מפי קדושים דהא נדאי דע"כ לא כתבו התוס' דבנדאי טבל מותר ע"י מחשבה פי אם דוקא בתרומה דכתי' בה ונגחשב ולא במעשר כאמור וא"כ התם בחולין דקאמר פטור ממעשר מאי מק' הש"ס ודילמא נתן עיניו וכו' והא נדאי לא שרי זה כה"ג לקביעות מעשר וזה נראה לי להכריח מהא דכתבו התוס' וגבי דמאי אסור לתקן וכו' ואע"ג דשרי ליתן עיניו וכו' פדאמרי' בחולין וכו' ולכאורה קשה מה היה להם להביא סהדי דמרחקי והלא ממקומו הוא מוכרע דהא אפילו בנדאי טבל מהני ע"י זה אלא נדאי דלית ראיה מפאן דדוקא תרומה הוא דמהני אבל לגבי מעשר לא מהני ולכך אין מעשרין וכו' ואהא כתבו נדאי הך דחולין לא מיירי אלא כה"ג דמשמע בדמאי הקילו ועוד דהא הריטב"א אית ליה בחולין כס' ר"ת דלא מהני אלא בדמאי ובפ"ב דקדושים ס"ל כס' התוספות דבנדאי טבל מהני ע"י מחשבה כאמור: עוד הק' הרב ז"ל וז"ל וא"ת משום דפליגי רבנן דבעי אומד וכו' וא"כ מוכרח להיות דמאי דאחר שאכל אותו עלה ר"מ איך יכול לידע המשקל וכו' עכ"ל דמ"ש אליבא דרבנן לאו דוקא דהא תרומת מעשר דפליגי ביה לאו איהו מחוויב להפרישו אלא הלוי ואיהו מוזהר דלא להפריש מאומד אף במעשר דכ"ע מודו.

דלא מהני מאומד ק' ולע"ד נראה דלק"מ דהא דבעי' במדה היינו בשעה שפריש אינו מפריש אלא במדה אמנם ר"מ הכי עביד דמחשב בעיניו המדה דמהני במעשר והא מונח בצד זה ומפריש במדה כדמוכח במתני' דהלוקח זין דנותן עיניו בצד זה וכו' והיכי הנה במעשר אחר דשיעורו מפורש בכתוב אלא נדאי דזה לא מקרי אומד דהא מחשב בדעתו דעשרה דמונחם בצד זה כאלו מפורשים ומאי שנא ע"י דבור או ע"י מחשבה פיון דמהני לא ידעתי משקל דכתב הרב מאי עניינא הכא דהכא במניין הוא דהיינו אגודות ירק ור"מ נותן עיניו בשאר אגודות לקבוע עליהם מעשר ואכל עלה משאר אגודות ואין לומר דר"מ מעשר במשקל דהוא משופח דזה לא קשה ומוכרח לומר כמו שפתימתי משום דמחשבה לא מהנניא במעשר וכו' ולכך לא אוקמוה אלא בדמאי ומעתה תגדל התימא על מהרימ"ט דפירש דאיירי בנדאי אף דהוא נגד התוספות דמעולם לא שמענו דזה מהני גבי מעשר ומה שהכריח לזה דלא תירץ לו בנדאי איירי לא ידעתי פונתו דקוששית הגמ' הוא דמנ"ל לרבי דאיירי בנדאי לימא דאיירי בדמאי ונתן עיניו וכו' ולכך מתרץ לו שפיר חזי מאן גברא וכו' ר"ל וידע שפיר דאכל בלא מעשר או דמיירי בנדאי או דמיירי בלא נתן עיניו: אד הא קשה לי מאי דאמרי' בירוש' בפ"ז דדמאי אר"ז זאת אומרת טבל שיש עליו תנאי מותר לטלטלו בשבת כיצד עושה נותן עיניו במקצתו ואוכלת השאר ע"כ הרי אף דטבול למעשר מהני ע"י מחשבה שפריש במחשב' וכן פסקה הרמב"ם בפ"ט מה' מעשר יעו"ש ואין לומר דוקא התם משום דכיון דהוקבע למעשר מאתמול וקרא עליו שם הך הפרש' כמאן דליתא ולכך סגי בהכי וכן כתבו התוס' בגיטין ד' הנז' דשרי

לְאָכּוּל אַף בְּלֹא הַפְּרָשָׁה דְּזֵה אֵינּוּ דְּוּדַאי צָרִיף הַפְּרָשָׁה וְכֵן פְּסֻק הַרְמַב"ם גָּבִי מִי שֵׁישׁ לֹו
תְּאֵנִים וְכו' כְּתֹב לְמַחַר צָרִיף שֵׁיפְרִישׁ וַיֹּאכַל וְאֵף בְּלֹא הַפְּרָשָׁה מִהֲגִי ע"י שְׁנוֹתָן עֵינָיו
וְכו' יע"ש בְּלִשׁוֹנוֹ וּבְוּדַאי הֵכִי כְּפִנְתּוֹ וְהִיגֵנוּ טַעְמָא דְכִינּוּן דְּלֹא קָבַע לֹו מְקוֹם מִשּׁוּם דְקָאֵי
בְּבִין הַשְּׂמֻשׁוֹת כַּמ"ש הַר"ש עַל הַף דְּלֹוֹקֵחַ יֵין וְכו' וְאִם כֵּן אַף דְּעֵשָׂה תְּנַאי הֲגִי טָבֵל
וְחֻלִּין מְעוֹרְבִין דְּאִין בְּרִינָה עַד שֵׁיקְבַע מְקוֹם לְמַעְשָׁר וְה"נ כְּפִנְתַּת הַתּוֹס' דְּגִיטִין דְּשָׂרִי
לְאָכּוּל בְּלֹא הַפְּרָשָׁה וְהִיגֵנוּ.

מִשּׁוּם דְקָבַע לֹו מְקוֹם אַף בְּהַף דְּלֹוֹקֵחַ יֵין מִן הַכּוֹתֵי דְלֹא קָבַע פְּלִיגִי וְאֵף דְקָבַע מְקוֹם
מִשְׁמַע מִהַרְמַב"ם דְּלֹא מִהֲגִי מִשּׁוּם דְּבִלְיִל אֲמַנְם בְּשֵׁאֲרַ דְּכָרִים אִם קָבַע מְקוֹם
לְמַעְשָׁרוֹתָיו סְגִי בְּלֹא הַפְּרָשָׁה וּמַעֲתָה הֵאֵי דְלֹא קָבַע לֹו מְקוֹם אֵינּוּ אוֹכַל עַד שֵׁיפְרִישׁ וְגַם
שֵׁרִיגְהָטָא דְהַש"ס הֵכִי מִשְׁמַע דְקָאֲמַר כִּיצַד הוּא עוֹשֶׂה וְכו' ר"ל כְּדִי לְתַקְנּוּ וּמִשְׁנֵי וְכו'.

וְרֵאִיתִי לְמַהֲרִימ"ט ז"ל שֶׁרְצָה לְהוֹכִיחַ דְּבַקְרִיאַת שֵׁם סְגִי מְלַעְבּוֹ עַל הַטָּבֵל וְכו' וּלְפִי
מ"ש נֵרֵא דְּזֵה לֹא יִתְכַן כ"א בְּדַמַּאי דְּהוּא דְרַבְּנָן וְכִינּוּן דְקָרָא שֵׁם סְגִי דְאָמַרִי יֵשׁ בְּרִינָה
אַף בְּוּדַאי טָבֵל דְּהוּא דְּאוֹרִינְיָתָא לֹא סְגִי עַד שֵׁיקְבַע לֹו מְקוֹם וְהַף רֵאָזִיָּה דְּהִבִּיא מִהַתּוֹס'
וְרַש"י ז"ל דְּגִיטִין בְּעַנְנֵן בְּרִינָה דְּכַתְּבוּ דְשׁוֹתָהּ מִיַּד דְּכִינּוּן דְקָרָא שֵׁם יֵצֵא מִיַּד טָבֵל וְכו'
אַחַר הַמְּחִילָה לֹא מְכַרְעָא כָּלֵל דְּזֵה אֵלִיבָא דַר"מ דַּס"ל יֵשׁ בְּרִינָה וּלְכַף כִּינּוּן דְּלַבְסוֹף
מִפְרִישׁ הוּא הַנּוֹבֵרֵר הַדְּבָר מִתְּחִילָה כְּאֵלוֹ הֵם מְפוֹרְשִׁים אַף לְדִידוֹן דְּאִית לֹן אִין בְּרִינָה כָּל
שְׁלֹא הַנּוֹקְבַע הַמַּעְשָׁר בְּאִינְהָ מִקּוֹ הו"ל טָבֵל וְחֻלִּין מְעוֹרְבִין עַד שֵׁיפְרִישׁ וְכַמ"ש גַּם מַה
שֶׁהָק' עַל מ"ש הַתּוֹס' ז"ל בַּפ"ק דְּקִידּוּשִׁין דְּלֹא תִשָּׁיב הַפְּרָשָׁה כִּי אִם בְּקִבְעוֹת מְקוֹם
מִמַּה שֶׁכ' בְּפָרְק כָּל הַגֵּט דְּתִשָּׁיב אַף בְּלֹא קִבְעוֹת וְכו' וְכַמוֹ בְּרִינְיָתָא דְּהַלּוֹקֵחַ וְכו' אַחַר
הַמְּתוּלָה לַק"מ וְכַמוֹ שֶׁכְּתִבְתִּי אַף מַה שֶׁהָק' מֵאִי רֵאָזִיָּה מִיִּיתוּ מִהַף תּוֹס' דַּמ"ב הוּא דְקִדּוּק
אַמַּת דְּדוֹנָקָא לְעַנְנֵן חִלּוּל הוּא דְלֹא מִהֲגִי אַף דְּתִשָּׁיב הַפְּרָשָׁה לְאֲכִילָה כַּמ"ש הַתּוֹס' עֲצָמָם
וְנ"ל לְיִשָּׁב דַּמְק' לְרַש"י דַּס"ל דְּלָמ"ד יֵשׁ בְּרִינָה וְלֹא בְּעֵי קִבְעוֹת מְקוֹם מִהֲגִי נְמִי הַף
הַפְּרָשָׁה לְחִלּוּל דְּהוּא אוֹמַר מַעְשָׁר דְּאִית בְּהֵאֵי הוּא מְחֻלָּל וְהַף דַּס"ל דְּבְּעֵי קִבְעוֹת מְקוֹם
דְּאֲזִלִי לְשִׁיטְתֵינְהוּ דְלֹא תִשָּׁיב הַפְּרָשָׁה ע"י בְּרִינָה וּלְכַף אֵינּוּ מְחֻלָּל עַד שֵׁיחֻוּל עָלָיו שֵׁם
מַעְשָׁר וְהַשְּׂתָא מִק' הַתּוֹס' שֶׁפִּיר דְּהָא בְּעֵי קִבְעוֹת מְקוֹם לְעַנְנֵן חִלּוּל וְוּדַאי ס"ל דְּלֹא
תִשָּׁיב הַפְּרָשָׁה דְּהָא בְּהָא תְּלִיָּא וְאִין לּוֹמַר דְּרַבְּנָן גְּמִלְיָאֵל ס"ל דְּיֵשׁ בְּרִינָה וְלֹא בְּעֵי קִבְעוֹת
מְקוֹם כַּמ"ש ר' יִשְׁעִיָּה מְטָרְאָנִי ז"ל לְדַעַת רַש"י דְּלְכַף הִבִּיאוּ הַתּוֹס' ז"ל הַף עֲוֹבְדָא
דְּרַשְׁבָּ"ג דַּס"ל דְּבְּעֵי קִבְעוֹת מְקוֹם מִשְׁמַע דְּאַף ר"ג הֵכִי ס"ל וְהָא דְלֹא הִבִּיאוּ הַתּוֹס'
מִהַף מִתְּנִי דְּתַרּוּמוֹת דְּהָאוֹמַר תְּרֻמַּת הַפְּרִי בְּתוֹכָהּ לֹא אָמַר כְּלוּם וְכו' נ"ל דְּיֵשׁ לְדַחּוֹת
דְּוֹקָא הֵתָם מִשּׁוּם דְּכְתִיב רֵאִשִׁית שֵׁשְׁפִירִיָּה גִּיפְרִים לֹא כֵן גָּבִי מַעְשָׁר וְזֵה הִנֵּה נִרְאָה
לְהַכְרִיחַ מִהָא דְאָמַרִינוּ בְּפָרְק ג' דְּעִירוּבִין לַר"ש דַּמ"ש דַּמ"ב בְּתוֹכּוֹ קָרָא שֵׁם דְאִיפָא סְבִיבּוּ
וְהִיכִי אֲתִי ר"ש דְאָמַר בְּתוֹס' דַּמ"ב מ"ב שֶׁבְּחַפְּזָן זֶה מְחֻלָּל דְּמִשְׁמַע דְּלֹא בְּעֵי קִבְעוֹת
מְקוֹם לְכַף צ"ל דְּוֹקָא בְּתַרּוּמָא וְכו' וּפְלִיגִי בְּקִבְעוֹת מְקוֹם גּוּפָה וְאֵף מְדַבְּרִי הַתּוֹס' ז"ל
דְּיוֹמָא לֹא מִשְׁמַע הֵכִי יַעו"ש מִקְשָׁה מִנְּהָ לְרַש"י ז"ל דְּיֵשׁ לְדַחּוֹת וְכו' נְעוּד מִנִּינֵן לָהּ דַּר"ג
ס"ל כְּפִתְּכִים וַא"כ י"ל מַעֲתָה דְּבִין לְרַש"י בִּין לְתוֹס' ס"ל דְּבְּעֵי קִבְעוֹת מְקוֹם וְדִלֹא
כְּמִסְקִנַּת הַרְבּ ז"ל דְּהָא דְּמִיִּתִי רֵאָזִיָּה מִהַף דְּמִזְגוּ לֹו וְכו' אַחַר הַמְּחִילָה דְּלְדַעַתּוֹ קִשָּׁה לִי

הא דאמרין בתוס' והביאה הרמב"ם פ"ז מהלכות מעשר דהקבע מעשר בפיה לא ישמה משוליה דמשקים מעורבין יע"ש ואם כן היכי תגיי פאן מה שהקבע בשולי הכוס הגוי מעשר וצ"ל בדמאי דהוא דרבנן הקילו ה"נ פיון דהוא דרבנן הקילו דאף בלא קביעות הגוי מעשר אמנם מהירוש' לא משמע הכי דהק' אם באומר מכפר משקה מעורב הוא משמע דכיון דמעורבין לא מהני קביעות וכמו שפסק הרמב"ם והיינו פיון דעיקר תרומה ומעשר הוא מן התורה לא שייך לומר דרבנן וכמ"ש התוס' דעורבין דף ל"ב ואפ"ה עיקר ראיתו איני מפיר דהך ודאי חשיב קביעות מקום פיון דאמר בשולי הכוס וגם שאר מעשר סמוך לו אין לה קביעות מקום גדול מזה וכן הך דלוקח מן הנחתום והך דרוצה להפריש תרומה ות"מ פאחד הכי משמע דקאמר א' מק' הרי הוא בצד זה ושאר מעשר סמוך לו והכי קאמר בהדגיא בירושלמי פ"ה דדמאי מהו תנאי ב"ד אר"י כרי שיהא קובע מ"א בצפון ומ"ב לדרומו וכו' וגם מהך דאומר תרומת הפרי בתוכו הכי משמע ומה שדחה הרב' לומר וז"ל דשאני הכא דהוברר הדבר לששייר אבל בתורם מעתה בעי ק"מ ע"כ ואיני רואה.

שום הפרש ביניהם ורם נמי כשייתרום הוברר הדבר דזה הנה בדעתו בתחיל' ועוד איך פסק הרמב"ם קבע בשוליה לא ישמה מפיה דמשקין מעורבין פיון דהוא רוצה להפריש בסוף אמרינו הוברר.

הדבר וכו' וכוונתו היא ישמה ממנה ולכשישייר הגוי מעשר ועוד פנראה דנעלם מעיני הרב ירוש' דתרומות וכו' דשם נאמר על מתני' דאומר תרומ' הפרי בתוכו טעמא דרבנן דכתב ונחשב וכו' מה מתשבה במסונים אף התורם במסונים יע"ש ועיין להר"ש ז"ל.

איך שיהיה העולה מן המדבר' ודאי. בעינן ק"מ לכ"ע ואם כן היכי אמרו בירושלמי כיצד הוא עושה נותן עיניו בצד מקצתו ואוכל את השאר והא ודאי זה לא מהני אלא בתרומה דכתיב ביה ונחשב אבל.

לא במעשר ואפשר לומר פיון דמאתמול קרא לו שם פדיון המעשר מהני דההוא אמר הך קריאת שם דעבדינן לה אתמול להני זה הצד וזה מוכרח דהא קביעות מקום הגוי כמו הפרשה ואין מפורישין בשבת אלא ודאי דוקא הכא פיון דמאתמול קרא לה שם לית לן בה.

האמנ' אחר העיון נראה דלאו מלתא פלל דהא פתבו הר"ש והתוס' על הך דהלוקח יין דלכך לא קבע מקום משום דאיירי בבין השמשות דאין מעשרין את הוודאי והכא נמי איירי מתני' דהיו לו תאנים של בכה"ג דאל"ה אמאי לא קבע לו מקו' ואם כן היכי קאמר הירושלמי דקובע לו מקום והא אפי' בין השמשו' אינו יכול לקבוע ועוד קשה לי לדעתם היכי קתני מתני' היו לו תאנים אומר מעשר וכו' ואמאי מהני זה אי למחר מפוריש הא פתבו התוס' ז"ל ביומא דאין מפורישין לודאי אפי' קרא שם עלה מע"ש ואי לאכלם הא בעינן קביעות מקום ולזה י"ל דהך מתני' יתיה פסתם משנה דהלוקח דלא בעי קביעות מקום פי אם גבי חילול דס"ל יש בריה וכו' אף מההיא דירושלמי קשה דקאמר כיצד הוא עושה משמע דס"ל דבעינן קביעות מקום והיכי שרי להפריש בשבת ואין לומר

דוקא הקא משום דהוא קובע בעיניו שרי בשבת אף התם דאיירי שאמר בצפוניו וכו' אסיר ואם כן הך תאני' ככ"ע ע"י דנותניו בשבת דזה אינו דאמרינו בירוש' על מתני' דהמזמן אר"י וצריף להחליט בשפתיו ר"ל בשעה שמפריש וכו' וכדפסק הר"מ בפרק ט' מהלכות מעשר אף אפשר לומר דהתוס' אית להו דפלי הגמ' דקאמרה וצריף לרחוש וכו' ר"ל בלא הפרשה ועוד שייך לומר דמפרישים אנדחי תנא ר"ל נדחה דבריו מפח קושיא והא מתקן בשבת ולכך הקא בירושלמי קאמר דנותן עיניו לבד וזה דוחק לכך דאית להו כפירושים בסופה דדוקא אינו מותר להפריש פי אם מה שאכל ונ"ל עיקר דמייירי שקבע לו מקום מאתמול קודם בין השמשות אלא לא היה לו פנאי להפריש והא דאמר נותן עיניו במקצתו היינו שיפיר מקום קביעותו למעשר כדי שיאכל את השאר ודוק.

הלכה י' תרומ' מעשר אין מפרישין איתה מאומד אלא מדקדק בשיעורה וכו' וקשה דבתר הכי כתב דהמונה משופח ומודד משופח ממנו וגרסינו בירושלמי ממי משופח אמר ר"ה מאומד משמע מאומד מהני ואם כן לא אתיניא מתני' אלא פאבא אלעזר ו' גמלא וכיון דאין תורמין מאומד איה פסק הך מתני' דהמונה משופח ועיין תוס' דבכורות דף נ"ח ע"ב ונ"ל דס"ל לרבינו ז"ל דהירוש' סמיה אהך דתני והשוקל משופח משלשתם וכיון דליכא אלא שנים לכך דקדק לומר מדקתני המונה משופח לאתויי מאומד אמנם בתר דדחו ליה בשלשתן קאמר דלית למשמע מינה פלוג' ר"ל אף הדקדוק אינו פלוג' והיינו דכתב רבינו משופח משניהם וע"ש.

פרק ד' הלכה ז' האומר לשלוחו וכו' נתפונן תרום בכוננו' ועלת' בידו אהד מארבעים או אהד מששים תרומתו תרומה ואם נתפוננו להוסיף על הבינונית וכו' ועיין להר"ש ז"ל שפלי המשנה בענין אחר דהיינו בין רישא בין סיפא מייירי באינו יודע דעתו של ב"ה וסיפא מייירי בידוע ולכך מה שהקשה בירושלמי הקא את' אומר תרומתו תרומה והקא את' אומר אין תרומתו תרומה חקר הר"ש למצוא הך ברייתא דתניא אין תרומתו תרומה וכתב דאפשר דקים ליה דבשום מקום מתנייא ולעד"ן דרבי' ז"ל מפרש דס"ד דרישא וסיפא איירי במתפונן ולכך מקשה הירוש' מאי שנא רישא לסיפא ותירץ לו פאן במתפונן פאן באינו מתפונן וה"ג רבינו בירושלמי דהך גירס' דכאן לפחות פאן להוסיף אין לה קיום דברי שא קתני בהדיא פיתת או הוסיף גם הר"ש כתב דיש טעות בירושלמי ע"ש ומפרש רבינו ז"ל באין מתפונן דהיינו מתפונן לתרום בבינונית ועלה בידו אהד מארבעים וכו' וכן ראיתי מפורש בתוספתא פדברי רבינו דקתני האומר לתבירו צא ותרום אהד מתמשים הוסיף עשרה או פיתת עשרה תרומתו תרומה האומר לשלוחו סתם יש לו לתרום אהד מן' הרי מבואר אף דידוע דעתו של ב"ה דאמר לו צא ותרום אהד מן' תרומתו תרומה ובמתני' תני אם נתפונן להוסיף אין תרומתו תרומה וצ"ל דבתוס' מייירי בעלה בידו בלא פונה: אף הא קשה לי לס' רבי' מהא דאמרי' בסוף בכורות גבי מה שהק' הש"ס למ"ד לתקוני שדרתיה ולא לעוותי מהך מתני' דהקא ותי' לו דשאני הקא דאמר ליה דבהכי אמדתיך ולס' רבינו דמייירי בלא פונה היכי מצי למימר בהכי אמדתיך וצ"ל דכיון דמצי למימר דבהכי אמדתיך לא מקרי טעות אמנם עדיין ק"ל מהך תוס' דאמר לו צא ותרום אהד מן' דלא שייך לומר בהכי אמדתיך וא"ה תני תרומתו תרומה אפי' בטעות

ואפֿשר דכינן דהגוי טעוה דשכיח דהא גיטלית מאומד דאף ב"ה הנה טועה א"כ שוניה
שליח אף לטעוהו וְלא דמי למעשר והש"ס מהדר ליה בהכי לרונחא דמלתא קאמר פֿינן
דמיירי בסתם אף להר"ש ז"ל קשה מהתוס' וצ"ע: פֿרק ז' הלכה א' פֿהן טמא אסור
לאכול תרומה בין טמאה וכו' עיין להר"מ"ל ז"ל שנסתפק אם טמאה מדרבנן הוי בכלל
ומתו בו או לא וראיתי להר"ש שבייתת יו"ט שהק' עליו מהא דאמרי' בפ' הפועלים גבי
דומייתא דבריייתות בענין לאו דחסימה דדש בתרומה אינו עובר מיירי בגידולין שאין
איסורו אלא מדרבנן הרי מבואר דלא אזלינן בתר דרבנן לאפקועי אסור דאורייתא
והניחו בצ"ע ולי לק"מ דמשנה ערוכה היא דגידולין חייבים בתרומות ומעשרות והגוי
כמו חולין גמורים אלא רבנן גזרו עליהם שאסורין לזרים שלא לזרוע תרומה טמאה וכן
פסק רבינו פי"א מהלכות אלו וע"ש בגמ' פֿאן בתרומת ונדאי פֿאן בתרומת דמאי ע"ש:
ובעיקר הספק של הרב אני תמיה דזה פלוגתא בירוש' דפ"ק דפסחים חמישית דר"י
הקדשו מקודש הקדש דמים עשאו תרומה אינה תרומה תתן לו ולא לאורו אמר לון רבי
יוסי חילוף הקדשו אינו מוקדש שאין פודין את הקדשים להאכילם לפלבים לכלבים
עשאו תרומה ה"ז תרומה אפה גזרת עליה שריפה ושו"ר הדבר מפֿורש בפ' כ"ש דכ"ט
גבי פלוגתא דאוכל חמץ של הקדש במועד אורן רב יוסף פלוגתניהו בפודין וכתבו התוס'
דהא דאין פודין הוא מדרבנן והגוי פלוגתניהו למ"ד מעל דלא אזלינן בתר דרבנן וכאמור:
ומה שאני תמיה דבמסקנא מסיק רב אשי דכ"ע ס"ל אין פודין וכיין דלא שוגי מידי לא
חל עליו שום קדושה דהגוי כמו שהקדיש עפר וא"כ פֿאן בתרומה שנטמאת בטומאה
דרבנן פֿינן דלא שוניה מידי הוי מחוללת ועומדת וצ"ע: הלכה ה' תרומת ח"ל וכו' וכולן
שטבלו מותרין אכול וכת' הראב"ד ז"ל מגמ' דבכורות משמע דאף אחר טבילה לא אכלה
וכן דעת הר"י ז"ל וכן דעת השאלתות הביאם רש"י זל במס' בכורות וכן דעת הרמב"ן
במלחמות נאני תמיה אף לא השגיחו במשנה ערוכה דקתני וט"י אוכלה ניותר תמיהא
לי על הרמב"ן ז"ל שכת' ולא מצאתי זה הדין דט"י אוכלה לא במס' בכורות ולא במס'
חלה ונהרי מבואר במס' חלה בפ"ד משנה ח' ונ"ל ליישב דעת הגאונים דנדאי פֿינן
דנטמאת החלה טומאה דאורייתא מנדה אין אוכלה אלא קטן דאין טומאה יוצאה עליו
מגופו וכה"ג בא"י עובר עליו בלאו כמ"ש הרמב"ם לעיל דין א' לכה גדול גמי אין אוכלה
אלא בהערב שמש כמו תרומה דאורייתא והא דאמרו במשנה ט"י אוכלה משום דאורי
בטומאה דרבנן דארץ העמים ולכן הקלו בה דאף ט"י אוכלה וכיין דהגאונים מיירו
בטומאת החלה דאורייתא לכה כתב הרב במלחמות דלא מצא דין זה בכל מקום והיגו
דהך דנדה קוצה לה חלה לא יקבא אלא לכהן קטן דנאכלת מיד אבל לגדול צריך
להשהותה עד שיעריב שמשו לא רצתה להתעפב ולהכי לא מצאה פֿהן קטן אמרו לה
לשורפה: ומעתה מה שהביא הראב"ד ז"ל ראיה מהרי"ף ז"ל אינה ענין לכאן דכבר
כתבתי דאף הרי"ף מודה בהכי פֿינן דמתני' הכי מיתבניה ומתחילה עלה בידעתי לומר
דאף הרמב"ם ז"ל מודה בזה עד שראיתי לו בפ"ה מה' ביפורים אף דנדה קוצה חלה
מותר לגדול שטבל לאוכלה והוא וראי הפך הרי"ף ז"ל: פֿרק ה' הלכה ה' הרי זה תורם
מן השבולין ע"כ וק"ל דאמרינן בפ"ק דביצה די"ג אהא דאמר רבה מוללין ביו"ט א"כ

מְצִינּוֹ שְׁזָכָא בְּהֶרְמְתָהּ וּלְפִי דְבַרְי רַבִּי ז"ל שְׁתוּרָם שְׁבֻלִים לִימָא שְׁתָּרַם מְאֵתְמוּל וּבָא לְהוֹדִיעֵנוּ שְׁמוּתָר לְמַלְלָל בְּיו"ט אֶלְא וּדְאִי מְשַׁמַּע דְּאִינוּ תוּרָם אֶלְא חֲטִים וּנ"ל דְּרַבִּינוּ מְפָרֵשׁ דְּזוּ מַה שְׁתִּי בְּגַמ' הָא ר' וְהָא ר"י ב"י וּמְשׁוּם דְּהִקְשָׁה לוֹ לְפִירֵשׁ"י וְהַתּוֹס' ז"ל דְּפִלְגִי בְּזָכָא בְּהֶרְמְתָהּ אִיךָ יַעֲנוּ לַב"ש וּב"ה דְּכוּלְהוּ ס"ל דְּאִינוּ זָכָא בְּהֶרְמְתָהּ וּלְכַד מְפָר' רַבִּינוּ דַּר' ס"ל פִּינּוּ דְּהַכְּנִיסָן לְמַלְלָן הִקְבְּעוּ וְאָסוּר לְאָכּוּל מְהֵם עֲרָאִי עַד שְׁיַפְרִישׁ וּכְיִנּוּן שְׁהַפְרִישׁ מְאֵתְמוּל מְנוֹתָר לְמַלְלָל בְּיו"ט וּר"י ב"י ס"ל לֹא הִקְבְּעוּ עַד שְׁיַמְלֹל וּכְיִנּוּן שְׁאִינוּ זָכָא בְּהֶרְמְתָהּ אָסוּר לְמַלְלָל בְּיו"ט וּמַעַתָּה אֵין צְרִיכִין לֹאמַר דְּהַבְּרִיָּתָא דְּקַתְּנִי מוּלְלִין מַעִי"ט אַגַּב רִישָׁא אֶלְא ס"ל כַּר"י ב"י דְּאָסוּר לְמַלְלָל בְּיו"ט וְרַבָּא ס"ל כַּר' אֶלְא דַּנ"ל דְּחִסַּק לֹאמַר דְּמָאִי דְּקָאָמַר הָא ר' הוּא עַל רַבָּא וְעוֹד דָּאָם פִּן מָאִי מְקַשָּׁה הַגַּמ' וּלְר' מְצִינּוֹ שְׁזָכָא בְּהֶרְמְתָהּ הֵיכָא דְּהַכְּנִיסוּ לְעִיסָה וּנְמַלְדָּה בְּיו"ט לְמוּלְלוֹ וּמָאִי קו' אַה"נ דְּבַהֲהִיא ר' מוֹדָה שְׁאִין לְמוּלְלוֹ בְּיו"ט כַּר"י ב"י אֶלְא וּדְאִי מְשַׁמַּע לִיהַּ דְּהַגְמָרָא דְּדִין רַבָּא שְׁמוּלְלָל בְּיו"ט כ"ע מוֹדִים בּוֹ וּפְלִיגִי בְּזָכָא בְּהֶרְמְתָהּ וּצ"ל דַּס"ל כַּר"י דְּפִלְגִי ב"ש וּב"ה בְּתַרוּמָהּ וּפְלִיגִי בְּזָכָא בְּהֶרְמְתָהּ וּב"ה ס"ל דְּזָכָא בְּהֶרְמְתָהּ אֶבְל לְפִי סְכַרְת רַבִּינוּ צ"ע.

אֲשֶׁר ע"כ נ"ל דְּרַבִּינוּ ז"ל מְפָרֵשׁ כַּפִּי הַתּוֹס' דְּפִלְגִי בְּזָכָא בְּהֶרְמְתָהּ אֶבְל הִקְשָׁה לְרַבִּינוּ מְהַד פְּרִיָּתָא דְּקַתְּנִי הַמוּלְלָל מְלִילוֹת מַע"ש וְכו' ע"ש מְשַׁמַּע דְּמִיָּרִי דְּהַכְּנִיסָן מְלִילוֹת וְאָם פִּן הֵיכִי תְּנִי לְמַחַר מְנַפֵּחַ וְאוֹכַל דְּהָא לַר' הִקְבְּעוּ לְמַעַשֵׁר וְאָסוּר בְּאֶכֶילַת עֲרָאִי הִנְלַפְדָּה פְּתַב דְּתוּרָם שְׁיַבּוּלִין וּמְאֵתְמוּל הַפְּרִישׁ וְלֹא נַחֲתִית הַתְּנָא אֶלְא לְאִיסוּר שְׁבַת.

פָּרַק ט' הֶלְכָה ו' הַפּוֹתֵב וְכו' וְכַתֵּב מָרְוֹ ז"ל וְאָמְרִי הֵתָם דַּת"ק סְבַר מְעַנְכָּב גִּט שְׁחָרוּר אוֹכַל בְּתַרוּמָהּ וְאִינוּ בְּנִמְצָא שָׁם וְצָרִיךְ לְהַגִּיהַּ וְאָמְרִי בְּכַרִּיתוֹת דַּכ"ד דַּר"ל דַּס"ל הַנּוֹתֵן מַתְּנָה וְאָמַר אִי אֶפְשִׁי בְּהַ הֵנִי הַפְּקָר אוֹקְמוּהַ בְּגַמ' שָׁם דַּס"ל לַת"ק דְּאָמַר אוֹכַל בְּתַרוּמָהּ מְשׁוּם מְעַנְכָּב ג"ש אוֹכַל וּלְפ"ז רְשָׁב"ג דַּס"ל אִינוּ אוֹכַל אֶפְשֵׁר דַּס"ל דְּמַעַנְכָּב גִּט שְׁחָרוּר אִינוּ אוֹכַל וּלְכַד פְּתַב דְּיֵישׁ מְקוּם לֹאמַר דְּרְשָׁב"ג פְּלִיג עַלִּיהַּ בְּהַ וּכְיִנּוּן דַּמְסַפ"ל פְּמָאן הֶלְכְתָא פְּסַק לְחַוְמָרָא וּנ"ל דְּזַהּ מְוֹכְרַח מְדַאֲיַבְעֵי לֹן בְּמַעַנְכָּב גִּט שְׁחָרוּר אוֹכַל בְּתַרוּמָהּ אוֹ לֹא מְשׁוּם דַּס"ל דְּרַבְּנָן וְרְשָׁב"ג פְּלִיגִי בְּהַ וְלֹא יַדְעִי הֵילְכְתָא פְּמָאן דְּאִי לֹא"ה לֹא שְׁיָיְדָה לְמִיבְעֵי פִינּוּ דְּקִי"ל כַּר"ל גְּבִי הַנּוֹתֵן מַתְּנָה וְאָמַר אִי אֶפְשִׁי בְּהַ הֵנִי הַפְּקָר וּצ"ל דְּרַבְּנָן ס"ל מְעַנְכָּב גִּט שְׁחָרוּר אוֹכַל בְּתַרוּמָהּ וּמָאִי קְמִיבְעֵי"ל אֶלְא וּדְאִי דְּרְשָׁב"ג פְּלִיג עַלִּיהַּ וְעֵינּוּן לְהַמ"ל ז"ל שְׁלֹא רָאָה סוּגְיָא דְּכַרִּיתוֹת שְׁהַבְּאִתִּי ע"ש וְדוּק: פָּרַק י' הֶלְכָה ב' וְאִינוּ מְחַוְיָב עַד שְׁיֵאכַל כּוֹזֵית ר"ל אַעֲפ"י שְׁיָהָא בּוֹ שׁו"פ לֹא מְחַיֵּיב אֶפִּילוּ קָרָן פְּמַבּוֹאָר בַּפ' כ"ש דָּף ל"ב דְּקָאָמַר אִי לִית בֵּיהַ שׁו"פ אֶפִּי קָרָן לֹא מְחַיֵּיב וְהִי לוֹ דְּמִיָּרִי דְּיֵישׁ בּוֹ שׁו"פ וְא"ה פִּינּוּן דְּלִית בֵּיהַ כּוֹזֵית לֹא מְחַיֵּיב חוֹנְמֵשׁ וְלֹא דְּמִי לְמַעַיְנָה דָּאָף דְּלִית בֵּיהַ שׁו"פ חַיִּיב לְשַׁלֵּם דְּהֵתָם מְמוֹן דְּהַקְדָּשׁ הוּא אֶבְל הֵכָא מְמוֹן דְּכַהֲנִי הוּא וּפְחוֹת מְשׁו"פ לֹא נִתְּנָן לְהִשְׁבּוֹן וְנִתְּנָן לְמַחֲלָה אֶבְל הַקְדָּשׁ לִיכָא מָאן דְּיִמְחֹל וְכַמ"ש רַבִּינוּ בְּהֶלְכוֹת מְעִילָה פָּרַק ז' דִּין ח': אֶכּוּן רֵאִיתִי לְהַרְבַּ ק"ה בַּפ' כ"ש אַמְתְּנִי דְּהָאוֹכַל תְּרוּמַת חֲמִץ שְׁיַצְאָ לִידוֹן בְּדַבְּרַת חֲדָשׁ דָּאָף תְּרוּמָה אֶף שְׁאִין בּוֹ שׁו"פ חַיִּיב לְשַׁלֵּם כְּמוֹ מְעִילָה וְכַתֵּב דְּהַד סוּגְיָא דְּפִסְחִים ס"ל כַּמ"ד דְּלֹא יְלִיף חֲטָא חֲטָא מְמַעֲלָה אֶבְל לְמָאן דְּיְלִיף אַה"נ יְלַפִּינוּ מְמַעַיְנָה אֶף שְׁאִין בּוֹ שׁו"פ וּמַפְתַּח זֶה הַגִּיהַּ בִּירוּשׁ' הָא דְּקָאָמַר דְּנִהְנָה מִן הַקְדָּשׁ הוּא בְּעֵי בְּתַרוּמָהּ

וכו' ואינו נראה דסייגים הירושילמי גישמעניה מן הדא ואת אשר מן הקדש ישלם ואיפליגו אמוראי לרבות או למעט ואמרו מאן דאמר למעט הוא לקרפן ואי בתרומה ליפא קרפן ועוד מאי בתרומה פיון דכ"ע ילפי ממעיל' דאף שאין בו שו"פ חייב לשלם ומ"ש דאיפא פלוגתא בזה ליתא דדיני מעילה פולם ילפי' מתרומה כמו שמתבאר בפ' הגהנה וכ"כ התוספות בפסחים דף ל"ג ועוד היכי שייקא ג"ש להכי פיון דתרומה גילה קרא דבעי אכילה ובמעילה גילה דלא בעי אכילה אדרבה נהפוך הוא דמעילה ילפינו מתרומה דבעי כזית אלא משום דהנאה לא שייקא לשיימה כי אם בשו"פ: הלכה ט' זר שבלע וכו' הנה מהר"מ ו' חייב ו"ל בס' פפות המרים הק' על רבי' ו"ל מהא דפסק בה' מ"א דאם אכל חצי זית חלב נהקיא ונחור ואכלי חייב והניחה בצ"ע ע"ש ומתחילה עלה בנדעתי לומר דוקא הכא משום דכבר נתחלה באכילת הראשון כמו שנתבאר בפ"ק דכריתות פהו שסוף בשמן של תרומה מביא בן בתו ישראל ומתעגל על גביו ואינו חושש ומפרש התם דטעמא משום דכבר נתחלה ושוב מצאתיו בתוס' דמנחות דס"ט ע"ב בד"ה דבלע ע"ש ויודע נספרות שפן הנה.

אבל אחר העיון אינו נוח לי דדוקא התם פיון דנעשית מצותו שסכו פהו הוי מחולל אבל הכא דנעשה באיסור עדיין באיסורו הוא עומד וכן מבואר מדברי רש"י ו"ל פ"ק דכריתות שכ' וז"ל אלא פיון דבטלה בהיתרא בטלה משמע דנתבטלה באיסורא לא בטלה ועוד דא"כ אמאי אין נותן לו אלא דמי עצים פיון דנתחלל ולא הוי עיכול חייב ליתן לו דמי שניו.

אשע"כ נראה לע"ד דנדאי אף דלא הוי עיכול מ"מ נפשו של אדם קצה בו אלא דהכא בעת אכילתו לא הנה ידע שיהקיא וא"כ אחר שיידע לא הפסידו כלום פיון דלאו בר אכילה ולכך אינו נותן לו אלא דמי עצים שהפסידו ועוד פיון דאכילת איסור הוא לא הוויא אכילה דומיא להאי דאמרי' בבכורות ד' ל"ז המוכר בשור ונודע לו שהיא בכור מה שאכלו אכלו ויחזיר לו הדמים וכמ"ש רבי' דין י' אבל התם פיון שחזר הוא בעצמו ואכלו מ"מ הרי נהנה גרונו בכזית פיון דאחשביה ליה אכילה ודו"ק: הלכה כ"ד אם הנה בו כזית ואין בה שו"פ משלם לפהגים והק' מרן ו"ל דאמרו בגמ' אי אין ביה שו"פ קרן נמי לא ליחייב ולכאורה לק"מ דהתם קאי על פחות מכזית וכן ראיתי להרב מחנה אפרים בליקוטים שתמה עליו ולעד"ן דמרן ו"ל גימיקו עמו והוא מדהק' בתר הכי אי אית ביה שו"פ חומש נמי ליחייב אם איתא דס"ל למק' לרבנן דדריש מלא יאכל דתלוי בכזית מאי מק' אלא ודאי דמק' משום דכיון דלית ביה שו"פ לאו גזל מדי דנותן למחילה וא"כ אפילו כזית ואי אית בהו שו"פ חומש נמי ליחייב דהוי גזל גמור ואהא תירץ לו דדריש מלא יאכל דחומש תלוי בכזית ולכך אף דיש בו שו"פ אין בו חומש אף עדיין איפא למימר אפי' כזית בעי שו"פ פיון דניתן למחילה כדעת המק' לכה הביא ראיה מהירוש' ולעד"ן דממקומו הוא מוכרע מדקאמר אבא שאול עד שיהא בו שו"פ ואם איתא פיון שיהא בו שו"פ מיבעי ליה כמו שהק' הש"ס בתר הכי אלא ודאי דתרומה שאני אף דלית ביה שו"פ מחייב בכזית ודו"ק: פירק י"ב הלכה י"א זתים וענבים וכו' עיין מ"ש הכ"מ משם הרי"ק ו"ל ותי' דהך דר"י דיחויא בעלמא הוא וכו' דהכי מסקינן התם יעו"ש

פ'י דְּבָרָיו מִשּׁוֹם דְּחִמְרֵי' בְּתַר הָכִי דְאַף אֲנִן נְמִי תְּנִינָא דְאַף בְּקַדְוִשְׁתָּ פֶּה עֲבוּד רַבְּנִן מַעְלָה וְכִינִן דְּהָכִי מִסְקִינִן תּוּ הָנִי הֵךְ מִימְרָא דִר"י דְאַמַר הַקְדִּישׁ כְּפִשְׁטָה דְאַמַר דְּמִינְרִי לְנִסְכִּין אָבֵל לְתַרוּמָה לֹא עֲבוּד מַעְלָה וְעוּד נ"ל מְהֵא דְאַמְרֵי שָׁם בַּפ' כ"ש גְּבִי הֵךְ מִמְרָא דִר"י זְתִים וְעֲנָבִים שְׁנַטְמָאוּ דוֹרְכֵן פְּחוּת מִכְּפִיצָה וְכוּ' וּמִתְמַה הָתָם מְהֵךְ דְאַמְרִינִן תְּרוּמַת זְתִים וְעֲנָבִים אִין לֹא בְּהָ הֵיִתֵר אֲכִילָה וְכוּ' וְאִם אֵיתָא יֵשׁ בְּם הֵיִתֵר אֲכִילָה פִּינִן שְׂיִדְרוּךְ אוֹתָם פְּחוּת מִכְּפִיצָה וּלְפִי הֵךְ סְבָרָא מֵאִי מִק' בַּגְמ' דְשָׁאנִי תְּרוּמָה דְמַעְלָה הוּא וְכוּ' אֶלָּא וְדֵאִי ס"ל לְתַלְמוּדָא דְלֹא עֲבוּד מַעְלָה לְתַרוּמָה בְּהָכִי אֶלָּא בְּקַדְוִשִׁים וְכִינִן שְׁפִן דְחָה רַבִּי הֵךְ סְבָרָא דִר"י וּלְכֹךְ פֶּסֶק אַף בְּתַרוּמָה מִפְקֵד פְּקִידֵי פִנ"ל וְשׁו"ר לְהַרְבֵּי ז"ל בְּחִיבּוּרוֹ שִׁכ"כ וְעוּד פֶּתַב לְהַכְרִיחַ שְׂרַבִּי ס"ל הַגִּינְרָסָא בַּגְמ' כְּתִי' הַב' בְּמֵאִי דְקֶאָמַר הָתָם דְנִגְעַע בַּב' וְשָׁנִי עוֹשֶׂה ג' בְּתַרוּמָה וְרַש"י מְחַק אוֹתָהּ גִּינְרָסָא מִשּׁוֹם דִּר"י קֶאָמַר דְמַעְלָה עָשׂוּ בְּתַרוּמָה וְכוּ' יַעו"ש וּמֵהָאִי טַעְמָא ס"ל דְהֵךְ דִּר"י לֹא קֶאָי וְדַחוּיָא בְּעֵלְמָא הוּא וְכוּ' ד הוּא תְּמוּנָה דְאַיְךְ אֶפְשָׁר לְהֵךְ גִּינְרָסָא כְּלָל דְתַהִיךְ מִימְרָא דִר"י דְדוֹרְכֵן פְּחוּת מִכְּפִיצָה מִינְרִי בְּתַרוּמָה וּדְלֹא פְרַש"י דְמִינְרִי בְּחֻלְיִין שְׁנַעְשׂוּ ע"ט תְּרוּמָה וְכַמ"ש הָרַב שָׁם דְלַרְבִּי נ"ל דוֹחַק דֵּא"כ מֵאִי מִשְׁנֵי בַּגְמ' לְעֵיל בְּהֵךְ קוֹשְׁטָא מְהֵךְ דְתַרוּמַת עֲנָבִים דְאִין בְּהֵם הֵיִתֵר אֲכִילָה מִשּׁוֹם דְחִינְשִׁנִּין לְתַקְלָה וְכוּ' וְהָא ר"י מִינְרִי בְּתַרוּמָה וְאִפ"ה קֶאָמַר דוֹרְכֵן לְכַתְחִילָה פְּחוּת וְכוּ' וְאִין לוֹמַר דְהֵךְ סוּגְיָא לְעֵיל הוּא לְלִישְׁנָא קֶמָא דְמִתְרַץ דְהָכֵא נְמִי בְּפְחוּת קֶאָמַר וּלְדִידְיָה דְבָרֵי ר"י כְּפִשְׁטִין דְמִינְרִי בְּחֻלְיִין דַּמ"מ לְהֵךְ לִישְׁנָא דְמִתְרַץ דְמִינְרִי דְנִגְעַע בַּא' וְהָנִי ב' וְשָׁנִי עוֹשֶׂה ג' בְּתַרוּמָה וְר"י בְּתַרוּמָה מִיִּשְׁתַּעֵי תִיקְוִשִׁי לִיהָ הָאִי בְּרִינְתָא תְּרוּמַת עֲנָבִים דְאִין לֹא הֵיִתֵר אֲכִילָה וְאִין לְחַלְק כְּלָל וְרַש"י קוֹשְׁטָא קֶאָמַר דְאַף מִינְרָה וְכֵהָ לֹא אֶתְנִיא דְהָא לֹא קֶאָמַר נְמִי טַעְמָא מִשּׁוֹם דְכִינִן דְחִינְשִׁנִּין לְתַקְלָה וְכוּ' דְכִינִן דְהֵךְ תַּקְלָה לֹא יִדְעִי לְהָ אֶלָּא מְהֵךְ בְּרִינְתָא אַחְרִיתִי עֲדִיפָא לִיהָ לְאַקְשׁוּיָי מְהֵךְ מִימְרָא גּוּפָא מִשּׁוֹם מַעְלָה: אַךְ רֵאִיתִי לְמַהֲרָש"א ז"ל שִׁכ' דְלְפִי הֵךְ דְאַמְרֵי' מִשּׁוֹם ל מַעְלָה בְּתַרוּמָה תּוּ לֹא אִינְצִטְרִיךְ לְאוּקְמִי מִשּׁוֹם דְחִינְשִׁנִּין לְתַקְלָה וּמִדְבָרֵי ר"י דְקֶאָמַר הַקְדִּישִׁין וְכוּ' מִשְׁמַע דִּיעֲבַד קֶאָמַר וְכֵן פֶּתַב רַש"י ז"ל וְהִינֵנוּ מִשּׁוֹם דְחִינְשִׁין לְתַקְלָה וְעוּד מְדַקְאָמַר טְמֵאִים וְדֵאִי דִיעֲבַד הוּא גַם בְּעֵינֵי יִפְלֵא דְאַיְךְ אֶפְשָׁר דִּר"י ס"ל דְלֹא חִינְשִׁנִּין לְתַקְלָה פִּינִן דְכַמְהָ תְּנֵאִים הָכִי ס"ל דְבַהָכִי דְחִי רַבִּי ס' ב"ה כַּמ"ש הַכ"מ זַל בְּסִמוּךְ ע"ש וְכֵן מִשְׁמַע מְהֵא דְקֶאָמַר בַּגְמ' וְר"י אָמַר אִפִּי' חִיטֵי וְאֵמָאִי גִיחּוּשׁ לְתַקְלָה הָרִי מְבוֹאָר דְאַף ר"י מוֹדָה דְחִינְשִׁין לְתַקְלָה וּלְזָה י"ל דְכִינִן דְהֵךְ סוּגְיָא עֲדִינִן לֹא ס"ד הֵךְ טַעְמָא דִר"י מִשּׁוֹם מַעְלָה וְכוּ' וְצ"ל דִּר"י ס"ל דְחִינְשִׁין לְתַקְלָה אֲמִטּוּ לְהָכִי מִקְשָׁה שְׁפִיר אֶתָּה דְקֶאָמַר אִפִּי' חִיטֵי וְכוּ' פִּינִן דְהוּא ס"ל דְחִינְשִׁין לְתַקְלָה אֲמָנָם לְמִסְקָנָא אִפְש"ל דַּס"ל לִר"י דְלֹא חִינְשִׁין לְתַקְלָה אַךְ פְּכָר פְּתַבְתִּי דְזָה לֹא יִתְכֵן וְכֶאָמַר: עוּד הֵךְ הַרִי"ק ז"ל עַל מ"ש רַבִּי זְתִין וְעֲנָבִים סוּחְטִין וְעוֹשֶׂה אוֹתָן תְּרוּמָה דְאַמְרֵי לֹא פֶתַב דְבָעִי' שְׂיִדְרוּךְ פְּחוּת וְכוּ' וְתִי' מִשּׁוֹם דְאַיְנְרִי בַּג' כְּמוֹ שְׁמַחְלֵק בְּסִיפָא וְעוּד דְמִינְרִי בְּחֻלְיִין שְׁפִיר פֶּתַב סְתָם מִשּׁוֹם דְאִין ב' עוֹשֶׂה ג' בְּחֻלְיִין עַכ"ל וּבְתִי' הָא' לֹא הוֹנַח לִי דְכִינִן דְמִינְרִי בַּג' פְּשִׁיטָא הוּא דְאִין כְּאִן טוֹמְאָה כְּלָל גַּם בְּתִי' הַב' יֵשׁ לְתַמוּנָה דְאַף דְהֵם חֻלְיִין מ"מ מְטַמֵּא מִשְׁקִין לְהִיּוֹת תְּחִילָה וְכְמוֹ שְׁמַחְלֵק בְּזָה בְּהַרְבֵּה מְקוּמוֹת גַּם יֵשׁ לְתַמוּנָה עַל רַבִּי שְׁפַתַּב גְּבִי תְּרוּמָה דְמַהֲנֵי פְּחוּת מִכְּפִיצָה לְטַהֲרָה לְנִסְכִּין

והא תישינו לתקלה כמו שמבואר בדברי רבי בסמוך וכן הוא בגמ' וראיתי להר' זל שתי' דמיירי בדיעבד אף מלשון רבי שכ' ולא אמרו פחות וכו' משמע דתקלה היא אף לכתחילה ולכך טעים למילתיה לומר דלא תיקנו כביצה לכתחילה משום גזרה וכו' אשר ע"כ נ"ל דנדאי פונת רבי במאי דקאמר סחטן ועושה אותם תרומה הוא בפחות מפביצה וכמו שבאר אח"כ גבי תרומה במאי דקאמר וסחטן פחות מפביצה וכן הוא לשונו בפ"ו מה' איסורי מזבח יעו"ש ועלה קאי ולא אמרו וכו' פנ"ל: פ"ק ט"ו הלכה ב' חבית סתומה וכו' עיין מ"ש מ"ן ז"ל ובלא"ה האי אסורה אינו אלא מדרבנן דמדאורייתא חד בתרי בטיל עכ"ל והא דהוצרך לומר ובלא"ה האי איסורא אינו אלא מדרבנן אף דכבר תירץ דתרומה בזה"ז דרבנן משום דבא לתרץ נמי הך דטבעת של ע"ז דפס' רבינו בהלכות עפ"ם דאזלינן לקולא אף דאיסורא דאורייתא לכה פתב דאין איסורו אלא מדרבנן דמדאורייתא חד בתרי בטיל והוצרכתי לזה מפני שראיתי להרב מחנה אפרים ז"ל בליקוטיו להלכות תרומות שהק' וז"ל ק' דטבעת ע"ז דהוי דאורייתא והניחו בקושניא ע"ש: הלכה ב' הותרו פולם ואמרין של תרומה היא שנפלה עיין מ"ש מ"ן ז"ל ובלא"ה איסורו אינו אלא מדרבנן דמדאורייתא חד בתרי בטיל וכו' מבואר דכריו בדיקדשים לא אמרי' הכי דאם לא פן לא משני מידי פיון דמיירי נמי פלוגתא דרבנן ור"א פדרבנן נמי הדר' קו"ל אמנם התוס' פתבו בפשיטות דאף בקדשים אמרינן מדאורייתא בטיל ברוך ועיין בתוס' דף ע"ג ודף מ"ז דנזבחים: גם מ"ש מהרי"ק זל אינו נוח לי דתוס' ז"ל כבר פתבו זה החי' לדינא נאמאי לא הק' להו מאי מק' הגמ' דכינן דהחילוק מבואר אלא נדאי הקא דוקא היכי דהפילה כדי לבטל ולכך לא מהני דאין מבטלין איסור לכתחילה וקנסין שוגג אטו מזיד אבל אם פונתו להמית את בנדאי חשיב גרע מנפלה וא"כ לפ"ז לא מיקרי הפילה דאין פונתו להכי פלל: ולעד"ן דידוע הוא דפלוגתא דרבנן ור"א בקדשים אינו אלא מדרבנן דלר"א דס"ל דאמתא קרא לרבות אפי' תערוכת חד בסד ולכך הותר על שקרב אחד משום דתלינן דזה האיסור אבל רבנן דלא דרשי הך קרא להכי לכה לא התירו ע"י קרב אחד בקדשים פן פתבו התוס' ד' ע"ד בד"ה רב ע"ש וא"כ ע"כ לא פליגי אלא בקדשים פדאמרי' אבל גבי חולין כ"ע מודו דתלינן להקל אבל דעת המק' ס"ל פיון דע"ז חמירה נדאי דמאי לקדשים נאהא תי' לו אית כר"א דאף בקדשים תלינן לקולא וזהו לפי המקשה דס"ל דדמינן להדדי אבל לפי האמת אף רבנן מודו בחולין ולא דמו לקדשים אף באמת משום דבחד גוונא קאי אר"א ל"ק ס"ל כר"א וליישוב דעת מ"ן ז"ל דרבי' ס"ל פדעת התוס' דנזבחי' דמ"ז בפ"ה הא' דלרבנן בקדשים לא אמרי' אחרי רבים להטות פיון דלא דרשי' כם בהכי והך סוגיא דיומא אולא כר"א ונ"ל דכן דעת התוס' שם בנזבחים דע"ג ד"ה אלא וכו' שהביאו ראיה מרב שאמר גבי טבעת דתלינן להקל משום דס"ל מדאוריית' ברוך' בטיל והוא ס' ר"א ולכאורה הם תמוהים הא דהביאו ראיה מרב דס"ל כר"א יביאו ראיה מרבנן דאזלינן לחומרא וימותו פולן אלא נדאי דס"ל דרבנן לית להו הך דינא דמדאורייתא בטיל ברוך והינינו טעמא משום דלית להו קרא לתערוכת וכיון דרב ס"ל כר"א לכה פסקינן פנותיה וכן נמי פונת התוס' שהבאתי לעיל פיון דס"ל לרבי אליעזר מדאורייתא חד בתרי בטיל אם פן קרא דתערוכת מוכרח דאיירי חד בסד

משמע לרבנן לית ליה האי דינא: ובהכי ניתא לי מה שפסק רבי פ"ז מה' מעילה גבי פרוטה שנתערכה בכל הכיס כיון דיוצא כל הכיס מעל והמפ' פולם תמהו ונבטיל ברוכא ומה שתיקצו התוס' שם דאין בכיס אלא חד אינו מעלה ארוכה לרבי ז"ל שכ' בכל הכיס כמו שדקדק הפר"ח ז"ל גם מ"ש דמזירי בנפרת וידועה אין זה משפט דבריו דהו"ל לבאר זה אלא ודאי משום דס"ל בקדשים לא ס"ל בטל ברוכה והכי סברת רבנן פאמור אלא דלפ"ז כיון דאוקימנא סברת מרן ז"ל דס"ל דבקדשים אינו בטל ברוב מאי מק' שם ונבטיל ברוכא ואפשר דוקא גבי חשיבות וכו' נמי סברת התוס' שתי' משום דס"ל דרבנן דאמרו לא יקרובו הוא מדאוריית' כרבנן דבריייתא וכיון שפן פסקו הרמב"ם והתוס' דמעילה כהאי סוגיא דלא אמרי' בטל ברוב גבי קדשים כיון דחשובים הם וכמו כן פוננת הש"ס שהק' בריש פ' כל הזבחים ונבטיל ברוכא ומתרג' ליה משום דחשיבי ואפ"ל עוד דלא נאמר זה אלא בקדושת הגוף אכל קדושת דמים לא ואהא כתב כיון דחשיב לא שפא ולהטעים הדבר כיון דהתורה לא רצתה להתיר התערוכ' לומר דאוסרת אפילו בכל שהו כיון דהוא דבר חשוב וכבר כתבתי בה' מעיל' דמהש"ס משמע דמטבע חשיב ולא בטיל ע"ש בס"ד ואין לחלק בין בע"ע לשאר איסורין דהא רבנן דבריייתא בחדא מחתנהו כמ"ש התוס' ז"ל אף עדיין קשה לסברת התוס' ז"ל דאין איסורין אלא מדרבנן מה יענו להו' משנה דקתני גבי פרוטה דמעל כיון דבטיל מדאורייתא ואין לומר דהאי מעל מדרבנן כמ"ש בריש מעילה דהא ר"ע ס"ל דמעל אף מספק גם מה שכתב הרב פ"ח ז"ל דידוע ונפרת איפא דשרי ביה נרצא כיון דבשעת הוצאה אינה נפרת כלל אמאי מעל גם קתני פרוטה בכיס זה הקדוש ולא ראה הפרוט' כלל וצ"ל דס"ל כתירוצא קמא דאין בכיס אלא אחד.

ומעתה נתבארו דברי מרן ז"ל וכוננתו היא דעיקר הקושניא של רבא על ר"ן לא קשייא משום דבקדשים לא בטלי ברוב פאמור והוי אסור מדאורייתא אבל גבי ע"ז דמדאוריית' בטל ברוב דהוי איסור' מדרבנן לכך תלינן לקולא ורבה דמק' ליה הכי משום דס"ל פסוגי' דיומא דהכי ס"ל כמ"ש התוס' ז"ל ולכך מקשה ליה לרב והשיב דלפי שיטתו דס"ל דמדאורייתא בטל וה"ה דהו"מ לחלק בין דרבנן לדאורייתא אלא דבעי למימר כיון דרבנן הוא רבנן מודו לר"א כיון דהוא מדרבנן וכיון דקי"ל בסוגיא דזבחים דהוא מדאורייתא לכך פסקינו פתרוןיהו פנ"ל ודוק והא דהוצרף מרן להא דבלא"ה משום דהוקש' לו כיון דאיפ' תילוק בין דאורייתא לדרבנן אמאי לא עבדי צריכותא בהכי א"נ בא לתרג' ה' דטבעת של ע"ז דפסק הרמב"ם בהלכו' ע"ז דאזלינן לקולא אף דאיסורו דאוריית' ועיין להרב מחנה אפרים בליקוטיו להלכות תרומות יע"ש.

הלכות מעשר פרק א' הלכה ה' אין משלמין לבעליהו וכו' אין לה בהו' עד שירימו אותן משמע מפאן אחר שהורמו אם אכל מהם חייבים לשלם אפילו עדיין הם ברושותו ולא זכה בהו' פהו.

וקשה דהש"ס מקשה מפאן לר"ח והוצרף לומר דאתו לידו בטבליהו וס"ל כמי שהורמו דמייא וכיון דרבינו ז"ל פסק כר"ח בהלכות ביכורים פ"ט א"י פסק פאן בסתם דחייבים

לשלם הו"ל לומר דאתו ליד פהו בטבלייהו פאוקמתא דגמרא: ובאמת מדברי רבי בהלכות ביפורים מבואר דלא איירי ר"ח אלא במתנות שהם זרוע וכו' שהם חולין אבל תרומה שהיא קודש יוצאה בדינין פינו שחיב עליה מיתה או חומש ובכל מקום אמרינן מפני גזל השבט וכן משמע נמי מהא דאמרי' בפ"ק ו' דתרומו' ופסקו רבינו בפ"י מהלכות תרומו' דין י"ו בת ישר' שאכל' תרומה ואח"כ נשאת לכהן אם תרומה שלא זכה הפהו אכלה משלמת קרו וחומש לעצמה ואי אמרת תרומה בכלל מתנות כהונה למה משלמ' כלל פינו שאין לו תובעין ועוד דלמ"ל שנשאת לכהן אפי' נשאת לישראל נמי ולשיט' הגמרא דס"ל דר"ח איירי אף בתרומות ומעשרות וקרא דמשלם מיירי בזכה בה פהו צריך לדחוק ולומר דמתני' דקתני נשאת לכהן אגב סיפא דאתא לאשמעין דחומש לעצמה ומעת' תחזור הקוש' פינו דר"ח איירי אף בתרומו' והוצרך לגמ' לאוקמה דאתו לדיקה בטבלייהו איך שתק מנייה רבינו וצריך לדחוק ולומר דרבינו ז"ל סמך על הלכות ביפורים שהביאו שם שפן כתב מפני שאין לו תובע ידוע ור"ל שהפקיד אצלו הטבל כמות שהוא וחסר ולקחו ממנו הוי הפהו תובע ידוע פינו שזכה בהו כבר משום דכשהורמו דמיין אמנם עדיין לבי מגמגם בזה אמאי לא זכר שר מתנות ומעשרות כלל כי אם זרוע ולחיים וכו'.

וראיתי ברייתא בת"כ פ"רשת אמור וכו' פ"סקא ו' וז"ל יכול תהא הפ"רשתו מקדשתו לחייב עליו קרו וחומש ת"ל ונתן לפהו את הקדש דברי ר"ע ר"ש אומר אף הפ"רשתו מיחייב עליו קרו וחומש ופי' הר"ב ק"א ז"ל דפלוגתיהו על הפ"רשת תרומה דר"מ ס"ל דאינו חייב עליו קרו וחומש עד שיתנו לפהו ור"ש ס"ל מפיון שהפ"רשה חייב עליה אף דלא הגיעה לכהן ולכאורה הוא תמוה דהוי ר"ח כמתנאי ועוד דהוי הך ברייתא דמקשי מינה לר"ח הוא אתניא כר"ש דס"ל משעת הפ"רשה חיים ליה ומאי מקשה פינו דס"ל כר"ע דס"ל עד שהגיע לפהו והתימא על הרב ז"ל שהביא הך מימרא דר"ח ושתיק עליה ואפ"ל דקושטית הש"ס מהלכה דקי"ל כסתם ברייתא דהיא אתניא כר"א בר"ש דדריש מקרא אחרניא דמשעת הרמה חייב ואיך ר"ח ס"ל הפ"הדין.

אף רבינו ז"ל מפר' דלא קאי ר"ח אלא אשאר מתנו' דלא טבילי ולא קאי אתרומה מדלא הביאו בגמ' הך פלוגתא דמתנאי כלל והש"ס דמקשה מהך ברייתא דתרומה כפונתו לרמויי אתרומה וכן היא הגירסא הובא' בספר קרבן אהרן ז"ל ואמאי ליהוי כמתנות כהונה וכו' והמתרץ כפי שיטתו השיבו דאתו בטבלייהו אבל באמת לא דמו כלל דכיון דחייב עליהו קרו וחומש נדאי יוצאה בדינין דאלא"ה למה משלם פינו דאין לו תובעין והכי אמרינן במתני' פ"ז דתרומות הנה אוכל בתרומה ונודע שהוא בן גרושה חייב קרו וחומש דברי ר"א ואף ר"י לא פטר כי אם טעה בדב' מצנה הא לא"ה חייב ולמי משלם פינו דאין לו תובעין פטור כדאמר ר"ח אמנם לפי מ"ש ניקח דר"ח לא קאי אלא אשאר מתנות.

ובהכי ניקח לי המ"ל ז"ל פ"י מהלכות תרומו' דין א' מה שהק' על הרב ק"א ז"ל וכתב זה הפי' לא שמענו מעולם ואיך לא זכר שר שהוא תלמוד ערוף מימרת ר"ח אלא נדאי משום דפי' רבי' הנז' לא קאי אתרומה אלא אשאר מתנות והש"ס דהק' מהך ברייתא

דְּתְרוּמָה הוּא מְשׁוּם דְּדָמֵי לִיה כְּפָאָמּוּר וְתַלְמוּדָא הַשִּׁיב לוֹ לְפִי שֵׁיטְתוֹ אֱלָא דְבַאָמְ' הו"ל לְבָאָר כָּל זֶה וְצ"ע.

וּבַאָמְת בְּעֵיקָר הַפִּי שֶׁל הָרַב ק"א אֲנִי תַמְיָה דְקָרָא קָאִי בְפִי' עַל הַתְּשָׁלוּמִין דְּאַחַר דְּכַתִּיב וְאִישׁ כִּי יֹאכַל קֹדֶשׁ נֶאֱמַר וְנָתַן לְכֹהֵן אֶת הַקֹּדֶשׁ תְּשָׁלוּם לְמָה שֶׁאֲכַל וְכֵן כְּתוּבוֹ הַתּוֹסֵ' בְּפָרָק כ"ש דָּף ל"ב ע"ב בּו"ה וְאִין גְּתִינָה יע"ש.

וּמַעֲתָה מַה שֶׁתְּפֹס הַר' טַעַם הַמְּלָךְ ו"ל עַל הַשַּׁע"ה בְּהַלְכוֹת בִּיאַת מְקַדֵּשׁ מַר"א דְּאָמַר מְחַוְיָיב קָרוֹן וְחֻמְשׁ לֹא קָשְׁיָא כָּלָל וְלֹא דְמַיְיָת לַמ"ש הַתּוֹסֵ' ו"ל דְּכַתְּוּבוֹת ד"ל דְּלֹא מַחְיָיב אֱלָא מְשׁוּם כְּפָרָה דְּהַתָּם שְׁאֲנִי דְמַדִּינָא פְּטוּר דְקִים לִיה בְּדַרְבָּה מִיְיָנִיה אֲבָל הַכָּא דְמַדִּינָא חֲיָיב שְׁהָרִי אֲכַל תְּרוּמָה בְּשׁוּגַג דְּאָר ר"י לֹא פְטוּר אֱלָא מְשׁוּם דְּטַעָה בְּדַבָּר מַצְנָה כְּמַבּוּאָר בְּפִסְחִים דָּף ע"ב אִין ה"ג דְּיוֹצָאָה בְּדִינָיִם וּר"ח לֹא קָאִי אֶתְרוּמָה כְּפָאָמּוּר וְתַדַּע שְׁהָרִי כְּתוּבוֹ הַתּוֹסֵ' דְּאָפִי' עֲצָמוֹ לֹא מְחַיָּיב אֱלָא חֻמְשׁ וְהַקָּרוֹן לְעֲצָמוֹ פִּינּוֹ דְּהוּא עֵיקָר הַכְּפָרָה וְאִין ר"א מְחַיָּיב קָרוֹן וְחֻמְשׁ דְּהָא לֹא גִזַּל אוֹתָהּ שְׁהָרִי בָּאָה לִידּוֹ בְּהִיטָר אֱלָא וְדַאי פִּינּוֹ דְמַדִּינָא חֲיָיב דְּאֲכַל תְּרוּמָה בְּשׁוּגַג עֲבָדִינוֹ לִיה כְּדִינוֹ.

אֱלָא דְבַאָמְת בְּעֵיקָר דְּבְרִיָּהֶם אֲנִי תַמְיָה פִּינּוֹ דְּכָבָר כְּתוּבוֹ דְּבַתְּרוּמָה לֹא אֲמַרִּינוּ קִים לִיה אֲמַאי לֹא מִיְיָבִיב קָרוֹן וְחֻמְשׁ דְּמַתְּנִיתִין הִיא שְׁהַבְּאֵתִי לְעֵיל אִם לֹא זָכָה בְּהֵן פְּהֵן מְשַׁלְּמַת קָרוֹן וְחֻמְשׁ לְעֲצָמָה פִּינּוֹ דְנִשְׁאֵת לְכֹהֵן הָא לֹא הָכִי מְחַוְיָיב לְכֹהֵן קָרוֹן וְחֻמְשׁ וְעוֹד דְּבְרִיָּת' בַּת"כ שְׁהַבְּאֵתִי פְּלִיגִי אִם חֲיָיב בְּקָרוֹן וְחֻמְשׁ אוֹ פְּטוּרָה לְגַמְרִי גַם לַר"ח דַּס"ל מְשׁוּם דְּאִין לוֹ תוֹבְעִין פְּטוּר מְשַׁמַּע אַף מְחֻמְשׁ דַּא"כ מַאי מְקַשָּׁה הַש"ס מַהֲדָּ בְּרִיָּתָא דְקַתְּנִי אַחַר הַרְמָה חֲיָיב דִּילְמָא הַחֻמְשׁ שְׁהוּא עֵיקָר כְּפָרָה אֱלָא וְדַאי פִּינּוֹ דְּאִין לוֹ תוֹבְעִין פְּטוּר לְגַמְרִי דְלָמִי מְשַׁלֵּם גַם מ"ש בַּס"ד הָא דְקִי"ל אִינוּ מוֹחֵל וְצָרִיךְ לְהַפְרִישׁ פְּשֻטָּה דְמַתְּנִי דְתְרוּמוֹת לֹא מְשַׁמַּע הָכִי דְקַתְּנִי הַתְּשָׁלוּמִין תְּרוּמָה וּלְכָךְ אִינוּ יְכוּל לְמַחֵל וְצ"ע.

פָּרָק ב' הַלְכָה י"ח עֲנִי שְׁנַטְל פָּאָה וְזָרַק וְכו' אוֹ שְׁנַפֵּל וְכו' קוֹנְסִין אוֹתוֹ וּמַעֲבִירִין אוֹתוֹ וְכו' וְנֶאֱפִילוּ מַה שְׁנַטְל וְכו' הִנֵּה הַתִּי"ט ו"ל הַבִּין דְּהָא דְקָאָמַר בְּרִישָׁא נָטַל קָאִי אַכְּוֵלְהוּ דְהִיָּינוּ נָטַל וְנָפַל וּפְרִישׁ וְהַכְּרִיחוּ לְזָה מְדַקְאָמַר קוֹנְסִין אוֹתוֹ וּמַעֲבִירִין מְמַנּוּ אַף מַה שְׁנַטְל דַּא"כ מַה שֵׁיָיִךְ קָנַס פִּינּוֹ דְלֹא קָנָה מַאי אֶתָּא לְאֲשְׁמוּעֵינוּ וְלַעַד"ן דְּקַשְׁיָתִינָה לְרַבִּינוּ דְלֹא קַתְּנִי לֹא זָכָה וְכָל הַמַּחְזִיק זָכָה דְּוּמְיָא דְמַאי דְתַנִּי בְּמַצִּיעָא אֱלָא וְדַאי דְבָא לְוַמַּר דְּמַעֲבִירִין אוֹתוֹ שְׁאִין מַנִּיחִין לוֹ לִיְטוּל וְאִז וְדַאי לֹא הָנִי אֱלָא מַכַּח קָנַס וְעֵינּוֹ לְהַפְרִי"ח ו"ל בְּסַפֵּר מִים חַיִּים ע"ש.

פָּרָק ג' הַלְכָה ו' מוֹתָר לְהַעֲרִים עַל הַתְּבוּאָה לְהַכְּנִיסָהּ בְּמוֹץ שְׁלֵה וְכו' עֵינּוֹ מַה שְׁהַקְשָׁה מַר"ן ו"ל וְלַע"ד לְק"מ דְלְכָךְ סִיִּים וְכַתְּב וְזוֹרָה מְעַט לְוַמַּר כְּדִי שְׁיִהְיֶה אֲכִילַת עֲרָאִי אֲכָל גְּבִי אָדָם אִפִּי' אֲכִילַת עֲרָאִי גְזָרוּ: שֵׁם וְזוֹרָה מְעַט מְעַט וְכו' ג"ל דְּנִתְּפוּנוֹן לְתַרְזַן קוֹשְׁיָת הַתּוֹסֵ' שְׁהַק' בַּפ' הַפּוֹעֲלִים אֶהָא דְקָאָמַר הַתָּם מְשִׁיפְקָסוּ דְמְשַׁמַּע דְּאָר בְּבֵית חֲיָיב וְהִיכִי קָאָמַר ר"א מְעָרִים וְכו' וּבַאָמְת בַּלֵּא"ה ל"ק דְּהָא דְאָמְרִי' מְעָרִים וְכו' הוּא קָאִי לְמַאֲכַל בְּהֵמָה וְכַדְפִּי' רַש"י בַּפ"ק דְּפִסְחִים וְאֲכִילַת בְּהֵמָה לֹא גְזָרוּ שְׁהִיא אֲכִיל' עֲרָאִי אֲבָל הַתּוֹסֵ' אֲזִילִי לְשִׁיטְתִּיהוּ שְׁפַתְּבוּ שֵׁם דָּף פ"ח ע"א בּו"ה מַאי לֹא דַע"י הַעֲרָמָה מַתִּיר אִפִּי' לְאָדָם

והיא שיטת ה"ר אפרים שהביאו התוס' במנחות דף ס"ו ולא פהתוס' שם ודפסחים אף הרמב"ם ז"ל סבירא ליה פרש"י דאינו מותר לאדם וכו' וס"ל דאפי' לאכילת בהמה יש לה קבע וכמ"ש רבי לקמן וילכו הוצרך לתרץ דמייגרי בזורה מעט מעט והוי אכילת עראי ומתראה בהכי קו' מרן ז"ל ולא דמי להך דדילועין משניתחיל לשפשוף נקבעו דהא אינו מתחיל לגמור אלא מעט מעט אבל ק' דלמ"ל להך טעמא דאינו מתחיל לגמור אפי' מתחיל לגמור מותר לבהמתו אכילת עראי כמ"ש רבי לקמן ונ"ל דאיצטריך להתיר הך דזרה מעט מעט אף לאכילת אדם משום דאינו נקבע למעשה פיון דאינו מתחיל לגמור אבל להתיר לכתחילה לאדם לא התירו דגורו דאתי לאכול קבע וזהו מ"ש הרמב"ם תיבת לעולם דאפי' אוכל הוא ממנו פטור מן המעשרות: אבל הא קשיא לי לשיטה זאת מאי מתרץ בגמ' בפ"ק דפסחים בתי הב' דאפשר דעביד להו דע"כ לא קאמר ר"א אלא דוקא לזורה מעט ואוכלו אבל הכא דמצא אותו ממורחים אף ר"א מודה דחייב לעשר ואפי' למאכל בהמה וכמו שהק' התוס' ונ"ל דהתוס' לשיטתם אזלי דס"ל דהנאה של כילוי הוא מדאורייתא וילכו לא מהני הד דחזקת חבר להתיר איסור דאורייתא אף לרבי' דס"ל דהוא מדרבנן סמכינן אחזקת חבר להתיר לבהמה דאינו אלא דרבנן וכמ"ש רש"י לענן אכילת אדם דרבנן וק"ל: הלכה כ"ד המוציא זתים וכו' עיין מ"ש מרן ז"ל דמאי דקתני ופטורות מן המעשר הוא פלפי מה שישנה בחיוב הזתים וכו' לע"ד הוא תמוה דהא פסק לעיל דין כ"א גבי ה המוציא קציעות דפטורות ממעשר ואמאי לא פסק דמחייבי ספק כמו הך דהכא פיון דמאי דקתני במתני' דקאי אפולהו הוא דמייגרי דפטורו' מנדאי אבל מחייבי ספק גם בה' גזלה נאבדה פט"ו פשהביא רבונן שם דין זה כתב דפטורות הן מן המעשר הך מה שפסק פאן גם הא דכ' שם ופטורות המעשר אינו ענין לשם דשם מייגרי לענין גזל גם מאי דכתב הרמב"ד ז"ל משום דשמא הפקירם וכו' הוא תמוה דהא קתני בהדיא אין בהם משום גזל והיינו דאמרי' נדאי הפקירם ואינו בא לכלל ספק וכיון שכן הי"ל להק' על רבי' דלא מחייב אפי' מספק פיון דבנדאי הפקירם.

אשר ע"כ נ"ל דרבי' ס"ל דמאי דקתני במתני' ופטורות מן המעשר הוא קאי למאי דקתני מלא תחת תאנה הנוטה לדרך דכיון דהפקר הוא א"כ פטור מן המעשר אף אמנם אם מצא תאנה תחת אילן בגינה שאינו מפקירו שיהי אין פאן עוברי דרכים וכמ"ש בש"מ למס' מציעא דכ"א א"כ עדיין ספק שמא נפלו מן המעושרין או נפלו מן התאנה וכו' ומעתה פוננת הרמב"ד ז"ל בזה דס"ל דאף בגינה נמי אפשר דמפקירא מפני גריעותא דנמאסת והא דלא קתני במתני' אלא מצא בדרך דהתם אין בהם גזל בנדאי דכיון שיש שם עוברי דרכים אמרי' אינאוש מייאש אבל הנוטה לצד הגינה פיון דליכא עוברי דרכים אמרי' לא מייאש א"ד מייאש מפני גריעותא וילכו הוי ספק ולא איירי ביה מתני' אבל דעת רבי' ז"ל דנדאי לא מפקר וילכו נקט הספק משום דנפלו מן המעושרין ומעתה איצטריך לפסוק הך דפטורין מן המעשר בה' גזלה דשם הוא דהביא הך דינא דמתני' דמייגרי במצא בדרך: פרק ה' הלכה כ"ב הנה אוכל באשכול וכו' עיין מ"ש מרן ז"ל והשושיא מבוארת דא"כ מאי משני הגמ' וכן הק' הרב מ"ל ז"ל ותני' דכוננת רבי' דיעשר בשבת ומה שהק' על זה הרב שע"ה ז"ל לק"מ דהכא שאני פיון דלא אפשר בלאו הכי

דבא לו ע"י אונס הוי כמו טבילי האידנא דמותר להפריש גם מלשון רבי ז"ל הכי דייק דכתב ואם הניחם והול"ל ומניחו וכו' ומה שתי' הרב ז"ל אינו נוח לי מלבד דלשון הגמ' אינו מתנישב כלל דהעיקר חסר מן הס' דהו"ל לומ' דמבעי"ל להך תנא דס"ל חצר אינה קובעת אלא אחר שנגמרה ועוד מאי פשיטא ליה מר"א ורבנן פיון דלא מבעי"ל אלא לתנא דאמר בהדיא חצר אינה קובעת אלא בנגמרה ועוד דבאמת מה לו לתלות בחצר פיון דפלוגמא דתנאי היא בשבת: ושמעתי מתרצים משם הרב מרפכת המשנה ז"ל דקושטית הש"ס דס"ד לגמרא דיגמור דקאמר ר"י הוא בשבת ומינה לר"א דאמר לא יגמור בשבת אבל למוצאי שבת יגמור ולכך מקשה ר"א אדידיה דס"ל דשבת קובעת כדאמר גבי תרומה.

גם זה נ"ל דאינו שונה לי דא"כ למ"ל לגמ' לישתוק מינה עד דאמר ת"ש מרבנן פיון דקאי ארב שימי ועוד מהיכא פסיקא ליה למק' מאי דאמר ר"א לא יגמור דוקא בשבת להק' כי היכי דאמר יגמור בין בשבת בין אחר השבת לא יגמור דר"א הכי נמי דאין חילוק כמו חלוקת חצר: אשר ע"כ נ"ל בהקדים להק' על רבי ז"ל פיון דאיידחו בגמרא הך פשיטותא מרבנן משום דדבורא דידיה דאמר מכאן אני אוכל הוי קביעות אפ"ל בחול אמאי לא הביאו להלכה בפ"ד דפסק שבת אינה קובעת אלא בנגמרה הו"ל לסדש ולומר דאם אמר מכאן אני אוכל הוי קביעות פיון דע"כ לר"י דס"ל אינה קובעת אלא בנגמרה מוקי מתני' משום דיבורא דידיה הוי קביעות גם מ"ש מרן ז"ל דהגירסא הפוכה דלכאורה אינה מוכנת דמנ"ל לומר דר"י דקאמר לא יגמור לא קאי אלא בשבת ולא לחוץ לשבת דברינשא קאמר קאי אף לחוץ לחצר ונ"ל דהכרח ר"ן הוא לפרש הכי משום דבבבא הוי קביעות מדאורייתא ולכך אמר דר"א דאמר יגמור הוא חוץ לחצר כדי שלא נטעה גבי שבת דאמר יגמור הוא קאי על מוצאי שבת דומיא דרישא לכך אמר אף על השבת וה"ט פאמור פיון דאינו אלא מדרבנן ונ"מ לר"י דאמר לא יגמור הוא על שבת כל זה כ' מרן ז"ל שלא ראה פיה"מ לרבי ז"ל דגריס גבי שבת ר"י אומר יגמור ולפ"ז צריך לומר דגריס ר"ן אומר לא אמר ר"א יגמור גבי חצר אלא חוץ לחצר ולא אמר ר"י יגמור גבי שבת אלא חוץ לשבת וגריס בגמ' ת"ש למפשט מר"י דס"ל יגמור ופי' ר"ן יגמור חוץ וכו' ראיתי לה' בני שמואל שכ"כ ע"ש.

ומעתה לא צריכין לידיחוק ולומר דר"א ורבנן משום דדבורא דידיה הוי קביעות פיון דלמסקנא הוי קביעות בשבת לכך אמרו בקביעות שיאכל בשבת גופיה וק"ל: פ'ק ט' הלכה ל"ח פיצד וכו' ולמחר מפריש ואוכל ואף בדמאי אוכל בלא הפרשה כבר כתב רבי בפ"ה המש' דכיון דחייב מדאורייתא ואין ברירה צריך להפריש ע"ש וראיתי לה' מ"ק בשורש ברירה דף ע' שכתב על דברי רבי נהא בדאורייתא אין ברירה ע"ש דלא הבנתיו והוא פלא: אף ק"ל דתרומת פירות הוא דרבנן וכיון שכן למ"ל דמפריש פיון דמדרבנן יש ברירה וי"ל כמ"ש התוס' בעירוובין דל"ז ע"ב פיון דעיקר תרומה ומעשר הוא דאורייתא אין ברירה אף הדבר הקשה הוא איה פתב בסמוך וטבל שיש עליו תנאי זה מותר לטלטלו ונותן עיניו במקצתו ואוכל את השאר ונ"מ בעי הפרשה כמ"ש כאן ונ"ל דרבי מפרש דהתם מירי בקבע לו מקום לתרומה ומעשר שבו ולכך אסור להפריש

פינון דבלא"ה מתוקן הוא דהא קבע לו מקום והוי טרחא שלא לצורך והיגו דקאמר ר"י בירוש' פיצד הוא עושה ר"ל לאוכלו בשלמא בטלטול מות שכינון שיחד לו מקום מותר בטלטול תרומה דחזיניה לכהן אבל באכילה ס"ד דאסור פינון דתרום' מעורבתבו ואהא משגי נותן עיניו במקצתו ר"ל דיפיר מקום קביעותו ואוכל את השאר אבל הכא דהוא בב"ה לא אפשר לו בקביעות מקום ולכך צריך הפרשה ולעד"ן דהדבר מוכרח מעצמו דמיירי בקביעות מקום דאי כפשוטו משום דהוי בתנאי לכהן מותר לעשר על ידי שנותן עיניו בצד זה אם כן הו"ל להפריש ממש דהכי אתמר בירושלמי דר"י הו"ל תנאי בטבל ושאל לר"ח ואמר ליה למען תלמד וכו' ומותר לתקנו ואפילו בשבת וכ"כ הר"ש בפ"ד דרמאי ע"ש אלא ודאי דוקא התם דלא קבע לו מקום ולכך צריך להפריש משום דאין ברירה אבל הכא דקבע לו מקום אסור להפריש דטרחה שלא לצורך כמ"ש התוס' פ"ק האשה רבה בההוה מעשה דר"י ע"ש.

גם את זאת הוק' לו איך תני בכרייתא תרומה טהורה ואחד תרומה טמאה מטלטלין אותן והא תנו תרומה טהורה מטלטלין אותה אבל לא טמאת ומפרש בגמ' בריש מפינן משום דחזיניה לכהן אכל לא טמאה ולכך מפ' דאיירי בטבל שיש עליו תנאי ומעתה יצא לנו הדין בעלמא דטבל שיש עליו תנאי מותר לטלטלו אבל אינו יכול להפרישו דהא תרומה טמאה אינו יכול להפרישה פינון דלא חזייה ולכך קאמר פיצד הוא עושה לתקנו נותן עיניו במקצתו ר"ל דמפיר מקום קביעותו וכאמור ודו"ק: פ"ק י' הלכה י"א מותר להאכיל את העניים וכו' אם רצו לתקן מתקן כתב רבי בפיה"מ שלא הותר הדמאי אלא כשאוכלין אצל בעל הבית אבל הפירות שבאים לידן חייבין לעשרן דמאי ודייקא נמי דקתני מאכילין ולא אוכלין ע"ש והק' התו"ט ו"ל מהו ירוש' שבהיא הרע"ב בירוש' והוצרך לעבדן ועשרן ר"ל דמשמע דאינם חייבים ומפ"ח זה כתב דכתבורו חזר בו ואני תמיה דאמאי לא הוק' לו ממתני' גופה דקתני אם רצו לתקן מתקן ונ"ל דרבי' הוק' לו במתני' גופה דקתני אם רצו לתקן וכו' דנראה שפת יתר דמהיכא תיתי לאסור עד שהוצרך להם להתיר אלא ודאי דהתנא הוק' לו בדברי ב"ה דאמרו מאכילין העניים דמאי דמשמע דמדינא פטורים ואנן קי"ל כל דפטור מן הדבר ועושהו נקרא הדיוט לכהן אמר התנא דאינו כן דבאמת משום דהקילו על ב"ה אבל הם עצמם חייבים הפך ס"ר דפטורים: גם ראיתי לה' תוספות חדשים שהק' מהו דפ' כ"ש דאמרו שם משו' דאי בעי מפקר להו לנכסי נחזי ליה ולדעת רבי' הא לא חזי ליה ומזה דחה סברת רבי' ודקדוקו של רבי' י"ל דנקטו לשון ב"ש אין מאכילין לאשמעי' רבותא דאפי' של בע"ה אסורין וכ"ש שלקהם והכי פוגת הש"ס שבהיא ברייתא דב"ש אמרי אין מתפילין דמאי עכ"ל ונ"ל דלק"מ דוקא התם גבי מצה פינון דאינואלא פוגת הקילו בו אבל ק' מהו דשבת דקתני מטלטלין דמאי בשבת ואפי' שק של דמאי משום מגו דחזי ליה לכהן נראה דנדאי מאי דקאמר רבי' דחייבים לאו דוקא אלא הפך הס"ד דס"ד דפטורים ואה"נ דהבתיקה בידם ולכך פינון דצורכו לעשות מצוה או לטלטל דבר הראוי לו בנדאי נוחא ליה לאכול דמאי ולכך אמרי' מגו וכ"ש לצד של התוס' דסברי בפ' כ"ש דאיירי בדיעבד לק"מ פינון דהוא דיעבד לא הקמירו בו כ"כ לחזר אחר מצה הראוייה לו לכתיקה: גם מ"ש דב"ש

לרבותא אתא הוא תמוה דא"כ דהוי הגה משניות דפסחים ועירובין וברכות ושבת דלא כב"ש ועוד בנדרים דפ"ד דר"א ס"ל במעשר עני דאי בעי מפקר נחזי ליה ואיך פליג על ב"ש דסברי לא חזי ליה ובכל מקום רמי ליה הש"ש ר"א אב"ש כמו שכתבו התוס' בביצה דף ל"ד בד"ה ואומר משם הירוש' ע"ש: אשר ע"כ נ"ל דאדרבה נהפוך הוא דרב הונא בא לומר דאף ב"ש אתי כמתני' דע"כ לא פליגי אלא במאכילין דלא ליספו ליה בינדים אבל לדידיה נדאי מותר דאם רצו לתקן מתקן ואתי הך מתני' ככ"ע והרב שושנים לידוד ו"ל כתב אם רצו מתקן הם ת"ח והנהך חייבים וליתא דא"כ ת"ח אסור בדמאי וק"ל: פרק ט' הלכה ט"ו מעשרין דמאי בין השמשות משנה בפ' ב"מ ס' תשכה מעשרין את הדמאי ופשוט דבשבת אין מעשרין עיין בירוש' בפ' אין צדין הלכה ד' שאמרו דמאי מדבריהם מפרישין אותו בי"ט בתמיהא: הלכות מעשר שני פרק ג' הלכה א' שנאמר לא ביערתי ממנו בטמא לכאורה קשה דבגמ' אמרו היכן מוזהר על אכילה ומשני דאמר קרא לא תוכל לאכול בשעריך וכו' הרי דלא ידעי' ליה מקרא דלא ביערתי דאינו אלא וידיי דברים וכן הק' התוי"ט ו"ל על הרע"ב ו"ל ע"ש ונ"ל דרבי' סמך אסוגיאי דפסחים ד' כ"ד דהביא לאו מקרא דלא ביערתי וס"ל פיון דילפי' לאו מקרא דלא תאכל א"כ ידעי' שפיר.

מלא ביערתי דהוי לאו גמור וה"נ פונת רש"י שם. ומעתה ס"ל לרבי' ו"ל פיון דאית לן גילוי דלא ביערתי דהוי לאו גמור מיניה ילפי' דאף קרא דלא אכלתי באוני הוי לאו גמור ולכך כתב אם אכלו באנינות לוקה אף קשה גבי קרא דלא נתתי ממנו למת הוי גמי בה מלקות פיון דגלי קרא באחד ה"ה אחרוני כמ"ש רבי' גבי אנינות א"כ אמאי רבי' גבי לא נתתי למת לא כתב שהווא לוקה ואפ"ש דס"ל פיון לא אהנו מעשיו דיאכל במעשר כנגדו כמ"ש לקמן דין י' לכה לא לקי ודוקא בהנהך דהעבירה אין בה תקוה ודמיקא למ"ש בפ"ו מה' בכורות דין ה' פיון דלא אהנו מעשיו אינו לוקה ודוק: הלכה י' פלומר לא הוצאתי אותו בדבר שאינו מקיים את הגוף הנה הרמב"ן ו"ל תמה על רבי' עד שאמר אלו דברי הבאי ע"ש ולע"ד נראה ליישב דעת רבי' משום דהוק' לו מאי דהק' בגמ' בפ' הערל דף מ"ד ואימא ליקח לו ארון ותכריכין למת ומאי מקשה דא"כ למת פיון דאסור אף לחיי דהא פרייתא בסיפרי הכי מיתניא דר"א ס"ל למת לא ליקח לו ארון ותכריכין והשיב לו ר"ע דא"כ למ"ל למת פיון דאף לחי אסור ואין לומר דקרא אף למת אסור אף שהווא מצוה דאין סברא לדרוש בקרא בלשון אף ולכך כתב רבי' דר"א ידרוש בקרא למת דהיינו שאינו מתקיים בגוף לחי אסור והא דנקט ארון ותכריכין למת דינא קאמר אף שהווא מת מצוה פיון דאף לחי אסור ולא מקרא קאמר אבל מרן ו"ל פ"י משום דלא תדרוש דוקא למת אסור הא לחי שרי דזה אינו דא"כ מנ"ל דלא תדרוש הכי לומר דאתא קרא להתיר לחי ועוד דכבר דרשינו בכלל ופרט וכלל דלא הותר לו לקנות במעשר פי אם דבר אכילה והא דדרשי' מקרא דלמת שאר דברים הוא לאיסור לאו דמקלל ופרט לא ידעי' אלא איסור עשה וראייה לזה דמשמע מדברי הרמב"ן ו"ל דהא דאמר אפי' לדבר מצוה לאו אקרא קאי דכתב משם אחרים דקרא דאמר למת תפי' למת ולא הביא האי סברא משם רבי' ו"ל ומה שהק' הרא"ם ו"ל לסברא זו מהא דאמרו בגמ' דאתא

למת לומר לחי מותר לסוף ומאי ראיה נמא דאתא למת אפי' למצנה ולעד"ן דלק"מ
 דנקא גבי ארון ומכריכין דלא סגי בלאו הכי לכה אמרי' אפי' למתאבל סיכה דאינו מוכרח
 לא הוי מצנה כלל: אמנם הא קשה לי דאמאי לא הביא רבי' הך דינא דר' סימאי דאתא
 למת לומר שמותר לסוף שמן שנטמא ומנ"ל לבדות סברא אחרת שלא הוזכרה בשום
 מקום ול"ל דרבי' הוק' לו דהא קי"ל מעשר ב' פודין אפי' בירוש' וא"כ איך הותר לי
 לסוף בטומאה ועוד דהא עובר על לאו דלא ביערתי ממנו בטמא ומפני זה דחאו מהלכה
 דלקא י"ל דמירי באדם טמא דלא בעי פדיון וגם לא עבר על לא ביערתי דדוקא באחד
 מהן טהור דעובר ועוד קשה מ"ש הרמב"ן ו"ל דכבר התודה עליו לא ביערתי ממנו
 בטמא ומה שתי' הרא"ם פיון דמירי במעשר טמא איצטריו להתנדות פיון דעשאו למת
 דהוי טמא בטמא לא נהירא דא"כ מנ"ל דאתא למת להתיר סיכה דילמא איצט' דאפי'
 טמא בטמא אסור גם מ"ש מהרש"א שם ביבמות פיון דמותר לחי הוי ביעור לכה איצט'
 לומר דהוי ביעור לא הבנתי דלא ידעתי לחי מותר כי אם אחד דכתב למת ולומר
 דאיצטריו למת ללמד על חי דמותר לא הו"ל לקרא ללמד זה בדרה וידיי פיון דכבר
 התודה על לא ביערתי ממנו בטמא וזה עיקר פונת הרמב"ן ו"ל: שוב זכני ה' וראיתי
 לרבי' ו"ל בפי' המשנה דמס' מע"ב שהביא מימרא דפרק הערל ולא הביא שמן שנטמא
 אלא מירי בטהור וכונתו להוכיח דסיכה הוי פשתיה וכמימרא דר"א דהובא בירוש'
 ולזה הוצרך רבי' לומר דפי' למת הוא לשאר הנאות שאינו לקיום הגוף ואינו ענין
 לטומאה כלל פיון דכבר התודה על הטומאה וזהו שהביא רבי' דסיכה פשתיה ודו"ק:
 וראיתי להרשב"א ו"ל בפ' הערל שכו' ו"ל ואיכא לפרושי וכו' ה"ק לא נתתי ממנו למת
 שלא לקחתי ארון ומכריכין למת וה"ה לחי אבל סיכה מותרת לשניהם כדברי ר"א וזה
 דוחק מאד דא"כ למה מזכיר למת ונהלא חי ומת שוין הו בדרב ר' זה עד כאן לשונו ומה
 שכתב דסיכה מותרת לשניהם צ"ע דהיכי שניו לומר דסיכה מותרת אף למת והא עבר
 אקרא דלא ביערתי ממנו בטמא בשלמ' לחי מותר משום דניתן לסיכה כמו לאכילה פיון
 דהוא טהור ואפשר להגיה למחוק תיבת ר"א והא דקאמר לשניהם קאי אר"א ור"ע והא
 דקאמר הש"ס דילמא ליקח לו ארון ומכריכין ולחי מותר כב' כתב הר"ש ו"ל ונ"ל מ"מ
 קידם הו"ל לאוקומי קרא למשרי להו במזונות ולא קאי בסיכה דאמר רחמנאלא ביערתי
 ממנו בטמא ומשני דדרשינו ממנו דהינו סיכה כנ"ל.

פרק ה' הלכה י"ד הפורט סלע ממעות מ"ב וכו' וכתב מרן ו"ל ומפרש רבינו שתיקה
 שניה לו סלע ורצה להחליפו במעו' מ"ב נראה דהוק"ל איך סתם רבינו וכתב פיו
 בירושלים ובין בחוץ וכו' והא שתיקה אינם שוות דבירושלים הנה הסלע מעשר וחוץ
 מירוש' הנה הסלע חולין ובא לצרפו ממעות מעשר לכה כתב דרבינו מפרש שתיקה הנה
 לו סלע קדוש ובא לצרפו במעות חולין ולא ידעתי איך יתכן פ"י זה דקתני הפורט סלע
 ממעות מעשר ועוד דלפי דבריו הוי מקולי ב"ש ומחומרי ב"ה וכבר הקשו התוס' והר"ש
 ותי' משום דחייש לעיפוש דפרוטות ואם כפי' מרן ו"ל לא יישבו פלוס גם רבינו בפיה"מ
 פ"י בהדיא דהסלע חולין שכתב ואף שאינו מוציא אלא בפעם אחת ר"ל דכשהיו פרוטות
 הנה מוציא אותם אחת לאחת אבל אם יעשה פולם סלע מוציא אותם פעם אחת משמע

מזה דהסלע הוא חולין ועוד ק"ל דהא תנן ב"ש אומרים לא יעשה סלעין על דינרין ואם כן איך התיר בכאן ב"ש לחלל על הפרוטות ובכאמת שראיתי שהק' זה בגמ' בפר' הזהב דמ"ד ות"י שאני פרוטות דתריפי.

אך הא ק"ל דאמאי לא הקשה בגמרא עד שהביא מחלוקת ר"י ור"ל בפירא על דינרין מחללין או לא דאמאי לא הק' על מתני' גופא לב"ש איך יתכן לחלל על הפרוטות אלא נדאי משמע ליה לגמרא דהסלע הוא חולין ובא לצרפו על מעות מעשר ולכך לא מצי להקשות על מתני' גופא אך למ"ד פירא על דינרין לא מחללין היכי קתני מחלל סלע על מעות מעשר דמחללין פירות על המעות : וצ"ע.

פ"ק י"א הלכה י"א מי שהיו פירותיו וכו' עיין בהר"ש בפיה"מ שכתב דלא בעינן קריאת שם אלא למ"ד מתנות לאו כמי שהורמו דמנין אבל למ"ד כמי שהורמו אין צורך לזה אבל רבי ז"ל ס"ל דאף דקי"ל כמי שהורמו דמנין וכמו שפסק בפ"ה מהל' אישות בעינן קריא' שם משום דהתם הטבל שלו הוא ואף למה שיפריש יהיה שלו ולכך אמרינן כמי הורמו דמנין דכינן דסוף סוף הווי לעצמו אבל הכא שמוזכר להם אחר ובעינן שיהיו ברשותו לא סגי בלא קריאת שם ואף הך דפ"ק הורוע אינה ענין לכאן דהתם דאמא לידיה בטובליה אמרינן שפיר דכמי שהורמו דמנין אבל הכא דלא הגיע בידו.

הטבל שהרי לא אמר אלא עישור בעי קריאת שם להך עישור שאמר וכן משמע מהתוס' דפ"ק דמציעא שכתבו בת"י ר"ת וכבר הפרישם דהנינו קריאת שם בסתם דאף למ"ד כמי שהורמו דמנין וזהו במשמע בלשון ר"ג שאמר מה שאני עתיד למוד ולא אמר מה שאני עת' דכבר מפורשין ועומדין ע"י קריאת שם שהרי הותרו ע"י פה משום טבל אך מדברי התוס' בקידושין שהביאו ת"י ר"ת לא כתבו מזה כלום דמשמע דס"ל דלא בעי קריאת שם לכ"ע ואפשר לומר דס"ל דר"ג ס"ל דכמי שהורמו דמנין ולכך לא בעי קריאת שם.

הלכות ביכורים פ"ק ג' הלכה ו' והאוכלן באנינות מפין אותו מכת מרדות עכ"ל יש לתמוה דהוי דלא כמאן דלרבנן מי שאכל באנינות לוקה דילפי' ממעשר בהיקוש' דאם אכל מעושר לוקה כמ"ש רבי פ"ג מה' מעשר ב' יע"ש ולר"ש מתיר לגמרי דס"ל דקר' דכתיב ושמתה הוא לזמן שמחה כמו שמפורש בגמ' ע"ש וזהו דקדוק הגמ' שם דאף דינע דרש' דושמתה בכל הטוב א"ה כיון דדרש' היקושא דדרשינן ליה לסייבו מלקות מה דלא ידעינן ליה מקרא דושמתה ואפ"ל דס"ל לרבננו דנדאי דקרא דושמתה בא לאסור אנינות וכיון שפן אין בו לאו וההיקוש בא לגלויי על הך קרא דושמתה בא לאסור אנינות וכיון שפן אין בו לאו וההיקוש בא לגלויי על הך קרא דושמתה למעט אנינות ולא למלקות וא"ה מק' לר"ש מאי דריש ביה ודחוק וצ"ע: פ"ק ד' הלכה ט"ו אעפ"י שתרומה וכו' עשאוהו פדבר שיש לו מתירין וכו' והא דאמרינן דעולין באחד ומאה מיירי בנתערבו חוץ לירושלים דלא הוי יש לו מתירין להעלותו לירושלים כיון דיש לו טורח לא מקרי יש לו מתירין וכ"כ התוס' בפ"ק הזהב דף נ"ג ע"ש וראיתי להרב יש"ש בפר' הערל סימן

ל"ד שכתב וז"ל ב'כורים ומעשר שני אף דבטלין בחולין מ"מ לעגנון לאוכלו חוץ לירושלים לא בטיל דצריך להעלותו לירוש' ואפילו באלף לא בטיל עכ"ל.

ולדבריו הא דאמרנו דעולין באמד ומאה הוא מיירי בנתערבו תוך ירוש' והוא הפך דברי רבי ואף לפי הר"ש דיש לו מתירין להעלותו לירושלים לא קאי אלא אב'כורים שנתערבו עם התרומה אבל אם נתערב עם החולין עול' בק"א לזר ובאמת מדברי הירושלמי מבואר דבברי רבינו שאמרו עשו ירוש' כדבר שיש לו מתירין ע"ש איך שיהיה מדברי מהרש"ל שמהפך בטלים לחולין ואף לזרים אסורי' הרי דאינו מפרש כפי' הר"ש וצ"ע: ומה שדקדק רבינו לומר עשאום וכו' להורות שאינו מדינא משום דקי"ל בפר' הערל דפ"ב דאמרי' דר"א בדותא הוא דאי לכהן משרא שרי ואי לזר לעולם אסור גם בש"ע י"ד סימן ק"ב פ' רמ"א דאם נתבשל בשבת ונתערב בטל אף דלגבי אחרים הוי דבר שיל"מ פיון דלדידה אין לו מתירין הקא נמי פיון דלזר אין לו מתירין בטל.

פרק ו' הלכה י"א המערב קמח וכו' פתב מרן ו"ל להוכיח מאי דאמר רשב"ג עד שיהא בו פשיעור הוא לומר עד שיהא בו טעם דגן מדנקט ויוצא בו בפסח ר"ל משום דכלל בדינו דבעי' טעם מצה בפיו כמו שפסק רבי בהלכות חו"מ ואי פשיעור אין בו טעם מאי קאמר ויוצא י"ח בפסח אבל ראיתי להרב מ"א ו"ל שדחה זה משום דבא לומר פיון דחייב בחלה יוצא בו בפסח ואינו נראה דאי פן לא הו"ל לומ' בלשון שלילה פיון דאמר אינו חייב בחלה עד שיהא בו פשיעור הול"ל ואז יוציא בו י"ח בפסח אבל עכשיו בא לחדש לנו זה הדין פיון דבעי' טעם מצה דלא שייך בחל' לכה אמר אין יוצא בפסח עד שיהא בו פשיעור פיון דיש בו בו טעם דגן נמי ועו' לדבריו למל"ל ואין אדם יוצא בפסח עד שיהא בו פשיעור' דזה הפלל דאין יוצא בפסח אלא א"כ חייב בחל' לא נאמר אלא למעוטי דאינו קרוי לחם כגון פוכא דארעא דלא הוי לחם ומינים אחרים כמבואר בפרק פיצד מברכין ובפרק כ"ש ע"ש דאינו קרוי עיסה והקא פיון דאמר העושה עיסה מקמח ומאורז דענין שהוא קרוי לחם מאי האי דקאמר עוד ואין אדם יוצא ידי חובה בפסח וכו' הוא נראה כשפתהלכה י"ו אסור לאדם וכו' עשה עיסה וכו' עיין מ"ש מרן ו"ל בתי' קושניא של הרשב"א ו"ל פיון דבזמן הזה אף בא"י הוא מדרבנן לא שייך לחלק בין א"י לח"ל ע"ש וצ"ע דבכל מקום רבו מלמנו' דמחלק אף בחלה בין ארץ ישראל לח"ל והיגו משום דעיקרה הוא מדבריהם כמבואר בדברי רבינו פ"ה לעיל דין י"ג ע"ש.

פרק ט' הלכה כ"ה אכל אם היה פהן שמשו של ישראל זה וכו' אינו מזכה לו עד שיבואו לידו שמה יזכה לו בע"כ הוא מבואר בפרק הירוע אבל רש"י ו"ל פי' הא דאמר רבא לשמעיה זכי ליה מתנתא שמעיה של בעל מתנות היה והוא לא רצה לקבל המתנות משום חלקם שאלו בפייהם וכבר כתבו התוס' שם דרבא לא היה פהן כי אם רבה וכן גרסי' בבכורות וכו' גם הרב מ"ק ו"ל תמה עליו מהא דאמרי' בכתובו' דביתיהו דאביי אתת לקמיה דרבא אמר' לו פסוק לי מזוני וכו' ואם איתא אדרבא אביי חי יותר מרבא לפירש"י דאמר מבית עלי קאתו ואין לומר דגרסי רבה בה' דרבא ורב ספרא חברים הוו

ועוד ק"ל דאמר'י בפר' כמה דפ"ז אומר רבא תרומת ח"ל אין בה משו' כהן המסייע ר"ח
זהיב ליה לשמע'י משמע משום תרומת ח"ל שהיא מדרבנן ולכך זהיב לה לשמע'יה אבל
אם היא דאוריית' לא הנה זהיב לשמע'יה משום דהו"ל כהן המסייע בבית הגרנות וכיון
דהכא מיירי במתנות שהם דאורייתא אף בח"ל ודאי אסור ליתן לשמע'יה ואם כן איך
אמר ליה ליתן ליה במתנתא פיון דבעל אסיר ליה ליתן המתנו' ועוד אמאי ר"ח לא אכל
פיון דרבא כהן א"כ ראוי לו אלא משום חלקם שאלו בפיה' אומר לשמע'יה כדי לומר
לבעל המתנות ליתן לו והא דאמר זכי ליה כדי שלא יפיר בעל המתנות ועוד איך יעלה על
הדעת שמר יתן לא יתן המתנות לרבא פיון שהם אורחים אצלו יודע פנדאי שרבא
כהן ויתן אותם לשמע'יה וזה נמנע דמר יתן לא הנה יודע ברבא שהוא כהן ועוד דרב
יוסף אמאי לא יאמר לו כי אמינא דוקא בישור' אבל בכהן שרי פיון דראוי לו אמנם לפי
פי' רבינו דפי' דרבא ישראל ולשמע'יה שאלו אומר יבא הפל על נכון ודו"ק: פרק י' הלכה
ב' פיצד הרי שהקדיש בהמות לב"ה וכו' ע"ג מ"ש מ"ש מ"ש מ"ש מ"ש מ"ש מ"ש מ"ש מ"ש מ"ש
דוחק גדול ולע"ד נראה ליישב ע"פ מ"ש בתמורה פרק ב' המתפיס עולתו לב"ה אין בה
אלא עיכוב גזברים בלבד ופי' התוספות ז"ל שם דבא למעוטי דלא תימא דאסור לשחטתה
עד שתפדה דכיון דקדושה אינה חלה על גוף הבהמה ואין עליו אלא חוב בעלמא לכך
ליכא אלא עיכוב גזברי כדי שישומו אותה קודם שחיתה דבעי' העמדה והערכה אבל אי
אמר'י דהקדושה חלה על גוף הבהמה פשוט הוא דבעי' הפדה בשעת העמדה והערכה
והיינו דקאמר הגמרא שם ה"נ מסתברא מדקתני סיפא אם עבר ושחטה מ"ש עשוי ואי
מדאורייתא תקבר מיבעי ליה והיינו דכיון דחל על גוף הבהמה אף דישמו אותה מחיים
בהעמדה והערכה פדינה ומשפטה מ"מ פיון דשחטו אותה בלא פדיה נאסרת דבעי' פדיה
בשעת העמדה והערכה וכמ"ש התוס' בפ' ראשית הגז ע"ש אף קשה על זה דהא אמר'י
בזבחים דק"ג דאף לדעת המתירין דס"ל דמדרבנן הוא דחל על גוף הבהמה היינו דוקא
בשר דכיון דחל עליו כבד קדושת עולה תו לא חל עליה קדושת ב"ה אף העור דהוא
לפניהם חל עליו קדושת ב"ה וא"כ איך קאמר עולה אין בה פי אם עיכוב גזברים לשומה
ותו לא והא בעי פדיה לעור דכיון דחל עליו קדושת ב"ה ודאי דבעי פדיה בשעת
העמדה והערכה ולזה אפשר לומר דסוגיין דהכא לית לה הך סברא דחל על העור
קדושת ב"ה דכיון דהעור טפל לבהמה ועיקר התפסתו על הבהמה שהוא הפשר ולא על
העור פיון דלא חלה קדושה על הפשר לא חלה גם על העור שלא יהיה טפל חמור
מהעיקר ויש ראיה לזה ממ"ש בגמ' א"ה אימא סיפא ומועלין ב' מעילות ואי מדרבנן
אמאי ב' מעילות ר"ל פיון דיש מעילה דאורייתא משום טולה אמאי רבנן מתקנין מעילה
אחרת משום בד"ה פיון דבדילי מניה כמ"ש התוס' שם ואי אמת דבעור חלה עליו
קדושת הגוף לב"ה מאי קא מתמה דילמא שתי מעילות דאורייתא אחת על הפשר משום
עולה ואחת על העור משום ב"ה אלא מוכרח מדקאמר עולה אין בה אלא עיכוב גזברים
ולא בעי פדיה לעור ודאי ס"ל דלא תפיס קדושת ב"ה על העור ומטעמא דלא יהיה טפל
וכו' כמ"ש: ובהכי ניתא לי מ"ש התוס' בחולין דקי"ז בד"ה הוא לפני פפרה בס"ד וז"ל
ובעור דליכא מעי' דאורייתא לא בדילי מניה ותקנו רבנן מעילה ע"כ ובאמת הוא הפך

תלמוד ערוך דזבחים דאסיקו דחל על העור קדושת ב"ה מדאורייתא וא"כ איכא מעו' בעור מדאורייתא אמנם לפי האמור ניקח דהתוספות קיימי אסוגייתא דתמורה דס"ל דלא חל קדושה על העור מטעמא דלא יהנה טפל תמור מן העיקר: ועוד נ"ל דכיון דעיקר הבהמה לא בעי העמדה והערכה דהא לא תפיס אבשר אלא שומא לא בעי גם לעור העמדה והערכה דהגע עצמה אם התפיס עור בהמה לב"ה ודאי מפשיטו ופודה אותו והכי אמרי' בהדיא בגמ' בפ' ראשית הגז רבא אמר במקדיש גינתו לב"ה דלא בעי העמדה וכו' ע"ש וכיון שכן פודה לעור לב"ה ודיו ובהכי ניקח לי מה שהק' התוס' בזבחים למ"ד דתפיס מדאורייתא למ"ל קרא וכו' ולכאורה ק' במה שתפסו קושיותם למ"ד תפסי מדאורייתא הא אף למ"ד לא תפסי אבשר תפסי אעור ולמ"ל קרא כיון דבעי העמדה והערכה לעור ועיין לה' ח"ו ז"ל שם דמריהטת לשונו יראה דכוננת התוס' דכתבו דבעי העמדה והערכה הוא קאי אבשר אבל העור לא בעי העמדה והערכה והוא הפך הש"ס דפ' ראשית הגז דהתם קאי אגיזה ומק' והא בעי העמדה והערכה ע"ש אמנם לפי האמור ניקח דדוקא התם כיון דבהמה גופה בעי העמדה והערכה א"כ גם הצמר נגרר עמה ובעי העמדה והערכה אבל הכא דבהמה גופה אין בה העמדה והערכה לכך העור לבדו אין בו העמדה ולכך למ"ד לא תפיס פי אם העור הוא דנפדה העור וניתן לפהו ולכך איצטריך קרא לומר ולא עולת הקדש והוי ממש דומיא דגיזה דפ' ראשית הגז: אמנם רבי' ז"ל ק"ל קושיות התוס' דזבחים דלמאי צריך קרא למעט כיון דבעו העמדה והערכה א"כ אינו בת פדייה ולא שייך לומר דמירי בהעמידוהו והעריכוהו מחיים כיון דבעי פדייה בשעת העמדה והערכה ועוד ק"ל דאמרי' בר"ה שופר של עולה לא יתקע ואם תקע יצא דכיון דבת מעי' היא ותקע יצא לחולין ואמאי כיון דבעי העמדה והערכה אינו בר פדייה ויש בו מועל אחר מועל וכדאמרי' דף י"ט ע"ב ע"ש ועוד ק"ל הא דתנו במעילה תלש מן החטאת ובא חבירו ותלש כולן מעלו ולמה ליה לומר ובא חבירו ותלש רבותא הו"ל לומר תלש מן החטאת ובא חבירו ונהנה ובא חבירו ונהנה ר"ל מן הצמר שתלש כולן מעלו דהא לאו בר פדייה הוא ודוחק לומר דנקט דומיא דרכב דרישא גם אמרי' בבכורות דכ"ה שיער שנישר מן העולה אינו אסור אלא משום גזרה ותפ"ל דאסור דלאו בר פדייה וע"ש בתוס' ומכח.

קושיות אלו ס"ל לרבי' דכל אלו הסוגיות פליגי אסוגייתא דפ' ראשית הגז דלא בעי העמדה והערכה פי אם כבהמה עצמה דהיא עיקר הקרבן אבל מידי דטפל אם נפרד ממנו לא בעי העמדה והערכה ופ' רבי' כהנהך סוגיות דפליגי אסוגייתא דפ' ראשית הגז ושוב ראיתי להר' שע"ה שכתב שכתב כן והאל יודע האמת שפיונתי לדעתו: ודרך אגב ראיתי לו שהק' על מ"ש התוס' במעילה א ד"א משם ה"ר חיים דאם העמידו הבהמה מחיים והעריכוהו ואח"כ מטה מיקרי בת פדיון יעו"ש והק' עליהם ה' הנז' מסוגייתא דבכורות ועו"ש שהניחה בצ"ע ולע"ד לא קשייא מידי דע"כ לא כתבו התוספות דבהעמדה מחיים מהני לאחר מיתה אלא דוקא בראוי לפדיון בשעת העמדה אבל התם דבשעת העמדה מחיים לאו בר פדיון דלא יצאל כתיב לא פנ"ל: פרק י"ב הלכה ו' עד שלשים יום וקשה דהא רב נחמן פסק פתקמים דפליגי אריב"י וס"ל תפדה מיז פמבואר שם בדי"א וי"ל

מדקאמר וכמה אר"י אפי' בת דנקא משמע דלא פסק פחכמים אלא לענגן כל שהו ועוד ראיה דרב גופיה מתרץ שם בגמ' די"ג דאם פדהו פדויי אבל לא קיים מצות פדייה עד שלשים וק"ל: הלכות שמיתיה ויובל פרק ט' הלכה כ"ד ואם טען הנתבע איה פרוזבול שלו אומרים וכו' יראה מדבריו דאין אנו טוענים עד שיטעון הנתבע וצ"ע דקאמר רב פתח פיה לאלם אעפ"י שלא טען פלום וכמעשה שהיה ועיין שם.

גם מ"ש מרן דפי' רשב"ג הוא דמן הספנה ואילף נאמן. לומר פרוזבול היה לי.

ונאבד ק"ל דא"כ מאי מק' הגמ' מת"ק פיון שזה סברת רשב"ג ומה גם לפי מהשס"ים מרן שכ' דרשב"ג הוא מפרש דברי ת"ק וא"ל דלא ידעי' דפי' רשב"ג הכי אלא אחר דידעין דזאת הסברא דנאמן היא סברת חכמים בברייתא דאמרי אינו צריך וכמ"ש רש"י ז"ל אבל לפי הס"ד פי' רשב"ג הוא שלא היה שואלין אותו כלל ועיין מ"ש בגמ' בס"ד: פרק י"ג הלכה ז' פהגים ולויים וכו' וגואלים בתי ערי חומה וכו' ודבריו תמוהים דזה סותר למ"ש פ"ח מה' רוצח דין ח' ע"ש במש"ל ז"ל וצ"ע: שם הלכה י' וכן לוי או פהג שנטל בבזה לוקה וכתב הרמב"ד ז"ל דא"כ לא יטלו בהם תרומות ומעשרות כי הם היו תחת חלק הארץ ע"כ וכוננתו פשוטה דהו"ל למימר ואינם נוטלים תרומות ומעשרות פיון שנטלו חלק בבזה כי התרומה ומעשר הם חלק הנתלה והבזה והביא ראיה לזה ממדיין שלא נטלו חלקם בבזה צנה השי"ת לתת להם תרומה ואע"פ שלא נכרת בברית וע"ז תירץ מרן ז"ל נ"ל דסובר משם ראיה מדחזינו דארץ שנכרתו עליה צינה השי"ת שלא יטלו בבזה ובמריון לא צנה בנדאי אתא לגלויי דוקא בארץ שנגנסה בברית ומאי דקאמר נטלו ר"ל ראוי ליטול פיון שלא צינה והשי"ת פיון שראה שלא נטלו בבזה נתן להם תרומה כי כן המדה ואע"פ שלא צנה אותם על זה הוראת שעה היתה וע"ז קאמר אדמביא ממדיין יביא ראיה מסוריגא שפטורה ממעשרות כמו מדיין משום שיש להם חלק בבזה ומוכרח אתה לומר הוראת שעה היתה ומעשה אני תמיה על המ"ל ז"ל שהק' שאני סוריגא שפטורה כמו ח"ל וכיון דמדיין נמי פטורה מה הוכיח הרמב"ד ז"ל מינה אלא דבאמת מלת א"כ דכתב הרמב"ד ז"ל לא הבנתיו דאף הפי' שקתב אינו נוח לי דאדרבה חידושא אשמעי' דלוקה ומעברין אותה מידו: אלא דאפתי ק"ל דבהל' תרומות נתן טעם משום דסוריגא כבשה דוד קודם א"י ולכך לא נתקדשה מ"ל להביא טעם אחר בכאן דלא נכנסת בברית רהף טעמא דקודם א"י סגי לן ונ"ל דהתם בא ליתן טעם מפני מה חכמים תקנו בסוריגא על תרומות ומעשרות יותר מכל המקומות לכך אמר משום דהיא קרובה לא"י יותר אלא מפני שכבשה קודם אבל אם כבשה אחר הניב כא"י ממש ולכך תקנו תרומות ומעשרות אבל הכא בא לתרץ איה תיקנו דמותרים בנחלתו בבזה הפך הפתוב דלא ינחלו נחלה בתוך בני ישראל ולכך נתן טעם משום דלא נכנסו בבריתו: וראיתי להמ"ל ז"ל שפיר' השגת הרמב"ד ז"ל על סוריגא למ"ל למימר פניבוש יחיד פיון שלא נכנסו בברית מוכרח לא יטלו מפני שיש להם חלק בבזה ומפני זה תמה על מרן ז"ל דקאמר סוריגא תוכיח ולי נראה דלק"מ הא דאיצטריכו לומר משום דבאו לתת טעם מ"ש לאחר פניבוש א"י היתה קדושה כא"י ולכך אמרו בשלמא לאחר היובל ישראל ויהושע ודוד היו שם וכיון שהיא קרובה לא"י היו שם מז' עממין והוי פניבוסו בברית

אָבֵל עֲלֵשׁוּי שְׁפָכְשָׁה דָּוֵד לְבַדּוֹ אַף שְׁיֵשׁ בָּהּ ז' עֲמִמִּין קֶצֶת לִית לֵן בַּהּ מִפְּנֵי שְׁהַבְּרִית הָיָה
עִם כָּל יִשְׂרָאֵל וּלְכֹהֵן נִתְּנוּ טַעַם מִשׁוּם כִּיבוּשׁ יַחֲדִיד וּמִמִּילָא לֹא נִכְנָסוּ בְּבְרִית וּבְכֹהֵן דְּבַרֵּי
מֶרֶן כִּרְאִי מוֹצֵק סוּרְיָא תוֹכִיחַ שְׁאִין נִכְנָסָה בְּבְרִית מִשׁוּם כִּיבוּשׁ יַחֲדִיד וּלְכֹהֵן פְּטוּרָה
מִתְּרוּמוֹת מִפְּנֵי שְׁיֵשׁ לָהֶם חֶלֶק בְּבִינָה וְדוּקָה: וְכִּי וּכְשֶׁאֲנִי לְעֶצְמִי נ"ל פִּי הֶרְאָב"ד ז"ל לֵהֲקֹ
עַל כָּלֵל שֶׁל רַבִּי שְׁכָתֵב שְׁכָל הָאֲרָצוֹת נוֹחֲלִים וְחֶלְקוֹ בְּבִינָם וְאֵינָם לוֹקְחִים תְּרוּמוֹת א"כ
בְּסוּרְיָא לָמָּה תִּיקְנוּ לִיתֵן תְּרוּמוֹת כִּינּוּן שְׁלוֹקְחִים נִחְלָה וּבִינָה דְהַשְׁתָּא מִיָּהָ הֵוִיָּא
סוּרְיָא כְּכֹל הָאֲרָצוֹת כִּינּוּן שְׁפָכְשָׁה יַחֲדִיד וּרְאִיָּה מִמִּדְּיָן שְׁלֵא לִקְחוּ בְּבִינָה נִתְּנוּ לָהֶם
תְּרוּמָה וּלְדַעַת רַבִּי י"ל דֹּאֵה"נ דְּחִיבִים לְהַפְּרִישׁ וּמוֹכְרָה לְפָהֳגִים: הַלְכוֹת בֵּית הַבְּחִירָה
פֶּרֶק ב' הַלְכָה י"ד עַד שְׁתַּעֲוֹבֵר צוּרְתוֹ וְחִצָּא לְבֵית הַשְּׂרָפָה וְכו' מִכָּאן יֵשׁ לְהוֹכִיחַ דְּרַבִּי
פְּסֵק כר"י דְּאִית לֵיהּ פְּסוּל הַסֹּחַ הַדַּעַת הוּא מִשׁוּם חֲשֵׁשׁ טוֹמְאָה וּלְדִידְיָהּ מִתּוֹקְמָה הִיא
בְּרִיָּתָא דְקִתְנֵי שָׁם הִיוּ זוֹרְקוֹן פְּסוּלֵי חֲטָאֵת הָעוֹף עַד שְׁתַּעֲוֹבֵר צוּרְתוֹ הוּא בְּפִיִּסוּל הַסֹּחַ
הַדַּעַת וְכִדְאִיתָא בְּפִסְחִים דָּף ל"ד אָבֵל לר"ל דְּאִית לֵיהּ פְּסוּל הַקָּא הַדַּעַת הוּא פְּסוּל הַגּוֹף
לֹא מִתּוֹקְמָה הִיא בְּרִיָּתָא אֱלָא כְּתִנָּא דְבִי רַבָּה בַר אֲבוּהָ דְאָמַר אֲפִי פִּיגוּל טְעוּן עֵיבוֹר
צוּרָה וְכִדְאִיתָא בַּגְמָ' שָׁם וְכִבְרַ פְּסֵק רַבִּי בַּפ"ד מֵהַלְכוֹת ק"פ דְּכָל שְׁפִיִּסוּלוֹ בְּגוּפוֹ יִשְׂרָף
וְלֹא בְּעֵי עֵיבוֹר צוּרָה וְהִינּוּ דְלֹא כְּרַבָּה בְּרַבָּנָה וְא"כ אִיךָ פְּסֵק לְהֵאִי בְּרִיָּתָא דְבְּעֵי
עֵיבוֹר צוּרָה אֱלָא וְדֹאִי דְפִסֵּק כר"י וּמִתּוֹקְמָה הִיא בְּרִיָּתָא דְפְּסוּל חֲטָאֵת הָעוֹף דְנִפְסַל
בְּהַסֹּחַ הַדַּעַת וְעֵינּוּ מ"ש פט"ו מֵהַלְכוֹת פִּסָּה"מ יַעו"ש: פֶּרֶק ד' הַלְכָה ב' כְּוֹתֵל מִבְּדִיל בֵּין
קוֹדֵשׁ וּבֵין קוֹדֵשׁ הַקְּדָשִׁים עוֹבְדוֹ אִמָּה עֵינּוּ בַּפִּיָּה"מ רִישׁ פ"ה דִּיּוֹמָא בְּבֵית הָיָה שָׁם פְּרוֹנְכַת
וְהִבִּיאֻהוּ הַתִּי"ט שָׁם וְכֵן הוּא בַּגְמָ' שָׁם דַּנ"ד ע"א וְעֵינּוּ בְּתוֹס' שָׁם דַּנ"ז ע"א ד"ה אֲנִי וְעֵינּוּ
עַץ חַיִּים בְּלִשׁוֹנוֹת ד"ח ע"ב וְנִעְלַם מִמֶּנּוּ מ"ש פ"ד מֵהַלְכוֹת יוֹה"ך דִּין א' שְׁיֵשׁ פְּרוֹנְכַת
בְּמִקְדָּשׁ אֱלָא בְּכָאן לֹא נִחִית אֱלָא לִיתֵן טַעַם לְסַפֵּק שְׁיֵשׁ לָהֶם בְּבֵית שְׁנֵי: פֶּרֶק ח' הַלְכָה
ו' וּמִנִּיחִין אוֹתָן כְּנִגְדַּת רְאִישֵׁיהֶן וְכו' וְכַתֵּב מֶרֶן ז"ל דְּהָא דְכָתֵב כְּנִגְדַּת רְאִישֵׁיהֶן מִשׁוּם דְלֹא
לִיתְהֵנוּ מִיִּנְיָהוּ וְהָא דְמִשְׁמַע בְּתַר הַכִּי דְנִתְּנוּ לִיהֵנוּ דְוָקָא לְבוּשָׁה ע"כ וְקָשָׁה לִי דֹא"כ
מֵאִי קָאֵמַר הַש"ס וְגַהִי דְנִתְּנוּ לִיהֵנוּ וְהָא אֲפִי דְנִתְּנוּ לִיהֵנוּ דְוָקָא בְּלִבִּישָׁה שְׁהוּא דְרָף
בְּזִיוֹן אֲסוּר אֱלָא וְדֹאִי כִּינּוּן דְמֵן הַדִּין נִתְּנוּ לִיהֵנוּ כָּל מִיָּדֵי דְהַנְּאָה מוֹתֵר גַּם בְּמִסְקָנָא
אוֹקְמָה רַב אֲשִׁי בְּקָשִׁין וּלְכֹהֵן מִנִּיחוּ תַּחַת רְאִישֵׁיהֶן וְלֹא חִיָּשִׁי לְשְׁהוּא דְרָף בְּזִיוֹן גַּם זֶה
הַדִּין כְּתִבּוּ מֶרֶן ו"ל בַּפ"ח מֵהַל' כְּלִי הַמִּקְדָּשׁ דִּין י"א וְז"ל וְאֵע"ג דְּאֲסִיק הַתָּם רַב אֲשִׁי
דְּבַגְדֵי כְּהוֹנָה קָשִׁין הֵן וְלִית בְּהוּ מִשׁוּם כְּלָאִים הִינּוּ לְעַנְנֵן הַצָּעָה וְכו' הָרִי מְבֹאֵר דְהַצָּעַת
בְּגִדֵי כְּהוֹנָה מוֹתֵר וְלִיָּה בִּיָּה מִשׁוּם בְּזִיוֹן הַפָּךְ מ"ש מֶרֶן ז"ל כָּאן: וְרִאִיתִי לְהַר' לָחֵם
שְׁלֵמָה ז"ל ד"ו שְׁהִבִּיא קוֹשְׁיָא זֹאת עַל מֶרֶן ז"ל מִשָּׁם הַר' עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל וְדַחָה אוֹתוֹ
וְז"ל דְּהַתָּם מִיָּרִי לְעַנְנֵן כְּלָאִים הוּא דְהוֹתֵרָה בְּהַצָּעָה אָבֵל לְעַנְנֵן מִשְׁתַּמֵּשׁ בְּבַגְדֵי כְּהוֹנָ'
אִיפְכָא מִסְתַּבְּר' דְהוֹתֵרוּ בְּלִבִּישָׁה וְנִאָסְרוּ בְּהַצָּעָה דְזִילָא בִּיָּה מִקְלָתָא עכ"ל וְלֹא הַבְּנִתִי
דְכִרְיוֹ דְהִיתֵר כְּכִלָּאִים הִיכִי מִתּוֹקֵם כִּינּוּן דְלֹא הוֹתֵר אֱלָא בְּהַצָּעָה וְהַצָּעָה אֲסוּרָה דְזִילָא
בִּיָּה מִקְלָתָא וְאֵם כֵּן הוּי יִצִּיבָא בְּאַרְעָא וְגִיּוֹר' בְּשָׁמִי שְׁמִיא וְעוֹד קָשָׁה דְרַבִּי בַּפ"י הַמְשַׁנָּה
כְּתִבּוּ וְז"ל וּבִיָּאֵר בְּתַלְמוּד שְׁאֵינָם יְכוּלִים לְהַנִּיחָם תַּחַתִּיהֶם לְפִי שְׁבַגְדֵי כְּהוֹנָה יֵשׁ בָּהֶם
שְׁעֻטָּנָו וְאֵינוּ מוֹתֵר לִיהֵנוּ בָּהֶם אֱלָא בְּשַׁעַת עֲבוּדָה וְכו' הָרִי מְבֹאֵר הַפָּךְ דְּבַרֵּי מֶרֶן ז"ל.

והרב לחם שלמה הנז' תירץ מדידיה וכתב וז"ל וביאו דברי רב אשי פשוט וברור דהכי קאמר אם לדון ולומר פנגד ראשיהו משום דקא מתהני בכלאים אי מהא לא אייריא דהיכא למימר בגדי כהונה קשים קם אצל פלאים אמנם ודאי משום משתמש בבגדי קדש צריכין אנו לומר פנגד ראשיהו ע"כ המכוון והמענין יראה שלא תיקון כלום מלבד דעיקר התי' חסר מן הספר גם רבי' בפיה"מ ימאן זה שכתב הטעם משום פלאים אפילו בהצעה ועוד לענין מה הביא הש"ס בריית' דקתני מפני שניתנו ליהנות בהן דאינה ענין לכאן דהקא אסור משום דמשתמש בבגדי קדש אלא ודאי דס"ל להש"ס דשימוש זהו הנאות אשר ע"כ נראה לי דס"ל לרבינו דקי"ל כסתמא דתלמודא בריש ערכין דקאמר לא הותרו פלאים לפניהם כי אם בשעת עבודה אפילו קשין ואפי' להצעה אסורין דס"ל פיון דהתורה התירה בהדיא לעשות פלאים לעבודה הבו דלא לוסף עליה וכו' וכל שאינו צורך עבודה אסורים ולכך כתב רבינו בפ"ח מפלי המקדש מותר ליהנות מבגדי כהונה בלתי אבנט עמהם ע"ש ואף דקי"ל כרב אשי דאם דבר קשה מותר בהצעת פלאים כמ"ש רבי' בפ"י מהלכות גבי הקדש אסור אפי' בהצעה פיון דלאו עבודה היא.

הלכות פלי המקדש פרק א' הלכה ב' המור וכו' כתב הרמב"ד וז"ל וכ"ש דם חיה טמאה וכו' וכתב מרן ז"ל פיון שנסתפת ועושה עפר וכו' דע שזה היא מחלוקת הר"י והרמ"ה ז"ל בענין אכילתו אם מותר ובהיאם הרא"ש בפרק פיצד מברכין דר"י ס"ל דהוי פירוש בעלמא ומותר באכילה והרמ"ה ס"ל דאסור לאוכלו משום חשש דם ורבינו ס"ל כסברת הר"ר יונה דמותר לאוכלה משום שנעשה עפרה בעלמא ולכך אצל ליה טומאתה ומותר להכניסו למקדש אבל הרמב"ד ז"ל ס"ל כסברת הרמ"ה דאסור לאוכלו משום חשש דם ולכך פיון דעדיין שם דם עליו והוא בא מחיה טמאה אסור להכניסו למקדש אף באמת יש לדקדק פיון דהוי פירוש מאי דעתיך מאן דאסר ונראה דס"ל דלא הוי פירוש אלא אם ירד למקום הפרש ל בשלא ירד אלא עומד במקומו פיון דעיקרו דם אלה שהושחר בתר עיקרו אזלינן ובהכי ניתא לי מה שהקשה הט"ז בא"ח סימן רי"ו על הרא"ש ז"ל דמשמע מדבריו שכתב על הר"ר ואני אומר אף ראיתו צריכה ראיה שדעתו לפסוק כהר"ז"ה לאסור ובפרק כל הבשר פסק כר"ת דכשרה שינקה מן הסרפה פיון שהוא קרוש מותר דהוי פירוש בעלמא ולפי האמור ניתא דוקא התם משום דירד למקום הפרש כי שם מקומה להיות פרש ומעתה סרה ראית הפר"ח ז"ל בתשובותיו מדברי ר"ת הנז' ולא שית לבו לקושיות הט"ז ז"ל ל שהקשה על הרא"ש ז"ל.

גם הך ראיה שהביא הרפ"ח מהא דאמרינן סרוחה מעיקרא לא צריך קרא דפשיטא דעפרא בעלמא הוא ראיה דהתם דוקא דהוי נותן טעם לפגם אבל הכא דהוא לשבח מאן לימא לן דכשהוא דם לא הוי לשבח דאפשר דהך סיה נודף ריחא והוי עיקרו לשבח ואף דעכשיו הוי עפרא פיון דבכחו אז פחו עתה בתר עיקר אזלינן.

גם מה שהביא ראיה מסרצנים ונגים לאסר י"ב חידש מותרים אף באכיל' אין לה ענין לכאן דהתם ממשוי האיסור אינו ניכר כלל אלא דחישי' טעם י"ן וקים להו לרבנן דלאסר י"ב חידש נפגם טעמו ואין לו טעם כלל גם לא ראה מ"ש ר"ת דבעינן שהתמידו

במים אָבֵל לֹא הִתְמִידוּ בְּמִים אֶף שֶׁנִּשְׁתַּהֲא י"ב חֲדָשׁ נֶאֱסַר לְעוֹלָם כַּמ"ש הַש"ע ב"ד
סִימָן רַכ"ג ע"ש גַּם לֹא רָאָה מֶה שֶׁהִקְשָׁה הָרַב מַג"א ז"ל בְּסִימָן ר"ו מְבֹרָרוֹת גְּבִי חֶלֶב
ע"ש.

אֲשֶׁר ע"כ הִנְרָאָה לִי בְּזֶה דְּוִזְקָא הֵיכָא דְלֹא נִשְׁתַּמְּנָה טְבֵעוּ מִכְמוֹת שְׁהִיָּה דְּמַעֲיָקְרָא צְלוּל
וְהַשְׁתָּא צְלוּל אֶף דְּנִשְׁתַּמְּנָה מִרְאִיתוֹ לִית לֵן בֵּה וְאָסוּר וְדוֹקָא גְּבִי חֶלֶב דְּחִידוּשׁ הוּא
אָבֵל אִם נִשְׁתַּמְּנָה טְבֵעוּ מִכְמוֹת שְׁהִיָּה מוֹתֵר וְלֹא אֲזֵלִינוּ בְּתֵר מַעֲיָקְרָא אֶלָּא בְּתֵר הַשְׁתָּא וְיִשׁ
רָאָה לְזֶה מִדְּאֲמָרֵינוּ בְּחֻלְיִין בְּשִׁלְמָא הַקְפָּה אֶת הַדָּם חֲיִיב שְׁפֹן אַחְשׁוּבִי אַחְשׁוּבִיָּה וְלִמ"ל
הֵאִי טַעְמָא ת"ל דְּחֲיִיב מִשׁוּם דְּבְתֵר מַעֲיָקְרָא אֲזֵלִינוּ אֶלָּא וְדַאי דְּאֲזֵלִינוּ בְּתֵר הַשְׁתָּא גַּם
מִהָא דְּאֲמָרֵינוּ דָּם שְׁבִשְׁלוֹ אִינוּ עוֹבֵר עָלֵינוּ מִשְׁמַע דְּאֲזֵלִי בְּתֵר הַשְׁתָּא גַּם רְאִיתִי לְהָרַב
מַג"א ס' תע"ה.

דס"ל בְּתֵר הַשְׁתָּא אֲזֵלִינוּ וְהִיָּנוּ מִשׁוּם דְּנִשְׁתַּמְּנָה טְבֵעוּ מִכְמוֹת שְׁהִיָּה וְאֶפְשָׁר שְׂיִשׁ לְדַחוּת
כָּל אֵלוּ הַרְאִיּוֹת וְלוֹמַר דְּוִזְקָא הִנְהוּ מִשׁוּם דְּנִשְׁתַּמְּנוּ ע"י מַעַשׁ מ"מ יֵשׁ לְהַבִּיא רְאָיָה מִהָא
דְּתַנּוּ בְּפִרְקָא הָעוֹר וְהָרוֹטֵב עוֹר הָרֹאשׁ בְּגִדֵי הָרֶךְ מְטַמָּא וְאָמְרוּ בַּגְמ' כ"ז שְׂיִזְנֵק הָוִי רַךְ
אָבֵל לְאַחַר מִכְּפֹאן הָוִי קִשָּׁה וְאִינוּ רְאוּי לְאֶכִּילָהּ וּמֵאַחַר שְׁפֹן אִינוּ מְטַמָּא וְאִמָּאִי לֹא אֲזֵלִינוּ
בְּתֵר מַעֲיָקְרָא אֶלָּא וְדַאי כִּינּוּ דְּנִשְׁתַּמְּנָה גּוּפָה נִשְׁתַּמְּנָה דִּינוּ וְגִדּוּלָהּ מִזוּ ס"ל לר"י ור"ל גִּידִין
שְׁסוּפֹן לְהַקְשׁוֹת אִין גִּימְנִין עֲלֵיהֶם כְּמִבְּנוֹאָר בְּפִרְקָא כִּיצַד צוּלִין דָּף פ"ד וְאֶפְיֵלוּ בְּעוֹדוֹ רַךְ
אִינוּ מְטַמָּא דְּאֲזֵלִינוּ בְּתֵר סוּפּוֹ וּמַעֲתָה מ"ש ר"י כָּל זְמַן שְׂיִזְנֵק הוּא קוֹדֵם חֲזָרָה כְּמִבְּנוֹאָר
שָׁם וּמִכְּפֹאן רְאָיָה לַה"ר יוֹנָה שְׁפֵתֵב גְּבִי דְּבִשׁ כִּינּוּ דְּסוּפּוֹ לְהִיּוֹת דְּבִשׁ מוֹתֵר גַּם הָרֹא"שׁ
ז"ל חֲזוֹר וְהוֹדָה לוֹ בְּכֻלְיָיו כָּלֵל כ"ד ע"ש וְהַבִּיאוּ הַט"ז בַּא"ח ס' קס"ז וּמַעֲתָה הָדָּק קוֹשְׁיָא
שֶׁהָק' הַט"ז סִימָן ר"ו דְּבִרֵי הָרֹא"שׁ אֶהְדְּדִי לַק"מ וּמַעֲתָה כִּינּוּ דְּהָרֹא"שׁ ס"ל כַּהֲר"י ז"ל
וְגַם מוֹכְרַח מִהַגְמָ' כַּמ"ש אֶתִּי פֶּסֶק רַבִּי בְּרוּר וְקַיִים.

הַלְכָה ו' וְאֶחָד הַסֵּף אֶת אַחֲרֵים שֶׁנֶּאֱמַר וְאֲשֶׁר יִתֵּן מִמֶּנּוּ עַל זֶר וְכו' וְק"ל דְּפִתַח בְּכַד וְסַיִים
בְּחִבִּית דְּקָאִי אֶסְפָּה וּמִיָּתִי קָרָא דְּנִתְיָנָה וְלֹא נִקְטַ קָרָאִי דְּמִיָּתִי בְּגַמְרָא דְּכִתִּיב לֹא יִסְפָּה
וְקָרִי בִּיהָ לֹא יִסְפָּה וְאֶפְשָׁר מִשׁוּם דְּקָאִי אַחֲיוּב כְּרַת נִקְטַ לִיהָ.

הַלְכָה י' הַנּוֹתֵן וְכו' וְהוּא שְׂיִסוּף בְּכִזִּית עֵינֵן לְהָרֹאב"ד ז"ל שֶׁהָק' הָא דְּבַעֲי כְּזִית דּוּק'
בְּנִתְיָנָה אָבֵל סִיכָה מוֹדָה בַּכ"ש עַכ"ל יע"ש. וְלֹא יִדְעֵתִי מֵאִי ק"ל דְּהָא ר"י אֶסִּיכָה קָאִי
וְאָמַר דְּבַעֲי כְּזִית וְהָא דְּאָמַר לְמַמְשַׁח כְּהַנִּים בַּכ"ש הִיָּנוּ מְשִׁיחַ מִצְוָה וְכ"כ מֶרֶן ז"ל
ע"ש.

אֶף קִשָּׁה דְּבַגְמָרָא אוֹקְמוּהָ הָא דְּפֵטֵר ר"י בְּמַלְכִים וְכַהֲנִים מִשׁוּם דְּלָאוּ זָרִים גִּינְהוּ וְא"כ
אִיךָ פֶּסֶק רַבִּינוּ דְּסוּף כְּהַנִּים חֲיִיב גַּם רַש"י בְּחֻזְמֵשׁ פ"י עַל זֶר שְׂאִינוּ צוֹרֵךְ כְּהוֹנָה וּמַלְכוּת
וּפ"י הָרֹא"ם ז"ל מִשׁוּם דְּכָל שְׂאִינוּ צוֹרֵךְ כְּהוֹנָה וּמַלְכוּת מִקְרִי זָרִים וְהִיא סְבֵרַת ר"מ
וְדָלָא כַּר"י וְהוּא תְּמוּהָ אִיךָ פֶּסֶק כַּר"מ מִיְהוּ לְרַש"י ז"ל אֶפְשָׁר לִיִּישׁב טַעְמָא דְּפֶסֶק כַּר"מ
מִשׁוּם הָדָּק בְּרִיָּתָא דְּתַנִּי קַמִּיהָ דְּרַבָּא מַנִּינֵן לַכ"ג שְׁנַטְל מִשְׁמֵן שְׁעַל רֹאשׁוֹ וְנִתְּן ע"ג מַעֲיו
שְׁהוּא חֲיִיב שֶׁנֶּאֱמַר עַל בְּשָׂר אֲדָם לֹא יִסֹּף פ"י סֵתָם אֲדָם וְאֶפְיֵלוּ כְּהוֹן וְאִם כֵּן מ"ש הַפְּתוּב
עַל זֶר אֶפ"י כְּהוֹן בְּמִשְׁמַע מִשׁוּם דְּהַשְׁתָּא נְמִי מִקְרִי זֶר וְאֶתָּא קָרָא דְּעַל בְּשָׂר אֲדָם לוֹת

דלא בעינו זר מעיקרא וזהו כר"מ דלא בעי זרים מעיקרא ומדשתיק ליה רבא ולא אמר ליה פוק תני לברא דההיא ר"מ היא משמע דקיבלה מיניה ואית ליה הכי הלכתא לכד פסק רש"י ז"ל כר"מ ועיין להרב נח"י ז"ל.

אמנם לרבינו ז"ל דפס' גבי סיכה חייב וגבי נתינה פטור לא יתכן זה ולא ידעתי מניין לו חיל זה ולענד"ן דרבי גריס בדברי תנא קמיה דרבא וסד במעיו כמבואר בלשונו וקשיא ליה דהא מדשתיק ליה רבא מוכרח דהכי היילכתא ואיך הוי היילכתא דלא כר"י דהא ר"י קאי אסיכה כדקתני הסד בשמן המשחה וקתני פוטר לכד מפרש רבינו דרבא יספור דר"י דאמר פטור לא קאי אסיכה אלא אנתינה משום דר"מ מחייב אף אנתינה וזהו דקדוק התנא דאמר וכמה יסוד ולא קאמר וכמה יתן משום דבנתינה ר"י פוטר וטעמא הוא פיון דקרא דסיכה פתיב בשר אדם ובנתינה פתיב זר לומר דוקא גבי סיכה מחייב אפילו פהגים אבל גבי נתינה פטורים משום דכתיב על זר דבעי זר מעיקרא והכריח לרבא לפרש כן מפח קושיות הגמ' דהק' והא ר"י פוטר במלקים וכהגים לכד מפרש רבא דלא פטר ר"י אלא בנתינה אבל בסיכה מודה ר"י דחייב ועוד הכריחו משום הד דתני תנא קמיה דר"א כל שישנו בסד ישנו בכל יסוד והכי נמי אמרי' כל שישנו בכל יסוד ישנו בסד וכיון דרבה אית ליה דר"י מחייב בסיכת פהגים ומלקים הגם דפוטר בנתינה לכד פסק רבינו דבסיכה חייב ובנתינה פטור כנ"ל.

פרק ח' הלכה י"א חוץ מן האבנט וכו' וכתב הראב"ד ז"ל לא מחנור אלא כל היום מותר במקדש ע"כ עיין במ"ש מרן ז"ל שם יעו"ש ובאמת פשט הבריית' מוכחת כפי הראב"ד ז"ל וגם איתא בתוספתא הובאה בתוס' דמנחות דע"א דקתני בגדי פהו הקדושים ובגדי כ"ג אין בהם משום פלאים ואם יצא בהם למדינה חייב ובמקדש בין לשרת בין שלא לשרת פטור הרי מפוך' יוצא פסברת הראב"ד וגם מוכח מהגמ' פהראב"ד ז"ל מההכרח שהכריח בגמ' דהאי דתני פחת ראשיהם לאו דוקא משום דמתהני מניה מפלאים ואי פסברת רבינו דלא הותר במקדש אלא בשעת עבודה הא פיון דנסתלק פכר מעבו' מוכרח להסיר האבנט מעליו באותו רגע ולמ"ל להניחו עליו עד שעת שינה אלא ודאי נראה פסברת הראב"ד דבמקדש מותר לגמרי בין בשעת עבוד' בין שלא בשעת עבוד' ומה שהק' מרן על הראב"ד מסוגיא דערכין דקאמר התם דלא הותר פלאים לכהנים אלא בשעת עבודה.

לא קשה דכבר כתב בשי' מקובצת לביצה דסוגיות חלוקות דסוגיא דיומא ס"ל דבגדי פהונה מותרין אף בלבישה והעלאה משום דקשין וסוגיא דערכין ס"ל כס"ד דהקא דאסורין דלית ליה הד סברא דקשין וסוגיא דיומא עדיפא שפן בדוכתא והיא עיקר ואל יקשה לך דאליבא דסוגיא דיומא מה יתרץ לקושיות הש"ס דערכין דלמ"ל למימ' פהני' לויים וישאל' ד"ל פיון דס"ל דבמקדש מותרין כל היום כ"ש דניחא טפי: עוד נ"ל דסוגיא דהתם ודתבא הם עולות בקנה א' וכולהו ס"ל דבמקדש כל היום מותרים בלביש' בגדי פהונה אף שיש בהם פלאים והא דקאמר התם דלא אישתרי אלא בשעת עבודה היינו כל היום ור"ל כל היום מותר משום דשייך לעבודה ולא פוקי לילה דאסור דלא

שִׁינָה בְּיָה עֲבוּדָה וְרַב אֲשֵׁי דְהִתִּיר הֵכָא בְּקִשְׁיָן לֹא הִתִּיר אֱלָא בְּהַצָּעָה דְּוִקָא כַּמ"ש הַתּוֹס' אֲבָל בְּלִבִּישָׁה וְהַעֲלָאָה אֲסוּר כַּיּוֹן דְּלֹא שִׁינָה בְּיָה עֲבוּדָה אֲבָל רַש"י פ"י כַּיּוֹן דְּקִשְׁיָן מוֹתֵר לְגַמְרֵי וּבַמְדִינָה אֲסוּר מִשּׁוּם שְׁנוּהֵג בְּהֵם מִנְהֵג וְדָרָה חוּל מִשְׁמַע דְּהוּא אֲסוּר מְדַרְבְּנָן וּק"ל דָּאִם פִּן מֵאֵי מִקְשָׁה עַל שְׁמַעוֹן הַצַּדִּיק כַּיּוֹן דְּאִינוּ אֲסוּר אֱלָא מְדַרְבְּנָן גְּבִי מַצְוָה וְדָאִי לֹא אֲסָרוּ וְעוֹד הָאֵי דְקָאֲמַר עֵת לַעֲשׂוֹת לֵהּ הִפְרוּ תוֹרַתָּה יִרְאֵה דְאֲסוּר מְדָאוּרִייתָא וְעוֹד דְּתַנְיָא בְּתוֹס' דְּכִלְאִים כִּהֵן שְׂיָצָא בְּבִגְדֵי כְּהוֹנָה לְמַדִּינָה חֵיבֵי הָרִי מְבֹאָר דְּאֲסוּר מְדָאוּרִייתָא וּבְאֲמַת דְּחִזּוּר בּוּ רַש"י ו"ל בְּבִינָה שְׂפִירָשׁ גְּבִי גְמָדָא דְנִרְשׁ כַּיּוֹן דְּהוּא קִשָּׁה מוֹתֵר בִּישִׁיבָה דְּמְבֹאָר דְּלִבִּישָׁה וְהַעֲלָאָה אֲסוּר אֲפִילוּ בְּקִשְׁיָן וּכ"כ בְּהַדְּיָא הִיש"ש בְּבִינָה יַע"ש: וְרֵאִיתִי לְהֵרֵב לְחַם שְׁלֵמָה דָּף ד' שְׂיָיִשׁב דְּבָרֵי רַש"י כַּפִּי הַתּוֹס' וְהוּא דְקָאֵי אֲגַמְר' דְנִרְשׁ דְּכָרִיכַת נִימָא עַל בְּשָׂרוֹ הָגִי הַעֲלָאָה וְאֲמַאי מוֹתֵר וְתִי מִשּׁוּם דְּלִית בָּהּ חִימוּם וְכוּ' וְאִינוּ מוֹבָן דְּלֹא אָמְרוּ חִינְשִׁי לְכָרִיכ' נִימָא אֱלָא דְּוִקָא בְּרָה וְאֵהֲכִי בָּא רַב אֲשֵׁי לְחַדֵּשׁ כַּיּוֹן דְּקִשָּׁה לֹא חִינְשִׁינָן לְהֵכִי וְעוֹד דָּא"כ אֲמַאי פ"י רַש"י בְּמַדִּינָה אֲסוּר מִשּׁוּם דְּהָגִי דְרָה חוּל וְלֹא מִשּׁוּם כְּלָאִים כְּדַעַת הַתּוֹס' ו"ל כַּיּוֹן דְּהָגִי לְבִישַׁת כְּלָאִים מִמֶּשׁ.

גַּם רֵאִיתִי לְהֵרֵב הַנּוֹז שְׁהַקְשָׁה עַל מ"ש בַּגְמ' דְּנִינְהִידְמִן מוֹתֵר לִיְהִנּוֹת בְּבִגְדֵי כְּהוֹנָה הָא קָא קַמְתַּהֲגִי מִכְּלָאִים וּמֵאֵי קוּשְׁיָא כַּיּוֹן דְּמִיָּרִי בְּמִקְדָּשׁ מוֹתֵר כְּדַקְתָּנִי בְּבִרְיִיתָא בִּין בְּשַׁעַת עֲבוּדָה וְתִי דְּמִיָּרִי הִבְרִייתָא דָּאִין שָׁם אֲבָנִט כַּמ"ש הֶרְמֵב"ם ו"ל ע"ש וּק"ל דְּלַדְעַת הֶרְאָב"ד ו"ל דַּס"ל דְּבִרְיִיתָא מִיָּרִי אָף בְּאֲבָנִט כְּמוֹ שְׁהַשִּׁיג עַל הֶרְמֵב"ם מֵה יִתְרַץ לָזָה.

וּבְעַיְקָר הַקּוּשְׁיָא נְעֵלַם מִמֶּנּוּ הַתּוֹס' בְּמִנְחוֹת דַּמ"א דְּהַק' זֹאת הַקו' וְתִרְצוּ בְּטוֹב טַעַם דְּהֵתֵם מִיָּרִי בְּהַצָּעָה דָּאִין בּוּ נִד הֵימֵר אֲבָל בְּלִבִּישָׁה הַתּוֹרָה הַתִּירָה אוֹתוֹ בְּהַדְּיָא גְּבִי עֲבוּדָה וּמַעַת' תִּרְאֵה כָּל מֵה שְׁהַאֲרִיָּה בְּקוּשְׁיָוִת הוּא לֹא צוּרָה וְהִנֵּה הַתּוֹס' שָׁם בְּמִנְחוֹת פִּירְשׁוּ דְשַׁעַת עֲבוּדָה וְשָׁלָא בְּשַׁעַת עֲבוּדָה דְּקָאֲמַר בְּעֶרְכִּין הוּא קָאֵי עַל הַכְּהֻנִּים אִם הוּא מִיּוֹחַד לַעֲבוּדָה וְהוּא בְּמִקְדָּשׁ אִפִּי עֲבוּד' שְׂרִי וּמַעַתָּה אֲפִשֵׁר דְּזָהוּ כְּפִינְת הֶרְאָב"ד דְּהַסְכִּים סוּגִיָּא דִּיּוֹמָא וְסוּגִיָּא דְּעֶרְכִּין אֲהַדְּדִי דַּס"ל כַּמ"ש הַתּוֹס' יַע"ש.

פָּרַק י' הַלְכָה י"א וְכִיצַד שׁוֹאֲלִין וְכוּ' עֵינִן מ"ש מְרוֹן ו"ל רֵאִיתִי לְהֵרֵב כְּפִי אֲלִיָּהוּ ו"ל דַּק"ו שְׁפַתְבּוֹ וְ"ל אִינִי רוּאָה מְקוֹם לְקוּשְׁיָא זֹו א"ה אִינְצִטְרִיָּה לֹוֹמֵר שְׁהִיוּ פְּנִי פּוֹנִים אֲלִיו דְּצָרִיָּה שְׂיָכּוֹף רֵאשׁוֹ כְּדִי שְׂיָהִיו פְּנִים מְסַתְּפִלִין ע"כ וְכִנְנַת מְרוֹן פְּשׁוּטָה דְּנִדָּאֵי הַתַּנְיָא סִדָּר עֲמִידַתְם קָאֲמַר אֲבָל בְּעַת הַתְּשׁוּבָה לֹא צָרִיָּה לְמִיתְנִי שְׁהִיוּ פְּנִי מְסַתְּפִלִין בּוּ כַּיּוֹן דְּלֹא אֲפִשֵׁר חוּץ מִזָּה וְעֵינִן עוֹד בְּדַבְּרֵינוּ בְּדַקְדּוּקִים שְׁלוֹ שְׂאִין צוּרָל לְהַשִּׁיב עֲלֵיהֶם: אִךְ בְּאֲמַת ק"ל דְּקָרָא כְּתִיב וְשָׂאֵל לוֹ בְּמִשְׁפֵּט הָאוּרִים לִלְפָנֵי ה' הָאֵי לְפָנֵי ה' לְמֵאֵי אֲתָא כַּיּוֹן דְּכְתִיב בְּמִשְׁפֵּט הָאוּרִים שְׁהֵם אוּרִים וְתוֹמִים וְאֲחֲרֵינוּ לְהִיכָל וְהַנְּשָׂאֵל חוּצָה לוֹ וְאִינוּ רוּאָה פְּנֵי הַהִיכָל שְׁהַאוּרוֹת יוֹצְאוֹת מִשָּׁם אֵל הָאוּרִים לְכַף דְּרָשׁוֹ דְּקָאֵי עַל עֲמִידַת אֲלַעֲזָר שְׁהוּא לְפָנֵי הַהִיכָל שְׁשָׁם הָאֲרוֹן אוֹ קָאֵי עַל הָאוּרִים שְׁהֵם לְפָנֵי הָאֲרוֹן לְלַמֵּד שְׁפָנֵי הַנְּשָׂאֵל לְפָנֵי שְׂכִינָה שְׁהוּא הָאֲרוֹן כַּפִּי רַבִּי ו"ל וּלְפִי זֶה יְהִיָּה פִּי דְּהַשׁוֹאֵל כְּלָפֵי הַנְּשָׂאֵל מֵאֲחוּרָיו .

וְדוּק: שָׁם הַלְכָה י"ב וְאִין שׁוֹאֲלִים וְכוּ' הִנֵּה בַּגְמ' לֹא וְנִתְבָּאֵר לִיָּה טַעַם וְהֵרֵב יְפֵה מְרָאָה ו"ל הִבִּיאֵו הֶרֵב פְּרִשַׁת דְּרָכִים ו"ל דַּמ"ו כְּתִב מִשׁ רַש"י ו"ל דְּהַטַּעַם הוּא כְּדִי שְׁלָא יְהִיָּה

שעות ומ"כ הק' לזה ע"ש שהר' ז"ל דחה דבריו והעלה דאף בדבר נחויז אין שואלין שני דברים כאחד והיינו דסתם רבינו ואין שואלין על ב' דברים אפילו בדבר נחויז והא דלא הביא דינא דבר יתא דאם שאל משיבין לו על שתייהן משום דלאו לענני דינא הוא לא חש ליה ע"ש וראיתי להרב פסא אליהו ז"ל שדחה דבריו וז"ל דמה סברא לומר דמן השמים יסיעותו להשיבו בשתיים ואינו רשאי לשאול שתייהן ועוד ק' דוד המלך יוכיח ששאל שתייהן וכו' ודחוק לומר שטעה ח"ו וכו' ע"ש והנה רואה שאינ' קושיא כלל דנדאי ידעי' שפבר טעה בשאלה ראשונה היסגירוני בעלי קליע' הגרד וכו' הפך הדין שאין שואלים ב' דברים וכמשיב לו על הראשונה וחזר ושאל עוד כנז' בגמ' הבין להורות לו שצריך לשאול בסדר ועדיין באותה טעיה כששאל על מעשה דצקלג: אשע"כ נראה לע"ד דהטעם שאין שואלין על ב' דברים כאחד מפני שהכהן מתבלבל בצירופן ומתעפב יותר בתשובתו ותולים ח"ו בחושן שלא השיב לו במהרה ולהכי התנה וסיים דאם דבר הנצרך משיבין לו משום דהוק' לו דאיך השיבו לו בשתיים הפך הדין שיש לנו שאין משיבין לו אלא אחת לכך רצה לח' ולומר דהיה יודע שהוא דבר נחויז וצורך שעה הוא לכך תשיבו וכיון שהוא צורך שעה ואינו בנמצא לכך רבינו ז"ל לא הביאו הלכות ביאת מקדש פרק א' הלכה ו' אנשי משמר וכו' שמה ישמה בלילה וישפים לעבודתו ועדיין לא סר יין מעליו עיין מה שהשיג הראב"ד ז"ל והנה.

הרמב"ם והראב"ד פליגי בדינא דלהראב"ד בית אב הינצא הוא דאסור לשתות אכל הנכנס מותר פיון דעבודת לילה לאו עליה רמייא אכל לרבי' הוא להפך דבית אב הינצא מותר' לשתות אחר הקטר' ולא לילה פולה אכל הנכנס אסור לשתות לילה פולה ונתן טעם הכ"מ ז"ל דלרבי' הכריחו לפרש טעם זה משום וכו' ור"ל הו"ל.

לפרש מטעם הקטר' ולעולם הני איסור על הינצא ולא על הנכנס והר' מ"ק תמה על מרן וכתב וז"ל וליתא דלדברי רבי' האיסור' מחמת יום הבא וכו' ואינו מוכן דנדאי פונת מרן כמ"ש: הלכה ז' הדין גותן שאסור לשתות לעולם אכל תקנתו קלקלתו וכו' וכתב מרן ז"ל דסובר רבי' דר"י לא פליג אלא באינו מפיר אכל במפיר מודה לרבנן ע"כ ונראה משום דלא שינו קלקול אלא באם יאמר דאסור כל השנה והא דקאמר אבני פמאן שתו פנהי האידנא חמרא כר' צ"ל דהאידנא ליכא מאן דמפיר כלל דאי איכא מאן דמפיר יהיה אסור לשתות אף לרבי דהא רבי לא פליג אלא באינו מפיר וכמ"ש מרן ז"ל אלא נדאי דהאידנא ליכא מאן דמפיר כלל וגם הא דמק' הש"ס בסנהדרין גבי פרוע ראש א"ה האידנא נמי ר"ל דהאידנא כמי אף דאינו מפירין יהיו אסורים פרועי ראש ואהא א משני דומייא דשתויי יין דאינו אסור אלא בזמן ביאה אכל האידנא פיון דליכא מאן דמפיר מותר ושוב הק' ויין שלא בזמן ביאה ר"ל האידנא דליכא מאן דמפיר מי שרי והתניא רבי אומר וכו' מפלל דרבנן אסרי ולכך הק' מרבנן ולא מרבי פיון דקושיותו היא אאינו מפיר ולפי האמת דמחלק דבפרועי ראש אפשר דמספר א"כ מותר בפרוע ראש אף במפיר ועיין במ"ק יעו"ש: אף מ"ש מרן ז"ל ובאינו מפיר אינו גורס ויודע וכו' דאל"כ לא הו"ל להשמיטו וכו' הוא תמוה דכ"ש הוא דהא אף במפיר פיון דאינו יודע מותר דהא כתב רבי' לעיל ויודע וכו' וכ"ש באינו מפיר דאם אינו יודע שהוא מותר ואיך כתב רבי'

כָּאן דְּמֵן הַדִּין אָסוּר לְשִׁתּוֹת אֶלְא וְדַאי דְּבִאִינוּ מְכִיר נְמִי אִם אִינוּ יוֹדַע מְוֹתֵר וְהָא קִאָּמַר
הֵכָא דְּמֵן הַדִּין אָסוּר לְשִׁתּוֹת הוּא בְּיוֹדַע וְהָא דְּלָא הִזְכִּירוּ רַבִּי הוּא מִשּׁוּם דְּקִאִי אַרְיִשָׁא
דְּקִאָּמַר וְיוֹדַע וְכֹן נְמִי בְּהֵד בְּבָא מְצִיעֶתָא לֹא פְתִיבוּ מִשּׁוּם דְּקִאִי אַרְיִשָׁא וְדו"ק: הֵלְכָה י'
כְּשֵׁם שְׂאִין הַפְּהֵגִים מְוֹזְהָרִים וְכו' עֵינֵן מַה שְּׁהַשִּׁיג.

הֶרְאָב"ד ו"ל וּמוֹכַח מִתּוֹךְ דְּבִרְיוּ דְּאָסוּר דְּרַבִּי אִיִּירִי אַף דְּלָא נִכְנַס וּלְכֹךְ פִּי שְׁעַת בִּיאָה
לְאוּ בִּיאָה מִמֶּשׁ אֶלְא מִשְׁמַרְתּוֹ וְכּוֹנְתּוֹ לְהַשִּׁיג דְּמִשְׁמַע דָּאִם אִין מִשְׁמַרְתּוֹ מְוֹתֵר לְגַדְל פְּרַע
אַף יוֹתֵר מִשְׁלֵשִׁים וְזֶה אִינוּ קָהָא הֶרְאָה כְּתִיב וּפְרַע לֹא יִשְׁלַחוּ וְחִיִּיב הוּא לְסַפֵּר מִשְׁלֵשִׁים
יוֹם לְשֵׁלֵשִׁים יוֹם וְדָלָא כְּמוֹ שְׁהִבִּין בְּזֶה הֵר' מ"ק ו"ל בְּדַעַה הֶרְאָב"ד ו"ל דְּבַעִי שְׂיֵהָא
נִכְנַס דַּא"כ מַה לוֹ לְפָרֵשׁ בִּיאָה בְּמִשְׁמַרְתּוֹ וּלְשִׁטָּה זֹו אֲזִיל הֵר' כ"מ ו"ל דְּפִי שְׁעַת בִּיאָה
הוּא הֶרְגִּיל לְעִבּוּדָה וְאַף דְּלָא נִכְנַס אֶבְלָאִינוּ רְגִיל פִּינֵן דְּאִינוּ נִכְנַס מְוֹתֵר אֶבְל בְּנִכְנַס אַף
דְּאִינוּ.

רְגִיל אָסִיר וְכְמוֹ שְׁפִסְק רַבִּי לְקַמֵּן וּמַעֲתָה אֲזַדָּא לֵה תְּמִיחַת הֵר' מ"ק יַעו"ש אַף בְּאַמַּת
אַנִי אַנִי תְּמִיחַת דְּמַנ"ל לְרַבִּי דְּאָסוּר זֶה הוּא אִפִּי בְּאִינוּ נִכְנַס וְאַדְרַבָּה מִשְׁתּוּנִי יִין לִיפָא
לְמִילַף אֶלְא נִכְנַס וְכַמ"ש רַבִּי לְקַמֵּן וְאִין לֹא מִר דְּסַמָּה אִמ"ש רַבִּי לְעִיל דִּין ו' דְּאַנְשֵׁי
מִשְׁמַר אָסוּרִין לְשִׁתּוֹת יִין בִּימֵי שְׁבִתָּן וְאַהָא כְּתִיב כָּאן דְּהֵד פְּרוּעֵי רֵאשׁ אָסוּרִין דְּז"א דְּהָא
כְּתִיב שְׂאִין הַפְּהֵגִים מְוֹזְהָרִים מִשְׁמַע אֲזַהָרָה דְּאוּרְיִתָּא וְהֵד אִסְוִרָא דְּכְתִיב רַבִּי לְעִיל אִינוּ
אֶלְא מִשּׁוּם גְּזָרָה וְעוֹד לֹא יִדְעַתִּי לְדַעַת הֶרְאָב"ד ו"ל דַּס"ל דְּלִיתְהִי לְהָאִי פְּלָלָא מַה יַעֲנָה
לְקוֹשְׁיִית הַגַּמ' דְּמִקְשָׁה א"ה הָאִיִּדְנָא נְמִי וְכַמ"ש וְע"כ לֹא מִר דְּוּמְיָא דִּינֵן כַּמ"ש בַּגַּמ'
וַא"כ נִימָא נְמִי מַה יִין דְּוּוֹקָא בְּשַׁעַת בִּיאָה דְּהָא בְּבוֹאֵם כְּתִיב אַף פְּרוּעֵי רֵאשׁ דְּוּוֹקָא בְּשַׁעַת
בִּיאָה אֶבְל שְׁלֹא בְּשַׁעַת בִּיאָה שְׂרִי וְקִרָא דְּפְרַע לֹא יִשְׁלַחוּ מִיִּירִי בְּשַׁעַת בִּיאָה דְּהָא בְּבוֹאֵם
קִאִי נְמִי עָלָה.

אַשַׁע"כ נ"ל לֹא מִר דְּדַבְרֵי רַבִּינוּ כְּפִשְׁטֵן דְּבְשַׁעַת בִּיאָה ר"ל בְּעַת כְּנִיסַתוֹ דְּוּוֹקָא וְהָא
דְּקִאָּמַר בַּגַּמ' דְּכִהֵן הַדִּיּוֹט מִסְתַּפֵּר מִשְׁלֵשִׁים יוֹם לְשֵׁלֵשִׁים יוֹם הוּא מְדַרְבְּנֵן דְּכִינֵן דְּקִרָא
לֹא מְחִיִּיב אֶלְא שְׁיַעוֹר פְּרַע לְכֹךְ עָשׂוּ תַקְנָה שְׁמַעוּלָם לֹא יִתְחַיִּיב הַפְּהֵן בְּלָאוּ זֶה ע"י
שְׁמַסְתַּפֵּר כָּל שְׁלֵשִׁים יוֹם אֶבְל גְּבִי יִין לֹא אֶפְשֵׁר לְמִיגְזֹר לְשִׁתּוֹת פְּחוֹת מְרַבִּיעִית לְעוֹלָם
וְהַשְׁתָּא אָתוּ דְּבִרֵי רַבִּי כְּפִשְׁטֵן כַּנ"ל וְדוֹק: פְּרָק ג' הֵלְכָה ט' נִכְנַס הַמְצוֹרֵעַ וְכו' אוּ מְחִנְסֵר
כְּפוּרִים שְׁנַכְנַס לְעִזְרַת יִשְׂרָאֵל אַעפ"י שְׂאִינוּ לֹוֹקָה וְכו' עֵינֵן בַּמ"ש הֶרְאָב"ד ו"ל וְתִי מְרֵן
ו"ל דְּרַבִּי ס"ל כַּמ"ד מ"ר דְּזָב לָאוּ כְּזָב דְּמִי וְכו' וּמ"מ צָרִיף טַעַם לְמַה פִּסְק כֹּן וְכַתֵּב
מִשֵּׁם הֵרִי"ק דְּבַגְמ' הַעֲמִידוּ ס' רַבְּנֵן דְּלָאוּ כְּזָב גַּם ר"י הֵכִי ס"ל גְּבִי ט"י וְכ"ש מְחִנְסֵר
כְּפוּרִים עַכ"ל וּמְדַבְרֵי רַבִּי נִרְאָה דַּט"י שְׁנַכְנַס לְעִזְרַת יִשְׂרָאֵל הָוִי בְּמִיתָה וַא"כ קִשָּׁה
הֵיכִי אָתִי כַר"י דְּלִדִּידָה אַף ט"י לָאוּ כְּזָב דְּמִי: פְּרָק ד' הֵלְכָה י"ב אֶבְל הַטְּמֵאִים בְּטוֹמְאָת
אַחֲרַת וְכו' טְמֵאִי שְׂרָץ וּנְבִילָה וְכו' חִיִּיבִין פְּרַת עַל הַעֲבוּדָה וְכו' צ"ע דְּמַנ"ל וְאַף הַטְּמֵאִים
בְּשְׂרָץ חִיִּיבִים פְּרַת דַּע"כ לֹא נְחַלְקוּ ת"ק וְר"א אֶלְא בְּטוֹמְאָת זִיבָה וְכַדוּמָה דְּלֹא נִימְן
לְדַחוּת אֶצְלָם אֶכְל בְּטוֹמְאָת שְׂרָץ דְּנִימְן לְדַחוּת אֶצְלָה מְנַלֵּן דְּחִיִּיבִים וְכַדוּמָה מֵאִי דְּנִקְט
רַבִּי לְעִיל דְּבַעִי דְּהַקְהֵל וְהַפְּהֵגִים וְכ"ש טְמֵאִים לְמַת ה"ה אִם הָיוּ טְמֵאִים בְּשְׂרָץ וְלֹא

אָתָּא לַמַּעַט אֶלָּא טוֹמְאַת זִיבָה וְכִיּוּצָא דְטוֹמְאַה יוּצְאַה עֲלֵיהּוֹן מַגּוּפּוֹן אַבְל טוֹמְאַת שְׁרַץ
דְּהִיא טוֹמְאַת מַגַּע אַדְרַבָּא יְלַפִּי מַטְמָא מַת מַק"ו וְכַדְאִיתָא בַּפ"ב דְּזַבְחִים יַעו"ש וְאַף
דְּקָאָמַר הֵתָּם מַכְפָּרִין כְּמַתְּכָפְרִין טְמָא מַת אִין טְמָא שְׁרַץ לֹא הֵיִנְנוּ דְּנֻקָּא לַס' זַקְנֵי דְרוּם
מִשּׁוּם דְּסֻבְרֵי שׁוֹחֲטִין וְזוֹרְקִין אַבְל לְדִידוֹן דְּקו"ל אִין שׁוֹחֲטִין וְזוֹרְקִין עַל טְמָא שְׁרַץ
וְכַדְפָּס' רַבִּי בְרִישׁ פ"ז דְּק"פ א"כ וְדַאי דְּהֵדִין דִּין אֶמֶת דְּנִגְדַחֲתִית טוֹמְאַת שְׁרַץ בְּצִיבוֹר
דְּקו"ל דְּכָל שְׁפִיחִיד נְדָחָה בְּצִיבוֹר עֶבְדֵי בְּטוֹמְאַה וְכַמְבֹּנְאָר בַּגְמ' דְּזַבְחִים שְׁם וּבְפִסְחִים
וְכוּ מְבֹנְאָר בְּדַבְרֵי רַבִּי ז' ל' בַּפ"ז דְּק"פ ה"ט שְׁפִתָּב דָּאָם הֵיּוּ כְּלֵי שְׂרַת טְמָאִים בְּשְׁרַץ
לֹא יַעֲשֶׂה אֶלָּא הִטְהוּרִים דְּמוּטָב שְׁיַעֲשׂוּ וְכוּ' וְהִיא סְבֵרַת רַב חֲסִדָּא בְּפִסְחִים הָרִי בְּהִדְיָא
דְּאַף אָם הֵיּוּ כְּלֵי שְׂרַת טְמָאִים בְּשְׁרַץ עוֹשִׂין בְּטוֹמְאַה וְלֹא כְּתַב רַבִּי כָּאֵן גְּבִי כְּלֵי שְׂרַת
טְמָאִים לְמַת אֶלָּא לֹמַר דְּאַף הִיחִידִים.

הַטְמָאִים לְמַת עוֹשִׂין עֲמָהֶם אַבְל אָם הֵיּוּ כ"ש טְמָאִים בְּשְׁרַץ אַף דְּנִגְדַחֲתִי לְהֶם הֵךְ טוֹמְאַת
שְׁרַץ וְעוֹשִׂין בְּטוֹמְאַה מ"מ אִינָם עוֹשִׂין הֵךְ הַטְמָאִים לְמַת אַבְל לְעוֹלָם טוֹמְאַת שְׁרַץ נְדַחֲתִית
בְּצִיבוֹר אַף לְגַבִּי כ"ש וְהַטְעַם הוּא כַּמ"ש פִּינּוֹן דְּקו"ל אִין שׁוֹחֲטִין וְזוֹרְקִין עַל ט"ש א"כ
מִמִּילָא נְדַחֲתִית טוֹמְאַת שְׁרַץ בְּצִיבוֹר מַטְעַם דְּכָל שְׁפִיחִיד נְדָחָה וְכוּ' וְכַדְכֵהִי וְאַף לְגַבִּי
כְּהֵנִים וְכ"ש דְּנִגְדַחֲתִית ט"ש מִשּׁוּם דְּקו"ל מַכְפָּרִין כְּמַתְּכָפְרִין וְהָא דְלָא הוֹכִיחַ בַּגְמ' דַּס"ל
לר"ח אִין שׁוֹחֲטִין וְזוֹרְקִין עַל ט"ש כְּדֵהוֹכִיחַ לְעַנְנֵן טוֹמְאַה דְּחַוִּינְיָה אַפְשָׁר דְּזוּ וְדַאי
מְבֹנְאָרַת בְּדַבְרֵי יוֹתֵר מִטוֹמְאַה דְּחַוִּינְיָה וְאִין צְרִיךְ לְהוֹכִיחַ כֵּן אוֹ אַפְשָׁר דַּס"ל לר"ח
שׁוֹחֲטִין וְזוֹרְקִין עַל ט"ש וְלֹא נְדַחֲתִית בְּצִיבוֹר מ"מ לְגַבִּי כְּלֵי שְׂרַת דְּחִינְיָא טוֹמְאַת שְׁרַץ
כִּינּוֹן דְּלֹא אַפְשָׁר וְלִית לִיהּ לר"ח מַכְפָּרִין כְּמַתְּכָפְרִין לְכַף לֹא הוֹכִיחַ כֵּן מ"מ לְדִידוֹן דְּקו"ל
דְּאִין שׁוֹחֲטִין עַל טְמָא שְׁרַץ וְכַדְפָּסַק רַבִּי וְדַאי דְּנִגְדַחֲתִית טוֹמְאַת שְׁרַץ בְּצִיבוֹר וְכַמ"ש וְאִין
לֹמַר דַּס"ל לְרַבִּי דְּמַעֲיָקֵר הֵדִין שׁוֹחֲטִין עַל ט"ש אֶלָּא מִשּׁוּם גְּזֵרָה דְּרַבְּנָן שְׁמָא לֹא יִטְבְּלוּ
קָאָמַר דְּאִין שׁוֹחֲטִין וְכַמּוֹ דַּס"ד בַּגְמ' לְמִימַר הָכִי בְּדַעַת רַב וְכַמּוֹ שְׁהִבִּיא הַכ"מ זַל שְׁם
דְּזָה אִינוּ דְּהָא פָּסַק רַבִּי בַּפ"ה דְּהַק"פ דִּין ד' טְמָא שְׁיִכּוּל לְטַהַר בְּפִסְחָא רַאשׁוֹן שְׁלֹא טְבַל
אֶלָּא יָשֵׁב בְּטוֹמְאַתוֹ עַד שְׁעֵבֵר זְמַן הַקְּרָבָן חֲזִיב כְּרַת וְאִי מְדִינָא שׁוֹחֲטִין עָלְיוֹ לֹא הו"ל
לֹמַר שְׁלֹא טְבַל דְּהִי"ל לֹמַר שְׁלֹא שְׁחַט דְּהַטְבִּילָה אִינְהָ מְעַפְכַת אוֹתוֹ מְלַשְׁחוּט דִּין תוֹרָה
מִיְהוּ לְזָה אַפְשָׁר לֹמַר דְּכִינּוֹן דְּרַבְּנָן גְּזֵרוּ שְׁאִין לְשַׁחוּט הָנִי אָנוּס וְלְכַף חַיִּים כְּרַת עַל שְׁלֹא
טְבַל אֶלָּא דְּזָה א"א דַּא"כ מַאי הוֹכִיחוּ בַּגְמ' בַּפ' אֵלּוּ דְּכָרִים מֵאוֹתָהּ בְּרִינְתָא דַּס"ל דְּאִין
שׁוֹחֲטִין עַל ט"ש מְדַקָּא מְהַדַּר אַט"ש לִימָא לְעוֹלָם תְּנָא דְּכְרִינְתָא סְבַר דְּמְדַאֲוִרִינְתָא
שׁוֹחֲטִין אַט"ש אַבְל מְדַרְבְּנָן גְּזֵרוּ שְׁלֹא לְשַׁחוּט שְׁמָא לֹא יִטְבְּלוּ וְלְכַף מְהַדַּר קְרָא אַט"ש
וְאִין לְחוּשׁ שְׁהִבִּיא קְרָא עַל גְּזֵרָה דְּרַבְּנָן דְּכֵן נְמִי אָמְרוּ בְּפִרְקָא אַרוּס' דָּאָם יֵשׁ עֲבִירוֹת
דְּרַבְּנָן בְּיָדוֹ אִין הַמִּים בּוֹדְקִין מְדַכְתִּיב וְנִינְקָה הָאִישׁ וְכַהֲנָה רַבּוֹת אֶלָּא וְדַאי דְּהָא דְּאָמְרִינּוּ
אִין שׁוֹחֲטִין וְכוּ' הוּא מְדַאֲוִרִינְתָא גַּם מְדַבְרֵי הַכ"מ שְׁם בְּרִישׁ פ"ו מִשְׁמַע בְּהִדְיָא דְּרַבִּי
ס"ל כַּמ"ד אִין שׁוֹחֲטִין דְּאִוִּרִינְיָ וְכ"כ הַל"מ ז' ל' שְׁם גַּם הַרְאָב"ד ז' ל' נְרָאָה דַּס"ל דְּאִין
שׁוֹחֲטִין ד"ת דְּמַדְלָא הַשִּׁיג עָלְיוֹ בְּדִין זֶה מִשְׁמַע דְּאִזְוִיל וּמוֹדָה וַא"כ מֵאַחַר שְׁהוֹכְחֵנוּ דְּאִין
שׁוֹחֲטִין אַט"ש וְלְגַבִּי צִיבוֹר נְדַחֲתִית ט"ש אָם כֵּן אֲמַאי כְּתַב רַבִּינוּ כָּאֵן דַּט"ש שְׁנַכְנְסוּ
חֲזִיבִין כְּרַת אַבִּיָּאָה וְעוֹד דְּמַאי שְׁנָא גְּבִי אַכִּילָה פָּסַק רַבִּינוּ בַּפ"ח מַק"פ דַּט"ש אוֹכְלִין

נמי כמו ט"מ ואילו גבי ב"מ החמיר עליהן ואין לומר דטעמא הוא פנין דאפשר בלא"ה שקהרי שוחטין עליהן וטומאה דחויקה בצביבור לכוף חייבין בביאת מקדש אבל לגבי אכילה דלא אפשר דאין אוכלים לכוף פסק רבינו דאף שהו טמאין אוכלין דהא טומאה נדחית לגבי אכילתן דאם פן אף לגבי ט"מ נמי אמאי פסק וכתב ויתעסקו בו הטמאים והטהורים.

כאחד ויכנסו כולן לעזרה דמשמע דהותר להן אף שאינן צריכים ומ"ש מט"ש ועוד דהרי כתב דחייב מיהא על העבודה דמי לא איירינן דהפנהים כולן ט"ש דומיין דהיו זבים דאפי' כולן ואפ"ה קאמ' דחייבים מיתה על העבודה סוף דבר שדברי רבינו צ"ע: פ"ק ד' הלכה י"ז מפי השמועה וכו' נראה לי שאינו לוקה וכו' כתב המ"ל ז"ל והנה מבריקת זו מוכח בהדיא דבגדים הטמאי' במת ובגדים הנוגעים בנבלה דינם שנה שחייבים מלקות ופטורים מפרת וכעת צ"ע וראיתי במכתב שכתב עליו וז"ל ולעד"ן דלא אמרה רבינו אלא לענין ט"מ בלבד שאדם והבגדים הנוגעים נעשים אב הטומאה אבל בגד שנגע בו ט"מ אחר שפי' מן המת שנעשה ראשון לטומאה נחתיו דרגא ואמרין דאינו לוקה אבל האוכל נבל' אפי' נגע בבגדים בשעת אכילתו שיהיו האדם והבגדים הווי ראשון לטומאה ולא מצינו באוכל נבלה דין אב הטומאה אלא אפי' שעת אכילתו הווי ראשון לטומאה אלא דבבגדי' יש חילוק ביניהם דאם נוגע בהם בשעת אכילתו נעשים כולם ראשון לטומאה כמוהו ממש אבל הבגדים שנגע בהם אחר אכילתו הוא ראשון כמו שהיה ואינו מטמא בגדים כמו שמבואר בדברי רבינו פ"ה מהלכות פרה דין ב' וב"ש פ"ג מהלכות אבות הטומאה וילפי' זה פונת רבינו מבואר דלגבי ט"מ שאדם והכלים שנוגעים במת נעשים אב הטומאה בזה אמרין שפגד שהוא.

ראשון לטומאה אינו לוקה עליהם דנחתיו דרגא אבל בטומאת נבילות דאפילו בשעת אכילה אינו נעשה אלא ראשון לטומאה בין אדם בין פלים בזה ודאי מודה הבנינו ז"ל דעל רחיצת גופו ענוש פרת ועל רחיצת בגדים לוקה והכי מתבאר מלישנא דסיפרא שיהביא.

הרא"ם והרב ק"א ז"ל פנ"ל וזאת ליהודה עכ"ל. ונוראות נפלאתי איך נעלם מהרבנים מה.

שפסק רבינו ז"ל לעיל בזה הפ"ק דאין חייבים על ביאת מקדש אלא על דבר שהנזיר מגלח ומפרש בירוש' ונהיאו מרן ז"ל דהיינו כל שהוא בר חטויי שהוא טמא טומאת שבעה והא דכת' רבי ז"ל כאן פלים הנוגעים בט"מ חייב מלקות דאזיל לשיטתיה שפסק פ"ד דט"מ דין ב' וז"ל אדם שנטמא במת וכלים שנגעו באדם זה טמאי' טומאת ז ולא דוקא ביאת מקדש אלא אף אכילת קדשים שפן פסק בה' ט"מ פ"ה דין ה' וז"ל אבל לחייב על ביאת מקדש או על אכיל' קדשי' אינו חייב אלא על השנינים בלבד הראשון שנגע במת והשני שנגע בו כד"ת וסיים וכת' כמבואר בה' מקדש לרמזו הקלשון שלפנינו ומעתה הא דאוכל נבילו' ואכל קדשים דחייב פרת אע"פ שהוא ראשון מפני שהנבילה היא אב מאבות הטומאה מן התורה וכמו שפסק בריש א"ה ואע"ג דטומא' בית הסתרים היא כבר כתב מרן ז"ל דטומאת משא היא והד' ברייתא דהק' המ"ל ז"ל לא מכרעא דס"ד

דוּנְשָׁא עוֹנוֹ קָאִי נְמִי אַפְיָבוּס וּלְכָךְ לְמַד מִק"ו דְּמַת חֲמוּר וְכו' אָבָל לְעֵנָן מְלָקוֹת מוֹדָה
תַּנָּא דְּבַרְיֵימָא כָּל אֶחָד כְּדִינּוּ גַם מ"ש הֵרַב דָּאִם הִבְגָּדִים נִגְעוּ בַּט"מ אַחַר שְׁפִי נְחִתִּינּוּ
דְּרָגָא וְלוֹקָה דְּמִשְׁמַע שְׂאִינּוּ מִן הַדִּין לִיתָא דְּכִבְרַת נְתוּן טַעַם מִפְּנֵי שְׁהַתוֹרָה אֲמָרָה שְׁטַמְאִים
טוֹמְא' שְׂבָעָה וּמְדַקְאָמַר נְחִתִּינּוּ דְּרָגָא שְׁמַעִינוּ נְמִי דָּאִם הָיוּ הִבְגָּדִים עִמּוֹ בְּשַׁעַת נִגְיַעְתּוּ
בְּמַת הִיא אַב הַטּוֹמְאָה כְּמוֹהוּ לֹא יִדְעָתִי לְאִיזָה עֵנָן דָּאִם הוּא חֲיִיב מִיָּתָה אִף עַל הִבְגָּדִים
שְׁהָיוּ עָלָיו אִם הַשְּׁלִיכְכֶם לְהַמְקַדֵּשׁ זֶה וְדָאִי לִיתָא דְּבַרְיֵימָא אֲמָרָה עַל כְּבוֹס בְּגָדִים בְּאַזְהָר'
וְלֹא בְּמִית' וּנ"ל דְּעֵיקָר כְּמוֹ שְׁפַתְבְּתִי וְכ"כ הִרְל"מ הִרָא"ם ו"ל וְדוֹק: שָׁם דִּין י"ז שְׂאִין
מְעַבְרִין אֶת הַשְּׁנָה לְכַתְחִילָה מִפְּנֵי הַטּוֹמְאָה מִשְׁמַע דָּאִם עֵבְרוּהָ מְעוֹבְרַת וְכַתְּבִין מְרִן ו"ל
דְּפֶסֶק כַּר"י וּבְעֵינֵי יִפְלֵא דַר"י פְּלִיג וְאָמַר בְּהַדְרָא אֵינָה מְעוֹבְרַת וְעוֹד מִי סָגִי לִיהָ מֵאִי
דְּקָאָמַר ת"ק אֵין מְעַבְרִין מִפְּנֵי הַטּוֹמְאָה וְאִם עֵבְרוּהָ מְעוֹבְרַת וּפְסַק רַבִּי כְּוֹנֵתִיהָ וְכַתְּבִין
וְכִבְרַת בְּיָאֲרֵנוּ דְּאֵין מְעַבְרִין מִפְּנֵי הַטּוֹמְאָה לְכַתְחִילָה דְּמִשְׁמַע דְּבְדִיעֵבַד מְעוֹבְרַת: גַּם
הַקְּשָׁה מְרִן ו"ל כִּינּוּ דְּפְלִיגִי תַנָּאִי בְּהַכִּי מִפְּנֵי הַטּוֹמְאָה אוֹ מִפְּנֵי שְׁעֵיבַר גִּיסוֹן אִיךָ פְּסַק
רַבִּינוּ כְּתַרְנוּיָהּ וְתִי מִשׁוּם דְּסַתְּם לָן תַּנָּא דְּתוֹסְפָתָא הִכִּי וְכו' לְכָךְ פְּסַק רַבִּי דְּתַרְתִּי עֵבַד
ע"כ וְלֹא הִבְנַתִּיו דְּסַתְּם תַּנָּא דְּבַרְיֵימָא קָאָמַר מִפְּנֵי הַטּוֹמְאָה וּמֵאִי אֲוֹלָמִיָּה וְעֵדִין הַקּו'
בְּמִקוּמָה עוֹמְדַת כִּינּוּ דְּתַנָּאִי פְּלִיגִי בְּהַכִּי אִיךָ פְּסַק.

כְּתַרְנוּיָהּ עוֹד הַקְּשָׁה דְּמִשְׁמַע בַּגַּמ' דָּאִם דִּיעֵבַד מְעוֹבְרַת לֹא הִנָּה צָרִיךְ לְרַחֲמִים וְכִינּוּ
דְּרַבִּינוּ פְּסַק דְּמְעוֹבְרַת אֵין צָרִיךְ בְּקִשְׁתַּת רַחֲמִים וְתִי הִינּוּ לַר"ש אָבָל לַר"י דְּקִי"ל כְּוֹנֵתִיהָ
אֲפִילוּ דְּבִיעֵבַד מְעוֹבְרַת צָרִיךְ בְּקִשְׁתַּת רַחֲמִי' וְהִנָּה רֹאֵה בְּעֵינֵיךָ דְּהָא הִפָּךְ הַגַּמ' דַּת"ק
ס"ל דִּיעֵבַד מְעוֹבְרַת וְהִבִּיא רָאָה מְדַבְּקֵשׁ רַחֲמִים ע"ז וְר"ש ס"ל כְּוֹנֵתִיהָ דַר"י בְּהָא
דְּבִיעֵבַד אֵין צָרִיךְ לְבִקְשַׁת רַחֲמִים דְּקָאָמַר דָּאִם עֵיבְרוּהָ מְעוֹבְרַת אֲלֵא מִפְּנֵי מַה בִּיקְשָׁה
רַחֲמִים שְׁעֵיבַר גִּיסוֹן הָרִי מְבוֹאֵר דַר"י וְר"ש לֹא פְּלִיגִי בְּהַכִּי וְאִדְרַבָּא לְפִי הַאָּמַת דְּפְלִיגִי
ת"ק וְר"ש בְּלְכַתְחִילָה יֵשׁ לְהוֹכִיחַ לְהַפָּךְ דַּע"כ לֹא קָאָמַר ר"ש אֲלֵא מִפְּנֵי מַה בִּיקְשָׁה אֲלֵא
לְדַעְתּוֹ דַּס"ל לְכַתְחִילָה לֹא מְעַבְרִין אָבָל לְכַתְחִילָה אֵין מְעַבְרִין אֲלֵא דִיעֵבַד מוֹדָה דְּצָרִיךְ
רַחֲמִים הַפָּךְ ר"י וְצ"ע: אֲשַׁע"כ נ"ל דְּרַבִּינוּ הוֹק' לוֹ בְּגַמְרָא מֵאִי דְּפְלִיגִי תַנָּאִים מִפְּנֵי
הַטּוֹמְאָה אוֹ מִפְּנֵי גִיסוֹן וְהוּא מְקַרָּא מְלֵא מְבוֹאֵר דְּקָאָמַר כִּי לֹא הִתְקַדְּשׁוּ וְכו' דְּהִינּוּ מִפְּנֵי
הַטּוֹמְאָה אֲלֵא דַכ"ע דְּחֻזְקִיהָ עֵיבַר עַל שְׁתִּיָּהּ וּבִיקְשָׁה רַחֲמִים עָלֶיהֶם וּפְלִיגִי אֵי דִיעֵבַד אוֹ
לֹא ר"י ס"ל מְדַאֲצְטְרִיךְ לְבִקְשָׁה מוֹכְרָח דַּס"ל דְּאִף דִּיעֵבַד לֹא מְהִי אָבָל ר"ש ס"ל כַּר"י
דָּאִם דִּיעֵבַד מְעוֹבְרַת אַה"נ אֵין צָרִיךְ בְּקִשְׁתָּה אֲלֵא מִשׁוּם טַעַמָּא אַחְרֵינָא מִשׁוּם דְּעֵיבַר
גִּיסוֹן לְכָךְ בִּיקְשָׁה אִף עַל הַטּוֹמְאָה כִּינּוּ דְּלְכַתְחִילָה לֹא מְעַבְרִין וְהִינּוּ דְּקַדּוּק רַבִּינוּ דְּקָאָמַר
וְעוֹד דְּעֵיבַר בְּגִיסוֹן לְמֵאִי הִילְכְּתָא קַתְּנִי לֵהּ אֲלֵא מִשׁוּם דְּבָא לְתַת טַעַם לְמָה שְׁבִיקְשָׁה עַל
הַטּוֹמְאָה דְּלֹא כְּמֵאן כִּינּוּ דְּדִיעֵבַד מְעוֹבְרַת וְת"ק ס"ל נְמִי מְעוֹבְרַת וַא"ה חֻזְקִיהָ בִּיקְשָׁה
רַחֲמִים אֲלֵא וְדָאִי ס"ל כַּר"ש מִשׁוּם דְּצָרִיךְ בְּקִשְׁתָּה עַל שְׁעֵיבַר גִּיסוֹן לְכָךְ בִּיקְשָׁה עַל הַטּוֹמְאָה
וּמַעְתָּה פְּסַק כַּת"ק וְר"ש לְפִי הַס"ד דְּפְלִיגִי בְּדִיעֵבַד וְלֹא לְכַתְחִילָה: פְּרָק ה' הַלְכָה י"ב
וּבְלִבְד שְׁלֵא יִשְׁתַּנֵּן מְרֵאִיָּהּ וְכו' מְרִן ו"ל לֹא הִרָאָה מְקוּמוֹ כְּתַב הֵרַב נ"ל שְׁהָצִיאָהּ מִהָא
דְּאֲמַרִּינוּ בַּפ"ב דְּסוּטָה דַּט"ו מַה מִּים שְׁלֵא נִשְׁתַּנָּה מְרֵאִיָּהּ אִף אֲוֹכְמִי נְמִי לֹא נִשְׁתַּנּוּ
מְצַתִּי: פְּרָק ו' הַלְכָה ד' וְלֹא כָּל הַמוּמִין הַכְּתוּבִים בְּתוֹרָה בְּלִבְד אֲלֵא כָּל הַמוּמִין הַנִּרְאִים

בגוף שְׁנֵאֲמַר כּל אֲשֶׁר בּו מוּם הִנֵּה בְּרִישׁ פְּרָק מוּמִין אֵלּוּ יְלִיף הַגַּמ' מִנֵּינן לִיתֵּן מוּמִין הַנֵּאֲמָ' בְּבִהְמָה וּבְאָדָם וּמוּמִין הַנֵּאֲמָר בְּאָדָם בְּבִהְמָה וּקְאָמַר מַג"ש דְּגָרַב גָּרַב ע"ש וְאָמַרִי עוּד בַּגְמָרָא מִנֵּינן שְׁאָר כּל הַמוּמִין דְּלֹא נִאֲמָרוּ בְּתוֹרָה כְּלָל אָמַר ר"י דְּאָמַר קָרָא אִישׁ מִזְרַע אַהֲרֹן מִי שְׁשֹׁנָה בְּזַרְעוֹ שֶׁל אַהֲרֹן ע"ש וּלפ"ז יֵשׁ לְתַמְנֵה אִיף לֹא הִבִּיא רַבִּינוּ הֵךְ דְּרִשָׁא דר"י דְּבַעֲיָנן שְׁנֵה בְּזַרְעוֹ שֶׁל אַהֲרֹן גַּם עַל ר"י קָשָׁה פִּינֹן דְּהֵךְ דְּרִשָׁא דְּרַבִּינוּ ז"ל הִיא בַת"כ פְּרִשְׁת אָמַר פ"ג וְז"ל אִין לִי אֵלָא מוּמִין אֵלּוּ בְּלַבַּד מִנֵּינן לְרַבּוֹת שְׁאָר הַמוּמִין ת"ל מוּם רִיבָה ר"ל אִין לִי אֵלָא מוּמִין דְּנִאֲמָרוּ גַבִּי אָדָם מִנֵּינן לְרַבּוֹת מוּמִין דְּנִאֲמָרוּ גַבִּי בְּהֵמָה דְּשִׁיכִי גַבִּי אָדָם ה"ל מוּם רִיבָה וּבַתֵּר הֵכִי קְאָמַר מִנֵּינן לְרַבּוֹת הַפּוּשִׁי וְהַגִּיחֹר וְכו' ת"ל חֵישׁ אִישׁ רִיבָה ר"ל דְּלִכְךָ פְּתִיבִי ג' דְּאִית בְּהֵם מוּם אַחַד לְהִבִּיא הַמוּמִין דְּבִהְמָה וְאַחַד לְהִבִּיא מוּמִין דְּשִׁיכִי בְּאָדָם וְלֹא בְּבִהְמָה וְאִם כֵּן מַנ"ל לר"י לְהִבִּיא עֲצוֹת מִרְחוּק לְבָדוֹת דְּרִשָׁא אַחֲרַת מַלְבּוֹ וְלֹא הִבִּיא דְּרִשָׁא הַפְּתוּב' בַּת"כ וְז"ל דר"י קָשִׁיתִּיהָ הֵךְ בְּרִייתָא דְּהִבִּיאוּ בַּגַּמ' דְּיְלִיף מַג"ש ע"כ צ"ל דְּלֹא דְרִישׁ מוּם יִתְּרָה פְּהֵךְ בְּרִייתָא אִם כֵּן מַנ"ל מוּמִין הַמִּינְחָה לְאָדָם וּלְכָךְ צ"ל דְּאִית לִיהָ דְרִש' דְּמִי שְׁשֹׁנָה בְּזַרְעוֹ שֶׁל אַהֲרֹן וּמַעֲתָה הוּיָא פְּלֹגְתָא דְּתַנָּאי דְּתַנָּא דְּסִבֵּר מִיתוּרָא דְּקִרְאִי לָא ס"ל הֵךְ ג"ש וּמוּמִין דְּשִׁיכִי בְּבִהְמָה וּכְתִיבִי בְּאָדָם כְּגוֹן דֵּךְ תְּבַלּוּל יְלִיף לִיהָ מִכָּל אֲשֶׁר בּו מוּם לֹא תִקְרִיבוּ דְּכְתִיב גַבִּי בְּהֵמָה אֲבָל הֵךְ תַּנָּא דְּיְלִיף מִגְזֵינָה שְׁנֵה סְבִירָא לִיהָ דְּהֵךְ קִרְאִי דְּמוּם לְדְרִשָׁא אַחֲרִיתִי וּמַעֲתָה ק"ל עַל רַבִּי ז"ל לְמָה לֹא פָּסַק פְּהֵךְ תַּנָּא דְּיְלִיף מַג"ש פִּינֹן דר"י ס"ל פְּוִתִּיהָ וְז"ל דְּרַבִּי ז"ל קָשָׁה לִיהָ מַה שֶׁהָק' הַתּוֹס' לְרַבָּא דַס"ל דְּגָרַף אֶתְא לְלַמַּד דְּחֵרוּץ לֹא הוּי בְּמִקּוּם בְּשׁוּר מַנ"ל לְדַרוּשׁ ג"ש ע"ש שְׁנִדְחָקוּ לְלַמַּד דְּבַר חֲדָשׁ וְרַבִּי מְתַרַץ לְזֵה דְרַבָּה ס"ל פְּהֵךְ תַּנָּא דְּיְלִיף לֵהּ מִקְרָא דְּמוּם וְלִית לִיהָ הֵךְ ג"ש וְהֵכִי נְמִי כְּוִנַּת רִש' בְּחֻמְשׁ שֶׁהִבִּיא הֵךְ דְּרִשָׁא כּל אֲשֶׁר בּו מוּם לְרַבּוֹת שְׁאָר מוּמִין דְּלִכְאֹרָה הוּא הַפְּהֵךְ הַגַּמ' דְּשְׁאָר מוּמִין יְלִיף לְהוּ ר"י מִשׁוּם דְּבַעֲי' שְׁנֵה בְּזַרְעוֹ שֶׁל אַהֲרֹן וּמוּם דְּשִׁיכִי בְּאָדָם וְנִכְתַּב בְּבִהְמָה הוּא מַג"ש וְעַם הָאָמֹר גִּיחָא וְנִאֲנִי תַמְיָה עַל הַרָא"מ שֶׁלֹּא הִשְׁיָגוּ בְּזֵה: וּמַעֲתָה מַה מִתְּקוּ לִי דְבַרִּי רַבִּינוּ זל בְּדִין ו' שְׁכַתְּב וְכָל שְׁיֵשׁ לוֹ מוּם מִן הַמִּינְחָה לְאָדָם וְעַבְד אַעפ"י שֶׁהוּא לוֹקָה לֹא חָלַל עֲבוּדָתוֹ וְכו' דְּלִכְאֹרָה הוּא הַפְּהֵךְ הַגַּמ' דְּקָאֲמַר אִין בּו אֵלָא עֲשֵׂה וּכְמוֹ שֶׁאָק' הַמ"ל שֶׁם גַּם קָשָׁה לִי דְבַגְמ' קְאָמַר מוּמָא מִיחַל עֲבוּדָה אִינוּ שְׁנֵה בְּזַרְעוֹ שֶׁל אַהֲרֹן לֹא מִיחַל עֲבוּדָה מִבְּנָאָר מִזֵּה דְּהֵךְ דְּתַנִּינן הַכִּילוֹן וְכו' כּוּלְהוּ לֹא מִיְקָרוּ מוּם וְרַבִּי ז"ל כְּיִיל לְהוּ עַם הַמוּמִין מִשְׁמַע דְּהוּ מוּם אֵלָא דְעַם הָאָמֹר גִּיחָא פִּינֹן דְּרַבִּי פָּסַק פְּהֵךְ תַּנָּא דְּמַפִּיק לְהוּ מִקְרָא מִכָּל אִישׁ אֲשֶׁר בּו מוּם וְכו' מִבְּנָאָר דְּהַפְּתוּב קָרָא אוֹתוֹ מוּם וּלְכָךְ לְקִי פִינֹן דִּישׁ בּו לֹא ור"י רָצָה לְתַת טַעַם לְהֵךְ תַּנָּא דְּלִית לִיהָ הֵךְ דְּרִשָׁא דְּמַכָּל אִישׁ וְכו' דְּיְלִיף מִקְרָא דְּאִינוּ שְׁנֵה בְּזַרְעוֹ שֶׁל אַהֲרֹן וּלְכָךְ לֹא הוּי אֵלָא עֲשֵׂה וְלֹא מִיְקָרִי מוּמָא וְהָא דְּכַתַּב רַבִּי דְּלֹא מִיחַל עֲבוּדָה ס"ל לְרַבִּי דְּלֵהָ תַנִּי דְּמַפִּיק מִרַבּוּיָא דְּכָל מוּם דְּלִכְךָ קָפִיד קָרָא וּפְרַט הַמוּמִין וְלֹא קְאָמַר מוּם סְתָם הוּא לוֹמַר דְּזִנְקָא עַל אֵלּוּ מוּמִין דְּכְתִיב בְּפִי הוּא דְּהוּי בְּלֹא יְחַלֵּל וְלֹא עַל דְּאָתוּ מִרַבּוּיָא כַּנ"ל וְדוּק: הַלְכוֹת אִיְסוּרֵי מִזְבַּח פְּרָק א' הַלְכָה א' וְכָל הַמְקַדִּישׁ בְּהֵמָה וְכו' לְגַבִּי הַמְזַבֵּחַ עוֹבֵר בַּל"ת וְלוֹקָה וְכו' נִרְאֵה דְּמִיְרִי אַף בְּהַקְדִּישָׁה וְאָמַר ה"ז עוֹלָה אוֹ שְׁלָמִים וְכוּן נְמִי מִתְבָּאָר מִדִּין הַסְּמוּף דְּכַתַּב אִם מִתְכַּוֵּן לוֹמַר עוֹלָה

ואמר שלמים אינו לוקה דבעי פיו ולבו שונים דמשמע אם אמר ה"ז עולה לוקה ואף דתנו בסוף ביצד מערימין אם אמר על ב"מ ה"ז עולה לא אמר כלום ופסקו הרמב"ם בפט"ו מה' מעשה הקרבנות מ"מ ס"ל דלוקה עליו וכן נ"ל להביא ראיה מהא דאמרי' בפ"ק דתמורה ד"ו גבי מאי דאמר ר"ל שפא לא שנינו אלא בתם ונעשה בעל מום אבל ב"מ מעיקרו לא ר"ל אינו לוקה והיינו משום דבתם מעיקרו ס"ד לאיקרוביה קמפונן אבל ב"מ מעיקרו אימור לדמי קמפונן וכן פ"י רש"י ו"ל שם א"כ ס"ל דבהקדישו לדמי לא לקי ומעתה צ"ל באמר ה"ז עולה ולא אמר ה"ז לעולה דבהקדישו לדמי ואפ"ה קאמר בתם ונעשה ב"מ לוקה אבל לפ"ז לא אתיא אלא פרכא דס"ל דאף דלא מהני לקי אף לאפ"ה כיון דלא מהני לא לקי אלא דבאמת ק"ל לאפ"ה אמאי לא אמר כלום כיון דס"ל דמהני וצ"ע: ומעתה ק"ל למ"ש הל"מ ז"ל דטעמא דלקי אף דאין בו מעשה משום דבדביבד עביד מעשה וכו' ע"ש מבואר דאף בדאמר ה"ז עולה דאין בדבריו כלום ואפ"ה לקי ע"ש מהא דפס' רבי' בפ"ו מה' בכורות גבי מוכר מעשר דאינו לוקה משום דאין מעשיו מועילים ולזה אפ"ל דשאני מקדיש דילפינו ממקמר אף דאין מעשיו מועילים כגון שותפין דאין עושין תמורה לקו וגדולה מזו פתב ה' כ"מ ז"ל בהלכות עכו"ם גבי נודר ונשבע בשם ע"ז אף דאין בו מעשה דלוקה דילפי' מנשבע בשם דלוקה ע"ש אבל קושיא אחרי' קשיא: אשע"כ נ"ל בהקדים להק' מפרייתא בפ"ק דתמורה דקתני המקדיש בע"מ למזבח אעפ"י שעובר בל"ת מה שעשה עשוי ולדעת ר"ל במאי קמיירי.

דאי במקדיש לדמי קרבן אמאי עובר בל"ת ואי במקדיש לקרבן דהיינו באומר ה"ז עולה או שלמים היכי קתני. מה שעשה עשוי והא תנו אין בדבריו כלום ואי קאמר ה"ז לעולה הוי קאי לדמי כדתנו התם אם אמר ה"ז לעולה ימכר ויביא בדמיו עולה וצ"ל דמיירי באומר ה"ז מוקדש למזבח ולכך קאמר ר"ל אם בתם ונעשה בע"מ לוקה דנדאי דכוננתו להקריבו בעצמו אבל ב"מ מעיקרו לא ס"ד להקריב אלא דמיו וברייתא מיירי בתם ונעשה בע"מ ולכך לוקה ואפ"ה מה שעשה עשוי וימכר ובדמיו יביא עולה.

אתאן לרבי' ז"ל דמיירי דבכה"ג בהקדישו למזבח וכאמור ומ"ש בדין ב' נתפונן לומר עולה ואמר שלמים ר"ל לעולה דקאי לדמי ואמר לשלמים אבל אם אמר ה"ז עולה אה"נ דלא לקי כיון דאין בדבריו כלום כנ"ל ליישב דברי הל"מ זל אף שאין זה פשט דברי רבינו: הלכה ד' השוחט ב"מ לשם קרבן וכו' עיין מ"ש מרן ז"ל והק' המ"ל דהא שער המשפלה יוכיח ע"ש ולכאורה ק' דמנ"ל דבשער חייב משום בע"מ אף אחר ודוי דילמא דוקא קודם ודוי ונ"ל דא"כ למ"ל לה' לרבות ב"מ בשער כיון דמחייב עליו בשחוטאי חוץ נדאי ראוי לפתח א"מ ואסור במום אלא נדאי דאתא קרא לומר דאף אחר ודוי דאינו ראוי לפתח א"מ עובר עליו משום ב"מ וכן נראה מלשון רבי' דגבי שחוטאי חוץ פתבי בפ"ח מה' מעה"ק דאחר ודוי פטור ואלו גבי בע"מ סתם בסוף הלכות עיה"כ דחייב ולא חילק בין קודם וידוי לאחר וידוי.

ולעיקר קושית הרב מ"ל זל נ"ל דל"ק דדוקא התם גבי שער כיון דיש לו שכיכות בפתח א"מ לוידי לכה התימרה תורה עליו לאסור בו מום אף אחר וידוי משא"כ בקדשי ב"ה

דאין שייכות פֿלל בֿפֿתח א"מ ומ"ש רבינו לְשֵׁם קֶרֶבֶן נ"ל דְּכֹנֶנְתּוֹ לומר דאף אם היא בְּהֵמַת חוֹלִין וּשְׁחֻטָּה לְשֵׁם קֶרֶבֶן וְהוּי הֶקְדֵּשׁ וּשְׁחֻטָּה בְּאֵין כְּאֵחֵר אפ"י הָכִי חֵיב כַּנ"ל: שֵׁם לֹקֵה ה' מְלֻקִּיּוֹת וכו' עיין מה שהק' מֶרֶן ז"ל ומה שתי' נ"ל דְּהֶאֱמַת עִמּוֹ וְלֹא מִטַּעֲמִינָה דְּמָה שֶׁהִכְרִיחַ מִדְּלֹא חֲשָׁבִי בְּהַדִּי יַע"ל קג"ם דְּלֹא פְלוּם הוּא דְּכִיּוֹן דְּהִילְכְּתָא לְמִשְׁיחָא לֹא חֲשָׁבִיָּה אֶלָּא נלע"ד מִדְּפָרִיף בַּפ"ק דְּכָרִיתוֹת אר' אֵילָא דְּאָמַר גְּבִי מַעֲשֵׂר לֹקֵה וְהָא אֵין לֹקִין עַל לֹא שְׁבֻכְלָלוֹת וּמֵאֵי מַק' וְהָא תְּלִינָא בְּפִלּוּגְתָּא דְּאַבְיִי וְרַבָּא בְּכָל מְקוּם אֶלָּא וְדַאי דְּגְבִי מַעֲשֵׂר כ"ע מוֹדוּ דְּאֵין לֹקִין פִּינּוֹן דְּמַעֲשֵׂר חַד שְׁמָא הוּא וּכ"כ הַתּוֹס' בְּמִנְחוֹת דנ"ח וְאֵי אֵיתָא הֵךְ בְּרִייתָא הֵינָא תִּיּוֹבְתִיָּה דְּהֶתֶם בְּהֶקְטֵר אֲמורִים חַד שְׁמָא הוּא גַם מֵאֵי דְּאָמְרִי גְבִי רַבִּי יִשְׁמַעֵאל וְרַבִּנּוּ גְבִי חֵלֵב שׁוֹר נַעֲזוּ לִימָא דר"י סָבַר לֹקִין עַל לֹא שְׁבֻכְלָלוֹת וּמִכַּח זֶה נִדְחַק הַש"ס וְאוֹקְמִיָּה מִשׁוּם יְתוּרָה וּמָה הוּק' לֹא לְגַמ' פִּינּוֹן דְּבְרִייתָא מְפֹרֶשֶׁת פְּנִתִּיָּה אֶלְאֻדַּאי ס"ל לְהַש"ס דְּהֵךְ בְּרִייתָא אֵינָה בַר סְמָכָה אֶבֶל מ"ש דְּאֵיכָּא תַנָּא דס"ל דְּאֵין לֹקִין עַל לֹא שְׁבֻכְלָלוֹת לְכַאוּרָה נִרְאָה דְּנַעֲלָם מִמֶּנּוּ בְּרִייתָא עֲרוּכָה בַּפ' ג' מִינִים ד' ל"ח דְּאָמַר רַבָּא שֵׁם דְּאֵין לֹקִין אִם עֲשֵׂה פְּנֻלָם אֶלָּא אַחַת וּמְפָרֵשׁ רַש"י הָא דְּקִתְנִי בְּבְרִייתָא אֶבֶל לַחִים וַיְבִיֶשֶׁם וְחֲרָצוֹן וְזָג לֹקֵה לְרַבָּא מַפ' דְּאֵינוּ לֹקֵה אֶלָּא אַחַת הָרִי דְּאֵיכָּא תַנָּא דס"ל דְּאֵין לֹקִין עַל לֹא שְׁבֻכְלָלוֹת וְהַש"ס דְּאוֹקְמִיָּה הַתִּיּוֹבְתָא לֹא יַדַּע הֵךְ בְּרִייתָא אֲמָנָם כְּבָר כְּתֻבְתִּי בַּפ"ה מַה' נְזִירוֹת ה"ח דְּשָׂאנִי הֶתֶם דְּאֵיכָּא גִילּוּי וּלְכֹף פּס' רַבִּי דְּחֵיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת ע"ש וּלְכֹף לֹא הֵבִיא אוֹתָהּ מֶרֶן ז"ל ע"ש: וְעוֹד נ"ל דְּרַבִּי סָמֻךְ אֵהָאֵי דְּאָמְרִי בְּתַמּוּרָה שֵׁם גְּבִי פְּלוּגְתָּא דר' וְרַבִּנּוּ דְּקָאֵמַר רַבִּי בְּהֶרְצָאָת גּוֹפּוֹ הַכְּתוּב מְדַבֵּר לְמַעוֹטֵי הֶקְדֵּשׁ לְדָמֵי נְסֻכִים דְּאֵינוּ לֹקֵה אֶבֶל רַבִּנּוּ ס"ל לֹקֵה פְּדַפְסַק רַבִּי לְעִיל בְּסֻמוּף וְהוּק' לֹא לְרַבִּינוּ בְּמֵאֵי פְּלִיגֵי דְּאֶדְרַבָּא פֶּשֶׁט הַכְּתוּב כְּרַבִּי אֶלָּא וְדַאי דְּפְלִיגֵי בְּקֶרָא דְּנֹאשָׂה לֹא תַתְּנוּ מֵהֶם רַבִּנּוּ סְבָרִי אֶתָּא מֵהֶם לְרַבּוֹת אפ"י אַקְדְּשִׁיָּה לְדָמֵי נְסֻכִים אֶבֶל רַבִּנּוּ ס"ל דְּאֶתָּא לְמַקְצָתוֹ כִּהְהוּא תַנָּא וְכִיּוֹן שֶׁפֶן פֶּסֶק רַבִּי כְּרַבִּנּוּ דְּלִית לְהוּ מַקְצָתוֹ וְדוּק: הֵלְכָה ה' אוּ בַע"מ עוֹבֵר אִם הִקְרִיבוּ עוֹבֵר וְכו' מִדְּקִדּוּק לְשׁוֹנוֹ נִרְאָה דְּאֵינוּ עוֹבֵר בַּב"מ עַל בַּל תִּקְדִּישׁוּ כִּי אִם מִשְׁעַת הִקְרַבְיָה וְאֵילָף וְכֵן מִשְׁמַע מִדְּלֹא כְּתַב בְּרִישׁ הַפָּרָק אפ"י מוּם עוֹבֵר וְלַעֲד"ן דְּמִשְׁמַע לִיָּה לְרַבִּי כֵּן מִדְּאָמְרִי בְּתַמּוּרָה דל"ג ע"א יְכוּל יִפְדּוּ עַל מוּם עוֹבֵר ת"ל אֲשֶׁר לֹא יִקְרִיבוּ מִמֶּנָּה שְׂאֵינָה קְרִיבָה כָּל עֵיקָר יִצְאָה זֹו שְׂאֵינָה קְרִיבָה הַיּוֹם אֶלָּא לְמַחֵר א"כ ה"ה הֵכָּא גְבִי בַע"מ עוֹבֵר פִּינּוֹן שֶׁהוּא קָרֵב לְמַחֵר אֵינוּ עוֹבֵר בְּשַׁעַת הֶקְדֵּשׁוֹ פִּינּוֹן דְּרֵאוּי לְמַזְבֵּחַ עֲדִיין וְכֵן מִבּוֹאֵר בְּדַבְרֵי רַבִּי לְקַמֵּן בַּפ"ב דִּין ט"ז שְׁפַתְב פִּינּוֹן שֶׁהוּא סָפֵק אִם קְבוּעַ אוּ עוֹבֵר אֵינוּ לֹקֵה ע"ש ונ"ל דְּאֵי דְּלֹקֵה בְּמִטִּיל מוּם קְבוּעַ עַל מוּם עוֹבֵר מ"מ הֵכָּא פִּינּוֹן דְּהוּא סָפֵק אֵינוּ לֹקֵה דְּשְׁמָא מוּם קְבוּעַ הוּא וְקִי"ל מִטִּיל מוּם קְבוּעַ עַל מוּם קְבוּעַ אֵינוּ לֹקֵה וְכַדְפְּסַק רַבִּי לְקַמֵּן דִּין ח' הָרִי מִשְׁמַע דְּבַעַל מוּם עוֹבֵר עֲדִיין רֵאוּי לְמַזְבֵּחַ הוּא וּמְקָרִי תָּמִים יְהִיָּה לְרַצוֹן: הֵלְכָה זֹו אֶבֶל בַּזֶּה"ז אַעפ"י שְׁעוֹבֵר בַּל"ת אֵינוּ לֹקֵה וְכו' נלע"ד דְּרַבִּינוּ סָמֻךְ עַל מֵאֵי דְּאָמְרִינוּ בַּפ' פִּיצַד מְעָרִימִין גְּבִי הָא דְּתַנִּי מִתְּנִי פִּיצַד מְעָרִימִין וְכו' יְלָדָה זָכָר ה"ז עוֹלָה וּמַק' בַּגַּמ' לר"י דְּאָמַר מוֹתֵר לְהַטִּיל מוּם וְכו' וּמְשַׁנֵּי דְּאֵיירִי בַּזֶּה"ז וּפְרִיף מֵאֵי לְמִימְרָא וּמְשַׁנֵּי סד"א דְּנִיגְזוֹר דִּילְמָא נִפְיָק רִנּוּב רֵאוּשׁוֹ וְקִשְׁרֵי בִּיָּה מוּמָא וְכו' מִשְׁמַע דָּאִם הִטִּיל מוּם אַחַר שְׁיִצָּא רִנּוּבָא אֲסוּר מִדְּאוּרִייתָא

אף בזה"ז ובהכי ניתא מאי דאמר רבא בפ"ק דע"ז דנראה כמטיל מום בקדשים משמע דמטיל מום בקדשים אסור אף בזה"ז מדאורייתא.

ולכך מדרבנן אסור לעשות גיסטרה בזה"ז משום דנראה כמטיל מום בקדשים בזה"ז והיגו משום דס"ל כרב יהודא דאף בזה"ז אסור להטיל מום בקדשים מדאורייתא וכאמור: והנה הרל"מ הק' על רבי דאיה פסק דמטיל מום בקדשים בזה"ז עובר בל"ת פנין דקי"ל פתחמים דמטיל מום בבע"מ אינו לוקה ואינו עובר בל"ת איה אפשר לומר דמטיל מום בקדשים בזה"ז יהיה חמור ויהיה עובר בל"ת והא בפ"ק דע"ז מוכח דמטיל מום בקדשים בזה"ז גרע ממטיל מום בבע"מ יעו"ש ולע"ד קשה על דברי דא"כ פנין דקי"ל כרבנן דמטיל מום מותר א"כ מאי מק' אפיי בע"ז על רבא ולהגי כמטיל מום בבע"מ דמשמע דאסור מדאורייתא והא קי"ל כרבנן דמטיל מום בבע"מ מותר וכדפסק שמואל בבכורות כר"ש דברייתא דמטיל מום בבע"מ מותר כרבנן גם מה שהק' על רבי דאית ליה דמטיל מום בקדשים בזה"ז עובר בל"ת ואילו גבי מטיל מום בבע"מ קי"ל דמותר ובפ"ק דע"ז הסברא היא בהפך לא ידעתי אדקשיניא ליה זאת הקנש' על רבי ז"ל אמאי לא ק"ל על רב יהודה גופיה דבפ' פיצד מערימין משמע דאית ליה דמטיל מום בקדשים בזה"ז אסור מדאורייתא ואילו כמטיל מום בבע"מ פסק רב יהודא גופיה בבכורות כר"ש דברייתא דמותר והסברא בפ"ק דע"ז להפך.

אשע"כ נראה דרבי סובר דהא דפסק רב יהודא אמר שמואל כר"ש דברייתא הוא לענין דשוחט עליו דאינו מוזכר אלא בבבביתא דעיקר פסק שמואל כר"ש הוא בדבר שאין מתפנין כמבואר במקום אחר ומשום דאינו צריך לכאן העמידו לענין שחיטה וכאלו אמר הלכה כר"ש דדבר שאין מתפנין מותר ושוחט עליו והיגו דבא לגלויי לן דר"ש לא קאי אדרבנן אלא אדבר שאין מתפנין דהא רבנן קאמרי אף במקום שעושה בו מום דמשמע בין שאין מתפנין בין במתפנין לא ישחוט עליו ולכך קאמר ר"ש באין מתפנין ישחוט עליו וה"ט דס"ל לשמואל לדעת ר"ש דקרא דתמים יהיה לרצון בא למעט ממלקות ולכך עובר בלא תעשה אף בזה"ז כמטיל מום בתם ואפיי ס"ל שם בע"ז דאף כמטיל מום בבע"מ אסור מן התורה אף בזה"ז ולכך הק' לרבא ולהגי כמטיל מום בבע"מ דאסור מדאורייתא אף בזה"ז ולמ"ל טעמא דנראה דהוא מדרבנן ואהא חידוש לו דוקא מטיל מום בבע"מ דאסור מדאורייתא הוא דוקא.

בזמן הבית דחזי לדמי אכל בזה"ז דלא חזי לדמי אה"ג דמותר אבל האי קדשים בזמן הנה פנין דתמימים אסור מן התורה לעשות בהם מום ויש בהם ל"ת דכל מום לא יהיה בו ולא אמרי' פנין דעומדים למיתה הוי מומו עמו והוי כמטיל מום בבע"מ פנין דהשתא מיהת תם הוא אסור להטיל בו מום מדאורייתא ולא דמי לאחנות דם דאיתרע בו המום ולכך גזרו רבנן שלא לעשות גיסטרה משום דנראה כמטיל מום בקדשים דאסור מדאורייתא אף בזה"ז והשתא הא דנקטי רבי דמטיל מום בבע"מ אינו לוקה הוא בדקדוק וכוננתו לומר שהוא עובר בל"ת ודלא כמ"ש הל"מ ז"ל ומעתה יתיישבו דברי רבי בפ"ב מהלכות בכורות דין זג דפסק באחנות דם כר"ש דבעי' שאין מתפנין ודלא פתחמים וע"ש

בל"מ וכמ"ש שם: אך באמת לדעת הרא"ש והתוס' פתקמים דמטיל מום בבע"מ מותר
א"כ מה יענו להך קושניא דרב יהודא אדרב יהודא דס"ל דמטיל בבע"מ מותר ובמטיל
מום בקדשים בזה"ז אסור מדאורייתא הסברא להפך וכאמור וי"ל דס"ל ז"ל ע"כ לא
אמר רב יהודא אלא דנקא בבכור דקדוש מרחם ואינו ניתר כו אם ע"י מום שנפל מאליו
ולכך פשהטיל כו מום עובר מדאורייתא אבל שאר קדשים בזה"ז פשהקדישו הוי מומו
עמו דלמיתה אגיל וכיון שפן מותר להטיל בו מום אבל הקושניא ראשונה שהקשיתי היא
צ"ע לדעת הרא"ש והתוס': הלכה ט' מ"ע לפדות קדשים וכו' שנאמר רק בכל אנת נפשך
וכו' עיין לה' לח"מ ז"ל וכן הוא מבואר בס"ה להרמב"ם ז"ל ע"ש ולכאורה מבואר זה
בדברי רבי ז"ל שכתב וכבר ביארנו בערכין שזה שנאמר ואם בהמה טמאה אשר לא
יקריבו וכו' שהיא מדבר בב"מ שנפדו דלכאורה הוא מותר דכבר הביא קרא דרק אלא
דר"ל פניו דלמדנו זה מקרא דאשר לא יקריבו צ"ל דאתא קרא דרק ללמד שהיא מ"ע
אלא דבאמת י"ל דלא נחית רבי אלא לומר אופן הפדייה שהיא בהעמדה כמו שמבואר
בקרא דאשר לא יקריבו: אכן ראיתי לה' ספרי דבי רב דר"ג ע"ג שפי' דברי רבי כפי'
הראשון שכתבתי ופשוט דבריו אינו כן כמ"ש וראיתי לו שהק' משם מהרא"ן ז"ל דלמה
לא חיל' רבי בין בע"מ קבוע לבע"מ עובר דאינו נפדה ע"ש ואני תמיה איך נעלם מהם
מ"ש רבינו לקמן בפ"ב דין ז' דביאר החילוק יעו"ש גם מה שהק' למ"ל תרי קראי לע"ד
לק"מ דקרא דאשר לא יקריבו לא שמעינן מניה פלל אלא אחר דידעי' מקרא דרק דמום
עובר אינו נפדה משום דחזי להקרבה לאחר זמן דאי לאו קרא דרק הו"א הואיל ונדחה
נדחה וכמ"ש ביומא ד' נ"ז יעו"ש אך ק' דנפ"ל התם מקרא דמום בם לא ירצה הא עבר
ירצה ול"ל תרתי וי"ל דהתנא דדריש מקרא דרק ס"ל כר"א בזבחים דמ"ז דלמעט
תערוכת אתא ע"ש א"נ דאיצטריך קרא דמום בם לומר דרצוי לקרבן דהו"א דאינו נפדה
פניו דאינו קבוע אבל נדחה מקרבן וזה נ"ל פונת התוס' בזבחים שהקשו דלמ"ל קרא
דמום בם דילפינן מבכור דאינו נשחט על מום עובר מקרא דפסח ועור ות' דאיצטריך
הכא במוקדשין דהו"א הואיל ונדחה נדחה ולכאורה דבריהם תמוהים דהא פבכור נמי
לא אמרי' הואיל ונדחה וכו' אלא נדאי משום דהתם נמי לא ידעי' דקרב אלא דאינו נשחט
על מום עובר ומניחים אותו עד שנופל בו מום קבוע לכך אתא קרא דמום בם לומר
כשעבר המום יקרב וזהו שדקדקו התוס' שלא הק' מהך ברייתא דתמורה דדריש מאשר
לא יקריבו ממנה לומר דמום עובר אינו נפדה משום דקרב למחר משום דהתם נמי לא
ידעי' דקרב למחר אלא מקרא דמום בם אבל בכור דמעט רחמנא דאינו נשחט ס"ד משום
דחזי להקרבה ולכך תירצו דהו"א דאינו קרב משום דנדחה ואיצטריך לומר דאינו נשחט
לאוכלו על מום עובר ועיין לה' הי"ט שתפס על דברי התוס' חנם ע"ש: פ"ק ב' הלכה
ה' בעל ה' רגלים וכו' וק"ל דבגמ' אמרינן אמר רבה לא שנו אלא ביז אבל ברגל טרפה
נמי הניא וא"כ הו"ל לרבי' לומר בעל חמש ידים דהוי מום לגבי קדשים ולא לומר בעל
חמש רגלים דהו"א אינו מום לבד לגבי קדשים אלא הוי טרפה נמי אף לגבי הדיוט ואסיר
דאע"ג דפסק בפ"ח מה' שחיטה דין י"א דאם נחתך היד מותרת מ"מ הו"ל לפסוק כאן
דאסיר משום מום וצ"ע: ודע דכתב ב"י י"ד סי' נ"ה בשם הרשב"א ז"ל דהא דאמרי'

בעל חמש רגלים טרפה היינו אם היא דבוקה מארפוכה ולמעלה שאם תטול הוייא טרפה
אבל אם היא דבוקה מן הארפוכה ולמטה כשרה ע"ש ולפ"ז הא דאמר ר"ה לא שנו אלא
ביד אבל ברגל הוייא טרפה ולא בעי לאוקמה אפי' ברגלים ומיירי מארפוכה ולמטה
משום דלא פסיקא ליה דמתני' סתמא קאמר ומעתה אפשר לומר דהא דכתב רבי בעל
חמש רגלים הוי מום מיירי בהאי גוונא ודוחק: הלכה י"א כגון שנמצאת בכוליא אחת
או ניטל הטחול וכו' מדלא פתב שניטלה כוליא אחת או שניטל הטחול משמע דכוליא
אחת דקאמר לאו שניטלה בידי איירי אלא איירי שנמצאת בבריאתה כוליא אחת וכו' פתב
בהדיא בפ"ח מה' שחיטה יעו"ש והיינו דס"ל דיש בריה בכוליא אחת ולפ"ז צ"ע דבגמ'
משמע לכ"ע אם יש בריה בכוליא אחת לא הוי חסרון וא"כ איך פסק רבינו דהוי חסרון
ופסולה ולעד"ן דרבינו הוק' לו בגמ' מעיקרא דקאמר סבריה דכ"ע אין בריה באחת
ופליגי אי הוי חסרון או לא א"כ בריית' דקתני שתי הפליו' ולא אחת צ"ל דמיירי דניטלה
כוליא אחת והא דנמיא דשילש קתני כדמקש' בתר הכי גם בה' אוקמתא דר"י אמאי לא
הקשה הש"ס הכי ומה שתי רש"י ז"ל רבי ז"ל לא ניחא ליה ולכך מפרש דאף דאמרין
אין בריה באחת הוא דוקא לרוב העולם אבל יש יחידי שנבראת באחת וכיין שכן דלא
דמי לבריאת כל העולם הוי חסרון והוי דומיא דשרוע כיין דלא דמי לבריאת כל העולם
הוי מום לא כן אי אמרינן יש בריה באחת לא הוי חסרון כיין דהוי דרוך בריאתו ומעתה
מ"ש רבי פאן ובה' שחיטה שנבראת באחת הוא על דרוך מקרה ולא על דרוך בריאתו
ולכך הוי חסרון ומזה תבין מאי דאמרו במשנה דכורות בעל חמש רגלים או שלש צ"ל
דס"ל אין בריה בשלש על דרוך מקרה פאמור דהא תני שלש דומיא דחמש: הלכה ט"ו
לפיכך אם הטיל בו מום אחר לוקה וכו' ירצה דלא אמרינן דמטיל מום בב"מ אינו לוקה
אלא מי שיהיה בו מום קבוע דכבר נפסל ממזבח אבל לגבי מום עובר דאינו נפסל למחר
ראוי למזבח מיקרי ונ"ל דיצא לרבינו זה מהא דכתב הרא"ש בפ"ק עד כמה סימן ד'
דרב גידל הנה י"ח חדשים עם הרועים להתבונן במומין לידע אם הוא עובר או קבוע
ע"ש וכיין דאית לן דמטיל מום בבע"מ מותר א"כ למ"ל פולי האי דכיין דנפל בו מום
מעיקרא יטיל בו מום אחר וישחוט עליו אלא ודאי דלא אמרינן הכי אלא במום קבוע
דנפסל ממזבח לגמרי אבל מום עובר דעדיין ראוי למזבח אסור להטיל בו מום אחר
ולוקה עליו: ומעתה צ"ל דהא דהתירו חכמים בפ"ק פסולי המוקדשין גבי אהנות דם
דיטיל מום אחר הוא משום דס"ל דאהנות דם הוי מום קבוע כיין דאם לא יקיו ימות והא
דלא ישחוט עליו אף דהוא קבוע הוא משום גזירה דיטיל בו מום אף אם לא ימות וכמ"ש
התוס' ז"ל שם דל"ד ד"ה אלימא בת' הראשון אף לפי תי' השני שכתבו דהוי מום עובר
וכו' צ"ל דאף במום עובר מותר להטיל בו מים אחר הפך סברת רבינו ז"ל וכן ראיתי
להרא"ש ז"ל שם שהק' דאמאי לא ישחוט על אותו מום דאהנות דם ותי' דחשיב מום
עובר ומפח זה הוק' לו על רב דהנה י"ח חדשים עם הרועים וכו' ותי' דמדברין מיהא
אסור ע"ש ולא ידעתי למה שינה טעמו ולא תי' כדכתב לעיל מינה דהא דלא התירו
לשחוט על מום דאהנות דם הוא משום דגזרינן אטו היכא דלא מניית באהנות דם והוי
פתם אמנם לדעת רבינו ז"ל דס"ל דלוקה במטיל מום על בעל מום עובר לא קשה מידי

מָהָא דְרַב וְכוּ' וְכַאֲמֹר: אִף רֵאִיתִי לְרַבִּי ז"ל בַּפ"ב מֵהִלְכוֹת בְּכוֹרוֹת דִּין י"ג שְׁפָתַי דְּלֹא יִשְׁחַטּוּ אֶלְאָ עַל מוּם שְׂאִינוּ מִתְּכַנְּנִין ע"ש וְאִם כֵּן רַב לֹא הֵנָּה אֶפְשָׁר לִיהִ לְהַטִּיל מוּם עַל בַּעַל מוּם עוֹבֵר כְּדִי לִשְׁחַטּוּ עֲלָיו דְּהָא קוּי"ל דְּאִינוּ נִשְׁחַט כִּינּוּן דְּהוּא מִתְּכַנְּנִין.

אשע"כ נ"ל דְּרַבִּי ז"ל אֶזְיִל לְשִׁיטְתָּיה דַּס"ל דְּהַמְקַדִּישׁ בַּעַל מוּם עוֹבֵר אִינוּ לוֹקָה כְּמַבְנֵאָר לְעִיל בַּפ"א דִּין ה' ע"ש וְכַמ"ש שְׁם יַעו"ש: פְּרָק ג' הִלְכָּה ד' שְׁנוּלַד אַחַר שְׁנֵשְׁחַטְי אִמּוֹ וְכוּ' תַּמָּה הַרְמ"ל ז"ל לְמָה הַשְׁמִיטְרַבִּינוּ שְׁמַתָּה אִמּוֹ וְנ"ל שְׁסַמָּה עַל מ"ש בְּהִלְכוֹת בְּכוֹרוֹת פְּרָק ו' דִּין י"ד ע"ש: הִלְכָּה ה' הַנְּדָמָה וְכוּ' פְּתַב מְרַן ז"ל דְּהוּא בְּכָלֵל כְּלָאִים וְלִכְּךָ לֹא אַחְשָׁבִיהָ בְּהַדִּי כֹּל הָאֲסוּרִים לְקַמְּן ע"ש וְקִשְׁיָה לְמָה לֹא תִּשְׁיַב לְקַמְּן טוּמְטוּם וְאֶנְדְּרוּגְנוּס וְהַעִיקָר כַּמ"ש הָרַב מ"ל ז"ל: פְּרָק ג' הִלְכָּה ז' וְיִרְאָה לִי וְכוּ' עֵינֵי מְרַן ז"ל דְּהַמְקַשָּׁה ס"ל דְּהָאִי לֹא יִרְצָה הוּא לָאוּ גָמֹר שְׁלֵא יִקְרִיבוּהוּ וְכוּ' וְאִינוּ נ"ל דַּא"כ מֵאִי מְקַשָּׁה וְלִילְקִי נָמִי לִימָא דְּמַתְנִי אִיְרִי בְּשַׁחֲטָהּ הַ וְתוּ לֹא וְע"י שְׁחִיטָה נִפְסַל וְלֹא אִיְרִי בְּהַקְרָבָה כְּלָל וְצ"ל כַּמ"ש רַש"י ז"ל ע"ש גַּם מ"ש הַלַּח"מ ז"ל אִינוּ נוֹחַ לִי דְּהוּא לְרַבִּינוּ ז"ל לֹמַר כִּינּוּן דְּבָלָאוּ א' נֶאֱמָרוּ כְּדַרְכּוֹ בְּכָל לָאוּ שְׁבַפְלָלוּת בְּלֹא שְׁיִצְטָרַף לוֹ יִרְאָה לִי.

אֶשְׁר ע"כ נ"ל דְּרַבִּינוּ זַל הוּק"ל קוּשְׁיַת הַתּוֹס' דְּהָנִי לָאוּ שְׁבַפְלָלוּת לְכָךָ פִּירֵשׁ שִׁיטָּה אַחֲרַת וְהוּא דְּאֶתְמַא שׁוּר וְשָׂה דְּכַתִּיב גְּבִי בַּעַל מוּם יִתֵּר לְלַמֵּד עַל הַפְּסוּלִים דְּנִכְתַּב בְּהֵם שׁוּר וְשָׂה וְהוּא בְּלֹא יִרְצָה וְס"ד דְּמַקְשָׁה דְּאִית בִּיהָ כֹּל הַלְאִינֵן דְּכַתִּיבִי גְּבִי בַּעַל מוּם דְּהִינּוּ בַּל תִּשְׁחַטּוּ וְכַל תִּשְׁחַטּוּ לְאֶתְוִי לָאוּ אַחַר מִשׁוּם מְחֻסָּר זְמַן וְכַמוֹ שְׁפִירֵשׁ י"ז ז"ל וְאֶמְטוּ לְהַכִּי שְׁפִיר דְּלִקִי דְּהָנִי כְּמוֹ שְׁנִכְתַּב לָאוּ בַּפ"ע וְאֶהָא תִּירַץ לוֹ דְּכִינּוּן דְּהַפְּתוּב גִּיתַק מְחֻסָּר זְמַן לְעֵשָׂה א"כ לֹא אֶתְמַא קִרְא לְמַלְקוֹת כִּי אִם לְאִוְרוּנֵי לָן הֵךְ לָאוּ דַּא"ב הוּא נִפְסַל לְמַזְבַּח וְאִין בּוֹ לָאוּ כְּלָל דְּהָא לֹא תִּשְׁבִּי לְלֹאֵי בְּהַדִּי הֵךְ ד' לְאִוְנֵי גְּבִי בַּעַל מוּם אֶלְאָ לְגִלוּנֵי דְּלֹא תִּימָא דְּהוּא כְּעוֹבֵר עַל מַצְנֵת או"ב וְכַשֵּׁר וְהַכִּי אִיתְמַר בַּפ"ק דְּתַמְוִרָה גְּבִי כֹּל מִיְלִתָּא דְּאֶמַר רַחֲמֵנָא ל"ת ע"ש וְהִינּוּ דְּלֹא נִקַּט קִרְא יִתְוִרָא דְּשׁוּר וְשָׂה כִּי אִם גְּבִי לֹא יִרְצָה וְלֹא גְּבִי לֹא תִּקְרִיבוּ וְכַהֲכִי נִיחָא לִי מֵאִי דְּקִשְׁיָא לִי בַּפְּשֻׁטָא דְּשְׁמַעְתָּתָא טוּבָא חֲדָא מֵהִיכָא פְּסִיקָא לִיהִ לְהַמְקַשָּׁה דְּאִיְרִי כְּלָל בַּא"ב דְּלֹא גִזְרַן בּוֹ שׁוּם פְּסוּל דִּילְמָא אִיְרִי בְּשֻׁאָר פְּסוּלִין כְּגוֹן כְּלָאִים וְיִוְצָא דוֹפֵן דִּילְפִינֵן פְּסוּלֵינָהּ מִקִּרְא דְּשׁוּר וְכַשֵּׁב כִּי יוֹלַד לְכָךָ אֶתְמַא קִרְא לֹמַר דִּישׁ בְּהֵם לָאוּ דְּבַל תִּקְדִּישׁוּ וְכוּ' וְעוֹד מַה תִּירַץ ר' זִירָא הִנַּח לְמַחְסָר זְמַן וְכוּ' וְמָה עֲנִין זל"ז דְּהַתָּם מִיְרִי אִף בְּכָלוֹ חֲדָשִׁי דְּמִוְתָר לְהַדְּיוּט אִפִּי"ה אֶסְרוּ הַפְּתוּב לְגַבּוּהָ מֵאִיזָה טַעַם וְאֶנְחֵנוּ לֹא נִדְעָ וְלֹא אֶסְרוּ הַפְּתוּב כִּי אִם בַּעֲשָׂה וְהַתּוֹס' ז"ל כְּתַבּוּ כִּינּוּן דְּמַצְיָנוּ מְחֻסָּר זְמַן דְּנִתְקוּ הַפְּתוּב לְעֵשָׂה אֶמְרִי וְדַאי דְּהִלָּאוּ לֹא קָאִי אֶמְחֻסָּר זְמַן דְּלֹא מוֹקְמִינֵן בְּלֹאֵי יְתִירֵי א"כ לַפ"ז אֶפְשָׁר לֹמַ' דְּמְחֻסָּר זְמַן דַּא"ב לֹא מִיְתַסַּר כְּלָל וְזֵה אִינוּ דְּבַהֲדִינָא אֶמְרִי בַּפ"ב גְּבִי הָא דְּאֶמְרוּ שְׁם או"ב לִיתְסַר וּמְשַׁנֵּי מִדְּאֶסַר רַחֲמֵנָא מְחֻסָּר זְמַן לְגַבּוּהָ מְכָלֵל דְּלְהַדְּיוּט שְׁרִי וּמַנ"ל דְּאֶסַר רַחֲמֵנָא מְחֻסָּר דַּא"ב כְּלָל דִּילְמָא לֹא אֶסְרָה תוֹרָה כִּי אִם מְחֻסָּר זְמַן דְּשַׁבְעָה יָמִים אֶבַל או"ב לֹאֹתוֹ יוֹם לֹא אֶסְרָה כְּלָל אֶלְאָ מִשׁוּם דְּאֶסוּר לְהַדְּיוּט יַע"ש בַּתּוֹס' דְּדַבְרֵיהֶם תְּמוּהִים וּבַמ"א יִישְׁבְּנוּ אוֹתָם.

אף לפי האמור ניחא דנדאי מדנקט קרא דשור ונשה ולא בקר וצאן שהיא כולל כל הקרבנות לא איירי אלא על דבר שנכתב איסורי שור ונשה והיינו או"ב ומוכרח לו דאתא לגלויי לן דאו"ב עובר בכל השמות משום מחוסר זמן דהוא נמי פסול כדתנו במתני' והשני סופג ופסול ולכך ק"ל לילקי נמי ואהא תירץ לו פינן דמצינו מחוסר זמן דשבעה ימים אין בו אלא עשה איך שנייד לומר דמחוסר זמן דאו"ב עובר בלאו ואין לה בו אלא חידושו דבא לגלויי דפסול מדנקט הך ריבוייא דשור ונשה אלא גבי לא ירצה דאינו אזהרה אלא הודעה ובה נמתק לשון הגמ' דבפ' כל הבשר מה דאסר רחמנא מחוסר זמן לגבוה דהיינו דאו"ב מקרא דשור ונשה וכאמור.

וראיתי להפ"ח ז"ל שכתב וז"ל קמיןפלגי במחוסר זמן וכו' ולכ"ע שאר פסולין אין בהן בלאו ע"כ והוא תמוה דא"כ אמאי. אוקמוה הך פרייתא דתני כל הפסולין בכלל לא ירצה פינן דידעלי פיסוליהו ממקום אחר ודאי לא אתא קרא אלא לאוקמינהו בלאו כדעת המקשה כמו שפירש"י ז"ל.

אף עדיין לפי מהסם בזה דבת"כ גבי או"ב קאמר מניין לאו"ב במוקדשין שהיא בלא ירצה ת"ל שבעת ימים וכו' ומיום הח' והלאה ירצה ושור או שיה. הרי מפניך יוצא דמפיק מחוסר זמן דאו"ב מדסמך למחוסר זמן דז' ימים ואפשר דתרי תנאי גינהו אף ק"ל דהא בתוספתא תני בהדיא דמקדיש רובע ונרבע ומקצה וכו' עובר בכל השמות הללו וצ"ע: הלקה י' המקדיש טומטום וכו' עיין להראב"ד א ומר"ן ולח"מ ז"ל ואני תמיה מה השגה היא זאת דבנדאי מ"ש במשנה ימכרו ויביא בדמיה עול ר"ל ע"י פדייה דבהדיא אמרו במתני' דבכורות די"ד כל הקרשים שקדם מומן להקדשן יפדו וכן פסק הרמב"ם לעיל פ"א דין י' וא"כ דברי רבי פשוטים דבהנהו הוה חולין לכל דבר ואינם אסורים בגיזה ועבודה וימכרו בלא פדייה דהכי משמע מדכתב רבי פ"א מה' תמורה דין י"ז שהומיר בגמל ולכך הוק' לו מה בין זו לבע"מ דאסורי בגיזה ועבודה מדרבנן וצריך פדייה ולכך פתב דוקא ה"תם שיש במינו קרפן אמטו להכי גזרו בו דאתי למטעי תבל הנהו דאין במינו קרפן לא אתי למטעי ושוב ראיתי לרבי בפיה"מ שכתב פן בפ"י ע"ש ועיין ברש"י ז"ל ביבמות דף ה': ומ"ש רבי כר"א אף דתקמים פליגי עליה כמ"ש מרן ז"ל בפ"א מה' תמורה ד"ה פלאים נ"ל משום דסתמא דמתני' בתמורה ד"ל פנותיה דקתני כל הקדשים שנעשו טרפה אין פודין אותם ואוקמוה בגמרא כר"א ע"ש.

אבל ק"ל דפלוגתא דאימוראי היא אי אמרינן מגו דנחתא ליה קדושת דמים נחתא ליה קדושת הגוף או לא וכינן דר"א ס"ל לא אמרינן מגו היכא דלא חזי לגופיה והיא סברת ר"ש כמבואר בתמורה די"ט ע"ב א"כ איך פסק רבי בפ"ד מה' פה"מ דין י"ו דלא פנותיה ונ"ל דוקא ה"תם משום דחזי להקרבה חוץ מאשם אבל הנהו דלא חזו לשום קרפן כ"ע מודו דלא אמרי' מגו והיינו דלא אוקי בגמ' פלוגתא דא דאמוראי בפלוגתא דרבנן ור"ש ובהכי ניחא לי מ"ש רבי בפיה"מ שאין חולק עליהם ולכאורה הוא תמוה דבגמ' אמרו בהדיא פשהק' לשמואל מהו משנה דכל הקדשים וכו' השיבו האי תנא ס"ל דל"א מגו משמע דאיכא תנא דאמרי' מגו וחולק על ר"א וכן נמי פשהק' מר"א משני ליה הכי אף

לפי האמור ניקח דפלוגטייהו אליבא דרבנן דפליגי אר"ש דשמואל ס"ל בכל דוקתא קאמר' מגו ור"א ס"ל דלא אמרי' מגו אלא התם דחזי להקרבא וכן משמע מדלא קאמר אנה דאמרי' כרבנן דפליגי אר"א ודאי דקים להו דאין חולק עליו ומעתה אין משגיחין בהו תוספת' דהביאה סברת רבנן ודלא כמרן ז"ל ועוד ממקומו הוא מוכרע דליתא הו גירסא בת וספתא דהא בטר הכי קאמר בתוס' הרובע והנרבע והנעבד והמוקצה ואתנן ומחיר עובר משום כל השמות הללו והרי הם כבע"מ שקדם הקדשן למומן ואין יוצאין לחולין אלא על מום קבוע ואמאי לא קאמר נמי פלאים וכו' פין דעושין תמורה אלא ודאי תלמיד טועה פתבו משום דקתני בטר הכי ר"א אומר לשון פלוגתא ולעד"ן דהו פנת רש"י דכתב וז"ל ה"ג וכו' הו גרסא בריש' וכו' קסבר ר"א וכו' ואנא.

דאמרי' כרבנן וכו' דהוק' לו מה תירץ לו האי תנאי ס"ל וכו' וכיון דליכא פלוגתא בהכי דמנ"ל דפליגי פלל לכו משני דמעיקרא ק"ל מר"א ומדקדוק לשונו דתני ר"א אומר ס"ל דרבנן פליגי עליה אבל ר"א סבר דאין זה דיקדוק וליכא פלוגתא פלל ועיין בפ"ב דבכורות דנ"ז דסתם מתני' סברה כר"א.

דכלאים ונחבירי לא קדשי פלל ופסקה הרמב"ם ע"ש: ודע דגרסינן בתמורה דכ"ח ע"ב והאי תנא מיתי לה מהכא דתניא הרובע והנרבע והנעבד וכולם הם פקדשים שקדם מום עובר להקדשן וצריכין מום קבוע לפדות עליהם ע"ש משמע הא דקאמר וכולם קאי על מתני' דתני פל האסורים וכלאים וכו' פלולים עמהם וכן הגיה הרב צ"ק שם עפ"י מדרש הילקוט ע"ש הרי מפני' יוצא דרבנן פליגי עליה דר"א וס"ל דאמרי' מגוולענד"ן דליתא להאי גירסא דהא קיליף מקר' דכי משחתם בהם וכו' ואוקמוה בגמ' דאינו אלא דבר ערוה וע"א דוקא וא"כ מנ"ל פלאים ונחבירי גם מהתוס' שהבאתי הוי תיובתיה ודוק: הלכה י"א נמצאו כל האסורין י"ד וכו' עיין מ"ש הרמב"ם ד"ל ומר"ן ז"ל תירץ בשם הרי"ק ז"ל דיתום נכלל עם יוצא דופן וכו' משום דזה פי' למיתה וזה פי' לחיים לא אפשר לצמצם ע"ש ולפ"ז לא הוי יתום וקרא מאי דריש ביה וצ"ל דכוננת הפתוב דנזיל לחומרא דשפא הוי שוין ועוד כפר פתבו התוס' דאם יבא אליהו ויאמר דמצוצמין הוי.

גם בעיני פלא איהו נעלם מהרבנים דברי רבינו ז"ל בהלכות בכורות פ"ו דין י"ד שפכת שמתה אמו או נשחטה עם לידתו דר"ל דזה פי' למיתה וזה פי' לחיים. והא דלא הקשה הרמב"ם על הטומטום משום דס"ל דבכלל בע"מ וא"כ י"ל על נדמה נמי פין דהוי בע"מ כמ"ש רבינו וכ"כ הרמ"ל ז"ל ולפ"ז בהלכות בכורות לא פתב נדמה משום דהוי בכלל בע"מ ולכו חייב במעשר וכמו שהשמיט טומטום ואנדורוגינוס אף שהם חייבים במעשר כת"ק דר"ש ודלא כסברת התוס' שם דהוי בכלל פלאים.

אף אמנם מש"ס דבכורות די"ב מבואר כדברי התוס' ז"ל דנדמה הוי בכלל פלאים ופטור ממעשר דאלא"ה מנ"ל לתנא לו' דילפי' תחת מקדשים ילא מבכור דהוי לחומרא ואפי"ה מיבעיני לן בפטר תמור דלא ילפי' חולין מקדשים: פרק ה' הלכה א' ואם הקטיר שניהם פאחד איני לוקה אלא אחת אזיל לשיטתיה דכת' בס' המצות פדכתב מרן ז"ל ולישיטה זון הא דאיפליגו אב"י ורבא בעירוב ולא אפליגי בשאור ודבש רבותא לאב"י ונ"ל להביא

ראייה לזה מהא דאיפליגי במעלה אימורי ב"מ למזבח אם לוקה עליהם או לא ואי פדברי התוס' פיון דמפנרשין בקרא ואשה לא תתנו מהם להביא פולו ומקצתו אמאי פליגי פיון דלכ"ע חגיבים ולשיטת רבי ניקח: הלכה ט' ואין צ"ל ערלה וכו' וכו' עיין להמ"ל ז"ל שכתב משום דאסור בהנאה ולעד"ן אינו מוכרח אלא משום דאין היתר לאיסורו כמ"ש בגמרא בב"מ וה"ה לערלה בשתים גם נעלם ממנו מ"ש רבינו ז"ל בפיה"מ דשקלים פ"ב גבי השוקל מן הקדש מעל וז"ל דאפי' מצות ל"ל ניתנו דיש לו הנאה שלא משפנוהו וכן מבואר בחיבורו פ"ג מה' שקלים דין יו"ד ע"ש: פ"ק ז' הלכה ד' וזורע קודם הפסח ע' יום וכו' עיין בהלח"מ ז"ל במ"ש לדעת רבי דיש שדות טובות וכו' דזה דוחק גדול שנמשך פולי האי ועוד אמאי הוצרך הגמ' בפ' המקבל לומר הא בחרפו הא באפלי פיון דשינוי נמי בחרפי ע"י שדות טובות לכך נקט שיעור המוגבל לכל שדות ודוחק לו דאף לכל שדות אין בהם זריעה אלא ע' יום קודם לפסח גם אין לו דרבינו מפרש איפכא הא בחרפי קאי אשעורים הא באפלי הוא קאי אחטים וכמאמר הכתוב פי אפילות הנה דהא קאי נמי אעומר דהוא שעורים וכמבואר בגמרא יע"ש.

ע"כ נ"ל דרבינו ז"ל הוק"ל לפירש"י דהול"ל הא בחרפי הא באפלי דכינן דקאי אמין לכך נ"ל לפרש דקאי אמן ור"ל דהתנאים מיירו בתחלת זמן זריעה דמאימתי מתחיל זמן הזריעה אלא שבתוך זמן זריעה התחיל זמן החורף וכן זמן הקור לחלק הששה חדשים לשלשה זמנים כמאמר הכתוב ור"ל איירי בזמן איחור הזריעה וכו': אלא שקשה לזה מ"ש רבינו בפ"ח מה שכירות דין ה' פל זמן שראוי לזריעה באותו מקום ופי' ה"ה ז"ל שם וז"ל פי' בגמ' יש שיעורין חלוקין וכו' נראת שמפרש פלוגתא דתנאי הוא בין זמן התחלת הזריעה בין זמן איחור הזריעה לכך כתב רבינו בכל מקום לפי מה שהוא שובת הזריעה וזה הפך מ"ש לדעת רבינו ז"ל.

אמנם באמת לא ירדתי לסוף דעתו ז"ל דכינן דאוקמוה בגמ' דתנאי מיירי בחטים אבל בשעורים לכ"ע יש שיעור מוגבל בכל מקום עד אדר פדאמר אמאי רבינו ז"ל סתם הדברים. אשר ע"כ נ"ל דרבינו זל מפרש כפי' התוס' דהו דקאמר וקיימא בימה ארישייהו קאי השבט ולכך הוק"ל הו מתני' דמנחות ומתוך לה כמו שתי' התוס' דיש שדות טובות שנמשך עד ה' בשבט לכך כתב פל זמן שראוי לזריעה באותו מקום דיש מקום מפני חשיבות נמשך להם הזריעה יותר מזמן הראוי.

ובמה שכתבתי נ"ל ליישב פירש"י בחומש שהביא מהרש"א ז"ל בפ' המקבל ע"ש שפירושו אינו מוכן דכינן דאמוראי ס"ל כר"ש א"כ איך הביא רש"י ז"ל סברת ת"ק דל פהלקתא ע"ש. לכך נ"ל דרש"י בחומש יפרש כמ"ש לדעת הרמב"ם ז"ל אבל רש"י בגמרא משום דגריס שם בגמ' הא דקבלה בחרפי הא דקבלה באפלי לא יתכן לפרש פי' זה אבל רבינו ז"ל לא גריס אלא הא בחרפי הא באפלי וכן גרסי התוספות ז"ל במנחות ע"ש שהעתיקו הגמרא דפ' המקבל ודו"ק: הלכות מעשה הקרבנות פ"ק ו' הלכה ד' פ"ש שהדם בזריקה פך הכשר בזריקה ועיין להרב לח"מ ז"ל שתי' בעד רבינו דר"י ס"ל דשמעיון מיניה תרתי יע"ש ודבריו תמוהים דא"כ מאי עביד צריכותא בפ"ק פיצד

צולין ליקתן' בשלמי' לא ליקתוב בעולה והא איצטריף למכתב משום הך דרשה דמה דם
בזריקה וכו' ולומר דעביד צריכותא בדרשה דר"י דמצריף למדרש גם בעולה זה אינו
דאין זה במשמעות הגמ' דקאמר והני תרי קראי למ"ל ועוד דא"כ מנ"ל לר"י למדרש
הכי בעולה פיון דלא גלי קרא אלא בשלמים דאית בה תרי אכילות ועוד מאי מק' התם
לר"א ואימא פוליה להכי הוא דאתא דמ"ש דניחא ליה לר"י וק"ל לר"א ואין לומר דק"ל
לר"א משום דהשיב לר"י דהך קרא דנעשית עולותיה הבשר ואדם אתא לומר דמה דם
בזריקה והיגו לומר דכוליה להכי הוא דאתא לאפוקי מר"י דשמעין מיניה תרתי ואתא
מק' שפיר לסברתו וכו' דגם זה אינו דע"כ לא קאמר ר"א דקרא דנעשית לא אתא אלא
להקיש בשר לדם אלא אחר דגלי קרא דודם זבחיף לומר דיש דם אעפ"י שאין בשר
וילפי' מניה בעולה אבל הכא דליכא גלוי אה"נ דמודה דשמעי' מניה תרתי ואפשר דהכי
מק' הגמ' לר"א דמנ"ל דקרא דנעשית לא אתא אלא לדם בזריקה לימא דאתא לומר דאם
אין בשר אין דם כס' ר"י והך קרא דודם זבחיף לא אתא אלא לענין דאין הבשר ניתר
לאכילה וכו' והיגו פי היכי דמוקמינן הך קרא דנעשית כפשוטיה אבל אה"נ בהך דם
בזריקה דליכא גילוי אה"נ דשמעין מניה תרתי אלא דאמת דק"ל דנדאי לא עבדינן
היקשא אלא משום דתורא דאינו ענין לכאן אבל הכא דאתא למדרש אם אין בשר תו לא
הוי מיתר להיקשא ומה גם דאף לר"י איצטריף לומר דהך אין הבשר ניתר לאכילה עד
דם מק"ו ולא ניחא לומר דשמעין תרתי דומיא דקרא דעולה ולזה אפ"ל דלר"י דאית
פריכיות מוכרח לומר הק"ו כדי להודיע הדין בעולה וכמ"ש התוס' ז"ל אף לר"א פיון
דמפל מקום איצטריף הק"ו לכה קאמר אף בשלמים נמי מק"ו ומ"מ אין זה פמשמע
מפשוטא דגמ'.

אשר ע"כ נ"ל דרבי' ז"ל הוקשה לו במאי דקאמר ר"י שם רואה אני את דברי רבי
הושע בזבחים דבעינן תרתי ומאי דקאמר רואה אני דברי מ' אוקמוה לענין דיעבד וכו'
וא"כ יחייב מזה פיון דס"ל כר"י דבעינן תרתי מוכרח דדריש לקרא דנעשית עולותיה
הבשר והדם כר"י ולא לומר דמה דם בזריקה וכו' וא"כ קשה דבזבחים אמרי' שאל ר"י
ו' לקונייא את ר"י אומר הנה רשב"י וכו' והשיב לו ר"י ואתה אי אתה אומר פן הרי כבר
נאמר ועשית עולותיה וכו' דמה דם בזריקה וכו' הרי משמע דס"ל כר"א וצ"ל דס"ל
לר"י פנותיה דרבי יהושע ולא מטעמיה אלא דס"ל דקרא דודם זבחיף והבשר תאכל
אתא לומר אם אין דם אין בשר ומניה ילפי' לכל הזבחים כס' ר"א דלית ליה צריכיות
גם ממלת זבחה כולל כל מיני זבחים וכמו שפי' רש"י ז"ל בפ"ד דזבחים ד' ל"ז יעו"ש
וא"כ אייתר ליה הך קרא דנעשית עולותיה להקיש לדם וכו' וכינון דרבי' זל פסק פנותיה
דר"י לכן פסק שניהם כנ"ל: פ"ק י"א הלכה ג' וכן האוכל פזית וכו' פתב הכ"מ משם
מ"כ ונראה דיש פאן ב' לאונן וכו' ואם אכל מבשר עולה לוקה שנים ולא ירדתי לסוף
דעתו של רבינו וכו' עכ"ל ביאור דבריו דמתחלה פתב דמאי דקאמר רבי' דאוכל מבשר
עולה לוקה הוא מעילה ולכן לא פתבו בהל' מעילה שסמוך על פאן ולכה מקשה איה כ'
וכן האוכל פזית מפל האימורין דמשמע דקאי אהך לוקה דבשר עולה דהיגו מעילה וא"כ
איה פתב בין לפני זריקה וכו' ותי' דאף מאי דקאמר דהאוכל מבשר עולה לוקה אינו לאו

דמעילה אלא משום דכל מנחת פהו וכו' והא דקאמר רבי משום דכתיב ונדדך הוא משום דתפס פשטיה דקרא שפן דרכו בכל המקומו' תמה איה לא מנה לאו דמעילה בהל' מעילה ודלא פהבנת המ"ל ז"ל בפ"א מהל' מעילה יעו"ש ובהכי לא קשה מה שהקשה הרב לח"מ ז"ל דאמאי לא קאמר דלוקה שנים משום קרא דכליל וכו' דאף מאי דקאמר הרמב"ם ז"ל הו' לאו דבשר עולה הוא משום כליל וידוע מדרכו של הרמב"ם דאין לוקין על ענין א' משני לאין וכמ"ש הרב עצמו בפ"ב מהל' עפו"ם והש"ס דקאמ' ולילקי הוא איסור וזה מוכרח דהא רבא דקאמר דלוקה זר לפני זריקה אף בחטאת ואשם וכמשמע מק"ו דר"ש והא אמרי' דפטור משום דלא קרינו ביה ואכלו אותם וכו' אלא ודאי איסור קאמר ובהכי מיתרצה קושני' הרמב"ן ז"ל במה שהשיג על הרמב"ם ז"ל בשורש ט' יעו"ש: וראיתי להר"מ"א ז"ל שכ' שם וז"ל וכשמקשה ג"כ להלקותו מלקות ששי משום וכל זר לא יאכל קדש הוא ג"כ מטעם שיש פאן שם מוחלק ע"כ ובעיני פלה איה יצא דבר זה מפי קדוש דמה שם מוחלק שיהו הקא אחר דהלקו אותו משום שם זה גופיה וגם לא דמי כלל להו' ענין דנזיר יע"ש וגם קשה דקושני' הרמב"ן ז"ל שהק' מקרא דכליל לא מיתרצה אשע"כ נראה דט"ס נפל בדבריו וכן צ"ל וכשמקשה להלקותו מלקות ששי משום דכל מנחת פהו וכו' ור"ל דלהרמב"ם איה ליה הו' דלוקה קרא דנדדך הוא למעילה ולכה הקשה לילקי נמי באוכל בשר עולה משום כליל והיגו שם מוחלק והא דלא תירץ איסורא קאמר משום דזה לא נעלם מהרמב"ן ז"ל אלא מק' לשיטת הרמב"ם ז"ל דאית ליה פדעת ר"י ודאי הא דקאמר ולילקי הוא מלקות וכמ"ש התוס' ולפי"ז צ"ל דרבא לית ליה דרשה דרב גידל דנאכלו אותם וכו': אף אמנם ודאי נראה דמ"ש הרמב"ם ז"ל דלוקה באוכל בשר עולה מקרא דנדדך הוא ודאי משום מעילה וכדמשמע מפשט לשונו וכן משמע מהא דמנה הרמב"ם ז"ל בכאן שלא לאכול בשר עולה ואי פדכתב הכ"מ דהוא משום כליל איה מנה לתרנוניהו פיון א לאו שבכללות מיהו חדא לקי פיון שהוא שם אחר וכמו שכתבו התוס' שם ולכה שפיר מקשה הל"מ דאמאי לא קאמר דלוקה מקרא דכליל אבל מאי דהק' הרב ל"מ ז"ל על מ"ש הרמב"ם דלוקה האוכל מבשר החטאת שנוכנס ויצא מקרא דבשר בשדה וכו' דאמאי לא כ' דלוקה נמי מקרא דלא תאכל וכו' לק"מ דאין לוקין על ענין אחד משני לאין והש"ס הנה מני למימר הכי אלא מתרץ לו לפי שיטתו והיגו דלא השיג הרמב"ן ז"ל עליו אלא מהו קושני' דכליל וכו' ועיין שם וראיה מהא דהק' מהו דר"א אע"ג דהוי לאו שבכללות ואפ"ה מתרץ לו לשיטתו וק"ל: פרק ט"ו הלכה ח' ילדה טומטום אינם קדושים וכו' הק' הל"מ ז"ל דזה ס' רשפ"ג ולית הילכתא פותיה כמ"ש בפ' מ"ש.

ותי' הא דאמרו ליה הילכתא משום דאיירי דנולד מבהמת הקדש אבל אנו קי"ל פרבון דקדושים אנב אימו ואחר המחילה דבריו תמוהים פיון דבחולין כ"ע מודו דאינו קדוש מה תירץ רבא דמתני' דאינו נוטל הוא פרש"ג ונהרי אף רבנו מודו בהכי דהתם לאו בהקדש מיירי ובעיקר קושני' לתו' דרבא מפרש פלוגתיהו דרשפ"ג ורבנו דרשפ"ג ס"ל דהוי בריה בפני עצמה ורבנו סברי דהוי ספיקא ולכה רבא דס"ל ספיקא לכה נוטל פפחות שבשניהם ולכה רבינו דכתב ספיקא פמבואר בפ"ג מה' איסורי מזבח דין ג' לכה

עסק פּרָבא בהל' זכּייה ומתנה ואע"ג דרַבא גופיה הק' לסַבַּת ר"ח דס"ל דספיקא
בבכורות דמ"ב אפְשֵׁר לו' למסקנא הוּדָה לו' וכן פ'י רש"ב"ם ו"ל בְּהַדְיָא ונ"ל דְּזָה מוֹכַרְח
מדבְּרֵי רש"ב"ג דאי ס"ל ספיקא אמאי לא חלה עליה קדושה פּינּוֹ דאפְשֵׁר לְהַתְּבַרֵּר ע"י
שְׁחִיטָה אם הוא זָכָר או נְקִיבָה אֵלָא ודאי פּינּוֹ דְנִדְרָ זָכָר ודאי וְהָאֵי לָאו ודאי הוּא הוּי
פּמִין אַחַר וכן פְּתָבוּ הַתּוֹס' בְּרִישׁ פ' מַעְרִימִין וְדוּק: פָּרֵק י"ח הֶלְכָה י' אֲשֶׁם תְּלוּי וכו'
עִינּוֹ לְהַרְאָב"ד ו"ל וּמָרְוֹ ו"ל דְּהַרְאָב"ד ו"ל ס"ל כמ"ש הַתּוֹס' שֶׁם לְחַכְמִים דְּפִטְרֵי מְשׁוּם
דס"ל כר"מ וְעַדִּיפָא מִנֵּיה אָבֵל חַכְמִים דְּפִלְיָגֵי עַל ר"מ בְּמִשְׁנָה דס"ל דְּמַקּוּדָשׁ וְיִפְלוּ דְמִי
לְנִדְבָה הוּי פְּקוּדָשׁ גָּמוּר וְחִיבִים עָלָיו מְשׁוּם שְׁחוּטֵי חוּץ וְכִינּוֹ דְקִי"ל פְּנוּתִיָּהוּ כְּמִבּוֹאָר
בפ' דמֵהֵל' פס"ה מ"א כ"כ תוֹס' פְּהֶלְכ' אֲמַנּוּם רַבִּינוּ ו"ל לָא ס"ל בְּדַעַת הַתּוֹס' ו"ל דְּבַכְל
מְקוּם מִק' הַש"ס חַכְמִים דר"מ עִם חַכְמֵי דר"מ גַּם מֵה שְׂכ' פּינּוֹ דְגָמַר מְקוּדָשׁ הוּי הֶקְדָּשׁ
לְחִיבּוֹ בְּשְׁחוּטֵי חוּץ זֶה לָא יִתְכּוֹן דְּבַגְמ' בַּפ' הַמְבִיא דנ"ד הַקֵּשׁ עַל הָא דְקַתְּנֵי הַבְּשָׁר יֵצֵא
לְבֵית הַשְּׂרִיפָה אֲלֵמָא חוּלִין שְׁנ"ב בְּשָׂרֵיפ' וְרַמִּינָהּ וכו' הָרֵי מְבּוֹאָר דְאַף דְאַמְרֵי וּמְקַדִּישׁ
דְקַתְּנֵי יְרֵעָה עַד שְׂיִסְתָּאב וַא"ה קָרִי לִיה חש"ב וְכִינּוֹ דְהוּי הֶקְדָּשׁ גָּמוּר לְהַתְּחַיֵּב עָלָיו
בְּחוּץ אִידָּ קָרִי לִיה חש"ב וְהַתּוֹס' שֶׁם נְדַחְקוּ לְשִׁטְתָּם וכו' וְקוּשְׁנֵי הַש"ס הִיא לר"מ
וְהוֹצְרוּ לומר דְאַף לר"מ גָּמַר וּמְקַדִּישׁ מִשְׁהוּשְׁחַט וכו' וְאִין סַבְרָא זֹאת מְכּוֹנְנַת לְרַבִּי
ו"ל מְדַאֲמְרֵי בְּהַש"ס בַּפ' כ"ג בְּנִזְרִיר מְפָנֵי מַה חֲטָאת הַעוֹף אֵינָה נְאֻכְלָת וְאֲשֶׁם תְּלוּי נְאֻכְל
מְפָנֵי שְׂאִין בּוֹ אֵלָא אִיסוּר אֶחָד דְהוּא חש"ב הָרֵי דְאַף שְׁנִזְרִיר וְנִקְטָר פְּהֶלְכְתוּ פּינּוֹ דְלֹא
הוֹקְבַע אִיסוּרָא אֵלָא מִפְּחַ סַפְקָ הוּי חש"ב וְאִין לומר דְהוּ בְּרִייתָא כר"מ הוּא דס"ל הוּי
חוּלִין גָּמוּרִים וְרוּעָה בְּעֶדְרָ דְהָא פְּתָבוּ מִשְׁנִשְׁחַט ס"ל לר"מ מְקַדִּישׁ וְכִן מְבּוֹאָר בַּת"כ
עַל פְּסוּק אֲשׁוּם אֲשֶׁם מִנִּין שְׁמוֹתָר בְּאֻכְלָה ת"ל אֲשֶׁם הוּא נְאֻכְלֵוּ לְרַבִּנּוּ דְהוּי קְדוּשׁ
בְּעֵי קְרָא לְהַתִּירוֹ בְּאֻכְלָה וְהִינּוּ מְשׁוּם דְלֹא הוֹקְבַע וְהוּי סַפְקָ חש"ב לְכַד אִיצְטְרִיד קְרָא
וְהַתּוֹרָה הַתִּירָה לְהַקְרִיבוּ פְּדֵי לְהַגֵּן עָלָיו: וְרֵאִיתִי לְהַגְאֹן צְבִי שֶׁהַק' עַל רַבִּי מֵהָא דְפַסְק
בַּפִּי"ט שְׁפַל מַה שְׂאִירַע פִּיסוּל בְּקִדָּשׁ וְקִי"ל אִם עָלָה לֹא יֵרַד חֲזִיב עָלָיו בְּחוּץ וכו' ע"ש
וּנ"ל דְּזָהוּ דְקְדוּק לְשׁוֹן רַבִּי שְׂכ' וּפְסוּלוֹ בְּקוּדָשׁ לְמַעַט שְׂאִינוּ בְּקִדָּשׁ בּוּדָאֵי שְׂאִין קְדוּשׁוֹ
בְּקַבִּיעוּת וְכִינּוֹ דְחַכְמִים אָמְרוּ אִין חֲזִיב בְּש"ח כ"א אִיסוּרוֹ בְּקַבִּיעוּת לְמַעַט אֲשֶׁם תְּלוּי
וְדָאֵי אֵינוּ כְּשְׁחוּטֵי חוּץ וּמ"ש פּינּוֹ דְעָלָה לֹא יֵרַד לֹא יִדְעָתִי מִנִּין לוֹ גַּם הַרְמַב"ם ו"ל לֹא
פְּתָבוּ דְהָא דְאַמְרֵי אִם עָלָה לֹא יֵרַד כ"א בְּדַבְּרָ הַעוֹשָׂה לְחַמוֹ שֶׁל מְזַבֵּחַ וְלֹא שְׂיִידָ זֶה אֵלָא
בְּדַבְּרָ דְאַיסוּרוֹ בְּקַבִּיעוּת וְעוֹד פּינּוֹ דְאַף בִּיאַת אֵהֵל מוֹעֵד לֹא חָשׂוּ עָלָה וכו"ש שְׁלֹא יְחוּשׁוּ
עַל הָא אִם עָלָה לֹא יֵרַד גַּם בְּמִשְׁנָה דְאַלוֹ אִם עָלָה לֹא יֵרַדוּ לֹא הוֹנְפֵר זֶה וְהִינּוּ טַעְמָא
פּינּוֹ דְנִזְרִיר שֶׁהוּא חוּלִין בּוּדָאֵי דְדַבְּרָ פְּשׁוּט הוּא שְׂאִין מְקַרִּיבִין חוּלִין ע"ג הַמְזַבֵּחַ וְכַמְשָׁנָה
דְקַתְּנֵי נִזְרֵק הַדָּם וְהַבְּשָׂר קָנִים יֵאָכֵל וְאִם אֵיתָא הו"ל לְחַדָּשׁ וְלומר וּמְקַטְרִין הָאִיסוּרִין
דְהָא כָּל פְּמָה דְלֹא מְקַטִּיר הַבְּשָׂר אֵינוּ נְאֻכְלָ אֵלָא וְדָאֵי פּינּוֹ דְהַבְּשָׂר נַעֲשֶׂה חוּלִין גָּמוּרִין
אִין צוּרְוֹ לְזֶה פּינּוֹ דְאַיסוּר לְהַעֲלוֹתוֹ: וּמַעֲתָה דְבְּרֵי רש"י ו"ל שְׂכָתָב דְהוּי בְּשָׂרָפָה מְשׁוּם
דְהוּי כְּזָבַח פְּסוּל הוּא מְדוּקְדָק דְלֹא הוּי זָבַח פְּסוּל מִמֶּשׁ אֵלָא פּינּוֹ שְׂיִישׁ בּוֹ צַד קְדוּשָׁה אֲתִי
לְמַטְעֵי בְּשָׂאָר קְדוּשִׁים וְדִלָּא כַּהֲתִי"ט ו"ל בַּפ' הַמְבִיא ע"ש וְדוּק: הַלְכוֹת תְּמִידִין וּמוֹסָפִין
פָּרֵק ג' הֶלְכָה י' וְהַטְּבַת הַנְּרוֹת בְּבוֹקֵר וּבֵין הָעַרְבֵיִים מְצֻנָה עֲשֶׂה וְכַתְּבַּ מָרְוֹ ו"ל מְשַׁמַּע

מדברי רבי הטבה היא הדלקה ולפ"ז יתחייב להדליק המנורה בבוקר ובערב כמ"ש בהטיבו את הנרות וקש"ל מהא דאמרו בפ' התכלת ד"ן ע"א כדקתני ספא ולא את המנורה אלא בשבעה גרותיה בין הערבים ופי' רש"י דאינה קדושה אלא בהדלקת בין הערבים הרי מבואר דאין מצוה בהדלקתה כלל בבוקר וראיתי להר" חומת אנד שיהי' משם הרבנים דדברי רבי הפך פסוק בנביאים ד"ה סי' י"ב דאמר בהדגיא דהדלקת המנורה אינה אלא בערב ולא בבוקר.

אשע"כ נ"ל דרבי' סובר דפי' הטבה פולל ב' ענינים דישון והדלקה ולכך פיון דבבוקר אם נמצא אחד שפכה חוזר ומדליקו הוי נזהג בבוקר ובערב שיהי' עיקר מצותה לדשנה ולהדליקה פולה ואתי שפיר לשון דקאמר מטיבה ואח"כ מדליק' והיגו נמי דקאמר בסמוך הדלקת הנרות הוא הטבתה ונר שלא מתקנו לומר זהו בכלל הטבה שר"ל שלשון הטבה הוא תיקון בין בכיבוי בין בהדלקה ומעתה מ"ש פ"ב דעבודת יום הכפורים בשחרית מטיב את הנרות ובערב מטיב את הנרות ולא זכר שם הדלקה כלל ודאי.

נר' דהכי פוננתו פיון דהוא כולל דישון והדלקה לכך לא זכר הדלקה כלל ושוב ראיתי הדבר מפורש בפיה"מ לרבי' פ"ג ממס' תמיד בדפוס ישן נושן באותיות מרובע משנה ט' וז"ל כבר נתבאר ביומא שהטבת נרות הוא ניקור הנרות והדלקה מה שפכה מהם וחלוף הפתילות ע"כ וששתי ועיין להל"מ ז"ל ודוק: פ"ק ה' הלכה ז' לישתן ועריכהן בחוץ וכו' עיין מ"ש הל"מ ז"ל דלכך מחולק ממנחות משום שמן דבעו כמ"ש התוס' זל יעו"ש והיגו משום דכיון דנקדשו בכלי תו לא אפשר להוציאם בחוץ אמנם להרמב"ם ז"ל דס"ל דלא בעי כלי שרת אלא אחר אפייה כמ"ש בפ"ג מהלכות מעשה הקרבנות לא שייך תירוץ זה ועיין להרב גופיה שם שכתב דרבי' לא ס"ל פתוס' ז"ל דבעו כלי שרת יע"ש.

ולעיקר הקו' נ"ל לתרץ ע"פ מ"ש התוס' בפ' כ"ש דל"ו דה"ט דמאפה תנור לישתן בפנים משום דחיישינן לחימוץ פיון דנגילושות בפושרין ולכך בעי' שתהא הלישה במקום אפייה והנה לטעם זה הוא שנה לכל המנחות אלא דהתוס' שכתבו זה הטעם למאפה תנור דוקא הוא משום דשאר מנחות לא איצטרכו לזה דאזלי לשיטתיהו דבעי' שמן בכלי שרת אף לרבי' ז"ל דס"ל דלא בעי שמן בכלי שרת אמרי' דהיגו טעמא בכל המנחות דבעי לישתן בפנים משום דחיישינן לחימוץ אף גבי לחם הפנים דקרפן צבור הוא לא חיישינן לחימוץ דזריזים טפי מהפהגים וכמ"ש בפ' כ"ש וכ"כ התוספות במנחות דנ"ה ע"א בד"ה כל יע"ש: אף ה' קשה לי דהיכי פס' רבי' לישתן בחוץ ה' בגמ' אוקימנא לה כמ"ד מדת יבש לא נתקדשה וכיון דרבי' פסק בה' פלי המקדש כמ"ד נתקדשה א"כ איך פסק בכאן דלישתן בחוץ וכ"כ התוס' שם במנחות ד' מ"ד נתקדשה לא אפשר דלישת מאפה תנור בחוץ ועוד קשה לס' התוס' דלחם הפנים חשיב ציבור כמנחת העומר: הלכות פסולי המוקדשין פ"ק א' הלכה א' כל הפסולין לעבודה לשחוט לכתחין אפי' וכו' קרשים וכו' משמע מדבריו אפי' נשים כס' התוס' ריש חולין ודלא כה' א"י והביאו ראיה מדאמרו

כל הפסולין משום דבְּעֵי לְאִתּוּי טָמֵא וְלֹא קִאָּמַר מְשׁוּם דְּבְּעֵי לֹאמַר נְשִׁים דְּקִתְּנֵי לִיהּ בְּרִישָׁא ע"ש.

וְרִאִיתִי לְהַר' לְחָם שְׁלֵמָה שֶׁכ' וְאַחַר הַמְּחִיל' רִאָּנִיהּ זֹו וְנֶאֱמַר מִכִּיר דְּאִימָא דְּמִינֵי בְּאִישׁ עוֹמֵד עַל גְּבֵה עַכ"ל הַשְּׁנִיךְ לְעִנְיָנֵנוּ וְנוֹרְאוֹת גְּפִלְאֵתִי אִיךְ יָצְאוּ הַדְּבָרִי מִפִּי קְדוֹשׁ דְּעֵדִינָן הַקוּ' עוֹמֵדֵת הֵא דְּאַחֲרֵי עוֹמְדִים לֹא מְהַנְיָא אֶלְא בְּדִיעְבַּד בְּדִקְתְּנֵי בְּמִתְּנֵי רִישׁ חוֹלִין וְהוּ"ל לֹאמַר נְשִׁים דְּגַם גְּבִי טָמֵא אִם אַחֲרִים רוֹאִין אוֹתָן שְׁחִיטְתוֹ כְּשִׁירָה מְדַקְאָמַר הַש"ס בְּחוֹלִין לִמ"ל וְאַחֲרִים רוֹאִין אוֹתוֹבְכָרִי לִיהּ סְגִי לִיהּ דְּמִשְׁמַע דְּאִם אַחֲרִים רוֹאִין אוֹתוֹ פְּשׁוּט שְׁחִיטְתוֹ כְּשִׁירָה וְא"כ מ"ש דְּכִינּוּן דְּנְשִׁים מִינֵי בְּאִישׁ עוֹמֵד ע"ג טָמֵא מִינֵי בְּהִכִּי וְנ"ל רִאָּנִיהּ בְּרוּרָה דְּנְשִׁים שׁוֹחֲטִין לְכַתְּחִיל' מְדַנְאָמְנִים עַל הַנִּיקוּר שֶׁהוּא אִיסוּר כְּרַת כ"ש דְּנְאָמְנִים עַל אִיסוּר לָאוּ וְכ"כ הַתּוֹס' בְּפִסְחִים ד"ל ע"ב בַּד"ה הַיִּמְנוּהוּ וְכ"כ בְּעִירוּבֵין ד' ל' וְדנ"ט ע"ש: הֶלְכָה ד' כָּל הַזְּבָחִים וְכו' עֵינָן מַה שֶּׁהָק' הֶלְחָם מִשְׁנָה ז"ל אִיךְ פְּסַק כָּאֵן דְּאִם נְשָׂאָר פְּחוֹת מִפְּזִית אִם זָרַק לֹא הוֹרְצָה כִּינּוּן דְּפִסַּק כַּר"י בְּאֲבוּד וְשָׂרוּף בִּי"א מֵהַל' אֵלוּ ע"ש שְׁתַּרְיָן שֶׁהוּא תְּמוּהָ וְנ"ל דְּרַבִּי הִנְקִישָׁה לֹו דְּלִמְסַקְנָא דְּאֲבוּד וְשָׂרוּף לַר"י אִיסוּר בְּדִיעְבַּד א"כ הִכִּי קִתְּנֵי בְּמִתְּנֵי נְטָמָא שְׁיִרְיָהּ אוּ אֲבָדוּ פְּסוּלָה וְהֵתֵם וְדַאי מֵאִי דְּקִתְּנֵי פְּסוּלָה הִינּוּ לְכַתְּחִיל' דְּבִגְטָמָא קִאָּמַר ר"י בְּהַדְּרִיָּא דְּאִם זָרַק וְדַאי הוֹרְצָה וְלֹאמַר דְּלִצְדִּין קִתְּנֵי דְּנְטָמָא פְּיָרְשׁוּ לְכַתְּחִילָהּ וּבְאֲבָדוּ פְּיָרוּשׁוּ דִיעְבַּד זֶה לֹא גִיטָן לִיָּאָמַר לְכָף ס"ל לְרַבִּינוּ דְּהַף תַּנָּא דְּמִתְּנֵי ס"ל לַר"י דְּבִמְנַחֲתוֹ מִיָּדָה אַף בְּאֲבוּד וְשָׂרוּף וְהִינּוּ מְשׁוּם דְּעִיקָר קִרְאִי בְּזִבְחִים הוּא דְּכַתִּיב וְכִמוֹ שֶׁצ"ל כֵּן לְדַעַת הַל"מ ז"ל וְלְכָף תַּנְיָנָהוּ בְּחֻדָּא מִחֻמְתָּא לֹאמַר דְּבְּדִיעְבַּד הוֹרְצוּ אֶבְל בְּזִבְחִים וְדַאי לֹא אֲשַׁמְעִינוּ בְּאֲבוּד וְשָׂרוּף וְאֲדַרְבָּה מְדַנְקֵט ר"י בְּמִלְתֵּיהּ נְטָמָא וְלֹא אֲבוּד וְשָׂרוּף דְּאִם אֲב זָרַק הוֹרְצוּ מְשַׁמַּע דְּבְּאֲבוּד וְשָׂרוּף ס"ל דְּאִם דִיעְבַּד וְכִינּוּן דְּסֵתֵם מִשְׁנָה הִיא פְּסַק רַבִּי כֵּן וְכָל זֶה לְשִׁיטַת הַל"מ ז"ל אֶבְל בְּאֲמַת זֶה אִינוּ אֶלְא דְּבָרֵי גְּבִיאוֹת כִּינּוּן דְּמִנְחֹת גּוֹפִיָּהוּ יָלְפִי לְהוּ מְזִבְחִים א"כ מֵאִי רִאָּה לְחֻלְק לְעִנְיָן דִיעְבַּד וְמַה גַּם דְּלַר"י דַּס"ל אִין הַצִּיץ מְרַצָּה עַל אֲכִילוֹת א"כ ס"ל דְּלְכַתְּחִילָהּ הוּא דְּבְּעֵי תַרְתִּי דָם וּבְשָׂר אֶבְל בְּדִיעְבַּד ס"ל יֵשׁ דָּם אַעפ"י שְׂאִין בְּשָׂר וְלְכָף מִתִּיר אַף בְּאֲבוּד וְשָׂרוּף מ"ש בְּזִבְחִים דְּמוּדָה בְּדִיעְבַּד וּבְשִׁלְמָא לַר"י אֶפְשָׁר מְשׁוּם דַּס"ל דְּהַצִּיץ מְרַצָּה וְכַמ"ש הַתּוֹסְפוֹת וְיוֹצֵא מְשׁוּם דַּס"ל זְרִיקָה מוֹעֵלֵת לְיוֹצֵא וְכַמ"ש הַתּוֹסְפוֹת בְּפִסְחִים דַּל"ד ע"ב יַע"ש וְהַף מִתְּנֵי דְּמִנְחֹת כַּר"י וְכִינּוּן דְּלְדִידִיָּהּ תַּרְנוּןִיָּהוּ שְׁוִין לְדִיעְבַּד לְכָף נִקְט פְּסוּלָה לְתַרְנוּןִיָּהוּ וְיֹוֹתֵר נ"ל לְהַגִּיָּה כָּאֵן נְשָׂאָר פְּחוֹת מִפְּזִית לֹא יִזְרוֹק וְאִם זָרַק הוֹרְצָה וְנֶאֱמַר תְּמִיָּה דַּס"ד לְהַרְבּ לְהַגִּיָּה שָׁם וְלֹא הַגִּיָּה כָּאֵן וְאִין לֹאמַר מְשׁוּם דְּאִמְאִי לֹא עִירְבֹן עִם הַף דִּינָא דְּנִפְסָל וְכו' כִּינּוּן דְּהֵתֵם גְּמִי הוֹרְצָה מְשׁוּם דְּהוּא קִאִי בְּהַף דִּינָא לְעִיל מְנִיָּה וְאֲדַרְבָּא יֵשׁ לְזֶה סִיּוּעַ מְדָלָא קִאָּמַר אֶבְל נִפְסָל וְכו' כִּינּוּן דְּהַדִּין בּוֹ לְהִיפָּךְ וּכְדַרְפּוֹ כֵּן בְּכָל מְקוֹם כַּנ"ל: אַף אֲמַנְם בְּאֲמַת עֵדִינָן לֹא נִתְקַרְרָה דַּעַתִּי בְּזֶה דְּהַרְמָב"ם ז"ל פ' דִּין דְּאוֹרְיִיתָא לֹאמַר דְּלְכַתְּחִילָהּ מְרַצָּה עַל הַעוֹלִין דְּכִינּוּן דְּמְדַרְבְּנָן אִינוּ לֹו לְהַבִּיאוּ אֶלְא דְּלַעַד"ן דְּזֶה מוֹכַרְח לֹאמַר בְּדְּבָרֵינוּ דְּהַרִּי פ' נִפְסָל הַבְּשָׂר אוּ שְׂיָצָא חוּץ לְקַלְעִים אִם זָרַק הוֹרְצָה וְהֵתֵם וְדַאי מְשׁוּם צִיץ וְכַמ"ש בַּפ' כ"ש דַּל"ד דְּבִין לַר"י בִּין לַר"ל דְּפִסְוִלוֹ מְשׁוּם טוֹמְאָה הֵוִי וּמְרַצָּה צִיץ וְכִינּוּן דְּפִסַּק דְּאִין מְרַצָּה עַל אֲכִילוֹת אִפִּי דִיעְבַּד אִיךְ פְּסַק

הך דנפסל בפשר ומהתימה מה שכנ"ה ז"ל דנעלם ממנו זה והיה נ"ל דס"ל לרבי דנדאי אף דיעבד לא מהני ציץ אלא התם דמק' משום דס"ל דלר' יהושע מהני ציץ על אכילות ולכך מק' ומתיר שפיר אבל לפי סוגיא דהכא דס"ל דאין הציץ מרצה אפי' דיעבד והכא משום דלכתחילה הוא דבעינן תרתי אבל בדיעבד לא בעי' תרתי ויש דם אף שאין בשר וכמו שפי' רש"י יע"ש אה"נ ל"ק מהך ברייתא על ר"ל ואין לומר דא"כ אפי' אבוד ושרוף ואמאי נקט ר' יהושע דוקא נטמא דכבר כתב רש"י בסוף הסוגיא משום דאיתיה בעיניה יע"ש אלא דרואה אני דזה לא יתכן בדברי רבי כלל דא"כ אמאי נקט גבי נטמאו כ' משום דהציץ מרצה על הטומאה והו' אמת דמאי דנקט שהציץ מרצה על הטומאה אין ללמוד דהציץ מרצה על אכילות דאפשר דמרצה על העולין ויש פאן חלב קנים אלא שק' דלמ"ל כלל האי טעמא ת"ל משום דביעבד לא בעי' תרתי ובדם לחודיה סגי אלא נדאי משום דס"ל.

דאף דיעבד בעי' תרתי לכה כתב משום ציץ וכו' ובזה ניחא מה שלא הגיה הלח"מ ז"ל גבי נשאר פחות מפזית דאם זרק הורצה וכמו שהגהתי לעיל והיינו דס"ל דביעבד בחדא סגיא דא"כ קשה למ"ל הך טעמא שהציץ מרצה על הטומאה ואפשר לומר דס"ל לרבי דבנפסל בפשר הוי כמו יוצא פיון שאין פיסולו בגופו אלא מחמת דבר אחר דהיינו מחמת הסיח דעתו ממנו ולכך בדיעבד הורצה ונלאו משום ציץ והיינו טעמא דלא כלל רבי דין ניטמא בהדייהו וכמאמר רבי יהושע משום דנטמא פיון דלא מהני אלא ע"י ציץ משום דהוי פיסולו בגופו ולדידן לא מהני גין אפי' דיעבד לכה בנטמא אפי' דיעבד לא הורצה אלא דאפתי הוי דינו של רבינו דלא כחז דלר' יהושע ס"ל דציץ מהני לדיעבד וכ"ש לפי התוס' דמרצה.

אף לכתחילה ולר"י דהוא מאריה דשמעתא דאין הציץ מרצה ס"ל דביעבד מודה לר' יהושע ולא פליג עליה אלא במנחות לענין אבוד ושרוף דמקיל פולי האי וא"כ מנ"ל לרבי לומר דאין הציץ מרצה אפי' דיעבד וצ"ע ועיין בפ"ד מה' ק"פ מ"ש שם ישוב לזה בס"ד יע"ש: והנה בעיקר קושית הל"מ ז"ל שהק' דאמאי בציבור הורצה פיון דאינו מרצה על אכילות אפ"ל דאה"נ דאינו מרצה על אכילות אפי' בציבור אבל על העולין מרצה על הציבור לכ"ע כמ"ש במנחות דט"ו ע"א וא"כ הכא דאף דנטמא בפשר והחלב פולו פיון דמרצה על העולין והוי כמו חלב קנים וזרק לכתחילה ואין לומר דהרמב"ם ז"ל בפ"ד מהלכות ב"מ כתב פל קרבנות ציבור דוחין את השבת ואת הטומאה הרי דכלל פל הקרבנות אפי' דעומר ושתי הלחם דליכא אלא אכילות וא"כ אמאי דוחין את הטומאה פיון דאין הציץ מרצה דזה ל"ק כלל פיון דפסק במנחות כר"י אפי' נאבדו ונשרפו הרי דס"ל דם דבמנחות בדיעבד לא בעי ציץ כלל א"כ גבי ציבור עשאוהו בדיעבד אבל לענין אכילות דאין ציץ מרצה אפי' דיעבד לא הותר בציבור אף לכתחילה אלא דלפ"ז צריך לומר דמירי רבי בלחם הפאים עם הכבשים ולכך פאים בטומאה פיון דיש דם אבל מתני' דקתני ה' דברים פאים בטומאה משמע דשתי הלחם בלא כבשים קאמר ולכך העמידו בגמרא דלא כר"י ודוק: ועוד הק' הרב ז"ל על מ"ש רבי ז"ל דקרבנות ציבור אפי' נטמאו פולן זא"ז הא ס"ל דאין מרצה על אכילות וכו' והוא תמוה דבפ"ד מה' ק"פ

פֶּתַח ז"ל דְּהָא דְּכַתְּבֵי רַבִּי דְּאִין הִצִּיץ מְרַצָּה הוּא לְכַתְּחִילָה אֶבְל בְּדִיעְבַד מְרַצָּה וְא"כ שְׁפִיר
פֶּתַח רַבִּי פֶּאן דְּבְצִיבּוֹר זוֹרֵק לְכַתְּחִילָה וְהוּא כְּפִי הַתּוֹס' מִמֶּשׁ.

וְרֵאִיתִי לְהַשְׁע"ה בַּפ"ד מַה' ב"מ שְׁכ' וְהָרַב חֲזַר בּוֹ אֶלָּא הַדְּבָר הַקְּשָׁה הוּא דַּא"כ מֵאֵי
דְּקָאָמַר שְׁם דְּמְרַצָּה עַל דְּבָרִים הַקְּרִיבוּן לְכַתְּחִילָה הָגוּי א"כ הֵיכִי פֶּתַח פֶּאן דְּנִטְמָאוּ וְכוּ'
ע"ש וְלַע"ד נִרְאָה לּוֹמַר דְּמֵאֵי דְּכַתְּבֵי רַבִּי שְׁם דְּמְרַצָּה עַל טְוִמְאָת הַקְּרִיבִין הוּא מְדַאֲוֵרֵיִתָּא
דְּהָא אֶקְרָא קָאֵי וְא"כ מֵאֵי דְּכַתְּבֵי וְאִין הִצִּיץ מְרַצָּה עַל הַנְּאָכְלִין הוּא נְמִי מְדַאֲוֵרֵיִתָּא אֶלָּא
דְּבָזָה דְּוָקָא לְכַתְּחִילָה אֶבְל בְּדִיעְבַד מְרַצָּה וְכַמ"ש בַּה"ל ק"פ אֶמְנָם בְּכָאן הַנְּקִשָּׁה לּוֹ שְׁפִיר
דְּבִשְׁלָמָא לְדַעַת הַתּוֹס' פִּינּוֹן דַּס"ל דְּצִיץ מְרַצָּה עַל אֶכִּילוֹת מְדַאֲוֵרֵיִתָּא אֶלָּא מְדַרְבְּנּוֹ הוּא
דְּגִנְרוֹ לְכַתְּחִילָה גְּבִי צִיבּוֹר אֻקְמוּהָ אֲדַאֲוֵרֵיִתָּא אַף לְרַבִּי דַּס"ל דְּלְכַתְּחִילָה אִין הִצִּיץ
מְרַצָּה דַּאֲוֵרֵיִתָּא אִיף בְּצִיבּוֹר זוֹרֵק לְכַתְּחִילָה וְמַה גַּם דְּלִשׁוֹן רַבִּי ז"ל שְׁכַתְּבֵי אֶלָּא א"כ
הֵיִתָּה הַטְּוִמְאָה הַדְּחוּיָה הוּא בְּצִיבּוֹר שְׁהִצִּיץ וְכוּ' מִשְׁמַע דְּלָא קָאֵי אַחִילּוּק דְּאִין הִצִּיץ
מְרַצָּה עַל הַנְּאָכְלִין וְס"ל דְּאִין מְרַצָּה אַף עַל קְרִיבִין צִיבּוֹר וְלִכְפּוֹ תִּיגְרִץ שְׁפִיר דַּמ"ש אֶלָּא
א"כ וְכוּ' הוּא קָאֵי נְמִי אַתְּרֵי דִּינִים וְכוּ' וְזֵהוּ שְׁדַקְדַּק הָרַב לּוֹמַר דְּקְרִיבִין צִיבּוֹר הִצִּיץ מְרַצָּה
עָלָיו וְאֵעִיף"י שְׁאִין מְרַצָּה עַל קְרִיבִין יַחֲדָא וְלִכְאֹרְהָ לֵּלָא צְוִרְךָ פִּינּוֹן דַּאֲף לְדַעַת הַתּוֹס' נְמִי
הֵכִי הוּא אֶלָּא וְדַאֵי מִשׁוּם דְּלְרַבִּי הָא דְּאִין הִצִּיץ מְרַצָּה הוּא דַּאֲוֵרֵיִתָּא וְאֵפ"ה מְרַצָּה עַל
הִצִּיבּוֹר וְכֵן מִשְׁמַע מִמַּה שְׁהִקְשָׁה אַח"כ לר"י דַּס"ל דְּאִין הִצִּיץ מְרַצָּה דַּאֲוֵרֵיִתָּא יַע"ש
אֶלָּא שְׁקִשָּׁה לְזָה דַּמְנ"ל לְרַבִּי דִּישׁ חֲלוּק בֵּין עוֹלִין לְאֶכִּילוֹת עַד שְׁיֵאֵמ' דְּקָרָא לָא קָאֵי
אֶלָּא עַל דְּבָרִים הַקְּרִיבִים דְּלְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְדַאֵי לָא מְצִינּוּ שְׁיֵישׁ לּוֹ חִילּוּק בְּזָה וְאֵפ"ה לְזָה
דְּרַבִּי ס"ל דְּלַר"י דְּקָאָמַר אִין הִצִּיץ מְרַצָּה עַל אֶכִּילוֹת א"כ בְּמֵאֵי מוֹקְמִי לִיהֵ רִצְוִי צִיץ
דַּאֵי אֵפ"ה לְבָדָם דְּהַעִיד ר"י וְ' קְמַצָּה עַל מִשְׁקָה בֵּית טְבַחֲתָא דְּכֵן וְכַדְאָמַר ר"פ בַּפ"ק
דְּפִסְחִים דְּהַלְכְּתָא גְּמִירֵי לָהּ וְעֵינֵן לְהַלַּח"מ בְּסוּמָף וְלִכְפּוֹ כ' דְּמוֹקְמִי לִיהֵ עַל הָעוֹלִין וְהִינְנוּ
טַעְמָא דְּגִרְסֵי בַּגְמ' בַּפ' פִּיצַד צוֹלִין ד' ע"ח גְּבִי ר"י בְּשְׁלָמָא זְבַחִים אִיכָּא עוֹלִין וְכַמוֹ שְׁפִי'
רַש"י ז"ל א"כ מִשׁוּם דְּתַנְיָא בַּת"כ וְנִרְצָה לּוֹ לְכַפֵּר בְּדָם וְכוּ' ת"ל וְנִשְׂא אַהֲרֹן אֶת עוֹן
וְכוּ' וְהוּא בְּדָם וְכוּ' מִנֵּן לְרַבּוֹת כָּל הָעוֹלִין וְכוּ' ת"ל לְכָל מִתְּנֹת קַדְשָׁתָם אֶלְמָא מִשְׁמַע
דַּכ"ע מוֹדוֹ בְּעוֹלִין וְכ"כ רַש"י ז"ל בַּפ' הַקּוּמִץ דַּכ"ה ע"ב וְא"כ מַעֲתָה מ"ש ר"י אִינוּ
זוֹרֵק אֶת הַדָּם הוּא מְדַרְבְּנּוֹ.

וְאוּלָּם רֵאִיתִי לְהַתּוֹס' שְׁם שְׁכַתְּבוּ וְלֵא דַּק בְּקוֹנְטְרִיס דַּבַּפ' פִּיצַד צוֹלִין אֲשַׁכְּחוּ פְּלֹגְתָא
וְכוּ' וְלִכְאֹרְהָ לַק"מ דְּהַתָּם מְדַרְבְּנּוֹ הוּא דְּקָאָמַר. וְנִרְאָה לִישָׁב דַּעַת הַתּוֹס' בְּזָה מִשׁוּם
דְּהַתָּם ס"ד דְּהַש"ס דְּהַף בְּרִיִּיתָא הִיא מְדַרְבְּנּוֹ מְדַאֲוֵרֵיִתָּא כַּר"י דְּלָא קָנִיס בֵּין שׁוּגְג לְמִזִּיד
וְהִינְנוּ דְּלָא מְשַׁנֵּי כְּדִמְשַׁנֵּי הַש"ס בִּיבְמוֹת אַהֲרֹן קוּשְׁיָא דְּבְרִיִּיתוֹת הָא דְּרַבְּנּוֹ וְהָא דַּאֲוֵרֵיִתָּא
וְכִינּוֹן דְּמְדַרְבְּנּוֹ הִיא אֲמֵאֵי לָא תִּיקְשִׁי נְמִי מַחְלָב דְּהוּא עוֹלִין אַף דַּעַת רַש"י הִיא פִּינּוֹן
דְּמְדַאֲוֵרֵיִתָּא כ"ע מוֹדוֹ בְּעוֹלִין אֲפִש' דַּאֲף לר"י ס"ל דְּלָא קָנְסוּ רַבְּנּוֹ וְלֵא ס"ל כַּר' יְהוֹשֻׁעַ
בְּהָא וְלִכְפּוֹ לָא הִק' אֶלָּא מְאֶכִּילוֹת דַּס"ל דְּאִין הִצִּיץ מְרַצָּה דַּאֲוֵרֵיִתָּא אַף אֶמְנָם לְשִׁיטַת
רַש"י ז"ל דַּאֲף דְּשַׁמְעִי לִיהֵ לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מְהַף בְּרִיִּיתָא דְּכָל הֵיכָא דְּהַחְלָב אוּ הַבְּשָׂר קָנִיס
זוֹרֵק אֶת הַדָּם אֶבְל נִטְמָאוּ ב' לָא וּמִנְיָה מְדִיִּיק הַש"ס בַּפ' פִּיצַד צוֹלִין דַּס"ל דְּאִין מְרַצָּה
עַל הָעוֹלִין וְלֵא עַל הָאֶכִּילוֹת נ"ל דְּלָאוּ בַּחְדָּא מַחְתָּא נִינְהוּ אֶלָּא הָא דַּאֲוֵרֵיִתָּא דְּהִינְנוּ

אַכילות וכדקס"ד מעיקרא דס"ל כר"י ועל העולין הוא מדרבנן ולהכי פ"י במסקנא פאן
בציבור משום דהותרה והיגו משום דבתר דת"י ל"ו דקסבר ר"י הציץ מרצה על אכילות.
והק' לו מהו ברייתא דאין הציץ מרצה קאמר אלא לעולם וכו' דמשמע דעקר ליה הו
ת"י דס"ל הציץ מרצה ולכך פירש משום דהותרה בציבור לא כן דעת התוס' שפי' דלפי
האמת נמי ס"ל.

דהציץ מרצה על אכילות נמי והתם מדרבנן הוא דאסור לכתחלה והשתא תרנוניהו עולין
ואכילות פחדא אינון ולכך קאמר נמי ל"ק פאן ביחיד פאן בציבור לומר דעקר ליה הו
סברא דהנה מהו סבר ברייתא למידחי ליה דסבר ר' יהושע דאין הציץ מרצה אלא
דהציץ מרצה והתם מדרבנן קאמר ולכך בציבור זורק לכתחלה: אף באמת עדיין לא
נתנישבה דעתי דכיון דס"ד דהש"ס דהו דקאמר ר' יהושע גבי עולין הוא מדרבנן א"כ
מאי דחי ליה הש"ס דס"ל לר' יהושע דאין הציץ מרצה על אכילות מהו ברייתא ולדחוק
לומר דלאו בחדא מחתא אדרבה דכיון דחדא מנייהו דרבנן כ"כ ליהוי אידך גם המתירן
איך הודה לו בזה ועקר ליה הו תירוץ ואפ"ש להעמיס זה בכוננת התוס' דמנחות דכתבו
דבפ' כ"צ אשכחן פלוגתא והיגו לס' רש"י גופיה דס"ל דאף במסקנ' כמי ס"ל לר' יהושע
דאין הציץ מרצה על אכילות דאוריית' א"כ דומיא דידיה בעולין הוא דאורייתא דאל"כ
מאי מק' הש"ס וא"כ הוי פלוגתא ולאו כ"ע: והנה נראה לנישב שיטת רש"י ז"ל דזהו
פוננת המתירן דר' יהושע ס"ל דלא מהני ציץ הלא בדיעבד ולכך קאמר דאם זרק הורצה
אבל לכתחלה לא יזרוק והו תרנוניהו עולין ואכילות שוין בדינייהו ומתני' דקאמרה
פאין לכתחלה משום דהותרה בציבור וכן פתב רש"י בפ' ב"ש דל"ד ע"ב דלר' יהושע
לא מהני רצוי ציץ אלא בדיעבד והכי נמי דייק מתני' דפ' הקנמן דכ"ה דקתני גיטמא
הקנמן והקריבו הציץ מרצה משמע דנקא דהקריבו והא דאמרי' במנחות ומיתי לה
בפ"ק דיומא הנה עומד ומקריב מנחת העומר ונטמאת אומרין לו הוי פיקח ושתוק שאני
התם פיון דלית להו מנחה אחרת ולא אפ' בדיעבד דמי אלא דעדיין ק' דא"כ מאי מק'
הש"ס בפ' כ"צ והא מתני' פאין קתני דמשמע לכתחלה ומאי קושניא דכיון דהכא לא אפ'
דהפגנים וכ"ש טמאים הוי בדיעבד דאין לומר דמתני' סתמא קתני דאף שנטמא הקרבן
דאפשר להו באחרת ואפי"ה קתני דבאים בטומאה דזה אינו דא"כ אף למסקנא דס"ל
דהותרה בציבור עדיין תיקשי דהא איפא למ"ד בפ"ק דיומא דאף למ"ד הותרה מודה
היכא דאיכא שריים לאכילה ואמאי קתני מביאין ואין נאכלין אלא ודאי מיגרי בדלא
אפשר באחריתי ועוד דהרי פתב רש"י בפ"ק דפסחים ד"ו ע"ב גבי הא דקתני על מה
הציץ מרצה על הבשר קאמר דלרבי יהושע אצטריף דקאמר אם אין בשר אין דם ה"מ
יוצא וכו' אבל גיטמא וכו' הציץ מרצה להתיר דם בזריקה דדבריו ברורים להמבין דהציץ
מרצה אף לכתחלה גם מאי דקאמר ה"מ יוצא וכו' ואי דיעבד הרי שמעי' לר' יהושע
דקאמר נפסל הבשר או שיצא אם זרק הורצה אלא ודאי התם לכתחלה קאמר
ומדאורייתא אף לכתחלה הציץ מרצה וזורק וכמו שהעמידו הו ברייתא ביבמות יע"ש
והכא דקאמר ר' יהושע אבל נטמאו ב' לא הוא מדרבנן וס"ל פשיטת התוס' דהכא מעתה
מאי דקאמר רש"י בפ' כ"ש דקסבר ר' יהושע דרצוי ציץ בדיעבד הוא מדרבנן גם הו

מתני' דמנחות דקתני נטמא והקריבו אפשר אנב סיפא דקתני יצא והקריבו לא הורצה וכו' או אפשר מדרבנן גזרו אף על הקומץ או הדם דאין מרצה אלא דייעבד ועיין מ"ש עוד רש"י ז"ל בגיטין דנ"ד בד"ה במזיד יע"ש ועיין עוד בפ"ק דפסחים בד"ה שהותרה ועיין בפ"ק דזבחים דכ"ג ע"ב ד"ה הא וצ"ע ועוד דהתם קאמר דמשלחין משום ציץ יע"ש: אמר מעתה פיון דמבואר דאף בעולין נמי מחלוקת וכמו שקתבו התוס' ז"ל צ"ל דרבי' פסק כר"י דמדקאמר אין הציץ מרצה על אכילות משמע דבעולין מרצה וכמ"ש אף מדרבנן מודה ר"י דדוקא בדיעבד הוא דמהני אלא דבזוה פסק כר' יהושוע דלדידה שפיר איכא למימר דמחלק בין יחיד לצבור משא"כ לר"י וכמ"ש: הל"מ ז"ל: פ"ק ד' דין ט"ו וכל אשם שניתק לרעהיה וכו' הק' בס' ל"מ דבגמרא לא אמרו זה אלא למאי דס"ד דלא בעי עקירה אבל לא אמרו זה הטעם כדי שלא יקרב לכתחילה ולכך פתב דגריס רבי' כמ"ש התוס' דמנחות ולע"ד הוא תמוה דאדרבה הו' גירסא קשה לרבי' יותר וכמ"ש הוא גופיה בסוף דבריו ולא ידעתי מה הוק' לו לפי גירסתנו דהא אמרי' בגמ' ומנא תימרא והביא ראיה מהא דקתני ימפר ואיהו גופיה לא קריב משום גזרה דלאחר כפירה וכו' הרי טעם זה אמור אף דניתק לרעהיה אין מקריבין אותו לכתחילה משום גזרה וזה הוא מוכרח דהא קאמר וישחטו לעולה פשר והא קאמר דימכר ואיהו גופיה לא קריב אלא ודאי דהתם לכתחילה ומשום הו' גזרה דלפני כפירה אמנם לפי דברי רש"י דמפרש דראיה שהביא הגמ' הוא מר"י ולא מת"ק משום דלת"ק איכא למימר פיון דאינו קריב אלא לגדבה ואינו סומך עליו לא יקריבו לכתחילה לחובתו וסומך עליו ואף דאינו סומך גזרה שמה יסמוך אף לר"י דס"ל דהוא קריב לחובתו וסומך עליו אמאי איהו גופיה לא קריב וצ"ל גזרה דלפני כפירה וכו' וא"כ לדעת רבי' דפסק כת"ק אמאי פתב זה הטעם דהא הו' טעמא לא אמרי' לת"ק אלא אי אמרי' לא בעי עקירה זהו נ"ל בכוננת הל"מ ז"ל ואולם אין זה מן התקנה על רבינו דכיון דאיכא טעמא מפורש בדע' ר"י שפיר אמרי' ליה אף לת"ק פיון דאינו מפורש: עוד הק' הל"מ ז"ל דאיך פסק רבינו דבעי עקירה דהא כגמ' לא קאי הו' תי' דהא קאמר מדי הוא טעמא אלא לרב יע"ש ולעד"ן לומר דמשמע ליה לתלמודא דרב חייא בר גמדיא ורב לא פליגי בתרתי אלא בחדא דרב ס"ל דבעי עקירה ור"ח ס"ל דלא בעי עקירה אבל כ"ע מודו דב"ח אין נדחין ולכך מק' מדי הוא טעמא שא לרב הוא משום דמדקאמר אלא משמע דבא לתרץ אף לדעת רב ובאמת אף דלא בא לתרץ כ"א על ר"ח שפיר מקשה וכמ"ש ולפי המסקנא דמסיק הו' מתני' כר"א לא אתינא פהלכתא דהא ק"ל כר"י וכמ"ש פט"ו מה' אלו וסתם מתני' דפ' תמיד נשחט הכי משמע דקאמר לשמו פטור וגם ר"ח הכי ס"ל אלא דקאמר מהו מתני' איכא למידחי והכא קאמר בהש"ס דאף מהו ברייתא איכא למידחי כר"א וכיון דקי"ל כר"י שפיר אתינא כפשטא ולא דחי לה מהלכה וסמכינן אהו' שנוינא דסתמא דהש"ס ועוד דרבי' ס"ל כסתם סוגינא דיומא דף ס"ג ע"א דבעי עקירה יעו"ש: פ"ק ה' הלכה י"א אפ' אמר אלו דמי חטאתי ואלו דמי עולתי יש לו לערב המעות וכו' וק' בגמ' הק' על מימרא שר"ח דאמר אין הקינין מתפרשין אלא בלקיחה או בעשיית כהן מהו בריית' דקתני מוסיף על חטאתו ואין מוסיף על עולתו משום דהוקבע לעולה אף בלא לקיחה ומשני דהוקבעו

בשעת הפרשת המעות דאמר אלו לחטאתי ואלו לעולתי דהוי בשעת לקיחה ור"ח איירי דהפריש המעות סתם ואח"כ פי' אלו לחטאתי ואלו לעולתי ומדברי רבי דכתב אפי' אמר לו לחטאתי וכו' הוא קאי אשעת הפרשת המעות וא"ה קאמר דלא הוי קביעות הוא הפך הגמ' ונ"ל דרבי' מפרש דאחר דאיצטריך לומר לר' חגא להגיה הברייתא ואח"כ ליקח תו לא איצטריך לדחיקה נפשין לר"ח לחדש שעת הפרשה בשעת לקיחה: פ'ק ז' הלכה י"ב נודע לו שאינו חייבת מאחר שנמלקה הרי זה תקבר דקדק לומר אחר שנמלקה לאפוקי אם יודע לה קודם מליקה תצא לחולין פן מבואר בכריתות דכו"ו ע"ב בברייתא דקתני אם עד שלא נמלקה יודע לה שלא ילדה תצא לחולין אף בפיה"מ כתב וז"ל וכל זמן שיודע לה שלא ילדה הרי זה אסורה בהנאה ולפיכך אמרו הרי זה תקבר והוא הפך הברייתא דקתני תצא לחולין ואין לומר דס"ל לרבי' ז"ל דהך ברייתא כר"מ דס"ל גבי אשם תלוי אם נודע שלא חטא קודם שחיטה תרעה בעדר דהוי חולין גמורים אף לדין דקי"ל כרבנן משום דגמר ומקדיש לפיכך תיקבר דא"כ הו"ל להש"ס להקשות אמתני' ולשנויי אתיא כר"מ אלא משום דשאני התם דכינן דאשם בא על חטא ומתירא מס' החטא לכה גמר בלבו ומקדיש ליה אבל הכא דאינו בא על חטא אלא לאשתרוי באכילת קדשים אינו חרד בלבה להקדיש קדושה גמורה וצ"ל דהא דקאמרי' וכל זמן שנודע לה שלא ילדה קאי ארישא דקאמר וכ"ז שנודע לה אחר מליקה לכה אמר הכא וכ"ז שנודע לה שלא ילדה בהך גוונא דרישא שהוא אחר מליקה א"כ דלמה לא הזכירו בהדיא אם עד שלא נמלקה נודע שלא ילדה תצא לחולין כמבואר בברייתא ודוק: פ'ק י"ח הלכה ה' וכן קדשים וכו' עיין להר"מ"ל זל בפ"ד מה' בכורות שהק' על רבי' מנין לו לחלק בין קדשים לבכור שפסק בפ"ב דבכורות דאינו אלא קנסא ע"ש שהניחה בקושטיא ואני תמהתי על תמיהתו דכן הוא סברת אחרים בספרי כמ"ש התוס' בבכורו' דל"ד והרב ז"ל הביא שם דבריה' והא דניידי אחרים מבכור ואוקמוה בפסולי המוק' משום דכינן דאם נפל מום מאליו מותר אין זה מתועב משא"כ בפה"מ דאף דנפל מום מאליו צריך פדיון א"כ דמי לבשר בחלב דאם נפל מאליו אסור וכנראה שלא ראו דבריהם בריש תמורה ובפ' כ"ה דקט"ו והכי נמי פוננת דבריהם בבכורות במ"ש ואין לאסור שחיטה על אותו מום כמו בשאר בחלב שיש לחלק וכו' ר"ל ואין לאסור שחיטה על אותו מום הוא מוסב על הבכור דהיינו דלא כר"א וכתבו שיש לחלק וסמכו על מ"ש בתמורה וחולין גם אני תמיה דמשנה שלימה בתמורה דנ"ה דמחלק בין בכור לקדשים ע"ש: וראיתי להר"מ"א ז"ל שהקשה בזה הלשון של רבי' ז"ל במה שכ' עד שיולד להם מום אחר ויאכלו במומן דמנין לו זה פנין דנאסר כפר מלא תאכל וכו' ולא ידעתי דאמאי לא הק' על ר"א דס"ל בספרי דאסור לאוכלו מלא תאכל והתיר במום אחר ואינו אסור מן התורה פנין דכבר נאסר דהא לא קניס אלא לעולם כדמשמע מלישנא דהש"ס דקאמר ומי קניס לעולם וה"נ גבי נגעים דמתיר בנגע אחר והיינו טעמא דכינן דנפל מאליו הך מום דנעשה בידיים לא חשיב כלל והוי פתם ולא אסרו לאוכלו אלא על מום שנעשה בעבירה: והרב בני יעקב ז"ל תירץ דמירי בזה"ז וכן ראיתי להרב ח"ו ז"ל ואני תמיה דבהדיא רבי' פסק בפ"א מהלכות איסורי מזבח דמטיל מום בזה"ז עובר בלא תעשה יע"ש: וראיתי להר" ספרי

דְּבִי רַב דְּרִי"ז שְׁפָתַי לְחַלֵּק בֵּין פְּסוּלֵי הַמְּוֹקְדָּשִׁין לְבָכוֹר דְּפַה"מ פִּינּוּן דְּקְדוּשִׁים וְעוֹמְדִים
עַד שְׁיִפְדֶּה הָרִי הוּא מְתוּעֵב לֹא כֵן בְּבָכוֹר דְּכִינּוּן שְׁהוּטֵל בּוּ מוּם מוֹתֵר לְאַוְכְלוּ בְּלֹא פְדִיּוֹן
וּמִפְּחַזָּה פְּתַב דְּאַף הוּטֵל בּוּ מוּם וְדָבָר ה' בְּפִיָּהּוּ אָמַת שְׁפָן כ' רִשְׁ"י ז"ל בַּפ' כ"ה דְּאַף
דְּנִתְבַּשְׁל ע"י קָטָן אוֹ ע"י גוֹי הָגוֹי מְתוּעֵב אָמְנָם דְּוִקָא הָתָם דְּאִין הִתֵּר לְאַיִסוּרוֹ וּלְכַד
הָגוֹי מְתוּעֵב אָבֵל הֵקָא דָּאֵם נָפֵל בּוּ מוּם ע"י גוֹי בְּנֹדָאֵי יָכוֹל לְשִׁהוּתוֹ עַל אוֹתוֹ מוּם דְּוִקָא
אָסְרָה תוֹרָה שְׁלֹא תֵּן בּוּ מוּם וְאֵן הָכִי נָמִי אִם תֵּן בּוּ מוּם מוֹתֵר לְפְדוּתוֹ ע"י אוֹתוֹ מוּם
אֵעִפ"י שְׁלֹקָה וְכִמוֹ כֵן פְּתַב בַּפ"א מַה"ל א"מ הַמְּקַדִּישׁ ב"מ לְמַזְבֵּחַ אֵעִפ"י שְׁלֹקָה פּוֹדֶה
אוֹתוֹ וּמַעֲתָה מ"ש שֵׁם וְה"ה בְּשִׁאֵר שְׁנַפֵּל בְּהֵם מוּם לְאוֹ דְּיוֹקָא שְׁנַפֵּל מֵעֲצָמוֹ אֶלָּא אִפִּי
ע"י אָדָם דְּוִמְיָא דְּמַקְדִּישׁ בַּעַל מוּם דְּהִגַּע עֲצָמָה אִם הוּטֵל בּוּ מוּם קְבוּעַ יְמִית דָּאֵם יִשְׁקָה
עַד שְׁיִפְּוֹל בּוּ מוּם אַחַר יְבֹאוּ לִידֵי תַקְלָה לְגִיזָה וְעַבּוּדָה וְעוֹד מ"ש מְבָכוֹר דָּאֵם צָרַם גוֹי
מוֹתֵר דְּהוּי כְּמוֹ שְׁנַפֵּל מֵאֵלִיּוֹ פִינּוּן דְּשְׁלֹא מְדַעְתּוֹ וּמ"ש לְחַל' מְשׁוּם דְּצָרִיף פְּדִינָהּ וּלְכַד
אָסְרָה תוֹרָה אִפִּי ע"י גוֹי אִינּוּ נוֹחַ לִי דְּבִשְׁלֵמָא אִם הוּא אִיִּסוּר דְּרַבְּנָן שְׁיִיף לְחַל' דְּרַבְּנָן
הִתְמִירוּ בְּזָה יוֹתֵר וְעוֹד דְּסִיִּים הָכִי עַד שְׁנוּלַד בּוּ מוּם אַחַר וַיֵּאָכְלוּ בְּמוֹמָן וּמְוֹכָרַח דְּאַיִרִי
אַחַר פְּדִיּוֹן פְּדִינּוֹ וְא"כ רִשְׁא נָמִי דְּקֶאֱמַר אִם אָכְלוּ לוֹקָה מְיִירִי לְאַחַר פְּדִיּוֹן וְכֵן רִאִיתִי
מִי שֶׁהָק' לַמ"ל לְרַבִּי לֹאמֵר שְׁהוּטֵל מוּם בְּקַדְשִׁים דְּמִשְׁמַע דְּהִלְכָה אִפִּי נָפֵל מֵאֵלִיּוֹ לוֹקָה
כַּמ"ש רַבִּי פ"א מַה"ל א"מ דִּין י' אֶלָּא וְדָאֵי דְּמְיִירִי הֵקָא אִפִּי אַחַר פְּדִיּוֹן וְלַעֲד"ן דְּלִיתָא
דְּהִיכִי שְׁיִיף לֹאמֵר אַחַר פְּדִיּוֹן לוֹקָה פִּינּוּן דְּהוּא חוֹלִין גְּמוּרִים וּגְדוּלָה מְזָה מְצָאֵתִי בְּבָכוֹרוֹת
דַּל"ד דְּקֶאֱמַר ר"ע אִיִּצְטְרִיף הָאֵי תָמִים לְאַפּוֹקִי פַה"מ לְאַחַר פְּדִיּוֹן סַד"א פִּינּוּן דְּאַסוּר
בְּגִיזָה וְעַבּוּדָה אָסוּר לִיתָן בּוּ מוּם קַמ"ל וְלְרַבְּנָן לֹא צָרִיף קָרָא לְהָכִי פִינּוּן דְּהוּא חוֹלִין
בְּנֹדָאֵי מוֹתֵר לִיתָן בּוּ מוּם וְא"כ הִיכִי שְׁיִיף לֹאמֵר דְּאַף לְאַחַר פְּדִיּוֹן אָסוּר לְאַוְכְלוּ וּמַה
שְׁהִבִיא רִאִיָּה מַפ"א דַּא"מ אִינּוּ לְלִקוֹת קֶאֱמַר אֶלָּא קֶאֱי דְּצָרִיף לְפְדוּתוֹ קְדָשִׁים שְׁנַפְּסוּ
בְּמוּם מְקָרָא דְּבַכָּל אֲשֶׁר תֵּאֲוָה נִפְשָׁה וְכוּ' וְכִינּוּן דְּבִינּוּ לְפְדוּתוֹ מַה חֵי יֵשׁ בֵּין קְדָשִׁים
לְבָכוֹר דְּפְדִיּוֹן אִינּוּ מַעֲלָה וּמוֹרִיד וְעִינּוּן לַה"מ לַבַּפ"ד דְּבָכוֹרוֹת יַע"ש: הִלְכָה ט' שְׁהָרִי
נִיתוּק לַעֲשֶׂה וְכוּ' עִינּוּן לְמָרָן ז"ל וְהַמ"ל ז"ל שְׁהָאֵרִיכוּ עִינּוּן מ"ש וְלַעֲד"ן ע"פ דְּאַמְרִי
בְּמִפּוֹת דִּי"ו גְּבִי פְּלוּגְתָא דְּר"י וְר"ל קֶאֱמַר תְּרַנּוּיָהּוּ אֶלְיָבָא דְּר"י וְכוּ' ר"י דְּיִיק טַעֲמָא דְּבָא
הַפְּתוּב הָא לֹא בָּא הַפְּתוּב לוֹקָה אֶלְמָא הַתְּרָאָת ס' שְׁמָה הַתְּרָאָה וְלְכַאֲרָה ק' לְמָה לֹא
הַכְּרִיט זָה מַר' יַעֲקֹב דְּנָתַן טַעַם מִפְּנֵי שְׁאִין בּוּ מַעֲשֶׂה וְלֹא מְשׁוּם הַתְּרָאָת סַפ' מִשְׁמַע
דְּשְׁמָה הַתְּרָאָה י"ל דְּאַינּוּ הַכְּרַח כְּלָל דְּאַיִבָּא לְמִימַר חֲדָא מְנִיָּהּוּ נְקֻט וּלְכַד הַנְּצָרָה לֹאמֵר
מְדַאִיִּצְטְרִיף קָרָא לְנִתּוּקִי לְלֹא וְאִי הַתְּרָאָת ס' לֹא שְׁמָה הַתְּרָאָה לַמ"ל לְקָרָא לְנִתּוּקִי
דְּבָלָאוּ הָכִי אִינּוּ לוֹקָה וּלְכַד רַבִּי ז"ל דְּפָסַק הַתְּרָאָת ס' שְׁמָה הַתְּרָאָה לְכַד בְּחַר בְּזָה הַטַּעַם
דְּמִמְנַו יָצָא לוֹ הַדִּין וְעִינּוּן בְּפִי"ו מַהֲלָכוֹת סְנֵהֲדִין וְדוּק: הִלְכָה י' וְהִיכֵן הַזְּהִיר הַפְּתוּב עַל
הַפִּיגוּל וְכוּ' לֹא יֹאכַל וְכוּ' אַע"ג דְּכַתִּיב לֹא בְּנוֹתֵר וְלִפְנֵי פִיגוּל מַג"ש דְּאַי מְקָרָא דְּהִבִיא
רַבִּינוּ לֹא שְׁמַעִי מְלָקוֹת מְנִיָּהּ דְּהִנֵּה לֹא שְׁבַכְלִלוֹת כַּמ"ש הַתּוֹס' בְּפָסְתִים דְּנ"ד מ"מ
אַיִצְטְרִיף לְהִבִיא מְקָרָא זָה לֹאמֵר שְׁמַצְטְרִפִין פִּיגוּל וְנוֹתֵר וְהִנֵּה מִפְּשֵׁט דְּבָרֵי רַבִּי נִרְאָה
דְּמַצְטְרִפִין אַף לְקָרְבָן דְּמַצְטְרִפִין לְכַרְתַּת וְהָכִי פְּשֵׁט דְּבָרֵי רַב יְהוּדָא בְּגַמְרָא דְּהַעֲמִיד
הַמְּשַׁנָּה דְּאַמַר פִּיגוּל וְנוֹתֵר אִין מַצְטְרִפִין הוּא לְטוּמְאָה אָבֵל לְאַכִּילָה מַצְטְרִפִין הוּא כּוֹלֵל

בין למלקות בין לכרת דאי לא מי הכריחו לומר דמתני' לטומאה ולא העמידה לכרת וכבר כתב רבי' בה' שגגות כל שמצטרף למלקו מצטרף נמי לכרתו מעת' מאי דקתני מתני' מב' מינין פטור הוא שני מינין ממש דהיינו חלב ודם וכן מצאתי מפורש בדברי רבי' פ"ו מה' שגגות דין ז אכל חצי זית חלב וחצי זטית דם אין מצטרפין ע"ש הוא לאפוקי פיגול ונותר דמצטרפי ודלא כהתוס' דכ' דשני מינין פטור דמתני' היא קאי על פיגול ונותר נמי ולכך אצריכו לומר דמצטרפי הוא למלקות דפשטה דשני מגין הוא מינין ממש כמ"ש הם עצמם די"ב ע"ב ד"ה מקלל יע"ש ועוד מנ"ל לרבנן לחלק בין מלקות לקרבן ועוד נ"ל הכרח לדעת רבי' מהא דמק' הגמ' דע"א לר"מ דס"ל באיסורי נזיר היתר מצטרפי למ"ל מכל אשר יעשה מגפן הינו ללמד על איסורי נזיר שמצטרפין השתא היתר מצטרף איסור מבפניו ומשני איצטריך לזה אח"ז ע"ש והשתא לרבנן נמי דס"ל היתר מצטרף בקדשים היכי קתני מתני' שני מינין פטור והא כל דכן אלא ודאי פי קתני שני מינין פטור איירי בחולין כגון חלב ודם אכל פיגול ונותר בכלל מין אחד הם והכי כתב רש"י ו"ל שם דמ"ה בד"ה ה"כ אי חצי זית פיגול וחצי זית היתר נגמור מיניה דחייב וא"כ אהני קרא דכל בקדש פסול דאף בזה אח"ז מצטרפין: אמנם לדעת הרוס' נ"ל ליישב פיון דקרא דחטאת דילפינו מיניה היתר מצטרף לאיסור לא מיירי אלא באיסור מלקות דוכל זר לא יאכל קודש א"כ לא ילפי מיניה לשאר קדשים אלא לענין מלקות ואהכי אהני כל בקדש פסול לחייב מלקות אף זא"ז ורש"י פי' דאם אכל חצי זית פיגול וחצי זית היתר דמצטרפין היינו לחיוב מלקות ובהכי אתנח קושנין דמנ"ל לרבי' לחלק פיון דלא גילה קרא דמצטרפין כי אם בלאו הוה דלא לוסוף וכן מצאתי חב"ר לס' רבינו ז"ל הרב הגיליון ונהביאו רש"י ו"ל בפ' אמרו לו די"ג שכ' ונ"ל אלא בכזית אחת וכו' דאין הקטרה פחותה מפזית הרי מבואר דחצי זית פיגול וחצי זית נותר מצטרפי לכזית לקרבן ונ"ל דס"ל דהא דקתני מתני' בשני מינין פטור הוא קאי לחלב ודם: אף קש"ל מהא דאמרי' בפ' כלל גדול גבי מאי דמבעיא ליה קצר חצי גרוגרת בזדון שבת ושגגת מלאכות וחזר וקצר חצי גרוגרת בשגגת שבת וידון מלאכות אי מצטרפי או לא ופשיט ליה פיון דחלוקין לחטאות אין מצטרפין ור"ל דאם קצר פגרוגרת בשגגת שבת וידון מלאכות וחזר וקצר פגרוגרת בזדון שבת ושגגת מלאכות חייב שפטים דהיינו על כל אחת הרי לא מיקרי העלם א' וכיון שפן הקא דקצר חצי שיעור לא מצטרפין פיון שאינו בהעלם אחד הכי נמי נימא פיון דחלוקין לחטאת דאם אכל פזית פיגול וזית נותר בהעלם חייב שפטים דמיקרי שני מינין ולא מצטרפין ויש לחלק דוקא התם דסתראי נינהו דכלל בידינו דשם אחד אפי' כמה זתים אינו חייב אחת ולכך פיון דגבי פזית חייב שפטים ודאי דמיקרי שפטי העלמות היכי שייך לומר הקא דמצטרפי בשני העלמות אכל הקא דמצטרפי אפי' שני מינים לא הוי סותר הפלל דשני מינים בהעלם אחת חייב שפטים: אף קשה דפסק רבי' נדרים פ"ד דין ח' דשני שבועות אין מצטרפין משום דחלוקין לחטאות והתם הוי ממש דומיא דשני מינים דאינו סותר הפלל אלא ודאי פיון דלא מחייב שפטים אלא בשני מינים הדרין לכללין דשני מינין לא מצטרפין.

אשע"כ נ"ל ד'דווקא ה'קא ד'גילה ק' ד'כל ש'ב'קודש פ'סויל ד'מצטרפי' נ'ע'ש'אן ה'פ'תוב כ'מין א'חד ל'ענן צ'רוף ב'קד'שים ו'אין ל'מדים מ'הם ו'הכי ד'ייק ל'שון ר'בי' ש'ם ש'פ'תב ה'רי הם כ'חלב י'דם ש'אינו מ'צטרפין ל'כזית ו'לא כ'תב פ'גויל ו'נותר מ'שום ד'שאני ה'תם ד'גילה ק'רא כ'אמור: א'כן י'ש ל'דעת ל'ס' ר'בי' ז'ל מ'אי ד'קתני מ'תני' ב'פ' א'מרו ל'ו א'כל ח'צי ז'ית ו'חזר ו'אכל ח'צי ז'ית א'חר ב'הע'לם א'חת מ'עין א'ח' ח'ייב ה'וא ק'אי א'ף ע'ל פ'גויל ו'נותר ד'הא ל'א ק'תני א'כל ח'צי ז'ית ח'לב כ'ד'קתני ב'ריש'א א'כל ח'לב ו'חלב ו'כו' ו'פי' מ'עין א'ח'רהו'א כ'ולו מ'ין ב'ש'ר ל'אפוקי ש'ני מ'ינין ד'סיפ'א ד'הוא ח'לב ו'דם ו'א"כ ק' מ'אי מ'ק' ה'גמ'רא ש'ם מ'מין א'חד פ'שיט'א א'דרב'ה ח'ידוש א'תא ל'א ש'מ'ע'ינו ל'אפוקי מ'מתניתי' ד'מ'עילה ד'קתני פ'גויל ו'הנותר אין מ'צטרפין ל'כ'ף א'תא ל'ומ' ד'ווקא ל'ט'ומ'א'ה א'כל ל'אכילה מ'צטרפין כ'ד'אמר ר'ב ל'ש'ם ו'צ"ל דר"ל ב'ר ט'וטני ד'אוקמ'ה כר"י ד'תמ'חויין מ'חלקין ל'א ס"ד מ'ימ'רא ד'רב ד'אמר ד'ווקא ל'ט'ומ'א'ה ו'ב'הכי ג'יח'א ל'י מ'אי ד'פסק ר'בי' ב'פ"ו מ'הלכות ש'גגות ה'תמ'חויין אין מ'חלקין ד'לא כר"י ו'הוא ת'ימ'א פ'ינן ד'סתם ל'ן ת'נא כ'נותיה א'יך פ'סק ד'אין מ'חלקין ו'עם ה'אמור ג'יח'א: ו'ב'זה ג'מי ג'יח'א מ'ה ש'הק' ב'ירוש' פ' ל'ל ג'דול ש'למים ג'מי ג'ימ'א ד'לחלק י'צא ע'ל כ'ל ה'קד'שים ל'חייב ע'ל כ'ל א'חת ו'אחת ו'תנו ק'ד'שי מ'זבח מ'צטרפין ו'כ'ינו ד'מצטרפין אין ח'לוקין ול'ס' ר'בי' ז"ל מ'אי מ'ק' ד'חלוקין' מ'צטרפין מ'שו' ד'גיל' ק'רא ק'רא ד'כל ש'ב'קודש פ'סויל כ'אמור ד'ב ד'ב'אמת מ'אי ד'קתנימתני' ב'פ"ד ד'מ'עיל' ק'ד'שי מ'זבח מ'צטרפין ל'חייב ע'ליהם מ'שום פ'גויל נ'ותר ו'טמ'א ל'או ד'ווקא מ'שום ד'מצטרפין כ'ל ה'קד'שים ל'פגויל א'לא א'פי' ק'וד'ש פ'גויל ו'ק'וד'ש נ'ותר מ'צטרפין ל'ס' ר'בי' ז"ל ו'צ"ל ד'ה'ירוש' ל'א ס"ל ה'א ד'רב כ'אמור ו'ב'ע'יקר ק'וש'ית ה'ירוש' ל'א ק'שה ל'פי ג'מרין ד'אי'תא ב'כריתות ד"ד א'מר ר' ח'נינ'א מ'ודה ר"י ל'קר'בן ש'אינו מ'ביא א'לא ח'טאת א'חת ד'לא ד'מי ל'לאו ד'ע'ריות ו'פי' ר'ש"י ז"ל ד'איכ'א מ'ילי ט'וב'א ו'לאו ב'כל ח'דא ה'רי א'ף ל'דידי'ה ד'י'צ'אה ע'ז ל'חלק פ'ינן ד'ש ה'וא ו'לאו א'חד ה'וא ל'א מ'הני ל'קר'בן ה"ג ד'פגויל ל'או א'חד ה'וא ו'שם א'חד ה'וא ל'א מ'הני ל'קר'בן ו'דו"ק: ו'מן ה'אמור ה'נה מ'קום א'תי ל'י'שב מ'ה ש'פ'יים ר'בי' כ'ל ה'פגוילין ו'הנותרין מ'צטרפין ו'כו' ד'לכ'אור' ה'וא י'תר פ'ינן ד'פגויל ו'נותר מ'צטרפין כ"ש פ'גוילין ו'נותרים ל'עצמן ו'מ"ש מ'רן ז"ל מ'שנה ב'מ'עילה ו'כו' א'חר ה'מ'חילה ל'א י'תכן ד'ה'יא ל'ענן ט'ומ'א'ה א'ת'אמ'רה ו'ל'פי ה'אמור ג'יח'א ד'ב'א ר'בי' ל'חדש ל'ומר ד'ה'ך מ'שנה ד'קתני ק"מ מ'צטרפין ל'חייב ע'ליהם מ'שום פ'גויל ו'נותר ל'או ל'מימ'רא פ'גוילין ל'עצמן ו'נותרין ל'עצמן ד'מצטרפין כ'ל ה'קד'שים א'לא א'פי' פ'גויל מ'זבח א'חד ו'נותר מ'זבח א'חד פ'ינן ד'קי"ל כ'רב כ'אמור: ה'לכ'ה י"ט אי א'פש' ש'יתח'יב ע'ל א'כיל' א'חת מ'שו' פ'גויל ו'נותר ו'הק' מ'רן ז"ל הו"ל ל'ומר ב'שני איכ'רים מ'שפ'חת ל'ה ו'לא י'דעתי א'יך א'שתמ'יטי'ה מ'ה ש'פסק ל'עיל ד'הפ'גויל ו'הנותר מ'צטרפין ו'התם ו'דאי מ'יירי ב'שני איכ'רים ד'ב'אבר א'חד ל'א ש'י'ך כמ"ש כ'אן ו'ה'ק' ל'א ג'חית ל'ממני' ה'חט'אות ד'לא ש'י'ך ל'הק' ז'ה א'לא ב'ה' ש'גגות ש'מנה ש'ם ד' ח'טאות הו"ל ל'ממני' ה' ו'כ'גון ש'ני איכ'רים א'לא נ'קט ל'ישנ'א ד'מתני' ו'לומר ד'דע'תו ז"ל ל'ומר א'כילה א'חת ד'ה'ינו כ'זית פ'גויל ו'נותר מ'שני איכ'רים ל'חייב.

ש'תים כ'ס' ה'ג'ליון ש'הבי'א ר'ש"י ז"ל ב'כריתות ד'י"ג ז'ה אינו ד'א"כ הו"ל ל'ר'בי' ז"ל ל'ב'אר ז'ה ד'כתב ל'עיל ד'מצטרפין ו'חייב ש'תים א'לא ו'דאי ד'הס'ב'רא ע'צמ'ה אינה נ'ותנת ד'חייב כ'רת

או מלקות על חצי שיעור וכבר כתבתי בזה בחידושי למס' מעילה ע"ש: פ"ק י"ט הלכה ד' הפל תעובר צורתו ויצאו לבית השריפה שפא נותר משמע מדבריו משום חשש נותר לכו תעובר צורתו וקשה דבירוש' קאמר דטעמא דמתני' דאפסילו בהיסח הדעת והיגו משום דס"ל כר"י דס"ל פיסול טומאה אף לר"ל דס"ל פסול הגוף לא בעי עבור צורה כמבואר בפסחים דל"ד ע"ש וג"כ קשה מה שהק' המ"ל ז"ל איך רבי ז"ל לא הביא הך פלוגתא דר"י ור"ל יע"ש.

ונ"ל דרבי זל מפרש הך דקאמר בירוש' אר"י ונאות הוא בתמיה לאנכלה אי אתי יכול שפא נתקלקל צורתו לפום פן צ"ל תעובר צורתו וה"פ משום דקאמר מתני' אמר' פן להביא ממתני' דקתני תעובר צורתו והיגו מטעם היסח הדעת לכו בא ר"י לדחות הרצנה וקאמר הך דאסור באכילה הוא מטעם חשש נותר דהיסח הדעת אינו אוסר באכילה וא"כ שלמים גבי זר ונטאת גבי פהן אמאי נאסרים באכילה מוכרח הטעם הוא משום שפא נותר וכיון דעיקר החששה משום נותר אמרינו תעובר צורתו להודיע איסורו משום נותר ודלא כפי' המפרשים ע"ש והך דלא הביא רבי דינא דר"י דהסח הרעת הך פיסול טומאה פבר כתב רבי נפקותא דיצא מפלוגתיהו והוא לדעת ר"י הך דתניא בפסחים גבי לול דבעי עובר צורה מוכרח הוא משום היסח הדעת דלא הוי פיסולו בגופו אף לר"ל דס"ל דהוי פיסולו בגופו הוי הך ברייתא דלא פהילכתא דקי"ל כל שפיסולו בגופו לא בעי עבור צורה וכיון דפסק ויבינו בפ"ב מה' בית הבחירה הך ברייתא דלול דבעי עבור צורה מוכרח דלא הוי פיסולו בגופו והיגו פסקת ר"י וק"ל: ומ"ש רבי למי שעבר ואכל ר"ל שאם אכל זר חייב מעילה לכו מי שאכל מה שנמצא בירושלם אינו חייב כלום מפני שהוא שלמים ועל מ"ש הר"ב ד"ז ל"ל לס' מעילה כתב מרן דכונתו היא משום דס"ל דלא הוי עולה ונטאת ודאי ולכו אינו חייב מעילה ודאי אלא ספק וכונתו היא משום דהך דתני חתיכות חטאת אינו מוכרח דהוי חטאת ודאי דאף שלמים נמי יש לאוכלו בעזרה אלא דמותר לאוכלו בכל העיר גם גבי איברים נמי דמעיקרא הוו איברים שלמים ואח"כ יוצאה לעיר ועושים חתיכות לאכילתו דהך אף דמצא איברים בעיר הוי שלמים אבל אין לומר דכונתו דס"ל לא הוי חזקה ודאית דהך מסיפא דקתני מצא איברין בגבולין גבילות קאמר בירושל' דלוקה עליו והביא ראיה מדקאמר מותרות יע"ש וא"כ הוי חזקה אלא דווקא הך דאיכא לספוקי בשלמי' ולעד"ן דכונתו היא דמוכרח לומר פינו דאינו אלא ספק א"כ תנא דמתני' ס"ל כר"ע דמחייב על ספק מעילות וכיון דלית הילכתא כונתיה לא הו"ל לרבינו לפרט זה פינו דאין כאן נפקותא לדינא וליישוב דעת רבי נ"ל דמתני' אתיין אף כרבנן ושאיני הך פינו דרוך איברים הם עולות אזלינן בטר רופא וכן חטאות דרוך אכילה בעזרה הוא חטאת לכו חייב מעילה כנ"ל ודוק: הלכה ט' כל העצמות הקדשים וכו' חוץ מעצמות הפסח וכו' עיין להמ"ל ז"ל שהק' משם הרי"א ז"ל ומה שתיגרז הרב דרבי מפרש דלא כפי' רש"י ואתי אף לר"י אחר המתי' לא יתכן דמ"ש דקדשים דתלינו ששיבר אותו בעת אכילת המזבח ה"נ פינו דמ"מ עבר על השבירה תלינו כמו כן ששבר אותו בעת אכילת המזבח גם מלשון הגמ' דקאמר לבתר נותר הוא דתלצינהו

בְּנֻדָּאֵי מִפְּחַ אֲנֻמְדָנָא הוּא דְתַלְיֵנָּן גַּם מַה שְּׁהִבִּיא מִגְּרִיסַת הַתּוֹסֵ' דְאָמְרִי אִימּוֹר וְכו' מִשְׁמַע
מִפְּחַ סִפְקָא הוּא זֶה לֹא יִתְכַּן דְּהָא הֵק' בְּתַר הֵכִי וְהָא דְקַתְנֵי בְּבְרִיָּתָא.

מִפְּנֵי הַתְּקָלָה הוּא קִוְדָם אִיסוּרוֹ וְזֶה לֹא שְׂיָיָד פִּי אִם לֹר"ש וּבְנֻדָּאֵי הָאֵי דְגְרִיסֵי אִימּוֹר הוּא
מִפְּחַ אֲנֻמְדָנָא: וּמַה שְּׁהִבִּיא רְאֵיָה מִפִּי רְש"י ז"ל דְּכַתֵּב מִסְפִּיקָא לֹא שְׂרַפִּינָּן וְכו' דְמִשְׁמַע
דַּס' ר"ן הִיא לֹמַר דְּמִסְפִּיקָא אֲזֵלִינָּן לְחוּמְרָא אֲדַרְבָּא נְהַפְּוּדָּהּ הוּא דְכַוֵּנַת רְש"י דְאָף אִם
נֹאמַר דַּר"ז ס"ל כַּר"י לֹא בְּעֵי לֹמַר דְּמִסְפִּיקָא אֲזֵלִינָּן לְחוּמְרָא כִּינּוּ דְהוּא מְדַרְבְּנָן לִיכָּא
סְבָרָא דְמַחְמְרִינָּן לִיה דְלִיבְעֵי שְׂרִיפָה: גַּם רְאִיתִי לֵה' ז"ל שְׂתַמָּה עַל מַהֲרִי"א שְׂפַתְב דְלֹא
מִתּוֹקְמָה תְּיָרוּץ דַּר"י לֹא אֲלִיכָּא דַּר"ש דְמַגְנִינָּן לִוְזָה דְשִׁפִּיר מִתּוֹקְמָה הַבְּרִיָּתָא כַּר"י
וְעֲצָמוֹת הַפְּסַח דְבָעוּ שְׂרִיפָה מִשׁוּם אִיסוּר שְׂבִירָה וְכו' אַחַר הַמְּחִי זֶה לֹא יִתְכַּן דַּא"כ
הַבְּרִיָּתָא מִיָּרִי דְבִדְקָנוּם וּמִצָּאנוּ שְׂיֵשׁ בְּהֵם מוֹחַ וּלְכֹךְ קַתְנֵי מִפְּנֵי הַתְּקָלָה שְׂיֵשׁ בְּהֵם
אִיסוּר שְׂבִירָה וּלְפ"ז לֹא הוּי דּוּמְיָא דְרִישָׁא דְעֲצָמוֹת קַדְשִׁים מִיָּרִי שְׂאִין בְּהֵם מוֹחַ דָּאֵי
יֵשׁ בְּהֵם מוֹחַ לִיבְעוּ שְׂרִיפָה מִשׁוּם שְׂמוּשׁ נוֹתֵר וְעוֹד ר"ז רְצָה לֹמַר דְּהַבְּרִיָּתָא כָּרַב מְרִי
דְשִׁימוּשׁ נוֹתֵר בְּעֵי שְׂרִיפָה כְּתִירוּץ ר"ן וְזֶה לֹא מִשְׁמַע מִהַבְּרִיָּתָא כִּינּוּ דְאִיָּרִי שְׂיֵשׁ בְּהֵם
מוֹחַ אַבְּל אִם נֹאמַר דַּר"ז מוֹקִי הַבְּרִיָּתָא כַּר"ש גִּיחָא שְׁפִיר וּלְעַד"ן הָא דְלֹא מוֹקִי ר"ז
כְּר"ן כִּינּוּ דְאֲתֵיָא כַּר"ש מִשׁוּם דְּהוֹק' לוֹ לְשׁוֹן הַבְּרִיָּתָא דְקַתְנֵי כָּל עֲצָמוֹת הַקְּרָשִׁים הָאֵי
כָּל מַה בָּא לְרַבּוּנֵי וּלְכֹךְ מוֹקִי לֵה בְּצַבּוּרִים כִּינּוּ דְאִיכָּא תְּלוּצִים בָּא לְרַבּוּנֵי אָף הַצַּבּוּרִים
לֹא בָּעוּ בְּדִיקָה כִּינּוּ דְתַלְיֵנָּן דְחֵלֵץ הַפֶּל: וּלְעֵיקָר הַקו' שְׁל מַהֲרִי"א ז"ל לְעַד"ן ע"פ מֵאֵי
דְאָמְרִי בְּזַבְּחִים דַּצ"ו ע"ב דְאֲתָא קָרָא דְוַעֲצָם לֹא תִשְׁבְּרוּ בּוֹ בַּפ"ב לְלַמֵּד שְׂאִין עֲשֵׂה
דְאֲכִילַת מוֹחַ דְחֵי לְאִיסוּר שְׂבִירָה כִּינּוּ דְהוּא בְּמַקְדָּשׁ וְאָף דְבְּמַקְדָּשׁ לֹא דוּוּקָא שְׁהוּא
נֶאֱכָל בְּכָל הָעִיר כִּינּוּ דְקִדּוּשׁ נִפְסָל בִּינּוּצָא מִחֻבְרַת הוּי קוּדָשׁ אַבְּל אִם הוּא נוֹתֵר דְהוּי חוּל
גְּמוּר דְאָף שְׂרִיפָתוֹ בְּגִגּוֹ וְחֻצְיָרוֹ כְּמוֹ שְׁפִי רַבִּינוּ בְּדִין ז' שְׂיָיָד לומ' דְאֲתֵי עֲשֵׂה דְשְׂרִיפַת
נוֹתֵר דְהוּא מִצְּנוֹת עֲשֵׂה כְּמוֹ שְׁפִי רַבִּי בְּרִישׁ הַל' אֵלּוּ וְדְחֵי לֹאֻ דְשְׂבִירָה וּמַעֲתָה אֲזֵלָא
שְׁפִיר כַּר"י וְכִינּוּ דְמִצָּאנוּ אוֹתָם תְּלוּצִים אֲמְרִי דְכַוֵּנַתוֹ דְאֲתֵי עֲשֵׂה וְדְחֵי ל"ת וְכִינּוּ
שְׂשֻׁמְשׁוֹ נוֹתֵר בָּעוּ שְׂרִיפָה כָּרַב מְרִי וְהָא דְאָמְרוּ בְּגַמ' לְדַחוּת הַדְּ רְאֵיָה מִמְתְּנֵי וְהַעֲמִידָה
כַּר"י דַּס' דְשְׂבִירַת עֲצָם נוֹהֵג בְּפִסּוּל דוּוּקָא הֵתָם כִּינּוּ דְהוּא בְּיַדְנוּ לֹא דְחֵי כִּינּוּ דְאֲפִשְׁר
בְּקִיּוּם שְׂנִיָּהֶם לְשְׂרוּף הַפֶּל בְּיַחַד אַבְּל הֵכָא דְמִצָּאנוּ אוֹתָם תְּלוּצִים מִשׁוּם דְאִין בְּיָדוֹ
לְשְׂרוּף הַפֶּל דְהוּי טְרַחָא יְתִירָה וּלְהַפְּסִיד עֲצִים כְּמוֹ שְׁפִירש"י לְכֹךְ שְׂבִיר אוֹתָם וְהוּצִיא
מִמְּנוּ מוֹחַ וְשְׂרַפּוֹ לְכֹךְ בָּא הַתְּנָא לֹמַר א"ה בְּעֵי שְׂרִיפָה מִפְּנֵי שְׂשֻׁמְשׁוֹ נוֹתֵר וְהַשְׂתָּא כִּינּוּ
לְר"ן כִּינּוּ לַר"ז אֲתֵיָא מִתְּנִיתָא כַּר"י וְסָלִיק פְּסַק רַבִּינוּ ז"ל כְּהִילְכְּתָא וְדוּקָא.

הַלְכָה י"ב הָאוּרְג וְכו' בְּשֵׁק יְדַלֵּק ע"כ הוּא בַּפ"ב דְתַמּוּרָה וּנ"ל דְרַבִּי ז"ל אֲזִיגֵל לְשִׁיטַת
ר"י ב"ח שְׁתִּי לְהַד מִתְּנֵי הָא בְּשִׁיעָר הָא בְּשֵׁק דְלַתְּי דַּר"א הָא בְּטָהוֹר הָא בְּטָמָא מוֹכְרַח
לְתַרְץ לְהַד סִיפָא דְפִטְר חִמּוֹר כַּר"י דַּס' לְדָאֵם רְצָה נְחֻמִּיר וְכו' בְּדָאוּקִי שְׁם בְּגַמ' וְכְמוֹ
שְׁפִי רְש"י לְשֵׁם וַא"כ כִּינּוּ דְרַבִּי פְּסַק כְּרַבְּנָן בְּסִמּוּדָּהּ דְכָל הַנְּקֻבְרִין לֹא יִשְׂרְפוּ אִיָּד הִבִּיא
הַד מִשְׁנָה דַּפ"ח דְהִיא כַּר"י אֲלֵא וְדָאֵי דַּס' לְכַהֵד תִּירוּצָא דְרִיב"ח דְלְדִינְיָה אֲתֵי מִתְּנֵי
כְּפִשְׁטָה דְהַחְלוּק מוֹזְכָּר בְּמִשְׁנָה לֹא כֵּן הַד תְּלוּקָה דַּר"א וְעוֹד דְאֲתֵי מִתְּנֵי אָף כְּרַבְּנָן וְזֶה
נ"ל פְּשׁוּטָא וְכַרְוֹר אֲלֵא שְׂרִיאִיתִי לְהַר' זַד אַהֲרֹן ז"ל א"ח ס' תַּמ"א בְּהִגְהַת הַטּוֹר שְׂתַמָּה

על רבינו דאיך הביא ה' מתני' דהיא כר"י וכו' ע"ש דהניחה בקושי ואשמום על המראה
איך לא השגים בזה: ואולם נ"ל דכוננתו בזה משום דמדקאמר רבי שיער נזיר טמא
משמע נדאי כהן תלויקא דר"א דלריב"ח אין לחלק בין טהור לטמא ואמטו להכי שפיר
מתמה וכאמור.

אך נדאי לאחר העיון נראה דזה ליתא דנדאי אף לריב"ח דמחלק בין שיער לשק מודה
דהו מתני' דיקבר דווקא בטמא דהא קרא מלא דבר הפתוח ונתן על האש וכו' והכי
קתני דיקבר אלא נדאי אגיל ומורה להו תירוץא דמתני' איירי בטמא אלא דבהו משנה
דקתני ידלק לא בעי לאוקמה בסד גוונא דווקא בטמא דהו דאף בטמא מצי אתי מפת קושיא
אחריתי וזה לשיטת המק' דלא הק' מקרא אלא ממתני' דערלה משום דזה נ"ל פשוט
לחלק בין טהור לטמא ולכן הביא ה' מתני' דערלה דלא אתי הו תירוץא גבי פ"ח
וכדמסיק והיינו דדקדק רבי בלשונו דגבי שיער נקט טמא וגבי שק סתם ולא ביאר
דווקא טהור משום דבשק אפי' טמא דינו בשריפה וכו' וגבי שיער טהור פסק דינו
בשריפה כמ"ש דין ו': אף אמנם ראיתי.

לרש"י ז"ל שם בד"ה שנית פאן בשק פאן בשער שכ' וז"ל ומתני' בשיער וכו' ואידי
ואידי בטמא או בטמא ע"כ ונראהו נפלאות דאיך יתכן לומר דשיער נזיר טהור בקבורה
אחר שבתורה אמרה בפ"י דינו בשריפה אשע"כ נ"ל דט"ס וצ"ל ואידי ואידי בטמא
וכאמור: ועוד נ"ל ע"פ מאי דפליגי רבנן ור"י בפ' ג' מינים דמ"א דרבנן סברי דאף
בטהור אם גילח במדינה יקבר ור"י סבר כל טהור בשריפה והשתא אתי שפיר דהו
סוגיא אתיא פרבנן דאף בטהור אם גילח במדינה יקבר ולכך פתב רש"י דאידי ואידי
בטהור והיינו במדינה אף לרבי' דפסק בפ"ח מה' נזירות דכל טהור בשריפה לכך הוצרך
לומר פאן בשיער נזיר טמא ועיין לדבריו בפיה"מ דסוף תמונה יע"ש: הלכות מעילה
פרק ב הלכה י"ו מחוסר זמן מועלין בהו וכו' הוא מבואר בגמ' די"ב דקאמר מ"ש
מחוסר זמן דמועלין בו ונר' דדייק מדלא תני במתני' מחוסר זמן לא נהנין ולא מועלין
דכולל בין בהמה ובין עוף משמע דדוקא עוף דמועלין בו לכך מתמה מ"ש אבל רש"י
פי' דקי"ל מחוסר זמן נכנס לדיר להתעשר והוא תמוה דבפ' מעשר בהמה אוקמוה דוקא
לר"ש וכן הק' המ"ל ז"ל.

ולעד"ן בהקדים מ"ש התוספות בזבחים דקי"ד ע"ב בד"ה היתר בסוף הדבור וז"ל ויש
ליטן טעם לרביא דס"ל לא מהני וכו' ושם אמר גמר תחת תחת ממעשר וכו' ובאור דבריהם
הוא דרבנן לא פליגי אר"ש אלא במאי דאמר נכנס לדיר להתעשר לכתחיל ולכך קאמר
הו תנא לקוח חל על מחוסר זמן משום דראוי להתעשר כר"ש אבל רבנן ס"ל דאין נכנס
להתעשר לכתחיל ויש להבין במאי תליא פלוגתייהו פינו דאית לן ג"ש העברה מבכור
ועוד היכי גליף ר"ש מבכור פינו דקדושתו מרחם וצ"ל משום דכתיב בבכור פי' וילד
תקדיש וכו' וקי"ל דמצוה להקדישו ר"ש ס"ל פינו דכתיב תקדיש סמוך לילד משמע
אף מחוסר זמן תקדישו ורבנן ס"ל תקדיש לאו סמוכה לילד אבל גליפנו מבכור פינו
דקדוש מרחם אף דהוא מחוסר זמן גליפנו גמי מעשר דאם יש עשר טלאים מח"ז ואמר

על אחד ה"ז מעשר הוא מעשר וכינן דלכתחין אסור להקדישו מקרא דמיום השמיני וכו' לא חל עליו לקום ולעד"ן דנה יש להוכיח מהגמ' ריש פ'ק מעשר בהמה דמק' שם על ר"י דאמר דלקום לא חל על עוברין משום דבעי' בשעת מעשה מדתנא לקום חל על מחוסר זמן ואפי' שלא בשעת מעשה ותי' זה אינה משנה ועדיין קשה דקי"ל מחוסר זמן חל עליו קדושת הגוף לכ"ע ואמאי לא מיקרי בשעת מעשה אלא ודאי.

פינן דאסור להקדישו לכתחין לא מקרי שעת מעשה ותיגרין לו כר"ש ס"ל דמותר להקדישו ואין להק' מ"ש מעוברין דמותר להקדישו לכתחין כדאמר ר' בריש פ"ד מערימין וא"ה לא חל עליהם לקום דלא אסרה תורה אלא בעת שיכול להקדישו משא"כ עוברין פנ"ל בכוננתם ומעתה נתבארו דברי רש"י ול פינן דעיקר הלמוד הוא ממעשר: ואולם הא קש"ל דמאי מק' התוס' ו"ל פ'ק הק' בגמ' על רבא דס"ל לא מהני מהא דהקדיש ב"מ דאמר ר' הרי זה קדוש ומשני מדכתיב ולגדר לא ירצה רצוי הוא דלא מרצה משמע דהוי קדוש וא"כ לא יהיה זה גרע מב"מ ומה גם אף במחוסר זמן דרשינן הכו מדכתב קרא מיום השמיני ירצה דמשמע הא קודם הח' לא ירצה משמע דקדוש וצ"ע: פ'ק ג' הלכה ו' ושחט שתיהן פ'קד וכו' ר"ל שחט וקבל פ'קד דהיינו בב' פ'קדים כמו שפירש"י ו"ל ודלא כפי' התוס' שפ'קדו אף בשחט זא"ז וכו' דהא מבעיא לן בפ"ג דתמורה דכ"ב ע"ב ופ'סקו רבי' בריש פ"ד מה' פה"מ אי אמרי' כ'רוק דמי וכשקבל דם אחת מהן פ'קד נפסלה אחרת אלא ודאי מייירי בשחט שתיהן וקבל פ'קד וזהו מה שדקדק רבי' לומר פ'קד ודלא פ'קד בר'כח ה'כח ו"ל שפ'קד דלא כפי' רש"י ונהכי גוטי' דברי רבי' כמ"ש: אף בפ'קד דק"ל דאף בזא"ז נמי פינן דע"י זריקת הא' פ'קד נעשת האחרת מחטאת המתות ולית בהו מעילה כמו שפי' רש"י בזבחים דקי"א גבי הא דאמר במשנה שם שחט שתיהן בפ'קדים ש'קד הא' פ'קד את ח'כרתה ממעילה ופי' רש"י משום דהו"ל מחטאת המתות ע"ש ונ"ל דהא דכתב זל משום דאוקימנא מתני' דהתם כר"ס ל' אבודה בשעת הפ'קד מתה אף לר"ע דאמר במעילת דבעי' שחט שתיהן בב"א משום דס"ל כ'ר'כ' דפ'קד אר' דס"ל דלר'עניא א'זיל וזהו שדקדק רש"י בלשונו במעילה וכתב דהוי מותר חטאת ולא פ'קד דהוי מחטאת המתות ומעתה א'ני תמיה על התוס' ו"ל בזבחים שהק' על פירש"י ו"ל ונה'כ'כו לומר פינן דנשחטה פ'ראוי אין בה דין חטאת המתות ע"ש ואפ'שר משום ה' ב'ר'יקת דר"ע ק'אמר לה ר"ש במעילה ע"ש וס"ל דאין חטאת רועה ואין זה מוכ'ר דהתם לא נחית אלא לומר דזריקת האחת פ'קד ח'כרתה וכ"כ הם ע'קמם בד"ה וה"ק ע"ש וצ"ע: פ'קד ד' הלכה ג' ומועלין במקצתן הק' מ'רן ו"ל דילמא אותו מקצת הוא מפ'קד ש'קדים ומ"ש משם מהרי"ק ו"ל אינו נ'ח לי דמ"ש דמייירי ב'יתר מדמי ש'קדים א"כ אפי' רישא נמי גם מ"ש תי' הב' פינן דנתערבו ב'כל זוז יש בו חטאת ועולה וש'קדים ור"ל פינן דנהנה מהם ב'ודאי נ'תנה מחטאת ועולה אינו נ'ראה דבש'קמא אם היו סתומים דאמר אלו ל'זירותי ש'קיד לומר הכי א'כל היכא דהפ'ריש פ'קלם אלו לחטאת ואלו לעולה ואלו לש'קדים לא ש'קיד לומר דב'כל זוז מעורב מ'קלם ועוד פינן דמעילה אינה אלא ש'נה פ'רוטה אפ'שר דה' הנאה ב'אה לו מפ'קד מעשר א'מנ'ם לפי מ"ש לקמן פ"ז דין ו' לחלק בין אם ע'ר'כו לדעתו או לא דהיינו אם ע'ר'כו לא אמרי' ב'טל ב'רוב

דעל מנת פו ערבם דלא ניחא ליה בבטולם אכל אם נתערבו שלא מדעתו דקים לן דמיעוט
בטל ברוב הךא דנתערבו שלא מדעתו אמרי' דשלמים מועטים בטילי ברוב וזהו דקדוק
רבי' שכת' ונתערבו וכו' וק"ל: הלכה ד' כמו שביארנו בגזירות וכו' פתב מרן ז"ל משום
דאמרי' בגזיר הלכה היא בגזיר ובקינין ע"ש וק' דבפ"ה מה' פה"מ פתב הטעם מפני
שראויים להביא פולן עולות ולמה שינה טעמו בכאן לכאורה הנראה לפי מה שחילקו
התוס' בגזיר דכ"ו ע"א בד"ה ולאפוקי בין דאמר לחובתי ובין דלא אמר לחובתי דהיכא
דאמר לחובתי משמע דהפרשה היתה לשיניהם ואינו יכול להביא מפולן אחד אחד מהם
וכינון שפן הוצרך לתת טעם רבינו משום דהלכה היא בגזיר ונדמי ליה דהיינו קינין אכל
התם דלא אמר פינון ד יכול להביא מפולן קרבן אחד דהיינו עולה לא הוצרכה הלכה לזה:
אך באמת לא יתכן זה כלל בדברי רבי' שהרי פסק שם בהלכות פסולי המוקדשין דאף
דאמר לחובתי אם רצה להביא פולן עולה או חטאת וג"כ ק"ל לפי דבריהם מאי מק'
הגמ' בפ"ב דקריתות אמרי' דר"ח דאמר אין הקינין מתפרשין לא בלקיחה או בעשיית
כהן מהך ברייתא דקתני ואין מוסיף על עולתו דמשמע דכבר הוקבעו וכו' דילמא דמירי
בדאמר לחובתי ולכך אי אפשר לשנות דכבר חלה על שניהם ואפ"ל פינון דבל"ה הוכרח
לנישב הברייתא לא אצטריך לאוקמא בהכי אמנם לפי דברי הל"מ ז"ל בה' פה"מ שכת'
גבי לחובתי אף אם רצה להביא פולן עולה או חטאת פינון דחזר מדבורו מ"מ אם מת
ילכו לים המלח א"ש פסק רבינו: ואולם עדיין ק"ל ממה שפסק רבינו ז"ל פ"ט מה' ב
גזירות דאם אמר לחובתי הרי הם כמפורשים ילכו לים המלח דההלכה לא נתקבלה אלה
בסתומים וא"כ פאן דאמר לחובתי איך פתב דיפולו לנדבה ופי' מרן ז"ל דהלכה היא
בקנין ובנדאי דהא דכתב לחובתו הוא שלא בדקדוק דרב אשי קאמר בגמ' דאם אמר
לחובתי הוי כמפורשים אשר ע"כ נ"ל עיקר דרבינו מפרש דהא דאמר בגמ' הלכה בגזיר
ודמי ליה בקינין הוא לס"ד דעדיין לא ידע מימרא דר"ח דאמר אין מתפרשין אלא
בלקיסת בעלים ולכך פשהק' לו מהך ברייתא דקינין דאמרה דאם מת יפלו לנדבה הוצרך
לומר משום דהלכה נתקבלה לקינין נמי אמנם אחר דהביא הגמ' בסוף הסוגיא הך דר"ח
דגילה קרא דאין מפורשין אלא בלקיסת בעלים תו לא צריכין לאוקמי ההלכה בקינין
נמי אלא פינון דאם רצה לשנות דבריו אף אם אמר חטאת יכול להביא עולה לכך אם
מתפלו לנדבה שהרי יכול להביא פולם עולה כמ"ש רבי' בה' פה"מ ולכך הביא רבינו
פאן דאמר לחובתי יפלו לנדבה לחדש לנו דלא הוי בגזירות אלא אף דהוי כמפורשים
לית לן בה פינון דלא הוי הפרשה אלא בלקיחה ומעתה צ"ל כמו שביארנו ותו לא והוא
קאי למ"ש בהל' פה"מ ודוק: הלכה ז' הנקנה מדמי חטאת וכו' עיין מה שתמ' מרן זל
ומ"ש משם הרי"ק בתי' הא' דרצה לחלק בין חטאת למעות פינון שאינו עיקר הקרבן
אלא להקנות כו חטאת החמירו בו דכל שהוא וכו' לע"ד אינו נראה דמשנה היא בתמורה
גם פלוגתא דרבי ורבנן אף במעות וסברי רבנן דאין המעות הולכין לים המלח אלא אחר
שנמצאו אחר פפרה ע"ש גבי מ"ש בתי' ב' דמאי למ"ש רב הונא דבמשך וכו' ניחא מ"ש
רבינו חלוקה הב' דהפריש ולא כלל אותו עם הדמים שנשארו וקנה מהם חטאת כהך
שייך לומר פינון דשניהם לפנינו ומשך הא' לבדו הוי דחיקה בידיים ולים המלח אזלי אף

התלוקה הא' שפכת רבינו נודע לו שמעל ועדיין לא הפריש איה שייך לומר הוי דחיה
בגדים פיון דאפשר ששכח להפריש: אשע"כ נ"ל לע"ד דרבינו הוק' לו מה שהק' התוס'
דאמאי לא אוקמוה דרישא כרבי דפליגי רבנו ורבי בהדיא דלא מצינו פלוגתא דר"ש
וברבנו בהדיא ומה שתי משם הר"מ וכו' לדעת רבי לא נרצו שתייהם הוא תמוה דבהדי'
קאמר רבי במתני' גבי פלוגתיהו דיקרב אחד מהם והב' תמות אלקא פשנמצאו ב'
עומדות אינה שירצה יקרב וכן הוא מפורש בברייתא שם בתמורה דף ט"ו מנין שאיזו
שירצה יקרב ת"ל חטאת מ"מ ע"ש ולעד"ן דהו סברת רבי אבא דפליג על רב הונא
דס"ל דבמשך כ"ע מודו דתמות והו ברייתא מוקי לה בדאורייתא אבל בדרבנו גזרו
תמות משום דהוי דחיה בגדים אף לר' אבא מוקי לה בפשטה ולא גזרו מעולם ולא כהר'
ח"ן דכ' דאף רבי אבא מודה לר' הונא דאמר' ליה אתפפר בשאינה אבודה וכו' ומיירי
בבא לימלה וכו' ועוד במתני' תנו גבי מעות דיביא מאלו ומאלו חטאת והשאאר יפלו
לנדבה ודייק בגמ' הביא מאחד מהן השאר ילכו לים המלח דראוין שתייהם להקרב אינה
שירצה והר' בה"ז ו"ל כתב בפשיטות דאבודה אינה ראוייה ליקרב הפך האמור גם הרב
צ"ק דרף דרף אחרת: ונ"ל דפי' התוס' דמעיקר' כתבו דלא שייך לומ' דאתיניא ברייתא
דקתני ילכו לים המלח כר' דע"כ לא קאמר אף שאינה אבודה מתה אלא משום דלא נראו
שתייהם למזבח אפי' שעה אחת דנדאי לא קרב אלא תדא מתרונייהו אבל הכא דשניהם
ראוים למזבח כגון אם יוסיפו עליהם כדי לקרב בדמה שמנה נדאי אפי' רבי מודה דירעה
פיון דשייכה ליקרב מעיקרא בשניהם עומדים ולכך כתב נדאי לא אתיניא אלא כר"ש
דמחמיר אף ארבנו דמקילי מרבי גבי הפריש שתיים דרבנו ס"ל דאם קרב אחד מהן
השניה תרעה ור"ש ס"ל תמות א"כ הו דתני ילכו לים המלח לא אתיניא אלא כר"ש
דאפי' ס"ל דשניהם ראוים ליקרב או זה או זה אפי"ה ס"ל דתמות פיון דקרב אחת מהן
ה"נ לימא דאף דשניהם ראוים ליקרב ע"י דיוסיף וכו' ה"נ אם פבר קרבה יפלו לים
המלח ודוק: אמנם רבי ו"ל מפת קושאין זו רצה לומר דס"ל למק' דברייתא מיירי בנודע
אחר כפרה וכדפי' רש"י זל וכינון שכן פן לרבי פיו לרבנו לא הויא אבודה ולכך אוקמוה
כר"ש דלא בעי אבודה אלא דנתפפר בעליה למיתה אזלא דלית ליה לר"ש רעיה בחדא
כלל והיינו דס"ל דאף באחריות מתה ולכך לרבא דאוקמוה להו ברייתא דנודע לו קודם
כפרה הויא לה כאבודה בשעת כפרה דאף רבנו מודו בהם דתמות ולרבי אזלי ליה המלח
ולעד"ן דזה פוננת רש"י ולא קשה מה שהק' תוס' עליו מרבא פנ"ל ודוק.

פירק ה' הלכה ד' נהנה היום מן ההקדש ונהנה אחר כמה שנים בהעלם אחד הרי אלו
מצטרפין לפרוטה ומעל ע"כ וק' דבפ"ט מהלכות שגגות פסק דבמעילה תמחויין
מתחלקין וסגיב על כל אחד ואחד ואיה פתב צירף את המעילה אפי' אחר כמה שנים
משמע אפי' בתמחויין ונראה דרבי ו"ל ס"ל פלישנא קמא וכן הוא מבואר בהדיא בדברי
רבי שם בה' שגגות וז"ל אם יש בכל אכילה נאכילה שנה פרוטה וכו' משמע דוקא שו"פ
ולא קאמר המתחויין מסלקין אלא לחומרא בעלמא כמבואר בפרייתות די"ג ע"ב ולכך גבי
מעילה דס"ל דתמחויין מסלקים הוא לחומרא ולא לקולא אף קשה דתקשי מהו ברייתא
לאידך דס"ל אפי' לקולא ואפש"ל דברייתא לא מיירי אלא בפירות ולא בתבשיל ודוק:

פָּרַק ו' הֵלְכָה י"א הַמְבִיָּא חֲטָאתוֹ וְאֶשְׁמוֹ וּפְסָחוֹ וְכוּ' ק"ל דְּבַגְמ' לֹא אָמְרוּ לֹא חֲטָאתוֹ
וְאֶשְׁמוֹ וְלֹא פְסָחוֹ וְהִיָּינוּ טַעֲמָא מִשּׁוּם דְּקִי"ל מִצְוֹת לָאוּ לִיקְהָנוּת נִיתְּנוּ וּלְכַד לֹא קִחְשִׁיב
בְּבִרְיָתָא אֲלֵא מְחִסֵּר פְּפָרָה וְחֲטָאת וְאֶשְׁם וְלֹא עוֹלָה וְשְׁלָמִים וְתוֹדָה וְכוּ' מִשּׁוּם דְּדוֹק'
מְחִסֵּר פְּפָרָה דַּע"י אוֹכֵל בְּקִדְשִׁים דְּהוּי הִנָּאת הַגּוֹף גַּם חֲטָאת וְאֶשְׁם דָּאִין בָּאִין לֹא עַל
חֲטָא וְהוּי הִנָּאת בְּכַפֵּרַת חֲטָאוֹ אֲבָל שְׁאָר קִדְשִׁים דָּאִין מְגִיעַ לוֹ הִנָּאתָ בְּהֵם אֲלֵא הִנָּאת
הַמְצִינָה לֹא מְקַרְיָא הִנָּאת וּפְטוֹר גַּם הֵךְ דְּשׁוֹקֵל לוֹ שְׁקֵלוֹ נְמִי אִית בּוֹ הִנָּאתָ וּכְמוֹ שְׁאָמְרוּ
בַּגְמ' לֹא לָן אָדָם בִּירוּש' וּבְיָדוֹ עוֹן חֲטָא בְּלִילָה תְּמִיד שֶׁל שַׁחַר מְכַפֵּר לוֹ וְאֵם חֲטָא בְּיוֹם
תְּמִיד שֶׁל בֵּין הָעֶרְבַּיִם מְכַפֵּר לוֹ וְאֶפְשָׁר פִּינוֹן דְּנִיצוֹל מִפְּרַת הַפְּסַח חֲשִׁיב לִיהֵ הִנָּאתָ יוֹתֵר
מְכַפֵּרַת חֲטָא וְהַתְּנָא אֲתָא לְאֶשְׁמוֹעִי חִידוּשׁ אִפִּי' כַּפֵּרַת הַחֲטָא וְאִין לְהַק' הִיכִי מְכַפֵּר
חֲטָאתוֹ פִּינוֹן דְּבָא ע"י עֲבִירָה וּכְמוֹ דְּאָמְרִי' בְּתַמּוּרָה ד"ך ע"ב דָּאִין אָדָם מִתְּכַפֵּר בְּדַבְּרָה
הַבָּא בְּעֲבִירָה וְאִפִּי' דִּיעֵבַד אִינוּ מִתְּכַפֵּר וְכֵן פִּי' רִש"י שֶׁם דְּשִׁאֲנִי הֵתָם דְּלָקִי אֶף בְּשׁוֹגֵג
וְעוֹד לֹא דְמִי לְהֵתָם דְּלֹא שְׁיִיף לְבָא הַתְּמוּרָה כ"א בְּעֲבִירָה וְכַה"ג פְּתָבוּ הַתּוֹסְפוֹת בְּסוֹפָה
ד"ל ע"א ד"ה מִשּׁוּם ע"ש: אֶף הַדְּבָר הַקָּשָׁה שְׁסִיִּים רַבִּינוּ אֲבָל מְנַחֵת וְכוּ' אַעפ"י שְׁעֵבֵר
עֲבִירָה לֹא מְעַל שְׁאִין פֶּאן זְרִיקַת דָּם לְכַפֵּר עֲלָיו מְדַנְקֵט לְשׁוֹן כַּפֵּרָה יִרְאָה דְּשְׁאָר קִדְשִׁים
שְׁאִינָם לְכַפֵּר וּא"כ מֵאִי אִירְיָא מְנַחֵת וְאֵם ר"ל שְׁאִין זְרִיקַת דָּם דְּרָאוּי לְכַפֵּר אֲמֵאִי נִקֵּט
בְּרִישָׁא חֲטָאתִי וְאֶשְׁמוֹ וְכוּ' אִפִּי' שְׁאָר קִדְשִׁים נְמִי וְעוֹד מֵאִי הָאִי דְּקֶאָמֵר אַעפ"י שְׁעֵבֵר
וְכוּ' פִּינוֹן דָּאִין עֲבִירָה אֲלֵא בְּכַפֵּרָה וְכֶאָמֵר וְלוֹמֵר דְּלֹא אָמְרִי' מִצְוֹת לָאוּ לִיקְהָנוּת נִיתְּנוּ
כ"א לְדִיעֵבַד זֶה לִיתָא דְּאָמְרִי' מְכַסִּין בְּעַפְרָה עִיר הַנְּדַחַת וְדוֹנָקָא גְּבִי ע"ז לְכַתְּחִי' לֹא מִשּׁוּם
דְּמֵאִים וְצ"ע: וְרֵאִיתִי לְרַבִּינוּ ז"ל בְּפִי' לְמַס' שְׁקֵלִים בְּפ"ב דְּכָתַב עַל הֵךְ דְּשְׁקֵל שְׁקֵלוֹ מִן
הַקִּדְשׁ דְּמְעַל מִשּׁוּם דְּנִהְיָה שְׁלֹא יִמְשַׁכְּנוּ אוֹתוֹ בְּב"ד וְהוּא הַפֶּךְ סוֹגֵיָא דְּמַעֲלָה דְּהֵתָם
אִין מְמַשְׁכְּנִין אוֹתָם כַּמְבֹּאֵר בְּמִשְׁנֵה דְּעֶרְכִין דְּכ"א וּמְעַל פִּינוֹן דְּנִתְּכַפֵּר בְּזְרִיקַת דָּם וְהֵךְ
דִּירוּש' דְּקֶאָמֵר מָה הִנָּאתָ וּמִפ' מִשּׁוּם דְּלֹא יִמְשַׁכְּנוּ הוּא קָאִי אַרִישָׁא דְּקֶאָמֵר אֵם נִתְּרָמָה
מְעַל אֶף שְׁלֹא נִקְרְבָה הַבְּהֵמָה וְהִיָּינוּ דְּדִיִּיק רַבִּינוּ ז"ל בְּלִשׁוֹנוֹ גְּבִי שׁוֹקֵל מִן הַקִּדְשׁ יִמְעוֹל
הַשׁוֹקֵל שְׁהָרִי חֲלָקוֹ בְּבִהְמָה שְׁזַנְרַק דְּמָה ע"ש וְעֵינִן מ"ש פ"ג מַה' שְׁקֵלִים בְּס"ד: פָּרַק ו'
הֵלְכָה י"ג אֵם כְּבָר נִתְּרָמָה הַתְּוֹרָה מְעַל וְק"ל מ"ש מְדִין י"ב דְּכָתַב עַד שְׁיִזְרַק דְּמָה דְּהָא
דְּבַעֲי' דְּנִתְּרָמָה מִשּׁוּם דְּהוּי הַקִּדְשׁ כְּמוֹ שְׁפִי' רַבִּי' בְּפִי' הַמִּש' וְכִינוֹן דְּהוּי הַקִּדְשׁ בַּעֲי' עַד
שְׁיִזְרַק דְּמָה וְעוֹד בִּירוּש' אוֹקִים הֵךְ דְּתַנִּי נִתְּרָמָה הוּא כר"ש דְּלֹא כְּהִלְכָתָא וְצ"ל דְּמֵאן
דְּתַנּוּ נִתְּרָמָה הוּא קָאִי בֵּין אַרִישָׁא בֵּין אֲסִיפָא וּלְכַד אוֹקְמוּ' כר"ש דְּס"ל דְּכֶהֱנִים זְרִיזִים
הֵם אֲבָל לְמֵאן דְּתַנִּי נִקְרְבָה ס"ל דְּבִין אַרִישָׁא וּבִין אֲסִיפָא צ"ל נִקְרְבָה וְהָא דְּתַנִּי נִתְּרָמָה
כְּדִי דְּלִיהוּי הַקִּדְשׁ דְּלִימְעוֹל וְסִיפָא דְּתַנִּי נִקְרְבָה הוּא קָאִי אֶף עַל דְּרִישָׁא וְכ"כ הַרְע"ב
ז"ל וּא"כ רַבִּי' דְּאָמֵר נִתְּרָמָה הוּא קָאִי אַרִישָׁא נְמִי דְּכָתַב נִקְרְבָה וְדוֹק: פָּרַק ז' הֵלְכָה ו'
לֹא מְעַל עַד שְׁיִזְצִיא כָּל הַפִּיס וְהַק' מְרָן ז"ל וְלִבְטִיל בְּרֹבָא ר"ל דְּהָא דְּאָמְרִינוּ דְּצָרִיף
לִיטוֹל פְּרוּטָה לְהַשְׁלִיכַת לֵיָם הַמְּלַח הוּא מְדַרְבְּנָן אֲבָל מְדַאֲרִיָּתָא אִין צָרִיף כְּלָל וְק' א"כ
מֵאִי תִירַץ מִשּׁוּם דְּשִׁל"מ פִּינוֹן דָּאִינוּ אֲלֵא מְדַרְבְּנָן כַּמְבֹּאֵר בְּסוֹף תְּמוּרָה ע"ש וְכ"כ הַתּוֹס'
סוֹף מְעִילָה ע"ש וְשׁו"ר לְהַמ"ל ז"ל שְׁהַק' עֲלָיו פֶּן ע"ש: וּבְעִיקָר דְּבְרֵי הַתּוֹס' שְׁכַת'
מְטַבַּע לֹא בְּטַל רֵאִיתִי לְהַר' הַנ"ז שְׁהִבִּיא מִשְׁם מוֹהֲרִי"א ז"ל לְרֵאִיָּה מְהָא דְּבִין בְּוֹכְרֵי דְּכֶהֱן

אינו שוקל משום מנחת פהו אינה נאכלת ואמאי לא בטל ברוב והשיב הרב הנז' דכוננת הגמ' אף דבאמת הוא בטל מעיקרא לא ראו חכמים לתמן לשקול פהו כדי שיצטרף בטול דהוי מבטל איסור לכתחיל' ע"ש ולעד"ן דזה אינו דא"כ היכי קאמר הגמ' בתר הכי דהוי חולין בעזרה פנין דמן התירה בטל וכ"ש לפי דעת הרב דאף מדרבנן בטל גם מ"ש דשוב ראיתי לרש"י שכת' לדין דקי"ל דזיל בתר רובא פוננתו לתפוס על הרב שהביא ראיה מס' ו' בוכרי דלית ליה בטול ברוב והא רבנן ס"ל דבטל ברוב לע"ד אחר המחילה לימא דכוננת.

רש"י היא פנין דנעשית מנחה חלק הפהו בטל ברוב אבל ראית הרב ז"ל מעיקרא פשהו מעות אמאי לא בטולי המעות ברוב אף לרבנן אלא דק"ל לן' בוכרי אמאי אינם חייבים כדי שיזכו בתמידין ומוספין ועומר ושתי הלחם בטיילי ברוב ואפשר דס"ל פנין דכתיב וכל מנחת חת פהו דרשי' ליה אפי' מקצת מידי דהוה חצי שיעור דאסור אפי' מעורב ולפ"ז אפ"ל לרבנן אתיא וכל לרבות מנחת נדבה כמ"ש רש"י בחנומש: אף קשה דאמרי' בתמורה דף ט"ו ע"ב שאין ציבור מתים משעירי רגלים דאמר רחמנא אייתינהו מתרומת הלשפה דילמא מיתו מריהו דהגי זוי ומאי קושטיא פנין דבטיילי ברוב לית לו בה ואין במשמע לשון דאין ציבור מתים מהאי סברא דבטל ברוב דא"כ אפילו של יחיד נמי ואין לומר דחיישינן שפא שעירי רגלים גופייהו פולהו מזויזי דמתו כדמשמע מלישנא דגמ' דא"כ אף גבי פהנים נמי חיישינן שפא העומר פולו מזויזי הפהנים ואפשר דקים ליה לגמ' דמתים הוו רובא אף מהא דאמרי' בסוף מציעא גבי שכר האומנים שולקחים מתרומת הלשפה אמר ר"י ביגד' לשמור חנם ואמרי' ליה רבנן הרי עומר ושתי הלחם קרבין משל יחיד קשה מ"ש מהפהנים דאמרי' זיל בתר רובא ומה שתי' המ"ל ז"ל בפשי התרוצים ע"ש עדיין קשה משקל הפהנים דאמרי' רבנן שוקליו לכתחילה ובטיילי ברוב: גם ממאי דכתב רש"י במעילה גבי מפריש מעות לנזירות דלא מועלין מטעם משום דמי שלמים מעורבין בהם ואמאי לה אמרי' דבטיילי ברוב כמו גבי שקלי פהנים ומ"ש המ"ל זל משום דלא אזלינן בתר רובא לחייבו מעילה לא ידעתי זה מנין לו פנין דהתורה אמרה אחרי רבים להטות ומענישין על פיהם למם יגרע זה לחייבו מעילה ומכ"ש מיתת ב"ד או מלקות וגדולה מזה שמעתי ומצאתי מש' פ"ז דשקלים מצא נבילות בגבולין חזקתו נבילה ואמרו בירוש' שם דלוקה עליו ובעלמא אמרי' חזקה ורובא רובא עדיף וכן נמי משמע מרישא דמתני' דשקלים הנז' דקתני מצא חתיכות בעזרה הרי הם חטאת ונ"מ אם אכל זר חייב מעילה כמו שכת' הרמב"ם בפיה"מ ע"ש ואעפ"י דגם שלמים נאכלים שם אלא שמותר לאוכלם בכל העיר מ"מ פנין דרוב אכילת עזרה הוא חטאת אזלינן בתר רובא לחייבו מעילה ועיין מ"ש פי"ט מהלכות דין ד' ע"ש איהו שיהיה מפל הגי משמע כס' התוס' דמטבע חשיב ולא בטיל הפך סברת הרשב"א ז"ל שכתב הר' ז"ל: אפשר ע"כ נ"ל דלא אמרי' בטל ברוב אלא היכא דנתערב שלא מדעת אבל אם נתערב מדעת לא אמרי' בטל ברוב פנין דערבו בידיים ברוב הוי כאלו התנה עליו שלא יתבטל גם יתכן לומר דאף התוס' ז"ל מודו בהכי אלא דקושטייתם על הפך חלוקה דקתני מתני' פרוטה שפולה בכיס כמו שמשמע מלשונם ואין להתעקש ולומר דקבעו לשונם ברישא דמתני' וה"ה לסיפא

וכ"ש גבי שקלים דכינון דהטיל להקנפה כדי לזכות בקרבנות לא שייך ביטול ומעשה
תגדל התקמה על רש"י שכתב לדעת רבנו דזיל בתר רובא דבתמורה דט"ו פירש שיהי
יש להם חלק בהן ולולי פירושו אפש"ל דפליגי בקרא דוכל מנחת פהו כמ"ש לעיל גם
ראיתי להרשב"ץ זל הובא במהרימ"ט שבהבאו המ"ל ז"ל שכ' במעות בטל ברוב כס'
רש"י ז"ל: ודרך אגב ראיתי למהרימ"ט ז"ל שם שכתב דהא דיש לו מתירין דווקא
לדידיה אבל הקא ראובן לגבי דידיה נדר שאין לו מתירין הוא שאין בידו להתיר הנדר
שאסר עליו שמעון ע"כ ונ"ל.

דעת הרב פינון דשמעון נמי יש בידו להתיר הנדר מיקרי יש לו מתירין ואין לומר דשמעון
אינו בעיר עכשיו כדי להתיר דמסתמ' דהרב איירו דאיכא שמעון בעיר כמ"ש מהרימ"ט
ז"ל אם לא ירצה לישראל על נדרו ולא כתב משום דאינו בעיר ועוד היכי שייך לומר
קונמות יל"מ דשמא לא ירצה לישראל אלא פינון דבידו לישראל סגי ולא ידעתי מנין לו זה
שיהא תלוי בדעתו אלא אינו תלוי אלא באפשרות גם מ"ש דמעות לא שייך ביטול דבכל
חדא יש לו וכו' לא מברעא דהך חלק נמי בטל ברוב ולא דמי לשאר איסורים דלא בטל
האיסור דהתם שאני דהאיסור אסור לכל העולם אבל גבי צדקה דנתבטל כבר לגבי
אחרני תו לא מיקרי איסור לגבי ראובן: גם מ"ש טעם להתיר פינון דנתנו ליד הגבאי
נהם בידו להתזירם פקע פחו ואינו מתקרי נכסי שמעון ק"ל מהא דבן בוכרי דהתם נמי
נימא שנתנו הפהנים שקליהם ליד גזבר פקע פחם ואינם נחשבים שלהם ואין לומר דגבי
תרומת הלשכה לא שייך לומר פקע פחם דא"כ לא הוי של צבור קה נמי אמרי' דשמעון
לא קיים מצות צדקה אשע"כ נ"ל להתיר מהא דס"ל לרבנו דכהנים שוקלים הטעם
משום דס"ל דכהנים מסרי לצבור יפה יפה דכינון דכ"ע שקלי אדעתא דידהו סמכי ומסרי
יפה ואף בן בוכרי הכי ס"ל דאי מסרי לצבור מותר דכינון דמסרי לצבור אין נקראין על
שמן כמ"ש בגמ' אלא דכהנים דרשי קרא דוכל.

מנחת פהו כדי שיפטר את עצמן אבל בודאי בידם לשקול ע"י מסירה לצבור אבל לרבנו
ס"ל אף לכתחיל חייבים דקרא לא מייירי בתערוכת וע"י מסירה לצבור לא חיישי' דעומר
כלו משלהם ולא דמי להך דפרק הבית והעליה גבי שומר חנם דחששו רבנו שלא ימסרו
יפה דהתם שאני שמחוסר נתינה ולעד"ן דזה פנונת.

הש"ס ביומא דל"ה ע"ב דקאמר מהו דתימא גיחוש דילמא לא ימסרנה יפה היינו טעמא
שמחוסר נתינה ולמאי דמסיק דמוסרה יפה אף דמחוסר נתינה כבר כתבו התו' שם משום
דכ"ג וכו' ומ' שעוד פינון דכל ישראל שוקלים וכו' נ"ל דכוננתם כמ"ש והכי נמי פנונת
הגמ' בתמורה שהבאתי לעיל דקאמר אין צבור מתים משעירי רגלים ר"ל פינון דמעיקרא
מסרו לצבור יפה שוב אינם נקראים על שמם אמור מעתה הך דמדיר הנאה נמי פינון
דאדעתא דרבים נתן חלקו שוב נקרא על שמו ומותר לראובן ליהנות ממנו ודו"ק:
הלכות קרבן פסח פרק ב' הלכה ב' יחיד ששחט עליו הפסח וכו' ומשפתדלין וכו' עיין
מ"ש מרן ז"ל דרבי' סמך על סוגיא דלקמן דקאמרינעשו אותו וכו' יענין שם לכאורה
אינו מוכן דהתם איירי בפסח ב' דכתיב איש נדחה לכה איצטריך קרא דיעשו אותו לעצה

טובה לאהדורי כי היכי דלהוי כפסח ראשון שאינו ביחיד וכו' קשה על מה שהק' התוס' דת"ל מפסח ראשון שאין שוחטין על היחיד דמאי קושטא דשאני הכא דגילתה קרא איש נדחה גם מה שתיקצו דהאי תנא לית ליה הו' דרשה דלא תוכל לזבוח באחד ופסח א' גליף מפ"ב הוא תמוה דא"כ מאי ק"ל בפ' הוציאו לו דנ"א גבי מאי דקאמר קסבר ר"ש דאין שוחטין את הפסח על היחיד ונוקמה בפ"ב דילמא ס"ל כהאי תנא דאית ליה דפ"א גליף מפ"ב דאין שוחטין על היחיד ועוד אני תמיה דקאמר הגמרא שם דצ"א מדר"י ס"ל כר"ש ר"ש ס"ל כר"י והיגו פיון דר"י שביק דרשה דר"י דקרא דלא תוכל לומר דאין שוחטין על היחיד ואוקמיה לדרשה דר"ש לאסור בכמת יחיד משום קרא דאיש לפי אוכלו וה"נ גמא לר"ש ומאי קושטא דילמא ס"ל דאין שוחטין בפ"א משום דגליף מפ"ב ולומר דהאי דקאמר מדר"י ס"ל כר"ש ר"ש ס"ל כר"י לא מוכרח הוא וכדאמר' בפ' מקום שנהגו דנ"ג ע"ב זה דוחק דלאו האי לישנא פהאי לישנא ועוד דמאי מקשים התוס' דילמא ר"ש ס"ל דתרת' ש"מ: אשע"כ גלע"ד דקושטא התוס' היא אף דגלי קרא דאיש נדחה לומר דשוחטין על היחיד אהני לן ככל חוקת הפסח לאהדורי וכי האי גוונא אמרו בגמ' דצ"א לר"י אף דגלי קרא דחטאו ישא למעוטי אשה בשני אהני לן ככל חקת הפסח לטפילה ואהא תיקצו דלית ליה.

האי דרשה וס"ל כר"י דשוחטין על היחיד ואיצטריך יעשו אותו לאהדורי אף דגלי קרא דשוחטין על היחיד וממלא חזר הדין אף בפסח א' דגלי קרא איש לפי אוכלו דשוחטין על היחיד גליף מפ"ב לאהדורי משום דלא גרע ומעתה תראה דפסק רבי' פדת וכהלכה ואפשר להעמיס פל זה בכוננת מרן ו"ל ודוק: הלכה ד' אין עושין חבורה וכו' לא שתהיה חבורה כולה קטנים שאינן בני דעת ע"כ וכתב הכ"מ ז"ל וז"ל ולטעם שנתן רבינו קשה מהי תיתי לן דבעינן בשחיטת פסח בן דעת ע"כ ולעד"ן דדברי רבינו ו"ל הם ש"ס ערוך במס' גדרים דל"ו ע"א אר"י הפל צריכין דעת חוץ ממחוסרי כפרה וקאמר הש"ס אלא מעתה אדם מביא פסח על חבירו שפן מביא על בניו הקטנים ות' דשה לבית אבות לאו דאורייתא ופירש"י והרא"ש ז"ל דמאורייתא אין חייבין בפסח פלל ואינם בר המנאה אלא מדרבנן חייבו אותם באכילת פסח ע"י המנאות אביהם משום חינוך וכמ"ש התוספות בפסחים דפ"ח ע"א ד"ה שיה.

ומעתה הא דאמר' בפ' לולב הגזול קטן שישכול לאכול כזית שוחטין עליו הוא מדרבנן ואסמכו' אקרא והיגו עם אחרים כמו שפירש"י זל שם אכל בפ"ע אין שוחטין עליהם ומעתה מ"ש רבינו ושוחטין על הקטנים שיהיו מכלל בני חבורה הוא חייבו מדרבנן ולכוד פתב לא שתהיה חבורה כולה קטנים שאינן בני דעת ובסברת ר"י בגדרים דהפל צריכין דעת למעוטי קטנים אכל קשה מהא דאמר' בפסחים דפ"ח ע"א וכולן ששחטו ושחט רבן עליהן אין יוצאין בשל עצמן דמשמע דמשום דשחט רבן עליהם הא לא"ה יוצאין בשל עצמן והא פסח לא שיהו לגביהו ואיהו הפסח פשר וי"ל דנדאי מאי דקאמר וכולן ששחטו מיירי ששחטו הקטנים והעבדים דכיון דעבדים חייבים אלא דהקטנים נמנים עמהם שפיר דמי דיוצאין בו.

ויליישב דעת מר"ן ז"ל ונהר"ן ז"ל שם בנדריים שכתבו דהא דקאמר הש"ס שיה לבית אבות לאו דאורייתא הוא לענגן מינוי פיון שאינו בני דעת לאו בר מנגייה הן אבל לענגן פסח אהני דמחייבי מקרא דשה לבית אבות וכן משמע מדברי רבינו ז"ל בפ"ה מהלכות אלו דין ז ועיין מ"ש מרן ז"ל שם ודלא כדעת התוס' ז"ל בפסחים כמ"ש לעיל דכתבו משום חינוך ע"ש ובהכי ניחא לי מה שהקשה הר"ב להם שלמה ז"ל די"ח עמ"ש התוס' בקידושין דמ"ב ע"א ד"ה איש זוכה וכו' דאיצטריך קרא דס"ד הואיל דשייך באכילת פסחים וצריך להמנות עליו דכתיב שיה לבית אפי' קטן וכו' עכ"ל והקשה הרב ז"ל מהש"ס דנדריים דקאמר שם לבית אבות לאו דאורייתא ע"ש שהצ"ע ובמ"ש ניחא דהא דקאמר לאו דאורייתא הוא לענגן מנגייה אבל באכילת פסח חייב והתוס' דקידושין.

דהביאו מקרא דשה וכו' קאי אאכילת פסח לא אמגייה ועיין לתוס' במס' גיטין דס"ד ע"ב ד"ה שאני שתופי וכו' ושו"ר שפן תירץ הרב פ"י ז"ל בחי' לקידושין ע"ש: שם ושוחטין על הקטנים שיהיו מכלל בני חבורה ולא שתהיה חבורה כולה קטנים וכו' ע"כ והקשה הרכ"מ ז"ל הו"ל לרבי ז"ל למעט קטנים מאיש ולא קטן וראיתי להרב להם שלמה ז"ל די"ח שהביא קושיא על מר"ן ז"ל מהרב יוסף לקח ז"ל בפ' בא מהש"ס דמס' קידושין דמ"ב ע"א דדרשי' מאיש לפי אכלו למעוטי קטן ותמה עליו הרב מדברי התוס' דמס' פסחים דצ"א ע"ב שכתבו דהאי סוגייה דפסחים ס"ל כריב"ק דנפק"ל מניקחו להם איש שיה לבית אבות דמייירי בזכיה טפי מאיש לפי אכלו דלא דריש ליה למעוטי קטן ע"ש ולעד"ן דכוננת הרב ז"ל כמו שמצינו דדרשי' מאיש לפי אכלו למעוטי קטן כמו כן דרשי' ומאן לימא לו דפליגי תנאי בהכי ומה גם לר' יהודה דס"ל אין שוחטין את הפסח על היחיד איש לפי אכלו במאי מוקי ליה ומוכרח לו למעוטי קטן אלא גם לר' יוסי דס"ל דשוחטין את הפסח על היחיד מקרא דאיש לפי אכלו אפשר לו דס"ל כר"ש ותתתי ש"מ דאיש למעוטי קטן ועוד אפי' לריב"ק דריש מאיש שיה לבית אבות למעוטי קטן כמ"ש התוס' בפסחים.

אמנם גלע"ד אחר המחילה דלק"מ דמה שדרשו למעוטי קטן הוא לענגן זכיה שאינו זוכה אבל לאוסרו באכילת הפסח זה לא שמענו ובהדיא אמרו בפ' לולב הגזול קטן דיכול לאכול כזית שוחטין עליו ע"ש: פ"ק ד' הלכה ב' בשר פסח וכו' עיין בהל"מ ז"ל ולעד"ן לומר דרבי לא ניחא ליה בפ"ה התוס' מכמה טעמי תדא דפשיטה דמתני' לא מוכחא הכי דא"כ הו"ל למימר ונודע שנטמא דקאי אדם גופיה אבל שהוא טמא קאי אגוף הפסח גם בפ"ה שהבינו לדעת רש"י דהו"ל מתני' כמ"ד דאכילה לא מעפ"ב ומדרבנן קאמר ס"ל לרבי דהוא תמוה דא"כ מאי מק' הגמ' לעיל מאי דוחקיה דרב לאוקמיה מתני' רבי נתן ולא רבנן ומאי קושיא פיון דסיפא דמתני' היא רבי נתן לכה העמיד רישא ג"כ פ"ן כי הכי דלא תיקשי רישא אסיפא וכמ"ש התוס' שם דע"א בד"ה נימא יע"ש ועוד אמאי לא משני הגמרא הא דאורייתא הא דרבנן! ולומר כמ"ש התוספות ביבמות דסתמא דמילתא פיון דבזמן הברייתא נישנית לא הנה מינקט דינא דאורייתא זה נראה לרבינו דוחק דכמה ברייתות ומתני' מוקמי להו בגמ' אדינא דאורייתא גם לדעת רש"י זל לא ניתן ליאמר פלל שהרי כת' בפ"ק די"ו ברייתא גופא דמתנייה לר"י דס"ל אין בשר אין

דָּם הַנֶּמֶץ יִנְצָא אֲבָל גִּטְמָא הַנֶּמֶץ לְהַתִּיר דָּם בְּזַרְקָה עַכ"ל הָרִי גֵרָא הַבְּרוּר דְּלִר"י מְרַצָּה לְכַתְּחִיל אֲנִטְמָא דְּאִי בְּדִיעֵבַד קְאָמַר א"כ אִפִּי יִנְצָא דְּהָכִי שְׁמַעִי לִיה לר"י דְּקָאָמַר גִּטְמָא הַבְּשָׂר אוֹ שְׂיָצָא אִם זָרַק הַנֶּמֶץ אֶלָּא וְדָאִי מָאִי דְּאָמַר רִש"י הַנֶּמֶץ יִנְצָא אֶלְכַתְּחִיל קְאָמַר וְאִפִּי הַ קְאָמַר דְּבִנְטָמָא אִפִּי לְכַתְּחִילָה זָרַק וְא"כ קִשָּׁה דְּהָא שְׁמַעִינָן לִיה לר"י בְּדַע"ז דְּבִנְטָמָא ב' לֹא יִזְרוֹק ע"כ צ"ל דְּהָד בְּרִיָּתָא מְדַאֲרִי קְאָמַר אֲבָל מָאִי דְּקָאָמַר לֹא יִזְרוֹק הוּא מְדַרְבְּנָן וְכַמ"ש הַתּוֹס' דַּע"ח יַע"ש וְלַעֲד"ן דְּזַהוּ כְּוֹנֵת מְהַרְשָׁ"א ו"ל שְׂכ' וְה"ה דְּהָה מ"ל הָא דְּאֲוִרִיָּתָא הָא דְּרַבְּנָן שְׁלַכְאוּרָה הוּא תְּמוּהָ וְנִעְלַם מַעֲיָנָיו דְּבַרְיָהֶם בִּיבְמוֹת אָכְנָן לְפִי הָאָמוּר דְּכִינּוֹן דְּמַק' לְדַעַת רִש"י לֹא יִתְכַן לְתַרְזַן בְּדַבְּרִיָּהֶם כְּפִי שְׂיִטְתּוֹ וְכָאָמוּר וּמִכַּח קוֹשְׁיּוֹת הִלְלוּ הַנְּכַרְח לְרַבִּי לֹמַר דְּהָכָא מְדַאֲרִיָּתָא קְאָמַר.

וְאֲתִיָּא אִפִּי לְמַ"ד דְּאֲכִילָה מְעַפְכָּת וְהִינּוּ פִּינּוֹן דְּבִשְׁעַת זָרִיקָה לֹא נִוְדַע שְׁהוּא טְמָא א"כ דְּכִי אֲזַדְרִיק דָּם שְׁפִיר אֲזַדְרִיק. דְּכִינּוֹן דְּבַהֲדָה שְׁעַתָּא אֲזַדְרִיק לְאֲכִילָה וְהָכִי אָמַרִי בְּהַדְּיָא בַּפ' ד"פ ע"ב אָמַר מַר ב"ר אָשִׁי לֹא שָׁנוּ אֶלָּא נִוְדַע לֹא אַחַר זָרִיקָה וְכו' אֲבָל קוֹדָם זָרִיקָה לֹא מְרַצָּה הָרִי אַף מְדַאֲרִיָּתָא נְמִי שְׁפִיר מְחַלְקִינָן בֵּין שׁוּגְג לְמַזִּיד וְאַף לְמַ"ד דְּאֲכִילָה מְעַפְכָּא קְאָמַר מַר בַּר רַב אָשִׁי דְּהָא לְהַלְכָה קְאָמַר ה"נ בְּמַתְנִי דְּאִם נִוְדַע לֹא אַחַר זָרִיקָה הֲצִיץ מְרַצָּה עַל שְׂגַגַת הַבְּשָׂר אֲבָל אִם נִוְדַע לֹא קוֹדָם זָרִיק' אִין מְרַצָּה עַל הַזְּדוֹן וְסָבִיב לַעֲשׂוֹת פ"ב פִּינּוֹן דְּלָא יִצָּא מְדַאֲרִיָּתָא וְהָדָר רָאִיָּה שְׁהַבִּיאוּ הַתּוֹס' מִפ' הַאֲש' רַבָּה לֹא מְכַרְעָה לְדַעַת רַבִּי דְּאִטּוּ הִיכָא דְּמַצִּינוּ מְקוֹם דְּמַחְלְקִי רַבְּנָן בֵּין שׁוּגְג לְמַזִּיד נְשִׁוּהָ לֹא כָּל מְקוֹם דְּמַח' בֵּין שׁוּגְג לְמַזִּיד לֹמַר דְּהוּא מְדַרְבְּנָן וְמָה גַם דְּמַצִּינוּ דְּמַחְלַק בֵּין שׁוּגְג לְמַזִּיד מְדַאֲרִיָּתָא וְכַמוֹ שְׁהַבִּאתִי גַם הִיא מְשֻׁנָּה מְפֹרְשֶׁת בְּנִזִּיר דְּמַחְלַק בֵּין נִוְדַע לְלֹא נִוְדַע וְהִיא מְדַאֲרִיָּתָא ע"ש דַּס"ג ע"א וְכֵן בְּתוֹסְפֵת' שְׁהַבִּיָּאָה רִש"י בְּהָדָר מְשֻׁנָּה גּוֹפָה אֶלָּא דְּהַתָּם בַּפ' הָאֲשֶׁה רַבָּה דְּמַחְלַק בֵּין שׁוּגְג לְמַזִּיד הַעֲמִידוּ מְדַרְבְּנָן לְתַרְזַן הָדָר קוֹשְׁיָא דְּהָדָר בְּרִיָּתָא אַחֲרִיתִי דְּקָאָמַר עַל מָה הֲצִיץ מְרַצָּה וְכו' עַל הַשׁוּגְג וְעַל הַמַּזִּיד לְכַד הַעֲמִידוּהָ מְדַרְבְּנָן אֲבָל אִין לֹמַר דְּהַתָּם בְּדָם מִיָּרִי דְּהוּא טְמָא מְדַרְבְּנָן וְכַמוֹ שְׁהַעֲמִידוּהָ בַּפ"ק דְּפִסְחִים דַּא"כ מָאִי קְאָמַר וְהָא הָכָא דְּמְדַאֲרִיָּתָא מְרַצָּה דְּתַנִּיָּא עַל מָה הֲצִיץ מְרַצָּה עַל הַדָּם וְכו' עַל הַשׁוּגְג וְעַל הַמַּזִּיד וְאִיךָ נִיחָא לִיה בְּזַה דְּכִינּוֹן דְּהָדָר בְּרִיָּתָא נְמִי קַתְנִי דָּם דְּהוּא מְדַרְבְּנָן הָרִי קְאָמַר דְּאַף מְדַרְבְּנָן לִיכָא חִילּוּק בֵּין שׁוּגְג לְמַזִּיד אֶלָּא וְדָאִי דְּסוֹגֵיָא דַּגְמ' דְּהַתָּם ס"ל דְּטוֹמְאָת דָּם מְדַאֲרִיָּתָא וְכַמ"ד דְּטוֹמְאָת מְשַׁקִּין מְדַאֲרִיָּתָא וְהָהָא מְצִי לְתַרְזַן הָכִי בַּפ"ק דְּפִסְחִים וְכַמ"ש שְׁם הַתּוֹס' ע"ש וְעוֹד דְּהַתָּם אַעוֹלִין קָאִי דְּהִינּוּ דָּם וְכ"ע הֲצִיץ מְרַצָּה אַעוֹלוֹן מְדַאֲרִיָּתָא וְכִינּוֹן שְׁכָן מָאִי דְּמַחְלַק בֵּין שׁוּגְג לְמַזִּיד הוּא מְדַרְבְּנָן אֲבָל אַבְשָׂר קָאִי דְּאִין הֲצִיץ מְרַצָּה עַל אֲכִילוֹת לַכ"ע כ"א ר"א דְּלִית הִילְכְתָא כְּוֹנְתִיהָ וְכַמוֹ שְׁפַס' רַבִּי בַּפ"ד מַה' ב"מ וְאַשְׁמַעִינָן מַתְנִי' דְּהִינּוּ דְּוָקָא מַזִּיד אֲבָל אִם גִּזְרַק בְּשׁוּגְג הַנֶּמֶץ וְהַשְׂתָּא מַק' הַש"ס שְׁפִיר מְהָדָר בְּרִיָּתָא דְּקַתְנִי הֲצִיץ מְרַצָּה עַל הַבְּשָׂר בֵּין שׁוּגְג בֵּין בְּמַזִּיד הָרִי אַף עַל אֲכִילוֹת מְרַצָּה בְּמַזִּיד וּמְתַרְזַן לֹא דְּהָכָא קָאִי אֲנִטְמָא וְכו': וּמַעֲתָה מ"ש רַבִּי בַּה' ב"מ וְכֵן הֲצִיץ מְרַצָּה עַל הַדְּבָרִים הַקְּרִבִין וְלֹא עַל הַדְּבָרִים הַנְּאָכְלִי הוּא קָאִי לְמַ"ש לְעִיל דְּהֲצִיץ מְרַצָּה עַל טוֹמְאָת הַתְּהוּם אִפִּי מַזִּיד לְכַד כַּת' וְכֵן הֲצִיץ מְרַצָּה עַל טוֹמְאָת הַדְּבָרִים הַקְּרִבִים ר"ל אִפִּי מַזִּיד אֲבָל אִינוּ מְרַצָּה עַל הַנְּאָכְלִים בְּמַזִּיד אֲבָל

דין שונג לא ביארו שם וסמך על מ"ש פאן וכדרכו בכל מקום לבאר כל דין במקומו ובהכי אתנח לן מ"ש הל"מ ז"ל מהא שפסק בפ"א מה' פה"מ גבי כל הזבחים שמרצה אפי' מזיד וכו' דהתם פינו דאית לן דבתדא סגי בפשר או חלב א"כ כשנטמאו תרנונייהו ונזרק אפי' מזיד סוף סוף מרצה אחלב וכאמור וברי יש שם חלב והורצה אפי' שאין מרצה אבשר משום מזיד וזהו שמדקדק רבי' פאן שכתב שהציץ מרצה על שגגת הבשר שנטמא וכו' ולא כתב שהציץ מרצה על השגגה ותו לא אלא דבא לומר דהאי חלוקה לא נאמר אלא גבי אכילות דהיינו בשר אבל לעולין אפי' מזיד ומזה אני תמה על הל"מ ז"ל דמה לו לרבי' בזה דתיקשי בגמ' לרבינא דס"ל דאינו מרצה אלא על השונג הא פריקתא מפורשת היא דמרצה אף על המזיד והובאה שם דע"ז דקתני גטמא הבשר וכו' ר"א אומר זרק ר"י אומר לא יזרק ומודה ר"י שאם זרק הורצה הרי אף דנדע קודם זריקה קאמר ר"י דהורצה וי"ל בשלמא בפשטא דגמ' ל"ק משום דהא דקאמר אזריק' דנוקא בשונג הוא קאי אחלוקה דם והיינו להתיר בשר באכילה וכמ"ש התוס' אבל אחלוקה דהבשר שנטמא לא גזרו בו רבנן להביא חולין לעזרה ולכך בההיא פריקתא דמייירי פריצוי קרבו קאמר אפי' מזיד ולכך לא הק' לא להרמב"ם ז"ל: אבל קש"ל לשיטה זו דמאי מק' בגמ' מהו פריקתא דקתני בין בשונג בין במזיד דע"כ דהתם מייירי בנטמאו ב' דאי בנטמא בשר או חלב למ"ל ציץ לרצותו הא קי"ל גטמא בשר או חלב זורק את הדם לכתחילה אלא ודאי בנטמאו ב' מייירי וכיון שפון שפיר קאמר דמרצה אפי' מזיד משום חלב והוי כאלו החלב קיים דהורצה קרבו אבל במתני' דאייירי בפסח דאף דחלב קיים אינו זורק את הדם לכך קאמר דאינו מרצה אלא שונג דהא אאכילות קאי דהוא בשר ויש לישב דדחיקה ליה להש"ס לאפסוקי הפריקתא דהו דקתני על הדם הוא בנטמא לחודיה והו דקתני על הבשר ועל החלב הוא בנטמאו ב' אלא בחד גוונא איירי דנטמא כל אחד לבדו והא דקתני הציץ מרצה הוא לאקבועי הו בשר או חלב בפניגול ולהוציאם מידי מעילה מידי דהנה לר"א דס"ל דיש דם אף שאין בשר וא"ה קאמר הציץ מרצה על אכילות וכמ"ש שם דע"ז ולכך מק' שפיר דקתני דמרצה על אכילות אף במזיד ומתריץ לו דקאי אנטמא אבל זריקה אינה אלא בשונג ואף דזה ודאי לא קאי אלא אהו חלוקה דבשר שנטמא אבל שאר חלוקות דהיינו חלב ודם הוא מרצה אף במזיד ואין לתמוה בזה דהו הו חלוקות לאו בתדא מחתא אינון דאף לדעת התוס' נמי דאייירי מדרבנן ג"כ לא קאי הו חלוקה דשונג ומזיד על חלוקת דם דהיינו להתיר בשר באכילה אבל על הבשר וחלב דאייירי לרצוי קרבו מייירי אף במזיד דלא מצו לאתויי חולין לעזרה אלא ודאי פינו דאינם מבוארים בפריקתא אין קפידא אם אין דינם שנה אבל אם נאמר דהחלוקות המבוארים בפריקתא אינם שונים יש קפידא לכך העמידה בחד גוונא דהיינו גטמא כל אחד לבדו ועי"ל דמשמע ליה דהפריקתא סתמא קתני אף בקרבו פסח דעיקר הבשר ולכך אף אם גטמאו ב' לא מרצה במזיד לא מרצה אבשר וחלב כמאן דליתיה פנ"ל: אף אמנם הדבר הק' הוא דהא ודאי לשיטה זו דהו דאמר ר"י גטמא הבשר או שונפסל אם זרק הורצה שהבאתי לעיל מוכרח לומר דמייירי בנטמא החלב נמי דאי בנטמא הבשר ונאכד החלב או נשרף לא הורצה אף דיעבד דאין מרצה על אכילות במזיד אלא ודאי מייירי בנטמאו

ב' והאי דקאמר בְּשֵׁר לָאוּ דוּוּקָא דְעֵיקָר פְּלוּגְתִּינְהוּ נְמִי דְקָאמְרִי אִין בְּשֵׁר אִין דָּם צ"ל דְהוּי חֵלְבַּב בְּכָל דָּאָם חֵלְבַב קִיָּים זוּרְק לְכַתְחִי וְא"כ מְאִי הוּכִיחַ הַגְמָא מִיָּנְהָ לְעִיל דַּט"ז דְבְדִיעַבְד מוּדָה ר"י דְהַצִּיץ מְרָצָה עַל אֲכִילוּת דִּילְמָא דוּוּקָא הָתָם מְשׁוּם דְמְרָצָה עַל חֵלְבַב דְהוּא עוֹלִין אֲבָל לְגַבֵּי אֲכִילוּת דְמִתְנִי פְּגוּן עוֹמֵר וְשִׁתִּי הִלְחָם דְלִית בְּהוּ עוֹלִין מְאִי אִיכָא לְמִימֵר וְכֹן הִיא קוֹשְׁיָת הַש"ס מְעִיקְרָא וִי"ל דְהֵינּוּ דוּוּקָא לְרַבִּינָא אֲדָה לְר' שִׁילָא דַס"ל דְמִתְנִי דְקִתְנִי נוֹדַע לְאַחַר זְרִיקָה לָאוּ דוּוּקָא וְס"ל דְצִיץ מְרָצָה עַל אֲכִילוּת אֲף בְּמִזִּיד א"כ אֲתִי דְבָרִי ר' יְהוֹשֻׁעַ כְּפִשְׁטוֹן דְמִיָּרִי בְּבִשְׁרָא לְחוּדְיָה וְלִכְדָּה שְׁפִיר אֲתִי רְאָנְיָה מִיָּנְיָה וְה"ה דְהַמְק' יְכוּל לְהַק' הַנִּיחָא לְר' שִׁילָא אֲלָא לְרַבִּינָא מֵא"ל אֲלָא דְעַדִּיפָא מִיָּנְיָה פְּרִיךְ אֲף לְר' שִׁילָא וְלִפִּי הַמְסַקְנָא אֲתִי שְׁפִיר הֵךְ מִתְנִי אֲף כַר"י לְכ"ע אֲמֹר מַעֲתָה לְרַבִּי דְפָסֵק פְּרַבִּינָא דְאִין מְרָצָה בְּמִזִּיד לְכָד לֹא כָתֵב הֵךְ דְנִטְמָא הַבְּשֵׁר בַּפ"א מֵה' פַּה"מ אֲלָא דְכָתֵב בְּנִטְמָא מֵא ב' הַצִּיץ מְרָצָה וְהָא דְלֹא בִיָּאָר שָׁם דָּאָם נִטְמָא הַבְּשֵׁר וְלֹא נוֹדַע כ"א אַחַר זְרִיקָה דְמְרָצָה מְשׁוּם דְסַמְךָ אִמ"ש בְּכָאָן אֲלָא מ"ש שָׁם דְנִפְסַל הַבְּשֵׁר אוֹ שִׁיָּצָא לֹא יְזַרְק וְאִם זַרְק הַרְצָה צַל"ע דְבַגְמ' אוֹקְמָנָא מְאִי נִפְסַל בְּהִיסָח הַדַּעַת וְאוֹקְמָנָא דְהִיסָח הַדַּעַת מְשׁוּם פִּסְוֹל טוֹמְאָה הוּי וּמְשׁוּם צִיץ כַּמ"ש בַּפ"א כ"ש דַּל"ד ע"ש וְא"כ אִיךְ כָּתֵב דְאֲף דְנוֹדַע לוֹ קוֹדָם זְרִיקָה דְהוּרְצָה וְהֵינּוּ מְשׁוּם צִיץ וְהָא אִין מְרָצָה עַל הַמִּזִּיד וְכִבְרַ עָמְדִיתִי עַל זֶה בַּע"א מֵה' פַּה"מ ע"ש וְאֲפִשְׁר לְיִישֵׁב דְכִינּוּן דְלָאוּ טְמָא מִמֵּשׁ אֲלָא מְשׁוּם הִיסָח הַדַּעַת הַקְּלִיּוּ בּוּ וְאֲף עַל הַמִּזִּיד מְרָצָה וְדו"ק: פְּרָק ה' הַלְכָה ח' נְשִׁים שְׁנַדְחוּ לְשִׁנֵּי וְכו' לְכָתֵב מְר"ן זַל דְרַבִּינּוּ פָּסֵק כַּר"י דְנְשִׁים חוּבָה בְּחוּל וּבְשִׁבְתָּ רְשׁוּת וְהֵינּוּ מְשׁוּם ר"א דְקָאִי פְּנוּתִיָּה וְכו' וְלְכַאוּרָה תִּימָא דְכִינּוּן דַּר"א ס"ל לְגַמְרִי כַר"י מִנ"ל לְרַבִּינּוּ זַל לְחַלּוֹק עָלָיו וְעוֹד קִשָּׁה מֵה שְׁהַקְשָׁה עָלָיו הַלַּח"מ ו"ל וְמֵה שְׁתִּירָץ הָרַב מ"ק ו"ל לְכַאוּרָה לֹא יִישֵׁב כְּלוּם דְנִדְאִי הוּא דְלֹא יִדְעִי דְנְשִׁים חוּבָה פִּי אִם מְקַרְאִי דַר' יוֹסִי וְא"כ מִמִּילָא מְשֻׁמַּע דְבַגְנֵי פֶּרֶת הֵם וְא"כ אִיךְ כָּתֵב דְנְשִׁים רְשׁוּת וְלֹא דְחוּ שְׁבַת.

אֲשֶׁר ע"כ נ"ל דְרַבִּינּוּ הוּק"ל דְאַמְאִי לֹא קָאמֵר ר"א דְהַלְכָה כַּר"י וְכַה"ג מְקַשָּׁה הַש"ס בְּכַמְהָ דְוֹכְתִי אֲלָא נִדְאִי דַס"ל לְר"א לְעַנְנֵן חוּל כַּר"י דְשׁוֹחֲטִין עָלֵיהֶם בַּפ"ע וְהֵינּוּ דְנִפְקָא לִיָּה מִכְּבָל חוֹקֵת הַפְּסַח לֹמֵר דְדַמּוּ לְרַאשׁוֹן דְשׁוֹחֲטִין בַּפ"ע וְהַש"ס דְהוּצַ"ל דְנִפְקַ"ל לְר"י מִדְּכִתִּיב בַּפ"ב וְנִכְרְתָה הַנְּפֶשׁ מְשׁוּם דְבַעֲזִי לְמִימֵר דְאִיכָא פֶּרֶת לְנְשִׁים בַּפ"ב וְלִכְדָּה דְחִי שְׁבַת וּבְהִכִּי מִיתְרָצָה קו' הַתּוֹס' ו"ל בַּד"ה וְכַתִּיב וְכו' ע"ש.

וְהָא לִיכָא לְמִימֵר דַּר"י נְמִי ס"ל דְלֹא דְחִי שְׁבַת וְאֲתִי מִימְרָא דַר"א כַּכ"ע וְאֲתָא לְאַשְׁמוּעִי דְלֹא יָלְפִי מִכְּבָל חוֹקֵת הַפְּסַח פִּי אִם לְעַנְנֵן דְשׁוֹחֲטִין בַּפ"ע דְזֶה לִיתָא דְמִדְקָאמֵר וְאַצ"ל בְּרַאשׁוֹן דְמְשֻׁמַּע דְמִשְׁנֵי נְפִיק וְהָא צְרִיךְ לְאֹמְרוּ לֹמֵר דַּבְּא' דְחִי שְׁבַת לֹא כֹן בְּשִׁנֵּי אֲלָא נִדְאִי ס"ל לְר"י דְאֲף בְּשִׁנֵּי דְחוּ שְׁבַת וְכֹן הוּא בִּירוּשְׁלַמִּי רִישׁ פ' הָאֲשָׁה דְקָאמֵר בְּהַדְנִיָּא ר"י וְאַפְּי' וְאִישְׁתְּמִיט מֵהַרְלַח"מ ו"ל וְלִכְדָּה אִיִּצְטְרִיךְ לוֹ טַעֲמִיָּה דְכַתִּיב בְּשִׁנֵּי וְנִכְרְתָה הַנְּפֶשׁ וְכו' דְבַר פֶּרֶת הֵם אֲבָל ר"א ס"ל דְבְּשִׁנֵּי לִית בְּהוּ פֶּרֶת דְאִישׁ וְלֹא אֲשָׁה אֲבָל לֹא אִיִּמְעִיט אֲלָא מִפֶּרֶת אֲבָל לְעַנְנֵן בַּפ"ע אֲהֵי קָרָא דְכָל חוֹקֵת הַפְּסַח וְר"י ס"ל דְאִיִּמְעִיט אֲף מְהִי וְקָרָא דְכָל חוֹקֵת הַפְּסַח לְטַפְלָה וְהָא דְלֹא ס"ל כַּר"י דְקָרָא דְאִישׁ לְמַעוּטִי קִטּוֹן מְשׁוּם דַּע"כ לְקִטּוֹן שְׁהַגְדִּיל בֵּין ב' פְּסָחִים כַּמ"ש הַתּוֹס' וְזֶה דְלֹא כַר' לְקִמּוֹן דְהַלְכָתָא פְּנוּתִיָּה.

והרב מ"ק ז"ל דידיה אָמר דס"ל לרבינו דפּלוגמיהו בְּשַׁבַּת דְּנִקְא וּכ"כ הָרַב קַרְיַת סְפָר דלר"י ס"ל דְּמִיעוּטָא דְקָרָא דְאִין שׁוֹחֲטִין הוּא בְּשַׁבַּת אָבֵל בְּחֹל מוֹתֵר לְשַׁחוּט בַּפ"ע נֹאמַת קָרָא דְכָל חֻקֵּי הַפֶּסַח לְהַתִּיר טְפִלָּה בְּשַׁבַּת.

וּנ"ל דְּהַכְרִיחוּ לְזַהּ מֵאֵי דְקָאָמַר ר"א בְּשֵׁנֵי רְשׁוּת דְּמִשְׁמַע רְצוּ שׁוֹחֲטִין וְאוּקְיָמְנָא לִיהּ כַּר"י וְזַהּ דְלָא כַּר"י דְקָאָמַר אִין שׁוֹחֲטִין דְּמִשְׁמַע אִיסוּרָא וּלְכֹף כְּתַב דְּזַהּוּ דְּנִקְא בְּשַׁבַּת. אָבֵל קִשְׁיָה לְזַהּ דְאָף בְּחֹל נְמִי אִיכָא אִיסוּרָא דְחֻלְיִין שְׁנַשְׁחֲטוּ בְּעִזְרָה דְלִידָה דְלִיכָא חַיִּיב הָוִי חֻלְיִין שֵׁנ"ב וְא"כ אִיךָ כְּתַב דְּשׁוֹחֲטִין עֲלֵיהֶם בַּפ"ע דְכַה"ג אָמְרִי בַּפ"א אִין דוֹרְשִׁין דְלִמְ"ד סְמִיכָה בְּנִשְׁמִיךְ רְשׁוּת אֵינָה אֶלָּא בְּאֶקְפוּיִי יְדָא דְאִי בְּכָל פְּתָה הָוִי עֲבוּדָה בְּקַדְשִׁים הָרִי פִינּוּ דְרְשׁוּת הֵם הָא דְעֵבְדִי סְמִיכָה הָוִי עֲבוּדָה בְּקַדְשִׁים וְלָא דְמִי לְאֲנָשִׁים א"כ ה"נ דְרְשׁוּת הֵם לֹא מְצוּ שְׁחֲטִי בַּפ"ע פִּינּוּ דְאִינָם מְחַוְיָבִי בְּקָרְבָן פֶּסַח וְאִינוּ כָּא בְּנִדְבָה הָוִי חֻלְיִין שֵׁנ"ב וְאָף דַּר"י ס"ל דְּחֻלְיִין שֵׁנ"ב לָאוּ דְאוּרְיָתָא וּכַמ"ש בַּפ"ב דְּפֶסְחִים כְּבָר כְּתַב רַש"י ז"ל דְּהִינּוּ דְנִקְא בְּהִנְאָה אָבֵל בְּאֶכִּילָה מוֹדָה דְאָסוּר.

וְעוּד לְרַבֵּינוּ ז"ל דְּפֶסַק דְּחֻלְיִין שֵׁנ"ב דְאָסוּר דְאוּרְיָתָא לְדַעַת רֹב הַמְּפָרְשִׁים ז"ל אִיךָ כְּתַב רְצוּ שׁוֹחֲטִין בַּפ"ע וְעוּד דְאָף לְמֵאָן דַּס"ל לְרַבֵּינוּ ס"ל לָאוּ דְאוּרְיָתָא מ"מ מְדַרְבְּנָן מִיָּהָא אָסוּר וּלְזַהּ י"ל דְרַבֵּינוּ ס"ל כְּדַעַת רַש"י בַּפ"א פִּיטוּי הַדָּם דְּפ"ה דַּלְר' יוֹסִי דַּס"ל דְנִשְׁמִיךְ סוּמְכוֹת רְשׁוּת עֵבְדִי סְמִיכָה בְּכָל פְּתָם דְּהַתוֹרָה הַתִּירָה לְהֵם וְהָ סוּגְיָא דַּפ"א אִין דוֹרְשִׁין כְּבָר תַּרְגְּמָה הַר"ב קָרְבָן אֶהְרֹן פ' וַיִּקְרָא דַּמ"ג דְּמִינִי בְּקָרְבָן שְׁאִינוּ שְׁלֵהֶם ע"ש שְׁהֶאֱרִיךְ וְא"כ ה"נ דְכְּנוּמָה פִּינּוּ דְהַתוֹרָה הַתִּירָה לְהֵם לְשַׁחוּט בַּפ"ע לָא הָוִי חֻלְיִין שֵׁנ"ב אִיךָ לְגַבֵּי שַׁבַּת דְּהוּא אִיסוּר חֲמוּר מוֹקְמִינּוּ מִיעוּטָא לְגַבֵּינָהּ.

אָבֵל ק' לְזַהּ מֵאֵי דְקָאָמַר הַש"ס גַּבֵּי ר"ש וּכ"ת א"ה אִפִּי טְפִלָּה נְמִי וּמַהִּיכָא תִּסְק אַדְעָתִין דְנִתְסַר אִפִּי בְּטְפִלָּה אָפִילוּ בְּשַׁבַּת פִּינּוּ דְאִין כָּאן אִיסוּר כְּלָל וּבְשַׁלְמָא לְדַעַת ר"י דַּס"ל בְּעֵלְמָא דְנִשְׁמִיךְ אָסוּרִין לְסַמּוּךְ א"כ כִּי מִיעוּט רַחֲמֵנָא אִישׁ וְלֹא אִשָּׁה לֹא דְאִיסוּרָא אִית לְגַבֵּהּ וְשְׁפִיר אִיכָא לְמִימַר דְאָף מְטְפִלָּה אִימְעִיט לֹא דְלֹא שְׁיָיךְ פֶּסַח לְגַבֵּהּ וְאָסוּרָה לְאַכּוּל אָף בְּמַנְיָה אִיךָ לַר"ש דַּס"ל דְּמִיעוּט הַתוֹרָה הוּא לְרְשׁוּת כַּמ"ש דְנִשְׁמִיךְ סוּמְכוֹת רְשׁוּת וְא"כ מ"ש אִישׁ וְלֹא אִשָּׁה הִינּוּ שְׁהוּ רְשׁוּת וְלֹא דְחוּ שַׁבַּת בַּפ"ע אָבֵל בְּחֹל יְכוּלִין.

לְשַׁחוּט א"כ מִינָהּ נִשְׁמַע דְשְׁיָיכִי בְּפֶסַח וּבַר מְנִינָהּ הֵם וּבְשַׁבַּת יְכוּלִין לְעֲשׂוֹת טְפִלָּה דְאִין כָּאן אִיסוּר כְּלָל וּבְשַׁלְמָא לְפִי פְּשָׁטָא דְשְׁמַעְתָּא דְפִלְיָגִי בְּחֹל א"ש דְאָף בְּעֵלְמָא ס"ל לַר"ש דְנִשְׁמִיךְ סוּמְכוֹת רְשׁוּת הִינּוּ דְנִקְא בְּאֶקְפוּיִי יְדָא אָבֵל הָכָא דְאִיכָא אִיסוּרָא דְחֻלְיִין שֵׁנ"ב וְאִיהוּ ס"ל בַּפ"ב דְקִידוּשִׁין דְחֻלְיִין בְּעִזְרָה דְאוּרְיָתָא וְדָאִי מִיעוּטָא דְקָרָא הוּא לְגַמְרִי וְא"כ שְׁפִיר אִיכָא לְמִימַר דְאִימְעוּט אָף מְטְפִלָּה דְאִינָה בַּת מְנִינָהּ אִיךָ אִי אָמְרִי דְפִלְיָגִי בְּשַׁבַּת אָבֵל בְּחֹל כ"ע מוֹדוּ דִיכּוּלִין לְשַׁחוּט מַהִּיכָא תִּיתִי דְנִתְסַר טְפִלָּה בְּשַׁבַּת וְאִין לוֹמַר דְהִכִּי דְרִישׁ אֶלִיבָא דַּר"ש כְּתִיב אִישׁ בֹּא לֹא שְׁאִינָה מְחַוְיָבֵת וּכ"ת פִּינּוּ דְאִימְעִיט מְחוּבָּה אִימְעִיט אָף מְחוּבַּת טְפִלָּה אֶהְיִי לִיהּ בְּמַכְסַת נְפִשׁוֹת לְחַוְיָבָה בְּטְפִלָּה דְזַהּ לֹא יִתְכוּ כְּלָל מַכְמָה טַעְמִי חֲדָא דְעִיקַר פְּלוגְמִיהוּ הוּא לְאִיסוּרָא דְמְדַר' יְהוּדָה נִשְׁמַע לַר"ש דַּלְר' יוֹסִי ס"ל דְהָא דְעוּשִׁין טְפִלָּה הוּא לְהִתְרָא דְהָא בְּשֵׁנֵי רְשׁוּת ס"ל.

ועוד מאי ס"ד בר"ש דס"ל דחובקה בטפלה עד דמקשה וכ"ת. ועוד דקאמר בר"ש ממאי קממעט ליה אי מחיובא וכו' אלא לאו מטפלה וכו' הרי בהדיא ברור דהא דקאמר לטפלה הוא לרשות ולא לחובקה.

ומעתה ג"כ קשה לסברת רש"י ז"ל דס"ל לדעת ר"ש דסומכות בכל פהם א"כ מוכח דמאי דקאמר הש"ס הקא בדעת ר"ש איש ולא אשה הוא לו' שהן רשות א"כ מאי קאמר וכ"ת טפלה נמי וצ"ל דאין לדמות דרשות חכמים להדדי דאף דס"ל דמיעוט דהתם הוא לרשות אפשר דהקא ס"ל דמיעוט לגמרי הוא ואיסורא אית לגביה ולכך איצטריך ליה למכסת נפשות להתיר טפלה והיינו טעמא דכיון דאיסור חולין בעזרה הוא אפי' בהנאה לכך אמרי' דאתא קרא למעט נשים לגמרי אף אחר דאתא קרא לגלויי דמותרין בטפלה ודאי מוקמי' למיעוטא דקרא לרשות וכיון דהוי רשות לא דחו שבת אמנם בחול אם רצו שוחטין פדין סמיכת רשות אלא דעדיין אינו מוכרח דאיכא למימר דלא התיר הפתוב אלא לטפלה דלא ילפי' מסמיכה וכדעת המקשה ור"א דקאמר בשני רשות הוא קאי לטפלה אבל בפ"ע מודה דאסור וכן הוא מבואר בפ"ק דערכין דף ד' ע"ש ואפשר.

דשאני הקא דגלי קרא במכסת נפשות: הלכה ט' מי שהיה וכו' עם עליות השמש ט"ו וכו' הא דפי' הרב מתחלת שעת שחיטה עיין בתוס' דמנחות ד"ך ע"כ בר"ה נפסל וכתב הרב כ"מ ז"ל דפשוטא דסוגיא הכי מוכח דאמרי ט"ו מיל מצפרא לפלגא דיומא ע"כ ואינו מוכרח דהא אתמר נמי ט"ו מפלגא דיומא לאורתא ולעד"ן דהוק"ל לפירש"י דא"כ פליגי במציאות דהא קתני מן המודיעים וכו' וע"ש בתוס' ולכך מפרש ודאי לכ"ע מן מודיעים הוי ט"ו מיל ובהא פליגי מה סבר ט"ו מצפרא הוא ומר סבר מפלגא דיומא וא"כ ע"כ דבתחלת שעת אכילה ותחלת שעת שחיטה איירו והכי משמע ריהטא דגמרא דלא פליגי ר"י אענולא אלא אדרך רחוקה ולא אמודיעים דקאמר עלה ט"ו מיל פליגי ולפי"ז מאי דאמרי ט"ו מיל מצפרא וט"ו מיל מפלגא הוא קאי אף לסברת ר"י ודלא כהרב כ"מ ז"ל שכתב דתפיס ליה שיטת ענולא משום ר"י דקאי פנותיה דלמנ"מ פלגינהו וכו' והא דלא קאמר מהני עד שקיעה שלשים מיל משום לישנא דמתני' מן המודיעי' והוא ט"ו מיל והכי מוכח אף לפירש"י דפי' לדעת ענולא דשעת שחיטה הוא סוף שעת שחיטה אמאי לא קאמר מהני עד שקיעה ל' מיל אלא דמתני' קתני מן המודיעים וכו' לומר דפחות מט"ו לא הוי דרך רחוקה לכך פלגינהו ועוד נ"ל דרבינו קשיתיה הא דהקשו התוס' שם דצ"ג ע"א בד"ה אלא למה נאמר וכו' קשה לרב יהודה דאית ליה פל שאין יכול ליקנס בשעת אכילה דרך רחוקה לו' דפטור מכרת למ"ל הא לא תזי לאכילה וע"ש בתוס' דלא תירצו כ"א על הפסוק ולא על הברייתא דאינה פנותיה ולכך מפרש רבינו דהא דקאמר רב יהודה פל שאין יכול ליקנס בשעת אכילה תחלת שעת אכילה קאמר ולכך תני בברייתא לפוטרו מכרת לו' אף הבא בשעת אכילה פטור מכרת פיון דלא בא בתחלת שעת אכילה וא"כ אף דקאמר שעת שחיטה הכי הוי פנ"ל.

אף צריכין אנו למודעי מאיזה טעם פסק רבינו פענולא ולא פרב יהודה וראיתי להבה"ז דמ"ב ע"ב בחדושי' להרמב"ם פתב משום דהקשו התוס' לדעת ר"י מהך ברייתא לכך

פסק פְּעוּלָא ולע"ד דְּבָרֵי תְּמוּהֵי דְלִשְׁיטַת רַבֵּינוּ קֹשְׁיַת תְּתוּסָא וְא"כ א"ש אַף לר"י וכמ"ש.

גם מ"ש הכ"מ ז"ל אינו מוכרח וכמ"ש ועוד דר"י גופיה לא פליג וכמ"ש בגמרא ועוד ק' איך פסק הרמב"ם ט"ו מיל והא הקשו בגמ' אעולא מר"י ואוקמוה בתויבתא ולזה י"ל דלא גריס לה ולא קושיא היא דאיכא למימר דאית להו כסתם מתני' מן המודיעים דהיא ט"ו הוי דרף רחוקה ומוכרח לו' דלזמן שחיטה או זמן אכילה קאי והינינו נדאי משום דמעלות השחר עד הנץ החמה הוי ה' ועיין במ"א סי' צ"ט סק"ב יע"ש: פְּרָק ו' הַלְכָה ב' טמא וכו' עיין הרמב"ד ז"ל ובאמת אחד הרוצה וא' השומע תמוהי קמתמה איך יצאו דברים אלו מפי מר"ן ז"ל שלא בדקדוק וכמו שתמהו עליו הלח"ם והמ"ל ז"ל ע"ע.

והנ"ל עיקר שלא הנה בגירסתו בהרמב"ד עד אחר זמן שחיטה אלא עד אחר שחיטה והמגיחים הוסיפו מלת זמן בדברי הר"א ומשם העתיקו הסופרים בדברי מר"ן שלא בהשגח' וכן תראה בהרא"ס ז"ל זל פ' בהעלותה פשהבי' לשון הרמב"ד לא הביא לשון זה בדבריו לכה הקשה עליו מ"ש מר"ן ז"ל ע"ש.

גם מ"ש וכי בטר דעבדין וכו' פננתו היא דלא שייך לשון שאלה אלא לפי חסרון ידיעתם בדין א"כ פינון שהם מסופקים לא יהיו יכולים לעשות קודם ידיעתם אלא נדאי דמיירי קודם שחיטתו והכי מוכח לשון ספרי שאמרו א"כ יזרק הדם לטמאי וכו' ולא ידעתי מה תירץ בזה הרמ"ל ז"ל שכתב ובזה נסתלקה מה דהביא מספרי וכו' גם מ"ש משם התוספות דמיירי ששחטו עליהם ואח"ך הקריבו קרבן אחר אין זה במשמע מדבריהם ועוד דדבר זה הוא דוחק דהפגנים השוחטים לא היו מפירים מבעלי הקרבן דשמא יהיו טמאים גמורים ולכך פינון דהביאו הקרבן שלהם אף שהם טמאים ולא היו יכולין ליפגס לעזר' לא היו הפגנים מניחין אותו ליקרב שכה צנה להם מנשה וכשבאו הטמאים אצל מנשה אמר להם אין קדשים קרבים בטומאה וס"ד דמנשה אף טבול יום אסור ולכך אמר להם עמדו ואשמעה ולא אמר להם שייטבלו וישחטו והקב"ה הסכים לדעתו דידחו לפ"כ והינינו דהקשו התוס' דאף אם נאמר דמנשה הנה טועה למה השי"ת הסכים לדעתו לו' דידחו ולא אמר להם דייטבלו דהא שוחטין על ט"י לכ"ע ולכך כ' דאנה"נ עשו פה וכו' ועיין בתי"ט ריש פ' לו דברים שתמה עליהם ולפי מ"ש אין כאן תימא.

ומ"מ רבינו מיאן בזה דא"כ פינון דס"ד דמנשה דט"י עדיין טמא הוא מהיכא תיתי לו' דלמסקנא דשוחטין על ט"י ואף דתוס' כתבו משום דטמא כתיב בקרא והאי קלישא טומאתיה לא ניתא לה לרבי' דהא ס"ד דמנשה דאף ט"י מכלל טמא דהזכר בתורה ואם כן מה ששייב לו איש כי יהיה טמא אף אט"י קאי ועוד דאמרינן במכות ובגזיר טמא יהיה לרבות ט"י ואם כן פינון דגלי קרא בעלמא דהוא בכלל טמא ה"נ טמא דקרא בכלל ט"י אלא נדאי דאה"נ דאף ט"י במשמע.

אבל דוקא ט"י דמת אבל ט"י דשאר טמאים שוחטין והוא דגזרת משום חנומתו. ולעד"ן דמשמע להו לרז"ל דוקא התם אסור ט"י משום דקרא כתיב ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם מיותרת דמאי נ"מ באיזה טומאה מיטמו אלא דבא הכתוב לומר דמשום

דטמאים לנפש אדם לכה נדחו ולא א"ל משה דיטבלו אף דקי"ל בעלמא דשוחטין על ט"י.

וילנישב דעת התוס' משום דאמרי' בכריתות ד"ט דלמ"ד ט"י דזב כזב דמי אין שוחטין על ט"י ע"ש וא"כ מוכרח לו' דאמוראי דהקא ס"ל דלאו כזב דמי וא"כ מוכרח לו' דלית להו כההו בריתא דקתני טמא יהיה לרבות ט"י דהיה ס"ל כזב דמי ועיין בדברי מר"ן פ"ג מה' ב"מ ועיין להתוס' בפ"ק דיבמות ובפ"ל הפסולין דלא משמע הכי ע"ש וה"נ פונת מר"ן במה שהקשה על הראב"ד איך יצאו דברים מפי קדוש דהא ס"ל דט"י חייב פרת מלפח טמא יהיה וא"כ ה"נ פנין שלא העריב שמשו נקרא טמא.

ועוד נ"ל לדעת התוס' דכיון דמרע"ה נסתפק לו אם ט"י הוי בכלל טמא לענין זה או לא א"כ אמאי הויב' בלשון טמא סתם דעדיין הספק במקומו עומד אלא לומר דוקא טמא גמור דלא דמי לעלמא דעשה העולה הנאסרה בעודו ט"י אבל הקא לענין שחיטה ותו לא דהא לא אכל עד דהעריב שמש שפיר דמי דשוחטין אמנם כל זה לא ידעי' אלא בתשובה וכאמור אף ודאי מקרא דויהיו אנשים אשר היו טמאים שפיר איפא למימר אף ט"י במשמע לפי הפלל בעלמא דט"י איקרי טמא והיינו דתפס על הראב"ד ו"ל איך יצאו מפי קדוש ולא דמי לסגנון התוס' ו"ל.

אף מה שהקשה איך קאמר ולא יכלו ביום ההוא וכו' אף דלא היה בגירסתו זמן שחיטה לק"מ דהא דקאמר ולא יכלו לעשות קאי דהיינו שעושיין בעצמן ולכה ביום ז אף לאחר הזאה דטבילה לא יכלו ליפגס לעזרה לעשות פסחיהו בגופן אבל למחר יכולין לעשותו פנין שהעריב שמשן וכ"כ התוס' ו"ל: ועוד נ"ל דהכרח לרבינו לחלק בין ט"מ לט"ש מדתנן פ' מי שהיה טמא לפוטרו מפרת והקשו התוס' שם דהא בברייתא קתני דט"ש חייב פרת פנין ד יכול לטבול ותי' ס"ל דשוחטין על ט"ש ע"ש ולכאורה דברייהם תמוהים דא"כ מאי הוכיח ר"ן ממתני' לר"ש דאם זרק הורצה לימא דהתם משום דס"ל דשוחטין וא"כ טמא דקרא מירי בו' שאין ראוי לאכילה אבל דרוך רחוקה דראוי לאכילה ודאי אם זרק הורצה אף תנא דס"ל דאין שוחטין והוי טמא בז' א"כ שפיר גלפ' דרוך רחוקה מטמא דאף דראוי לאכילה לא הורצה וכן דחה ר"ן ראזית ר"ש בכה"ג בסמוך וי"ל דס"ל דאנה"נ הו"מ לתרוצי ליה הכי אלא דקושטא קאמר ליה מלפח דיוקא דרב אשי דקתני חייבין ועוד י"ל דהתוס' לשיטתיהו אזלי שכתבו שם דר"ש ור"ן פתרוניהו ס"ל דשוחטין אלא דפליגי בלימודיהו דר"ש מדמה ליה לטמא מת אף דלא דמי ור"ן ס"ל לא גלפ' אלא דדמי ורבי' ו"ל ימאן בזה פנין דאינו אלא מה מצינו מאי דעתיה למילף פנין דלא דמו וגם תי' הראשון נראה לו דנסק דמאי דעתיה דר"ן להביא לו ראיה ממתני' אחר שפשוטתה בצדה.

דכמה תנאי ס"ל אין שוחטין כמ"ש התוס' ומה גם דסתם מתני' דלעיל ס"ל אין שוחטין וכמו שדניין מינה הש"ס לעיל לרב וא"כ הווי סתמיות סתרי'. אשר על כן נ"ל לרבינו דלעולם דמתני' ס"ל אין שוחטין ואפ"ה פטור מפרת משום דאף דטבל והנה אין בידו לעשות ואי עביד לא שבקי' ליה וזהו דקדוק לשון התנא דקאמר יכול לא יהיה ענוש

פּרַת וכו' עָרַל וט"ש מַנִּין וְאַמַּאי לֹא קֹאֵמֵר ט"מ דְּמִן זְכָר בִּקְרָא דְחָל ז כִּינּוּ דְאִיהוּ ס"ל דְּאִין שׁוֹחֲטִין אֶלְא וְדַאי דְּבִהַךְ אֲזִיל וּמוֹדָה דְּפִטוֹר דְּמִקְרָא מְלֵא דְּבִר הַפְּתוּב וְהָאִישׁ אֲשֶׁר הוּא טָהוֹר וְכִינּוּ דְּהַךְ טָמֵא דְּמִשְׁפְּעֵי בֵּיהּ קִרָּא דְּהִינּוּ חָל ז' שְׁלוֹ בְּעָרְב פֶּסַח א"כ אַמַּאי קִפִּיד אֶטְהוֹר לְגַמְרֵי לְעִנְנִין פְּרַת אַהֲךְ נְמִי לִיחְיִיב כִּינּוּ דְּכִידּוֹ לְטָבוּל.

וְלוֹמַר דְּנִפְיָק מִרְבוּיָא דְּאִישׁ כָּל זֶה הֵייתִי טוֹעָה לו' כִּינּוּ דְּקִרָּא נְיִיד מֵהַךְ דְּטָמֵא דְּהִנּוּ חָל ז' וְדַאי לֹא מִרְבִּינּוּ שְׁאָר טָמֵא כִּינּוּ דְּהַתוֹרָה מִיַּעֲטָה אֶלְא וְדַאי מְשׁוּם דְּהַתָּם לְגַמְרֵי מִיַּפְטוֹר דְּאִי עֵבִיד לֹא שְׁבָקִי לִיהּ וְלִדְעַת הַתּוֹס' י"ל דְּקִרָּא דְּכִי יִהְיֶה טָמֵא כּוֹלֵל שְׁאָר טָמֵא אַף בּו' וְלִכְךָ אֵיזְצָטְרִיךְ לוֹמַ' אֲשֶׁר הוּא טָהוֹר לְמַעַט שְׁאָר טָמֵא וּמִרְבוּיָא דְּוְהָאִישׁ מִרְבִּינּוּ טָמֵא בּו' שְׁלוֹ דְּדָמִי לְטָמֵא שְׁרִיץ: וְעוֹד יֵשׁ לוֹ הַכְּרַח לְרַבִּינוּ מִדְּאִמְרֵי שָׁם פ' מִי שְׁהִיָּה גְבִי הַךְ בְּרִייתָא דְּקִתְנֵי א"כ לְמָה נֶאֱמַר טָמֵא וּמִתְמַה הַגַּמ' לְמָה נֶאֱמַר דְּאִי עֵבִיד לֹא שְׁבָקִינוּ לִיהּ וְכו' דְּלְכַאוּרָה הוּא תְּמוּהָ דְּאֶדְרַבָּא תִּיקְשִׁי לִיהּ דְּחִיב פְּרַת דְּהָא הַךְ בְּרִייתָא אֲוִקְמָנָא לָהּ כּר"י וְהוּא ס"ל דְּאִין שׁוֹחֲטִין וְכִמוֹ שְׁהַעֲמִידוּהוּ בּפ' כ"צ דְּפ"א.

דְּאִין לו' דס"ל לְגַמְרָא כּמ"ש הַתּוֹס' דְּהַתְּנָא לֹא ס"ל כּר"י לְגַמְרֵי אֶלְא לְעִנְנִין רְשׁוּת וְתוֹ לֹא דְּזֶה וְדַאי דְּחִתְק גְּדוּל וּמָה גַּם לְדַעַת רַבִּינוּ זֶה לֹא יִתְכּוֹן לו' דְּהַךְ בְּרִייתָא כּמ"ד שׁוֹחֲטִין דַּא"כ תִּקְשׁוּ לִיהּ קִנְיָנִית הַתּוֹס' וְאִין לְהַשִּׁיב דְּהַתּוֹס' ז"ל הַקְּשׁוּ דְּכִינּוּ דְּלָמ"ד שׁוֹחֲטִין טָמֵא דְּקִרָּא הִינּוּ בּו' א"כ מֵאִי דְּמִתְמַה הַגַּמ' דְּאֵיזְצָטְרִיךְ קִרָּא לְאִי עֵבִיד לֹא שְׁבָקִי וְהָא נְמִי נִפְק"ל מִקְרָא דְּלִפִּי אֶכְלוּ וּמ"ש דְּכּוֹנֵנַת הַגַּמ' לְאַתְמוּהִי עַל מֵאִי דְּקֹאֵמֵר לְפִנוּטְרוֹ מִפְּרַת וְכו' הֵם דְּבָרִים דְּחֻקִּים דַּא"כ אַמַּאי תְּפִיס הַגַּמ' בְּמִלַּת א"כ לְמָה נֶאֱמַר דְּכִינּוּ דְּעִיקָר תְּמִיחְתּוּ הִיא לְמֵאִי דְּקֹאֵמֵר לְפִנוּטְרוֹ מִפְּרַת וְעוֹד דְּעִיקָר הַקְּשׁוּשִׁיָּא חֶסֶר מִן הַסֶּפֶר דְּכּוֹנֵנַת הַגַּמ' הִיא לו' שְׁאִינוּ מְנַתֵּר דְּאֵיזְצָטְרִיךְ לְאִישׁ נְדַחָה וְכו' וְעוֹד קִשָּׁה הִיכִי דְּיִיק מֵהָאִי דְּקֹאֵמֵר לְפִנוּטְרוֹ מִפְּרַת דַּאִם זָרַק הַנְּרָצָה דִּילְמָא אֵיזְצָטְרִיךְ לְפִנוּטְרוֹ אַף אִם הִזִּיד בְּשַׁנִּי.

וּבְשַׁלְמָא לְדַעַת הַתּוֹס' לִק"מ דְּלִכְךָ לֹא מוֹקְמִינוּ לְפִנוּטְרוֹ מִפְּרַת אַף אִם הִזִּיד בְּשַׁנִּי מְשׁוּם דְּאַתְנִיָּא דְּלֹא כְּמֵאן דְּאִי לְר"ן וְלר"ח דס"ל תְּשַׁלוּמִין דְּרֵאשׁוֹן וְדַאי לֹא צָרִיךְ קִרָּא דְּכָבֵר יְדַעִי זֶה מִקְרָא אַחְרִינָא וְכֹאֵמֹר שָׁם בְּש"ס דְּאִי לְרַבִּי דס"ל דְּשַׁנִּי רָגַל בּפ"ע וְאִם הִזִּיד בְּשַׁנִּי אַף אִם שָׁגַג בַּא' חִיב א"כ אַף דְּרַךְ רְחוּקָה לְטָמֵא דְּמִי אִם הִזִּיד בְּשַׁנִּי לְרַבִּי חִיב אֶלְא וְדַאי דְּמִיָּרִי לְפִנוּטְרוֹ בַּא' אַף אִם שָׁגַג בְּשַׁנִּי וְלִכְךָ מִתְמַה שְׁפִיר דְּזֶה וְדַאי לֹא צָרִיךְ קִרָּא דְּאִי עֵבִיד לֹא שְׁבָקִי לִיהּ אַף לְרַבִּינוּ ז"ל דס"ל דְּטָמֵא וְדְרַךְ רְחוּקָה אַף אִם הִזִּיד בְּשַׁנִּי פִּטוֹר מֵאִי מִתְמַה הַגַּמ'.

אֲשֶׁר ע"כ נ"ל לְרַבִּינוּ דְּהָאִי תְּנָא דְּבְרִינִי הוּא ר"י דְּאֲוִקְמִיָּה הַגַּמ' לְעִיל דְּאַלְיָבִיָּה דְּרִישׁ לְאִישׁ וְלֹא קָטָן שְׁהַגְדִּיל בֵּין שְׁנֵי פְּסָחִים כּמ"ש לְעִיל וּמִנִּינִי יְדַעִי דְּשַׁנִּי תְּשַׁלוּמִין דְּרֵאשׁוֹן אַף הִינּוּ דְּוִקָּא לְמֵאן דְּלֹא חֲזִי בַּא' אֶבֶל אִם שָׁגַג אוֹ נֶאֱנַס דְּחֲזִי בַּא' אֶהְיֵי קִרָּא דְּרַבִּי דְּדְרִישׁ כִּי קָרְבָּן ה' לֹא הַקְּרִיב וְכו' חֲטָאוּ יִשְׂאָ לְמִיָּהּ רָגַל בּפ"ע לוֹמַר דַּאִם שָׁגַג בַּא' וְהִזִּיד בְּשַׁנִּי דְּחִיב וּמִיָּתְרָצָא בְּהִכִּי קִנְיָנִית הַתּוֹסְפוֹת שָׁם בּד"ה אִישׁ וְעִינִין שָׁם בְּמִהְרָשׁ"א ז"ל.

אֲשֶׁר עַל פֶּן מֵאֵי דְקֶאָמֵר בְּבְרִייתָא לְפִנְטְרוּ מְכַרְתַּ עַל פְּרָחִין לִו' לְפִנְטְרוּ מֵא' קֶאָמֵר דְּאֵי לְפִנְטְרוּ מִשְׁנֵי בְּנֵדֵאֵי לֹא צָרִיךְ קֶרָא דְכִינֵן דְּלֹא חֲזִי בֵּא' וּלְכֹךְ מִתְמַמֵּה שְׁפִיר הָא פִּינֵן דְּאֵי עֵבִיד לֹא שְׁבָקִי לֵה בְּנֵדֵאֵי לֹא חֲזִי בְּרֵאשׁוֹן וּמְהִיכָא תִּיתִי דְחִיב גַּם מֵה שְׁהִקְשׁוּ הַתּוֹס' דְּלַעִיל אוֹקִימָנָא לְמַ"ד הַנְּרָצָה ס"ל כַּמ"ד שׁוֹחֲטִין ל"ק לְדַעַת רִבִּינוּ ז"ל דְּהָא וַדָּאֵי מִחְלֻקְתָּ ר"ע ור"א לְקַמֵּן בְּמִתְנֵי לַעֲנִין דְּרַף רְחוּקָה מִן הַמּוֹדִיעִים אוּ מֵאֲסָקוּפַת הַעֲזָרָה תְּלוּיָהּ בָּאֵם יִלְפִינֵן מִטְמֵא אוּ לֹא דְהָא ר"ע דַּס"ל מִן הַמּוֹדִיעִים הוּא מְשׁוּם דַּס"ל דִּילְפִי מִטְמֵא דְאִין סָפֵק בְּיָדוֹ לַעֲשׂוֹת וּכְמוֹ שְׁהוּבָא בְּסַפְרֵי כַּמ"ש הַתּוֹס' שָׁם אָף לר"א ס"ל דְּלֹא יִלְפִינֵן מִטְמֵא מְשׁוּם דְּטוּבָא אִיכָא לְמִיפְרֹךְ כַּמ"ש הַתּוֹס' שָׁם אָף לר"א ס"ל דְּלֹא אָף דַּס"ל אִין שׁוֹחֲטִין וְכִסְבֵּרְתָּ רַבָּא בַּפ' אֱלוֹ דְּבָרִים דַּס"ט ע"א אַפְש"ל דַּס"ל גְּמִי פְּרָ"ן דְּבְדְרַף רְחוּקָה אִם זָרֵק הַנְּרָצָה דְהָא דַּמ"ד אִם זָרֵק לֹא הַנְּרָצָה הוּא מְשׁוּם דִּילְיָף מִטְמֵא אָף לְמֵאֵן דַּס"ל דְּלֹא יִלְפִי שְׁפִיר אִיכָא לְמִימֵר דְּכִינֵן דְּרֵאֵוֵי לְאַכִּילָהּ לְפִי אַכְלוּ קְרִינֵן בִּיָּה וְשְׁפִיר אִינְדְרִיק וּמִיחָם הוּא דְחָס רְחֻמָּנָא אֲלֵא דְהַתּוֹרָה הַחֲמִירָה גְּבִי טְמֵא מְשׁוּם חֲנוּמְרָתוֹ דְּהָבוּ דְלֹא לוֹסִיף עָלֶיהָ וְהַש"ס דְּמִתְרַץ אֲלִיבָא דְר' יוֹן הוּא מְשׁוּם פְּלִפִּי רֵאָנִית ר"ש דְּמִיִּיתִי מר"ע דְּהַלְכְתָּא פְּנוּתִיהָ דִּילְפִי מִטְמֵא הַנְּרָצָה לומ' דַּאנָה"נ דְּקִי"ל בְּהָא כר"ע לְגַבִּי ר"א אָף אָמְנָם לַעֲנִין שׁוֹחֲטִין קִי"ל פְּסֻבֵּרְתָּ מִתְנֵי דְרִישׁ פְּרָקִין דַּס"ל דְּשׁוֹחֲטִין וּכְמוֹ שְׁהוּכִיחוּ הַתּוֹס' דְּאִין לִו' דְּלַעֲלוֹם אִין שׁוֹחֲטִין וְאַפ"ה פְּטוּר מְכַרְתַּ מְשׁוּם דְּאָף אִם טָבֵל וְעֵבִיד לֹא שְׁבָקִי לִיָּה פְּסֻבֵּרְתָּ רִבִּינוּ וְכַמְש"ל דְּזַהֲלִיתָּא אֲלֵא לְמַ"ד אִין שׁוֹחֲטִין דְּמוּקִי לְטְמֵא דְקֶרָא בּוֹ א"כ אֲמַאי גְּדַחוּ וצ"ל דְּאָף אִם טָבֵל לֹא מְהַנִּי יִלְפִי לט"ש בְּהַדְרָגוֹת וְכַמ"ש מְר' יוֹן ז"ל אָף לְמַ"ד שׁוֹחֲטִין אִין לְהוֹכִיחַ מְזַה פְּלוּם דְּהָא טְמֵא הִינֵנוּ בּו'.

וּבְהִכִּי נִיחָא לִי מ"ש הֶרֶב מֵהֶרַח"א בַּס' עֵץ חַיִּים בְּלִשׁוֹנוֹת הֶרֶמְב"ם בְּזַה הַלְשׁוֹן לְדַעַת רִבִּינוּ ז"ל דַּס"ל דְּטְמֵא אָף אִם טָבֵל לֹא עֵבִיד א"כ מֵה תִּיַרְץ בַּגַּמ' דְּר' יוֹן ס"ל כַּמ"ד שׁוֹחֲטִין אַפְתִּי אִיכָא לְמִילַף מִטְמֵא מֵת דְּקֶרָא דְּאָף דְּרֵאֵוֵי לְאַכִּילָהּ גְּדַחָה וְע"ש שְׁהַנִּיחָה בְּקוּשְׁיָא.

וּלְפִי הָאֵמֹר לִק"מ אִיךְ שְׁיִהְיֶה דְלָר"ן סֵתָם מִתְנֵי כַּמ"ד שׁוֹחֲטִין וְכִינֵן שְׁפִין לֹא קִי"ל בְּהָא כר"ע ור"א ס"ל ע"כ לֹא קֶאָמֵר הֶתָם דִּילְפִי אֲלֵא מְשׁוּם דַּס"ל אִין שׁוֹחֲטִין וְהוּוּ דְמוּ לְהַדְדִי וּלְכֹךְ יִלְפִי אָף לְדִידִיָּה דַּס"ל דְּשׁוֹחֲטִין וְטְמֵא דְקֶרָא אִיִּירִי בּו' א"כ לֹא שְׁיִיךְ לְמִילַף וּבְהָא אָף ר"ע מוֹדָה דְּלֹא יִלְפִי אָמְנָם כָּל זֶה דְּנֹקָא לר"ע אָף לר"א דַּס"ל דְּלֹא יִלְפִי מֵאִינְזָה פְּיִרְכָּא א"כ אָף דַּס"ל אִין שׁוֹחֲטִין וְהוּוּ דְמוּ לְהַדְדִי לֹא יִלְפִינֵן: אָמֹר מַעֲתָה דְכִינֵן דְּהָא בְּרִייתָא הִיא ר"י וְלַטְעֻמָּיָה אֲזִיל דַּס"ל בְּמִשְׁנֵה דְלַקְמֵן כַּס' ר"א דְּדְרַף רְחוּקָה הִיא מֵאֲסָקוּפַת הַעֲזָרָה א"כ לְדִידִיָּה לֹא יִלְפִי מִטְמֵא כר"א וְכִינֵן שְׁפִין אָף דַּס"ל אִין שׁוֹחֲטִין מ"מ בְּדְרַף רְחוּקָה מוֹדָה דָּאִם זָרֵק הַנְּרָצָה וּלְדַעַת הַתּוֹס' י"ל דְּנֵדֵאֵי דַּלְכ"ע יִלְפִי מִטְמֵא אֲלֵא מְשׁוּם דְּנִקּוּד עַל דְּרַף רְחוּקָה לְלַמֵּד אָף שְׁיִשׁ סָפֵק בְּיָדוֹ לַעֲשׂוֹת הָוֵי כְּמוֹ גִּילּוּי דְּלֹא יִלְפִי מִטְמֵא אָכֵן מְלִשׁוֹן הַבְּרִייתָא דְּסַפְרֵי לֹא מְשַׁמַּע כֵּן ע"ש.

וְעוֹד קֶשֶׁה לְשִׁיטְתָם אֲמַאי לֹא הִקְשׁוּ בַּגַּמ' לְרַב שְׁשֵׁת פְּדְרַף הַש"ס בְּכָל מְקוּם מֵהַבְּרִייתָא דְקַתְנֵי אִם זָרֵק הַנְּרָצָה דְלַפְחוֹת הו"ל לַגַּמ' לֹא מְנַא פְּנוּתִיהָ דְר' יוֹן אֲלֵא וַדָּאֵי מְשׁוּם דְּלֹא פְּלִיגִי ר"ש ור"ן אֲלֵא אֲלִיבִיָּה דר"ע דְּאִית לִיָּה דִּילְפִינֵן מִטְמֵא וּלְכֹךְ ר"ש ס"ל דְּלֹא הַנְּרָצָה

כְּטָמָא אָבֵל ר"ן פִּינּוּן דס"ל דְּשׁוּחֲטֵינ מוֹדָה ר"ע דְּלֹא יִלְפִינּוּ אָבֵל לר"א כ"ע מוֹדוּ דְּהוֹרָצָה מְשׁוּם דס"ל דְּלֹא יִלְפִינּוּ וּלְכַף פִּינּוּ דְּאוּקְמִין הֵךְ בְּרִייתָא כר"י דְּבִשְׁיטְתִּיהָ דר"א קָאֵי לָא מִיִּיתֵי מִינָהּ לָא סִייעָתָא וְלָא תִּיבָתָא.

אִיךְ שְׂיִהֵינָהּ פִּינּוּן דְּהָאֵי תַנָּא ס"ל כר"י א"כ חֲזַרְהָהּ הַקְּוֹשְׁיָא עוֹמְדָת לְעוֹמְתוּ מֵאֵי הָאֵי דְקָאֵמֵר דְּאֵי עֶבֶיד לָא שְׁבָקִי לִיה דהוול"ל דְּחִיִּיב פְּרַת דְּבִינְדוּ לְטָבּוּל וּכְמוֹ שְׁהוֹכִיחוּ הַתּוֹס' לְעִיל מִמִּתְנִי דְקַתְנִי פְטוּרִין וְהַתּוֹסְפוֹת דְּלֹא הוֹכִיחוּ מִזֶּה דְּהָאֵי תַנָּא ס"ל דְּשׁוּחֲטֵינ מְשׁוּם דְּקוֹשְׁיָתָהּ הִיא לְפִי הָאָמֶת דְּהַתַּנָּא לָא מִיִּירֵי אֶלָּא בְּדֶרֶךְ רַחוּקָה א"כ טָמָא לְמֵאֵי אָתָּא מְוַכְרַח אִתְּהָ לּו' דְּסִבְרַת הַמְּקַשָּׁה דְּאֵי עֶבֶיד לָא שְׁבָקִי לִיה וְאֵהָא הַקְּשׁוּ דְּהָאֵי נְמִי יִדְעֵי מְלִפִי אוֹכְלוֹ וּמֵהַשְׁתָּא לְאִמְצוֹ לָא וְכַחֵי מִדְּקַתְנִי לְפוֹטְרוֹ מִפְּרַת דְּהָאֵיךְ אֲדִרְךָ רַחוּקָה קָאֵי וּכ"כ מְהֵרָשׁ"א ז"ל ע"ש וּלְפִי תִירוּצָם דְּהַמְּקַשָּׁה קָאֵי לְפוֹטְרוֹ מִפְּרַת דְּמִשְׁמַע לִיה אִתְּמָא וּלְכַף קַמְתָּמָה אֵי עֶבֶיד לָא שְׁבָקִי לִיה וְלֹא מְקַשָּׁה בְּכַח דְּהוּא הֵפֵךְ הַדִּין דְּאִית לֶן דְּחִיִּיב הוּא מְשׁוּם דס"ל דְּהָאֵי תַנָּא ס"ל שׁוּחֲטֵינ וְכו' אָכּוּן לְדַעַת רַבִּינוּ דס"ל דְּהָאֵי תַנָּא אִית לִיה.

דְּאִין שׁוּחֲטֵינ א"כ קָשָׁה הו"ל לְהַקְּשׁוֹת לְהֵפֵךְ וּלְכַף מְתַרְזֵן רַבִּינוּ מְשׁוּם דְּקָרָא מִיִּירֵי בְּטָמָא מֵת וּא"כ פִּינּוּן דְּאָרְף אִם טָבֵל וְהוֹנָה לָא מְצִי עֶבֶיד לְכַף פְטוּר מִפְּרַת וְהִינּוּ דְקַמְתָּמָה הָא אֵי עֶבֶיד לָא שְׁבָקִי לִיה כַּנ"ל לְדַעַת רַבִּינוּ ז"ל: הַלְכָה ג' וְאִם רָאָה זוֹב אַחַר שְׁנִזְרַק ה"ז פְטוּר מִלְעֲשׂוֹת פ"ב.

כְּתַב מְר"ן ז"ל ב'פ' כ"צ כ"י אֲנִימֵר זָב בּו' שְׁלוֹ שׁוּחֲטֵינ עָלֵיו וְאִם רָאָה אַח"ךְ אֵינּוּ אוֹכֵל וּפְטוּר מִפ"ב וְכו' וְקָשָׁה דְּהָא אוּקְמִנָּא בְּגַמ' דר"י לְשִׁיטְתִּיהָ אֲזִיל דס"ל מְפָאן וְלִהְכָּא הוּא מְטָמָא אַף לְדַעַת רַבִּנּוּ דס"ל מְטָמָא לְמִפְרַע צ"ל דְּחִיִּיב לְעֲשׂוֹת פ"ב וְכִינּוּן דְּרַבִּינוּ פְּסִק ב'פ"ג מֵה' מַע"ב וּפ"ה מֵה' מו"מ דִּין ט' דְּמְטָמָא לְמִפְרַע א"כ אִיךְ פְּסִק כְּאֵן דְּפְטוּרִים מִפ"ב וְאִין לּו' דְּהֵךְ דְּפִסֵּק לְמִפְרַע טָמָא הוּא מִדְּרַבְּנֵן דְּלִיתָא חֲדָא דְּאִיךְ פְּסִק כר"י לְגַבִּי רַבִּנּוּ וְעוֹד דר' אוֹשְׁעִיָא מִתְנִי פְּנוּתִיהָ וְהַלְכָתָא פְּנוּתִיהָ לְגַבִּי ר"י דְּהוּא תַלְמִידוֹ וְעוֹד לר"י דְּלְמִפְרַע מְטָמָא מִדְּרַבְּנֵן ס"ל דְּלֹא יִסְתָּר וְלֹא יוֹמוֹ כַּמ"ש ר"י דס"ל פְּנוּתִיהָ וְכִינּוּן דְּרַבִּינוּ פְּסִק דְּסוֹתֵר ז' א"כ בְּנֻדָּאֵי דס"ל כְּרַבְּנֵן לְמִפְרַע טָמָא דְּאוּרִייתָא וִי"ל דס"ל לְרַבִּינוּ דַּע"כ לָא אוּקְמוּהָ בְּגַמ' הֵכִי אֶלָּא לִס"ד לְמִיְדַחֵי הֵךְ פְּשִׁיטוּתָא דְּהַפְּהֵן לָא מְרָצָה בְּטוֹמְאָת הַתְּהוּם וְלוֹמֵר דְּמִיְלִתִּיהָ דר"ח דְּאָמֵר ל"א אֶלָּא לְטוֹמְאָה הוּא לְמַעוּטֵי תְהוּם דְּזִיבָה וּלְכַף אָמְרוּ דר"י דְּקָאֵמֵר וּפְטוּרִים מִפ"ב הוּא מְשׁוּם דס"ל מְפָאן וְלִהְבָּא הוּא טָמָא אַף לְמִסְקִנָּא דְקָאֵמֵר הַגַּמ' שֵׁם גַּבִּי הֵךְ בַּעֲיָא דְתַמִּיד אַת"ל דְּכִהֵן הַמְּרָצָה הַנּוֹתְרָה לָהּ וְקִי"ל כָּל אַה"ל פְּשִׁיטוּתָא הֵרִי דְּהַש"ס מִיְהֵדֵר מִסְבָּרְתִּיהָ וְלִהְעֵמִיד הֵךְ דְּתַנִּי ר"ח ל"א אֶלָּא לְטוֹמְאָה הוּא לְמַעוּטֵי טוֹמְאָת שְׂרָץ א"כ בְּטוֹמְאָת הַתְּהוּם דְּזִיבָה כ"ע מוֹדוּ דְּהוֹתְרָה וּא"כ אִפִּי רַבִּנּוּ דס"ל לְמִפְרַע פִּינּוּן דְּבִהֵךְ שְׁעָתָא דְּזִרְיָקָה עֲדִינּוּ לָא רָאָתָה הֵנִי סָפֵק וְהַצִּיץ מְרָצָה וְכְמוֹ דס"ד דְּמְקַשָּׁה וְכֵן אָמְרוּ בְּהַדְּיָא בְּמַס' פְּנוּת דט"ו לְמִיְדַחֵי לְעוֹלָם דס"ל לר"י לְמִפְרַע הוּא דְּאוּרִייתָא וְתְהוּם דְּזִיבָה הַתִּירוֹ הֵרִי אַף דס"ל דְּטָמָא לְמִפְרַע מ"מ פְטוּר מִפ"ב מְשׁוּם צִיץ: אַף מֵה שְׁאֲנֵי תְמִיָה עַל הַרָאָב"ד ז"ל דְּמַדְסֵתֵם כְּאֵן מִשְׁמַע דְּאֲזִיל וּמוֹדָה לְדִינוּ שֶׁל רַבִּינוּ ז"ל וּמוֹכְרַח דס"ל דְּטוֹמְאָת הַתְּהוּם דְּזִיבָה הַתִּירוֹ דְּהָא אֲזִיל וּמוֹדָה ג"כ בְּמֵאֵי דְּפִסֵּק

הרמב"ם דלמפרע הוא מטמא וקאמור וא"כ איך פתב בפ"ו מה' גזירות דין י"ח דהא דאר"ח ל"א טומאת התהום אלא למת הוא אעושי פסח קאי למעוטי טומאת תהום דזיבה ונ"ל דלסימנא בעלמא נקטיה ולעולם דס"ל דבא למעוטי ט"ש דהא ס"ל אין שוחטין וזורקין על ט"ש כמבואר בדבריו לעיל מזה ועיקר פוננתו לומר דלא מיעט ר"ח אלא בעושי פסח ולא חש לדקדק לומר טומאת שרץ או טומאת זיבה ודחוק וצ"ע: הלכה ו' ט"מ שחל ז' שלו וכו' א שוחטין עליו וכו' עיין מה שהקשה הלח"מ ז"ל וכתב השער"ה דלא אמרי' כי אם לפי הס"ד ולא למסקנא יעו"ש ולעד"ן דקשה אף למסקנא לפי הרמב"ם דפי' למסקנא דמריצה דקאמר ר"ע הוא שחיטת הפסח וכבר כתבתי דעתו במ"א דר"ע שמע מרבו דהנאה שבות ותו לא ור"ע אית ליה אין שוחטין וזורקין וכמ"ש בפיה"מ ולכך הקשה לו אף שהיא מצות ק"פ לא דחי ור"א השיבו דאם פסברתה ודאי דחי וכו' אף קשה דמנ"ל לרבינו הך חילוקא בין ט"מ ובין ט"ש ולעד"ן דס"ל לרבי' דט"מ שהנזיר מגלח עליו אף ט"י מחוייב פרת על ביאתו למקדש והוי פטמא לכל דבריו וכמ"ש בפ"ג מה' ב"מ דין י"ד ע"ש אין שוחטין עליו דהא בשעת שחיטה מחוייב פרת על אכילתו דמקשינו קדש למקדש בפ' כל הפסולין דל"ג ע"ש וא"כ בהך שעתא לא חזי ולמד פו מהא דאמרי' מי שהיה בדרך רחוקה ושחטו עליו לא הנרצה ואפי' בא בערב ואוכל מן הפסח והיגנו משום דבשעת שחיטה לא חזי ולכך שחטי' על ט"ש אבל אחר שטבל דחזי לאכילה דאינו חייב פרת ולא קרבן שוחטין עליו וכן מוכרח למ"ש הראב"ד ז"ל להסביר דעת רבינו ואף דגלי קרא וטומאתו עליו דאינו מחוייב פרת על אכילתו אלא עד שיהא כל טומאתו עליו כבר פתב הרמב"ם ז"ל בפ"ח מה' פה"מ דלא אימעוט אלא מפרת ומחוייב הוא מלקות אבל קשה דהא מחוסר פפורים נמי במלקות ואמאי כתב רבינו בכאן טעמא דשמא יפשע והא מדאורייתא לא חזי עד שייביא קרבנותיו ועוד קשה דהרמב"ם בפיה"מ גבי כל הטעון ביאת מים מן התורה הוא קאי על מה דמפורש בקרא וקרא פתיב או בבהמה טמאה או בכל שרץ טמא וכו' ועיין להכ"מ שם.

אשר אפשר ל' דהוקשה לרבינו מהך משנה דריש פ' מי שהיה על הך ברייתא דקתני בהדיא דחייב פרת ולא נראה ליישב דס"ל דשוחטין וכו' דלא אתיניא פהלכה ולכך רצה לחלק דמתני' איירי בט"מ ולכך פינו דאין בידו לעשות אף בטבל עד שיעריב שמשו פטור מפרת והך ברייתא מיירי בט"ש דבידו לטבול ולשחוט פסחו והא דהקשו מינה בפ' אלו דברים על ר"א דס"ל דפטור מפרת לא מצוי לתרוצי דאיירי בט"ש דהא פינו דלדעת רבינו אף ר"א איירי ביום שביעי שלו שחל ב"ג וכמ"ש הלח"מ ז"ל הוי כט"ש: אף אמנם קשה לי דאמרי' בירושלמי דפ' אלו דברים גבי הא דאמרי' תמן תנינו איזהו דרף רחוקה מן המודיעים וכו' ר"א אומר מאסקונפת העזרה וקאמר ר"י לא אמר אלא לפנטרו מפרת ואמר ר"א מתני' אמר' פן השיב ר"ע הנייה תוכים וכו' ותפתר שחל ז' שלו ב"ד וכו' ר"ל וראוי לפסח אף דאינו יכול ליפגס לעזרה ור"ה אמר תפתר שחל ז' שלו ב"ג אבל ב"ד אינו ראוי ליפגס לעזרה ופטור מפסח לדעת ר"א ובתר הכי קאמר אשפח תני פהדין קזמניא ר"ל דבריייתא בהדיא אשפח שחל ז' שלו ב"ד זורקין עליו ותיובתא לרב הושעיא ומשני הוה תפתר כמאן דאמר מאסקונפת ירושלם ר"ל כר"ע ס"ל דאף

חויז לעצרה זורקין עליו הרי בהדיא אמור דלר"ע שפסק רבינו פנוניתה לעיל בפ"ה דין ח' אף דחל בי"ד זורקין עליו אחר שטבל הפך דעת רבינו וראיתי.

ז"ל שכתב וז"ל שו"ר דדין רבינו במחלוקת היא שנוייה דאמרי' התם אמר ר"ע וכו' ומצוה להזות וכו' תפטר וכו' ופסק רבינו כר"ה וכו' ע"ש שפעמד בזה ולע"ד הוא תמוה דנדאי הך פלוגתא אינה אלא לדעת ר"א דס"ל דרחוק מעצרה הוי דרף רחוקה אף לר"ע כ"ע מודו דאף בי"ד שוחטין עליו והרב ז"ל הביא דפליגי על מילתיה דר"ע שהיא פסקא דמתני' וליתא אלא הוא סיום ראית ר"א וכמו שפירש הר"ב קרבן העדה ואולם לזה י"ל דכוננת ר"ה הכי דלא רצה להביא ראיה ממתני' משום דלפי דעתו לא שייך לפירוש מתני' כי אם בי"ב משום דאי בי"ד אינו ראוי אף דיכול ליקנס וכס' הרמב"ם אמנם לא נדעתי איהו פירוש הא דאמרי' אשפח תני פהדין קדמיא ומשני תפטר כר"ע דמבואר דאף ר"ה מודה דלר"ע אף בי"ד שוחטין ודו"ק: שם ונהלא ההזאה שבות עיין להלח"מ ז"ל שהקשה מהו בריתא דקתני הזאה תוכיח ט"מ שחל ז' שלו בע"פ וכו' ונדחק ליישב דל"ד פהא דאמרי' בפ' האשה גבי מצורע דקאמר שחל ז' שלו הוא ל"ד ע"ש וגירסתנו בגמ' היא שחל שמיני נעתה הקושניא לע"ד דלא קשה דר"ע ס"ל דר"א סבר שוחטין זורקין על ט"ש וממילא ט"מ שחל ז' שלו דשוחטין עליו וכו' אמר רבא שם דקסבר ר"א דשוחטין זורקין וכו' וה"ה ט"מ שחל ז' שלו בע"פ דשוחטין ושפיר מקשה ר"ע לפי שיטתו ומה גם דשייך לומר אף ר"ע מודה בזה דהא בפ' הישן לית ליה דר"י דדריש הך דרשא דמירי בחל שביעי בע"פ וא"כ לדידיה איפא למימר דשוחטין עליהם ואפ"ה אין מזין עליהן בשבת ולהכי שפיר מיתי ראיה מיניה ודו"ק: פירק ח' הלכה ד' אבל נא ומבןשל פאחת אינו לוקה אלא א' לפי שנגללו בלאו א' וכו' אכל דעת התוס' במנחות ס"ל דפלוגתא דידהו דוקא על לאו פי אם צלי אש אבל נא ומבןשל פנין דמפוךשים בקרא לא הוי לאו שבכלות וכ"ד הרמב"ן ז"ל כמ"ש מר"ן ז"ל אבל מפ' ג' מינין משמע פדעת רבינו ז"ל דהתם הובאה הגירסא הכי דאב"י ס"ל הלוקין דקאמר אכל זג וחרצן לוקה ג' רבא אמר אינו לוקה אלא אחת שאינו לוקה על לאו שבכלות ואם איתא לוקה סתים מביעי ליה דהא לא הוי לאו שבכלות כ"א הלאו דמכל אשר יעשה מגפן הינו אבל חרצן וזג דמפוךשים לקי תרתי אלא נדאי פנין שנגללו בלאו א' אף דמפוךשים הוי לאו שבכלות.

וצ"ל דהתוס' ז"ל מפירש"י שפי' דלא קאמר רבא דלוקה אחת כ"א על חרצן לחודיה וקאמר אחת למעוטי מכל אשר יעשה אבל רבינו מפירש דקאי רבא על מירא דאב"י אף על שלש מדלא מחלק ביניהם.

ומעתה אני תמיה על מה שהקשה מר"ן דלמה פסק פלישנא קמא פנין דרבא קאמר דלוקה אחת דנדאי לא פליגי התרי לישני פי אם על לאו דכי אם צלי אש כדפירש"י והתוס' והכי משמע מלישנא דקאמר דלא הוי פלאו דחסימה אבל הך דמפוךשים הוי פלאו דחסימה.

ויותר תמיהא לי איך לא השגים על דברי רבינו בסמוך ונראה בצלוא ואח"ך בישלו או בישלו ואח"ך צלוא חייב וכתב הוא ז"ל שיהא פרייתא מפונרשת בגמרא ואם איתא אמאי לא הקשה מינה להך לישנא דס"ל אפי' אהך לא לקי.

גם מה שתיירץ ואפשר שטעמא וכו' דהול"ל נקטינן וכו' אינו מוכן ונ"ל להגיה בלשונו אלא דהול"ל נקטינן וכו' ור"ל דמעיקרא תירץ פיון דלא אתבריר לן מהו לישנא בתרא לכה פסק דחייב דשמא לישנא בתרא ס"ל דחייב ואח"כ תבריה לגזיזיה ואמר אלא דהול"ל נקטינן וכו' דר"ל פיון דספיקא הוא הו"ל למינקט לקולא פנ"ל ועיין בה' סנהדרין שכתב שם דפסק פלישנא קמא: אמנם ראיתי לרבינו בהלכות נזירות פ"ה דין ח' שכ' נזיר שאכל פזית ענבים וכוזית צמוקים וכוזית זג וכוזית חרצן לוקה ד' שכל א' מהם בלאו א' הוא ואע"פ שכל לאו מהם כולל שני דברים משמע מפני שהם מפונרשים הלאו קאי על כל א' וא' ומאי שנא מנא ומבושיל ושזור ודבש ושור"ר להלח"ם פ"ג מה' מו"ל שהק' בן ע"ש.

ואפשר דוקא התי' דגילה קרא דאמר ענבים לחים ויבשים לחייב על זה בפ"ע ועל זה בפ"ע לגלויי אאיסורים ומשמע ליה לרבינו לגלויי אאיסור נזיר פיון דכתיב לגביה אכל הש"ס קאמר בהדינא מפאן אהך דן לאיסורין שבתורה ומפאן ראיה למ"ש התוספות דהיכא דשנים מפונרשים בקרא לא הוי לאו שבכילות אכן מגמ' דתמורה משמע כדברי הרמב"ם ועיין במ"ש בפ"ה מה' א"מ ע"ש.

שו"ר להתוס' שם בנזיר דגרסי ומפאן אהך למד לכל איסורי נזיר ומעשה מ"ש התוס' הוא מסבא דכיון דמפונרשים לא הוי לאו שבכילות. אף קשה דלמ"ל גילויי בנזיר פיון דכהך היא המדה בכל התורה כולה.

ואפשר לו' פיון דכתי' מסרצנים ועד זג משמע עד שיאכל שניהם ולכה בא הגילויי לחייב על כל אהך לחודיה כמו שפירש"י שם: הלכה ח' צלוא ואח"ך בישלו וכו' עיין מ"ש מר"ן ז"ל ופ"י דבריו דהך דקאמר איכא בינייהו צלי קדר הוא למאי דס"ד דלא דרשי רבנן ריבוייא דבשיל מבושיל אף למאי.

דקאמר דס"ל לרבנן הך ריבוייא נמי הך צלי קדר דחייב דהוי. עדיף נכלל בבישול יותרמצלוא ואח"ך בישלו דומיקא דרבי ולפ"ז הוי בינייהו צלוא ואח"ך בישלו ולא חש להאריך דהרי הוא כמבואר והלח"מ ז"ל תירץ דהוק"ל קושנית התוס' לכה פ' כר' ומעשה צ"ל דאע"ג דהש"ס בפ' כ"מ דחי דשאני התי' דבעינן טעם מצה ולפ"ז צ"ל אף לר"י דשאני התי' דגילה קרא וכו' רבנן אף לר"י ויהי סוגיא דפסחים דלא כהלכתא וכמ"ש התוס' שם מ"מ כפר פתב מהרש"א שם דהתוס' מפרשי פנונה אחרת בגמרא ולכה פתב מ"ש אף לפי פשטא דשמעתיא לק"מ דאף גבי פסח נמי בעינן טעם צלייה בפיו ע"ש ועיין מ"ש המ"ק בפ"ו מה' חו"מ בכל זה ע"ש.

אמנם ממ"ש הרב"י ז"ל בסי' ש"ח לא משמע בן דכתב שם גבי סברת סמ"ק דכתב דיש בישול אחר צלי ובהיא ראיה מפסח דצלוא ואח"ך בישלו חייב דחה הרב ז"ל דלאו משום

דמבטל צליקה אלא משום דאמר קרא דובשול מבושל מ"מ וכדאמר עולא וכו' ע"ש הרי ברור דס"ל דאף בפסח לא בעי טעם כמצה.

והנ"ל בזה דאע"ג דכתב רבינו בפ"ח מה' חו"מ כמאן דאמר אין מפטירין אחר הפסח דבעי טעם פסח בפיו היינו מקרא דכי אם צלי אש דמשתמע דבעת אכילה בעי צלי אש ואי לאו הכי לא קיים המצנה אמנם לא הוי בכלל בישול למילקי עליה מקרא דלא תאכלו מבושל דהתם לא מייירי אלא במבושל מעיקרו והוי דומיאי לחי וחימי טבריה דאסור משו' צלי ולכלל בישול לא בא ולכך מוכרח לו' דקרא בא לגלויי דבישול מבטל להך צליקה והוי כאלו לא נצלה כלל ומכאן אתה דן.

אמטו להכי שפיר דחי מר"ן ו"ל דוקא התם דגילה קרא. איך שיהיה לפ"ז דברי הל"מ זל אינם מוכרחים.

ואשר אני אחזה לי דרבינו זל הוק"ל לפי מאי דאמרו שם בגמ' גבי מי שאכל נא מבע"י דלר' חייב ומקשה הגמ' והא אפיקתיה וכו' ומשני הול"ל בשל בשל וכו' ואמאי לא פריד הכי לרבנן כמ"ש לעיל אלא ודאי דהכא נגיד הש"ס מהא דאוקי לעיל איכא בינייהו צלי קדר דאף לרבנן נמי חייב משנינו דקרא ולא קאמר בשל בשל וכו' ומוקמינו פלוגתיהו בצלאו ואתר בישולו כה ואין להקשות לזה דמנ"ל הא דילמא משום דר' ס"ל כר"י דלא דברה תורה כלשון בני אדם ולכך אף דכתיב בשל בשל ודאי אתי לדרשא אבל לרבנן אימא דס"ל דברה תורה ולכך צריד לכתוב בשל מבושל דתו לא הוי בסוג דברה תורה פיון דהמילות אינן שוות כמ"ש הרא"ם ו"ל בפ' בא בזה ע"ש דזה אינו דהתם דוקא דאין דרשא אבל היכא דאיכא דרשא כ"ע מודים דלא אמרי' דברה תורה וכו' פנ"ל: ואולם שפעתי מי שמתרץ לדברי רבינו דהוק"ל מ"ש התוס' דכיון דר"י ס"ל דאף גבי מצה דבישול מבטל תו למ"ל קרא גבי פסח להכי ולכך מתרץ רבינו דאנה"ג דאתר דהודע לו הך דר"י דהוא מסבא מוקמי' בפשיטות הך ריבוייא לצלי קדר וכו' אלא דנ"ל דזה לא יתכן כלל דא"כ תקשי מאי בינייהו דאין לו' איכא בינייהו צלאו ואח"ך בישלו דמאן לימא לן דר' נמי לא ס"ל כר"י דמסבא ידעינו ליה דחייב פיון דאף לרבנן נמי לא ידעינו להו אלא מסבא.

והרב מעין גנים ו"ל כתב דהא דקאמר איכא בינייהו צלי קדר לומר דלקי עליו משום כי אם צלי אש ולרבי לקי תרתי משום ובשל מבושל נמי ולכך פסק רבנן ע"ש ובאמת בעיני יפלא איך לא ראה מ"ש רבינו פסמוך דאף נא ומבושל לא לקי אלא חדא משום דלא לקי אלאו שבכללות איך לקי אצלי אש גם לא ראה מ"ש רש"י בגמ' גבי אכלו חי דקאמר ת"ל כי אם צלי אש דכתב ו"ל והאי תנא סבר אין לוקין אלאו שבכללות והוא גמרא ערוכה: פ"ק ט' הלכה ז' המאכיל כזית וכו' ואינו לוקה וכו' כתב מר"ן ו"ל משמע לרבינו דלא מזהיר אלא לישראל מזהיר שלא יאכילום וקרי ביה לא יאכל ומ"מ פיון דלא פתיב בהדיא לא תאכילום אין לוקין עליו ע"כ וק' מאי שנא מהא דכתב בסוף הלכות פלאים המלביש את חבירו פלאים לוקה וכתב מר"ן ו"ל דקרי ביה לא תלביש הרי אף דלא פתיב בהדיא לוקה אף על הקריא' וכו' וכו' מר"ן ו"ל לקמן ועוד דקרא

דְּתוֹשֵׁב לֹא בָּא אֶלָּא לְהִזְהִיר יִשְׂרָאֵל מִלְּהֶאֱכִיל תּוֹשֵׁב וְאִמָּאֵי אֵינּוּ לּוֹקָה וּנ"ל כּמ"ש בּס"ד סוּף הַלְכוֹת מְאָכְלוֹת אֲסוּרוֹת דְּדוֹקָא מְלַבִּישׁ כְּלָאִים מִשּׁוּם דְּחִבְרִינּוּ מוֹזְהָר עֲלֵיו גְּרַם לוֹ לְעִבּוֹר עֲלֵיו וְכִינּוּ דְּחִבְרִינּוּ לּוֹקָה לְכֹף לּוֹקָה הוּא אָבֵל בְּמָקוֹם דְּהֶאָוְכוּלוּ אֵינּוּ מוֹזְהָר עֲלֵיו כְּלָל לְכֹף אֵינּוּ לּוֹקָה וְכִבְר פְּתִיבִי בּס"ד דְּלִדְעַת ר' יִשְׁעִיָּה ו"ל חס"ל דְּלוֹקָה עַל אֲכִילַת הַקְּטָנִים א"כ ה"נ לּוֹקָה וּדו"ק: פְּרָק י' הַלְכָה א' הַשׁוֹבֵר עֶצֶם ה"ז לּוֹקָה וְכו' הַר"ב פֶּסֶא אֵלֶיהוּ הִבִּיא קְוִשְׁיַת הַר"א בְּרוּדוֹ דִּמְנ"ל דְּקָרָא אֶתְא לְאִזְהָרָה דִּילְמָא דַּא"צ קְאָמַר דְּאִזְלִינּוּ בְּתַר רַבָּא וְתִירֵץ מִשּׁוּם דְּאָמַר קָרָא בּוֹ וְלֹא בְּפִסּוּל מִשְׁמַע דְּקָרָא לְאִזְהָרָה אֶתְא ע"כ וְלִידֵי אֵינּוּ מוֹכְרַח גִּימָא דְּאֶתְא בּוֹ לְמַעַט חֲגִיגָה לְשׁוֹבְרוֹ מִשּׁוּם מוֹחַ שְׁיֵישׁ בּוֹ דְּכִינּוּ דַּס"ל לְתַנָּא דְּחֲגִיגָה בְּעֵינָא צְלִי בְּפִסּוּחַ דְּקַתְנֵי הַלִּילָה הִנֵּה כְּלוּ צְלִי לְכֹף אֶתְא קָרָא לְלַמַּד בּוֹ הַשְּׁבִירָה דְּחֲגִיגָה צְרִיף לְשׁוֹבְרוֹ.

וּבְעֵינָר הַקְּוִשְׁיָא נ"ל דְּכִבְר פְּתִיבּוּ הַתּוֹס' בְּזַבְחִים דְּכָל הַלְאָנִין שְׁבַתוֹרָה מוֹדָה דְּלְאִזְהָרָה אֶתּוּ אֶלָּא דוֹקָא הָכָא דְּכִבְר יְדַעִינּוּ מְקָרָא דְּוְהַקְּרִיבּוּ דְּלַחֲלֵק אֶתְא בֵּין עוֹלַת הָעוֹף לְחַטָּאת וְכִינּוּ דְּעוֹלָה הַצְּרִיף הַפְּתוּב לְהַבְּדִיל מִמִּילָא שְׁמַעִינּוּ דְּקָרָא דוֹלָא יְבַדִּיל דְּגַבִּי חַטָּאת דָּאִין צְרִיף לְהַבְּדִיל.

גַּם בְּעֵינָר קְוִשְׁיָתוֹ אֲנִי מְגַמְגֵּם דְּכַתְּב דַּס"ד א' דְּצְרִיף לְשַׁבּוֹר דְּשַׁמָּא נִיקְבַּ קְרוּם שְׁל מוֹחַ קַמ"ל דְּגִיזִיל בְּתַר רַבָּא וְאִי מְהָא לֹא אִירְיָא דְּכִבְר יְלַפִּינוּ מַעוֹלָה וְלֹא נְתַחֲיָה לְנִתְחִים אֶלָּא דַּס"ד א' דְּמַחְוִיב שְׁבִירָה לִיקַח הַמוֹחַ כְּדִי שְׁלֹא יְבֹא לִידֵי גוֹתַר דְּלֵהֲכִי צְרִיכִים שְׁרִיפָה וְק"ל: הַלְכוֹת חֲגִיגָה פְּרָק ב' הַלְכָה יו"ד כְּבָר בִּיאָרְנוּ שְׁחֲגִיגַת י"ד רְשׁוֹת וְכו' לְפִיכֹף אֵין אָדָם יוֹצֵא בְּהַ חוֹבַת חֲגִיגָה וְכו' עֵינּוּ מַה שְׁהַקְּשָׁה הַרָּאָב"ד ו"ל וְרֵאִיתִי לְהַפְּר"ח בַּס' מִים חַיִּים שְׁתִּי שְׁאֵם פְּסַק חוֹבָה הוּי כְּבוֹ תִימָא דְּהוּי יוֹם וְלִילָה וְתַפְסֵל בְּלִינָה וְכו' וְלַע"ד הוּא תְּמוּהַ דְּהָא וְדָאִי מְלִשׁוֹנוֹ מִשְׁמַע אַף דְּעִיבַב וְלֹא שְׁחַטָּה כִּי"ד מְדָלָא קְאָמַר וּשְׁחַטָּה וְכַמ"ש בַּגְּמ' וְעוֹד דְּהָא פְּסַק הַרְמָב"ם הוּא כַּמ"ד דְּחֲגִיגָה מְדִאֹרְיָתָא מְקָרָא דְּלֹא יְלִין כְּמִבְּנֹאֹר בַּה' ק"פ א"כ אִם נֹאמַר דְּחוֹבָה קְאָמַר מוֹדָה וְאִזְזִיל לְהַף דְּאָמַרִי יוֹצֵא בְּהַ מִשּׁוּם שְׁמַחָה גַּם מ"ש הַתּוֹס' מוֹדוֹ לְדַרְבִּין אִם הַתְּנָה עֲלֶיהָ יוֹצֵא בְּהַ וְכו' הוּא תְּמוּהַ דְּסִבְרַת הַתּוֹס' הִיא דְּכִינּוּ דְּאֵינּוּ בָּא אֶלָּא מִן הַחֻלְיִין אִם שְׁחַט מַעִי"ט אַף אִם הַתְּנָה עֲלֶיהָ מִיחֻזִּי כְּנִדְרִים וְנִדְבוֹת וְנָה הַסְּבָרָא אֶתִּי לְרַבִּין דָּאִי לֹאוּ הֲכִי אִמָּאֵי אֵין יוֹצֵא בְּהַ מִשּׁוּם חֲגִיגָה דְּקְאָמַר רַבִּין אִי בְּלֹא הַתְּנָה קְאָמַר הִיכִי אֶתִּי קָרָא דְּקְאָמַר שְׁבַעַה וְלֹא שְׁמַנָּה וְאֵין לוֹ מַצָּנָה מִן הַמְּנוּבְחָר דַּא"כ מֵאִי הוֹכִיחוּ מִזְּהַ לְעוֹלָא וְק"ל: הַלְכוֹת בְּכוֹרוֹת פְּרָק א' הַלְכָה ח' הַבְּכוֹר נֹאכֵל בְּתוֹף שְׁנָתוֹ בֵּין תָּם בֵּין בַּע"מ וְכו' מְדַבְּרִי רַבִּינוּ יְרָאָה דְּאַף אֲכִילַת בַּע"מ בְּתוֹף שְׁנָתוֹ הוּא מְדִאֹרְיָתָא וְכֵן מִשְׁמַע פ"ג מְהַלְכוֹת אֵלוּ דִּין י"א וְרֵאִיתִי לְהַרְב טוּרִי אָכֵן בַּח' לְמַס' ר"ה ד"ח שְׁהִבִּיא: רֵאִיָּה דְּאֲכִילַת בַּע"מ תּוֹף שְׁנָתוֹ מְדַרְבְּנּוּ מַמ"ש הַבְּכוֹר אִימָתִי מוֹנִין לוֹ ח"א מִשְׁעָה שְׁנוּלֵד וְח"א מִשְׁעַת הַרְצָאָה וְל"פ הָא בְּתָם הָא בַּבַּע"מ וּמְקַשׁ' הַגַּמ' הִיכִי מְצִי אֲכִיל וְהָא נָפֵל הוּא וְאִם אִיתָא מְדִאֹרְיָתָא מַצָּנָה לְאִזְוֹלוֹ בְּתוֹף שְׁנָתוֹ וְהָא מְדִאֹרְיָתָא אִזְלִינּוּ בְּתַר רַבָּא דְּרַב יוֹלְדוֹת אֵינָם נְפִלִים אֶלָּא וְדָאִי הָא דְּמַצָּנָה לְאִזְוֹלוֹ בְּתוֹף שְׁנָתוֹ הוּא מְדַרְבְּנּוּ וְהֵם אָמְרוּ ע"ש וְלַכְּאוּרָה הוּא תְּמוּהַ דְּמֵאִי מְקַשָּׁה הַגְּמָרָא וְלוֹמַר הֵם אָמְרוּ וְכו' הֵן אֶמַת דְּכִבְר פְּתִיבּוּ הַתּוֹס' בְּבְכוֹרוֹת ד"ך ע"ב דְּהָא דְּקְאָמַר רַשְׁבִּי"ג כָּל שְׁשָׁה

בבמה ח' ימים אינו נפל הא פחות אסור הוא מדרבנו דמדאורייתא אזלינו בטר רופא וְלֹא חִיּוּשֵׁינוּ לְמִיעוּטָא ע"ש וְלִיּוֹשֵׁב דַּעַת רַבֵּינוּ ג"ל דְּכִיּוֹן.

דמדרבנו אסור לאוכלו לא חזי מדאורייתא מיקרי דכנותה בפ' הישן גבי העושה סופתו על האילנות פיון דמדרבנו אסור לעלות לה בי"ט לא חזי מדאורייתא וכן אמרו בפ' שבועת העדות יע"ש: הלכה י"ג ה"ז לא נפסל אלא מקריבו ע"כ.

בפ"ק דר"ה אמרו נדכה תעשה אותו ואתו בלא ירצה ואין מאחר בלא ירצה והקשו התוס' ו"ל דלמ"ל קרא דמהיכא תיתי דנפסל ע"ש והר"ב הלכות י"ט ו"ל פתב דמקרא דלא תאכל כל תועבה הו"א דאסור וכו' ולכאורה י"ל דוקא התם דבא ע"י מעשה אבל הקא דשב ואל תעשה הוא לא מיקרי תועבה.

אף ק' דפסק הרמב"ם ו"ל בפ"א מה' פרה דין ז' דעבודה אינה פוסלת בקדשים ואף שיהיה ע"י מעשה. לכה נראה דלא מיקרי מתנעב אלא היכא דבא הדבר מפת העברה.

אבל הני הקרבן אינו בא מהעברה. אבל נראה דאמרי בחולין ד"פ ע"ב מנין לכל הפסולין שבשור ושהו בלא ירצה ת"ל ושור ושה שרוע וכו' ולכה איצטריה אותו למעט דלכאורה האי דקאמר כל הפסולין שבשור ושה לאו דוקא דכתוב בהם שור אלא כל דשייכי בשור ושה אף אחר דגלי קרא דאותו למעט אמתא לאורויי לן דוקא דכתיב בהו שור ושה ולכה תני לא תעבוד דלא נאמר בהם שור ושה לא מיפסל דילפינו מבל תאחר וניחא השתא לרבא דס"ל דכל דאמרה תורה לא תעביד אי עביד לא מהני א"כ מנין לנו לומר דעבודה אינה פוסלת ועם האמור ניחא: הלכה י"ח מוכרו בבית אבל לא בשוק וכו' הנה רבי לא פתב מכירתו באיזה אופן ורש"י ו"ל פי' דמכירתו מאומד וגבי מאי דקתני ושוקל מנה פנגד מנה בכור פי' ששוקל פנגדו בשר חולין שיש בו ליטר' ולא ידעתי מנ"ל לפרושו דמכירתו באומד פיון דהתנא קתני ושוקלין וכו' דפירושו בליטרא בשר דסתם מכירה הוא במשקל אלא דאין שוקלין בליטרא משום זילותא דמעשה חולין הוא והכי הוא פשטא דמתני' דמעיקרא תני נמפרין בשוק בליטרא חוץ מבכור דנמפר בבית ושוקלין מנה פנגד מנה בכור דבא לומר אופן מכירתו דאי לא"ה למאי תנייה דל"ל דבא למעוטי מעשר דכיון דנמפר הוא דקאי בשל יתומים מ"ש מבכור ועוד דאמרי בביצה דנ"ח ע"כ לא קאמר ר"י הקא דליכא בזיון וכו' אבל התם דאיכא בזיון לא וע"כ.

אמה צ"ל דר"י ס"ל דנמפר מאמר בלא משקל כלל דאל"כ באיזה אופן נמפר אבל רבנו ס"ל פיון דאינו נשקל בליטרא לא הוי בזיון קדשים משום דס"ל דסתם מכירה הוא במשקל לכן עשו שינוי בקדשים משום זילותא וזהו דקדוק לשקול בליטרא דמשמע דבכור אינו נשקל בליטרא אבל נשקל שלא ע"י ליטר' דאי הול"ל ונשקל ותו לא דסת' אטליז הוא בליטרא' ולכה רבינו לא חש להזכיר אופן מכירתו דכיון דכתב= דמוכרין אותו סתמו כפירושו משקל וכמ"ש בפ"א מהלכות איסורי.

מזבס דאינו נשקל בליטרא אכל נשקל ע"י דבר אחר וזהו דהכרית לרבינו ז"ל לומר דהא דקתני מתני' ושוקלין מנה וכו' לא קאי אפכור. בע"מ דמילתא דפשיטא הוא דכינן דתני ברישא ונשקל בליטרא חוץ מן הפכור שמעיל דאינו נשקל בליטרא אלא ע"י דבר אחר דהא לא קתני ונמפר בפית ולכך העמידה בתם דהכי מוסתבר טפי דאי כפירש"י הול"ל פנגד מנה חולין ועוד דלא תני מעשר בהדיה וראיתי להרב ברפי יוסף ז"ל: שנתקשה לדעת רבי דמירי בתם ובדרו תלוקה דחי אפיי בפ' א"צ דהתם לא מיחזי כעובדין דחול וע"ש בא"ח סי' ת"ק.

ואפשר פיון דבע"מ מותר במשקל והם לא עשו: כ"א מנה פנגד מנה לא מיחזי לאינשי כעובדין דחול דטעו לומר דבע"מ הוא אכל התם ר"ח ור"ש לאו פר מכירה הם אלא בתלוקה הוי כעובדין דחול משא"כ במעשר דאסור במכירה ולכך אפי' מנה פנגד מנה אסור: ועוד נ"ל דאפיי דדחי התם לשיטתיה אגיל דאין מוכרין מעשר של יתומים כ"א בהבלעה דגידיו וקרביו וסלבו משום דס"ל דמדאורייתא אינו נמפר אף אחר שחיטה ובהבלעה מותר מן התורה אלא דמדברבנו אסור גזירה אטו מכירת פשר וביתומים אוקמוה אדאוריית' וכינון דנמפר בהבלעה דגידיו והנהו לאו פר משקל נינהו וסלבו אף דבר משקל הוא פיון דמועט הוא לא חשוב א"כ מתני' דקתני חוץ מפכור ומעשר לא קאי מעשר אלא אחלוקת דנמפר באיטליז אכל הך תלוקה דנשקל בליטרא דלא שייך גבי מעשר לכך תנא ושוקלין מנה פנגד מנה בפכור להודיע אנפן היתר מכירת' ולכך לא תנא מעשר גביה אכל לרבא דס"ל דמעשר נשקל אתניא מתני' דנשקל בליטרא קאי גמי אמעשר א"כ אם התנא נחית להודיע אנפן מכירתם אמאי לא תני ושוקלין מנה פנגד מנה בפכור ומעשר אלא נדאי דתנא לא נחית להכי דאנפן המכירה בכל אנפן שיהיה מותר לאפוקי משקל וכ"ש לרבא דס"ל בתולין דמ"ד ע"ב דמוכר בשומא ולכך צ"ל דהך דתני ושוקלין מנה פנגד מנה איירי בתם ולכך לא תני מעשר ואירי שפיר בדרו תלוקה ולפ"ז דר"ח ור"ש שפיר עבדו כמתני' דהכא וברב יוסף והא דלא שקלו מנה פנגד מנה חולין דלא הוי כעובדין דחול פיון דאיירי בבע"מ ובזה"ז כפר כתב הרב ז"ל דהם החמירו ע"ע וכו' ועיין להרב הלכות י"ט דקכ"ז ע"ד שתפס עליו חנם: פרק ב' הלכה ו' ואם תקפו פהו אין מוציאין מידו עיין מ"ש מר"ן ז"ל ועיין להלח"מ שכתב דרבינו ז"ל סמך על מ"ש בפ"ב דכתובות דס"ל אם תפס אין מוציאין וכו' ולא ידעתי מה יענה להך ראיה שיהיא אפיי מהך ברייתא דהספקות מתעשרין דמשמע מנה דאם תפס מוציאין ועוד דאפיי אינו מודה בזה דבכל מקום דאמרי המע"ה דאם תפס שפנגדו הוי חבירו מוציא אלא נדאי דוקא התם משום דמלוהטוען בריא ולכך אם תפס אין מוציאין אכל גבי בכור דאין א' מהם טוען בריא פיון דבנדאי נולד ברשות בעליה מאריה הוא ולכך מוציאין והכי.

דייק לישנא. דמתני' דבכורות דבכל ספק נקיט לישנא דמפריש טלה והוא לעצמו לומר דאין פהו לפהו כלום גם בברייתא שם די"ב ע"ב: תנא מודה ר"א בישראל שיש לו ספק.

פטר תמוה בתוך ביתו שמפריש טלה והוא שלו וכן מפרש במתני די"ו ע"ב זכר ונקבה אין פאן לכהן כלום ומעתה הך ברייתא דקתני המע"ה אפהן קאי וכן מבואר בלשון רבינו ז"ל לקמן בפ"ה ע"ש.

אשר ע"כ נ"ל דרבינו ז"ל הוק"ל לרב המנונא דפשיט לית מתני דס' בכורות דאין מוציאין מה יענה. להך ברייתא דהספיקות מתעשרין שהביא אביי ראיה דמוציאין ואין נראה לו דלא ידע לה דא"כ לא הול"ל להש"ס לשתוק ולהעמיד רב המנונא בתיובבא ומוכרח: לו דרב המנונא.

פרש הך ברייתא מיירי דעשרה פוליהו הם הספיקות ולכך שפיר קאמר דמתעשרין אבל אביי ס"ל דהא דתני הספיקות ר"ל א' מהספיקות וסמך אמתני דבכורות ד"ט דקתני נכנס לדיר להתעשר דמשמע אפי' יחיד אף רבינו ז"ל הכריחו לו דהדין עם רב המנונא מהא דאמרי בבכורות די"א על הך מתני דתני נכנס לדיר להתעשר הביא הגמ' ת"ר כיצד אמרו נכנס לדיר להתעשר.

וכו'.

בישראל שהיו. לו עשרה ספקות פ"ח שמפריש עשרה שיין ומעשרן והו' שלו.

ולכאורה קשה דפתח בלשון יחיד ומסיים בלשון רבים. וג"כ קשה על ר"ן שם דנקט ג"כ לשון רבים ולא סגי ליה למינקט לשון מתני דקתני אף ביחיד דנכנס לדיר להתעשר לכך מפרש רבינו ז"ל דהתנא הוק"ל בדברי רבותינו שאמרו נכנס לדיר להתעשר דהכי שיין לו דספק בכור דהוא יחיד נכנס לדיר להתעשר עם תשעה שיין שלו והא פינו דאין מוציאין מיד פהו הו"ל ממון דכהן ואיך פוטר את שלו בממונו של פהו והיא קושיות אביי לכך בא התנא לו דהא דאמרו נכנס לדיר להתעשר דהיינו אם יש לו עשר ספיקות מעשרן וכו' וזהו מה שהוצרך ר"ן לפרושי מתני דקתני נכנס לדיר וכו' ומעתה לא ק' מה שהקשו התוס' במציעא דף ז' בד"ה מפריש וז"ל ותו מאי קמ"ל מתני היא דהספיקות נכנסין לדיר להתעשר דאתא לו דלא כאביי דמפרש א' מן הספיקות וכפשטא דמתני דקתני נכנס לדיר להתעשר דמשמע אפי' יחיד ומשום דס"ל דאם תפס אין מוציאין ומוכרח לו דאיירי בעשרה ספיקות ומעתה יצא דינו של רבינו שריר וקיים.

גם מה שהק' למ"ל דמפריש עשרה שיין דהא תנו פודה. וחוזר ופודה וא"כ בחד סגי ועם האמור ניחא דאיצטריו לו עשרה שיין פי היכי דמעשרן דאי בחד אינו מתעשר אמנם עדיין קשה סוף סוף היכי דמעשרין פינו דאם תקפו פהו אין מוציאין והו"ל ממנו של פהו א"כ הוי לקוח ביד ישראל ופטור ממעשר ונ"ל דלק"מ דא"כ אמאי לא הכריח הש"ס אלא מפח דאינו פוטר בממונו של פהו ולא הכריח משום דהוי לקוח ופטור ממעשר אלא ודאי דינש לחלק דבשלמא אם הפטור משום ממנו של פהו א"ש דבכל מקום דאיתיה הוי ממנו אבל אם הפטור הוא משום לקוח כל כמה דלא זכה ביה פהו לא הוי לקוח ובהכי נמי מיתרצא קושיות התוס' ז"ל קושיות ג' שהקשו למ"ל למימר שהוא שלו פינו דאמר מעשרן פשיטא דהו' שלו ע"ש דהכי קאמר דלא תימא דהוי לקוח ולא מצי מעשר דכינון

דהם שלו ולא זכה בהם פהו לא מיקרי לקוח: וראיתי להרשב"א זל בשאלותיו סי' שי"א שכ' להליץ בעד רבינו ז"ל דרב המנונא ס"ל דפדיון פ"ח אנה"נ דמוציאין משום דפדיון גופיה אתחזק ביד ישראל וכו' עש"ב ואני תמיה דבהך מתני' דס' בכורות דפשיט מינה רב המנונא דאין מוציאין קתני בהדיא אחד בכור בהמה טהור' או בכור בהמה טמאה דהיינו פדיון פ"ח וקתני עלה המוציא מחבירו עליה.

הראיה דמשמע. דאין מוציאין ואיך אפשר"ל דיש חילוק ביניהם וצ"ע.
ועוד.

דאמרי' בבכורות די"ח ע"ב בפלוגת' דר"ט ור"ע דמיירי דאקנו ליה בתצירו וכו' דנראה בכור דלכ"ע אי לא משום דאקני ליה הו"ל בעל הבית מוחזק בספק בכור פינו שנוולד ברשותו. גם מהך סוגייתא משמע דס"ל דאם תקפו פהו אין מוציאין דקאמר משל דר"ט וכו' ומשל דר"ע וכו' פלומר בהך פליגי ואמאי לא קאמר דפליגי דר"ט ס"ל דאם תקפו פהו אין מוציאין ולכך פינו דכהו יש לו.

זכות בגוניה לכך יחלקו. ורבי עקיבא ס"ל דמוציאין אלא ודאי משום דס"ל לכ"ע אין מוציאין והא לא שיקך לו' מוציאין דא"כ אמאי אמר ר"ט יחלקו פינו דאפי' תפס מוציאין ואזלי' בטר בע"ה דמוחזק אלא ודאי.

אין מוציאין ולדעת הרשב"א ז"ל י"ל דשאני התם דיש לבעל הבית אחד בודאי ולכך אזלינו בטר המוחזק. ודו"ק: הלכה ט' אמר אלו נפל בבכור זה מום וכו' והקשה הלח"מ ז"ל דאמאי לא אמר אם נעשה וכו' פדברי רבא ונ"ל דלק"מ דהא דאיצטריך רבא למימר אפי' אם נעשה הוא לאפוקי מר"ח דמדקדק מלשון אם הנה דמשמע הנה מאליו ולא ע"י אדם ולכך פינו רבינו לומר אם נפל דמשמע ממילא אפילו ע"י אדם ולא נקט לשון הנה: הלכה י"ג בכור שאחזו דם וכו' עיין מ"ש מר"ן והלח"מ ז"ל ולע"ד לא יוכלתי להקלמם דאמאי לא פסק הך דינא דברייתא דארף במתפנין למום.

שוחט עליו גם מדברי רבינו שכתב ובלבד שלא יתפנין. לעשות בו מום נראה דהוא הפך דינא דברייתא ונ"ל דרבינו קשיתיה מ"ש התוס' הא דאמרי' פ"ק דע"ז וליהוי מטיל מום וכו' דמשמע ליה דאסור דלא אתי אלא כר"מ דהוא הפך מאי דפסק שמואל כר"ש דס"ל דמוטר ולכך מפרש דהלכה דשמואל אתא לאורויי דר"ש לשיטתיה אזיל דאמר במשנה משום שאין מתפנין דוקא ולא קאי אפסוקים אדינא דמתפנין אלא אשלא מתפנין וה"ט דס"ל דמטיל מום בע"מ אסור מדרבנן אף דאינו לוקה ולא ס"ל לחלק כמ"ש התוס'.

ולעד"ן דהכי נמי פנונת הרבי מח"א ז"ל ע"ש בגמ' דאין על הרמב"ם אלא דהרב ז"ל מפרש דרבינו קשייא ליה מה שהקשה הרא"ש ז"ל דאמאי שמואל פסק כר"ש לגבי חכמים דגזרו שלא לשחוט ולכך מפרש דר"ש קאי אשלא מתפנין דלא שיקך ביה גזרה אבל במתפנין ס"ל דאסור וכו' ע"ש וזה אינו דאיך שמואל פסק דלא פסוקים אף במתפנין מותר וליכא איסורא: הלכה י"ד מותר להטיל מום וכו' הנה בגמ' אמר רבא גדייא באונסה ואימרא בשפנותיה נר' דבא לומר שלא תטעה לומר דר"י כפשיטיה שלא אפי' אחר יציאה

ובלבד קונדם יציאת הרוב וא"כ אמאי רבינו ז"ל לא הביאו ונ"ל משום דרבא ס"ל דמטיל מום בזה"ז הוא אסור מדרבנן הלכך אחר יציאה קונדם יציאת הרוב מותר.

אך לפי מ"ש רבינו דהוא אסור מדאורייתא כמ"ש בפ"א מהלכות א"מ לך לא הביאו משום דגזרי' אטו אחר יציאת הרוב דהוא דאורייתא אמנם מדברי רבא גופיה בפ"ק דע"ז גבי אין מקדישין בזה"ז מפני דנראה כמטיל מום בקדשים משמע דס"ל מדאורייתא אסורילכך גזרינן אף שאין פוננתו להטיל בו מום אלא להורגו ע"ש.

אשר ע"כ נ"ל דרבינו ז"ל הוק"ל קושיות התוס' שם מהא דא"ר הונא למפרע הוא קדוש וכתבו בסוף דבריהם אם לא שנגחלק בין מכירה להנדה ולא כתבו החילוק ונראה לרבינו ז"ל. דוקא גבי מכירה משום דלא נעשה מעשה בגופו ולכך פינו דלמפרע הוא קדוש נמצא דבטל המכירה אבל הך דמבעינא ליה רב עמרם לר"ש בהך דאמר ה"ז עולה דוקא עם יציאת רובו אבל במיעוטו פינו דעדיין לא קדיש א"כ חל עליו שם עולה ולכך פסק רבינו ז"ל עם יציאת רובו אבל בהך דאמר רב יהודה מותר להטיל מום בנדאי לא איירי אלא בקודם יציאה כלל אבל ביצא מיעוטו הן אמת דאם פבר נעשה בו מום תו לא קדיש אבל לכתחלה נדאי אסור.

פינו דכבר התחילה בו צד קדושה וא"כ רבא דס"ל אפי' יצא מיעוטו מותר מוכרח דלא כר"ה וכינון דפסק רבינו כר"ה לך לא הביא דברי רבא פנ"ל: הלכה י"ו בד"א שהיה רועה ישראל וכו' הנה רבינו פסק פלישנא קמא דנאמן ישראל.

על הבכור ונ"ל דטעמו של. רבינו משום דר"נ דאמר בעלים מעידין עליו.

מוכרח דס"ל פלישנא קמא ור"ח ס"ל פלישנא בתרא וכינון. דקי"ל כר"נ לגבי ר"ח פמו שפסק רבינו לקמן בפ"ה דין ז' לך פסק כלי"ק אך להרמב"ן והרא"ש ז"ל צ"ל דס"ל כל"ב ופליגי בדרשב"ג ר"ח ס"ל דרשב"ג קאי אסיפא דמתני' דקתני ישראל אונו נאמן על של חבירו אלא ונאמר על של חבירו נאמן לא של עצמו ור"ן ס"ל דקאי אכהן לכהן וכן פירש"י ז"ל אבל ישראל אף על של עצמו נאמן אבל ק"ל דא"כ לר"ח מה.

בין ישראל לכהן דקי"ל דכהנים חשידי אבל לא ישראל ובאמת דר"ח קאמר בהדניא בפ"ק דתמורה ד"ח ע"ב דילמא שרי ביה ישראל מומא וכו' והתוס' שם הקשו מאי אהני ליה דאמר דכהן נתנו לי במומו פינו דהוא חשוד ותיקצו שאמר ישראל קמי דידי נפל ע"ש ואני תמיה דר"ח גופיה ס"ל דאינו נאמן על של עצמו דהוא רוצה לעכבו לעצמו.

גם כתבו היכי חניש וכו' הרי לא נחשדו וכו' וא"ל דה"מ בנדאי בכור וכו' דאמר ר"ן גבי ספק בכור בעליו מעידין עליו וכו' אתמקה דר"ח פליגי עליה ואמר אין בעליו מעידין. ונ"ל דהתוס' ס"ל דנדאי ר"ח דקאמר האי דינא הוא קאי לר"ן דס"ל דמוכרין אותו תם בזה"ז דוקא מכהן לכהן דס"ל דצריך להביא עדים שמאליו נפל פינו דהוא חשוד אבל ישראל דא"צ עדים דהוא ס"ל דבעליו מעידין עליו חנישי דשדי ביה מומא ותולה בכהן וכו' והוא מעיד עליו ולכך הקשו היכי חשדינן ליה וא"ל וכו' דר"ן גופיה קאמר דספק בכור נאמן בעליו ותיקצו שפיר פינו דיכול לתלות חנישי ונ"ל דזה פוננת רש"י ז"ל שם

שְׁפִירֵשׁ בַּד"ה בְּכוֹר זֶה וְנ"ל צָרִיף לְהַבִּיא עֲדִים שְׁמֵאלֵיוּ נָפֵל פְּדָאֲמְרִי וְכו' רוּעֵי יִשְׂרָאֵל
נְאֻמִּים רוּעֵי כְּהֵנִים אֵינֶם נְאֻמִּים דְּהֵינּוּ בְּלִי"ק וְזֶה תִּימָא דְלִר"ח לֹא שְׁיִיף לְמִימֵר דַּס"ל
כַּל"ק וְעַם הָאָמּוֹר נִיחָא דַּס"ל דְּר"ח לְר"ן קְאָמֵר אַף אָמְנָם דְּזֶה תִּימָא לִר"ח לִיכָא חִילּוּק
בֵּין יִשְׂרָאֵל לְכְּהֵנִים בְּזֶה וְיִזְתֵּר נ"ל דְּנֻקָּא לֹא קְאָמֵר ר"ח אֶלְא בְּסַפֵּק בְּכוֹר דְּמִוֹרָה הֵיחְרָא
לוֹמֵר שְׂאִינוּ בְּכוֹר וְכֵן מְבִנְיָא בְּבְכוֹרוֹת דִּי"ב ע"ב: הֶלְכָּה י"ט וְכֵן נְאֻמֵּן הִפְהֵן וְכו' שְׁמָא
יִשְׂאֵלוּ בְּעָלְיוּ וַיֹּאמְרוּ תָמִים הָיָה וְכו' הַמְדַקְדֵּק בְּדַבְרֵי רַבֵּינוּ יִרְאֶה דְּהִפְהֵן אָמֵר דְּפִלוּנֵי
יִשְׂרָאֵל נִתְּנוּ לִי בְּמוֹמוֹ וְלִכְּךָ כָּתֹב דֵּהוּא מְתִיבֵרָא שְׁמָא יִשְׂאֵלוּ בְּעָלְיוּ וְלֹא כָּתֹב שְׁיִשְׂאֵלוּ
עַל בְּעָלְיוּ וְיִלְךְ וַיִּשְׂאֵלְתוּ וְכֵן מִשְׁמַע מִפִּירֵשׁ"י ד"ה הֵתֵם וְכו' שְׁכָתֹב מִי.

יְטַרַח לְחַפְשֵׁי אַחַר דְּבִרְיוּ וְלִשְׂאוֹל לְאוֹתוֹ יִשְׂרָאֵל אִם נִתְּנוּ לוֹ בְּמוֹמוֹ ע"ש אָבֵל הֵרַב"י
וְהֵלַח"מ כְּתִבּוּ לְדַעַת רַבֵּינוּ וְרַש"י ז"ל לֹא ס"ל כְּהֵרָא"ש ז"ל ע"ש. וְאִין לְהַקְשׁוֹת לַפ"ז
מֵאֵי מַקְשָׁה הֵגַמ' מֵהַךְ דְּמַעְשָׁר פִּינוּן.

דְּהָכָא אֵיירִי בְּקָרָא לוֹ שֵׁם דִּי"ל דְּאָף הֵתֵם אֵיירִי בְּקָרָא. לוֹ שֵׁם מְדַקְתְּנִי סִיפָא אִם אָמֵר
קַח לִי מְפִלוּנֵי וְלֹא קְתַנִּי אִם קָרָא לוֹ שֵׁם מִשְׁמַע דְּבִרְיִשָׁא אַף דְּקָרָא לוֹ שֵׁם אֵינוּ נְאֻמֵּן
דְּאִישְׁתְּמוּטִי כְּמוֹ שִׁפִּירֵשׁ"י וְהֵינּוּ דְּקְאָמֵר סִיפָא מְסִינֵעַ לִיָּה פִּינוּן דְּלִיכָא.

אִישְׁתְּמוּטִי וּבְהֵכִי נִיחָא מ"ש הֵלַח"מ ז"ל דְּאָמֵר רַבֵּינוּ גְּבִי חֲכָם נִקֵּט טַעַם מְשׁוּם דְּלֹא
נְחָשְׁדוּ דֵּהוּא לַס"ד וְכו' דְּבָא לְחַדָּשׁ אַף דְּלֹא קָרָא שֵׁם הַחֲכָם פִּינוּן דְּמִיירִי. בְּמוֹמִין שְׂאִינָן
מְוִבְהָקִין וְלֹא נְחָשְׁדוּ לְאֶכּוֹל קְדָשִׁים בַּחוּץ לְכַךְ נְאֻמֵּן אַף דְּלֹא קָרָא שֵׁם הַחֲכָם וְכו"כ
הֵרָא"ש ז"ל.

אַף אָמְנָם מ"ש הֵרָא"ש דְּמִתְנִי אֵיירִי בְּקָרָא שֵׁם לְחֲכָם לֹא הִבְנִיתִּי דְּבִגְמָרָא אוֹקְמוּ מִתְנִי'
מְשׁוּם דְּלֹא נְחָשְׁדוּ וּמְוִבְהָקִין לוֹ דְּמִיירִי בְּמוֹמִין שְׂאִין מְוִבְהָקִין. דְּהֵכִי רִיבֵּטָא דְּלִישְׁנָא
דְּמִתְנִי דְּקְתַנִּי הֵרָא"ש אוֹתוֹ לְחֲכָם וּבַע"מ הוּא דְּהַחֲכָא הוּא שֵׁם"ל בַּע"מ הוּא מְשׁוּ' דְּאִיְהוּ
מְוִבְהָקִי לֹא בְּעֵי שְׁיִזְפִּיר שֵׁם הַחֲכָם אֶלְא אִם הוּא מוּם מְוִבְהָקִי דְּלִיכָא חֲשֵׁשׁ לְאֶכִּילַת קְדָשִׁים
בַּחוּץ וְדִלָּא כַּמ"ש הֵלַח מַז"ל וְצ"ל פְּדַבְרֵי הֵר"ר יוֹנָה ז"ל שְׂאֵם אֵינוּ מְוִבְהָקִי וְכַמ"ש
הַשְׁ"ף ז"ל.

גַּם מֵה שְׁהַקְשָׁה הֵלַח"מ ז"ל עַל הֵרַב"י ז"ל נ"ל דְּלִק"מ דְּוִדָּאֵי לְפִי תִּירוּץ הֵגַמ' דְּהֵתֵם
מְשׁוּם תּוֹבַע אַף דְּאֵיירִי הֵכָא בְּקָרָא שֵׁם פְּלוּנֵי לֹא תִסְעֵינָה מִיַּדִּי דְּמִימֵר. אָמֵר פִּינוּן דְּלִיכָא
שׁוּם תּוֹבַע אַחֲרֵי אֵינִי טוֹרַם לְחַפְשֵׁי אַחַר, הֵיִשְׂרָאֵל לִשְׂאוֹל אוֹתוֹ וְלִכְךָ פְּסָקוּ כְּלִישְׁנָא
כְּתָרָא דְּלֹא כְּוִנְתִּיה וְאֵנִי תְּמִיָּה אֵיף לֹא הִשְׁגִּיחַ בִּפִּירֵשׁ"י שֵׁם.

אֶלְא דְּבִאָמֵת בְּעִיקָר הַדִּין אֵנִי תְּמִיָּה דְּאָמֵר בְּעֵי שְׁיִזְפִּיר שֵׁם הֵיִשְׂרָאֵל אוֹ הַחֲכָם דְּבִוִּדָּאֵי
הֵאֵי כְּהֵן מִיִּרְתַּת שְׁמָא יִשְׂאֵלוּהוּ עַל בְּעָלְיוּ וְנִמְצָא מִתְּבַדָּה וַיֵּשׁ רֵאָיָה לְזֶה דְּאָמְרִי בִּיבְמוֹת
דַּכ"ה גְּבִי מִתְנִי דְּקְתַנִּי חֲכָם שְׂאָסֵר אִשָּׁה עַל בְּעָלָה לֹא יִשְׂאָנָה קְאָמֵר בַּגַּמ' אִי בַתְּלִתָא מִי
חֲשִׁידֵי וְכו' וְלִפִּי מֵאֵי דְּקִי"ל אֵין צָרִיף לְפָרֵט כ"א לֹא מֵהַשְׁלֵשָׁה כַּמ"ש הַש"ע י"ד סו'
רַכ"ח מֵאֵי מַקְשָׁה הֵגְמָרָא לִימָא דְּאֵיירִי בְּהֵכִי דְּלֹא גִילְתָּה אֶלְא לֹא מֵהֵם וְאֶסְרָה בְּפִנֵי
חֲבִירֵי אֶלְא וְדָאֵי דְּמִיִּרְתַּת שְׁמָא יִשְׂאֵלוּהוּ חֲבִירֵי אֵיף הוּא הַמְעַשָּׂה וּמְוִבְהָקִין.

לו לומר האמת וצ"ע: פֶּרֶק ג' הֶלְכָה א' פֶּל הַבְּכוֹרוֹת אָדָם רוֹאֵה חוּץ מִבְּכוֹרֵי עֲצָמוֹ וְק' לִי פִינּוֹן דְּהוּא גְלוּי לְכָל א"כ אַמַּאי מִןמִקְחָה אֵינוֹ רוֹאֵה בְּכוֹרוֹת דְּבִשְׁלָמָא אִם הַמּוּם אֵינוֹ מְוַבְהַק שְׁפִיר אֵינוֹ רוֹאֵה בְּכוֹרוֹת עֲצָמוֹ דְּאָדָם קְרוּב אֲצֵל עֲצָמוֹ אִפִּי' אִם הוּא מִןמִקְחָה אֲבָל, פִּינּוֹן דְּכַתֵּב אַף אִם הוּא גְלוּי לֹא יִתִּירוּ אֱלָא מִןמִקְחָה אֵינוֹ רוֹאֵה בְּכוֹרוֹת עֲצָמוֹ וְאִפְשָׁר לִומר דְּהָא דְּכַתֵּב פֶּל הַבְּכוֹרוֹת אָדָם רוֹאֵה וְכוּ' לֹא קָאִי אֲדִלְעִיל אֱלָא אֲבָכוֹרוֹת דְּעֵלְמָא דְּאֵינוֹ גְלוּי אֲבָל קִשָּׁה דְּאִמְרֵי' בַּפ' פֶּל פִּי"ה דל"ו ע"ב בְּהַךְ עֲוֹבְדָא דְּשְׁרוּעָה קְאָמַר רַב אִשִּׁי מִיְּבָדִי יַדַּע דְּהָאִי מוּם מְוַבְהַק הוּא מ"ט אֲתִיבָה קָמִי רַבִּינָן מְשׁוּם כְּבוֹדוֹ שְׁל חֲכָם וְכוּ' דְּמִשְׁמַע דְּלָאוּ מְדִינָא הוּא וְיֵשׁ לְחַלְקָא בֵּין מוּמִין דְּבְרִיָּאתוֹ לְבֵין מוּמִין שְׁלֹא בְּשַׁעַת בְּרִיָּאָה דְּהָא קְאָמַר בַּגַּמ' שְׁם דְּאִפִּי' מוּם מְוַבְהַק אִם יֵשׁ שְׁם מִןמִקְחָה לֹא יִתִּירוּ אֱלָא מִןמִקְחָה אִן מְדַבְּרֵי רַבִּינוּ ז"ל לְקַמָּן לֹא מִשְׁמַע הִכִּי דְּכַתֵּב הִנֵּה מוּם גְלוּי כַּגֹּוֹן שְׁנַקְטָעָה יָדוֹ וְכוּ' הוּאִיל וְהִרְאָהוּ לְחֲכָם הַמִּןמִקְחָה ה"ז בְּחֻזְקַת מְדַקְדָּק עַל עֲצָמוֹ דְּמִבְּנוֹאָר אַף דְּמוּם שְׁאֵינוֹ בְּשַׁעַת בְּרִיָּאָה אֵינוֹ.

צָרִיךְ לְהִרְאוֹתוֹ לְמִןמִקְחָה מְדִינָא וְנ"ל דְּמִיְּבָדִי בִזְה"ז דְּלִיכָא מִןמִקְחָה וְלִכְּךָ כַּג' בְּנֵי הַפְּנִסָּת סְגִי וְהִכָּא מְדַקְדָּק עַלעֲצָמוֹ וְהִרְאָהוּ לְחֲכָם וְלֹא בַּג' בְּנֵי הַפְּנִסָּת לְפִיכָּה וְכוּ'. וְבַהֲכִי נִיחָא לִי מַה שְׁהַק' הַלַּח"מ ז'ל דלמ"ל לְכַתְּנָב תִּפְּוֹק לִי דַכ"ש הוּא ע"ש וע"פ הָאָמוּר נִיחָא דַס"ל אַף בְּמָקוֹם שְׁיֵשׁ חֲכָם מִןמִקְחָה נִיְתָר ע"פ ג' בְּנֵי הַפְּנִסָּת וְכַמְבֹּאָר בְּהַךְ עֲוֹבְדָא דְּרַב אִשִּׁי כְּאָמוּר אֲבָל בְּאַרְץ פִּינּוֹן דְּמִצְוֵי חֲכָם מִןמִקְחָה אֵינוֹ נִיְתָר ע"פ בְּנֵי פְּנִסָּת וְכֵן מְדַקְדָּק לְשׁוֹן מַר"ן ז"ל שְׁכַתֵּב דַּע"פ שְׁנוּלֵד בְּאַרְץ אֵינוֹ צָרִיךְ מִןמִקְחָה וְכוּ' וְלְכַאוּרָה הוּא תְּמוּנָה דְּרַבִּינוּ אֵינִירִי בְּמָקוֹם שְׁאֵינוֹ מִןמִקְחָה אֲבָל אִם יֵשׁ מִןמִקְחָה צָרִיךְ מִןמִקְחָה אֱלָא וְדַאי פְּדַכְתִּיבָנָא.

אִךְ מְדַבְּרֵי הַתּוֹס' שְׁם לֹא מִשְׁמַע הִכִּי שְׁכַתְּבוּ בַד"ה מְשׁוּם וְכוּ' בְּדַאֲמַרִּי לְקַמָּן בְּמָקוֹם שְׁיֵשׁ מִןמִקְחָה לֹא וְהִינּוּ מְשׁוּם דַס"ל אַף בַּח"ל דִּינָא הִכִּי דְּלָא מְהַנִּי ג' בְּמָקוֹם שְׁיֵשׁ מִןמִקְחָה לְכָה גְדַחְקוּ לוֹ דְּמְשׁוּם שְׁלֹא עֲבָרוּ לְהִתִּיר ע"פ ג' פִּי אִם ע"פ מִןמִקְחָה זְהוּ כְּבוֹדוֹ אֲבָל מְדַקְדָּמַר מ"ט אֲתִיבָה קָמִי רַבִּינָן מְשׁוּם כְּבוֹדוֹ דְּרַבִּינוּ רַבִּינוּ מְדִינָא וְהָא דְּכַתֵּב רַבִּינוּ אֲפִילוּ יֵצֵא מְאָרְץ לַח"ל נ"ל דְּאֲזִינָל לְטַעֲמִיָּה דְּפִסְק כַר"ע דְּבִיָּצָא מְאָרְץ לַח"ל פְּטוּר מִתְּרוּמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת כְּמִבְּנוֹאָר בַּפ"א מַה' תְּרוּמוֹת וְכִינּוֹן דַר"ע גְּלִיף בְּכוֹרוֹת מְמַעֲשָׁר דְּאֵינוֹ מְבִיאִין מַח"ל לְאַרְץ ה"ה דְּיִלִּיף נְמִי לְעַנְנֵי זֶה דַּאִם יֵצֵא לַח"ל פְּקַע מִיְּנִיָּה קְדוּשַׁת הָאָרְץ: הֶלְכָה ג' וְהִבִּיאוּ לְחֲכָם הַמִּןמִקְחָה וְאֵע"ג דְּכַתֵּב לְעִיל שְׁאֵינוֹ נִיְתָר אֱלָא ע"פ מִןמִקְחָה שְׁנַטְל רְשׁוּת מְנַשִּׂיא שְׁבַא"י וְרַב אִשִּׁי בִזְה"ז הִנֵּה מ"מ עֵיקַר סְמִיכְתּוֹ הוּא מְרַב שְׁנַטְל רְשׁוּת מְרַבִּי שְׁהוּא נְשִׂיא בַא"י וְנִמְשָׁקָה עַד רַב אִשִּׁי: הֶלְכָה ד' ה"ז אָסוּר וְיִקְבַּר.

הוּא כַר"מ דַס"ל הָאִי גְזָרָה הִיא וְלֹא כַמ"ש הַתּוֹס' דְּהִנֵּי קָנְס וְנ"ל רְאִיָּה לְזֶה מְדַאֲמַרִּי בְּסוּף פ' פֶּל פְּסוּלֵי הַמִּןמִקְדָּשִׁים גְּבִי פְּלוּגְתָּא דַת"ק וְרִשְׁבָּ"א בְּאֲחַד הַמּוּכָר בְּשׁוֹר וְנִמְצָא בְּכוֹר ת"ק ס"ל אַף דְּכָבֵר אֲכָלוּ אֵינוֹ מְחֻזֵּר הַדְּמִים וְרִשְׁבָּ"א ס"ל דְּמִנְפָּה לוֹ מַה שְׁאֲכָל בְּזוּל וּמִקְשָׁה הַגְּמָרָא לְרִשְׁבָּ"א דְּאִמַּאי מְנַפָּה לוֹ פִּינּוֹן דְּהוּא אָסוּר בְּהִנְפָּה א"כ מַה הַפְּסִידוֹ וְתִיבָרְץ לוֹ דַס"ל כַר"י דְּשִׁינָה בּו הִיְתָר מְשׁוּם מְזַאת הַסּוּגְיָא דְּהַש"ס ס"ל כַר"מ מְשׁוּם דְּהִנֵּי גְזָרָה דַאי קָנְסָא לֹא אָסְרִי בְּהִנְפָּה וְעוֹד נ"ל מְשׁוּם דְּרַבִּינוּ פְּסַק כַר"מ לְדַעַת אֲבִי

בפ' אין צדין דכ"ז ע"ש ודלא פהתוס' שם: הלכה יו"ד בכור שנמצא טריפה וכו' והבשר קבר וכו' והקשה הרמ"ל ז"ל משם התי"ט ז"ל דבהלכות א"מ פסק רבינו ז"ל דבשר בשריפה.

ע"ש גם מר"ן ז"ל פתב דקודם הפשט העור הבשר בקבורה ע"ש ואני תמיה על הרבנים איך נעלם מהם מ"ש רבינו ז"ל בסוף הלכות פ"ה דכתב קודם הפשט ישורף העור עם הבשר אבל אחר הפשט העור ישורף וכו' מר"ן ז"ל שם שהוא משנה בזבחים ע"ש וה"ט כמ"ש התוס' בבכורות משום דאינו פלה מיד לכה טעון שריפה לפיכך אם הוא קודם הפשט טעון שריפה בעור ע"ש: פרק ו' הלכה ב' ובא לידי איסור פרת ששוחט קדשים בחוץ.

דקדק רבינו לו' איסור פרת משום דקי"ל דאף בזמן המקדש אם שחט בחוץ קודם פתיחת היכל פטור מפרת וכן הוא דעת רש"י ז"ל שכתב בבכורות דס"ה בד"ה בזה"ז וז"ל או לשוחטו בלא מום דהיינו משום שחויטי חוץ ולשיטתיה אגיל בפ"ק דע"ז די"ג ונחה וישקטה קושנית התוס' שם יע"ש ועיין עוד בפ' תמיד נשחט דנ"ג גבי מ"ש אסור לאדם לומר בשר זה לפסח ע"ש ברש"י ותוס'.

ועל מ"ש רבינו ואם עבר ועשר יאכל במומו הקשה הלח"מ ז"ל דבברייתא קתני אם עבר והקדיש תעקר יע"ש ונעלם ממנו מ"ש התוס' שם דהיינו דוקא בהקדש אבל בבכור פינון דלאו. בר פדיון הוא לא קנסו וא"כ ה"ה במעשר.

אבל ה"א. קשייא לי דאמרי' שם דס"א דהך דקתני ימותו הוא בזמן: הנה ומשום תקלה הרי מבואר דאף במעשר דלאו בר פדיון הוא קנסו בו מיתה.

ונ"ל דהך תנא לית ליה הך סברא וכיון דסתם לו תנא בבכור נקיטינו פנותיה אף במעשר דבתדא מחתא איתנהו בכולי מתני' ואין לומר. דוקא בכור דקדושתו מרתם אבל מעשר דבא ע"י קדושתו לכה קנסוהו דא"כ לא הוה מקשו התוס' מידי אלא ודאי לאו משום קנס הוא אלא עשו תקנה כדי שלא יעשה איסור בהקדש ועיין לתוס' דבכורות דכ"ח ד"ה עד יע"ש: הלכה ה' וראה לי שהמוכר לא מעשר לא עשה כלום ולא קנה לוקח וכו' יש לדקדק דתלה הדבר בעצמו והוא ש"ס ערוף בתמורה דף ה' ע"ב שהקשו לאבני נהרי מעשר דהתורה אמרה לא יגאל וכו' ותנן כולם יש להם פדיון חוץ מבכור ומעשר תיבכתא דאבני ומשני שאני התם דילפינו מבכור יע"ש: פרק ח' הלכה ד' יצאו ט' וי' פאחד וכו' עיין להלח"מ ז"ל שהצ"ע ולעד"ן שרבינו הוק"ל על פירש"י ז"ל דפי' דלוקה על לאו דלא תעבוד דהא אמרי' פ"ק דבכורות די"ד דכל הקדשים שקדם מומן להקדשן אינו אסור בגיזה ועבודה ומעילה אלא מדבריהם וכמ"ש רבינו פ"א מה' מעילה שפן פתב קדשי מזבח הקרבין ע"ש וא"כ ה"א בתשיעי שקראו עשירי פינון דאינו קרב אינו לוקה עליו משום גיזה ועבודה דמ"ש מבע"מ מעיקרו ולכה מפרש דלוקה משום לאו דלא יגאל ולכה מסלק בין שקראו תשיעי לבין שקראו עשירי דבקראו תשיעי דהוי חולין אינו לוקה אבל אם קראו עשירי דהוי קדש לוקה אף כל זה הוא לשיטת רבא דס"ל כל מילתא דאמר רחמנא ל"ת אי עביד לא מהני ולקי משום דעבר אמירא דרחמנא ולכה מחלק

הָכָא בֵּין תְּשַׁעֵי לַעֲשִׂירֵי אָמְנָם לְשִׁיטַת אַבְיֵי דַס"ל הֵיכָא דְלֹא מְהַנִּי לָא לְקֵי אִין לְחֻלְקָא בֵּין תְּשַׁעֵי לַעֲשִׂירֵי דְבְּכָל גְּוֹנָא יֵאכְלוּ בְּמוֹמֵן וְכִינֹן דְּרַבִּינוּ ו"ל פְּסֻק לְעֵיל פ"ו דִּין ה' כְּאַבְיֵי כִינֹן דְּלֹא מְהַנִּי לָא לְקֵי וְכַמ"ש הַרְמ"ל ו"ל שָׁם לְכֹף פְּתַב כְּאִן בֵּין קַרְאָם תְּשַׁעֵי בֵּין קַרְאָם עֲשִׂירֵי דִין אֶחָד לְהֵם כִּינֹן דְּלֵיכָא מְלָקוֹת אַבְל בְּחֻלְקָה שְׁנִינְיָה שְׁיַצְאוּ שְׁנַיִם בְּעֲשִׂירֵי צָרִיף לְחֻלְקָא בִּינֵיהֶם דָּאֵם קַרְאָם עֲשִׂירֵי הָוֵי מַעֲשֵׁר מְעוֹרָב בְּשִׁלְמִים וְצָרִיף תִּיקוֹן לְחֻלְקָא חֻלְקָא שְׁלָמִים עַל הַמְעוֹת וְהָוֵי חוֹלִין וְנֶאֱכָלִין כְּמַעֲשֵׁר כְּמַבּוֹאָר בַּפ"ו מַה' פְּסוּלֵי הַמְּוֹקְדָשִׁין ע"ש בַּמַּר"ן ר"י"ב אַבְל אִם קַרְאָם י"א הָוֵי חוֹלִין וּמַעֲשֵׁר מְעוֹרָבִין וַא"צ לְהֵם תִּיקוֹן כְּלָל אֶלָּא נֶאֱכָלִין בְּמוֹמֵן.

אָף ק' לִי הָא תַּנּוּן פ"ג דְּתַמּוּרָה כָּל הַקְּדוּשִׁים יֵשׁ לְהֵן וְלְתַמּוּרוֹתֵיהֶן פְּדִיוֹן חוּץ מִן הַבְּכוֹר וּמַעֲשֵׁר דְּנִרְאָה דְּתַמּוּרַת מַעֲשֵׁר אִין לָהּ פְּדִיוֹן וְכֹן פְּסֻק רַבִּינוּ בַּפ"ג דְּתַמּוּרָה ע"ש וַא"כ אִיף אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת תִּיקוֹן הֵיכָא שְׁיַצְאוּ שְׁנִינְיָה בְּעֲשִׂירֵי לְחֻלְקָא שְׁלָמִים כִּינֹן דְּכָבֵר כְּתַב רַבִּינוּ בְּסַמּוּף שְׁהִי"א הוּא תַמּוּרָה וְנ"ל דְּכָבֵר אָמְרוּ בְּתַמּוּרָה דִּי"ג דְּתַמּוּרַת שְׁמוֹ נִגְאָלַת וְקַרְבָּה וְקָאֵי עַל הִי"א וְלֹא עַל הַתְּשַׁעֵי וּפְרַש"י שָׁם מְשׁוּם דְּכִינֹן דְּשִׁלְמִים הוּא כְּשִׁנְפֵל בְּהֵם מוּם הוּא נִגְאָל כְּדִי שְׁיִכּוֹל לְאֶזְכְּרוֹ ע"ש.

וְעֵינֵן בְּעִירוֹבִין ד"ן בַּתּוֹס' שָׁם. אָף מַה שְׁאַנִּי תַמִּינָה דְּרַבִּינוּ ו"ל לֹא פְּסֻקָה לְהֵלְכָה גַם מַה שְׁאַמְרוּ שָׁם תַמּוּרָה שְׁמוֹ לֹא חֻלְקָה אֶלָּא עַל דְּבָר הֶרְאוּי זֶה לֹא הוּבָא בְּשׁוּם דְּוֹכְתָא וְאַדְרַבָּא מְצִינוּ לְהִיפּוֹף דְּהַתּוּרָה רַבְּתָה דְּמַקְדִּישׁ וְלָד בַּע"מ לְרַעֲיָה כְּמוֹ שְׁמַבּוֹאָר בְּהַמּוּרָה רִישׁ פ"ג כִּינֹן דְּכַתִּיב קָרָא לֹא יִבְקֵר אִיף שְׁיִיף לֹא מְרִישׁ לֹא מִן הָעֵדֶר כְּדִי שְׁלֹא יַעֲבֹר וְעוֹד כִּינֹן שְׁבָאָה הַקְּבֵלָה דְּתַמּוּרַת שְׁמוֹ נִגְאָל מַה לָּנוּ לְחוּשׁ לְזֶה וְצ"ע.

וְרֵאִיתִי לְהַתִּי"ט ז'ל בְּסוּף בְּכוֹרוֹת שְׁכַתְּב וְז'ל וּמ"ש הַרְבַּ הֵלְכָה שְׁאִין הִי"א עוֹשֶׂה תַמּוּרָה דְּתַמּוּרַת בְּכוֹר קַרְבָּה כְּדַתְּנִיָּא בַּפ"ג דְּתַמּוּרָה וְכו' וְהוּא מְשׁוּלָל הַבְּנָה וְכָל הַמְּפָרְשִׁים חֲתֵרוּ לְיִשְׁבּוּ וְלֹא יִכְלוּ לְכֹף נ"ל דְּצָרִיף לְהַגִּיב בְּלִשׁוֹנוֹ דְּתַמּוּרָה שְׁמוֹ קַרְבָּה כְּדַתְּנִיָּא בְּתַמּוּרָה דִּי"ג ע"ש: הַלְכוֹת שְׁגָגוֹת פָּרַק ב' הֵלְכָה ב' כָּל הָעוֹשֶׂה מִצְוָה וְכו' עֵינֵן לְהַלַּח"מ ו"ל שְׁכַתְּב דְּפְסֻק רַבִּינוּ ו"ל כַּר"ש וְלְכֹף תַמָּה אִמְאֵי לֹא חִילְקָא רַבִּינוּ גַבִּי אִימּוּרֵי צְבוּר בְּדוּקָא דְּקָדֵם וְשִׁחְטִינְהוּ בְּרִישָׁא וְגַבִּי תִינּוּקוֹת בְּקָדֵם וְמָל שָׁל ע"ש תַחֲלָה דְּבַכָּה"ג חִילְקוּ בַּגַּמ' לַר"ש יַע"ש דְּהַנִּיחוּ בַצ"ע.

וְלַעֲד"ן דְּמַבּוֹאָר הוּא בְּדַבְרֵי רַבִּינוּ ו"ל שְׁכַתְּב וְז'ל וְכֹן אִם שְׁחַט יוֹתֵר עַל חוֹבַת הַיּוֹם חֲזִיב עַל הַתּוֹס' דְּמַדְקָאֵמֵר יוֹתֵר מְשַׁמַּע דְּכָבֵר שְׁחַט חוֹבַת הַיּוֹם וְכֹן מַדְקָאֵמֵר חֲזִיב עַל הַתּוֹסַפֵּת הַכִּי מְשַׁמַּע דְּהַרְאִישׁוֹן שְׁשַׁחַט אָף דְּלֹא הָיָה מְטָלָאִים הַמְּבֻקָרִים אִינוּ חֲזִיב עָלָיו כ"א עַל הַשְּׁנִי וְגַם גַבִּי תִינּוּקוֹת הַזְּפִיר זֶה וְהוּא דְּכַתְּב עַל שְׁנֵינְיָהֶם וְהוּא לְכָל הַפְּיֻרְשִׁים דְּחוּק אֶלָּא וְדִאֵי כְּוֹנְתוֹ הִיא דְּבִנְדָאֵי לֹא שְׁיִיף דִּימּוּל שְׁנֵינְיָהֶם כִּינֹן דְּלֹא יֵשׁ שְׁרָאוּי לְמוּל בְּשַׁבַּת כִּי אִם א' אִיף עָלָה עַל דַּעְתּוֹ לְמוּל שְׁנֵינְיָהֶם אֶלָּא מִיַּרְי בְּקָדֵם וְמָל שְׁאִינוּ רָאוּי לְיִמּוּל וְאַח"ךְ נֹדַע לוֹ וְמָל שָׁל שַׁבַּת כְּרָאוּי אַח"ךְ וְהַשְׁתָּא קָאֵי הָךְ דְּמָל ב' אֶפְנֻלָה חֻלְקָה שְׁכַתְּב רַבִּינוּ וּמוֹכְרָח הוּא לְזֶה אַחַר דְּפְסֻק כַּר"ש אָמְנָם הַדְּבָר קוּשָׁה לִי דְּכַתְּב הַלַּח"מ

דפסק כר"ש מהא דפסק הרמב"ם שחט ונמצא טריפה בסתר פטור ולר"ש הוא חייב פנין
דלא עשה מצנה וכ"כ התוס' וכן ראיתי שהקשה זאת הקושניא הלח"מ זל.

ואולם לזה י"ל דס"ל דזה אתי אף כר"ש משום דאנוס הוא וכן אמרו בירושלמי שכן
נצרכה לחלל ונהך ראיה שהביאו התוס' אינה ראיה דהתם קאי על הך בבא דנודע
שמשכו הבעלים ממנו דהנה לו לבדוק קודם שחיטה ולא הוי אנוס פלל.

והיותר תמיהא לי על התוספות דבירושלמי אמרו בהדייא דהך דנמצא טריפה בסתר היא
כר"ש והיינו ודאי משום דאנוס הוא ולא דמי להך דנודע דמשכו הבעלים וכו' אל דזה
יותר קשה איך פסק הך דנודע שמשכו דפטור וזה לא אתי אלא כר"מ וכדמוכח מתלמוד
דינן כמ"ש התוס' והלח"מ תירץ לזה דזה ודאי עשה מצנה דהא הך ברייתא אוקי בגמרא
כר"א דאית ליה אחרים לשם פסח פסול אבל לדינן דכשר הקרבן דקי"ל כר"י מיקרי
שפיר עשה מצנה ע"כ.

ולכאורה קשה דהא ודאי לר"י פסול דכיון דנשחט אחר תמיד של בין הערבים נפסל
וכמ"ש בגמרא ולא אוקי בגמרא כר"א אלא מאי דקרי ליה פסולו בגופו. אמנם לק"מ
דס"ל לרבינו כמ"ש התוס' פ' התכלת דמ"ט ע"ב דאף דמותר לזרןק הדם מ"מ פנין
דלכתחלה אסור להקטיר דינו לישרף פנין שאין לו אוכלין ועיין להמ"ל ז"ל בפ"א המו"מ
יע"ש.

אף הדבר הקשה לי דהא דמוקמינן הך ברייתא כר"א היינו למאי דאמרי' דלא בעינן
עקירה אף אי אמרי' בעינן עקירה אתי ברייתא כפשטא דהו"ל פסח פסולו בגופו ואתי
אף כר"י וכיון דרבינו פסק בפ"ד מה' פסולי המוקדשין דבעי' עקירה אף מיקרי הקא
עשה מצנה והא לא עקר שם פסח וכמ"ש בגמרא.

ועוד ק"ל דהא פסק הרמב"ם בפ"י מה' תרומות דין י"ב דכהן שאכל תרומה נודע שהוא
בן גרושה פטור מחומש והיינו טעמא משום דטעה בדבר מצנה וכן אמרו בפ' ר"א ופ'
אלו דברים וכיון דפסק כר"ש ליחייב פנין דלא עשה מצנה ועוד דגבי.

שחט אחרים לשם פסח כתב דפטור מפני ששחט ברשות והיל"ל מפני שעשה מצנה ועוד
גבי המוציא לולב כדי לצאת בו משמע אע"פ שלא יצא בו ועוד קשה איך פסק הא דר"י
דבעל יבמתו פטור משום דעשה מצנה והא בגמרא משמע דאיתותב דהא לא מציינו מאינה
מקום הוציא דין זה.

אשר ע"כ נ"ל לומר דרבינו פסק כר"מ דאף דלא עשה מצנה דפטור וכמ"ש הכ"מ ז"ל
ולכה פסק הך דנודע דפטור והכריחו לזה מהא דאמרו בגמרא ואי ר"א חטאת נמי ליחייב
פנין דלית ליה טעה בדבר מצנה משום דר"י ניתא והיינו כר"מ וכיון דסתם לן תנא
כנותיה פסק פמותו ולכה תלה בהנהו בבי הטעם מפני שהוציא ברשות והיינו בטעה בדבר
מצנה אף היינו דוקא דומיין דהנהו בבי דליכא ריעותא גביה וגם דבר שאין לו קצבה
הוא אבל אם הוא דבר שיש לו קצבה ואיכא ריעותא גביה אף ר"מ מודה דבעי מצנה
ומשמע לרבינו פן ממ"ש בגמ' בפ' אלו דברים אמר ר"ל נתחלה לו שפוד של נותר

בשפוד של צלי ואכלו חייב והיינו טעמו דלא עשה מצנה ור"י פליג דפטור אף בלא עשה מצנה והדבר קשה אף פליגי אמוראי בפלוגתא דתנאי דר"מ ור"ש לימא בהדיא הלכה כר"מ או כר"ש ועוד אמאי נקט ר"ל נתחלה לו שפוד של נותר בשפוד של צלי דמשמע דיש כאן שני שפודין וכמ"ש רבינו דכיון דטעמו משום דלא עשה מצנה אף דלא הנה אלא שפוד של נותר לחודיה וסבור שהיא צלי ואכלו חייב אלא ודאי נראה דקושניא מתרצת חכמתה דבא ר"ל לומר דהיא דאיכא שני שפודין לפניו ויודע שודאי דיש שם שפוד של נותר ואכלו כסבור שהיא של צלי חייב דשוגג קרוב לפושע הוא דהו"ל למידק ולקב אף לר"מ מודה ור"י פליג ונקא באשתו דהו"ל לשייולה אבל בה"ג דלא הו"ל לשייולה פטור והוי כשיטתו בכל מקום דאף בלא עשה מצנה פטור והכי נוטים דברי התוס' בסוכה דמ"ב שכתבו פלוגתא היא וכו' בנתחלה לו שפוד וכו' ולא כתבו שהיא פלוגתא דר"ש ור"מ משום דר"י פליג אבל אמוראי דאמרו לכ"ע חייב והא ר"י ס"ל דפטור לסברת רב הונא ולפ"ז דעת ר"י לומר דאף ר"מ לא אמר דטעה בדבר מצנה דפטור אלא בדבר שזמנו בהול היינו משום דלא עשה מצנה אבל היכא דעשה מצנה מודה אף בדבר שאין זמנו בהול כמו יבמתו ועיין להלח"מ ו"ל: אף קשה לפי שיטה זו הא דקאמר ר"מ בתינוקות דפטור והא תינוקות הוי דומיין להך דצלי תינח בהך דמל של ע"ש בשבת כיון דעשה מצנה שפיר פוטר ר"י ולא דמי לצלי דלא עשה מצנה אמנם הך דמל שלאחר השבת בשבת דליכא מצנה מאי איכא למימר ולזה דמייירי שמל שניהם בשבת דהא ודאי עשה מצנה מ"מ וכיון דאיכא מצנה הוא טרוד לגבה ולא דק טפי וכדכתב הלח"מ ו"ל בדעת ר"ש ע"ש.

והשתא א"ש הא דכתב הרמב"ם גבי מי שהיה לפניו שני שפודין של נותר ושל צלי ואכל נותר דחייב משום שלא עשה מצנה דמשמע הא אם אכל שניהם פטור כיון דסוף סוף עשה מצנה ויש להביא ראיה ממ"ש התוס' בסוכה דמ"ב ע"א ד"ה מ"ד וז"ל ואית ספרים דגרסי וכו' דה"מ מצנה דרמי עליה אבל מצנה דלא רמי עליה וכו' ומשמע דלהני ספרי נחא דלא הוי דרב הונא פלוגתא דר"י ור"לדפ' אלו דברים כמ"ש קודם זה והיינו משום דשייך לומר דאכלה ואכל עמה חטאת העוף וא"כ שפיר מיקרי עשה מצנה ורב הונא דלא ביאר זה דתפס לישניה דר"י דמתני' דלא אמר ועשה מצנה אלא דעיקר חידושו באכיל' העולה דפטור אלא דלא נחא להו להתוס' בהך גירסא משום קושנית הש"ס אח"ך וכן ראיתי למתהר"ם ו' חביב ו"ל שפירש פן ודלא כמוהרש"א יע"ש.

אף באמת לעי מ"ש נחא לי קושנית התוס' דלא הוי רב הונא בפלוגתא אפ"ל לפי גירסא דידן דלקו אמר רב הונא בין אגפים דר"ל בין חטאות החלוקות דהיינו הנאכלות וכמו שפירש"י בהדיא דבכעין זה עבידי אינשי דטעו בהני וס"ל דכלל החטאות הם אבל ודאי אם מצא חטאת העוף במקום עולות וכסבור שיאכל החטאת ואכל העולה חייב דהוי ממש כהך דשפודין דפ' אלו דברים דכיון דריעותא לגביה לא מיקרי טועה והוי קרוב למזיד וכ"כ רש"י בסוכה גבי שהביא מלשכות שאינו מבוקרות יע"ש.

אָבֵל עֲדִין קָשָׁה לִי לְשִׁיטָה זוֹ דְרָבֵינוּ פֶּסֶק כּר"מ אִיךָ פֶּסֶק בְּאִימוּרִים שֶׁל צָבוּר דְחִיב וְהָא מִשְׁמַע בַּגְמ' דְלִדְעָת ר"מ אפ"ל בְּקִדְּמָה וְשִׁחְטָן פֶּטוּר וְהוּא מִשּׁוּם דְנִיחָן לִידְחֹת אֲצִלוּ וּלְזָה יֵשׁ לֹמַר דְרָבֵינוּ לֹא פֶּסֶק כּר"מ בְּזָה מִשּׁוּם דְסָתָם לֵן תִּנְא דְלָא כְּוֹנְתִיה דְקָאֵמַר אֲמַר לִיה ר"א אִימוּרֵי צָבוּר יוֹכִיחוּ וְהִיגֵנוּ מִשּׁוּם דַּס"ל דְלָא אֲמַרִינוּ נִיחָן שְׂבֵת לִידְחֹת אֲלָא אֲצִל תִּינּוּקוֹת דְנִיחָן לִידְחֹת לַגְבֵי הָךְ גְּבָרָא אָבֵל תְּמִידֵי צָבוּר לֹא נִיחָן לִידְחֹת אֲצִל הֵוָא גְּבָרָא דְלָא רְמִיָא עָלֶיהָ.

עוּד נ"ל דְנוֹקָא גְבֵי תִנּוּקוֹת דְטַעֵי בְהִכֵי לֹמַר דְשְׁנִיחָם נוֹלְדוּ בְשֵׁבֶת וְשְׂבֵת נִיחָן לִידְחֹת אֲצִל כְּמָה תִינּוּקוֹת שְׂבִיבָתָם אָבֵל הָךְ דְאִימוּרִים לֹא נִיחָן לִידְחֹת אֲלָא גְבֵי תְמִיד וְתוּ לֹא נִיחָן לִידְחֹת וּלְכָךְ לֹא הָי טוֹעָה וְהִשְׁתָּא הָא דְקָאֵמַר רָבֵינוּ וּמַל שְׁנִיחָם הוּא בְדִיּוּק וְקָאֵי אֲפֻלְהָ מְקִלְתָּא וְדָלָא כּמ"ש ה"כ"מ ז"ל דַּאֵל"כ מִאִימוּרִים קָשָׁה וְהִכֵי מְדוּנִיקִים דְבָרֵי רָבֵינוּ בְפִיחָ"מ שְׂפֵתָב וְז"ל וּלְפִי שְׁהָם דְדוּעִים בְּמַנְיָן וְאִין רְשׁוּת לְכָל אֲרָם לְהַקְרִיבֵן יְהִיָה הַשּׁוֹחֵט לְשִׁמּוֹן חִיב ע"כ וְאִין לְהַקְשׁוֹת א"כ מִאִי מְקָשָׁה הַגְמ' מִהָךְ דְתִינּוּקוֹת שֶׁל מִתְנִי' דְדָבָר קִצְבָה לִימָא דְנוֹקָא תִינּוּקוֹת דְנִיחָן שְׂבֵת לִידְחֹת בְּכְמָה תִינּוּקוֹת עֲבִיד אִינִישׁ דְטַעֵי אָבֵל אִימוּרִים דְלָא נִיחָן לִידְחֹת אֲלָא עַל דְבָר קִצְבָה לֹא עֲבִידֵי דְטַעֵי דִי"ל דְלְפִי הַאֲמַת דְאִוְקֵי טַעְמָא מִשּׁוּם דְנִיחָן לִידְחֹת לֹא קָשָׁיָא כְּלָל וְהִשְׁתָּא אִין לְחִלְקָא כְּלָל בִּין קִדְּמָה לְלֹא קִדְּמָה וְאִף ר"מ לֹא פֶטַר א בְּלֹא קִדְּמָה וְהַש"ס מְתַרְץ לִיה הִכֵי לְפִי שִׁיטְתוֹ דְמְקָשׁ' וּמַעֲתָ' אֲתִי פֶּסֶק הָרַמְבַּ"ם כְּסָתָם מִתְנִי' וְעוּד נִרְאָה דְהָא דְפֶּסֶק הָרַמְבַּ"ם כּר"מ מִשּׁוּם דַּר"י ס"ל כְּוֹנְתִיה דְאֲמַרִי בְסֻפָּה דַּס"ל לַר"י דְאִף דְלָא עָשָׂה מִצְוָה פֶּטוּר אִף בְּעֵינֵן דְטַעָה בְדָבָר מִצְוָה וְכַמ"ש לְעֵיל וְכֵן אֲמַרוּ בִירוּשָׁלַי' בַּפ' אֵלוּ דְבָרִים אָבֵל מִאִי דְמִשְׁמַע שֵׁם דְפּוֹטֵר ר"י אִף בְּבַע"מ אִין נִרְאָה דְבְהִדְיָא אֲמַרוּ בַּגְמ' דִּינֵן בְּסֻפָּה דְמִיחִיב וְהָא דְלָא הִבִּיא רָבֵינוּ הָךְ דְאֲמַר ר"י הַשּׁוֹחֵט אֵת הַתְּמִיד שְׂאִינוּ מְבֻנְקָר כְּהִלְכָתוֹ בְּשֵׁבֶת חִיב כ"ל דְכִינֵן דְהַעֲמִידוּהוּ בַּגְמ' שְׂהִבִיא מִלְשַׁכ' שְׂאִין מְבֻנְקָרִין א"כ הָי טַעְמָא דְרִיעוּתָא אִיכָּא לַגְבִיָה וְהָי מִמֶּשׁ דְוִמְיָא דְהָךְ דְשְׁפוּדִים וְכָבָר פֶּסְקָה רָבֵינוּ אָבֵל מֵהַר"מ ב"ח ז"ל רְצָה לִיִּשְׁב דְהָרַמְבַּ"ם מְפָרֵשׁ הָאֵי דְקָאֵמַר שְׂאִינוּ מְבֻנְקָר הוּא בַּע"מ וְהָרַמְבַּ"ם הִבִּיאֵוּ.

וּלְע"ד אִינִי נִרְאָה דְאֵם כֵּן מִאִי מְקָשָׁה הַגְמ' מִהָךְ בְּרִייתָא עַל רַב הוּנָא דְכִינֵן דְאִיירִי בְּבַע"מ לֹא מִיְקָרֵי טוֹעָה וְלֹא דְמִי לְהָךְ דְעוֹלָת הָעוֹף שְׂנַמְצָאָת בִּין חֲטָאָת הַנְּאָכְלָת וְזָהוּ הַכְּרִחַת הַתּוֹס' ז"ל דְהָא הָךְ מִתְנִי' דְקָתְנִי שְׁחִטּוֹ וְנִמְצָא בַּע"מ אִף כּר"מ אֲתִינָא דְאִית לִיה אִף דְלָא עָשָׂה מִצְוָה פֶּטוּר וְכֵן אֲמַרוּ בַּגְמ' בַּפ' אֵלוּ דְבָרִים וְהִיגֵנוּ מִשּׁוּם דְלָא טְרִיד בִּיָּה.

אָבֵל קָשָׁה אֲמַאי לֹא פֶּסֶק רָבֵינוּ הָךְ דְאֲמַר רַב הוּנָא עוֹלָת עוֹף שְׂנַמְצָאָת בִּין אֲגַפְיִים וְאֲכֻלָּה פֶּטוּר וּמֵהַרְמַב"ח ז"ל תִּנְרִץ דְהוּא פֶּסֶק כּר"ש דְבָעֵי דְעָשָׂה מִצְוָה וּלְפִי מ"ש לִיתָא. אֲשֶׁר ע"כ נ"ל דְרָבֵינוּ מְפָרֵשׁ הָאֵי דְקָאֵמַר ר"י שְׂאִינוּ מְבֻנְקָר כְּהִלְכָתוֹ הוּא וְדָאֵי בַּע"מ וְלֹא כְּמוֹ שְׂפִי הַתּוֹס' ז"ל וּמְקָשָׁה הַש"ס שְׁפִיר עַל ר"ה מִשּׁוּם דְהִתָּם נְמִי הָי כְּבַע"מ דְהָא עוֹלָת הָעוֹף הוּא מְבֻדִיל הָרָאֵשׁ אָבֵל לֹא דְחֲטָאוֹת כ"א שְׁעַת אֲכִיל' וְזָה שְׂמִצְאָה שֵׁם דְלָא הִיָּה שְׁעַת אֲכִילָה וְדָאֵי לֹא הָי מְבֻדִילִין אֲלָא דַעַת ר"ה הִיא דְכִינֵן דְטְרִיד בְּמִצְוֹת אֲכִילָת חֲטָאָת לֹא נָתַן לְבוֹ לְבָדוּק אַחֲרֵיוּ כִּינֵן שְׁהוּ מִצְוֵי אֲצִל מְקוֹ הַחֲטָא' וּלְכָךְ הַקָּשָׁה וְהָא בַּע"מ וְאִף

דהביאו מלשפה המבוקרת והוא טרוד במצות תמיד אפ"ה חייב פינן דהי"ל לבדוק ומשגי שפיר דלא היה אלא בלשפה שאין מבוקרו' והשתא הוי ירושלמי ותלמוד דידן אסתידים הם ולא פליגי דלר"י שחטו ונמצא בע"מ דפ' אלו דברים דאיירי מלשפו' המבוק' פטור והשתא א"ש הא דכתבו התוס' פלוגתא היא בפירק אלו דברים דהתם נמי אף דריעותא איכא לגביה פינן דחד מינייהו איכא ביה מצוה טריד לגביה ולא חש לבדוק והוי ממש דומיין דעולת העוף ולא דמי להביא מלשפה שאין מבוקרות דמה שבלשפה אין טרוד לגבייהו ולכך פינן דהעמידו בגמ' דפסחים דר"י ור"ל דאמרי תרנוייהו דחייב גבי שפודין ה"ה נמי הך עולת העוף ולכך לא הביאו רבי' ו"ל ואין לדחות נמי דוקא התם דידע הוא בודאי שיש א' בהם נותר דהא גבי בע"מ אף דהיה בהם בלשפ' המבוק' אחד בע"מ לא מחייב פינן דהוא טרוד בהך לישפ' מיקרי שפיר טועה בדבר מצוה וכמו כן הך דשפודין דכינן דהוא טרוד לגבייהו פטור כנ"ל דעת רבינו ז"ל.

ואין להקשות דנדאי לא הוי דברי ר"ה בפלוגתא דאמוראי אלא לפירש"י דפי' שפוד של צלי הוא דא פילת הסטאת והוי דומיא ממש להך דרב הונא אף לפי רבינו דמפרש בצלי של פסח לא דמי לר"ה ומצינו למימר דע"כ לא פליגי אלא באכילת הפסח דלא מעכבא ולכך ס"ל דחייב עד שיעשה מצוה אבל אכילת סטאת דמעכבא דאין בעלים מתכפרין אלא באכילת פהנים מודו כ"ע דפטור דהא נדאי הא דכתב צלי של פסח לרבותא נקטיה אף דרמייא עלי' דאיניש דלא סגי בלאו איהו אכיל אבל הך דסטאת לא רמייא עליה דאפשר ע"י פהן אחר ולכך פשוט הוא דחייב: אמנם עדיין קשה לי הא דאמרו בירושלמי שפן נצרכה לחלל אבל בגלוי חייב אמר ר"י דר"ש היא אמר רשב"ל דר"ש ופי' שם המפרש דסובר פינן שאין בעשייתו מצוה חייב אע"ג דטריד אבל לר"מ ראוי שיהיה פטור הרי בהדיא דלר"מ שחט ונמצא בגלוי פטור ואיך פסק רבינו דחייב ועוד קשה לי מ"ש מבע"מ דאמרו שם אף ר"מ מודה דרשב"ל אמר משום דלא עשה מצוה ור"י אמר מפני שאין מתחלף ועוד איך רשב"ל גופיה קאמר דוקא ר"ש ולא ר"מ הא הוא דאמר דר"מ בעי דיש בעשייתו מצוה ונ"ל דה"ג אמר ר"י דר"מ היא ר' אמי בשם רשב"א דר"ש היא וקאי על הך בבא דנודע שמשכו בעלים את ידם דר"י אמר דוקא כר"מ אסתניא משום דאית ליה דאף דלא עשה מצוה פטור ורשב"ל דס"ל דאף לר"מ בעינן דעבד מצוה בא לומר אף ר"ש היא דמודה ביה ר"י דבעי' עשה מצוה והיינו טעמא משום דאנוס הוא: הלכה יו"ד המוציא את הלולב וכו' כדי לצאת בו פטור.

הקשה הרב מ"ק דהא אוקמוה בגמ' בשתפכו ואמאי לא הביאו רבינו ותירץ מהרמב"ח בס' פפות תמרים דרבי' סמך על סוגי' דפסחי' דמברך על הנענועים ואינו נראה דהא הרמב"ם ז"ל פסקיבהדיא פ"ז מהלכו' לולב דמברך תחלה ואח"ך נוטלו וא"כ הך בשנייתא דנטלו ה"פ פשהוא נוטלו לצאת דוקא לס"ד הוא דפירושא הכי בגמ' דנטלו פבר ומברך על הנענועים גם מ"ש משום דס"ל אף דיצא פבר פינן שהוא טרוד בו וחושב דלא יצא פטור וכמו גבי תינוקו' דאף דמל בשחרית של שבת פטור על השני וכו' ליתא דא"כ מאי קאמר בגמ' לא שנו אלא שלא יצא וכו' לפי דעת רבינו ז"ל אלא נדאי דוקא התם דמצוה גופה לא ניתנו לידחות דמדאג ביה נפק ביה ולכך לא אפשר שיעשה בתרתי

וְעוֹד דְּהָרִי כ' הָרַמְב"ם פְּדֵי לְצֵאת בּוֹ וְלַעֲדוֹן דְּסִמְךָ אִמ"ש בַּה' לְוֹלֵב דְּאִין יוֹצְאִין הַ בּוֹ אֶלָּא דְרָךְ גְּדִילְתוֹ: שֵׁם נוֹדַע לוֹ אַח"ךְ שֶׁמְשַׁכּוֹ הַבְּעָלִים וְכו' עֵינֵן מַה שֶׁהַקְּשָׁה הַלַּח"ם ו"ל ע"ש ונ"ל דְּרַבֵּינוּ ו"ל סבִי"ל דְּוָקָא הָתָם מִשּׁוּם פִּינּוֹן דְּיַדַּע שְׂיִישׁ חֲתִיכוֹת נוֹתֵר הֵנָּה לִיה לְבָדוֹן וְלִכְךָ פִּינּוֹן דְּלֹא עָשָׂה מִצְוָה חֲיִיב וְהָכִי מִשְׁמ' דְּקֹאֲמַר שְׁהִיּוּ לְפָנָיו צְלִי שֶׁל פֶּסַח וְשֶׁל נוֹתֵר וְלֹא אָמַר סְבוּר שֶׁלְפָסַת וְנִמְצָא נוֹתֵר דְּוָמִיָּא דְטְרִיפָה גְלוּיָיָה אָבֵל גְּבִי מִתְנִי' אִינוּ יוֹדַע לְשֹׂאֵל גַּם ר"א מִיָּירִי בְּהָכִי דְכֵהֵן הַשּׁוֹחֵט מְצָא פְּכָשׁ בְּעִזָּרָה דְרָאוּי לְפָסַח וְלֹא ס"ד לְמִישְׂאֵל וְאַפ"ה חֲיִיב מְוַכְרַח דְלִית לֵיה טוּעָה בְּדַבְרַ מִצְוָה דְהָא עֲסִיק בְּשַׁחֲט' הַפְּסָחִים דְהִיא מִצְוָה וְעָשָׂה מִצְוָה וְדַמִּיָּא לַב' תִּינּוֹקוֹת דְמָל אוֹתָם בְּשַׁבַּת וְאַפ"ה ר"א מְחֲיִיב וְדוֹק.

וּבְהָכִי נִיחָא לִי מַה שֶׁהַקְּשׁוֹ הַתּוֹס' דַּע"ג בַּד"ה שֶׁחֲטוּ וְהָא לֹא עָשָׂה מִצְוָה וּמִתְנִיתִין אֲוִקְמָנָא כַּר"ש וְכו' יַעו"ש דְּמִתְנִי' נְמִי אִיָּירִי בְּכֵהֵן הַשּׁוֹחֵט הַפְּסָחִים וּבְנִדְאֵי עָשָׂה מִצְוָה וְלִכְךָ אַף בְּאֵלוֹ לֹא עָשָׂה מִצְוָה פִּינּוֹן דְּבַהוּל בְּשַׁחֲטֵת הַפְּסָחִים פְּטוּר.

וְלַעֲדוֹן דְּזָה מְוַכְרַח דְמַה תִּי דַּר"מ קֹאֲמַר לֵה וְהָא ר"מ גּוֹפִיָּה אָמַר שֶׁל ע"ש בְּשַׁבַּת חֲיִיב פִּינּוֹן דְּלֹא עָשָׂה מִצְוָה אֶלָּא נִדְאֵי דְוָקָא הָכָא דְנִדְחָה שַׁבַּת אֶצֶל פֶּסַח אַחֵר דְהוּא בַּר מִצְוָה וּבְזָה נְמִי נִיחָא מַה שֶׁהַקְּשָׁה הָרַב מ"ק ו"ל דַּף קל"ד עַמ"ש רַש"י ו"ל גְּבִי צְלִי שֶׁל קוֹנְדַּשׁ וְנִתְחַלַּף לוֹ בְּנוֹתֵר חֲיִיב דְּלֹא עָשָׂה מִצְוָה מ"ש מַהָּא דְכַתַּב מַר"ן ו"ל דָּאִם מָל שֶׁלְאַחֵר הַשַּׁבַּת בְּשַׁבַּת פְּטוּר אַף דְּלֹא עָשָׂה מִצְוָה שֶׁהַנ"ע דְשֹׂאֲנֵי הָתָם דְשַׁבַּת נִדְחָה אֶצֶל גְּבִי שֶׁל שַׁבַּת וְהוּי חוֹל דְּלֹא שְׂיִיף זֶה גְּבִי אֶכִּילָהּ: הֵלְכָה י"ו מִי שְׁהִיּוּ לְפָנָיו בְּלִיל פֶּסַח וְכו' הַקְּשָׁה הָרַב מ"ק דְלִפִּי מ"ש מַר"ן לְעֵיל דְאַפִּי' שֶׁלֹּא מָל אֶלָּא שֶׁל אִיסוּר לַחֹד פְּטוּר מ"ש דְּגְבִי צְלִי דְחִיִּים וּבְשֶׁלְמָא לְפִי הָרַמְב"ם נִיחָא דְאַכִּילַת פְּסָחִים לֹא מְעַפְּבָא אַף לְפִירַש"י דְצְלִי דְחֲטָאת דְמַעַכְבַּ מֵאֵי שְׁנָא מִתִּינּוֹקוֹת ע"כ.

וְלִק"מ דְּוָקָא גְּבִי חֲטָאת מִשּׁוּם דְּלֹא רַמִּיָּא עֲלֵיהָ דְהָאֵי פֵהֵן דְאַפְּשֵׁר בְּכֵהֵן אַחֵר אָבֵל תִּינּוֹקוֹת הוּא דְמְחַוְיָיב לְמוּל וּכְבָר פְּתַבְנוּ לְעֵיל בְּדַעַת הָרַמְב"ם ו"ל דְּלֹא כַהֲכ"מ ו"ל: פ"ד הֵלְכָה א' אִפִּי' עָשָׂה הַמ"ג אֵלוֹ וְכו' חֲיִיב חֲטָאוֹ וְכו' וְתַמָּה הַרַמ"ל ו"ל דְּהִיכִי חֲיִיב מ"ג דְּבַגְבְּרִי לִיכָּא אֶלָּא מ"ב וְהִיא גְּוָשִׁית חֲזָקָה וְאַפְּשֵׁר לִזְמַר דְכִינּוֹן דְרַבֵּי' פֶּסַח כַּר"ל דְאַפִּילוּ בְּלָאוּ א' חֲיִיב שְׁתִּימִים כַּמ"ש הָרַב ו"ל א"כ שְׁפִיר אִיכָּא מ"ג דְּהִיכָּא דְהִבִּיא זָכַר אַחֵר עֲלִיו דְחֲיִיב שְׁתִּימִים כַּמ"ש רַבֵּינוּ לְקַמֵּן בְּפ"ה מִשּׁוּם דְּגוֹפִין מְחַוְלִקִין אַף לַר"י דַּס"ל פִּינּוֹן דְּבָלָאוּ א' הֵם אִפִּי' גּוֹפִין מְחַוְלִקִין לֹא חֲשִׁיב בְּמִתְנִי' אֶלָּא לָאוּ א' לְכָךְ אִיֶּצְטְרִיף לְאוֹקוּמֵי מִתְנִי' כַּר"י דַּס"ל דְּאִיכָּא ב' לְאוּנָן וְיֵשׁ הַכְּרַח לְזָה דְּלֹא חֲשִׁיב תַּנָּא דְּמִתְנִי' הַבָּא עַל שְׁתֵּי אַחֲיוֹת מִשּׁוּם דְּגוֹפִין מְחַוְלִקִין פִּינּוֹן דְּבָלָאוּ א' הֵם וּמִזְזָה אֶפְשֵׁר לִזְמַר דְאַף ר"ל מוֹדָה בְּזָה וְלִכְךָ אִיֶּצְטְרִיף לוֹ פִּינּוֹן דְּחַלּוּקִין בְּמִיתָה הוּי פָּמוֹ חַלּוּקִין בְּלָאוּנָן וּמוֹקֵי מִתְנִי' כַּר"י וְלִכְךָ לֹא תַנָּא יְדַעוּנֵי לְסִימִינָהוּ לְכַרִּיתוֹת מִשּׁוּם דַּסְבִּי"ל כַּר"י דְלִית לֵיה הַף סְבָרָא דְלִסְיִמִּינָהוּ וְדִלָּא כְּהַתּוֹס' שֵׁם שֶׁהִנְיַחוּהוּ בְּתִימָא ע"ש.

אַף קְשָׁה אִיף פֶּסַח כַּר"ל לְגְבִי ר"י תִּיָּרֵץ הָרַב ו"ל מְדַקְאֲמַר הַש"ס הָא דְקַתְנֵי מִתְנִיתִין אַף מְגַדֵּף מִשּׁוּם דְּלֹא תַנָּי יְדַעוּנֵי הוּא מִשּׁוּם דַּס"ל כַּר"ל ע"כ. וּכְבָר פְּתַבּוּ הַתּוֹ דַּלְר"י אֲתִיָּא מִתְנִי' כְּפֶשֶׁט' דְקֹאֲי.

אפסח ומילה אשר ע"כ נלע"ד דרבני ז"ל הוק"ל מאי דקאמר בגמ' גבי פלוגתא דר"ע ורבנן דאמר ר"ע מגדף מביא קרבן הואיל ונאמר בו פרת וכו' ומקשה הגמ' וכלל לא הוא והא פסח ומילה וכו' ומאי קושיא דפסח ומילה אף שיש בו פרת פנין דאינו אלא קום עשה ודאי אין בו חטאת אבל מגדף דיש בו לאו פשוט מקרא דאלהים לא תקלל לכה חידוש דמגדף הוא מברך את השם וכתב בו פרת משום דקי"ל אין חטאת באה על דבר שזונו לאו וכרת.

גם הוקשה לרבני ז"ל מ"ש התוס' בפ' ד"מ דס"ה בד"ה הואיל לר"ע היכי חייב ידעוני והא לית ביה פרת במקום קרבן ולכה מפרש רבי דהש"ס אליבא דר"ל דס"ל לר"ע בעי מעשה ומגדף לית ביה מעשה לכה מקשה הגמ' שפיר דקאמר ר"ע פנין דיש בו פרת מיחייב אף דלית ביה מעש' מאי שנא מפסח ומילה דיש בם פרת ואפ"ה לא מיחייב פנין דלית בהו מעשה ולכה משני דהתורה ריבחה אותו פנין דכתיב פרת דידיה במקום קרבן וכיון דהש"ס ס"ל כר"ל לכה פסק פנותי דידעוני דאית ביה מעשה לכה חייב בהדי אוב אף דבלאו א' נאמרו ודוק.

אמנם מה שהכריח הרב ז"ל מנותר ופיגול דבלאו אחד נאמרו ואפ"ה לכ"ע חייב שתיים וכו' לא ידעתי מה יענה ר"י בזה דהא הוא דאמר מניינא דריש פרייתות לומר דהעלם א' חייב על כל א' א' ומתני קתני בנותר ופיגול וכנראה שלא ראה דברי התוס' ז"ל בפ' כל שעה דכ"ד בד"ה הא דלגבי נותר כתיב קרא דלא יאכל ופיגול ליה מיניה בג"ש וכן פירש רש"י במתני ריש פרייתות יע"ש: פ"ה הלכה ג' מפאן אתה למד שזה שאמרו וכו' בד"א וכו' אבל אם היה זכור אחר חייב ע"כ גוף וגוף.

הנה מקור דין זה הוא בסנהדרין דנ"ד ע"ב הביא זכר עליו לר"ע אינו חייב אלא על א' פנין דשניהם בלאו א'. אף מ"ש בד"א בגוף אחד אבל בשני גופין חייב על כל א' וא' הוא הפך הש"ס שם דקאמר הנרבע לזכר או הנרבע לבהמה לר"י אינו חייב אלא א' הרי דגופין מוחלקין לית לן בה פנין דשניהם בלאו א' ואף שכתבו התוספות לר"י לית ליה הך סברא דגופין מוחלקין הוא תמוה דמנ"ל לר' אבנה דר"י פליג אפוליהו תנאי דס"ל דגופין מוחלקין חייב שתיים אף דלאו א' הם ואף לרבנן דפליגי אסומכוס בחולין דפ"ב גבי או"ב וס"ל דאמרי גופין מוחלקין כבר כתב רש"י שם דוקא התם דחד מעשה הוא וחד התראה ע"ש ועוד ק"ל דאיתא בכריתות דט"ו דאמ' ר"א גופיה משום ר"י גבי אשה ובה דלא אמרי גופין מוחלקין משום דגילה קרא דעשאן הכתוב זמה אחת לכולן משמע דבעלמא מודה היכא דגופין מוחלקין חייב שתיים אשר ע"כ נלע"ד דס"ל לר"א דלא אמרי גופין מוחלקין אלא דוקא גבי בני אדם דבהו גילה קרא אבל גבי בהמות לא אמרי גופין מוחלקין ולכה הנרבע לזכר ולבהמה אינו חייב אלא על הזכר ואפשר לו' דה"ל פוננת התוס' אף לפ"ז תגדל התימא על רבינו ז"ל שכתב האשה הנרבעת לשתי בהמות חייבת הפך סברת ר"א וצ"ע.

ושוב ראיתי להירושלמי בפ' כלל גדול דר"א גופיה אוקמיה ר"י כר"א דס"ל דכל מקום שצאתה מוצא שני לאוין וכרת אחד הטיל פרת לכל א' וא' ומעטה לא דרישנאשה לחלק אלא ללמד על חמש נשיו כמ"ש התוס'.

וכן שפחה וכו' ולכך גבי נרבע לזכר ולבהמה פיון דליכא אלא לאו אחד אינו חייב אלא אחת אף לר"י דדרשינא ואשה לחלק כמ"ש בכריתות ד"ט דבעא ר' חנינא מר' יוחנן וכו' ואמר ליה לאו אמרת גבי עריות ואשה לחלק וכו' אנה"נ נרבע לזכר ולבהמה חייב שתיים וס"ל לרבינו ז"ל דמהיקשא דר"י דהקשו כל העריות להדדי אף הבהמה בכלל א"כ הך דרשא דנאשה לחלק קאי אף על הבהמו' ולכך פתב דאשה הנרבעת לשתי בהמות חייבת שתיים.

ובזה לא ק' מה שהקשה השע"ה ז"ל פי"ב מה' א"ב על התוס' דסנהדרין מסוגיא דקידושין גבי אלמנה של ג' בני ארם דחייב על כל א' משום דגופין מחולקין יע"ש דהכא קיימי אר"י דאית ליה כר"א דלחלק לא צריף קרא משום הכלל הוא בידינו דהיכא דאיכא שני לאוין מחולקין והך תנא דנאשה לחלק על ה' נדות וכן שפחה דזהו מדוקדק בדבריהם שכתבו לר"י לית ליה גופין מחולקין והיינו כמ"ש בירושלמי דס"ל כר"א פאמור אכל הך סוגיא דקידושין ס"ל כר"י דנאשה נפק"ל לחלק ולכך גבי אלמנה אמר דחייב על כל אחת: פקדו' הלכה א' שאין התמחויין מחולקין וכו' פתב מר"ן זל ומשמע דר"ע פליג עליה וצריף טעם למה פסק כר"ע וכו' וקשה פיון דלגבי גופין פסק כר"ע משום דשתק ר"י כמ"ש מר"ן בסמוך א"כ כ"ש דאין תמחויין מחולקין ועוד מאי מיבעי ליה בגמ' ר"י קבלה מניה או לא תפשוט ליה מדריש לקיש בר טוטני דאוקי מתני' דפ' אמרו לו כר"י דס"ל דתמחויין מחולקין א"כ לא קבלה מיניה וצ"ל דנדאי קי"ל לש"ס דלא קיבלה מר"ל אלא ר"ל פסד תנא או לא וא"כ היכי שייף לו' דשתק וקבלה הא ר"ל צונח פכרוכניא גם הלח"מ ז"ל פתב דר"י ספק וכו' הוא תמוה.

ע"כ נלע"ד דרבינו ז"ל הוק"ל מה שהקשה לתוס' שם במאי דקאמר בגמ' אלא לאו ר"י וקתני בה' העלמות וכו' והקשו התוס' אמאי לא מיימי מרישא דקתני התמחויין אין מחולקין וא"כ אנדא ליה הקו' ומה שתירצו משום דלא מיבע"ל בתמחויין הוא דחוק גדול פיון דהא בהא תלמיא דאין פאן קו' כמ"ש בקושיותם וראייה לזה דהך תנא דאמר ה' העלמות ואוקימנא כר"י הוצרך לו' ה' תמחויין לחדש דלא מהני אלא בה' העלמות.

ולכך נראה לרבינו דרישא דבריתא נדאי ס"ל כר"ע דמבעי"ל הך תנא דנקט בה' העלמו' אתי כר' יהושע וכיון דתנא ור"י בר' יהודה ס"ל כר"ע לכך פסק פנותייה. ואין להקשות פיון דר"ל אוקי לסתם משנה כר"י בפ' אמרו לו אמאי פסק פתנא פכר פתבתי בפ"ח מה' פה"מ דר"ל לא ס"ל פרב דאמר במעילה הפיגול והנותר מצטרפי לאכילה וא"כ לא קשה כלל קושיא דר"ל קחננו משם: ועוד נראה דרבינו הוק"ל מאי דאמרו בפ' אותו ואת בנו דאם שחט אמה ובת בתה ואח"ך שחט בתה לסומכוס סופג שמונים ואוקמוה בגמרא דטעמיה משום גופין מחולקין ומאי שנא מה' זבחים ששחטן בחוץ דאמרי' דפטור ועוד היכן מצינו בחייבי לאוין דאמרי' גופין מחולקין והא גבי עריות איצטרף ואשה לחלק

וכן הקשו התוס' בכריתות ד"ט ע"ש לכה נראה לרבינו ו"ל דפליגי רבנן וסומכוס בפלוגתא דר"י ור"ע וס"ל כת"ק דפליגי בשחט ה' זבחים בחוץ וסומכוס ס"ל כר"י דגליף ממעילה ולית ליה הך פיךא דר"ע אכל רבנן ס"ל כר"ע גם מהך פלוגתא דר"י ורבנן בריש כריתות גבי חלב דר"י ס"ל אמתא עז לחלק ורבנן ליה להו משום דלא אייתר ואם איתא למה להו חילוק פלל פיון דגופין מחולקין הוי בה' זבחים אלא ודאי ס"ל כר"ע דלא גליף ממעילה וכיון דכולהו תנאי ס"ל כר"ע לכה פסק רבינו ו"ל פנותיה ועיין מ"ש בהלכות א"ב.

אף עדיין קשה דר"י לא קאי אלא אקדשים ולכה שפיר גליף ממעילה דהיא קדש אכל חולין היכי גליף מקדשים. וי"ל דמצינו ר"ל בר טוטני דס"ל דדין ר"י איירי אף בחולין דהא אוקי הך בריתא דריש כריתות דף ד' דקתני גבי חלב שני שמות בהעלם א' חייב שמים דמירי בחולין דהא ר"ש דמוקי לה בקדשים נדחה מדאמר עלה אלא אמר ר"ל דעקר מהקדשים ואוקי לה כר"י דס"ל דתמחויין מחלקין גם בריש אמרו לו דקתני מתני' מין אחד חייב ואוקמה ר"ל בשני תמחויין נראה ברור דאף בחולין נאמרה סברת ר"י והיינו דקים ליה דר"י לא פריף פלל ממעילה ואף את"ל דכוננת ר"ל לאוקי מתני' בקדשים ושני תמחויין אף אנו נאמר דפלוגתא דסומכוס ורבנן איירי בקדשים כדי להעמידם ע"פ הסברא ובאמת פיון דלא אישתמיט תנא או אמורא לחדש זה הדין דתמחויין מחלקין פי אם ר"ל אליבא דר"י הוא יחיד לגבי רבים ולית הלכתא פנותיה דודאי קיבלה ר"י ומעתה צדקו דברי מר"ן ו"ל שכתב מדשמת ודאי קיבלה מיניה: הלכה ב' למה זה דומה למשתתנה לה' צורות וכו' וצ"ל דכוננתו למשתתנה בזא"ז לכמה צורות פיון דגוף העבירה שם א' הוא ועל מה שהקשה הרמ"ל ו"ל על ריא"ז שמעתי שהקשה עליו הרב דברי אמת דהא פתב הרמב"ם לעיל פ"ג דאשה הנרבעת לשנים חייבת שמים דגוף הבהמות מחלקין.

ונ"ל דלא ק' דכבר כתבתי שם דנפק"ל מקרא דנאשה לחלק על מה שבפרשה כמ"ש רש"י ביבמות דנ"ו וכיון דבהמה בכלל עריות א"כ החילוק קאי אבהמה נמי ואף שכתבו התוס' ביבמות דנ"ד ע"ב דההיקוש לא קאי אצ"כ ובהמה וכו' רבינו ו"ל ס"ל פתירו צא קמא משום דלית להו מקור ולכה איצטריך קרא בהעראה דמ"ש בתירוץ הב' דלית להו ביאה ונהיאו ראיה מדלא איצטריכו בגמרא קרא לאשה הנשפכת הוא תמוה דבהדיא דרשו בת"כ מלא תקרבו ע"ש ועוד נראה דאחר דריבה קרא דבהמה בכלל העראה מודו התוס' ו"ל דהו בכלל היקשא וכן הוא מבואר במתני' בפ' אמרו לו דט"ו דקתני הבא על הבהמות וכו'.

ובאמת עיקר הקושניא של הרב על ריא"ז ל"ק דריא"ז גופיה מחלק בין חייב לשחוטין והיינו דעומדין למיתה ור"י הוא דס"ל דאפי' תמחויין מחלקין דאפי' מתים לא איכפת לו ולית הלכתא פנותיה וכבר כתבתי לעיל דסומכוס ס"ל פנותיה.

ובנה ניחא מאי דק' לי לכאורה מאי מבע"ל בשוחט ה' זבחים בחוץ מאי שנא מה' נשיו נדות דחייב על כל אחת פיון דגופין מוחלקין וכמ"ש ר"ע במשנה שלפניה וכו' כן קי"ל

הבהמות גופין מוֹחֵלְקִין הֵם וְכֵן נָמִי אָמַרְי בְּכָרִיתוֹת דִּי"ז לְרַבָּה דִּס"ל דְּבַעֲיָא דר"ע וכו' אי בְּגוֹפִין וכו' תְּנִי גְדוֹת וְכֵן נָמִי תְּנִי בְּהֵמוֹת הַרִי מְבוֹנָאָר דְּבַהֲמוֹת אָמַרְי גּוֹפִין מְחוֹלְקִין וּלְפִי הָאָמוּר נִיחָא דְּמִיבַע"ל אִי אָמַרְי בְּשַׁחוּטִין גּוֹפִין מְחוֹלְקִין פִּינּוֹן דְּתַפְסָם חַיִּים אוּ לֹא.

ולעד"ן דְּזָהוּ פְּנוּנַת הָרָאָב"ד ז"ל הוּבָא בְּקָרְבָן אַהֲרֹן דְּצ"א בִּפ' וַיִּקְרָא שְׁכֶמֶת מִשְׁמוֹ ז"ל דְּגוֹפֵי גְדוֹת פְּשִׁיטָא לִיה דְּחִלּוּק הָנִי מִיְהוּ גּוֹפֵי בְּהֵמוֹת מִיבַע"ל אִי תְּנִיבִי לְחִלְק אוּ לֹא ע"כ וְהַקְשָׁה עָלָיו הָרַב ז"ל מֵאִי מִיבַע"ל מֵאִי שְׁנָא מְנַדָּה דְּפְשִׁיטָא הוּא פִּינּוֹן דְּנַדָּה אָמַרְי גּוֹפִין מְחוֹלְקִין כְּמוֹ כֵּן בְּהֵמוֹת נָמִי וּמָה שְׁרַצָּה לְתַרְצֵי מִשּׁוּם דְּשָׁם זָבַח שְׁוָה וְאִינוּ חִילּוּק וכו' אִינוֹכּוֹת לִי דְּשָׁם נָדָה שְׁהוּא גּוֹרָם הָאִיסוּר נָמִי אִינוּ חִלּוּק אֲדָּ לְפִי הָאָמוּר יִתְנַיִשְׁב שְׁפִיר וְדוּק בְּלִשׁוֹנוֹ שְׁכֶמֶת גּוֹפֵי הַבְּהֵמוֹת שֶׁר"ל אִף אִם הֵם שְׁחוּטִים מ"מ גּוֹפֵן נִיכְרָ לְעֵין פֶּל שְׁהוּא חִלּוּק מְחַבְּרוֹ וְכֵן נָמִי פְּנוּנַת הַבַּעֲיָא הָאוּכַל מַה' זָבָחִים פִּינּוֹן דְּבָאוּ מִגּוֹפִין מְחוֹלְקִין וּמַעֲתָה אֲנִי תְּמִיָּה עַל מ"ש הַק"א ז"ל וְנ"ל וְלֹא דְּמִי לֵה' גְּדוֹת מִשּׁוּם דְּלִית בְּתוֹ אֲזַהֲרָה פִּינּוֹן דְּעֵיקָר הַבַּעֲיָא אִי דְּמִיָּא לְנַדָּה אוּ לֹא מֵאִי מְקַשָּׁה וצ"ע.

הַלְכָה ט' וְכֵן יִרְאֶה לִי שֶׁה"ה בְּבַעֲיָלוֹת וְכֶתֶב מְר"ן ז"ל דְּהַחֲדוּשׁ הוּא אִף שְׁהַבַּעֲיָלָה בְּגוֹף א' וכו' וְתַמְהַנִּי אִיךָ יֵצֵא מִפִּי קְדוּשׁ דְּבַרְיָתָא הִיא מְפוֹרְשֵׁת בְּכָרִיתוֹת דְּפְלִיגֵי תַנְאֵי בְּזָה וּפְסָקוּ רַבִּינוּ ז"ל רִישׁ פ"ה וְכֶתֶב מְר"ן ז"ל שְׁהִיא פְּלוּגָתָא דְּתַנְאֵי וּפְסָק פְּתַכְמִים וְאִיךָ פְּתַב כָּאֵן יִרְאֶה לִי דֵּה"ה בְּבַעֲיָלוֹת גַּם בְּרִישׁ פְּרָקִין פְּתַב רַבִּינוּ דִּין שְׁגַגַת הַמַּאֲכָלוֹת כְּדִין שְׁגַגַת הַבַּעֲיָלוֹת הַרִי דְּדִין הַבַּעֲיָלוֹת פְּשוּט יוֹתֵר מִהַמַּאֲכָלוֹת.

גַּם מ"ש מְר"ן בְּתִי הַשְּׁנִי דְּהַחֲדוּשׁ הוּא מִשּׁוּם דְּאִי אֶפְשָׁר לְעַרְכֵן הוּא מְבוֹנָאָר בְּכָרִיתוֹת דִּט"ו דְּלֹא נֶאֱמַר אֶלָּא לר"א אֶבֶל לְרַבָּנּוּ לִית לֵהוּ הָאִי סְבָרָא פְּלָל. וְכִינּוֹן דְּהַכִּי סְבָרַת רַבָּנּוּ אִין תְּלָה הַדְּבָר בִּירְאָה לִי.

אֶשְׁר ע"כ נ"ל לְהַגִּיָּה בְּדַבְּרֵי רַבִּינוּ שֶׁה"ה בְּמַעֲיָלוֹת וְכִנּוּנָתוֹ הִיא לְפִי מ"ש לְקַמּוֹן פ"ט דְּתַמְחֻזִּין מְחֻלְקִין לְאַשְׁמוֹת וּפְסָק שָׁם דְּבַעֲי' יְדִיעָה בְּתַחֲלָה שְׁחַטָּא וְאח"ךְ יִקְרִיב אֶשְׁמוֹ וְהִינּוּ דְּכֶתֶב כָּאֵן כִּי הִיכִי דְּגַבִּי חַטָּאת דִּידִיעוֹת מְחֻלְקוֹת וְחִיב עַל כָּל יְדִיעָה ה"ה בְּמַעֲיָלוֹת דִּידִיעוֹת מְחֻלְקוֹת לְאַשְׁמוֹת וּמַפְנֵי שְׁלֹא אָמַרְהָ הַמְשַׁנָּה בִּפ' סָפֵק אַכַּל כ"א אֶשְׁם תְּלוּי דִּידִיעוֹת סָפֵק מְחֻלְקוֹת לְכַד פְּתַב כָּאֵן דֵּה"ה בְּאַשְׁמוֹת וְדִאִין דִּידִיעוֹת מְחֻלְקוֹת וְדו"ק: הַלְכָה י"ב מִי שְׁאַכַּל וכו' שְׁיְדִיעַת סָפֵק וכו' אִינָה מְחֻלְקַת לְחַטָּאת.

כְּתַב מְר"ן ז"ל וּמִשְׁמַע לְרַבִּינוּ דְּהַלְכָה כֵּר' מְדַשְׁקְלֵי וְטָרִי אָמוּרָאִי לְפָרוּשֵׁי טַעְמִיָּה ע"ש וְשׁוֹתִיָּה דְּמַר לֹא גְמִירְנָא דָּאִם פְּנוּנָתוֹ עַל חִילּוּק חַטָּאוֹת לוֹ' דְּנוֹקָא יְדִיעַת וְדִאִי אֶבֶל יְדִיעַת סָפֵק אִינָה מְחֻלְקַת מֵאִי רְאִיָּה מִיְתִי מֵהָא דְּשַׁקְלֵי וְטָרִי אָמוּרָאִי דְּהָא קְאָמַר בְּגַמ' הָא ר' וְהָא רַבָּנּוּ וּפִירִשׁ"י ר"י ור"א דְּפְלִיגֵי א"כ הַרִי מְבוֹנָאָר דְּאִף לְמ"ד דִּס"ל דִּידִיעָה מְחֻלְקַת מוֹדָה לְרַבָּנּוּ דְּנוֹקָא יְדִיעַת וְדִאִי וְלֹא יְדִיעַת סָפֵק א"כ דִּינוּ שְׁל רַבִּינוּ דְּפְסָק יְדִיעַת סָפֵק אִינָה מְחֻלְקַת אֲתִי כֵּר' א"א ור"י דְּפְלִיגֵי עָלֶיהָ דְּר' דְּקִי"ל פְּנוּתִיָּהוּ לְגַבִּי ר' דְּרַבִּים נִינְהוּ וְאִם כְּנוּנָתוֹ עַל סוּף הַדִּין דְּחִיב אֶשְׁם עַל כָּל אַחַת וְאַחַת לְאַפּוּקֵי ר"י ור"א מֵאִי קְאָמַר דְּפְסָק כְּרַבָּא דְּבַתְרָא הוּא וְכֵר' לְגַבִּי.

ר"ל ועוד דאסיקנא ר"ל בקושניא לענגן אשמות ואין צורך לזה דכ"ע ס"ל דבאשמות חייב על אחת ואחת וקלא פליגי אמוראי בפירושא דר' אלא בחטאות ועוד סתם משנה בהדיא כר' דקתני אם היתה ידיעה פשם שמשלקת לחטאות כף משלקת לאשמות והינינו בלא הודע פדקתני ברישא וא"כ השני דיני' מבוארי' במשנ' וכל שפן לדעת התוס' דס"ל דר"א ור"י מודו לר' מאי דקאמר הא רבי הא רבנן הוא קאי על סתם משנה דקתני פשם ידיעת חטאת וכו' דאיירי בידיעת ודאי דקתני אם היתה ידיעה וצ"ע.

וראייתי להרמ"ל ז"ל שהקשה מתוס' דשבועות לומר דר"י ור"א מודה לר' ולא ראה פירש"י בכאן פאמור גם מ"ש דמך"ן קאי על סוף הדין לא ידעתי איך לא השגיח בדבריו וכמ"ש ועוד קשה דלקמן פ"ו ז פסק רבינו בהדיא דחייב אשם על כל אחת ואחת וכתב מך"ן שם דפסק כר' משום דאמוראי שקלו וטרי וכו' א"כ מ"ש פאן הוא קאי על החטאות ולומר דכוננת מך"ן ז"ל דס"ל דכיון דלמ"ד ידיעת ספק פליגי ר"י ור"א עליה דר' וס"ל דאינה משלקת כף למ"ד ידיעת ודאי משלקת ס"ל דר"י ור"א פליגי עליה דר' וס"ל אפי' ידיעת ספק משלקת דאין סבא לו' דס"ל אף ידיעת ודאי אינה משלקת הפך הדין ולכף כתב הא דפסק רבינו דס' ידיעה אינה משלקת בחטאות לא אתי אלא כרבי.

זה לא יתכן מפמה אנפי חדא דא"כ הווי להו סברות הפוכות דלר"ל פנין דר' איירי בספק ידיעה שפיר י"ל דר"י ור"א ור"ש ס"ל דלא הוי ידיעה ולר"י דס"ל דר' איירי פנדאי אף רבנן ס"ל אפילו ידיעת ספק הוויא ידיעה ועוד פנין דאיירי בספק כדמשמע מלשונו דרבי אדרבא פליגי לומר דלא הוי ידיעה ועוד לר"י דס"ל דספק ידיעה הוי ידיעה לרבנן א"כ קשה אר"ש ור"י ור"א דס"ל דלא הוי ידיעה ונאפי' דלא כתיבא אלא מונעלם הכא דכתיב בהדיא ס"ל דהוויא ידיעה אלא ודאי לר"י כ"ע ידיעת ספק לא שמה ידיעה ואתי פסק רבינו ככ"ע וצ"ע: פרק ח' הלכה ב' אכל חלב וכו' אם היה בו פזית וכו' מדלא כתב אם אכל פזית משמע דקאי אחלב והספק הוא אם יש בו פזית וכן הוא לשון המשנה אם יש בו כשיעור דקאי אחלב ולא על אכילתו מדלא תני אם אכל כשיעור וכיון דידעי כ"ע דהוא חלב הוי האיסור נקבע למ"ד דבעי' איקבע איסורא וגרע ממ"ש רבינו לקמן עד א' אומר לא אכל חייב משום דנקבע איסורא ע"פ עד א' נאפי' במנכחש וכ"ש הכא דאינו במנכחש דכ"ע ידעי שהוא חלב ומעשה בכזית ומחצה למ"ד איקבע איסורא חייב ודלא כסברת התוס' כמ"ש הלח"מ ז"ל ודלא כהרב ח"ן בשיטתו לכריתות שהשיגו ע"ש.

וימה שהקשה מך"ן ז"ל מה שפסק כר"ן ושביק רבא תירץ הלח"מ ז"ל משום דמתני' בפ' בתרא דכריתות מוכחא פנותיה וכ"כ התי"ט והרב בה"ז ע"ש נאני תמיה דא"כ אמאי לא מקשה הש"ס על רבא ועל ר' זירא מהו מתני' מוכרח לומר דפשיטא ליה לאוקומא כמ"ד לא בעינו חתיכה משני חתיכות כדפירש"י ז"ל שם ואיך כתב הבה"ז דלא פרש"י וכנראה דהוא מוכרח פאמור וכן ראיתי להרב ח"ן בפ"ט דמנחות שהקשה עליהם פן ולעד"ן ליישב פוננתם מהא דאמ' רבא א"ר חתיכה ספק של חלב ספק של שומן ואכלה פאנו למחלוקת ר"א ורבנן ומפרש רבי דר"א ס"ל לא בעינו חתיכה משני חתיכות דלא כפירש"י ז"ל שפלי מתנדב וכו' ואם איתא למה ליה לומר ר"א דמשמע ר"א לחודי' והא

כמה תנאים ס"ל פו כמבואר במשנה דלקמן אלא ודאי צ"ל דלא ס"ל הו סברא דלא בעי חתיכה משני חתיכות אלא ר"א לחודיה ומעתה צ"ל דס"ל לרב גופיה פ"ן דס"ל איקבע איסורא ונהו מתני' דלקמן דפ' בתרא ס"ל פ"ן והנה אמוראי לא ס"ד הו מימרא דרב ויחבי טעמא אחרי' בדברי רב פו נראה לי פוננתם דלא ליהו ח"ו טועים אף שיש לדחות: אבל לענד"ן הכרח רבינו דפסק פ"ן ונדא דלרבא ור"ז דבעי' שתי חתיכות מוכרח לומר דמתני' דקתני ואפי' אכל ספק יש בו כשיעור הוא קאי על רישא דמתני' דספק אכל דמייירי בשתי חתיכות ומוכרח דמייירי בס"ס כמ"ש התוס' וזה הדין הוא חידוש גדול דהוא הפך הדין דקי"ל בעלמא ס"ס מותר לגמרי וכמ"ש הפר"ח בי"ד סי' ק"י ע"ש ועוד דצ"ל דהא דקתני אם יש בו כשיעור דמשמע דקאי על החלב ולא על אכילתו מדלא אמר אם אכל כשיעור דמייירי בכזית ומחצה ולכך פשטא כל חתיכה חתיכה משתי חתיכות וחתיכה אחת נאבדה לכך אמרי' ספק אכל חלב או שומן ואם אכל ספק אם אכל חצי זית שאין בו כשיעור ואין זה פשטא דמתני' דהוי אוקמתא דלא הוזכר' בש"ס.

דהו"ל לבאר בש"ס זאת האוקמתא ועוד הו"ל להקשות מינה לרבא דס"ל פזית ומחצה פטור אלא צריך לדחוקי נפשין ולומר דאם יש בו כשיעור קאי על אכילתו דאין זה במשמע פאמו' ועוד פינו דשני חתיכו' הם כשיעור א"כ פשטא כל לפנינו חתיכה אחת ודאי כשיעור אכל ואם אכל שלא בפנינו והודה שאכל לישיליה אם אכלה פולה או לא וצ"ל דמייירי שיש בהם יותר משיעור והודה שאכל מאחת מהם ואינו יודע אם אכל כשיעור ועוד רב הונא מאי מקשה ארב אסי דאמר חתיכה א' שנינו מסיפא תקשי ליה לדידיה מתני' דפ' בתרא דמוכרח לומר דסבי"ל להני תנאים חתיכה א' שנינו כמו שפירש"י שם ומוכרח לו דזו.

ואצ"ל זו קתני פינו דהדין חתיכה אחת שנינו פי הכי דלא הוי משניות סתרי אלא ודאי משום דרב הונא ס"ל פ"ן דאיקבע איסורא ולפ"ז צ"ל דמתני' איירי בשתי חתיכות ומשום איקבע איסור' חייב השני ולכך מקש' שפיר מדסיפא בשתי חתיכות משמע חתיכה א' פטור אלא ודאי ר"ה ס"ל פ"ן דאיקבע איסורא ולכך הו מתני' בתרא איירי בשתי חתיכות וכינון דר"ה ס"ל פ"ן לכך פסק רבי' זה נ"ל פוננת הלח"ם והתי"ט והבה"ז ו"ל ועוד דלרבא ור"ז הו"ל לרב לומר אכל חתיכת חלב וספק אם יש בה כשיעור פטור דחידוש הוא טפי מהא דאמר ספק חלב ספק שומן דלא הוקבע האיסור.

אף עדיין קשה לסברת רבי' ז"ל דחתיכה א' חלב וספק יש בה כשיעור הוי איקבע א"כ אמאי לא אמר הש"ס איפא ביניהו חתיכה א' ספק יש בה כשיעור לרבא ולר"ז פטור ולר"ז חייב דבשלמא הא דלא קאמר איפא ביניהו ס"ס דלרבא ורבי זירא חייבים ולר"ן פטור דמתני' איירי בספק אחד משום דהש"ס קי"ל דאמוראים פל' א' מחמיר על חבירו אמתא ולכך לא אמר אלא נפקות' דר"ן מחמי' עליהם פגון שהנכרי אכל הראשו' אף האי נמי דחתיכת חלב וספק יש בה כשיעור דר"ן מחמיר עליהם אמאי לא אמרי' האי נפקותא.

ונ"ל מפת קושיא זו צ"ל דהש"ס ס"ל דמתני' דפ' בתרא אתי'א פ"ן וס"ל דשני אכל את השנייה חייב דמייירי איקבע פינו דהיתה קיימת הראשונה אצל השנייה מעיקרא

וילקו בחר בהאי נפקותא לחידוש לן דהדין פרו"ן דסתם משני אתייה פנותיה וילקו רבי
ז"ל פסק פרו"ן לגבי חכמים פיון דסתם הש"ס פנותיה פאמור ובהכי מיפרצא קושיות
פרו"ן ז"ל: שם ולא ידע מעין איזו מלאכה עשה ה"ז מביא אשם תלוי.

עין מ"ש פרו"ן ז"ל ומ"ש הלח"מ ז"ל אינו נוח לי לומר דרבינו הביא דין שלא הונפר
בגמ' דהו גוונא דמתני' מיירי ודאי שעשה מלאכה גמורה דר"א מחייב חטאת ועוד ק' לי
דרבי לא הביא הו דינא דר"י דלא ידע איזה מלאכה גבי הנה חלוקות דמתני' לקמן דין
ח' וגם לעיל בפ"ב דין ג' ולא ידעתי למה.

אשר ע"כ נ"ל דרבי ס"ל דת"ק דלא נקט להו דינא דר"י דלא ידע מעין מלאכה עשה
משום דאפשר דלא ידע אם עשה שיעור החיוב במלאכה המונפר בה' שבת פ"ז ופ"ח
וילקו אף ר"א מודה דפטור אמנם ר"י ס"ל פיון דמודה דעשה מלאכה בנדאי דיש בה
פשיעור אבל ת"ק ס"ל אין תיבת מלאכה גורמת השיעור וילקו לא הביא הו דינא פלל
פיון דפסק כת"ק וילקו הביא אותו לענין אשם תלוי פיון דמספק"ל אם חטא או לא פנ"ל.

והרב ת"ן ז"ל פשיטתו לכריתות ההוא אמר דנסתפק אם קצר חטים או אספסתא שיש
בה שני חטאות קוצר וזורע וכיון דנסתפק לו באספסתא שיש בו נוטע וכו' וקשה פיון
דבכל מלאכה יש בה קצירה יהיה חייב חטאת ממ"ן פיון שהוא שם א' כמ"ש רבי ז"ל
לקמן דין יו"ד ועוד הרי לא ידע אופן מלאכה מה עשה.

וצריך עיון: הלכה ג' האוכל חתיכה וכו' עין מ"ש הרשב"ד ז"ל וכתב פרו"ן ז"ל ואפשר
דרבי איירי בהכי ונ"ל שפן פוונתו בב"י א"ח סי' תרפ"ח במה שהקשה על מהר"י ז"ל
דא"ה אפי' נחלקו בקבלת' לא מיקרי קבוע.

לענין אשם תלוי. והיינו משו' דאזיל לשיטתיה דתירץ להאי פירוצא דבעי' שני חתיכות
כמ"ש הרשב"ד ז"ל אבל התם דליכא שמי חתיכות דליכא אלא עיר אחת העדים אינם.

מועילים כלום והכריחו לזה הרב"י ז"ל מדלא הביא ראיה אלא מב' חתיכות ולא מלשון
שאחריו גבי עדים א' אומר אכל חלב וא' אומר לא אכל חלב דחייב אשם תלוי דהוא
דומה בדומה משום דשינוי לפרשו כפי' א' דהרשב"ד ז"ל וילקו הביא מכ' חתיכות ממש
וילקו מקשה שפיר.

ובאמת אין זה הכרח דעדים הוו פשני חתיכות לכו הביא ראיה מהמוקדם וכן ראיתי
להרב מ"ק ז"ל דקמ"ב שתפס עליו בזה ומה שתירץ דהתם איירי בזא"ז וילקו איקבע
איסורא משום דעד ראשון הוי פשנים לא ראה מ"ש התוס' ז"ל פריש פ' אמרו לו דלא
איירי אלא בבת אחת אבל בזא"ז לא שינוי אשם תלוי פיון דנתקבלה עדותו פשנים
מיחייב חטאת וזה תימה גדולה ואפשר לחלק דוקא התם דעד הב' קאמר לא אכל פלל
והכחיש הא' וכיון דהוי פשנים עדותו קיימת וחיוב חטאת אבל הכא דמודה שאכל אלא
שאמר שאכל שומן לא הוכחש הראשון דאפשר דכן הוא האמת ומשום דהוי פשנים
מיחייב אשם תלוי ודוחק וצ"ע.

אף אָמנם דְּבַר מְר"ן ו"ל לא יְכַלְתִּי לְהוֹלֵמֵם דא"כ מה יַעֲנֶה לְהָא דְכַת' אַח"כ וְכֵן הֵבֵא
עַל אִשְׁתּוֹ אִישׁ שְׁעָה א' אוֹמֵר מֵת וְעַד אוֹמֵר לֹא מֵת חֲזִיב אֲשֶׁם תְּלוּי וְהָא לִּיכָא שְׁתִּי
חֲתִיכוֹת וּאִפְש"ל לְזַה כַּמ"ש הַתּוֹס' בַּפ' סָפֵק אָכֵל דְּכִינּוֹן שְׁהִיְתָה אִשְׁתּוֹ אִישׁ הֵנּוּ אִיקְבַּע
אִיסוּרָא.

וְאוּלָּם הַדְּבָר הַקָּשָׁה הוּא שְׂרַבְיָנוּ לְעֵיל פ"ג פְּסֵק דִּין זָה בַּפ' דְּחֻלְבַּ נִקְבַּע ע"פ עַד א' וְאִם
אָכְלוּ יְתַחֲזִיב חֲטָאת וְאָפְי' ע"פ עַד א' וְהִתִּימָא מֵהֲרָאָב"ד שְׁהוּדָה לֹו שֵׁם בְּזָה וְכָאֵן הַשִּׁיג
עָלָיו גַּם בַּפ"ט מֵהֲלֻכוֹת גְּזִירוֹת פְּסֵק זָה הַדִּין וְהוּדָה לֹו הֲרָאָב"ד ו"ל וּמְר"ן שֵׁם הוּרָה
מְקוּמוֹ מִירוּשְׁלַמִּי דְנִזְרִיר ע"ש וְהִתִּימָה עַל הַרמ"ל ו"ל שְׁלֹא רָאָה זָה הַלְשׁוֹן מִדְּלֹא הִבִּיאוּ
וּצ"ע: הֲלָכָה ה' חֻלְבַּ וְנוֹתֵר וְכו' הֵן עֲתָה גְזִירָתָא לִי לְפִי שְׁעָה סָפֵר ח"ן שְׁפַתָּב לְתַרְזִי מֵה
שְׁתַּמְיָה מְר"ן ו"ל דְּאִידָּהּ פְּתַב לְעֵיל דִּין ב' בְּעוֹשָׂה מְלֹאכָה וְאִינוּ יוֹדַע מַעֲיִן מְלֹאכָה עֲשָׂה
דְּחֲזִיב אֲשֶׁם תְּלוּי וְכו' וְכַתְּבַּ דְּנֹקָא בַּה"ש דְּפִטוֹר מְטַעְמָא דַּר"י אָבֵל הֲנֵךְ תַּרְתִּי דְּעוֹשָׂה
מְלֹאכָה וְאִינוּ יוֹדַע אִם בְּשַׁבַּת אִם בִּיּוֹה"ד אוֹ הָעוֹשָׂה מְלֹאכָה וְאִינוּ יוֹדַע מַעֲיִן מְלֹאכָה
חֲזִיב אֲשֶׁם תְּלוּי דְּמְלֹאכָת מַחֲשָׁבַת אֶסְרָה תוֹרָה וְאִין זֹו יַדִּיעָה וְרַבִּינוּ פְּתַב חֻדָּא וְהוּ"ה
לְאִידָּהּ וְלֹא נְקִיטִינּוּ כַּר"י וְדִלָּא כַּמְר"ן ע"ש וְהֲנֵךְ רוּאָה פְּמָה גְּמַגּוּמִין יֵשׁ בְּדְבָרָיו
דְּמַעֲיָקְרָא פְּתַב דְּנֹקָא נְקִט רַבִּינוּ בַּה"ש וּמְטַעְמָא דַּר"י וְזָה לִיתָא דְּרַבִּינוּ פְּסֵק דְּבַה"ש
סָפֵק וְכַמְבּוּרָא בְּהַךְ בְּרִיָּתָא דָּא דְּאָמַר לְהוּ דְּקַדְקַת' אַחְרֵי וּפְסִקוּ רַבִּינוּ בְּהֲלֻכוֹת שַׁבַּת
וּלְבַסּוּף פְּתַב דְּלֹא נְקִיטִינּוּ כַּר"י גַּם מ"ש דְּבַהֲנֵךְ תַּרְתִּי חֲזִיב אֲשֶׁם מְשׁוּם דְּמְלֹאכָת מַחֲשָׁבַת
אֶסְרָה תוֹרָה אִינוּ עֲנִין לְכָאֵן.

דְּהִכָּא גְּתַפְנוּן לְגוּף הַמְּלֹאכָה עֲצָמָה וְלֹא הֵנּוּ מִתְעַסֵּק וְכ"ש לְדַעַת רַבִּינוּ דַּפ"י מִתְעַסֵּק
בְּהִיתָר כַּמ"ש בַּה' שַׁבַּת פ"א ע"ש. גַּם מ"ש דְּכַתְּבַ רַבִּינוּ חֻדָּא וְהוּ"ה לְאִידָּהּ דַּר"ל דְּעֲשָׂה
מְלֹאכָה וְלֹא יוֹדַע אִם בְּשַׁבַּת אִם בִּיּוֹה"ד לֹא דְקַדְקַת בְּדְבָרָיו רַבִּינוּ בַּפ"ב דְּהִבִּיאוּ הַךְ דִּינָא
לְעֲנִין חֲטָאת וְהוּ"ל לֹו דְּחֲזִיב אֲשֶׁם.

וּמִזָּה גִּסְתַּר מ"ש דְּלֹא נְקִיטִינּוּ כַּר"י דְּרַבִּינוּ הִבִּיאוּ הֲנֵךְ דִּינִים דַּר"י וְדַאי לֹא קָאִי אֵלָא
אֲחֻטָּאת וּכְבָר פְּתַבְתִּי לְעֵיל יֵשׁוּב נְכוּן לְדַעַת רַבִּינוּ ו"ל ע"ש: הֲלָכָה ז' הָאוּכַל וְכו' פְּתַב
מְר"ן ו"ל וּפְסֵק כַּר' וְאִע"פ דְּפְלִיגִי רַבִּים עֲלֵיהּ מְשׁוּם דְּמַפְרָשִׁי אַמּוּרָאִי לְמִילְתֵּיהּ וְאִין
צִוְרָה לְזָה דְּסַתֵּם מְשֻׁנָּה פְּנוּתֵיהּ וְעִינּוּ מ"ש פ"ו דִּין י"ב וְכֵן סַתֵּם בְּרִיָּתָא תַּנְיָא פְּנוּתֵיהּ
דְּקַתְנִי כְּשֵׁם שְׁמִבִּיא חֲטָאת עַל כָּל אַחַת וְאִחַת כְּךָ מְבִיא אֲשֶׁם תְּלוּי עַל כָּל אַחַת וְאִחַת:
פְּרָק ט' הֲלָכָה יו"ד כָּל הַמְּחֻזְבֵּי אֲשֶׁם וְדַאי צָרִיךְ שְׁיַנְדַּע לֹו חֲטָאוֹ תַּחֲלָה וְכַתְּבַ מְר"ן ו"ל
דְּפְלוּגְתָא דַּר"ע וְר"ט וּפְסֵק כַּר"ע וְאִנִּי תַּמִּיָּה אִידָּהּ לֹא רָאָה מֵה שְׁהִקְשׁוּ הַתּוֹס' שֵׁם דְּהוּא
הַפֶּדָּ ש"ס עָרוּךְ בְּכַרִּיתוֹת דְּאָמַר רַבָּא שֵׁם מְדַבְרֵי שְׁנִיָּהֵם.

גְּלַמּוּד דַּס"ל לֹא בְּעִי יַדִּיעָה בְּתַחֲלָה וְלוּלִי דְּבַר מְר"ן נִלְע"ד ע"פ מַאי דְּאָמְרוּ בְּכַרִּיתוֹת
ד"ז גְּבִי מֵה דְּאָמַר בְּמַתְנֵי ר"י אָבֵל אִם הִיוּ שְׁתִּיָּהּ עוֹמְדוֹת שְׁתִּיָּהּ מְבִיאִין קְרַבָּן א' וְנִיָּאָל
דְּפָרִיךְ בַּגַּמ' מַר"י דַּס"ל אִין תַּנְיָא בְּקַרְבָּנוֹת וּמְשֻׁנֵּי דְּנֹקָא גְּבִי חֲטָאת דְּתְלוּי בִּידִיעָה וְכו'
ע"ש וְלִכְאוּרָה הוּא תַּמּוּה דְּהָא גְּבִי אֲשֶׁם נְמִי אָמַר ר"י בְּהַךְ מְשֻׁנָּה דַּכ"ב דְּאִין שְׁנִיָּים

מביאין אָשם אָחד וצ"ל דס"ל אף גבי אָשם בְּעֵי יְדִיעָה כְּמוֹ חֲטָאת וְאָמַר ר"ן שְׁם דְּמֵאן ת"ק הוּא ר"י וְכִינּוּן דְּסֵתָם לֵן תְּנָא פְּנוּתִיהָ לְכֹד פֶּסֶק רַבִּינוּ פְּנוּתִיהָ.

ולעד"ן דְּזָהוּ פְּנוּנָת י"מ שְׁהִבִּיא מְהֵרָשׁ"ל ו"ל לְשִׁבְתָּ דַע"א ע"ב שְׁפִתְבוּ דַר"י דְּאָמַר אִין תְּנָאי בְּקֶרְבָּנוֹת מְשׁוּם דַס"ל דְּאָשָׁם בְּעֵי יְדִיעָה ע"ש וְלִכְאוּרָה אִינוּ מְוֹכְרָח דְּהָא פְּתַב רַש"י ו"ל דַס"ל אוּ כְּרַבְּנֵן דְּפֶטְרִי אוּ כַר"מ דְּמַחְזִיב שְׁנִיָּהֶם אֵלָא דְכָלֵל בְּיַדְנוּ שְׁאִין תְּנָאי בְּקֶרְבָּנוֹת אִף לְפִי הָאָמֹר נִיחָא דְלִכְוָד סָבַר אִין תְּנָאי מְשׁוּם דַס"ל דְּבְעֵי יְדִיעָה פְּאָמֹר גַּם מ"ש מְהֵרָשׁ"א שְׁם דְּחֻכְמִים דְּפֶטְרִי מְשִׁים דַס"ל דְּבְעֵי יְדִיעָה אִינוּ מְוֹכְרָח דְּחֻכְמִים בְּעֵיקָר דִּינָא מִיָּירוּ דְּפֶטְרִי מְאָשָׁם תְּלוּי לְאִפּוּקִי מַר"ע.

אָמְנָם בְּאָמֵת לֹא אוּכַל לְהִתְאַפֵּק מַה יַעֲנֶה רַש"י ו"ל בְּקוֹשְׁיַת הַתּוֹס' ו"ל ע"כ נִלְעַד לִו' דְּרַש"י ו"ל הוּק"ל בְּמֵאי דְּאָמַר ר"ע גְּבִי שְׁנִים שְׁאָכְלוּ א' חוֹלִין וּא' הַקֹּדֶשׁ שְׁמִבִּיאִין ב' אֲשָׁמוֹת פִּינּוּן דְּמוּדָה לַר"ט בְּאֲכִילָה מוּעֶטֶת דְּיָבִיא בְּתְנָאי לַמ"ל לְהִבִּיא ב' אֲשָׁמוֹת פִּינּוּן דְּהִנְיָא חֲתִיכָה אַחַת אִין לָד אֲכִילָה מוּעֶטֶת פְּחוּתָה מְזוּ וּמְשַׁמַּע אִפִּי' אִין בְּהָ אֵלָא כְּזִית וּמ"ש מְהֵרָשׁ"ל לְדַחֲוֹת הִי"מ בַּמ"ש לְחֻלְקָא בֵּין אָחַד לְשְׁנַיִם דְּוָקָא גְּבִי אָחַד מְהֵנִי תְּנָאי אֲבָל גְּבִי שְׁנַיִם לֹא מְהֵנִי תְּנָאי לֹא יַדְעָמִי פִּירוּשׁוֹ דְּהַסְבְּרָא הִיא לְהַפְּדָה דְּגְבִי שְׁנַיִם דְּאִין אָשָׁם מִתְחַלֵּף לְקֶרְבָּן אַחַר לֹא מְהֵנִי תְּנָאי כ"ש גְּבִי אָחַד דְּהָאָשָׁם מִתְחַלֵּף לְנִדְבָה דְּהִנְיָה נְאֻכָל וְעַכְשָׁיו הָנִי פְּלִיל דְּלֹא מְהֵנִי תְּנָאי וּמַעֲתָה הִרְאִיָּה שְׁהִבִּיא מַר"י גּוֹפִיָּה דְּלֹא פְּלִיג אַר"ט אִינְהָ רְאִיָּה דַר"י אִינְצִטְרִיף לְחִידוּשָׁא אִף דְּאִין אָשָׁם מִתְחַלֵּף לְקֶרְבָּן אַחַר לֹא מְהֵנִי תְּנָאי וּכ"ש דְּאַחַר דְּהוּא מִתְחַלֵּף דְּלֹא מְהֵנִי תְּנָאי.

דְּעֵיקָר רְאִיָּת מְהֵרָשׁ"ל ו"ל הִיא מַר"ע גּוֹפִיָּה דַס"ל דְּבְאֲכִילָה מוּעֶטֶת מְהֵנִי בְּיָה תְּנָאי אִיף אָמַר גְּבִי שְׁנַיִם דְּיָבִיא ב' אֲשָׁמוֹת וְהִיא הַקּוֹשְׁיָא שְׁפִתְבְּתִי אֲשֶׁר ע"כ נִרְאָה דְּמֵאי דְּאָמַר ר' דְּמוּדָה ר"ע בְּאֲכִילָה מוּעֶטֶת הוּא מְשׁוּם דְּאָמַר ר"ע נִרְאִין דְּבְרִי ר"ט בְּאֲכִילָה מוּעֶטֶת לְכֹד אָמַר ר' דְּמוּדָה לִו' בְּזָה וְהִנְיָנוּ דְּעֵדִינּוּ לֹא שְׁמַע הָא דַר"ע דְּאָמַר גְּבִי ב' בְּאֲכִילָה מוּעֶטֶת דְּלֹא תְּהֵנִי תְּנָאי וּמַעֲתָה הָא דְּאָמַר נִרְאִין דְּבְרִי בְּאֲכִילָה מוּעֶטֶת הוּא לְסַבְּרַת ר"ט כְּאֵלוּ אָמַר דְּנֹדָאי אִם אֲכִילָה מוּעֶטֶת נִיחָא לִיהָ בְּזָה אֲבָל אִם אֲכִילָה מְרוּבָה אֲדַרְבָּה יָפָה לִו' לְהִבִּיא ב' אֲשָׁמוֹת: אָמְנָם בְּעֵיקָר הַדִּין פִּינּוּן דַס"ל דְּבְעֵי יְדִיעָה לֹא מְהֵנִי תְּנָאי וְלִכְוָד רְבָא דְּקָאִי אַמְתְּנִי דְּקִתְנִי דְּמוּדָה לִו' ר"ע קָאָמַר מְדַבְּרִי שְׁנִיָּהֶם נְלִמּוּד דְּלֹא בְּעֵי יְדִיעָה.

אָמְנָם לְאַחַר דְּשְׁמַע מַתְנִי' דַר"ע גּוֹפִיָּה קָאָמַר דְּלֹא מְהֵנִי תְּנָאי וְדָאי דְּחִזּוּר אִף רַכָּא דְּאָמַר מְדַבְּרִי שְׁנִיָּהֶם דְּלֹא קָאִי אֵלָא אַר"ט לְחֻדְיָה דַס"ל דְּמְהֵנִי תְּנָאוּ פִינּוּן דְּהַמְקֻשָּׁה דְּאָמַר סוּף סוּף לֹא מְקֻשָּׁה אֵלָא לְמֵאן דְּלֹא בְּעֵי יְדִיעָה גַּם אִין לְחֻלְקָא בֵּין אָחַד לְשְׁנַיִם כַּמ"ש מְהֵרָשׁ"ל ו"ל דַא"כ הָא דְּאָמַר ר"ע גּוֹפִיָּה בְּאָחַד דְּאֲכָל הִרְאִיָּה דְּיָבִיא אָשָׁם תְּלוּי וְכְשִׁינְדַע לִו' יָבִיא אָשָׁם וְדָאי וְלָמָּה לֹא יָבִיא אָשָׁם בְּתְנָאי וְיַפְטֵר מְאָשָׁם וְדָאי כְּשִׁנְדַע לִו' וְאִין לִוְמַר דְּבָא לְהוֹדִיעֵנוּ דְּעֵיקָר הַדִּין דְּמַחְזִיב אָשָׁם תְּלוּי לְאִפּוּקִי מִחֻכְמִים פִּינּוּן דְּכַבֵּר הַוְוִנְפְּרָה פְּלִגְתִּיָּהוּ בְּמַשְׁנֵה קְמִיָּתָא אֵלָא וְדָאי דְּבָא לְהוֹדִיעֵנוּ דְּלֹא מְהֵנִי תְּנָאי בֵּין בַּא' בֵּין בְּשְׁנַיִם וְאָמְטוּ לְהַכִּי פִירַש"י דְּזָהוּ פְּלִגְתִּיָּהוּ דַר"ע וְר"ט וְה"נ פְּנוּנָת מַר"ן ו"ל וְדו"ק.

הן היום נדפס ס' טוב עין למְהַר"י אזולאי וראיתי לי בְּדָף כ"ו שְׁהַאֲרִיף בְּלִשׁוֹן זֶה שֶׁל רבינו ובסוף פתב דרבינו ז"ל פסק כר' יוסי דאמר בפ"ב דקרייתות דאין מביאין ב' בשנותפנות ומפרש רבינו משום דאשם בעי ידיעה בתחלה ע"ש ולעד"ן דאינו מוכרח דכוננתו היא פיון דאם יודע לו בעי לאתויי אשם ודאי למה להו לאתויי אשם בשנותפנות ולכך פירש"י ז"ל דס"ל אין תנאי בקרבנות דהא ר"ש דס"ל מביאין אשם בשנותפנות מוכרח דס"ל לכשיודע לו מביא אשם ודאי דהא גבי חטאת דאמר מביאין חטאת בשנותפנות צריך אפה לו' כשיודע מביא חטאת דגבי חטאת לא מהני אלא בידיעה לכ"ע דמקרא מלא הוא: פֶּרֶק י"א הִלְכָה ח' הִיָּה טָמֵא וכו' עיין להכ"מ ז"ל ועיין להח"ן ז"ל בחי' למס' פרייתות שֶׁהַקְשָׁה עָלָיו לְדַבְּרוֹ הו"ל לרבינו ז"ל לפסוק הא דר"י לענין טהרות דמותר ליגע ודוקא בינו לבין עצמו ולעצמו ומפח זה כתב דר"י פליג על ר"ן ואישתמיטתה שרבינו ז"ל פסק הא דר"י פט"ו מהלכות אבות הטומאו' י"א ע"ש והיא משנה ערוכה פ"ה דטהרות ולא בא ר"י לחדש אלא על ר"ן שכתב הלכתא למשיחא וכל מקום שפסקו הלכתא למשיחא הִיָּה מקשה ר"י עלה ולכך הכא דפסק ר"ן כר"י בא ר"י לומר הכא לאו הלכתא למשיחא דאיכא נפקותא לזה"ז למגע טהרות ואגב מפרש דינא דמתני' דוקא בינו לבין עצמו וכו'.

אף אמנם ק' לי דלפי פסק רבינו דחכמים מודים לר"מ דהיכא דמכחיש את העדים אינו נאמן איה' יתפרש הך סוגיא דריש מציעא גבי ק"ו דר"ח דקאמר מה לפיו שפן נאמן להכחיש את העדים ומפח זה אמרו דס"ל לר"ח כר"מ והא כ"ע מודו בהכי ובשלמא לפסק הרמב"ד ז"ל דפסק כר"י אתי שפיר דסוגיא דהתם אלא לפי מאי דפסק ר"ן כר"י דנאמן להכחיש העדים והא דהעמידה ר"ח כר"מ הו"מ"ל פתכמים אלא דחזא מינייהו נקט אף לרבינו דפסק פתכמים הו"מ"ל תיובתיה ומה גם דראיתי להרב מח"א בגימוריו להלכות שגגות פ"ד שכתב ז"ל ופסק הרמב"ם פתכמים וכן מתבאר מסוגיא דריש מציעא ומפח זה תמה על מהרימ"ט שפסק כר"י ע"ש והוא פלא וצ"ע: פֶּרֶק י"ב הִלְכָה א' פל דבר שחייבין על שגגתו וכו' פתב הרמ"ל ז"ל לר"מ דמחייב על ספק מעילות אשם תלוי יוה"ך אינו מכפר ע"ש ולעד"ד אינו נוה"ל.

דא"כ הו"ל לפלוגימתני' קתני אשם תלוי יוה"ך מכפר ומה שבהיא ראיה מהש"ס דקאמר אממונא לא מכפר דוקא התם באשם ודאי וה' והתם הוא דקרי ליה ממונא פיון דמחייב להביא ודאי מיתקרי ממונא אבל אשם תלוי דאינו מחייב אלא מספק לא מיתקרי ממונא פיון דאי גודע לו פטור מאשם וראייה לנה מהא דאמרי' בכריתות דכ"ו סד"א דוקא התם באשם ודאי דאינו מכפר יוה"ך משום דממונא הוא וכו' ולכאורה ק' אמאי מכפר אשם תלוי פיון דממונא הוא אלא אשם תלוי לא מתקרי ממונא פיון דספק הוא פאמור ודו"ק: הלכות מתוסרי בפ"ה פֶּרֶק א' הִלְכָה ה' אפ"ה הביא על וְלָדוֹת הַרְאִשׁוֹנִים וכו' עיין להראב"ד ז"ל ולעד"ן דוקא התם דבאין על חטא ולכך מותר לשלוח קרבנותיו אף בימי טומאתו לכפר עונו אבל הכא דאין באין אלא להכשירה באכילת קדשים פמבואר בכריתות דכ"ו וכיון שהיא טמאה דאינה ראוייה לאכילת קדשים לכך לא תביא.

ועל מ"ש מר"ן מיתבניא בספרא דארף בתוך מלאת תביא תירץ משם הרב מגדל עז דאתנין כר' אביל רבנן פליגי עליה ונהבי' ה' בריית' וכו' ע"ש. ברם לדידי אין צורך לכל זה דרבי' זל תפס ה' בריית' דמיתבני' בנזיר דס"ד דקתני יביא על אחר מלאת ולפני מלאת ר"ל דמפרש רבינו יכול בתוך מלאת להביא על אחר מלא' ת"ל ובמלאת ימי טהרה ר"ל אינו יכול להביא אלא בזמן שהוא טהור וא"ר פהנא הטעם פיון שהוא מחוסר פפרה וכיון דה' ברייתא מספמת לזה והובאה בתלמודין לכה פסק רבי' פנותה ושור"ר שכ"כ הק"א ז"ל ת"ל.

והלח"ם ז"ל כתב דראיה זו אינו מפיר דאפי' תימא תביא על הראשון עדיין הוא בתוך מלאת ולד שני ואינה יכולה לאכול את הפסח ע"ש ונאמת דהרב אגיל בשיטת מר"ן דיום מ' לזכר הוי תוך מלאת ולעד"ן דאינו פן דע"כ לא כתב רבי' ז"ל דתוך מלאת אסור אלא דוקא בתוך ימי טומא' ממש פיון דאסור באכילת קדשים פיון דהוא מחוסר פפרה אביל הקא דכבר נתפטר בהבאתו על הראשון תו לא הוי מחוסר פפרה ולא הוי אלא ט"י דטבלה ושוחטין עליה וכשיעריב שמשא יכולה לאכול פסחה לערב.

ובזה נלע"ד דזהו פוננת רש"י ז"ל דפי' בגמ' לר"י דס"ל שני כמאן דליתני' דמי ונהבינו ליה ימי טוהר דיקלה מכשרתו באכילת קדשים ויש לתמוה דא"כ יום מ' דעדיין בימי טוהר איך מותרת באכילה הפסח וכן הקשו עליו תוס' ישנים שם ועם האמור גיחא דס"ל לרש"י ז"ל דיום מ' לא מיקרי תוך מלא' פיון דמותר' לאכול לערב אביל אם עדיין היא בתוך ימי טוהר דהיינו בתוך ל' חיישינו בהבאת' כפרת' על הראשון תאכל בקדשי' ועדיין היא טבולת יום ממש פנ"ל.

אף אמנם דברי מר"ן ז"ל לא יכולתי להולמם דהיכי שינה לאוקומי ה' ברייתא דשוחטין כרבנן ומיירי בה' גונא דביום מ' לשני הוא מ"א לראשון ונהביא פפרה על הראשון והוי יום מלאת לשני פיון דסבי"ל מנינו משני הוי הראשון פטור מקרבן ולא שינה לאוקומה אלא כר"י ונהימא על הלח"ם שלא תפס עליו בזה.

ושוב הראוני להרב משנה לחם ז"ל ששהקשה פן על מר"ן והלח"ם ז"ל ותירץ דכוננת מר"ן היא דאמאי לא אוקמה כרבנן ומיירי דביום מ' לשני הביאה פפרתה על הראשון שיהיה עליה זמן מרובה אלא ע"כ דאינה מביאה תוך מלאת ע"כ קושנית הלח"ם קושניא חזקה ואינו נוח לי דמה לו למר"ן להביא פי' רש"י פיון דהיא אוקמת' אחריתי גם בזה נדחה נמי מ"ש בכוננת מר"ן להצילו מקושנית הלח"ם דהיינו דמצי לאוקומה כרבנן ומיירי שילדה נקבה ואח"ך זכר ולרבנן דמונין משני יכול להביא פפרתו של זכר ביום פ' של נקבה דכבר כתבתי דאין זה במשמע דברי מר"ן ומלבד זה נראה דהוא הפך הדין דלרבנן אף דס"ל דמנינו משני מ"מ לא שינה להביא קרבן אלא אחר פולם וכ"כ התוס' ישנים שם בד"ה קולא ע"ש וכיון דהפפרה קאי אף אנקבה איך אוכלת בפסח יום פ' לערב והכי קושנית הגמ' מעיקרא עד פאן טמאה דהא מחוסר תכפרה ולכה אוקמה כר"י דס"ל אינו מביא קרבן אלא אראשון ושני כמאן דליתיה א"כ שני לאו מחוסר פפרה והוי

מחוסר הערב שמש פינו דטבל קודם שחיטה שפיר מצי אכיל בפסח ולא מיקרי יום מלאת וכמ"ש.

גם ראיתי להרב שרצה לו דראינת הרב מגדל עוז מהא דאמ' בגמ' דכריתו' פשיטא ומשני הפלת תאומים איצטריכא ליה לר"י מ"ד וכו' והק' הרב דאמאי לא הקשה פן לרבנן פשיטא ויתרין לו הכי מפלת תאומים איצטרי"ל כמו לר"י וכתב דאיכא נפקותא בזה היכא דילדה מעיקרא נקבה ואח"כ זכר דאי אמרינן משני מנינן יכול להביא בתוך מלאת של נקבה פינו דכלה טוהר של זכר ואי אמרי' דעל שניהם הוא מביא אינו יכול להביא תוך מלאת של נקבה ע"ש ולא ידעתי איך נעלם ממנו הגמ' לקמן דאוקי הך ברייתא דשנים יום דבעינו רצופים אף לרבנן דמיקרי בתאומים דילדה נקבה ובתרה זכר ומנינן משני כמ"ש רש"י ז"ל ויכול להביא אחר מלאת של זכר ואינה אוכלת כי אם אחר טוהר של נקבה וכמ"ש ת"י כמ"ש"ל.

והאמת פינו דרבנן סבי"ל מולד שני מנינן והפירה קאי אף על הראשון אפי' מביאה תוך מלאת של ראשון לא מיקרי תוך מלאת פינו דזהו פירתו אף לרבי' ז"ל דמיקרי דולד שני לא נולד כ"א אחר מלאת של ראשון וא"כ נלד שני צריך פירה באפי נפשיה ודאי לא מהני להביא פירה תוך מלאת השני פינו דמחוסר פירה וכמ"ש לקמן.

גם מה שהקשה דאמאי לא הקש' פן לרבנן לק"מ דמקשה הש"ס אלשון שלו דקאמר פשהמצי לומ' לר"י משמע ליה כמסתפק בדעת ר"י ולכך הקשה לו פשיטא ולכך משני חידושא לר"י בתאומי' אבל לרבנן כבר שמעי' להו דאמרו במתניתין דבתאומים חדא קרבן אפוליהו.

גם הך ראיה שהביא מסנדל דגבי פרייתו' לא מכרעא פאמור. אמנם הרב ז"ל בשיטת הרב מגדל עוז אמרה דכתב דר"י ס"ל דתוך מלאת מותר מדאמרי' בפר' ד' מחוסרי פירה וכבר פתבתי דאין ראיה מפאן.

ולשיטת הרב מג"ע אני אומר דמ"ש דר"י ס"ל דתוך מלאת מותר הוא מדיוקא דלישני' דכתב במשנה מביא על הראשון ואינו מביא על הב' מביא על השלישי ואינו מביא על הד' ולא אמר בקיצור אינו מביא על השני ואינו מביא על הרביעי ותו לא אלא דבא לומר מביא על הא' אפי' בתוך הב' ואפ"ה פשיגמור הב' אינו מביא עליו ומ"ש דרבנן פליגי הוא מהך ברייתא דנזיר שכתבתי לעי' וכל עצמו בא לומ' דהך בריית' אינה מוטעי' אלא כר"י שהיא סברת סיפרא וק"ל: הלכה ז' חטאת העוף הבאה על הספק נשרפת וכו' שהן אסורין בהנא' וכו' והקש' השע"ה ז"ל מהא דפסק רבינו מה' שחיטה הנוחר והעוקר בעזרה הרי הן מותרין בהנאה ע"ש שהצ"ע.

ולעד"ן דלא קשה דוקא התם דלעולם לא הוי שחיטה אבל גבי מליקה פינו דבנדאי הוי שחיטה הנייא ראיה להתחייב עליה בעזרה אף קשה מהא דאמרי' בכריתות דף כ"ו ע"ב אלא מתני' בנדע לו שלא ילדה וכו' הוי דמותרת בהנאה ומאי תקבר מדרבנן הרי אף גבי מליקה לא הוי חולין שנ"ב כמו שפי' רש"י שם דלא אסרה תורה אלא שחיטה ולא

מליקה ואיך כתב רבינו ז"ל דהוי חולין שנ"ב ונראה לי דרבי ז"ל הוק"ל מהא דאמרי' בנזיר דכ"ט אי מה אשם נאכל אף חטאת הבאה על הספק נאכלת אמרת לא דהתם דאינה אלא איסורא דהיגו חולין שנ"ב אבל הכא איכא ב' איסורין נבלה וחולין שנ"ב ע"ש הרי דס"ל לתנא גבי מליק' הוי חולין שנ"ב ואיך אפשר דסתמא דהש"ס דכריתו' פליג אברייתא דהתם ולכך צריך לו' דסתמא דהש"ס פליגי אליביה דר"ש דס"ל הנוחר והעוקר לא הויא שחיטה לכך מותרת בהנאה דסוגייתא דכריתו' ס"ל פיון דמליק' לא הויא שחיט' מותרת בהנא' ודמייא לנוחר ועוקר אין שחיט' לעוף מן התור' כסברת ר"ל שם ולכך הא דקתני בכריתא הם מדרבנן פדמסיק שם אף סוגייתא דנזיר ס"ל כר"י דיש שחיטה לעוף מן התורה וישני איסורין דקתני הם מדאורי' ומליקה הויא שחיטה ולא דמי לנוחר ועוקר דהתם לא הוי שחיטה בשום מקום אכל מליק' דבנדאי הויא שחיטה לכך הוי חולין שנ"ב אבל אין לומ' דסוגייתא דנזיר כרבנן דפליגי אר"ש דס"ל אף דלא הוי שחיטה הוי חולין שנ"ב והוי כתנאי וכיון דפליגי אליבי' לכך פסק רבי' כנותיה ועיין במר"ן ז"ל דכתב וצריך טעם למה פסק כר"ש.

ועוד נ"ל דנקא הכא דכיון דנודע דלא ילדה איגלאי מילתא למפרע שאינה קדושה כלל דהא על תנאי הפרישה קינה דהא לא שייך לו' כל דלבו נוקפו גמר ומקדיש דהא תניא כנותיה דר"י אם עד שלא נמלק' נודע לו דלא ילדה תצא לחולין ולא אמרי' גמר ומקדיש כמו דאמרי' גבי אשם ואין לומר דאתניא כר"מ מדלא מקשה ליה הש"ס ומתרץ ליה דשאני התם דכיון דבא על חטא וירא מחטאו וגמר ומקדיש אבל הכא דאינו בא אלא לאכילת קדשים לא קפיד כוליה האי וא"כ פיון דהוי חולין גמורים ומליק' גבי חולין לאו כלום הוא ולא הוי שחיטה כלל לכך הוי חולין שנ"ב אבל גבי ספק שיש בו צד קדש פיון דמהנייא ביה מליק' והויא שחיטתו לכך הוי חולין שנ"ב מפת צד החולין.

אף אמנם ממ"ש רש"י בכריתות דכ"ו ע"ב בד"ה ונאסורה ובהנאה נמי אסורה דשמא קודש היא ולא כתב משום דהוי חולין שנ"ב כדאמרי' בנזיר משמע דס"ל כמנחה דמליקה לא הויא שחיטה כמ"ש לעי' ולית ליה הך חילוקא שכתבתי ואפשר דהכריחו לנה האי סוגייתא דס"ל כר"ל דאין שחיטה לעוף מן התורה והך ברייתא דנזיר דקתני ב' איסורין הם מדרבנן כמבואר שם איך יתיישב הך בריית' דקתני אסורה בהנאה פיון דס"ל כר"ש דמליק' לא הויא שחיט' ומותרת בהנאה כמו נותר ועוקר לכך כתב משום קודש הוא וכו' פנ"ל.

וימן האמור הנה מקום אתי ליישב מ"ש רש"י בכריתו' ד"ז ע"ב בד"ה מביאה וכו' ומשום חולין על המזבח לא איכפת לן דכיון דאין למזבח אלא דמה לא תשיבא אכילה דאמאי לא פיי דבמליקה לא תשיבא שחיטה כמו שפירש פאן ולפי האמור ניחא דהתם קתני מתני' דאסור' בהנאה והיגו משום חולין שנ"ב ולכך לא שייך לומ' דמליקה לא תשיבא דאפשר דס"ל למתני' פתכמים דפליגי אר"ש דאף בנוחר ומעקר הוי חולין שנ"ב או אפשר דס"ל לתנא דמתני' דיש שחיטה לעוף מן התורה ומליקתו זוהי שחיטתו וס"ל אף כר"ש דנוחר מותר בהנאה אלא דק"ל על ההבאה דזורק על המזב' דבר חולין ולכך כתב

כִּינּוּן דָּאִין בּוּ אַכִּיל' מִזְבֵּחַ לִית לֵן בְּהַ וְאַפ"ה פֶּתַח דְּבִנְזִיר מִפְּקִינּוּן מִקְרָא דְּמִבִּיאִין עַל הַסֶּפֶק וּמִוִּכְרַח לִזְמַר דְּטַעֲמָא הוּא דָּאִין בּוּ אַכִּילת מִזְבֵּחַ וְאַפ"ה פֶּתַח ד"ח ע"א ד"ה וְאִין הַשְּׁאָר דְּבִקּוּשֵׁי הַתִּירוּ מְלִיקַת סֶפֶק לְמִזְבֵּחַ: פֶּרֶק ג' הֶלְכָה ה' אֲבָל אִם רָאָה שְׂתִים בְּלִיל שְׁמִינֵי וְכו' וְאִינוּ מִבִּי קֶרְבָּן.

הַקְּשָׁה מִרְן ז"ל וְהָא ר"י ס"ל דְּלִילָה אִינוּ מְחֻסָּר זְמַן וְתִירֵץ בְּתִירוּץ הִב' דְּסוּגְיָא דְּגַמ' קֶאֱמַר דְּכ"ע סְבָרֵי לִילָה מְחֻסָּר זְמַן וְלִכְאוּרָה נִרְאָה דָּאִין רֵאִיָּה מִהֶתֶם כִּינּוּן דְּהוּא בְּדַרְדָּר דְּחִיָּיָה וְנ"ל דְּרֵאִיָּתוּ הִיא מְדָלָא קֶאֱמַר דְּכ"ע סְבָרֵי לִילָה אִין מְחֻסָּר זְמַן וְכַמ"ד אִינוּ מִבִּיא בְּזָב בְּעַל ב' רֵאִיּוֹת וְלִמ"ד מִבִּיא אִינְרֵי בְּזָב בְּעַל שְׁלֵשׁ וְלִכְדָּ מִבִּיא שְׂתִים וְהִכִּי מִוִּכְרַח לִר"י דְּס"ל לִילָה אִין מְחֻסָּר זְמַן וְלִכְדָּ נְטֻמָּא בְּלִילָה מִבִּיא הִכִּי מוֹקִי הֵךְ פְּלוּגְתָּא דְּתַנְיָא אִם לֹא עַל פִּי הָאֱמֹר: הֶלְכוֹת תְּמוּרָה פֶּרֶק א' הֶלְכָה ד' הַמְתַּפְּפָר הוּא שְׁעוּשָׁה תְּמוּרָה וְלֹא הַמְקַדֵּישׁ.

דַּע דְּכֻתְבוּ הַתּוֹס' בְּתְמוּרָה דָּף ז' ע"ב ד"ה אִין זְכִין וְז"ל דְּר"ל אִף בְּתַר הַמְתַּפְּפָר וְלֹא לְאַפּוּקֵי בְּעֵלִים אֲתוּ ע"כ וְלִפִּי פְּשָׁטֵן הֵם תְּמוּהִים מִהָא דְּבַעֲי רָמִי בַר חַמָּא דָּף יו"ד הַמְקַדֵּישׁ עוֹשֶׂה תְּמוּרָה אוּ מְתַפְּפָר עוֹשֶׂה תְּמוּרָה וּפְשִׁיט לִיהָ מִהָא דְּצַבּוּר אִין עוֹשִׂין תְּמוּרָה הִרִי מְתַפְּאָר דְּמְתַפְּפָר דְּנֻקָּא הוּא דְּעוֹשֶׂה תְּמוּרָה וְלֹא הַמְקַדֵּישׁ וְנִרְאִיתִי לְהִרְבֵּי שְׁבִיתַת יו"ט שְׁהִבִּיא קוּשְׁיָא זֹה עַל הַתּוֹס' מִשָּׁם הִרְבִּנִי ז"ל וְהִצְרִי עֵינֵי וְהִרְבֵּי הַמְחַסְרֵי הַגְּזוּ רָצָה לִישֵׁב הַגַּמ' לְדַעַת הַתּוֹסְפוֹת דְּרַמְב"ח פְּשִׁיטָא לִיהָ דְּהַמְקַדֵּישׁ עוֹשֶׂה תְּמוּרָה שְׁהוּא בְּעַל הַקֶּרְבָּן אֲבָל מִרְתַּפֵּק כְּמִתְפַּפֵּר ג"כ אוּ לֹא וְאִהָא תִירֵץ לִד דָּאִי מְקַדֵּישׁ דְּנֻקָּא א"כ צַבּוּר עוֹשִׂין תְּמוּרָה וְכו' אֲלָא וְדָאִי שְׁהַמְתַּפְּפָר עוֹשֶׂה וּבְזָה לֹא אִהָנִי תְּמוּרַת הַשְּׁלִיחַ כִּינּוּן שְׁהַמְתַּפְּפָרִים הֵם רַבִּים וְקִי"ל אִין עוֹשִׂין תְּמוּרָה וּבְעֵנֵן כְּזֹה דְּהַמְתַּפְּפָר אִינוּ עוֹשֶׂה הַמְקַדֵּישׁ ג"כ אִינוּ עוֹשֶׂה הוֹאִיל וְרַבִּים מְתַפְּפָרִים בּוּ עַכ"ל וְהִנֵּה תְּמוּהָ דְּמ"ש מְתַפְּפָר יַחֲדִיד דָּאִם עָשָׂה שְׁלִיחַ לְהַקְדִּישׁ לוֹ קֶרְבָּן דִּיכּוֹל לַעֲשׂוֹת בּוּ תְּמוּרָה אִף דְּמְתַפְּפָר אִינוּ יְכוֹל אֲבָל אִי אֲמַרִי דְּמְתַפְּפָר עוֹשֶׂה תְּמוּרָה וְלֹא הַמְקַדֵּישׁ שְׁפִיר מוֹכִיחַ דָּאִי מְקַדֵּישׁ עוֹשֶׂה תְּמוּרָה מְצִינוּ תְּמוּרָה בְּקֶרְבָּן צַבּוּר גַּם מְלִשׁוֹן הַבְּעִיָּא דְּאֲמַר אוּ מְתַפְּפָר וְלֹא קֶאֱמַר אִף מְתַפְּפָר מִשְׁמַע דְּמִיבַעֲי"ל נְמִי בְּמִקְדִּישׁ וְאַפְשָׁר לִזְמַר דְּזֵהוּ מַה שְׁהַכְרִיחַ רַבָּא דְּלֹא אִפְשָׁ"ל דְּהַמְקַדֵּישׁ עוֹשֶׂה תְּמוּרָה אִף הַמְתַּפְּפָר אִינוּ יְכוֹל לַעֲשׂוֹת תְּמוּרָה אֲלָא וְדָאִי אִף מְתַפְּפָר דִּיחִיד עוֹשֶׂה וְלִכְדָּ הַמְקַדֵּישׁ עוֹשֶׂה תְּמוּרָה.

אֲמַנָּם נ"ל דְּהַתּוֹס' עֲצָמָם בְּד"י ד"ה אֲמַר רַבָּא מְפָרְשִׁים כְּרִש"י וְהִרְמַב"ם דְּכֻתְבוּ אִי מְקַדֵּישׁ עוֹשֶׂה תְּמוּרָה מְצִינוּ וְהָא דְּכֻתְבוּ וְלֹא מְצִינוּ לְמִימַר אִי מְתַפְּפָר עוֹשֶׂה תְּמוּרָה וְכו' רַצ"ל כִּינּוּן דְּצַבּוּר הַקְדִּישׁוּ וּמְתַפְּפָר עוֹשֶׂה תְּמוּרָה מְצִינוּ תְּמוּרָה בְּצַבּוּר וְאִם כֵּן מַה שְׁהַכְרִיחַ רַבָּא דְּמְקַדֵּישׁ אִינוּ עוֹשֶׂה תְּמוּרָה מַה רֵאִיתִי דְּשִׁנְיָה לְהַכְרִיחַ מְזָה דְּמְתַפְּפָר אִינוּ עוֹשֶׂה תְּמוּרָה וְאִהָא תִירֵץ כִּינּוּן דְּמְתַפְּפָר יַחֲדִיד לֵן בְּהַ וְהִרְבֵּי ז"ל רָצָה לְפָרֵשׁ בְּתוֹס' דְּצַבּוּר עוֹשִׂין תְּמוּרָה וְאִין זֶה בְּמִשְׁמַע וְכִינּוּן דָּאִין זֶה אֲמַת אִין לְהַאֲרִיךְ בְּדַבְרֵי וְלַעֲקָר הַקּוּשְׁיָא עַל הַתּוֹסְפוֹת כְּבָר כְּתִבְתִּי בְּלִיקוּטֵי לְמַס' תְּמוּרָה דָּאִינָם עֲנִין לְהַש"ס כְּלָל וְכַמוּ שִׁירָא' הַמְעִינֵן קַחְנוּ מִשָּׁם וְדו"ק: הֶלְכָה ו' אִין קִדְשֵׁי גוֹיִם עוֹשִׂים תְּמוּרָה.

עֵינַי מִ"שׁ אֶמְרֶיךָ וְ"לֹא מִ"שׁ הַלַּח"מ דְּמִתְכַפֵּר נָתַן לּוֹ רְשׁוּת לַעֲשׂוֹת תְּמוּנָה קְשָׁה וְנוֹקָא בְּעַל הַקְּרָבָן יְכוּל לִיתֵּן רְשׁוּת דְּהֵנִי כְּשִׁלּוּחוֹ אֲבָל כְּהֵן דְּעֵדֵינָן לֹא זָכָה בּוֹ לֹא מִיְקָרִי בְּעֵלְיוֹ וְאֶפְשָׁר דְּמִיְקָרִי לְאַחַר שְׁזָכָה בּוֹ נָתַן רְשׁוּת לְגוֹי אֲדֻקְשָׁה הָאֵין שְׁלִיחוֹת לְגוֹי גַּם בְּעֵינַי יִפְלֵא דְזָה קְוִשְׁיוֹת הַגַּמ' דְּקָאָמַר תְּפִשׁוּט דָּאֵר"י מִתְכַפֵּר עוֹשֶׂה תְּמוּנָה הָרִי אִף דְּמִקְדִּישׁ אֵינּוּ עוֹשֶׂה תְּמוּנָה מִתְכַפֵּר עוֹשֶׂה תְּמוּנָה וְאֵם כֵּן כָּאֵן אֵיךְ הַגּוֹי עוֹשֶׂה שְׁהוּא הַמִּקְדִּישׁ.

גַּם מֵה שְׁהַשִּׁיב עַל מְר"ן וְכַתֵּב דְּפִשְׁט הַבְּעֵינָא מוֹרָה כְּסִבְרַת רַבֵּינוּ דְּהַגּוֹי שְׁמִימַר אֲדַרְבָּה נִהְפֹךְ הוּא דְּבִאֲמַת מְעִיקְרָא הֵנָּה בְּעֵי אֵם הַגּוֹי מִימַר אִךְ אַחַר דְּהַקְשָׁה לּוֹ מְבַרְיִיתָא דָּאֵין הַגּוֹי מִימַר פְּיֻרֵשׁ בְּעֵינֵתוֹ עַל יִשְׂרָאֵל מִתְכַפֵּר עוֹשֶׂה תְּמוּנָה כֵּינֵן דְּהַגּוֹי אֵינּוּ מִימַר וּמְקַשָּׁה לּוֹ מִר"י דָּאִף דְּהַמִּקְדִּישׁ אֵינּוּ מִימַר מִתְכַפֵּר מִימַר וְאֵהָא תִּירֵץ וְנוֹקָא הֵתָם מִשׁוּם דְּמִקְדִּישׁ בַּר תְּמוּנָה בְּדִידְיָה וְזָהוּ בְּעֵינֵתוֹ מִי בְּעֵינֵן מִתְחַלָּה וְע"ס בְּרִשׁוֹת דְּתִיקוּ בְּרִשׁוֹת דְּיְכוּל לַעֲשׂוֹת תְּמוּנָה אוֹ לֹא וְכֵן פִּירֵשׁ"י בְּהַדְּיָא וְאֲדַרְבָּה אֲנִי תְּמִיָה לְפִי רַבֵּינוּ דְּהַבְּעֵינָא הִיא גּוֹי מִימַר אוֹ לֹא מֵה תִּירֵץ עַל קְוִשְׁיוֹת דְּהַקְשָׁה מִר"י דָּאִף הַמִּקְדִּישׁ יִשְׂרָאֵל אֵינּוּ מִימַר כ"א הַמִּתְכַפֵּר כ"ש גּוֹי וְא"כ מֵה תִּירֵץ לּוֹ דְּהֵתָם דָּאֵתִי מִכְּפֵחַ יִשְׂרָאֵל אֲהֵנִי תְּחַלְתּוּ וְסוֹפּוֹ בְּיַד יִשְׂרָאֵל שְׁעוֹשִׁין תְּמוּנָה אֲדַרְבָּה כ"ש הוּא דְּמִקְדִּישׁ אֵינֵן עוֹשֶׂה תְּמוּנָה כ"ש הֵכָא גּוֹי אֵינּוּ עוֹשֶׂה תְּמוּנָה אֲמַנְם לְפִי הֵרָאָב"ד אֲתִי שְׁפִיר וְכִמוֹ שְׁפִירֵשׁ"י וְ"ל גַּם ק' לִי לְפִי רַבֵּינוּ וְ"ל דְּכַתֵּב מִימַר הַגּוֹי מְדַרְבְּנֵן וְכַתֵּב מְר"ן דְּיִצְאָ לּוֹ מֵהָא דְּתַנִּי וְלֹא מוֹעֲלִין דְּאוֹרֵינִת' דְּהֵתָם קָאֵי עַל מְעִיל' וְכֵן הוּא בְּרִישׁ מְעִילָה קָאָמַר מְדַרְבְּנֵן יֵשׁ מְעִילָה ע"ש אֲבָל תְּמוּנָה כֵּינֵן דְּהַתוֹרָה מִיְעָטָה דְּכַתִּיב בְּנִי יִשְׂרָאֵל מִנ"ל לְרַבְּנֵן לְחַדוּתֵי דִין חֲדָשׁ וְכ"ש לִמ"ש הַתּוֹסֵ' כֵּינֵן דָּאֵין בְּהֵן קְדוּשָׁה לְפִיגּוּל וְנוֹתֵר אֵין בּוֹ קְדוּשָׁה נְמִי לְעֵינֵן דְּאוֹרֵינִתָא וְאֵמַאי רַבְּנֵן לֹא גָזְרוּ שֵׁם דְּהֵנִי פִיגּוּל וְאֶפְשָׁר דְּיִצְאָ לְרַבֵּינוּ זָה מֵהָא דָּאָמְרוּ בְּבַרְיִיתָא אֵר"י רױאָה אֲנִי בְּכוֹלָם לְהַחְמִיר וּמִשְׁמַע לִיהַ חוּמְרָא בְּעֵלְמָא דְּהִיא מְדַרְבְּנֵן וּלְכֹד כְּתַב וּמְדַבְּרֵי סוֹפְרִים גּוֹי מִימַר אֲבָל מ"ש דְּהוּא סְפֵק מִשְׁמַע דְּמִפְרֵשׁ דְּהַבְּעֵינָא הֵכִי וְלִיתָא כְּדָאָמְרוּן וְעוֹד דְּהַתּוֹסְפוֹת בְּזַבְּחִים כְּתִבּוּ דִּר"י מִחְמִיר מְדְאוֹרֵינִתָא.

אֲשֶׁר ע"כ נ"ל הַרְבֵּינוּ וְ"ל גְּרִיס מִיְבְּעֵי מִתְחַלָּה וְע"ס דְּתִיקוּ בְּרִשׁוֹת מֵאֵן דְּעֵבִיד תְּמוּנָה וְהֵכָא דְּנִבְרֵי עֵבִיד תְּמוּנָה מְדַרְבְּנֵן תִּיקוּ וְר"ל וְנוֹקָא הֵתָם דְּמִתְכַפֵּר דְּבְעֵי מִתְחַלָּה וְע"ס בְּרִשׁוֹת יִשְׂרָאֵל וּלְכֹד אֵינּוּ מִימַר כִּי אֵם הַמִּתְכַפֵּר שְׁהוּא סוֹף אֲבָל הֵכָא שְׁאֵינּוּ יִשְׂרָאֵל בְּעֵינֵן תְּחַלָּה וְסוֹף שְׁיְכוּל לַעֲשׂוֹת תְּמוּנָה וְכֵינֵן דְּגוֹי עוֹשֶׂה תְּמוּנָה דִּי אֶפְיֻלוּ דְּנִבְרֵי אוֹ דִּילְמָא בְּעֵינֵן וְנוֹקָא יִשְׂרָאֵל אוֹ מִשׁוּם שְׁאֵינּוּ עוֹשֶׂה תְּמוּנָה מִן הַתּוֹרָה לֹא הֵנִי תְּחַלָּה וְסוֹף מִמֶּשׁ כֵּינֵן דְּמִתְכַפֵּר מִן הַתּוֹרָה לֹא דְמוֹ לְהַדְּדִי וְרִשׁ"י וְ"ל מִפְּנֵי שְׁמִפְרֵשׁ כְּהֵרָאָב"ד דְּמֵה גִירְסָא זֹאת כְּדִמְשַׁמַּע מִלְּשׁוֹנוֹ וְכֵינֵן דְּפִשְׁטָא לִיהַ הַעוֹשֶׂה תְּמוּנָה מְדַרְבְּנֵן לְכֹד פְּסֵק הֵאֵי דִינָא וְהֵכִי דִּינִיק לְשׁוֹן הַגַּמ' דְּלֹא אָמַר מִתְחַלָּה וְע"ס יִשְׂרָאֵל כְּדָאָמַר לְקַמְיָה: פְּרָק ג' הַלְכָה ד' הַמִּקְדִּישׁ וְכו' וְהִמִּיר בּוֹ אַחַר שְׁנַפְדִּית ה"ז תְּמוּנָה וְכו' הַקְשָׁה הַלַּח"מ וְ"ל מ"ש מוֹלֵד קְדוּשִׁים וְכו' ע"ש שְׁהַצ"ע וְאֲנִי בְּעַר וְלֹא אֲדַע אֵיךְ אֵינְשׁ תְּמִיטְתִּיהַ בְּרִייתָא עֲרוּכָה בַּפ"ב דְּבִכּוּרוֹת דַּט"ו ע"ב דְּקַתְנֵי בְּהַדְּיָא בֵּין לְפִנֵּי פְדִיוֹן בֵּין לְאַחַר פְּדִיוֹן עוֹשִׁין תְּמוּנָה וְאוֹקְמוּהַ בְּגַמְר' הִי"ו דְּמִתָּה מִשׁוּם דְּמִקְדוּשָׁה דְּחוּיָיָה קָא אֲתֵינָא וְאֵין לָהּ פִּתְחַ לְמִיתְפַּס פְּדִיוֹנָה לְכֹד מִתָּה וְהוּא כְּלִשׁוֹן רַבֵּינוּ מִמֶּשׁ.

ומה שֶׁהִקְשׁוּ מ"ש מוֹלְדוֹת כְּבָר כְּתוּבוֹ הַתּוֹס' ז"ל לְחַלֵּק וּלְפִי שְׂרָבִים מִשְׁתַּבְּשִׁים בְּכּוֹנְנָתָם
נ"ל פְּשוּט דְּכּוֹנְנָתָם לְחַלֵּק. בִּשְׁלֵמָא הַנּוֹלְדוֹת לֹא בָּא לוֹ הַקְדוּשָׁה אֲלָא מִפְּתֵי אָמוּ וּלְכַד אִפִּי
אֲחֵר שְׁנִפְדִּית עֲדִינָן אֲסוּרָה בְּגִיזָה וְעִבּוּדָה פִּינּוּ דְהוּא דְבָר קִיל אִין לְחוּל עַל הַנּוֹלֵד אָבֵל
בְּתוּרָה פִּינּוּ דְגִילָה קָרָא אַף בְּבִהַמַּת בַּע"מ דְּאִין בָּהּ קְדוּשָׁה אֲלָא לְעִנְיָן גִּיזָה וְעִבּוּדָה
אִפ"ה יֵשׁ בָּהּ פֶּחַ לְהַתְּפִיס בְּתוּרָה ע"י תְּמַתְּפִיס לְהַקְרִיבָהּ ה"נ פִּינּוּ דְעֲדִינָן אֲסוּרָה בְּגִיזָה
וְעִבּוּדָה יֵשׁ פֶּחַ בְּיַד הַמְּתַפִּיס לְהַתְּפִיסָהּ.

אַךְ בְּאַמַּת לֹא יִדְעָתִי מ"ש רַש"י ז"ל בַּפ' הַזְּרוּעַ עוֹשִׂין תְּמוּרָה קוֹדֵם פְּדִיוֹנוֹ מִהַ יַעֲנֶה לְהַדָּ
בְּרִייתָא דְקִתְנִי בְּהַדְיָא אַף אֲחֵר פְּדִיוֹנוֹ מְצִי לְהַתְּפִיס וְגַם הַרְע"ב ז"ל פִּי בְּנִי וְאֲנִי תַּמִּית
עַל הַתִּי"ט ז"ל דְּכָל רַז לֹא אֲנִיס לִיה אִיךְ נַעֲלַם מִמֶּנּוּ הַאי בְּרִייתָא וְלֹא הִשְׁיֵג עַל הַרְבָּנִים
פְּדָרְפוּ בְּכָל מְקוֹם וְאוּלָּם י"ל פִּינּוּ דְתַנָּא דְמַתְנִי תַּנִּי וְהַשְׁוֹטָן בְּחוּץ חֲזִיב דַּצ"ל קוֹדֵם
פְּדִיוֹנוֹ לְכַד פִּי נְמִי הָא דְתַנִּי וְעוֹשִׂין תְּמוּרָה קֹדֵם פְּדִיוֹנָם דְּפִשְׁטָא דְמַתְנִיתִין הַכִּי
מוֹכַח אָבֵל לְהַרְע"ב ז"ל דְּכּוֹנְנָתוֹ לְפִסְקוֹ הַדִּין לֹא הוּ"ל לְפִסְקוֹ הַפָּדָה הַדִּין וְצ"ע: פֶּרֶק ד'
הַלְכָה ג' בְּמַעֲי אֲמֵן הֵן קְדוּשִׁים עֵינָן מִהַ שֶׁהִקְשָׁה מְר"ן זל וְרֵאִיתִי לְהַל"ח מ"ז"ל שְׁתִּירָץ
דְּרַבִּינוּ פִּי מַתְנִי בְּחוּלִין וְכִינּוּן שְׁכֹן שְׁפִיר אֲמַרִי דְרַשְׁבִּי"ג ס"ל בְּמַעֲי אֲמֵן הֵם קְדוּשִׁים
וְהַש"ס מְשׁוּם דְרַצָּה לְהַעֲמִידָהּ בְּהַקְדָּשׁ דְּוַמְיָא דְבַכּוֹר לְכַד קֹאֲמַר דְרַשְׁבִּי"ג ס"ל בְּהַנְיָתָן
וְכו' וְלֹא הִבִּינּוּתִיו פִּינּוּ דְלִשְׁיטַת הַש"ס דְּאוּקְמָה בְּהַקְדָּשׁ וּמִוִּקִי לְהַ פְּרַשְׁבִּי"ג ס"ל בְּהַנְיָתָן
מֵאֵן פְּלִיג עֲלֵיהּ וְרַבִּינוּ דְמִפְרָשָׁה בְּחוּלִין מְשׁוּם דַּס"ל כִּי הוּא תַּנָּא דְמַבִּיאֵוּ בַּגְמ' דַּס"ל
מְמַעֲי אֲמֵן הֵם קְדוּשִׁים וּמִיהוּ גַם לְפִי מ"ש הַל"מ גּוֹפִיָה פִּט"ו מִהַ מַע"ה דִּין ז' דְרַבָּא
דְקֹאֲמַר בַּפ' מִי שְׁמַת דָּף ק"מ מַתְנִי פְּרַשְׁבִּי"ג מְשׁוּם דְמִפְרָשׁ לְהַ בְּהַקְדָּשׁ וְא"כ מְוַכְרַח
לוֹמַר דַּס"ל לְרַשְׁבִּי"ג בְּהַנְיָתָן הֵם קְדוּשִׁים וְאִיךְ רַבִּינוּ דְחָה דְבָרֵי רַבָּא וְסוֹנְגִיָתִי הַש"ס
מִהַלְכָה דְקִי"ל פְּרַשְׁבִּי"ג דַּס"ל בְּהַנְיָתָן וְתַפְס דְרַבָּא אֲחֵרַת וּבְאַמַּת לְפִי מֵאֵי דְפִי הַל"ח מ"מ
ז"ל דְרַבָּא מִפְרָשׁ הַדָּף דְרַשְׁבִּי"ג בְּהַקְדָּשׁ אִין צְרִיךְ לְדַבְּרֵי פֶּאֵן פְּלֵל דְהָא קֹאֲמַר רַבָּא דְלִית
הַלְכָתָא פְּרַשְׁבִּי"ג וְאֲמוּרָא יֵשׁ בְּיָדוֹ פֶּחַ לְפִסְקוֹ נֶגֶד הַפְּלֵל וְכִינּוּן דְפִסְקוֹ שֶׁם פְּרַבָּא נִדְחוּ דְבָרֵי
רַשְׁבִּי"ג אַף לְפִי דְבָרֵי בַּפ"ח מִהַ זְכִיָּה וּמַתְנֶה דִּין ו' דְהוּא עֲצָמוֹ תְּבָרִיָה לְגִזְיָה פְּמִבּוֹאֵר
שֶׁם זֶה לֹא נִיתָן לִיאֲמַר יַע"ש.

אֲשֶׁר ע"כ נִלְע"ד דְרַבִּינוּ ז"ל סְמָךְ אֲסוּגִיָּא דְבַכּוֹרוֹת דַּט"ו ע"ב דְקֹאֲמַר רַב שֶׁשֶׁת מִנִּין
שְׂאִין מִתְּפִיסִין הַנּוֹלֵד אֲלָא לְקְדוּשַׁת אָמוּ מְשׁוּם דְיִלְפִי מְבַכּוֹר פִּינּוּ שְׁחַל עֲלֵיו קְדוּשַׁת
בְּכוֹר אִין יָכוֹל לְהַתְּפִיסוֹ בְּקְדוּשַׁת אֲחֵרַת כֶּף וּלְדִי קְדוּשִׁים אִין יָכוֹל לְהַתְּפִיס' בְּקְדוּשַׁת אֲחֵרַת
פִּינּוּ שְׁחַל עֲלֵיו קְדוּשַׁת אָמוּ וְהִינּוּ מְשׁוּם דַּס"ל מְמַעֲי אֲמֵן הֵם קְדוּשִׁים כַּמ"ש הַתּוֹס'
אֲמֵנָם הַתּוֹס' סִימּוֹ וְאִפִּי בְּהַנְיָתָן הֵם קְדוּשִׁים פִּינּוּ שְׁעוּמֵד לִיקְדָּשׁ כְּשִׁנּוּלֵד קְדוּשַׁת אָמוּ
תּוֹ לֹא חֲזִייל עֲלֵיו קְדוּשָׁה אֲחֵרַת אַף לְעַד"ן דְהֵם דְבָרִים תְּמוּהִים א"כ מַתְנִי דְקִתְנִי שֶׁם
וְאִם נִקְבָּה תִּקְרַב שְׁלָמִים וְאוּקְמוּהָ בַּגְמ' בְּהַקְדָּשׁ פְּרַשְׁבִּי"ג דַּס"ל בְּהַנְיָתָן הֵם קְדוּשִׁים
וּלְפִי דְבָרֵיהֶם אַף לְרַשְׁבִּי"ג לֹא אֲתִיָּא פִּינּוּ דְעוּמֵד לִיקְדָּשׁ בְּקְדוּשַׁת אָמֵם כְּשִׁנּוּלֵד תּוֹ לֹא
מִתְּפִיס קְדוּשָׁה אֲחֵרַת וְא"כ הַדָּף מַתְנִי דְלֹא כְּמֵאֵן דְלָמ"ד מְמַעֲי אֲמֵן הֵם קְדוּשִׁים וְדֹאֵי לֹא
אֲתִיָּא פִּינּוּ דְחַל עֲלֵיהּ קְדוּשַׁת אָמוּ וְדֹאֵי לְמִיתָה אֲזֵלָא וְכַד פְּתַב רַבִּינוּ עוֹבְדֵיהּ שֶׁם דְהָד
מַתְנִי לֹא אֲתִיָּא אֲלָא לְמ"ד בְּהַנְיָתָן הֵם קְדוּשִׁים וְכ"כ הַתִּי"ט ז"ל.

אף מה שהקשה ממה ששנינו אין משנין מקדושה לקדושה לא הבנתיו דהא אוקימנא לה כמ"ד בהננייתו וא"כ לא נתקדשו כלל דלמ"ד ממעי אמן אנה"ע דאין משנין והגלד ימות כמ"ש התוס' שהבאתי בד"ה הרי אף שיהיה רב ששת ודאי ס"ל כמ"ד ממעי אמן הם קדושים דלא פרש"ג ואמורא יש ביזו פת לפסוק פנגד הפלל ולכך פסק רבינו ז"ל פנותיה.

ועוד נראה מקומו הוא מוכרע דקאמר ר"ה דהיכי ליעבד ליקרבינהו מפתקדושה דחוינה קאתו ולמ"ד בהננייתו אין בהם קדושה כלל פינו דאמן פבר נפדית נסתלקה מקדושתה וכשיצא הגלד נולד חולין והיכי שייך שייך לומר ליקרבינהו ואיצטריך לו מפת קדושה דחוינה הא אין בו קדושה כלל אלא ודאי דס"ל במעי אמן הם קדושים ולכך אפי' נפדית אמו עדיין הגלד בקדושתו אלא משום דאתי מקדושה דחוינה ולכך אינו ראוי ליקרב וכיון שפן גם מתני' דאמרה הגלד אסור צ"ל דס"ל כמ"ד ממעי אמן הם קדושים וכיון דמתני' פנותיה וגם האמוראים ס"ל הכי לכך פסק רבינו פנותיהו: אלא שראיתי להתוס' ז"ל בתמורה דל"א ע"כ ד"ה ולדן וכו' שפכתבו בסוף הדבור וז"ל ואף למ"ד בהננייתו ובשעת הננייתו אמן חולין מ"מ תפסינהו קדושה בשעת הננייתו ע"כ והם דברי תמוהים אצלי אם לא שנאמר דדעתם ז"ל פינו דאיעבר בקדושה הך חלק קדושה שראוי לבא בשעת לידה פבר נפרד מאמו והיה חופף עליו עד שעת לידה וכיון דנפרד ממנה הך פדינה לא מהנייא אלא להך קדושה שעליה ולא מה שנפרד ממנה וצ"ע דא"כ אמאי קאמר רש"ג גבי טומטום אין קדושה חלה עליהם והך קדושה שחלה עליהם לשילדו מה תהא עליה וכן משמע מתוס' דנדה דמ"א דהקשו לר"ש דס"ל בהננייתו הם קדושים היכי קאמר בתמורה קדשים שהפילו יקברו הא לא נתקדשו אלא עד דילדו וכו' ע"ש הרי דס"ל למ"ד בהננייתו לא תחול עליהם שום קדושה אלא בשעת לידה וכן מבואר בדבריהם ריש פ' כיצד מערימין.

עוד ללנה מלין לע"ד מהא דשנינו בסוף תמורה ואלו הן הנקברים קאמר הפילה שליניא תקבר ואמרינו במנחות דפ"ג ע"א מה אשם אין שפיר ושליניה קדוש בו אף של אין שליל ושפיר קדוש בו דקסבר קדשים בהננייתו הם קדושים ומעתה צ"ל דמתני' דקתני תקבר צ"ל דס"ל במעי אמן הם קדושים וכ"כ התוס' שם על קושניא אחריתי ע"ש ולכך רבינו ז"ל פסק פהאי סתמא בתרא ודו"ק.

וכיון דרבינו פסק כמ"ד ממעי אמן הן קדושים א"כ אף דילדה טומטום ה"ז קדוש שפן מבואר בגמ' דאמ' דאי ממעי אמן הם קדושים אמאי לא חזיל עליה קדושה הא תפסינהו קדוש' דאימיהו ופסקו רבינו לקמן דין ח' ומר"ן לא הראה מקומו ודו"ק: הלכה ט' ולד בע"מ וכו' וק' לי דאמרי' בריש אלו קדשי' דנלד אין קרבין אלא לר"א דס"ל גבי מפריש נקבה לעולתו ולדה יקרב אמנם לרבנן דס"ל ירע' משום דלא חל על אמו קדושת הגוף ירעה וכיון דרבינו ז"ל פסק בסמוך פרבנן דולר עולה ירעה אף פסק פאן דיקרב.

וראיתי למר"ן ז"ל שהביא מוצא דין זה מפלוגתא בר פדא וכו' וכוננתו על הך פלוגתא דפליגי אי חזילא על העוברין או לא ונ"ל דכוננתו דאוקמי פלוגתיהו אפיי בסוף הסוגיא

מחלוקתם בעובר במעי ור"י ס"ל אף דאימיה לא קדשה לגופה ולד מיהא קדיש לגופיה ולכך פס' רבינו כר"י אף דאמו לא קדשה לגופה ולד קדיש לגופיה דאי לא"ה מפלוגתניהו דקדיש חל אעוברין לא מכרעא דהתם משום דהקדיש הנולד ולכך אף דאמה בע"מ חל הקדש עליו וכיון דנולד הוא תם לכך חל עליו קדושת הגוף אבל היא קשויא לי מאי מקשה הגמ' ללישנא בתרא מפלאים וכו' דקדישי מפח חמו על בר פדא דלא איירי לא בהקדש עובר ולכך לא חל עליו אבל מקדושת אמו אנה"נ מודה דקדיש וכי פליג בר פדא על התנאים דפליגי חד אמר בהנייתו וחי"א במעי אמן הם קדושי.

ועוד דבריי' מפורש' הובאה בריש פ' מערימין דבכור במעי אמו יכול להתפסו לקדושה אחרת הפך בר פדא ונראה דס"ל להש"ס דמאי דאמרי רבנן ולדי קדשים הוא קדושת דמים אבל הכא לא שניי' קדושת דמים דאי הכי אפי' ולדות פשרים אינם קדושים מאי אייריא פלאים.

אבל קשה דכבר אמרו לעיל בנלדי קדשים מודה דקדשי ואפשר דלא שמייע ליה להאי לישנא. אלא דעדיין ק' לי לבר פדא דס"ל עובר ירה אמו מאי שניא דהקדיש א' מאיבריה דקדיש וימכר למחוייב קרפן חוץ מאותו אבר ועלה בדעתי לומר משום דהני מחוסר זמן ולא דמי לאחד מאיבריה אף ככר כתבו התוס' דלא שניי' מחוסר זמן כ"א אחר שנוולד וכתבו ומייתי לה בבכורות מקרא וחיפשי בדין י"ד ולא מצאתי אף בדין ט"ז מצאתי מקרא דכל בכור אשר יבופר לא יקדיש איש אותו ודרשו ממנו בתמורה דכ"ה משיבופר אי אתה מקדיש אבל אתה מקדישו בבטן ע"ש.

ובאמת למסקנא דאוקי פלוגתניהו בעובר של בע"מ לק"מ. ואחרי כותבי ראיתי להרב אורים גדולים לימוד ט"ל שהכריח מזה דאף דבעלמא קי"ל אין אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם בקדשי מזבח קדיש ולא נאמר כלל זה אלא בקדשי ב"ה ונאים הדברים למי שאמרם אף ראיתי שם לימוד מ"א שהקשה עליו הרב מחנ"א ז"ל דכמסקנא אוקמוה לפלוגתניהו בנולד של בע"מ ולבר פדא אין בו אלא קדושת דמים הרי בהדיא אפי' בקדושת ב"ה חלה קדושה על העובר ע"כ ואחר המחילה לק"מ דהא דאמרי' קדושת דמים הוא למזבח וכיון דאזיל למזבח קדושת הגוף קרי ליה וכמבואר בגמ' דבכורות די"ד ע"ש.

וראיתי להרב מטה אשר דמ"א ע"ג שהקשה דברי רבי אהרן די בה' מע"ה כתב אם תלד זכר ה"ה עולה ילדה זכר ה"ז יקרב עולה ופ"ו מה' ערכין דין ב' כתב מה שפעלה מצודתי קדש לא אמר פלים שאין אדם מקדיש דבר של בא לעולם ע"ש והנה רואה שנעלם ממנו ברייתא ערוכה גפי בכור שמקדישו בבטן לקדושה שירצה והיגו דוקא לקדושת הגוף והבו דלא לוסף עלה: הלכות טומאת מת פ"ק ט' הלכה י"א בור שמטילין לתוכו נפלים וכו' כתב מר"ן בפ"ק דפסחים והיגו דלא התירו בגמ' אלא משום דספק הוא דהאי בור לא הוה חזק בהכי אבל אם הוא הוה חזק שמטילין לתוכו הני ודאי ולית ליה כתי' בתרא דנדאי ונדאי הוא אף מדברי מרן בפ"א מה' אלו דין ט' מבואר.

שְׂפָךְ הוּא לְשׁוֹן הַתּוֹסֶפֶת וְהוּא תִּמָּא דא"כ מאי פְּרִיךְ בּפ"ק דְּפִסְחִים מֵהָא בְּרִיָּתָא דְקָאָמַר רַבִּי יְהוּדָה לִיסְיֵיעִיָּה מֵהֵךְ בְּרִיָּתָא דְקִתְנֵי בּוֹר שְׁמַטִּיל בּוֹ נְפִלִים טַמְא וְהִיָּנוּ מִשׁוּם דְּאִין סָפֵק מוֹצִיא מִיַּד וְנָדָא וְגַם הִגְמָרָא לָא מִיָּתִי מִיָּנָה רְאִיָּה לְדַבְּרֵי וְעוֹד קָשָׁה לְתַירוּץ שְׁנֵי שְׁל הַגַּמ' דְקָאָמַר הֵתָם וְנָדָא וְנָדָא הוּא תִּיקְשִׁי לִיָּה הֵךְ בְּרִיָּתָא וְעוֹד קָשָׁה דְנַעֲלָם מְעִיָּנוּ מ"ש הַר"ש בְּפֶרֶק י"ו מֵאֲהָלוֹת מְשֻׁנָּה ח' דְשָׁם הִבִּיא הַבְּרִיָּתָא דְקִתְנֵי בּוֹר שְׁמַטִּילִין לְתוֹכוֹ נְפִלִים טְהוֹר אַר"י מְעַשֶּׂה וְכו' הֲרִי אַף דְהִנְחִינָן דְבּוֹר טְהוֹר הֵפֶךְ דְבְרֵי רַבִּינוּ וְיוֹתֵר יֵשׁ לְתַמּוּנָה עַל מֵאִי דְמִשְׁנֵי בַגְמ' לְתַירוּץ א' דְהִכָּא אִפִּי' וְנָדָא אָמְרִי' אֲתִי סָפֵק וּמוֹצִיאֻן וְכֵן רְאִיתִי לְהַר"ש שָׁם שְׁהַקְשָׁה כּוֹ.

וְלַעֲדוֹן דְהֵתָם בּפ"ק דְּפִסְחִים לָא אֲזִיָּרִי אֶלָּא בְתַכְפָּה וּמִיָּד דְחִזְזִינָא דְשָׁקֵל אָמְרִינוּ דְצָרִיךְ לְבַדּוֹק אַחֲרָיו וְע"כ הִנְקֻשָׁה לוֹ מֵהֵךְ דְּמִדּוֹרוֹת הַגּוֹזִים דְאַף אִם לֹא דָר בְּבֵית כ"א מ' יוֹם אָמְרִי' אַכְלִתִּיהָ וְכֵן נָמִי.

הֵךְ דְהִטִּילָהּ בְּפִגְנוֹ נֶפֶל לְבוֹר וּבָא הַפֶּהָן וְהַצִּיץ מִיָּד אָמְרִי' אַכְלִתִּיהָ אֶבֶל הֵךְ דְּמִטִּילִין לְכוֹר ל"ק לִיָּה דְהֵתָם כִּינּוּ דִישְׁבּוּ זְמַן תְּלִינּוּ שְׁאֶכְלוּ בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן כִּינּוּ דְלֹא רְאִינוּ אִימַת הַטֹּטֵל וְאִימַת הַצִּיץ.

וּנ"ל הַכֶּרֶס לְזָה דְהָא אָמְרִי' מְקוּם שְׁאִין מְכַנִּיסִין בּוֹ חֲמִץ אִין צָרִיךְ בְּדִיקָה וְאִפִּי' רְאִינוּ שְׁבִתוֹף הַשְּׁנָה מוֹלִיכִין הַעֲכָבְרִי' מִמְקוּם הַחֲמִץ בְּכָל מְקוּם דְסִתְמָא קִתְנֵי וְאִף לְפִי' הַרְמְב"ם בַּה' חו"מ דְפִי' הָא דְתַנִּי מִמְקוּם לְמְקוּם הוּא קָאִי לְמְקוּם שְׁאִין מְכַנִּיסִין מ"מ הִדִּין אָמַת דְנוֹקָא הִיכָא דְשָׁקֵל בְּשַׁעַת הַחַיּוֹב בְּבִדִיקָה כִּינּוּ דְלֹא תְלִינּוּ בְהֵךְ שְׁעֵתָא דְאֶכְלוּ מְחִיבִין אוֹתוֹ לְבַדּוֹק וְהִכִּי דִיָּיקִי דְבְרֵי הַגַּמ' שָׁם בְּפִסְחִים גְּבִי סָפֵק גְּרוּוְהוּ בְּהִיא שְׁעֵתָא וְכו' אִף אָמְנָם לְדַעַת הַרְמְב"ם דַּס"ל גְּבִי בּוֹר שְׁמַטִּילִין טַמְא וְנָדָא לִית לִיָּה הָאִי סְבָרָא וְחִזְרָה הַקּוֹשְׁיָא לְמְקוּמָה.

וְשׁו"ר לְהַתּוֹס' ז"ל בַּע"ז דַּמ"ב שְׁהִבִּיאֻן שָׁם רִישָׁא דְבְרִיָּת' דְקִתְנֵי טְהוֹר כַּמ"ש הַר"ש וְלֹא הִקְשׁוּ שָׁם כְּלוּם וְכַנְרָאָה דְפְשִׁיטָא לְהוּ הֵךְ חִלּוּק שְׁכַתְבְּתִי וְרְאִיתִי לְמַהֲרֵש"א שָׁם שַׁכ"כ וְיִודַע תַּעֲלוּמוֹת שְׁכִינּוֹנָתִי לְדַעַתוֹ וְשִׁמְחָתִי.

אַף אֵת זֶה רְאִיתִי לְהַתּוֹס' שָׁם שְׁכַתְבוּ בַּד"ה שְׁהִטִּילָהּ וְצ"ל שְׁנַבְדַּק הַבּוֹר וְכו' וְכִינּוּ דְרַגְלִין לְהִטִּיל בּוֹ נְפִלִים ע"כ. וְהִנֵּה רוּאָה לְפִי דְבְרֵי מְהַרְש"א ז"ל אִין צָרִיכִין לְיַדְחַק בְּכַךְ כִּינּוּ דְכֶבֶר נוֹדַע לְהֵם חִלּוּק זֶה מְדָלָא הַקְשׁוּ כְּלוּם מְרִישָׁא דְבְרִיָּתָא וְאִנִּי תַמְיָה אִיךְ שְׁגַג בְּרוּאָה.

וּבְאָמַת שְׁדַבְרֵי הַתּוֹס' הֵם תַּמּוּהִי דְמָה יַעֲנוּ לְהֵךְ רִישָׁא וְאִין לֹאמֵר דְאֲזִיָּרִי בְּנַבְדַּק דַּא"כ מֵאִי אֲתָא לְאֲשְׁמוּעִינּוּ. אֲשֶׁר ע"כ נ"ל דְּנָדָאִי הַתּוֹס' לְהוּ דְלֹא ק"ל מֵהֵךְ רִישָׁא דְאִינוּ אֶלָּא סְבַרְת ר"י דְקָאָמַר ר"י אוֹמֵר מְשַׁמַּע דְרַבְּנָן פְּלִיגִי עֲלֵיהָ (גַּם דְשְׁמַעִינוּ לְהוּ דְלִית לְהוּ הָאִי סְבָרָא מֵהָא דְאָמְרִי' בְּפֶרֶק י"ו מֵאֲהָלוֹ בּוֹר שְׁמַטִּילִין בּוֹ נְפִלִים נְבַדַּק וְכו' וְאִי כַר"י לַמ"ל בְּדִיקָה כְּלָל אֶבֶל וְנָדָא רְאִיָּה גְמוּרָה אִינָה דְאִיכָא לְמִימַר דְלַכְתַּחֲלָה קָאָמַר אֶבֶל אַנְה"נ אִם בָּא פֶּהָן וְהַצִּיץ מוֹדוֹ דְטְהוֹר דְסַמְכִי' אַחֲוֹלְדָּה) וְלַכְּךָ לֹא הוּק"ל אֶלָּא מֵהֵךְ מְעַשֶּׂה דְטִיָּהֲרוּ

תְּחַמֵּי מִשְׁמַע דְּתַחֲמִים מוֹדוֹ לר"י וְאַהֲא תִירֵץ רַבָּא דְּמִיָּירִי בְּסַפְק אָבֵל בְּנֻדָּי מוֹדוֹ דְּלֵא אֲתִי סַפְק וּמוֹצִיא מִיָּדִי נֻדָּי דְּלֵא כר"י וְאַהֲא כְּתָבוּ הַתּוֹס' דְּמִיָּירִי בְּנֻבְדֵק וְכו' בִּינֵן דְּתַחֲמִים ס"ל הֵיכָא דְּאִיכָּא נֻדָּי אֲמַרִי לֵא אֲתִי סַפְק וּמוֹצִיא מִיָּדִי נֻדָּי.

וּבְתִירוּץ הַב' קְאָמְר' דֵּאנָה"ג דְּהֵתָם מוֹדוֹ רַבָּנֵן לר"י מִשּׁוּם דְּאִיכָּא נֻדָּי וְכוּן ג"ל דְּזוּהִי כְּוֹנָת רַבִּינוּ בְּמָה שְׁפָסַק בְּבוּר שְׁמִטִּילִין דְּטָמָא דְּקִי"ל כְּתִירוּצָא קָמָא דְּהוּא בְּשִׁיטָת הַמְקַשָּׁה קָאִי דְּאֲפִשֵׁר דְּרַבָּנֵן פְּלִיגִי אר"י וּמָה גַם דְּפִשְׁטָא דְּמִתְנִי' שְׁם בְּפָרְק י"ו דְּאֵהֲלוֹת מִשְׁמַע הֵכִי דְּקָאָמַר בּוּר שְׁמִטִּילִין בּוּ נְפִלִים נְבֻדֵק וְכו' וְאִי כר"י לִמ"ל בְּדִיקָה כָּלֵל דְּבִלֵּא"ה טְהוּר וְאַף שְׁיֵשׁ לְדַחֲוֵק לְתִירוּץ הַב' דְּלִכְתָּחֲלָה קְאָמַר בּוּדְקִין וְאִין הִפְתָּן רִשְׁאִי לְעִבּוּר עַל סְמוּךְ הַחֹלְדָּה מ"מ לְתִירוּץ הַא' אֲתִי כְּפִשְׁטָיָה גַם דְּמִשְׁמַע מִהַתּוֹסִפְתָּא שְׁהִבִּיא שְׁם הַר"ש דר"י פְּלִיג אֲמַאי דְּקָאָמַר דְּצָרִיךְ בְּדִיקָה אַף לְכַתְחִילָה.

וְעוֹד ג"ל דְּפָסַק כְּשִׁנּוּיָא קָמָא מִשּׁוּם דְּרַבָּא הֵכִי מְתַרֵץ שְׁם אַהֲוּ מְדוּרוֹת הַגּוֹיִם לֵא סְגִי בְּנֻדָּי גְּרַוְהוּ בִּינֵן דְּאִין לְנוּ מְקוּם מִיְּנֻחַד לְאַסְוֵר תְּלִינֵן בְּכָל מְקוּם דְּגְרַוְהוּ לְשְׁם אָבֵל הֵכָא דְּמְקוּם הָאִיסוּר הוּא יְדוּע אֲמַרִי נֻדָּי גְּרַוְהוּ מִהֵךְ בּוּר וְאַז נְטַהַר וְלוּמַר דְּנֻדָּי אָכְלוּהוּ לֵא ס"ל דְּזוּהוּ אֲלִיבָא דר' זִירָא לְשְׁם דְּכַבְּשֵׁר לֵא מְשִׁירָא אָבֵל לְרַבָּא אֲפִשֵׁר דְּמְשִׁירָא וְכוּן אֲמַרוּ בְּגִמְרָא.

וְאִילָם עֲדִינֵן קַש"ל לְתִירוּץ הַא' דְּלֵא טִיְהֵרוּ תַחֲמִים כ"א בְּסַפְק א"כ מֵאִי הִבִּיא רְאָנָה לְדַבְּרִיו מִהֵךְ מַעֲשָׂה דְּמִיָּירִי בְּסַפְק לְהֵךְ דִּינָא. דִּיזְדָּה דְּמִיָּירִי בְּבוּר שְׁמִטִּילִין בּוּ נְפִלִים דְּהוּא נֻדָּי וְלוּמַר דְּכָל זֶה דְּלֵא כְּהִבְנֵת ר"י לִיתָא יִשְׁתַּקַּע הַדְּבָר וְלֵא יֵאמַר וְאַפִּשֵׁר לְדַחֲוֵק דַּה"ק דְּקִי"ל בְּרַה"י אַף דְּאִיכָּא סְפִיקֵי טָמָא וְהוּי בְּנֻדָּי טְוּמָאָה וְאַפ"ה מְטַהֲרִי רַבָּנֵן מִשּׁוּם סַפְק הַרְגִיל הָרִי דְּאֵלִים הַאי סַפְק וּמוֹצִיא מִיָּדִי נֻדָּי אֲמַנָם לְתַנָּא דִּידֵן דְּקָאָמַר גְּבִי תַמֵּץ דְּאִין סַפְק מוֹצִיא מִיָּדִי נֻדָּי שְׁפִיר אִיכָּא לְחַלֵּק בֵּין סַפְק לְנֻדָּי דְּלֵא כר"י כַּנ"ל: פְּרָק י"א הַלְכָה ט' מְדוּר גּוֹיִם וְכו' כְּתַב הַרמ"ל ז"ל בְּסוּף דְּבָרֵיו וְז"ל וְדַע דְּהַתּוֹס' כּו' כְּתָבוּ דְּהַלְכָה כְּרַשְׁבִּי ג יְעו"ש וְאִינִי.

מִבִּין דְּבָרֵיו דְּאֵם כְּוֹנָתוֹ לְהוֹרוֹת דְּלֵא כְּהֵרַב כ"מ ז"ל דְּכַתְב דְּאִין הַלְכָה כְּרַשְׁבִּי ג אִינָה רְאָנָה מִהֵתָם כָּלֵל דְּהֵתָם מִיָּירִי. לְעִיָּשָׁר הַדִּין דְּמְדוּרוֹת הַגּוֹיִם מְטַמוּ וְהֵתָם נֻדָּי מוֹדָה הַרמ"מ ז"ל דְּהַלְכָה כְּמוֹתוֹ וְכַמ"ש כְּפִי הַכָּלֵל הַמְּוַנַּח דְּהַלְכָה כְּרַשְׁבִּי ג בְּמִשְׁנֵתֵינוּ אֲלֵא בְּהֵךְ דִּינָא דְּאֵם חֵרַב וְכו' דְּכִינֵן דְּסִתְמָא דְּגִמְרָא דְּלֵא כְּוֹנָתָהּ אִין הַלְכָה כְּמוֹתוֹ וּבְקָאָמַת הַתּוֹס' דְּהֵתָם לֵא נִתְפָּוֶנוּ לְהֵךְ דְּרַשְׁבִּי ג דְּאָמַר הָעִיר שְׁחֵרְבָה וְכו' דְּאִינָה עֲנִין לְדַבְּרִיָּהֶם א הַגִּירָסָא הִתָּה לְפָנֵיהֶם רַשְׁבִּי ג אֲמַר מְדוּר הַגּוֹיִם טָמָא מְפָנִי שְׁהַנְּשִׁים קוֹבְרִים נְפִלִיָּהֶם שְׁם וְכוּן הִבִּיאָה הַרְשִׁבִּי ג א וְהַרְמְבִּי ג ז"ל שְׁם יְעו"ש.

גַּם מְדַבְּרִיָּהֶם שְׁם מוֹכַח דְּלֵא גְּרָסִי וּב"ה אֲמַרִים אִם הִנֵּה חֹלְדָּה וּבְרַדְלוֹס מְצֻנֵין א"צ בְּדִיקָה הָרִי בְּהֵדְיָא מוֹכַח דְּלֵא כְּרַשְׁבִּי ג יְעו"ש: פְּרָק י"ג הַלְכָה א' אֲחַד חוּר וְכו' כְּתַב מְר"ן ז"ל פ' י"ג דְּאֵהֲלוֹת דָּף ס"ב ע"ב וְהוּא תְּמוּהָ דְּהָא הֵתָם מְבֻנְאָר דְּכַעֲנִין שְׁיַעוּר כְּמֵלֵא אֲגֵרוּף וּפְסָקוּ הַרמְב"ם לְקַמֵּן פִּי"ד וְאִין לוּמ' דְּהֵכָא מִיָּירִי בְּחֻשָּׁב עֲלֵיו דְּלֵא הו"ל לְמִסְתָּם וּכְבָר כְּתָבוּ לְקַמֵּן וּנ"ל דְּמוֹצֵא דִּין זֶה מִהָא דְּאֲמַרוּ בַּפ"ג דְּאֵהֲלוֹת אֲחַד חוּר וְכו' כְּלִשׁוֹן

רבינו ואע"ג דאמרין דשיעור כמלא אגרוף הכא מיירי בחור שיהוא בקרקעית הבית דכיון דאין בפותח טפח נכלל בקרק' הבית ומטמ' את הבית דטומא' בוקע' ועולה אכל אם יש בו פותח טפח לא אמרי' בוקע ועולה אד מלשון רבינו נראה דאיירי דאף דהחור בפותח ונראה דהכא איירי בדין הבאת הטומאה דהיינו אם הטומאה בחור והפלים עמה ולא נדעו בה אם יש בו טפח הרי האהיל על הפל ומביא טומאה על הפלים והיינו דלא הביא זה הדין גבי ביב קמור תחת הבית בפ"ב מהלכות אלו ה"ב דהתם איירי משום הפלים המבולעות בקרקע הבית והד' דבעי' כמל' אגרוף מיירי לענן הכנסת הטומא' יציאתה כמ"ש רבינו לקמן: הלכות פרה אדומה פרק י"ג הלכה ג' גוזז במספרי' ואינו חושש וכו' דלא נתפנון לגזוז וכו' זה דעת רש"י בבכורות אד' התוס' הקשו עליו דהיינו פסיק רישיה ע"ש ואפשר לומר דס"ל לרש"י ורבינו פיון דפסיק רישיה איסורו מדרבנן גבי פרה דלא שכיחא ודמיה יקרים לא גזרו ויש לי ראיה לזה מהא דאמרין בפסחים דף י"ז דאמר ר"י ס"ל כר"ע ופירש"י שם דכיון דאין משק' מטמ' אלא מדרבנן מילתא דלא שכיחא לא גזרו רבנן וכן פסק רבי מה' אלו ועיין מ"ש בס"ד ודוק: הלכה זו פל המומין וכו'.

יתירה פרה וכו' דילפי' ג"ש דעול עול וכו' והקשה מהרי"ל ז"ל בס' זרע יצחק דמתבאר מן הסוגיא דמאן דיליף ג"ש ס"ל דפרה נמי בעי משיכה כמו בעגלה וא"כ פיון דפסק כמ"ד מג"ש איה פסק דבפרה בעליה סגי ותיירץ במה שיש להקשות דמאי מקשה הגמ' דילמא ס"ל לר"י כמ"ד אוקי באתרה וכו' ועדיפא מינה דמאי מקשה דילמא האי תנא ס"ל כמ"ד אוקי באתרה ולזה י"ל דכיון דפלוגתא דרבנן וכו' בזבחים דצ"א ע"ב בהכי ורבנן ס"ל דון מינה ומינה לא בעי לאוקמה כר' וכן מבואר במנחות ע"ש והתכם ר' אברהם טייב תירץ דמוכרח דהאי תנא ס"ל דון מינה ומינה דהא מעיקרא הנה יליף מק"ו וא"כ נימא דיו ליהות פגדון דמה עגלה במשיכה אף פרה במשיכה וכשחזר ולמדו בג"ש אין סברא דחזר הדין להיות פרה בהעליה לחודה.

אלא דבאמת אין אנו צריכין לזה דכבר כתבתי בפ"י מהלכו' רוצח דרבינו פסק אף עגלה נמי לא בעי משיכה בשאר עבודות אלא בעול כפושטא דקרא דלא הזכירו אלא בעול ע"ש ולא פסק כר"י בזה והשתא עלו דברי רבינו פהוגן דיליף מג"ש דמה עול פוסל בפרה דכתיב בה חוקה אף עגלה פוסלה בשאר עבודות וכן הוא מבואר בירושלמי פ' עגלה ערופה ולפ"ז קש"ל מאן דלא יליף ג"ש מנ"ל לפסול בעגלה ואפשר דס"ל כמ"ד דבעינו קרא פדכתיב.

אמנם עדיין ק"ל דלתנא דיליף ג"ש מנ"ל דבעול אף שלא בשעת מלאכה ומה שתירץ מהר"ל ז"ל דהו"ל לכתוב בהדיא אשר לא עובד בה ואיתר ליה עול ללמד אף שלא לדעת ע"ש אינו נוח לי דמ"מ השתא דלא כתיב אשר לא עובד לימא דקרא לגופיה איצטריך לומר דלא אסרה תורה גבי פרה אלא דוקא עול משא"כ בעגלה דמאן גלי לן דאתא עול לג"ש פלל ועוד דבשילמא לדעת רש"י דאיתר לן עול גבי עגלה דילפי' משאר

עבודות והו"ל מופנה מצד א' למדין ואין משיבין כמ"ד בפ' המפלת דכ"ב ע"ש אתי שפיר
אך להרמב"ם ז"ל דקאמר בפ"י.

דה' רוצח דעול גבי עגלה איצטריף ללמד שלא לדעת ולדידיה אייתר ליה עול דגבי פרה
לג"ש מאי איכא למימר .

ועוד א"כ מנ"ל דשאר עבודות פוסלות בעגלה פיון דאיצטריף עול גבי פרה לשלא לדעת
דקא לא ידעי פסולות אלא מג"ש כמבואר בירושלמי ע"ש ונ"ל עיקר פיון דאית לן ק"ו
מעגלת גלי לן דאייתר לן עול לג"ש כי היכי דלא פרכינן.

דה"נ פוננת הברייתא דהביאה ת"ל ללמד דעול יתייה לג"ש ויהי כמו גילוי מילתא
ודו"ק: פירק ד' הלכה י"ח שחט את הפרה ונשחטה בהמה אחרת עמה כו' כשרה כו' כתב
מר"ן ז"ל דגירסת רבינו דשניהם פשרות ע"ש וראיתי להרב לז"ל שחט את הקשה
משם גדול א' ונ"ל וק' לגירסת רבינו דאותה לא ממעט אלא בהמת קדשים אבל לא
בהמת חולין ובפ' טרף בקלפי אמרי' אין פרה רוצה לצאת אין מוציאין עמה שחורה שלא
יאמרו וכו'.

או משום דכתי' אותה לבדה ואמרו בגמרא דאיכא בנתייהו תמור הרי דמאותה ממעטי'
אפי' תמור וכ"ש בהמת חולין עכ"ל והרב האריף הרבה בישובה. ולעד"ן דהתם דוקא
אליבא דר' דס"ל דגזרת אותה דוקא בלא טעמא ולדידיה ה"נ ס"ל דגבי ושחט אותה נמי
גזרה בלא טעמא אך לדידן דפסקי' כר"ש דדריש טעמא דקרא א"כ טעמא דאותה גבי
ושחט הוא משום מלאכה ולכך נשחטה שאין בה מלאכה מותר אמנם גבי בהמת קדשים
אף שאין בהי מלאכה אסור כמ"ש התוס' שם דהכי משמע מדרשא דאותה ולא את
חברתה והכי דייקי דברי ר"ש דאמר שלא יאמרו שחטו שניהם.

ובבבב יש לשאול דאמאי גבי הוצאה מותר לר"ש אף במתכונן להוציא תמור ולא אסרי'
ליה משום מלאכה כמו אותה דושחט ונראה דוקא התם דהוא כמצוה שהיא השחיטה
ולכך בעת המצוה אסורה במלאכה אבל בהוצאה אין בו מצוה כלל ובזה ניחא לי דפסק
כר"ש אף דקי"ל.

דהלכה פרי מתיבירו משום דהני תנאי רבנו ור"ן ס"ל כר"ש דדריש טעמא דקרא משום
מלאכה ובר מן דין משום דסתם לן תנא כר"ש. עוד כתב הל"ש ז"ל לתרץ זאת הקושיות
זו"ל והעיקר דס"ל כר"ש דמ"ש בריש פירקין שלא יאמרו שתיים שחטו ואף דאותה
משמע דאותה לבדה ולא ממעטי' אלא פרה דכנותה ובהמה אחרת לא תישי' שמא יאמרו
שחטה לא מסקי אדעתיהו שנשחטה בהמה אחרת עמה דכ"ע ידעי דמיפסל' במלאכה
אחרת ע"כ ודבריו נפלאו ממני דא"כ מאי קאמר שלא יאמרו שחורה דהכי תיסק אדעתין
הפך התורה דקאמרה אדון' והשתא דמלאכ' דאינו אלא בב"ד מסקי אדעתיהו שחורה
לא מסקי אדעתיהו וטעו.

גם לא ידעתי מה פ"י הגמרא דמקשה ות"ק כתיב אותה ותירץ לו כר"ש דדריש טעמא דקרא דשלא יאמרו שהוא גזרה דרבנן. לא העיקר דכוננת ר"ש היא שלא יאמרו שחורה שחטו דהיגבו.

עם הפרה פיון דהוציאה עמה יאמרו שחורה שחטו עמה ונפסקת הפרה במלאכה והוי פ"י דקרא דאותה ללמדנו איסור מלאכה הנעשית עמה. ודע שאחר שכתבתי ראיתי לרש"י ז"ל שפ"י כן ע"ש ומעתה מה נפלאו לי דברי התוס' בחולין שהקשו לרבנן למ"ל אותה תיפוק לי משום מלאכה וכיון דלא ידעי' איסור מלאכה כי אם מאותה מאי מקשו גם מה שתיקצו דאיצטריד אותה להביא דנשחטו שניהם לשם פרה דליכא מלאכה וכו' הוא הפך ר"ש דקאמר שלא יאמרו שמים שחטו ומה בכך פיון דלית בהו מלאכה ולזה אפשר לו דס"ל לתוספות דאף דאין בהם מלאכה מיפסק בהיסח הדעת וכסברת הרמב"ם פ"ז מהלכות אלו וכ"כ התוס' בפסחים ד"ח בד"ה בטלו וז"ל ומלאכה אינה פוסלת בהם מפני שהוא אחר הקידוש ובטלו במעיה מפני היסח הדעת הרי דס"ל דתרי מגלי גינהו וראיתי להרב שהקשה עליהם מסוגיין דלרבנן פרה כשרה ונחתכה דלעת לכ"ע כשרה ולדבריהם אף דליכא מלאכה תפסק מפח היסח הדעת והניחה בצ"ע ולע"ד לק"מ דהתם נעשית מלאכה גמורה ושמת מהן הפרה ולכך אף דאינה פוסלת מ"מ היסח הדעת איכא שמת מהן הפרה שהניחיה לשמות ולא הוי למשמרת וה"נ אף דלא חשיבה מלאכה פיון שהיא לשם פרה מ"מ בעוד שעוסק באחת מהן הוי היסח הדעת לאחרת אבל כשנשחטה שלא בכונה אין היסח דעת בפרה כלל: אמנם רש"י ז"ל ס"ל בחולין דמלאכה פוסלת משום היסח הדעת שכתב וז"ל בד"ה לרבנן וכו' דטעמא דמלאכה אחרת משום היסח הדעת מפרה הוא והיכא דלא אפגין למלאכה ליכא היסח הדעת ואף דאפשר לו כמ"ש דכיון שלא בכונה ליכא היסח הדעת אף מ"ש דטעמא דמלאכה הוא משום היסח דעת מוכרח דס"ל כהראב"ד ז"ל.

אף ק' לי דאמרינן ביומא דמ"ב דאיצטריד למכתב לפניו ולעיניו לאסור היסח הדעת ולמ"ל פיון דכתיב ושחט אותה לאסור מלאכה ממילא ידעי' דהיסח דעת פוסל פיון דטעמ' משום היסח דעת ואפשר ליישב דהיסח דעת של מלאכה יותר מהיסח דעת של בטלה ולהכי איצטריד ודוחק.

ואולם נ"ל מאי דקאמר שלא יסח מקרא דמלפניו והוא פירושו ע"י מלאכה דהא נקט קרא דושחט אותה לפניו ולא ממלת לפניו יליף אלא מאותה יליף דדרשו מיניה תנאי למלאכה ובא לרמז הפתוב במה שאמרו במשנה ויהביאו דמלאכה פוסלת בפרה משעת שחיטה עד שתיעשה אפר דמלאכה פוסלת הרי אף דיליף מעיניו היסח דעת המושגה קראה אותה מלאכה מוכרח לומר דמלאכה היא משום היסח הדעת וזה ראיה ברורה לשיטת רש"י ז"ל פנ"ל ודו"ק: פ"ק ט"ו הלכה ז' פרה ששמת מי חטאת בשירה טהור שנגמר למשמרת וכו' וכתב מר"ן ז"ל וסבר ר"א לר"י בטלה לגמרי וכו' וכוננתו בזה משום דמקרא לא ידעינן אלא לטומאה ולא לטומאה קלה ולכך איצטריד טעמא דרב אשי לומר דבטלו לגמרי אפי' מטומאה קלה וכ"כ הר"ש בפ"ב דמקנאות ולע"ד זה לא

יתכן בדברי רבינו שלא הביא טעם זה כִּלְל דְּמִשְׁמַע מְדַבְּרֵי דְלִהָד טַעְמָא גִּיחָא לֵן אַף לְטוּמְאָה קִלְה וְעוּד דְּהַרִי מִשְׁנָה שְׁלִימָה הִיא דְשִׁתָּה מִשְׁקִין טְמֵאִין וְחִזּוּר וְהִקִּיאָן עֲדִינִין בְּטוּמְאָתוֹן הֵן עוּמְדִין וּפְסָקוּ רַבִּינוּ בַּפ"י מַה' ט"א יע"ש וּלְדַעַת ר"א וְדַאי לָא אֲתִי כַר"י דְהָא וְדַאי ס"ל דְּמִסְתַּמָּא גִסְרָחוּ אֲבָל אֵין לוּמ' דְּהִיָּא אַף לַר"י וְדוּקָא הֵכָא מִשׁוּם דְּמַצִּיאוּתוֹן בְּמַעֲיָה חֲשִׁיבוּ כְּמִי שְׁיִצְאוּ מִלְּמַטָּה דְּמִי דְזָה אֵינוּ דְכִינּוּ דְעֲדִינִין לָא יִרְדּוּ לְמִקּוּרָן לְהַשְׁתַּנּוּת מִים הוּא דְחֲשִׁיבִי דְאַף כְּשִׁהֲקִיאָן גְּמִי מִמַּעֲיּוּ הִקִּיאָן אֲבָל אֶפְשָׁר לּו' דְכְּשִׁהֲקִיסוּן לָא יִחֲזוּר אֲלָא מִים אֲבָל הֵכָא דְכְּשִׁנְמַצְאוּ בְּמַעֲיָה וְדַחִי אֵין כָּאן מִים צְלוּלִים אִם לָא שְׁנַתְלַכְלוּ בְּעִיפּוּשׁ הַמַּעֲיָם דְלִהֲכִי קָרִי לִיהָ סְרוּחַ דְּמִימַעַט נְמִי מִאֲשֶׁר יִשְׁתָּה בְּכָל כְּלִי אֲמַנָם מִסְתַּמִּיּוּת דְּבַרִי רַבִּינוּ מִשְׁמַע כַּת"ק דְּלָא הוּי סְרוּחַ.

עוּד ק' לִי דְרַב אֲשִׁי דַס"ל דְּמִשְׁקָה סְרוּחַ אֵינוּ מְקַבֵּל טוּמְאָה הוּא מִשׁוּם דַּס"ל כַּר"א דְדַרְוִישׁ בַּת"כ מְקַרָּא אֲשֶׁר יִשְׁתָּה לְמַעוּטֵי סְרוּחַ כַּמ"ש רַש"י ז"ל בְּגַמְרָא וְהִינּוּ לּוֹמַר דַּר"י ס"ל כַּר"ה וְכִינּוּ דְרַבִּינוּ ז"ל פֶּסֶק כְּרַבְּנָן דַּס"ל דְאַף דְגִסְרָח לָא פִּקַּע טוּמְאָה מִיְגִיָּה כַּמ"ש בַּפ"ב מַה' ט"ה דִּין כ"א ע"ש בְּמָרְן ז"ל אִיךָ פֶּסֶק כָּאן כַּר"י דְהוּי מִשְׁקָה סְרוּחַ כִּינּוּ דְמַעֲקִרָא הוּי חֲזִי וְנִטְמָא שׁוּב לָא פִּקַּע טוּמְאָה מִיְגִיָּה.

עוּד כְּתַב מְר"ן ז"ל דְּפֶסֶק כַּר"י וְלָא כַּת"ק מִשׁוּם דְּזַנְקָנִים וַר"י וַר"ט סוֹבְרִין כַּר"י ע"ש וְלַע"ד אֵין זֶה הֶכְרַח דַּע"כ לָא מְטַהְרוּ אֲלָא מִטוּמְאָה חֲמוּרָה דְהָא רִי"ה וַר"ע וַר"ש הֵכִי שְׁפוּבְרִים דְּטוּמְאָת מִשְׁקִין לְטַמָּא אֲחֵרִים מְדַאוּרִיָּתָא וּמְבֹאָר בְּגַמְרָא דְלִמָּאן דְסוֹבְר דַּאוּרִיָּתָא וְדַאי ס"ל דְּבִשְׁרָה טַמָּא עַד שְׁבָא ר"א וְאָמַר דְהוּי מִשְׁקָה סְרוּחַ וַא"כ תִּיקָשׁוּ לִיהָ הַךְ בְּרִיָּתָא אֲלָא וְדַאי צ"ל לַעֲנִין טוּמְאָה חֲמוּרָה וְכַדְמִשְׁמַע לִיהָ מְקַרָּא דְלְמִשְׁמַרְתָּ.

וְעֵלָה בְּדַעֲתִי לִיִּישֵׁב דַּעַת רַבִּינוּ ז"ל מִשׁוּם דְּקוֹשְׁיָת גְּמַרָּא דְקִאָמַר טוּמְאָה קִלְה מִיָּהָא גִיטְמוּ הוּא מִשׁוּם דְּמִשְׁקִים גּוּפִיָּהּוּ אֵיטְמוּ מִחֲמַת עֲצָמָן דְנִטְמוּ בְּמִי חֲטָאֵת כַּמ"ש רַש"י ז"ל שֶׁם וְהִינּוּ מִשׁוּם דַּס"ל לַר"י טוּמְאָת בֵּית הַסֵּתְרִים מְטַמְּאָה וּלְכַךְ לְדִידוֹן דְּאֵין טוּמְאָת בֵּית הַסֵּתְרִים מְטַמְּאָה כְּמוֹ שְׁפֶסֶק רַבִּינוּ ז"ל בַּפ"ג מַה' פְּלִים דִּין ט' א"כ לַק"מ וּלְכַךְ לָא הִבִּיא רַבִּינוּ ז"ל אֲלָא הַךְ קִרָּא דְלְמִשְׁמַרְתָּ דְּאֵין עָלֵיו דִּין מִי חֲטָאֵת וּלְכַךְ בַּפ"י הַמִּשְׁנִיּוֹת כִּינּוּ דְּאֵין הִלְכָה בַר"י כְּתַב הַטַּעַם מִשׁוּם דְּבִטְלוּ בְּמַעֲיָה דְהוּי סְרוּחָה: אֲלָא דְבִאָמַת זֶה לָא יִתְכּוֹן כְּלָל דְהַךְ פְּלוּגְתָא דְטוּמְאָת בֵּית הַסֵּתְרִים הִיאַר"מ וַר"י דַּר"מ ס"ל דְּמִטְמָאָה וַר"י הוּא דַּס"ל דְּאֵין מְטַמְּאָה וַא"כ מֵאֵי מְקַשָּׁה גְמַרָּא דְּאֵי ס"ל כַּר"י הו"ל לְטַמָּא טוּמְאָה מִשׁוּם דְּנִגְעוּ בְּעֲצָמָן כִּינּוּ דַּלְר"י גּוּפִיָּהּ לָא מְטַמְּאָה מִשׁוּם דְּבֵית הַסֵּתְרִים הִיא מֵאֵי מְקַשָּׁה אֲלָא וְדַאי דַּס"ל לַגַּמ' דְּגַבִּי מִים לָא הִיָּיא בֵּית הַסֵּתְרִים מִשׁוּם כְּשִׁרְוָאָה הַמִּים רוּאָה אֲמַצְעִיתוֹ עַד תַּחֲתִיתוֹ לָא כֵן בַּג' עַל ג' אֵינוּ רוּאָה תּוֹכוֹ.

אֲשֶׁר ע"כ נ"ל דְּלָאוּ קוֹשְׁיָא הִיא כְּלָל דְּמְבֹאָר בְּגַמְרָא דְמָאן דַּס"ל דְּטוּמְאָת מִשְׁקִין מְדַרְבְּנָן וְדַאי דַּס"ל דְּטַהוּר לְגַמְרִי וַא"כ ת"ק דְּמַתְּנִי הוּא ר"י דַּס"ל דְּאוּרִיָּתָא וְכִינּוּ דְרַבִּינוּ ז"ל פֶּסֶק בַּפ"ז מַה' א"ה כַּר"מ דַּס"ל דְּרַבְּנָן לְכַךְ פֶּסֶק בְּכָאן דְּטַהוּר לְגַמְרִי וּמִשׁוּם דְהוּק"ל דְּשִׁאֲנֵי הֵכָא דְטוּמְאָתוֹ דְּאוּרִיָּתָא לְטוּמְאָת חֲמוּרָה וְכ"ש לְטוּמְאָה קִלְה לְכַךְ כְּתַב הַךְ קִרָּא דְלְמִשְׁמַרְתָּ דְלִית בִּיהָ טוּמְאָה דְּאוּרִיָּתָא כְּלָל אֲלָא כְּשִׁאֲרָא טוּמְאָת מִשְׁקִין דְּעֵלְמָא.

וְרֵאִיתִי לְהַתִּי"ט בַּפ"ט דְּפָרָה שְׁפָתַי מִשֵּׁם רַב צָמַח גָּאוֹן דְּסִתְּמִי מִשְׁנֵה ר"מ וְהִלְכָה כַּר"י
לְגַבִּיָּה יַע"ש וְאַפְיִרְיָן גְּמֻטְיָה לְהֶרֶב ו"ל שְׁדַבְרֵי ו"ל הֵן הֵן דְּבָרֵי הָרִי"ף ו"ל בַּפ' כָּל
הַכְּלִים וְהִבִּיאוּ הָרֵא"ש ו"ל ע"ש וְרֵאִיתִי לְהֶרֶב ק"נ ו"ל בַּפ' לְהָרֵא"ש שְׁהַקְשָׁה מֵהָא
דְּאִמְרֵי בְּרִישׁ בִּיצָה וְכו' יַע"ש וְאִי מֵהָא לֹא אִירְיָא דַּע"כ לֹא אָמַר לֵה רַב צָמַח גָּאוֹן ו"ל
אֶלָּא דִּוְקָא גְּבִי ר"מ מִשּׁוּם דְּכֻלְלָא הוּא בְּיַדְנוּ דְּסִתְּמִי מִתְּנִי ר"מ וְלִכְּוֹ אִין לְמַדִּין מִן הַסִּתְּמִי
דְּהִלְכָה כְּנוּתִיָּה אֲבָל לְגַבִּי ר"ש וְשָׂאָר תְּנָאִים דְּמִדְּסִתְּמִי וְלֹא קִאָּמַר דְּבָרֵי ר"ש וְדָאִי.

כְּנוּנַת ר' לְסִתּוּם הִלְכָה כְּנוּתִיָּה כַּמ"ש הַתּוֹס' בְּבִיצָה דַּל"א ע"ב ד"ה וְנִפְתַּח יַע"ש. וְלַעֲד"ן
דְּזֵהוּ שְׁהַכְרִיחוּ לְהַגָּאוֹן ו"ל מֵהָא דְּאִמְרֵי בַּפ' הַחֻלְיִין דַּמ"ב גְּבִי הָא דְּפִסְק ר"י שֵׁם כַּר"י
קִאָּמַר מְכָלֵל דִּיחִידָאָה פְּלִיג עֲלֵיהּ אִין וְכו' יַע"ש שְׁהִבִּיא לֹו סְבַרְת ר"מ הָרִי אַף דְּסִתְּמִי לֹן
כְּנוּתִיָּה קָרִי לִיָּה יְחִידָאָה מִשּׁוּם דְּמַחְלֻקְתָּ בְּצִדּוֹ דְּלֹא הוּי נִשְׂאָר סִתְּמִי דְּמִדְּלֹא הִבִּיא ר'
מַחְלֻקְתָּ בְּצִדּוֹ אִמְרֵינֵן לְמִסְתְּמִי כְּנוּתִיָּה גְּמֻטְיָה וְעֵינֵן בַּפ' כ"ש דִּי"ג וּבַפ' ז"ב דַּכ"ג יַע"ש
וְהַשְׁתָּא ע"כ לֹו דְּמָאִי דְּאִמְרֵי בְּרִישׁ בִּיצָה גְּבִי ר"ש דְּסִתְּמִי וְכו' הוּא מִשּׁוּם דְּהוּל"ל דְּבָרֵי
ר"ש וְכַמ"ש ע"ש בְּתוֹס'.

אִף עֲדִינֵן לְבִי מֵהַסֵּם דְּמִשֵּׁם תְּבָרָא לְדְּבָרֵי גָּאוֹן ו"ל דְּמִדְּקִאָּמַר מְכָלֵל דִּיחִידָאָה וְהוֹצֵרָו
לְהִבִּיא לֹו דְּזֵה סְבַרְת ר"מ בְּבִרְיָתָא מְכָלֵל דְּבַעֲלָמָא לֹא אִמְרֵינֵן כֹּן לְמַדְחֵי הַסִּתְּמִי מֵהִלְכָה
גַּם בְּעֵינֵי יַפְלָא אִיָּה אֲפֻשָׁר דְּהָאִי מִתְּנִי הִיא ר"מ כִּינֵן דְּשְׁמַעִי לִיָּה דְּטוֹמְאָת מִשְׁקִין דְּרַבְּנֵן
וְדָאִי ס"ל דְּטָהִיר לְגַמְרֵי וְכַמ"ש לְעֵיל מֵהַגְּמ' יַע"ש וְלִזְהָ אֲפֻשָׁר לְדַחֲוֹק וְלֹמַר דַּס"ל
דְּבַהֲכֵי פְּלִיגֵי דַּר"מ ס"ל דְּאִף בְּדַרְבְּנֵן גְּזַרִי וְר"י ס"ל לֹא גְּזַרִינֵן וְעֵינֵן לְהֶרֶב חֻקְרֵי לַב
חִי"ד דַּף ק"ח יַע"ש: הִלְכָה ח' הַמְּזָה וְכו' מַחְלוֹן וְכו' חֵיב וְכו' כ' מְר"ן מִשּׁוּ דְּסַפְק
טוֹמְאָה בַּרְה"י טָמֵא וְכו' וְהַקְשָׁה הַתִּי"ט ו"ל דַּלְמ"ל הַזָּאָה כִּינֵן דְּסַפְק טוֹמְאָה בַּרְה"ר
טָהוֹר וְנ"ל הַתָּם דְּוִקָא בְּעִיקָר טוֹמְאָה סַפְק נְטָמָא אוֹ לֹא אֲבָל הָכָא דְּהוּא טָמֵא וְדָאִי אֶלָּא
לְאַסוּקֵי טוֹמְאָה מִיָּגִיָּה.

גַּם מ"ש עוֹד הֵיכִי שְׁיָיָךְ לֹמַר דְּחֵיב מִשּׁוּם דְּהוּי חֻלְיִין בְּעִזְרָה נ"ל דְּלֹא קָשָׁה דְּקִי"ל
דְּחֵיב עֲלֵיהּ קְרָבֵן כַּמ"ש רַבִּינוּ פִּי"א מַה' אֵלוּ דִּין ז' וְכ"כ הַתּוֹס' בְּשִׁבּוּעוֹת דִּי"ט ע"א
ד"ה הִלְכָה וְעוֹד בַּרְה"י סַפְקוֹ טָמֵא יְלַפִּינֵן מִסּוּטָה וְהַתָּם טָמֵא.

וְדָאִי דְּהָא מְבִיאָה קְרָבֵן עַל הַסַּפְק וְעֵינֵן לְהֶרֶב מ"ל ו"ל בְּהִלְכוֹת שְׁגִגוֹת שֵׁם דְּהָא דְּקִתְּנִי
בְּמִתְּנִי דְּאִין מְבִיאִין עַל הַסַּפְק הוּא קִאָּי לְאַשֵׁם תְּלוּי פְּמִבּוֹאָר בַּגְּמ' מַג"ש ע"ש אֲבָל קְרָבֵן
עוֹלָה וְיֹוֹרֵד חֵיב וְדו"ק: הִלְכוֹת טוֹמְאָת צָרַעַת פְּרָק י"א הִלְכָה ז' וּמֵאִימְתִי תִּנְאָסֵר מִשְׁעַת
שְׁחִיטָה וְכו' הִנֵּה בַּגְּמָרָא אוֹקְמוּנָה ר"ל דַּס"ל מִחֵיִים מִשּׁוּם דַּס"ל כְּתַנָּא דַּר"י דְּיִלְיָף מְכָשִׁיר
מְכַכְּפֵר וְאִמְרֵי בְּחֻלְיִין דַּק"מ מִשּׁוּם דַּס"ל לְמִתְּנִי כַּר"י דְּיִלְיָף מְכָשִׁיר מְכַכְּפֵר לְמַעַט
טְרִיפָה לְכַף אִינְתֵר טְהוּרוֹת טְהוּרוֹת לְצִיפּוֹרִי עִיר הַנְּדַחַת וְצ"ל לְדַעַת רַבִּינוּ דְּהוּמ"ל
מְעִיקְרָא כִּי הוּק"ל ת"ש מִסּוּפָא דְּקִאָּמ' טְהוּרוֹת לֹאוּ מְכָלֵל לְמַעוּטֵי טְמֵאוֹת הִנֵּה מְתַרְץ
לִיָּה כ' לְמַעוּטֵי צְפוּרֵי עִיר הַנְּדַחַת אֶלָּא דְּהַש"ס רְצָה לְהוֹכִיחַ דִּין זֵה מִתְּנָא דַּר"י דְּיִלְיָף
מְכָשִׁיר מְכַכְּפֵר לְמַעוּטֵי טְרִיפָה א"כ טְהוּרוֹת לְמַעוּטֵי מָאִי.

אך קשה דאמרי בכריתות דכ"ה דר"ה דס"ל דעגלה ערופה מחיים אסורה משום דס"ל כר"י דיליף מכשיר ממכפר והוי כר"ל דס"ל דצפורי מצורע דנאסרין מחיים וכיון דפסק רבינו פ"י מה' רוצח דעגלה ערופה נאסרה מחיים איך פסק פאן כר"י דלא נאסרה אלא משעת שחיטה ונ"ל דרבינו תפס סוגיא דקידושין דר' ינאי גיליף דאסורה מחיים משום דכתיב בה פרה פקדשים והוי מחיים פקדשים ולעד"ן דר"י נמי דיליף מכשיר ממכפר משום דס"ל דעגלה ערופה דהיא מכפרת משום דס"ל דכפרה כתיב בה פקדשים ודלא כפירש"י בכריתות דף יו"ד דעגלה ערופה דהיא מכפרת גיליף ממכפר דשעיר המשלח והש"ס דנקט כתנאי ולא אמר.

בפשיטות משום דכפרה כתיב בה פקדשים משום דהם דברי ר' ינאי דהוא אמורא ולא שביק מתני' דס"ל בשעת עריפה לכה הביא תנא דר"י דהוא תנא דפליג אמתני' ובהכי ניחא לי מה שהקשו התוס' בחולין דפ"ב בד"ה עגלה ערופה ונ"ל ולמה דחק לו' לימא כתנאי פדאמרי בכריתות דתנאי פליגי בהכי ולכאורה אינם מוכנים דהכי שייך לומר דר"ש ס"ל פתנא דר"י דיליף מכשיר ממכפר הא איהו ס"ל דצפורי מצורע אינו נאסרין אלא משעת שחיטה כמבואר בקידושין דנ"ז אך לפי האמור ניחא דתנא דר"י גופיה ס"ל דעגלה ערופה דאסורה מחיים אינו אלא משום דכפרה כתיב בה וכיון שכן הויא אסורה מחיים משום דהויא פקדשים וילפינו מיניה דעגלה ערופה אסורה מחיים דלא כתנאי דמתני' דנמצא ההורג וכו' ולא ס"ל כנותיה דיליף מכשיר ממכפר אלא דס"ל מעת דאיתעביד בה מעשה כר' יוחנן ולית להו כפי' התוס' בקידושין דיליף מכפר ממכשיר דאין זה במשמע ההיקש וק"ל: הלכות משפב ומושב פרק א' הלכה י"ו שאין מטמאין אדם אבל מטמאין כלים מד"ס עיין מ"ש הר"ב ד"ז ו"ל ולעד"ן דנדאי רבינו ז"ל לא איירי אלא בטומאת מגע שהרי כתב אבל מטמאים כלים והתם לא שייך אלא מגע ומ"ש עוד הר"ב ד"ז ו"ל ומטמאים הידים והפלים במשהו כפר כתב רבינו בפ"ד מה' ט"א דין ב' וגם שם כתב דין שתייה ברביעית.

ומפח זה תמהני על מר"ן שכתב זה כמסתפק ויותר תמיהא לי על המ"ל ז"ל שכתב דמר"ן ז"ל לא הרגיש בזה דכיון דכתב רבינו מיירי נמנע אין עוד חשש. אלא שראיתי להכ"ז בכריתות דיי"ג שתפס על מר"ן חנם דמה שהקשה והלא בפרייטא מפורש דמשקין טמאין מטמאין אדם ברביעית דהא התינוק היא פשיעורו מטמא וכו' ולא יכולתי להולמו דהא נדאי דמטמא אדם ברביעית לא במגע איירי אלא בשתייה לפסול גוניה שאינו יכול לאכול בתרומה ואף התינוק נמי לפסול גוניתו לתרומה איירי דהא תני בפרייטא מותר להניק את בנה ובנה טהור ולא קתני מותר ליגע בבנה והוא טהור דכיון דאשה היא ראשון בנדאי אין טמא במגע דאינו.

נטמא אלא מאב הטומאה אלא נדאי לפסול גוניה איירי וכבר כתבתי דין זה כבר כתבו רבינו בה' ט"א ע"ש. גם מ"ש בהשגות הר"ב ד"ז דרבינו כתב ברביעית והשיג עליו שהיא במשהו וראי לא עלה בדעת הר"ב ד"ז זה שהרי רבינו לא כתב שיעור בכאן כלל אלא על עיקר הטומאה שכתב אינו מטמא אדם כתב עליו הול"ל מטמא אדם בשתייה ולומר

שיעורו ברכיעית ואם נאמר דרבינו מייירי בטומאת מגע לק"מ דכבר כתבו בהלכות ט"א קאמור: פֶּרֶק י"ב הֶלְכָה י"ט וְכֵן גַּגּוּ שֶׁל חֶבֶר בְּצַד גַּגּוּ שֶׁל ע"ה וכו' טמא עינין מ"ש מר"ן דדבריו הם תמוהים דלאו רישיה סיפיה ונ"ל דט"ס נפל בדבריו וכצ"ל זהו יישוב דברי רבינו והא דאמרי בגמ' אישטמוטי מישטמיט וכו' י"ל דהיא באותו.

חבר וכו' היא סברת רשב"ג וכו' אבל הלכה נקיטין כת"ק אבל קשה דשם גרסי יגגו של חבר בצד גגו של ע"ה וכו' אע"פ שידו של ע"ה מגעת לשם טהורות וי"ל דהתם מייירי בתלוקה דמסיפס דהא רב ור"י איפליגו התם בתצר התלוקה במסיפס וכו' ומדמה לה להא דגגו של חבר בצד גגו של ע"ה ולכך אע"פ שידו של ע"ה מגעת לשם טהרותיו טהורות ע"כ וכן הוא מבואר בפ"ג מה' מ"א ע"ש להרב כ"מ שם: פֶּרֶק י"ג הֶלְכָה ח' אלא הרי זבחי בחזקת פשרות.

עינין להראב"ד ו"ל ולעד"ן דוקא התם דמפסיד שְׁכָרוֹ שְׁהָרִי הַפְּסִידוֹ בְּיָדֵים אֲבָל הֵכָא שְׁאֲנוּס הוּא נְשָׁבָא נְדָה וְהַגִּיעָה וְלֹא יָדַע בַּהּ שְׁהִיא טְמֵאָה עַד אַח"ךְ אוֹ שְׁמַצָּא שְׂרִץ בְּטְהוֹרוֹת וְזֶהוּ דְקָדוּק לְשׁוֹנוֹ שְׁאֲמַר נְטֵמָאוּ וְלֹא אָמַר טְמֵאִים וְכֵן נִתְפָּגְלוּ לְהוֹרוֹת שְׁהוּא בְּשׁוֹגֵג לְמָה יִפְסִיד שְׁכָרוֹ וּמִהִתִּימָא עַל מַר"ן ו"ל שְׁהוֹרָה לוֹ בְּזָה וְכַתֵּב שְׁיִלְמוּד מִשָּׁם לְכָאן וְאִי שְׁפִיגָל זְבָחִיו אִין פֶּאן שְׁכָר פְּלִל שְׁפִהֵן שְׁבַמְשַׁמְר הוּא שְׁמַקְרִיב אוֹתוֹ: הֶלְכוֹת שְׁאָר אַבוֹת הַטּוֹמְאוֹת פֶּרֶק א' הֶלְכָה י"ז נְבִלָה וכו' עינין בכ"מ ו"ל שְׁהַקְשָׁה מ"ש מִחֲרַת דָּם וכו' וְתִירֵץ מִשָּׁם הַרִי"ק ע"ש וְעֵינֵן לְהַרְמ"ל ו"ל בַּפ"א מַה' מו"מ שֶׁהַק' דְּהוּא הַפֶּךְ גְּמָרָא דְּבִכּוּרוֹת דְּשָׁם הַקְשׁוֹ קְוִשְׁיָתוֹ וְע"ש שְׁהַנִּיחָה בַּצ"ע וְנ"ל דְּלִק"מ דְּהַש"ס קָחִי עַל מִמְרַת ר"י גְּבִי צִיר דְּדָמִי לְחֲרַת דָּם ע"ש וְאִי דְּפִסֵּק הַרְמַב"ם בַּפ"ו מַה' ט"א הִךְ מִמְרָא דר"י דְּצִיר כְּבָר כְּתֵב הַרְב כ"מ פֶּאן כִּינּוֹן דְּאַסִּיק בְּקוֹשְׁיָא לֹא חָשׁ לָהּ וְעֵינֵן לְהַרְב ח"ן ע"ש: פֶּרֶק ז' הֶלְכָה א' וְאִין הַמְשַׁקִּין שְׁנֵטְמָאוּ מִטְמָאִין דְּכָר אַחַר מִן הַתּוֹרָה וכו' סְבֵרַת ר"מ בַּפ"ק דְּפִסְחִים אִךְ ר"י ור"ש ס"ל דְּאַף מִן הַתּוֹרָה מִטְמָאִין וְא"כ קִשָּׁה לְמָה פִּסֵּק כר"מ נָגַד רַבִּים וְנ"ל מִשׁוּם דְּסִתְמָא דְּש"ס בַּפ"ג דְּבִכּוּרוֹת דְּכ"ג ע"ב כר"מ דְּקָאֵמַר אִיבְעִית אִימָא דְּטוֹמְאָת מְשַׁקִּין דְּרַבְּנָן וְהֵינּוּ וְדַאי לְטְמָא אַחֲרִים גַּם שָׁם דָּף ל' ע"ב קָאֵמַר הַגַּמ' דַּב"ש וְב"ה סְבָרִי דְּעַד פְּמָה מְקַבְּלִין ע"ה לְהִיּוֹת מִהַחֲבָרִים לְמְשַׁקִּין ל' יוֹם וּפִירַש"י מִשׁוּם טוֹמְאָת מְשַׁקִּין דְּרַבְּנָן ע"ש וְהֵינּוּ כר"מ ע"ש: פֶּרֶק ח' הֶלְכָה ו' אִין טוֹמְאָת יָדִים וכו' בֵּין שְׁנַגְע חוּץ לְמַקְדָּשׁ וכו' וְנִגְע בְּקַדְשֵׁים בְּמַקְדָּשׁ וכו' צ"ע מַנ"ל לְרַבִּינוּ זֶה דְּבַגְמָרָא לֹא אָמְרוּ אֲלֵא כְּשֵׁנַגְע בְּטוֹמְאָה בְּמַקְדָּשׁ דְּמַחֲט נְמַצָּאת בְּמַקְדָּשׁ אֲבָל אִם נִגְע חוּץ לְמַקְדָּשׁ וְנִטְמָאוּ אַח"ךְ כְּשֵׁנַכְנֵס.

למקדש טומאה שפיהן להיכן הלכה ומאי שנא מהא דאמרי בפסחים די"ז משקי מטבחיא שנטמאו בפנים והוציאן לחוץ טהורין נטמאו בחוץ והכניסן. טמאים ופירש"י פיון דנטמאו פשהם חולין וטומאה כבר ירדה להם מי פקעהוואפשר דוקא התם דאית לה עיקר טומאה מדאורייתא ולכך החמירו בגזרתם כשלא תורה אבל הכא דאין לטומאת ידים עיקר מן התורה לא החמירו בגזרתם כ"כ.

אָמַנְם עֲדִינן קָשָׁה דַּמְנ"ל לְרַבֵּינוּ ו"ל דְּכִינוּ דְּבַגְמ' מְבוֹאָר לְהַפְדָּ דְּהֵתָם קָאֵי עַל מִי שְׁנַגְע
בְּמַקְדָּשׁ וְקָאָמַר שְׁהֵינְדִים טְהוּרוֹת דְּגִזְרוּ וְשֵׁלָא יָרְדָה לְהֵם טוּמְאָה פְּלִל דְּמִשְׁמַע דְּאֵם יָרְדָה
לְהֵם טוּמְאָה אִין לְחַלְק בֵּין חוֹלִין לְקַדְשִׁים וְהָכִי מִשְׁמַע כְּמִי מְהָא דְקָאָמַר אִין טוּמְאָת יָרִים
בְּמַקְדָּשׁ דַּר"ל דְּהֵינְדִים אִין עֲלֵיהֶם תּוֹרַת טוּמְאָה וּמַמ"ש רַבֵּינוּ וְאֵם נִגְע חוּץ לְמַקְדָּשׁ ה"ז
מְטַמָּא וְכו' אִין לְהַכְרִיחַ דְּאָפְשָׁר דְקָאֵי אַחֲלוּקָה שְׁנַגְע בְּטוּמְאָה חוּץ לְמַקְדָּשׁ דְּיָרְדָה לְהֵם
טוּמְאָה מְעִיקְרָא אַבְל אֵם נִגְע בְּטוּמְאָה בְּמַקְדָּשׁ דְּלָא יָרְדָה לְהֵם טוּמְאָה פְּלִל שְׁנַגְע חוּץ
לְמַקְדָּשׁ ה"ז נִיחֹר וְנִרְאָה דַּס"ל לְרַבֵּינוּ דְהָאֵי דְקָאָמַר דְּיָדִים טְהוּרוֹת ר"ל מְלַטְמָא אַבְל
לְעוֹלָם נְדָאֵי יָרְדָה לְהֵם טוּמְאָה וְכֵהָא דְתַנּוּ הַפִּיגוּל וְהַנּוֹתֵר מְטַמְּאִין אֶת הַיָּדִים וְזֵהוּ שְׁפַתְב
רַבֵּינוּ אֵם נִגְע בְּמַקְדָּשׁ בְּאַוּכְלִין טְמֵאִין ר"ל בְּפִיגוּל שְׁהוּא רֵאשׁוֹן לְטוּמְאָה כַּמ"ש שָׁם
וְהִשְׁתָּא קָאָמַר דְּאָפְשָׁר דְאָמְרֵי מְטַמָּא אֶת הַיָּדִים הַיָּנִי רוּקָא דְצָרִיד טְבִילָה לְכַתְחַלָּה מִשּׁוּם
חֲשִׂידֵי פְהוּנָה אַבְל אֵם נִגְע בְּאַוּכְלִים קוֹדֵם טְבִיל' לֹא נִפְסַל בְּהָכִי דְלָא גִזְרוּ עַל הַיָּדִים
לְטַמָּא בְּמַקְדָּשׁ וְהִשְׁתָּא אֶתּוּ דְבָרֵי רַבֵּינוּ כְּפִשְׁטָן דְהָאֵי דְקָאָמַר וְאֵם נִגְע חוּץ לְמַקְדָּשׁ וְכו'
קָאֵי לְכָל הַחֲלוּקוֹ' וְהַיָּנִי טַעְמָא דְכִינוּ דְיָרְדָה לְהֵם טוּמְאָה לְגוּפָן אָפּ בְּעִזְרָה דְשָׁם הוּא
דְלָא גִזְרוּ אַבְל לְחוּץ לְמַקְדָּשׁ חֲזָרָה טוּמְאָה לְדִינָה וְהִשְׁתָּא א"ש מ"ש רַבֵּינוּ אָפּ אֵם נְטַמְּאוּ
חוּץ לְמַקְדָּשׁ וְנִגְע בְּמַקְדָּשׁ הַאֲוּכְלִין טְהוּרִין וְהַיָּנִי דְכִינוּ דְאָמְרֵי דְאֵם נִגְע בְּמַקְדָּשׁ
בְּאַוּכְלִין טְמֵאִים נְטַמְּאוּ הַיָּדִים א"כ מַה לִּי נְטַמְּאוּ בְּמַקְדָּשׁ מַה לִּי חוּץ לְמַקְדָּשׁ כִּינּוּ דְבַכָּל
מְקוּם מְקַבְּלִין טוּמְאָה.

וְרֵאִיתִי לְהַרְבּ מ"ל ו"ל בַּפ"ד מַה' ב"מ שְׁהֵבִיא מִשָּׁם הַיְרוּשְׁלָמִי צִיץ מַהוּ שְׁיַרְצָה עַל
טוּמְאָת יָדִים וְכו' יַע"ש מַה שְׁהִקְשָׁה דְכִינוּ דְפִסְק הַרְבּ ו"ל דְּאִין טוּמְאָת יָדִים אָפּ שְׁנַגְע
חוּץ לְמַקְדָּשׁ א"כ תּוּ לֹא מִיבְעֵינָא לִיה וְאִידָּ פִרְשׁ הַרְבּ זֵה הַיְרוּשְׁלָמִי וְלְכַאוּרָה כְּרָאָה
דַּס"ל לְיִירוּשׁ' דְהָדָּ דְאָמְר' אִין טוּמְאָת יָדִים בְּמַקְדָּשׁ הַיָּנִי דְנוּקָא אֵם נְטַמְּאוּ בְּשָׂאָר טוּמְאוֹת
אָמַנְם אַחַר שְׁגִזְרוּ דְהַפִּיגוּל מְטַמָּא אֶת הַיָּדִים מְצִינּוּ לְמִימַר דְּגִזְרוּ עֲלֵיהֶם אָפּ לְטַמָּא אוּכְלִין
וְאֵהָא שְׁפִיר מִיבְעֵינָא לִיה דְּאָפּ דְּגִזְרוּ עֲלֵיו טוּמְאָה וּבְעֵי טְבִילָה לְכַתְחַלָּה אֵם עֶבֶד בְּלֹא
טְבִילָה נִהְרִי נְטַמְּאוּ הַדָּם וְאִימּוּרִין הַצִּיץ מְרַצָּה אוּ לֹא.

אָפּ אֶת זֵה לֹא יִתְכּוּן מ"ש בְּדַעַת הַרְמַב"ם זַל וְגַם מְסַתְמִיוֹת דְּבָרֵיו מִשְׁמַע דְּאָפּ בְּפִיגוּל וְל
לֹא גִזְרוּ לְיָדִים לְטַמָּא אֲשֶׁר ע"כ נ"ל דְּרַבֵּינוּ הוּק"ל לְפִי גִירְסַת הַיְרוּשְׁלָמִי דְמֵאֵי מִיבְעֵינָא
לִיה דְּהִשְׁתָּא בְּאִיסוּר תּוֹרָה הַצִּיץ מְרַצָּה בְּאִיסוּר דְּרַבֵּנּוּ מִיבְעֵינָא וּמְהִיכָא תִּיתִי דְחַמִּירִי
מְדַבְּרֵי הוֹרָה וְעִינּוּ לְהַרְבּ קָרְבּוּ הַעֲדָה זַל שָׁם יַעו"ש: פֶּרֶק י"א הֶלְכָה ד' וּמַצְנִן לְשִׁלְיָשִׁי
בְּקַדְשׁ וְכו' שְׁנֵא' וְהַבְּשָׁר אֲשֶׁר יִגְע וְכו' הִנֵּה מְפִשְׁטִיָּה דְסִיפְרָא מִשְׁמַע דְּהוּא דְאוּרְיָתָא
צ"ל דַּס"ל לְרַבֵּינוּ דְאוּכְל מְטַמָּא אֲנֹכְל בְּקַדְשִׁים וְכֵן הַכְרִיחַ רַש"י ו"ל בַּפ"ק דְּפִסְחִים
דִּי"ט ד"ה אִיתָא יַעו"ש וְדִלָּא כְּפִי הַתּוֹס' שְׁפַתְבוּ מִשּׁוּם חִיבַת הַקְדָּשׁ וְכו' וְכַבֵּר פִּסְק
רַבֵּינוּ ו"ל אַפ"י מַה ט"א דְלָא מְהַנְיָא חִיבַת הַקְדָּשׁ אַפ"י לְאַיְפְסוּלִי גּוּפִיָּה דְאוּרְיָתָא וְע"ש
בַּכ"מ ו"ל וּבְאַמַּת דְּמִשְׁמַעוֹת לְשׁוֹנוּ פֶּרֶק ז' מְהֶלְכוֹת אֵלוּ דְאִין אֲנֹכְל מְטַמָּא אֲנֹכְל אַפ"י
בְּקַדְשִׁים וְעִינּוּ לְהַרְבּ מַחְנָה רֵאוּבוּן שָׁם בְּפִסְחִים.

ועוד אני. תמיה דהא ביהדייא פתב הרמב"ם בפ' הקודם לזה הלכ' ט' והאונקלים יהיו שלישי ורביעי לטומאה מדבריהם בלבד הרי דגם שלישי ורביעי בקדש אי אפשר להיות דאורייתא והיינו משום דאית ליה אין אונקל מטמא אונקל אף בקדשים וה"נ פתב הרמב"ם בהקדמתו לס' טהרות ובהכי נמי ניחא לי מאי דהנה קשייא לי במ"ש רבינו לעיל בסמוך והמשקין יהיו ג' וד' מדבריהם בלבד ולכאורה הוא תמוה דאמאי לא יהיה ג' מדאורייתא כגון שרץ בלי אונקל דהא קרא פתיב טמא הוא ומיניה דרשי' דאין עושה פיוצא בו ומדאיצטריד דאין עושה פיוצא בו שמעי' דמטמא משקה וכן הכריח רש"י ז"ל שם. ואולם לזה אפשר לו' כקושנית מהרש"א שם ע"ש.

אף מדקרוק לשון רבינו יראה דאין אונקל אפי' ראשון מטמא משקין שכן פתב וכן אם נגעו בשני בין אדם בין פלים בין באונקלין נעשו ראשון וכו' הרי גבי טומאה דאורייתא דקדק ולא פתב אונקלין וגבי טומאה דרבנן פתב בין באונקלין דמשמע ברור דאין משקה נטמא מאונקל כלל ואפי' להיות שני והדרא קושניא לדנקתה אמנם לפי האמור ניחא דע"כ לא מדייקינן מהוא טמא אלא דוקא למ"ד דאונקל מטמא אונקל בקדשים אף למ"ד אין אונקל מטמא אונקל ניחא דאיצטריד הוא להכי לומר דאין אונקל מטמא אונקל וכו' וכ"כ התוס' שם וכינן דרבינו פסק כמ"ד אין אונקל מטמא אונקל אפי' בקדשים לכך פתב אין אונקל מטמא משקה.

אף שיהיה הדרן לדאתאן עלה פינן דרבינו ס"ל כמ"ד אין אונקל מטמא אונקל בקדשים היא אפשר לומר דשלישי דאורייתא. אשר ע"כ נ"ל דנדאי רבינו ז"ל יפרש דהאי דקאמר ר"י ולמדנו שלישי מן התורה הוא מפת אסמכתא ולאפוקי מק"ו קאמר דג' רמזו אותו מן התורה ולא מק"ו והכריחו לרבינו לזה הוא ממ"ש במס' חגיגה י"א מעלות שנו כן משמע שהם מעלות מדרבנן וקנסבי הש"ס ק"ו דר"י משמע דאינו אלא אסמכתא וכן נמי הך קרא דכתב ללמד דג' בתרומה הוא אסמכתא דהא בגמ' לא ולפינן אלא מק"ו וק"ו פריכא הוא דהא אמרי' בחולין דקט"ו ע"ב דכל מה הצד פרכינן כל דהו וא"כ לא אתי אלא פסברת דור אחר דאין לו מקרא מן התורה וכ"כ הריטב"א פ' א' דמכות דף ד' יע"ש וא"כ צ"ל פנונת רבינו הוא למצוא רמז מן התור' לתקנת חכמים וסייגותיהם פנ"ל.

ובזה ניחא לי מאי דק' לי במ"ש רבינו ורביעי בקדש ממחוסר כפורים דהא בגמ' אקשו על ק"ו זה ואמרו דאונקל דבא מט"י יוכיח דפוסל בתרומה ואינו עושה רביעי בקדש ואף דאמרו שם כבא שאול ס"ל ודחו וכו' הרי רבינו לעיל פסק פדעת רבנן וא"כ איהו הביא האי ק"ו דתשובתו בצדו אלא נראה דמפרש רבינו דהש"ס הכא משמע ליה דהוי ק"ו דאורייתא משום דדמי לג' דהוא דאורייתא כדמשמע מפשטא דר"י ולהכי אקשי שפיר מהו דאונקל הבא מט"י דס"ד דהוא דאורייתא וכמ"ש התוס' במעילה יעו"ש אף לדידן דהאי ק"ו הוא דרבנן לק"מ דנהו על דרך אסמכתא.

ואין להקשות אמאי לא גזרו גבי אונקל הבא מט"י דעושה רביעי פינן. דפוסל בתרומת דאין לדמות גזרות חכמים להדדי דאפשר פינן דטבל וקליש ליה טומאה לא גזרו ודו"ק.

אף מה שיש להסתפק בדעת ר"י בכוננתו להקשות על ק"י דר"י מאוכל הבא מט"י מה היא דעתו דאפשר לו' דדעתו היא משום דאית ליה אוכל מטמא אוכל וא"כ פשיטא דקרא דר"י הוא דרשה גמורה או אפשר דדעתו היא ודאי אין אוכל מטמא אוכל.

אף מלישנא דר"י דקאמר ולמדנו ג' מן התורה. משמע ליה דרשא גמורה וצ"ל דס"ל לר"י דאוכל מטמא אוכל.

והנה נראה להכריח כצד הראשון מהא דאמרי בפסחים פ"ק דט"ו ע"ב א"ר ר"י מחלוקת בו' אכל זמורה ומסיק אליבניה ר' ירמיה שם דמתני' בבשר שננטמא במשקין ור"מ לטעמיה ור"י לטעמיה וכו' והכריח רש"י ו"ל דנדאי לר' ירמיה ס"ל אוכל מטמא אוכל יעו"ש ואם איתא דר"י ס"ל דאין אוכל מטמא אוכל מאי מתרץ ר"י דהא לא שניד לאוקמה הכי דא"כ מאי הוספת טומאה איכא.

אבל אחר העיון נראה דלאו מילתא היא דאפשר משום דס"ל לר' ירמיה בעלמא אוכל מטמא אוכל לכה העמיד האי אוקמתא לסברת ר"י דאימור דאיהו נמי ס"ל פנותיה אמנם לישאר אמוראי דסברי אין אוכל מטמא אוכל מצי סבר ר"י פנותיהו דאין אוכל מטמא אוכל והו' מוקמי למתני' דר' חנינא סג"ה בבשר שננטמא באוכל ור"י ס"ל דאוכל מטמא אוכל שכן מצינו לו בהדניא דדריש שלישי מקרא ור"מ ס"ל דאין אוכל מטמא אוכל דלא מצינו שייספור טומא' עושה פיוצא בה אלא ר"י וא"כ מעתה אין פאן ספק דפלוגתא דאמוראי הוא אף לסברת יוחנן ומ"מ זכיננו דהא דכתב רבינו שלישי מקרא לאו היינו דיפרש פן בדברי ר"י שהיא אסמכתא וכמש"ל דהא לכ"ע מודו דר"י דרשא גמורה קאמר פאמור אלא רבינו טעמא דנפשיה קאמר דרבותינו יש להם סמך ורמז לזה מן הכתוב כמנהגו בכל המקומות וכמ"ש לקמן פי"ב הלכה ז: פ"ק י"ב הלכה ז אפילו שאין לו תוך מצרף מה שעליו לקדש וכו' פתב מר"ן ו"ל בפ' חומר בקדש יעו"ש וק' לי דע"כ לא אמרו בגמרא דאפי' שאין לו תוך אלא אליבניה דרב חנין דס"ל צירוף דאורייתא אבל אליבניה דר"י דס"ל לרבינו פנותיה מנ"ל לומר אף שאין לו תוך ונ"ל דרבינו קשייא ליה ממ"ש במס' עדויות ר"ש על אפר חטאת שנגע במקצת פסל את כולו דהיינו מדין צירוף פלי א"כ מה הוסיף ר"ע תו דהפלי מצרף וכו' ולכה צ"ל דבא להוסיף אפי' שאין לו תוך וכו' הם דברי רבינו בפ"י לשם ע"ש והשתא צ"ל דהש"ס דמקשה על ר' חנין ה"ה דהומ"ל וליטעמיה א"כ מעיקרא לא שניד להקשות על ר"י דאיכא למימר דהוסיף ר"ע אף לגבי טבול יום דקלישא ליה טומאתיה וכ"כ התוס' דמ"ח ע"ב אמנם אחר דתירץ לו לדעת ר"ח דבא לומר אף שאין לו תוך תו לא צריכין למימר משום טבול יום לדעת ר"י דאפוישי פלוגתא לא מפשינן ודו"ק: פ"ק ט"ו הלכה י"א יחוש לעצמו עיין מ"ש מר"ן ו"ל דלא כהר"ש ו"ל ותמהני אמרם נאמן ע"י עצמו למאי מהני פיון דחוש לעצמו וצריף לטבול קודם מגעו ועוד דהוא נגד גמרא ערוכה בכריתות די"ב ע"ב דלמאי דקאמר שם הלכה כר"י דנאמן ע"י עצמו אמר ר"י לא אמרו אלא בינו לבין עצמו ופירש"י ו"ל דחלוקה דבינו ובין עצמו ר"ל שלא יאכל בפני אחרים שלא יזלזלו בטירות פיון דאיכא עדים שהיא טמא ולעצמו ר"ל שלא יאכיל אחרים ומעתה מ"ש התוס' יחוש פירושה היא יחוש

שלא יאכל אלא הוא עצמו ונקא ולא יתן לאחרים וכן פי' מר"ן ז"ל פי"א מה' שגגות דין ח' ע"ש ומעתה פי' הר"ש הוא עיקר.

אלא דבאמת ה' תלוקה דבינו ובין עצמו לא משמע כפירש"י דבתוספת' תני אין אומר' עסוק בטירות וא"כ הוי פירושו לא אמרו דנאמ' הוא אלא לבינו לבין עצמו דר"ל דעשה מאליו אבל אין מורין לו לעשות וכיון שכן יחוש לעצמו מאליו דצריך לזהר דהא אם בא לישראל אין מורין לו ונ"ל דהא דאמר ולעצמו הוי פירושו לצורך עצמו כדי ליטרה ודו"ק: פ'ק י"ט הלכה א' שני שבילין.

וכו' פתבו הרמ"ל זל בד"ה שוב ראיתי וכו' וזל דשאני התם שלא נולד הספק כ"א וכו' אבל הכא נולד הספק בבת אחת לפי שבאו לישראל זה אחר זה דינם כבאו לישראל בבת אחת וכו' יעו"ש ולעד"ן דבר זה במחלוקת ראשוני' ה"ה הרמב"ן והרשב"א בת"ה והביא מחלוקת' הכ"י ב"יד סי' על עגנן איסור שנפל לא' משני קדרו' של הותר דהרמב"ן ז"ל ס"ל דכי היכי דאמר' בשני שבילין בזה אחר זה מותרין ה"ה הכא אבל הרשב"א ז"ל ס"ל לא דמי לב' שבילין באסורין אפי' בזה אח"ז הרי אף דהכא נמי נולד הספק באחד והוי ממש פדיון ב' גזירין שנפל טומאה על א' מהן אפי"ה ס"ל להרמב"ן ז"ל דדינו כשני שבילין ואין לחלק בין נולד הספק באחד או בזה אח"ז אף הרשב"א ז"ל דנקא התם בשני שבילין דהספק נולד בזה אח"ז ולכך מסלקין ביניהם אבל הכא דהספק נולד בבת אחת לכך אין לחלק ועיין להט"ז שם שהקשה לסברת הרשב"א ז"ל דמאי שנא מב' שבילין יעו"ש שהניחו בקושי ולפי האמור ק"מ.

ומעתה שרי ליה מאריה להט"ז בסי' ק"ץ סכ"ה דכתב שם הא דקאמר ב' נשים שנתעסקו בצפור א' אסורים אפי' באו לישראל בזה אח"ז והשיג על הב"ח ז"ל שכתב דנקא בכאו לישראל בבת אחת אבל בזא"ז טהורים יעו"ש שהביא ראיה ממ"ש הרשב"א גבי ג' נשים וכו' דטמאות אפי' בזא"ז וכו' ולפי האמור אינה ראיה פלל דהתם איירי בג' נשים שנמצא פתם ביניהם והוי ממש דומה לב' גזירים וב' קדרות דהספק נולד בב"א ולכך אין לחלק אבל הכא שכתבו התוס' דמייירי שנתעסקו בצפור זא"ז א"כ הספק נולד בזא"ז אף הרשב"א ז"ל מודה דבאו לישראל כזא"ז טהורים וכדעת הב"ח ז"ל ועיין בכנה"ג שם בהשיגו על הט"ז כתב דהרשב"א בשיטתיה אגיל וכו' וכבר פתבתי דאף להרשב"א יש לחלק אף מה שאני תמיה דסברת הרמב"ן הוא ש"ס ערוך בפ"ק דפסחים דקאמר צבור א' של חמץ וכ' פתים בדוקים היינו שני שבילין וכו' ולפי דברי הרשב"א ז"ל מאי מדמה הש"ס ה' דצבור א' דהספק נולד בא' לב' שבילין דהוא נולד הספק בזא"ז ועוד בלא"ה היכי קאמר היינו שני שבילין ומותרים בזא"ז ומאי שנא מב' קדרות של היתר דאסורים דאפשר לומר דהרשב"א ז"ל כהרמב"ם שם דס"ל דאף בב"א מותרים משום דאימור אכלתיה כמ"ש מר"ן והר"ש שם ולפ"ז צ"ל דהש"ס דקאמר היינו שני שבילין לדוגמא בעלמא נקטיה ועיין להטור שם: הלכות טומאת אוכלין פ'ק ב' הלכה כ"א פל משקה וכו' שאין משקה יוצא וכו' ע"י הפלג לעולם.

וְהָא דְאָמְרִי בַפ"ק דְפִסְחִים דִּי"ח אָמַר ר"א מִשּׁוּם דְהָיִי מִשְׁקָה סְרוּחַ לְאוּ הִלְכְתָּא הִיא אֵלָא לּוֹמַר דר"י דְאָמַר בְּטִלוּ בְּמַעֲיָה מִשּׁוּם דר"א פְּלִיג אַרְבָּנָן אָבֵל לְפִסְק הִלְכָה רַבִּינוּ פִּסְק כְּרַבָּנָן אָדָּר ק' מְהָא דְפִסְק רַבִּינוּ בְּפִי"א מִהִלְכוֹת אֵלּוּ וּפ"י דִּין ח' שְׁתֵּה מִשְׁקִין טַמְאִין וְנִסְרְחוּ וְהִקְיָאן טְהוֹרִין וְאִמְאִי פִּינּוּ דְעַדִּין רְאוּיִין לְכָלֵב בְּטוּמְאַתּוֹן הֵן עוּמְדִין אִפִּי נִתְלַכְּכוּ בְּלִכְלוּף הַגּוּף רְאוּיִין הֵן לְכָלֵב וְהַחוּשׁ יַעֲיֵד עַל זֶה.

וְרֵאִיתִי לְהַגְהוֹת מִהֶר"י אַבּוּהַב ו"ל שֶׁהֲגִיָּה בְּסַפְרֵי רַבִּינוּ אוּ שְׁנִסְרְחוּ וְכָתַב הַכּוֹתֵב שֵׁם שְׁכָף הֵיִתָּה גִירְסַת מֶר"ן ו"ל וְטִרְחַתִּי וּמִצְאֵתִי הַגִּירְסָא בְּתוֹסְפָתָא ע"ש וְאֲנִי אוֹמֵר אֵינָה רְאִיָּה דְהַתּוֹסְפָתָא ס"ל כר"א דת"כ אָבֵל לְרַבָּנָן לִיתָא וְרֵאִיָּה מִמַּתְנִיתִין דְּמִקְנָאוֹת שְׁלֵא הִבִּיאָה זֶה הַדִּין דְּנִסְרְחוּ מִשּׁוּם דס"ל כְּרַבָּנָן דר"א אֲדַאֲפִי נִסְרְחוּ עַדִּין טוּמְאַתּוֹן עֲלֵיהוֹן וּלפ"ז מ"ש מֶר"ן בְּתִירוּץ הַב' דָּאִם נִטְמָאוּ וְאִח"ךְ נִסְרְחוּ לַכ"ע בְּטוּמְאַתּוֹן עוּמְדִין א"כ מ"ש בְּתוֹסְפָתָא הַמ' אִם נִסְרְחוּ טְהוֹרִין אִמְאָן תְּרַמְיָה וצ"ע: פֶּרֶק ג' הִלְכָה ו' ה"ז צָרִיף מִחֻשְׁבָּה וְכו' יֵשׁ לְדַקְדָּק פִּינּוּ דְבִצְקָה הוּא אֲנֹכֵל גְּמוּר מִחֻשְׁבָּה לְמָה לִי וְעוֹד מַה שְׁפִסִּים וְאִין הַבִּצְקָה צָרִיף הַכֹּשֶׁר וְהָא מְוֹכָשֶׁר וְעוּמֵד וְנִרְאָה דְכּוֹנֵנַת רַבִּינוּ ו"ל פִּינּוּ דְחִיפָה הַבִּשְׁרָא בְּבִצְקָה שׁוֹב נִתְבַטַּל מֵאֲנֹכֵל דְנִמְאָס וְלִכְךָ צָרִיף מִחֻשְׁבָּה דִּיחֲדוּ לְאֲנֹכֵל וְלִכְךָ צָרִיף הַכֹּשֶׁר אַחֵר פִּינּוּ דְנִתְבַטַּל מֵאֲנֹכֵל הַכֹּשֶׁר דְּמַעֲיָקְרָא כְּבָר חֲלַף הַלֵּף לוֹ וְכֵן נִרְאָה פְּנוּנְתוֹ בְּדִין ז גְּבִי מַת כְּתַב צָרִיף מִחֻשְׁבָּה שְׁהָרִי בְּטַל הַפֶּל אֲצֵל כָּל דְכִינּוּ דְצִירָף אוֹתוֹן לְמַת הָרִי נִמְאָס וְאִינוּ רְאוּיִ לְשׁוּם אָדָם לְכָף צָרִיף מִחֻשְׁבָּה.

אָדָּר קִשָּׁה מַה שֶׁהִקְשָׁה הֶרְאָב"ד ו"ל דְּבַגְמ' מוֹכַח דָּאָרְף אִם חִיֻּשְׁבַּ עֲלֵיו לָא מְהִי טוּמְאַת אוֹכְלִים ע"ש וְלַעֲד"ן דְּרַבִּינוּ ו"ל ס"ל דר"ח ס"ל דָּאָרְף בְּאָדָם נְמִי יֵשׁ בּוֹ טוּמְאַת קִלְהָ ע"י צִירוּף פְּחוֹת מְכַוֵּיַת בְּנִבְלָה וְלִכְךָ צ"ל דְּבְרִיָּיתָא דְקַתְנִי מַה בְּהִמָּה יֵשׁ בָּהּ טוּמְאַת קִלְהָ וְחַמּוּרָה אֵינִירִי בְּסֵד דְּנוֹכְתָא דְהִינּוּ בְּכַוֵּיַת וְזִהוּ דְקַדּוּק לְשׁוֹן הַבְּרִיָּיתָא דְלָא קַתְנִי יֵשׁ בָּהּ טוּמְאַת קִלְהָ וְיֵשׁ בָּהּ טוּמְאַת חַמּוּרָה דְשִׁמְיַע לִיהָ הֵךְ דְּנוֹכְתָא דִּישׁ בָּהּ טוּמְאַת קִלְהָ יֵשׁ בָּהּ נְמִי טוּמְאַת חַמּוּרָה דְהִינּוּ כְּזִית נְבִלָה דְחַמּוּרָה בְּמִשְׁאָ וְקִלְהָ בְּמַגְעוֹ דָּאִין בָּהּ אֵלָא טוּמְאַת אוֹכְלִין וְרַב חֲנִינָא לָא פְּלִיג אר"ח אֵלָא מוֹדָה לוֹ בְּזֵה דְהֵךְ בְּרִיָּיתָא דְנִבְלַת בְּהִמָּה מִיָּרִי אָרְף בְּחֻצֵי זִית נְבִלָה אֵלָא אֶסְתְּמָא דְהַש"ס פְּלִיג דְקָאֵמַר עֲלָה לְאִפּוֹקִי מַת דָּאָרְף בְּחֻצֵי זִית לָא מְהִי מִחֻשְׁבָּה לְכָף קָאֵמַר רַב חֲנִינָא דְמִיָּרִי נְמִי הֵךְ בְּרִיָּיתָא בְּכַוֵּיַת מְחַוְפָה בְּבִצְקָה וּמְהִי לְצִירוּף כְּבִיֻּצָה לְאִפּוֹקִי מַת דְלָא מְהִי מִשּׁוּם דְטוּמְאַת בּוֹקְעַת וְכו' וּמַעֲתָה הֵךְ בְּרִיָּיתָא דְלַעֲיֵל דְאָמְרָה מַה בְּהִמָּה שְׁיֵשׁ בָּהּ טוּמְאַת קִלְהָ וְחַמּוּרָה מִיָּרִי בְּכַוֵּיַת וְזִהוּ דְקַדּוּק לְשׁוֹנוֹ דְקָאֵמַר אִפִּי תִימָא דְהָיִי כְּזִית הוּא קָאִי עַל הֵךְ בְּרִיָּיתָא דְנִבְלַת בְּהִמָּה דר"ח קָאִי עֲלָה וּמֵאִי דְקָאֵמַר לְאִפּוֹקִי מַת הוּא קָאִי עַל הֵךְ בְּרִיָּיתָא דְמַה בְּהִמָּה וְכו' וְדִלָּא כְּהַתּוּס' ו"ל שְׁנַדְחָקוּ בְּזֵה ע"ש וְלַעֲד"ן דְזִהוּ פְּנוּנַת מֶר"ן ו"ל שְׁכַתֵּב שְׁאִין זֶה מְוֹכָרַח וְיֵשׁ מְקוּם לְפִי רַבִּינוּ וְהֶרַב בַּה"ז תְּפִס עֲלֵיו חֲנָם וְכַתֵּב שְׁאִין מְקוּם לְפִירוּשׁוֹ ע"ש גַּם רְאִיתִי לְהַח"ן בְּשִׁיטְתוֹ ש"ס שְׁכַתֵּב דְבָרִים תְּמוּהִים לַע"ד ע"ש וְתַבִּין: פֶּרֶק י' הִלְכָה ח' מְפִנִי שְׁלֵא טְהוֹרוּ בִּיצִיאָתוֹן וְכו' כְּתַב הֶרְאָב"ד ו"ל אַע"פ שְׁבִטְלָה טוּמְאַתּוֹן בְּהִיּוֹתָם בְּתוֹף מַעֲיוֹ ע"כ וְקִשָּׁה דא"כ מֵאִי קִשְׁיָא לִיהָ לְהַש"ס בַּפ"ק דְפִסְחִים דִּי"ח גְּבִי ר"י דְקָאֵמַר בְּטִלוּ בְּמַעֲיָה נְהִי דְטוּמְאַת חַמּוּרָה לִית טוּמְאַת קִלְהָ מִיָּה לִיטְמוּ וּמֵאִי קוֹשְׁיָא לְפִי דְבְרֵי הֶרְאָב"ד דְבִטַּל

טומאתו בהיותם בתוך מעיו ואפשר לו' דהתם מיירי בתוך מעת לעת ועדיין לא נשתנו
אבל הקא מיירי אחר מעת לעת.

אבל ק' א"כ אמאי גבי משקין אע"פ שטבל ה"ז טמאין והא בטלה טומאתו בתוך מעיו
וצ"ע גם מ"ש רבינו אם נסרחו הם טהורין קשה דהא פסק לעיל. אם נטמאו הרי הם
בטומאתו לעולם אע"ג שנסרחו וצ"ל דברייקא דקתני אם נסרחו טהורים היא ר"א דפליג
ארבנן וראייה דלא הוזכר זה במשנה משום דס"ל כסברת אמרו המוןזכר בת"כ: פרק
י"ב הלכה ו' ואם נייער הרי אלו לרצון כתב הראב"ד ו"ל פי הנייעור הזה שיצאו מכולן
ע"כ ולכאורה אינו מוכן מי לא ידע זה גם לשון רבינו ז"ל מורה באצבע מפניו שנייער
ויצאו ממנו הרי אלו לרצון לאפוקי מה שעודן עליו גם מר"ן ו"ל לא השגיח עליו בזה.

ונ"ל דכוננתו היא דבמשנה איתא אפ"י אב הטומאה אינו בכי יומן ואם נייער בכי יומן
וקשה פניו דאיירי באב הטומאה הול"ל בכי יומן ומטמא פניו דנטמא ע"י פרישתו מאביו
וכה"ג הקשה דב יוסף בפ' אמרו לו על ה' ברייקא דזב וטמא מת דקתני יצאו מכולן הרי
מכשירין אמאי לא קתני מכשירין ומטמאין לכה מתי' בניתן פל כוחו ולכאורה קשה
אמאי לא תקשי ליה לרב יוסף אהאי משנה דתני בכי יומן ותו לא.

וצ"ל פניו דתני ונייער דבר פשוט הוא בכל כוחו הוא מנייער פי כן דרף הנייעור ומעתה
קשה על רבינו ז"ל שכתב ומזמן שהם טהורים אין מכשירין ואם נייער הרי אלו לרצון
משמע דזה הדין דוקא באדם טהור אבל בטמא מכשיר ומטמא וזהו הפך המשנה דאף
אם הוא טמא אינו מטמא דקתני הרי הוא בכי יומן ותו לא זהו שכתב הראב"ד ו"ל פי
הנייעור הוא שיצאו מכולן ולכאורה הוא יתר אלא ר"ל שיצאו מפל וכל שלא נגעו באביו
והיא קושטיא תזקה כנ"ל ודו"ק: הלכות מקנאות פרק ג' הלכה כ"ו בד"א לתרומה אבל
לקודש אין מטבילין וכו' ואפילו הנה בסל ובקופה וכו' ולכאורה הוא תמוה דפ' חומר
בקודש דכ"ב מבואר לרבא דבסל וגרגותני לא גזרי' גבי קודש דקאמר שם סל וגרגותני
איכא בינייהו למ"ד משום חציצה איכא למ"ד משום גזירה ליכא ורבינו דפסק פרבא
דמשום גזירה הוא וכמבואר בפ"י"ב מה' משפב ומושב איך כתב פאן דאין מטבילין בסל
וקופה וכו' וצ"ע ר ולעד"ן אין פאן קושטיא פלל דהא דקאמר איכא בינייהו סל וגרגותני
דיעבד קאמר אבל לכתחלה פניו דגזרינו לקודש אף בסל לא יטבול משום גזירה דשאר
וכדמוכח מהנהך תנאי דקאמרי בגמ' סל וגרגותני שמילאן פלים והטבילם בין לקודש בין
לתרומה טהורים ולכאורה קשה דאמאי נקט לישנא דדיעבד ולא פלישנא דמתני' דנקט
אף לכתחלה אם לא שנאמר משום דאיירי אף לקודש דשייכי ביה גזירה נקט לישנא
דדיעבד וכן מוכח מהתוס' שם דלא הקשו כ"א לאבא שאול ולא לת"ק דאמאי נקט לישנא
דדיעבד והיגו ודאי כמ"ש ואפשר דאיכא למימר לחידושא לאבא שאול נקטיה ולכה לא
הקשו אלא לאבא שאול.

אף מה שאני תמיה בעיקר קושטיא זו דהא אמרי' תנאי היא דרבא כת"ק ור' אילא כאבא
שאול וכיון דלסברת ר' אילא משום חציצה אפי' דיעבד נמי לא דהכי קאמר סל וגרגותני

שְׁמִילָאָן פְּלִים וְהַטְּבִילִין אִיפְּא בִּינְיָהוּ הָרִי דְלֶר' אִילָא אַף בְּדִיעְבַּד קְאָמַר וּמָה לְהָם לְהַקְשׁוֹת אַאבָּא שְׂאוּל.

אֲשֶׁר ע"כ נ"ל דְּכַוְנַתְּם לֹמַר דְּכִינּוּן דְּלִיפָא גְזִירָה בְּסַל דְּלִיפָא מִי שְׂאִין בְּפִיו כְּשִׁפּוּפְרָת הַנּוֹד שְׂרִי אַף לְכַתְּחִלָּה וּמָה גַם דְּקָאִי פְּלִגְמִיָּהוּ אֶלְכַתְּחִלָּה דְּמַתְּנִי' דְּקַתְּנִי אִין מְטְבִילִין לְקוּדְשׁ וּא"כ מֵאִי דְּקָאָמַר בְּגַמ' לִישְׁנָא דְּדִיעְבַּד וְלֹא קְאָמַר לְהַטְּבִיל פְּלִים בְּסַל אִיפְּא בִּינְיָהוּ צ"ל דְּלָאוּ דְּוָקָא וְסִירְכָא דְּבְרִייתָא נְקֻט.

אָבֵל קְשָׁה לְהוּ אַגּוּפָא דְּבְרִייתָא כִּינּוּן דְּאִירִי בְּדִיעְבַּד אַמַּאי לֹא שְׂרִינּוּ. וּמַעְתָּה יֵצֵא לוֹ לְהַרְמַב"ם דִּין זֶה מִפְּחַ קוֹשְׁיַת הַתּוֹס' ו"ל וְכָאָמֹר.

וּלְעַד"ן דְּזוּהִי פְּנוּנַת הַר"ש בַּפ"י מִמַּס' מְקוּאוֹת מְשֻׁנָּה ה' גְּבִי אִם הִיָּה שֶׁק וְכו' כְּתַב ו"ל וְנ"ל וְהָא דְּאָמַרִי בְּסַל וְכו' אֲלָא אַפִּי' אִין הַמִּים מִתְּעַרְבִין אֲלָא דְּרָף נְקָבִים וְכו' וְלִחְלוּלִין דְּלָא גְזִירִין הִנּוּה שְׂרִי לְהַטְּבִיל אַפִּי' אִין בְּפִיו בְּשִׁפּוּפְרָת הַנּוֹד וְכו' וְלְכַאוּרָה הוּא תְּמוּזָה דְּמַאי אִירִיָּא חֻלְיוֹ דְּלָא גְזִירִין דְּהָא כְּבָר כְּתַב דְּאָף לְקוּדְשׁ אַפִּי' אִין מִתְּעַרְבַּ מְדְרָף פִּיו שְׂהוּא סְתוּם אֲלָא מִתְּעַרְבַּ מִהַנְּקָבִים אַפ"ה שְׂרִי כִּינּוּן דְּכָל הַסְּלִים שְׂוִין דְּאִינָם מִחְזִיקִין מִים כְּלָל וּא"כ כְּמוֹ כּו גְּבִי שֶׁק וְקוּפָה כִּינּוּן דְּכָל הַשְּׂקִים שְׂוִין דְּאִין מִחְזִיקִים כְּלָל אַפִּי' אִין בּוֹ כְּשִׁפּוּפְרָת הַנּוֹד שְׂרִי וּמַאי אִירִיָּא חֻלְיוֹ.

אֲשֶׁר ע"כ נ"ל דַּס"ל כְּסִבְרַת הַרְמַב"ם ו"ל וְלֹא הַתִּירוּ סַל גְּבִי קוּדְשׁ אֲלָא בְּדִיעְבַּד וּלְכַד כְּתַב דְּלְחֻלְיוֹ דְּלָא גְזִירִין שְׂרִי אַף לְכַתְּחִלָּה וְהַדְּבָרִים כְּכַתְּבוּן דְּוָקָא מְשׁוּם דְּלָא גְזִירִין בְּחֻלְיוֹ אָבֵל אִי לֹאוּ הִיָּה גְזִירִין כְּשֶׁאֵר פְּלִים אַף דְּלָא דְּמוּ כְּלָל לְשֶׁאֵר פְּלִים וְכֵן נְמִי הִיָּה דַּסַּל וְגִרְגוּתְנִי וְכֵן מוּכַח לְשׁוֹן רַבִּינוּ ו"ל דְּנְקֻט אָבֵל לְקוּדְשׁ אִין מְטְבִילִין וְכו' וְדו"ק.

וְטַעַמָּא אִיפְּא לְמ"ד מְשׁוּם חֲצִיצָה פְּסַל אַף דִּיעְבַּד מְשׁוּם דְּלָא יִדְעִינוּ בְּהַאי אִי חֲצִיץ אִו לֹא אָבֵל לְמ"ד מְשׁוּם גְזִירָה בְּהַאי וְדָאִי טְבִילָה כְּתַקְנָה הִיא וּלְכַד עֲלָתָה לֹא טְבִילָה וְדו"ק: פְּרָק ח' הִלְכָה ג' קוּדְשִׁים קְלִים שְׂאִין בְּהֵם דִּין מְעִילָה חֲזִיבִין בְּנֻזְקִין כְּתַב הַלַּח"מ ו"ל דְּרַבִּינוּ מְפָרֵשׁ דַּר"י ס"ל אַף בְּכוּר וּמַעְשָׁר בְּכָלֵל וְכֵן פִּירֵשׁ"י בְּתַמּוּרָה ע"ש וְאַף דְּכַתִּיב בְּמַעְשָׁר לֹא יִמְכַר וְלֹא יִגָּאֵל מ"מ גּוֹבָה מְבִשְׂרוּ כְּמוֹ שְׁלָמִים וְהוּדָה כַּמ"ש רַבִּינוּ ו"ל וְעֵינִן לְהַרְבֵּ בְּאֵר מִים חַיִּים שְׁפַתְּבַ עַל הַלַּח"מ דְּאִישְׁתַּמִּיטְתִּיהּ לְשׁוֹן רַבִּינוּ בְּהַלְכוֹת בְּכוּרוֹ הִיָּה בְּרִייתָא דְּמַעְשָׁר לֹא יִמְכַר וְלֹא יִגָּאֵל ע"ש וְלֹא יִדְעִתִּי אַמַּאי ל"ק לִיהַ מְקָרָא וְק"ל: הַלְכוֹת גְּנִיבָה פְּרָק ה' הִלְכָה ג' נְתִיבָאֵשׁוּ הַבְּעָלִים וְכו'.

עֵינִן בַּמ"ש ה"ה ו"ל שְׁנֻסְתָּ שֵׁישׁ לְנוּ בְּדַבְרֵי רַבִּינוּ הִיא מְדוּנִיקַת וְדָלָא כְּלִשׁוֹן שְׁנֻזְדָּמֵן לְהַטּוֹר ו"ל בַּס' שְׁנ"ו וְכַמ"ש הָרַב כ"מ ו"ל וְזֶהוּ הַנְּנוּסְתָא שְׁנֻזְדָּמְנָה לְהַרְאָב"ד ו"ל וּלְכַד כְּתַב דְּהוּא שְׁיָבוּשׁ הַמַּעְתִּיק אָבֵל מָה שְׁפִי' ה"ה עוֹד דְּאָף עַל הַנְּנוּסְתָא שְׁלַפְנִינוּ מְשִׁיג הַרְאָב"ד ו"ל דְּאַמַּאי יִתּוּ דְּמִים כִּינּוּן שְׁקָנָה בְּיָאוּשׁ וְשְׁנוּי רְשׁוֹת וְכו' אִינוּ נְרָאָה לַע"ד דְּעַל זֶה אִינוּ כּוֹתֵב הַרְאָב"ד ו"ל וְהוּא שְׁיָבוּשׁ הַמַּעְתִּיק כִּינּוּן דְּשִׁיף סְבָרָא לְזֶה וְהוּא מְשׁוּם דְּסוּף סוּף לֹא דְּמִיָּא לְאַבְיָדָה דְּבְהִיתְרָא בְּאֵה לְיָדוּ אָבֵל הִיא כִּינּוּן דְּיָאוּשׁ נְעֻשָׂה בְּיַד הַגְּנֵב דְּבָאִיסוּרָא אֲתָא לִידְיָה וְיָאוּשׁ כְּדִי לֹא קָנִי הו"ל בְּיַד הַלּוֹקֵחַ כְּאִילוּ אִין כְּאִן יָאוּשׁ כְּלָל

וילכך דמים מיהא בעי לשלומי ועוד מהא דס"ל דיאוש פדי קני דשמע למ"ד דבעי יאוש ושינוי רשות דהא למ"ד דקני דמים מיהא משלם פמבואר בגמ' ועליה קאי למ"ד דבעי תרנויהו יאוש ושינוי רשות ועוד קי"ל דיאוש שלא מדעת לא הוי יאוש וא"כ היכי אמרי' בכוליה תלמודא דיאוש ושינוי רשות קני אלא ודאי דע"כ לא קי"ל לא הוי יאוש אלא לעגן דליפטור מדמים וכו'.

גם נלע"ד דרבינו ק' ליה מה שהקשו התוס' בפ' מרובה דס"ז ד"ה אמר עולא ממתני' דנטלו מוכסין וכו' וע"ש מה שהוצרכו לידחק דהברייתא לא קאי אמתני' אלא דמירי שהבעלים לא נתייאשו וכו' דהעיקר חסר מן הספר ולכך מפרש רבינו דהברייתא אמתני' קימא ובאה לפרש דקתני והו' שלו ר"ל גוף הגזילה אבל מחזיר הדמים לבעלים הראשונים ואהא קאמר בש"ס משום דס"ל לתנא דברייתא דיאוש פדי לא קני ולכך פשעשה יאוש ביד המוכס אינו פלום פיון דבאיסו' בא לידו ולכך אף דעכשוו נעשה שינוי רשות דמים מיהא בעי לשלומי אבל לאיפא דאמרי ס"ל דהאי תנא ס"ל דיאוש פדי קני ומחייב דמים אבל היכא דאיפא שינוי רשות פטור מכלום ואם בא להחזיר וכו' וכיון דקי"ל בעלמא דיאוש פדי לא קני לכך תפסינו פלישנא קמא ואין זה מחסרון הנזכר דלא קתני בברייתא מחזיר דמפת זה לא הקשה לרבא דס"ל יאוש פדי קני מהו ברייתא דס"ל דיאוש לא קני וכ"כ התוס' דלרבה דמירי הברייתא לעגן דמים ועוד י"ל דלכך לא הקשה לרבה משום דס"ל פלישנא בתרא.

ושוב מצאתי הדבר מפורש בהרשב"א ו"ל בפירק בתרא דקמא משם הרשב"א ד"ל ביהדיא וז"ל דאע"ג דיאוש ושינוי רשות קני דמים מיהא בעי לאהדורי משום דבאיסורא: אמתא לידיה דיאוש פדי לא קני ע"כ והובאו דבריו בב"י סי' שנ"ג הרי מבואר דהראב"ד ס"ל פרינו בזה ומהתימא שנגעלם מה"ה דברי הרשב"א ו"ל הללו שכת' משם הרשב"א ד"ל אלא דבאמת ק' לי דמאי קשייא ליה להרשב"א ו"ל על הראב"א ד מהו דזבניתו אסא וכו' דכיון דקני ליה קניו.

הגוף אלא הדמים מיהא בעי לשלומי. אשר ע"כ נראה דהרשב"א ו"ל הבין בדעת הראב"א ד"ל דמאי דקתני בברי' ומחזיר לבעלים ר"ל דקאי אגוף הגזילה ומחזיר הדמים שנותן לו הבעלים והיינו משום דלא קני ליה קניו הגוף ולכך מקשה ליה שפיר וכצ"ל בדברי הראב"א ד"ל דאע"ג דיאוש ורשות קני בדמים מיהא בעי לאהדורי וכו' וכן מצאתי בתשובת הרשב"א ו"ל סי' תתקס"ח וז"ל ואי קשייא הא דאמרי' בפ' הגזול וכו' ומחזיר הוא לבעלי הראשונים קסבר יאוש פדי לא קני וכן הדיו לכל גזילה ואביד' וגניבה ה"ק הרי אלו שלו אלא שמחזיר לבעלים בדמים פן תירץ הראב"א ד"ל עכ"ל ויודע תעלומות שפיונותי בזה לאמת.

ומעתה יתיישב לשון הראב"א שהביא הטור סי' שנ"ז וז"ל והראב"א ד"ל פתב דמירי אפי' לאחר שנתיאשו הבעלים שגם הוא סובר שאין יאוש ושינוי רשות קונה אלא לעגן שאין צריך להחזיר הגניבה אלא הדמים ע"כ והוא תמוה כמ"ש הב"י ו"ל ולפי האמור נראה דס"ל נפל בדברי הטור וצ"ל אלא בדמים.

אף מעתה מ"ש הטור סימן שס"ח ו"ל ופי' ה'ראב"ד ו"ל ש'קונה גוף הגניבה אבל צריך ליתן לבעלים דמיה ע"כ הוא תמוה גם מ"ש הב"י ו"ל גם זה נתבאר פסימן שנ"ג הוא קאי על הלשון שהביא ה'רשב"א ו"ל ובאמת בעיני יפלא דאם הדברים כפ'שטן מאי מקשה ה'רשב"א ו"ל וכן מצאתי בשימ"ק בפ' הגזל ומאכיל ו"ל ו'הראב"ד ו"ל פי' דכי קתני מתני' הרי אלו שלו דלא מפקי מיניה בעלים בלא כלום קאמר משום דקני ליה ביאוש ושינוי רשות אבל בדמים מיהא בעי ליה לאהדורי משום דבאיסורא אתא לידיה ומעת' תגדל הקושני' שהקשה עליו ה'רשב"א ו"ל מאסא דרב הונא וכו' ואפשר ליישב דאנו קי"ל פלישנא בתרא דאמר' אם בא להחזיר וכו' וממדת החסידות וכו' הא מדינא אינו מחזיר וכו' ע"ש בה'רשב"א ו"ל.

אף ק' ליה מאי דקאמר ה'ראב"ד ו"ל על הך מתני' דהמכיר פליו וכו' דאפי' לאחר יאוש מייירי וכמ"ש הטור ו"ל. אפשר ע"כ נ"ל דמאי דכתב ה'ראב"ד ו"ל ואפי' לאחר יאוש ר"ל ואפי' נתניאש פשהובא ליד לוקח והיינו משום דס"ל דלא קנה אלא דוקא פ'שנתיאש ביד הגנב דהוי יאוש ושינוי רשות אבל אם שינוי רשות קדם לא קני פלל אלא משום תקנת השוק מיבעי ליה ליתן לו דמים אבל אין זה מתפרש בדברי הטור ו"ל גם לפי זה אפשר דה'ראב"ד ו"ל מודה לדעת ר"י דהיכא דיאוש קדם לרשות דקני לגמרי דבהכי פליגי תרי לישני שבגמרא דללישנא קמא ס"ל דכיון דיאוש פדי לא קני א"כ באיסורא אתא לידיה ולא קני פלל אלא דאיהי ליה הך שינוי רשות לאהדורי בדמים וללישנא בתרא דאה"נ דקני לגמרי דהוי הך יאוש שפינד גנב מייפה פחו והוי קני לשיהי' בא בהיתיר' ליד לוקח אבל אין לומר דללישנא בתרא הך דקני לענין קניין הגוף ומיבעי ליה להחזיר הדמים דא"כ מאי קאמר אם בא להחזיר דהוי מדת חסידות הו"ל לפ'רש דברייתא הכי קאמר ויחזיר הדמים כיון דקני ליה קנין הגוף אלא ודאי דס"ל דקני לגמרי והשתא מיושבים דברי ה'ראב"ד ו"ל בהשגותיו אף לגירסא שלפנינו וכמ"ש הה"מ ו"ל ומשיג עליו בתרתי דבחלוקה דיאוש קודם ס"ל לה'ראב"ד ו"ל דקני לגמרי ובחלוקה דשינוי רשות קודם ס"ל לה'ראב"ד ו"ל דלא קני ליה קנין הגוף וצריך להחזיר לו גוף הגזילה פשיחזיר לו הדמים נמצא לפ"ז סברת ר"י היא ממוצעת בין שתי סברות דביאוש קודם ס"ל לה'ראב"ד ו"ל דקני לגמרי ובכרשות קודם ס"ל דקני ליה קנין הגוף ואינו מחזיר אלא דמים פהרמב"ם ו"ל: אמנם נראה דזה ליתא לדעת ר"י ובנדאי דלגמרי ס"ל לה'ראב"ד דאם שינוי רשות קודם לא קני פלל דע"כ לא קאמר ר"י דחזיר הדמים הוא דוקא לדעת רבה דס"ל דיאוש פדי קני וא"כ אף שינוי רשות קודם תיפוק לי דקני משום יאוש לחודיה ולכה פתב דאה"נ דקני לענין קנין הגוף ויחזיר הדמים אף למ"ד דיאוש פדי לא קני דהלקתא פנותיה ודאי לא קני ליה פלל אלא דבהכי פליגי ר"י וה'ראב"ד ו"ל בפ' דשמעתא דלר"י סבי"ל דהברייתא מייירי בנתייאשו אחר שינוי רשות ולפ"ז קי"ל פלישנא קמא אבל ה'ראב"ד ו"ל ס"ל דמייירי ביאוש קודם וקי"ל פלישנא בתרא וקני לגמרי.

אלא דבאמת מלשון ה'ראב"ד שהביא ה'רשב"א ו"ל נראה דס"ל דהלכה פלישנא קמא ולכה פתב ה'רשב"א ו"ל מיהו אנו קי"ל פלישנ' בתרא וכו' דמשמע לאפלוגי אתא ולעד"ן

דקים ליה להרשב"א ז"ל בדעת הראב"ד ז"ל דס"ל דהלכה פלישנא קמא ולכה פתב עליו מ"ש.

אמנם מהא דכתב ונראה שזה עיקר אין במשמע דס"ל דהלכה פלישנא קמא דאפשר לומר שזה עיקר לפי דשמעתא ולא להלכה. אף אמנם דלכאורה יש להביא ראיה לסברת הרמב"ם זל דהיכא דשינוי רשות קדם דקני לקנין הגוף מהא דמקשו בפ' אלו מציאות דף כ"ב מהא דתנייא הגנב שנטל מזה ונתן לזה מה שנתן נתן ואמאי והא לא חזי ליה דמיאש וכו' ע"ש והתם ודאי דלא ידע פלל אלא לאחר נתינה לאידך דהא קאמר נטל ונתן וכ"כ הרמב"ן והרשב"א ז"ל הובאו דבריהם בשימ"ק שם וכינן שכן תיקשי ליה לדידיה פיון דשינוי רשות קדם לא נתיאש אלא בנד לוקח א"כ היכי קתני מה שנתן נתן פיון דעומד ל'אוש א"כ פיון דמיאש אמרינו איגלאי מילתא למפרע דמהשתא הנה דמיאש וכיון שפן הו"ל יאוש משעת גניבה ואח"ך שינוי רשות אף לאב"י דלא אמרי איגלאי מילתא א"כ הוי שינוי רשות קודם ולא קני פלל ואהא משני דמאי גנב ליסטיס וכו'.

אלא לפ"ז הו' דשינוי רשות קדם הוי פליגא בפלוגתא דאב"י ורבה דלרבה דס"ל דדבר העומד ל'אוש אמרי איגלאי מילתא א"כ שפיר דקני ולאב"י דס"ל דלא אמרי איגלאי מילתא ל"ק וכיון דקי"ל כאב"י א"כ בודאי לא קני עד דהוי יאוש בנד הגנב אף להרמב"ם ז"ל דס"ל דלא קני אלא לענין דמים א"כ מאי מקשה בגמ' לאב"י מהו פרייתא דע"כ לא קאמר אב"י דבעי יאוש מדעת אלא דוקא לענין אבידה דבעי ליפטר לגמרי אף בלא דמים ולכה בענין בהיתרא פא לידו אבל לענין דלקני גוף החפץ בדמים אף אב"י מודה דאף דלא נתיאש כ"א אחר שהובא לידו שפיר קני וכמו שהוכיחו התוס' ז"ל בפ' מרובה דס"ו ע"א ד"ה ה"נ ע"ש.

ובשלמא לדעת ר"י וסיעתו לק"מ דמשמע ליה לגמ' דמ"ש בפרייתא דמה שנתן נתן אף בלא דמים קאמר. אף.

להרמב"ם דס"ל דאף ביאוש ואח"ך שינוי רשות לא קני אלא קנין הגוף ודמים מיהא בעי לשלומי א"כ מוכרח הוא דהא דתניא מה שנתן נתן ר"ל ותיב ליתן דמים וא"כ מאי ק' ליה לאב"י.

ויודע תעלומות שאח"ז ראיתי להש"ף ז"ל סימן שנ"ג ס"ק ד' שהקשה על הרמב"ם ותירץ דמחלק בין מכר למתנה ע"ש. ואין זה פלוגתא לע"ד דאין סברא לחילוק זה גם לא ראה לרבינו ז"ל בפ"ב מה' גזילה דין ג' שכתב בהדניא דאף לגבי מתנה נמי אף אם יאוש אחר שינוי רשות קנה ע"ש וס"ל לרבינו ז"ל דאין לחלק בין גזלן לגנב פלל פמבואר שם פ"ה ע"ש: ובעיקר קושיותו פבר פתבנו לעיל דרבינו ס"ל דלא.

אמר אב"י דבעי יאוש מדעת אלא ליפטר לגמרי אבל לענין דמים אף יאוש שלא מדעת נמי ולעד"ן דנה מוכרח בדברי אב"י דהא איהו ס"ל דיאוש פדי קני מדמקשה לרב יוסף מהו דגנב עורות בפ' מרובה דס"ו ע"ש וא"כ היכי קאמר בפ' אלו מציאות ד'אוש שלא

מדעת לא הוי יאוש אלא ודאי צ"ל דלא קאמר התם דקני אלא לענין קנין הגוף אבל דמים מיהא בעי לשלומי ובהכי ניחא לי דלא מקשה בגמ' התם בפ' אלו מציאות אדאבני מהו מתני' דגנב עורות וכו' והרמב"ן ז"ל תירץ לזה דהתם מיירי בחשב עליו אחר זמן מרובה משנגנב שפודאי ידעו הבעלים ונתניאשו ע"ש בשימ"ק ולא הבינותיו דלאבני ס"ל יאוש שלא מדעת לא שמייה יאוש ואפי' אח"ך שנתניאשו הבעלים בפ"מ לא שמייה יאוש כיון דמעיקרא באיסורא אתא לידיה וכ"כ הרמב"ן גופיה ע"ש ועיין עוד בשימ"ק דס"ג ע"ב וכיון שכן אף שנתניאשו אח"ך מ"מ ברשותא דמאריה קאי כיון דלא שמייה יאוש ומאי מהניא ליה הך מחשבה דגנב.

אמנם לפי האמור ניחא דהתם דכיון דנתניאש קני ליה קנין הגוף ואינו מחוייב אלא דמים ולכך אהני מחשבתו דגנב אף מהו בריית' דקתני מה שנתן נתן משמע ליה דלגמרי קני ליה ולכך מקשה ליה שפיר.

אף הדבר הקשה הוא דהרמב"ם ס"ל דהוה בריית' דקתני מה שנתן נתן הוא ע"י דמים קאמר וא"כ מאי קשניא ליה אדאבני. אפשר ע"כ נ"ל דמשמע לגמ' דמ"ש הברייתא מה שנתן נתן הוא קאי על מ"ש נטל מזה ונתן לזה דמשמע תכף ומיד קודם ידיעת הבעלים ועליה קאמר מה שנתן נתן ואפי' קודם ידיעת הבעלים ואהא קש"ל שפיר דבשילמא לרבא דאמרי' איגלאי מילתא למפרע א"כ שפיר הוי שילוי לקדש בו אשה אף קודם ידיעתו כיון דסוף סוף הוא מתניאש בידיעתו איגלאי מילתא למפרע דקני ליה משעה שהובא לידו אף לאבני דס"ל דלא אמרי' איגלאי מילתא א"כ לא קני ליה כ"א משעת ידיעת הבעלים ואילך וא"כ היכי קתני בברייתא דמשעה שהובא ליד לוקח הוי שילוי אף דעדיין לא ידעו הבעלים כלל כנ"ל ודו"ק: הלכות גזילה פרק א' הלכה ט' ואין לוקין על זה וכו' כתב ה"ה ז"ל ואע"ג דאמר רבא כל מילתא דאמר רחמנא לא מעביד אי עביד ל"מ וכו' הרי הוא כעין גזל צמר ועשאון בגדים וכו' אף כן בדמים ע"כ פי' כיון דגילה לן קרא אשר גזל ללמדנוהיכא דאיכא קנין מהני ה"נ כיון דאיכא קנין מהני.

אף ק' לי מהא דפסק הרמב"ם פ"ד מה' עבדים דאם מכר אמה עברית לא עשה ולא כלום והיינו משום דקי"ל פרבא דלא מהני והתם קנה בדמים. ואפשר דשאני התם דכתיב לא ימשול דאינה תחת ממשלתו למוכרה ואתי אפילו פאבני והיינו טעמא דלא אוקי בגמ' פלוגתיהו דאבני ורבא בהכי.

אבל ק' דהא פסק הרמב"ם בפ"ז מה' מלכים דין ו' המוכר יפ"ת אינה מכורה ומחזיר הדמים וכן בפ"א מה' שמייטה ויובל פסק דאם מכר א"י לצמיתות אינה מכורה וכן פסק פ"ג מה' בכורות גבי בכור ומעשר דאינו מכור.

אשר ע"כ נראה דוקא התם דמכירה גופה היא האיסור ולכך המקח בטל דקי"ל פרבא דלא מהני אבל הכא המכירה גופה אינה אסורה אלא החימוד ומכירה היא גומרת הקנין הגע עצמה אם אין חימוד מותר למכור ודמי למ"ש הרמב"ם בסוף ה' מכירה דהמוכר בשבת מקחו קנים והטעם דכיון דאם אין שבת מותר למכור נמצא האיסור אינו במכירה גופה ודמי להא דאמרי' טבל מוכן הוא אצל שבת שאם עבר ותקנו מתקון גם מהא דאמרי'

מְכַר וְטַבַּח בְּשֶׁבֶת חֵיִיב אֶלָּא דִּי"ל דְּנִקָּא מַעֲשֵׂה שְׁבֵת דְּאִית לֵן גְּיֻלוֹי מְקַרְא דְּמַהֲנֵי כְּדָא מְרִי
בִּפ' כָּל הַבְּשָׁר דְּהִיא קֹדֶשׁ וְאִין מַעֲשִׂיָה קֹדֶשׁ וְשׁוּב רְאִיתִי לְהַסְמִ"ע בַּח"מ ס'י' כ"ח ס"ק ג'
שְׁכַתְב חֲזִילוֹק הַנּוֹז' וְע"ש בְּש"ך' ז"ל שְׁהִבִּיא מֵהַךְ דְּטַבַּח בְּשֶׁבֶת וּלְפִי מ"ש אִין רְאִיָה גַם
רְאִיתִי לְהַמ"ל ז"ל בִּפ"ח מַה' מו"ל שְׁכַתְב חֲזִילוֹק הַסְמִ"ע ז"ל.

וְתַמָּה עַל הַב"י ז"ל אַךְ מְדַבְּרֵי הַתּוֹס' בִּפ"ק שְׁהִקְשׁוּ לְרַבָּא א"כ שׁוֹחֵט עַל הַחֲמִיץ לִיְפֹסֵל
מִשְׁמַע דְּלֹא ס"ל חֲזִילוֹק הַנּוֹז' וְנ"ל דְּכָל זֶה לֹא נֶעְלַם מֵה"ה ז"ל אֶלָּא דַּק' לִיָּה פִּינּוֹן דְּמַכִּירָה
גּוֹמְרַת הַלְּאוֹ: פְּרָק ה' הַלְּכָה יוֹד נְטִלוּ מוֹכְסִין וְכוּ' הָרִי אֱלוֹ שְׁלוֹ וְכוּ' וְק' דְּהָא רַבִּינוּ ז"ל
סְמוּדָה וְנִרְאָה פְּסִק שְׁדִין הַלּוֹקֶס מִן הַגָּבֵב דְּאִינוּ קוֹנֵה אֶלָּא הַגְּזִילָה עֲצָמָה וְחֵיִיב לְהַחְזִיר
הַדְּמִים לְבַעֲלֵיהֶם וְעֵינּוּ מ"ש בִּפ"ה מַה' גְּנִיבָה דְּרַבִּינוּ יִצְא לֹו דִּין זֶה מֵהַךְ בְּרִייתָא דְּקַתְנֵי
וּמְחִזִּיר לְבַעֲלִים הָרֵאשׁוֹנִים דְּקָאֵי עַל מַתְנֵי דְּקַתְנֵי הָרִי הֵן שְׁלוֹ ע"ש וַא"כ אִיךְ פְּסִק כְּאִן
הָרִי הֵן שְׁלוֹ כְּפִשְׁטָא דְּמַתְנֵי וְלִכְאוּרָה י"ל דְּרַבִּינוּ ז"ל ס"ל דְּנִדְּאֵי הַבְּרִייתָא פְּלִיגָא אַמְתְּנֵי
אַךְ מַהָּא דְּלֹא קַתְנֵי בְּמַתְנֵי לֹא מוֹכֵס וְלֹא בְּגִזְלוֹן מִשְׁמַע דְּבְּגִזְלוֹן ס"ל לְמַתְנֵי כְּתִנָּא דְּבְּרִייתָא
וְה"ט דְּבַמוֹכֵס פִּינּוֹן דְּמַשְׁעָה שְׁבָא לִידּוֹ הוּא מַתְּנִיאֵשׁ דְּהָא אִי אֶפְשָׁר עוֹד לְהַצִּיל וּדְּמִיָּא
לְזוּטוֹ שֶׁל יָם לְכַךְ הָרִי אֱלוֹ שְׁלוֹ וְהֵינּוּ דְּנִקְט לִיָּה בְּהַדִּי לִיְסֻטִים וְקַתְנֵי מִפְּנֵי שְׁהַבְּעִלִים
מַתְּנִיאֵשִׁים וְהָיָה כְּמוֹ בְּהִיתְרָא בְּא לִידּוֹ אֲבָל בְּסִתְּמָה גְּזִלוֹן דְּאִינוּ עֲשׂוֹי לְהַתְּנִיאֵשׁ כ"א אַחַר
זְמַן לֹא שְׁמִיָּה יֵאוּשׁ אֲבָל זֶה לֹא יִתְּכֵן כָּלֵל דְּהִקְשׁוּ בַּגְמ' שָׁם מִמַּתְנֵי דְּמוֹכְסִין עַל מַתְנֵי
דְּגָבֵב וְגִזְלוֹן דְּרַבְּנָן וְר"ש דְּמַשְׁמַע דְּהֵינּוּ גְּזִלוֹן הֵינּוּ מוֹכֵס וְכוּ' וְעו"ק מ"ש רַבִּינוּ ז'ל
וְחִזְקִתָּה שְׁנִתְּנִיאֵשׁוּ הַבְּעִלִים מִמֶּנָּה מִשְׁמַע אִפִּי בְּסִתְּמָה הָיָה יֵאוּשׁ וּלְקַמֵּן בְּרִישׁ פ"ו פְּסִק
דְּבַמוֹכֵס גּוֹי חֵיִיב לְהַחְזִיר עַד שְׂיַדַע בְּנִדְּאֵי שְׁנִתְּנִיאֵשׁוּ וְעֵינּוּ לְהַלַּח"מ ז"ל שְׁכ' לְקַמֵּן דְּהִכָּא
אִיָּר בִּישְׁרָאֵל וְכוּ' ע"ש וְאִינוּ מוֹבָן דְּהָא בְּתַר הָכִי קְאָמַר כו' בְּזְמַן שְׁהַמוֹכֵס גּוֹי מִשְׁמַע
דְּעַד הַשְׁתָּא בְּמוֹכֵס גּוֹי קְאָמַר וְדוֹחֵק לֹו דְּקָאֵי עַל הַדִּין שְׁלַפְנֵי פְּנִי וְלֹא אֶלְפְּנֵי וְעוֹד לְשׁוֹן
הַמְּשַׁנָּה הָעֲמוּדָה בַּגְמ' בְּגוֹי וְלֹא הו"ל לְרַבִּינוּ לְמַסְתֵּם בְּאוֹתוֹ לְשׁוֹן בְּאוֹפֵן אַחַר דְּהֵינּוּ
בִּישְׁרָאֵל בְּלֹא בִּיאוּר וְעו"ק מ"ש וְאִם הָיָה מַחְמִיר וְכוּ' דְּזַהוּ דְּנִקָּא לְלִשְׁנָה בְּתַר' בְּתַר'
דַּס"ל דְּיֵאוּשׁ כְּדִי קְנִי וְעֵינּוּ לְהַלַּח"מ ז"ל בִּפ"ב מַה' אֱלוֹ שְׁתִּירָץ קוֹשְׁנִיא זֹו שְׁנִתְּכּוֹן לְפִי
הַרְמִב"ן ז'ל בְּמַלְחָמוֹ בִּפ' הַגְּזִיל ע"ש אַךְ לְפִי מ"ש בַּה' גְּנִיבָה דְּרַבִּינוּ לְמַד מִכָּאן דְּאִינוּ
קוֹנֵה אֶלָּא קִנְיָן הַגּוֹרֵף לֹא יִתְּכֵן פִּי זֶה וְהַכ"מ ז"ל תִּירָץ דְּהָכִי פִי פִינּוֹן שְׁהֵיָה בְּמַכִּירָה וְכוּ'
וְלֹא יַדַע שְׁהֵיָה גְּזוּלָה א"כ הָיָה בְּהִיתְרָא בְּא לִידּוֹ וְשִׁפִּיר הָיָה שְׁלוֹ מִדִּינָא וְהַש"ס דְּקְאָמַר
יֵאוּשׁ כְּדִי קְנִי הוּא כְּלָפִי מ"ש בְּלִישְׁנָא קְמָא יֵאוּשׁ כְּדִי לֹא קְנִי מִשׁוּם דְּבִיאִסוּרָא אֶתָּא
לִידֵיָה לְכַךְ קְאָמַר הָכָא יֵאוּשׁ כְּדִי קְנִי ר"ל דְּבְּהִיתְרָא בְּא לִידּוֹ כֵּן צְרִיךְ לְדַחֵק בְּכּוֹנְנָתוֹ
וּאִפִּי"ה לֹא אִיפְרָק מִחֻלְשָׁא דְּלַפ"ז עִיקַר הַטַּעַם לְלִישְׁנָא בְּתַרָּא דְּהָיָה שְׁלוֹ מִדִּינָא הוּא
חֶסֶר מִן הַסְפָּר גַּם לֹא יַדַעְתִּי מַה תִּירָץ לְעִיקַר הַקּוֹשְׁנִיא דְּבְּעֻלְמָא קו"ל דְּלֹא קְנִי אַךְ דְּאִיפָּא
שְׁיֻנוּי רְשׁוּת פִּינּוֹן דְּבִיאִסוּרָא אֶתָּא לִידֵיָה מִשׁוּם דְּהָכָא הָיָה בְּמַכִּירָה וְכוּ' וְהָא בְּעֻלְמָא נְמִי
אַךְ דְּמַכְר לְלוֹקֶס מַכִּירָה גְּמוּרָה וְלֹא יַדַע בְּנִדְּאֵי שְׁהֵיָה גְּזוּלָה וְכוּ' וּאִפִּי"ה לֹא קְנִי וְחֵיִיב

לִיָּתֵן דְּמִים וְצ"ע.
וְאֶפְשָׁר לֹומר דְּרַבִּינוּ לֹא אִיָּרִי הָכָא לֹא לֹו דְּמוֹתָר לִיקְנוֹת מְאוֹתָה גְּזוּלָה וּלְכַךְ הִבִּיאוּ
בְּכָאן וְלֹא הִבִּיאוּ לְקַמֵּן בִּפ"ו דְּמִיָּרִי שָׁם דְּלִיקְנוֹי שְׁלוֹ לְגַמְרִי אֶלָּא וְדִאֵי דְּכָאן מִיָּרִי דְּהָיָה

שְׁלוֹ לַעֲנֵן דְּמִוֶּתֶר לִיהֲנוֹת בְּאוֹתָהּ גְּזוּלָה וְטַעֲמָא טַעִים דְּהוּי כְּמַכִּירָה וְגַם חֲזַקְתָּהּ שְׁנַתִּינְיָאֵשׁוּ הַבְּעָלִים מִגּוֹף הַחֶפֶץ דְּלֹא הִדְרָא כְּלָל מִשׁוּם דִּידוּעַ אֲצֻלָּם שְׁהַמוּכָס מוֹכֵר אוֹתָהּ מִיָּד וְאִינוּ תוֹבְעוּ כ"א בְּדַמְיָהּ וְגַם אִינוּ יָדוּעַ בְּוֵדַאי שְׁהִיא גְּזוּלָה כֹּל זֶה לְהַטְעִים הַדְּבָרִים לְהִיטֵר הַנְּעִית הַגְּזוּלָה אֲבָל וְדַאי לַעֲנֵן קִנְיָהּ לֹא קִנְיָהּ כ"א גּוֹף הַגְּזוּלָה וְכַמ"ש לְמַעְלָה וְהִינּוּ שְׁפָתַב אַח"ךְ וְאִם הִנֵּה וְתִיק וּמַחְמִיר עַב עֲצָמוּ מַחְזִירָן לְבַעְלִים ר"ל גּוֹף הַגְּזוּלָה אַף שְׁאִינוּ מְחֻנְיָב לְהַחְזִיר גּוֹף הַגְּזוּלָה אַף לְמֵאֵי דְקִי"ל דִּיאֹוֹשׁ כְּדִי לֹא קִנְיָהּ כִּי אִם עִם שִׁנּוּי רְשׁוּת.

וּא"ת לִפ"ז אֲמַאי הוֹצֵרְכוּ בַּגַּמ' לְלִישְׁנָא בְּתֵרָא לֹמֵר דִּיאֹוֹשׁ כְּדִי קִנְיָהּ וְהָא אַף לְלִישְׁנָא קָמָא כְּמִי דִּינָא הִכִּי אִם בָּא לְהַחְמִיר עֲצִיו וְלְהַחְזִיר גּוֹף אֲבִינְדָה מַחְזִיר לְבַעְלִים הִרְאִישׁוּנִים כַּמ"ש רַבִּינוּ ז"ל וִי"ל דַּאֲנָה"כ אֶלָּא דְבָא הַגַּמ' לֹא דְלֹא ק' מֵהֵאֵי בְּרִינְיָתָא לְרַבָּה דַּס"ל דִּיאֹוֹשׁ כְּדִי קִנְיָהּ אֲוֹקְמָה כְּנֻוֹתִיהָ כְּנ"ל לְדַחֲנוּק לְדַעַת רַבִּינוּ ז"ל וְעֵינֵן בְּשַׁלְטֵי הַגְּבוּרִים בַּפ' א"מ דַּמ"ה סוּף ע"א ע"ש דְּדְבָרָיו צ"ע וְדו"ק: פֶּרֶק י"ד הַלְכָה ה' יֹאוֹשׁ ל"מ וְכו' אִינוּ יֹאוֹשׁ עֲתָה עַד שְׂיָדְעוּ הַבְּעָלִים שְׁנָפַל אֲבָל אִם עֲדִינֵן וְכו' עַד אֵין זֶה יֹאוֹשׁ ע"כ וְאִיפָּא לְמִינְדָק דְּהוּל"ל דִּיאִינוּ יֹאוֹשׁ אַא"כ יָדְעוּ שְׁנָפַל דְּהוּי אֲבִינְדָה מְדַעַת וְעוּד מֵאֵי הָא דְקָאֵמֵר אֲבָל אִם עֲדִינֵן וְכו' לִישְׁמוּעֵינֵן רַבּוּתָא טְפִי אֲבָל אִם לֹא יָדְעוּ כְּשִׁנְפַל אַף אִם יָדְעוּ אַח"ךְ וְנִתְיָאֵשׁוּ אֵין זֶה יֹאוֹשׁ וְנ"ל דְּרַבִּינוּ ז"ל לֹא ס"ל דַּעַת הַפּוֹסְקִים ז"ל דְּאֵף אִם נִתְיָאֵשׁוּ אַח"ךְ לֹא הוּי יֹאוֹשׁ אֶלָּא ס"ל דַּאִם אַח"ךְ נִתְיָאֵשׁוּ הַבְּעָלִים זָכָה הַמוֹצֵאוֹ וּפְלוּגְתָא דְאַבְיִי וְרַבָּא בַּגַּמ' אֵינָהּ אֶלָּא לַעֲנֵן דְּהוּי שְׁלוֹ מְשַׁעַת מְצִיאָה אוֹ לֹא וְנ"מ אִם בְּשַׁעַת מְצִיאַת הַדִּינָר יָכוֹל לְקַדֵּשׁ בּוֹ אִשָּׁה דְלְרַבָּה ס"ל דְּהוּי שְׁלוֹ לֹא לְגַמְרֵי מְשַׁעַת מְצִיאָה וְלֹאבְיִי לֹא הוּי שְׁלוֹ אֶלָּא עַד אַחֵר יֹאוֹשׁ בְּעָלִים.

וְנִלְע"ד הַכֶּרֶחַ לְרַבִּינוּ ז"ל מֵהָא דַּס"ל לְאַבְיִי גּוֹפִיָה בַּפ' מְרַנְבָה דִּיאֹוֹשׁ כְּדִי קִנְיָהּ מִדְּהַקְשָׁה לְרַב יוֹסֵף דְּאִית לֵיהּ דְּלֹא קִנְיָהּ מִמִּתְנִי דְּעוֹרוֹת ע"ש דַּס"ו וְא"כ אֵיךְ קָאֵמֵר הִכָּא דְּאֵף דְּנִתְיָאֵשׁוּ אַח"ךְ אֵין זֶה יֹאוֹשׁ כִּינֵן דְּבִאִסְוִרָא אֲתָא לִידְהִי וְלִישְׁאָר הַפּוֹסְקִים י"ל דַּס"ל כַּמ"ש הַתּוֹס' שָׁם דַּע"כ לֹא קָאֵמֵר אַבְיִי בַּפ' א"מ דִּיאֹוֹשׁ שְׁלֹא מְדַעַת לֹא הוּי יֹאוֹשׁ כ"א לְיִפְטֵר לְגַמְרֵי אֲבָל הָא דְקָאֵמֵר הִתָּם דְּקִנְיָהּ הוּא לַעֲנֵן קִנְיָן הַגּוֹף אֲבָל דְּמִים מִיָּהּ בְּעִי לְשִׁלּוּמֵי אֲבָל רַבִּינוּ ז"ל ס"ל דְּמַעֲקָרָא לִק"מ דְּהֵאֵי דְקָאֵמֵר אַבְיִי דִּיאֹוֹשׁ שְׁלֹא מְדַעַת לֹא הוּי יֹאוֹשׁ הוּא לַעֲנֵן דְּלֹא הוּי יֹאוֹשׁ לְמַפְרַע אֲבָל אַנְה"נ מְשַׁעַת יֹאוֹשׁ קִנְיָהּ וְהִינּוּ דְלֹא ק"ל לַגַּמ' מִהַךְ דְּגַנְבַּ עוֹרוֹתוֹכוֹ מִשׁוּם דְּהִתָּם מִיָּרִי בְּיָדְעֵי הַבְּעָלִי הַבְּעָלִי שְׁנַגְנַב וְאַח"ךְ חִישְׁבַּ וְכַמְאֵמֵר אַבְיִי שָׁם דְּהִתָּם לְאַחֵר יֹאוֹשׁ אֲבָל לֹא ק' לִיָּהּ בַּפ' א"מ כ"א מִהַךְ בְּרִינְיָת' דְּתַנִּי שְׁנַטְל מְזָה וְנָתַן לְזָה דְּמַשְׁמַע דְּלֹא יָדַע כְּלָל וְכ"כ הַרְמַב"ן ז"ל הִבְיָאוּ בְּשִׁמ"ק שָׁם הֵן אֲמַת הַרְמַב"ן ז"ל גּוֹפִיָה ס"ל דְּלֹאבְיִי ס"ל אַף דְּנִתְיָאֵשׁוּ אַח"ךְ אִינוּ כְּלוּם וְעֵינֵן מ"ש בַּפ"ה מֵה' גְּנִיבָה ע"ש.

וּבְזָה נִיחָא מ"ש רַבִּינוּ ז"ל בְּדִין שִׁאח"ז וְנֹאפִי הַחְזִיר לֹא דִינָר אַחֵר שְׁנַתִּינְיָאֵשׁ מִתְנָהּ הִיא זֹו וְכו' וְלְכַאֲרָה הוּא תְּמוּהָ כִּינֵן דְּאִיפְסִיקָא הַלְכָתָא כְּאַבְיִי דְּאֵף דְּנִתְיָאֵשׁוּ אַח"כ מֵה' שְׁיָיָד לֹמֵר מִתְנָהּ הִיא וְכו' כִּינֵן דְּקֵאֵי בְּרִשׁוּתָא דְּמֵאֲרִיָּה לֹא שְׁיָיָד לֹמֵר מִתְנָהּ כֹּו וְרַבָּא דְּאֵמֵר

הכי בפי א"מ הוא לטעמיה דס"ל דמיקרי גאוש ושפיר קני ליה ולכך שנייה שפיר לשון מתנה אמנם לפי האמור ניקח דאף לאבני נמי אם נתייאש אח"ך קני ולכך הני מתנה וס"ל לרבינו ז"ל דכינון דהביא הגמ' הך מילתא דרבא גבי מילתא פסיקתא משמע דאתיניא פהלקתא דאי לא לא הו"ל להגמ' להביא מילתא דרבא אחר דאיתותב בסתם דהול"ל נאנדא רבא לטעמיה וכו' אלא ודאי דאף לאבני נמי אם נתייאש אח"ך זכה המוצאו מכאן ולהבא.

אלא דאפתי ק' לי פיון דקי"ל דגאוש פדי לא קני משום דבאיסורא אתא לידיה ודאי לא קני ליה בגאוש ונ"ל דזהו מ"ש הה"מ זל גוססא פתבוה בהלכות ובפיר"ח ז"ל והשיגו עליה ע"ש: ולדעת רבינו ז"ל אפשר לנישב דוקא הכא גבי אבידה דמחוייב הוא לנטולה ולהחזירה לבעליה וא"כ הכא דנטלה על מנת לגזולה האיסור אינו נעשה בנטילה דמחוייב הוא לנטולה אלא האיסור נעשה פשמעכבה אצלו ולא החזירה ולכך לא מיקרי באיסורא אתא לידיה אבל גבי גזילה וגניבה דאיסור נגמר משעת נטילה מיקרי שפיר באיסורא אתא לידיה ולא דמי לדבר שיש בו סימן דמיקרי באיסורא אתא לידיה דהתם לאו בר גאוש הוא דהמוצאה הוא דאיתי ליה לגאוש פיון דנטלה ולא אכריז והוא דמי ממש לגנב דקי"ל דסתם גניבה גאוש בעלים מ"מ הוא דאיתי ליה לגאוש לא כן הכא דמשעת נפילה בא גאוש ממילא ולכך לא מיקרי באיסורא בא לידו אלא עד דידע.

אף הדבר הקשה הוא דאמר רבא בפי מרובה גאוש דקני לא ידעינו אי דאורייתא או דרבנן וקאמר מוצא אבידה לאו פיון דמתייאש מרה מינה מקמי דתייתי לדי קני ליה וכו' הרי מבואר דבמציאה דקני בגאוש הוא דוקא דמתייאש מרה מינה מקודם המציאה אבל אי לא ה"ל לא קני אפי' גבי אבידה והיינו משום דס"ל כאבני וכמ"ש התוס' שם.

וי"ל דרבינו ז"ל קשיתיה א"כ הך דרב' לא אתי אלא כאבני אמאי לא איתי סייעת' מינה הגמ' לדברי אבני לכה נראה לרבינו ז"ל דהתם מיקרי בדבר שיש בו סימן ולכך בעינו דמתייאש מקמי דתייתי לידיה דלאו בר אייאוש הוא והוי דמי לגזילה וגניבה דלאו בר גאוש הוא ואף דקי"ל דסתם גניבה גאוש בעלים הוא מ"מ באיסורא אתא לידיה פאמור פנ"ל לדחוק לדעת רבינו ז"ל.

ובהכי אתנח לי מה שפסק רבינו ז"ל לקמן בריש פט"ו גבי ספק הינוח דאם הנה דבר שאין בו סימן ה"ז זכה בו המוצאו וע"ש בהשגת הראב"ד ז"ל וכן תמה ה"ה ז"ל וכתב משם הרמב"ן זל ואיהו לא קני בהאי גאוש דבאיסור' אתא לידיה וכו' ולפי האמור לק"מ דרבינו לטעמיה אזיל דאם ידעו הבעלים מותרת לו והכא פיון דמצד הינוח הוא דאסור בודאי ידעו בו הבעלים שהרי חזרו למקום הנחתה ולא מצאוה ודמתייאש למה שתירץ בגמ' על מעות מפונרין דכינון דממשמש בכיסו בודאי הוא בא לידיעתו ה"נ אמרי' פיון דהניחה בספק הינוח בודאי דעתו עליה בכל רגע לבל יסית דעתו ממנה לשונכחה שם ובודאי שהיה שם ולא מצאה ודוק בקושנית הרמב"ן וה"ה ז"ל שכתב שבא לידו קודם גאוש וכו' דפשיטא להו דנתייאש אח"ך ואין להקשות דתיישי' לספק אבוד דהתם ודאי דמיקרי

בְּדָבָר שֶׁיִרְעוּ בּוֹ הַבְּעָלִים דְּהַאיִסוּר לֹא בָּא לוֹ אֶלָּא מֵצַד הַיְנוּחַ וּלְכַף כְּתַב דְּאַפִּי נִסְתַּמַּק לוֹ וְכוּ' אֲבָל אִם הוּא דְרָף הַנִּחָה בְּנִדְאֵי שְׁחִזְקָתוֹ יָדְעוּ בּוֹ הַבְּעָלִים מְטַעְמִים.

הַמְּוַזְכָּרִין בַּגְּמ' פּנ"ל וְדו"ק: פָּרָק ט"ו הַלְּכָה א' כָּל הַמוֹצָא אֲבִיָּדָה בֵּין שְׁיֵשׁ בָּהּ סִימָן בֵּין שְׁאִין בָּהּ סִימָן אִם מְצָאָה דְרָף הַנִּחָה וְכוּ' הִנֵּה לְכַאוּרָה נִרְאָה דְרַבִּינוּ לְמַד זֶה מֵהָא דְתַנַּיָּא בַּפ' אֵלּוּ מְצִיאוֹת מְצָא טְלִית אוֹ קוֹרְדוֹם בְּצַד הַגָּדָר ה"ז לֹא יֵגַע בּוֹ וְהֵתָם בְּדָבָר שְׁיֵשׁ בּוֹ סִימָן מִיָּרִי גַם מֵהָרָף עֲנֻבְדָּא דַר' אַבָּא בַר זַבְדָּא שְׁבִירוּשְׁלָמִי הֵכִי מִשְׁמַע דְּמִסְתַּמָּא הָרָף חִפְיָסָה דְּמִכּוּסָה בָּהּ הַחֲמוּר יֵשׁ בָּהּ סִימָן וְאַפ"ה קָאָמַר רַב לֹא יָאוּת עֲבָדְתָּ וְלֹא ס"ל לְדַחֲוֹת כַּמ"ש הַתּוֹס' דְּהִנְהוּ מִיָּרִי בְּמִשְׁתַּמַּר לְגַמְרִי דַא"כ מֵאֵי דַעֲתִיָּה דַר' אַבָּא לִיְטָלוּ וְהָא מִשְׁנָה עֲרוּכָה הִיא דְכָלִי הַמְּכּוּסָה בְּאַשְׁפָּה לֹא יֵגַע בּוֹ אֶלָּא דַלְפ"ז מֵאֵי מִקְוָשָׁה הַגְּמ' וְלִיְהוִי קָשָׁר וּמְקוּם סִימָן וְכַמוֹ שֶׁהִקְשָׁה הַה"מ וּמָה שֶׁתִּירָץ אֵינּוּ נוֹחַ לַע"ד דַא"כ אֲמַאי מִשְׁנֵי לִיָּה מִשּׁוּם דְּהִנְהוּ לִיָּה סִימָן הַיְנוּחַ וְכוּ' לִישְׁנֵי לִיָּה דַאָּרְף אִם יֵשׁ בּוֹ סִימָן לֹא יֵגַע בּוֹ: הַלְּכָה ט' דַאָּם נִפְתַּחוּ הָאוּצְרוֹת וְכוּ' הָרִי אֵלּוּ שְׁלוֹ וְכוּ' עֵינֵן מ"ש הַרְאָב"ד ז"ל דְּמִיָּרִי בְּרַקְתָּא דְנִהָרָא וְכוּ' ע"ש וְלְכַאוּרָה קָשָׁה פִּינֵן דַאֲיָרִי בְּנִפְתַּחוּ הָאוּצְרוֹת מֵה עֵנִין רַקְתָּא דְנִהָרָא לְכַאֵן וְעוֹד אֵי בְּרַקְתָּא דְנִהָרָא א"כ מֵאֵי צְרִיף תּוֹ לְמִימַר לְאַחַר שֶׁנִּפְתַּחוּ הָאוּצְרוֹת אֲפִי קוֹנְדָם שֶׁנִּפְתַּחוּ הָאוּצְרוֹת נְמִי הָרִי אֵלּוּ שְׁלוֹ וּמִתְנַי' דְּחֵיב לְהַכְרִיז מִיָּרִי בְּלֹא רַקְתָּא דְנִהָרָא וְאַבְיִי דְמוֹקֵי הֵתָם לְאַחַר שֶׁנִּפְתַּחוּ הָאוּצְרוֹת הוּא מִשּׁוּם דַס"ל מְקוּם לֹא הָיִי סִימָן אֲבָל לְדַדְדוֹ דַס"ל דְּמְקוּם הָיִי סִימָן וּמִיָּרִי בְּרַקְתָּהּ דְנִהָרָא א"כ אֲפִילוּ קוֹנְדָם שֶׁנִּפְתַּחוּ נְמִי גַם מ"ש ה"ה ז"ל דְרַבִּינוּ סְמֵךְ אֲמ"ש לְקַמֵּן בְּרַה"י חֵיב לְהַכְרִיז הוּא דְחֹק דְהָא בְרַה"ר נְמִי אִם הוּא דְרָף הַנִּחָה חֵיב לְהַכְרִיז וְדוֹקָא בְּכַרְיֻכּוֹת דְּמִשְׁתַּנְּפִי וְאִין לוֹ מְקוּם הוּא דַאֲיָנוּ חֵיב לְהַכְרִיז וְא"כ הוּל"ל בְּהַדְיָא בְּרַקְתָּא דְנִהָרָא.

וְהַנִּרְאָה אֲצִלֵי דְרַבִּינוּ סְבִירָא לִיָּה דְדוֹחַק הוּא לּוֹמַר דְאַבְיִי סְבִירָא לִיָּה דְמְקוּם לֹא הָיִי סִימָן מִדְּלֹא פְּלִיג אֲדַרְבָּא לְכַף יֵשׁ לּוֹמַר דְהָא דַאֲמַרִּינוּ דְמְקוּם הָיִי סִימָן הוּא מִשּׁוּם דְלֹא אִיתְרַמֵי דַאָּדָם אַחַר אֲבַד חֲפֵץ כְּזֶה בְּאוֹתוֹ מְקוּם שְׁאֲבַד לוֹ זֶה וְכַמ"ש הַתּוֹס' בְּמִצִּיעָא דַכ"ב ד"ה אֵי ע"ש אֲבָל לַע"ד דְמְקוּם לֹא הָיִי סִימָן דַאֲמַרִי אִיתְרַמֵי וְכַמְבּוֹנָר בַּגְּמ' שֶׁם בְּלִישְׁנָא בְּתַרָא דְרַב מְרִי ע"ש וְאַמְטוּ לְהֵכִי אֲמַרִי דְזֵהוּ דוֹקָא דְלֹא אִיתְחַזַק הָאֵי חֲפֵץ אֲצִל כָּל אָדָם אַף אַחַר שֶׁנִּפְתַּחוּ הָאוּצְרוֹת דְהַרְבֵּה קוֹנִים הַחֲבִיּוֹת א"כ שְׁפִיר אֲמַרִי פִי הֵכִי דַאֲיָתְרַמֵי דַעֲמַד לְפּוּשׁ זֶה בְּאוֹתוֹ מְקוּם אָדָם אַחַר נְמִי עֲמַד שֶׁם דְהָא בְּרַקְתָּא דְנִהָרָא נְמִי צ"ל פִי הֵכִי דַאֲיָתְרַמֵי לְהָאֵי מְקוּם מְסוּנֵיִם אִיתְרַמֵי לְחַבְרִיָּה וְהִיָּנוּ פִינֵן דְשְׁכִיחֵי רַבִּים בְּעִלֵי חֲבִיּוֹת ה"נ בְּנִפְתַּחוּ הָאוּצְרוֹת דְשְׁכִיחֵי רַבִּים אֲמַרִי דַאֲיָתְרַמוּ וְכוּ' וְא"כ לְפִי הָאֵי תִירוּצָא דְנִפְתַּחוּ הָאוּצְרוֹת תּוֹ לֹא צְרִיף לּוֹמַר בְּרַקְתָּא דְנִהָרָא וְהַש"ס דְהַוָּצְרָף לְתַרְזַן בְּרַקְתָּא דְנִהָרָא הוּא מִשּׁוּם דַס"ל כִּהְוָא תִירוּצָא דְרַב דְמִיָּרִי בְּרַשׁוּם וְכוּ' פּנ"ל לְדַעַת רַבִּינוּ ז"ל וְלְדַעַת הַרְאָב"ד ז"ל י"ל דְלֹא דְמִי לְרַקְתָּא דְנִהָרָא דְהֵתָם הַוָּצְרָכוּ כ"ע לְהַנִּיחַ בְּרַקְתָּא דְנִהָרָא כְּשִׁירְדוּ מִן הַסְפִינָה.

פָּרָק י"ח הַלְּכָה ה' מְצָא שְׁטָרוֹת וְכוּ' כְּתַב ה"ה ז"ל זֶה לְמַד מֵהַמְּשַׁנ' וְאוֹקְמַתָּא שֶׁם בַּגְּמ' וְאֵע"פ שְׁיֵשׁ מִי שְׁלֹא פִירְשָׁה כְּדָּ וּמ"מ דִּינוּ שְׁל רַבִּינוּ ז"ל אֲמַת לְדַבְרֵי הַכָּל ע"כ וְעֵינֵן

מ"ש הרמ"ל ז"ל דע"כ לא אוקמוה בגמ' בשטרות קרויעים אלא דוקא ביוצא מתחת ידי מלנה אבל ביוצא מתחת המוצא לא בעינו שטרות קרויעים כיון דאיתרע בנפילה ע"ש ולפ"ז הו"ל להקשות דאמאי מקשה בגמ' על רב ממתני' דכיון דאירי במציאה לדעת רבינו ז"ל כפי מ"ש ה"ה וכמו שנתראה מפי רבינו ז"ל בפי המשניות.

הן אמת דמאי דקתני אם יש עמהן סמפון וכו' לא קאי בנדאי אמאי דסליק מיניה דמצא שטר בין שטרותיו וכו' דא"כ הו"ל דיהא מונח כיון דאינו יודע טיבו וכ"כ הריטב"א ז"ל והובא בשימ"ק ונהו מה שהוכרח רש"י ז"ל לפרש במשנה דמילי מילי קתני אף אמנם איכא למימר דקאי אמוצא שטרות וסמפונות עמהם דייעשה מה שבסמפונות ולעד"ן דזהו פוננת רש"י ז"ל שם בגמ' דכתב וז"ל אם יש עמהן וכו' והכא במלנה עסקינו דקתני מצא שטר בן שטרותיו ע"כ ולכאורה אין לו מוכן דהא פלי במתני' דמילי מילי קתני ולא קאי אמוצא שטר וכו' ועיין במהר"מ שיף ז"ל שנדחק בפי' ע"ש ולפי האמור ותפרש כפשוטו דבא לאפוקי מפי' הרמב"ם ז"ל דקאי אמוצא וכו' דקתני המוצא שטר בין שטרותיו ר"ל דמצא שטר וכו' דקתני במתני' קאי אפולה מילתא פאלו תנו מצא שטר וכו' ואינו יודע וכו' מצא שטר וכו' ויש עמהן סמפונות וכו' פלי במתני' וכיון שכן בנדאי במלנה עסקינו דבין שטרותיו קתני אבל הרמב"ם ז"ל יפרש דקאי ארישא דמתני' דקתני מצא פכרוד של שטרות אם יש עמהם סמפונות וכו' א"כ מאי מקשה הגמ' וכו' ולעד"ן לומר דכיון דמצא עם שטרות המלנה ידעי' בנדאי שנפלו מיד המלנה דאי ביז הלנה מאי בעי גבי שטרות דמלנה וכיון שכן הרי הם בחזקת המלנה כמו מאי דאמר רשב"ג שם במשנה דמתזיר למלנה מפת האי סברא ע"ש וא"כ שפיר מקשה הגמ' על רב דאמר סימפון היוצא מתחת יד מלנה פסול דהכא נדאי ידעי' דיוצא מתחת ידי מלנה ואפי"ה אמרי' דמתזיר ללנה והיגו נדאי דאף דיוצא מיד המלנה כשר דהשתא נדאי לא אמרי' דאיתרע בנפילה דמשום פיסולו לא נזהר לשומרו דהא נפלו עמו שאר שטרות הכשרים ומאי הו"ל למיעבד ואהא משני דשאר שטרות המונחים עמו הם קרויעים ואף אם הם ביז המלנה הורע פתון וכ"ש כשנפלו אלא דעדיין ק' לזה דלפי המסקנא דנמצא בין שטרותיו קרויעים א"כ למ"ל דנמצא עמהם שובר דהא נדאי אמרינו דמשום פיסולו לא נזהר לשומרו.

אשר ע"כ נ"ל דמשום ריעותא דנפילה לחוד לא אמרי' דמתזירו ללנה כיון דאם הוא ביז המלנה לא הורע פתון בשביל דמונח בין שטרות קרויעים וכמ"ש רבינו ז"ל בפי"ו מה' מו"ל ע"ש והו"ל כשטרי חוב דעלמא דע"י דאיתרע בנפילה אמרי' דלא מתזיר לא לזה ולא לזה כנ"ל לדעת ה"ה ז"ל.

אבל אי קשייא על רבינו הא קשייא דשם בה' מו"ל פסק רבינו ז"ל דאם מת השליש ונמצא סמפון בין שטרותיו ה"ז כשר ע"ש א"כ שפיר איכא למימר דמתני' כפשטה אתיאי דהא דקתני אם יש עמהן סמפונות אדסליק מיניה קאי דהיגו אשליש וכיון שכן מאי מקשה הגמ' ובאמת דכתבתי שם דאין זה פוננת רבינו שם אמנם לדעת הלח"מ ז"ל שם קשה וי"ל דמשמע ליה לרבינו דהאי דקתני סמפונות סתם ביש עליו עדים קאמר ואי

קאי אשליש פשיטא דלכה לא תוקמינו ליה במקוויים משום דפשיטא דיחזיר ללנה ולומ' דאין עליו עדים קאמר אין לה דוסק יותר מזה דהעיקר חסר מן הספר ולכה מוקמינו ליה ארישא דמתני' דמצא וכו' ואתי לאשמועי' אף דמצא עם שטרות המלנה הכשרים דלא איתרע דכיון דנמצא השובר בנדאי דהחזירו לו הלנה כמ"ש רש"י ז"ל: אמנם עדיין קשה מהא דפסק שם הרמב"ם ז"ל הך דמצא סימפון בין שטרותיו של מלנה שהם קרועים דמשמע דמפרש הרמב"ם הך דאם יש עמקו סימפון הוא קאי אמלנה וא"כ איך פסק פאן הך דמצא שטרות מהיכן למד זה ומהתימא על ה"ה ז"ל שכתב פאן דרבינו מפרש דקאי על המוצא ושם כתב דמפרש כפירוש דקאי על המלנה על ה"ה ז"ל שכתב פאן דרבינו מפרש כפירוש דקאי אמלנה אלא דיצא לו לרבינו דין זה דמוצא שטרות הוא מסברא כמ"ש ה"ה ז"ל ל"מ ע"ש וכן ראיתי להלח"מ ז"ל בפיו מה' מו"ל שכ"כ ע"ש אמנם מהתוס' משמע דאם מצא בין שטרות קרועים אף בלא סימפון יחזיר דקתני בין שמצאן בשוק בין שמצאן בין שטרות של אביו פללו של דבר אם יש עמקו סימפונות יעשה מה שבסימפונות וכו' והא נדאי הא דקתני בין שטרותיו של אביו הוא לומר דבין שטרות של אביו הקרועים וכדאוקימנא בגמ' ואמאי לא קתני הכי גבי מצאן בשוק משמע דהתם אף דלא מצאן בין שטרות יחזיר וה"ט דכיון דמצא שטר ושוברו עמו בנדאי ידעי' דמיד הלנה נפלו דמעיקרא דאיתרפס למלנה השטר כתב לו שובר ואח"ך פשמצא גם השטר מסרו ללנה וכרפם גבי הדדי אבל אצל המלנה מאי בעי גבי הדדי אלא נדאי דמשום דנפרע השטר ולכה איצטריף לומר בין שטרותיו דאף דאין מונחין זה אצל זה כיון דמונח אצל השטרות קרועים אמרי' חזקתו פרוע ע"י פשובר שנקתב ולפ"ז אפשר דהדין דין אמת כדברי רבינו ז"ל אלא דלא הביא רבינו זל דין התוספתא: הלכות רוצח פרק א' הלכה ז' שנא' וקצותה את כפה וכו' כתב הרמב"ד ז"ל בספרי קדריש לה הכי עכ"ל ולעד"ן פנונתו להשיג על רבינו דהא משמעות הגמ' לו' דהך קרא לא איירי אלא בממון כר"י דספרי דהא בעו מנ"ל ואיצטריף להביא מק"ו או מהיקש ואי הך קרא מיירי בהכי אמאי לא מייתי מיניה אלא נדאי איירי בממון וכו' והרב כ"מ ז"ל הבין דבא להודיע מקור דדין זה וזה אינו לע"ד דהול"ל פן הוא בספרי וה"נ פנונת רש"י בחומש שתפס שיטת ר"י דמפרש בממון לגבי רבנן הוא משום דסוגינא דגמ' אצלא פנותיא ועיין בהגהות הנות ולדעת רבינו י"ל דאי לאו דאית לן גילוי דניפתן להצילו בנפשו לא מוקמינו הך קרא אלא לממון אף לבתר דשמעי' ליה א"כ י"ל דהך קרא דוקצותה וכו' כפשיטא דאין סברא דסוגיין דלא כרבנן ואתא ללאו וכמו כן דאמרי' דאחר דאית לן ההיקש שמעינו מקרא דלא תעמוד על דם רעה נמי האי סברא דהא בבבביתא תני בהדינא ומוכרח לומר דלעבור עליו בשני לאוין כמ"ש רבינו בסמוך: הלכה י"ג כל היכול להציל וכו' אבל אין ממייתן אותו.

כתב הכ"מ ז"ל דהא דקאמר ריב"ש נהרג עליו לאו דוקא ובהכי ניתא לי במאי דאמר קרא בגנב במחמת ונהפך נמת אין לו דמים ואי יכול להציל ולא הציל נהרג לו בב"ד אמאי אין לו דמים ואין לו' דמיירי באינו יכול להצילו דקרא סתמא כתיב אלא נדאי אינו

נְהַרְג וְקָרָא בְּמִיתַת ב"ד קָאָמֵר וּלְכֹף אָמֵר אִין לוֹ דְּמִים וּלְדַעַת הַטּוֹר י"ל דְּקָרָא מִיָּרִי
בְּאִינוּ יָכוֹל כְּמוֹ דְּמוֹקְמִינוּ הֵךְ קָרָא דְּעָנוּשׁ יַעֲנֵשׁ בְּיָכוֹל.

אַבְל קִשָּׁה אִיף פֶּסֶק פְּרִיב"ש לְגַבֵּי רַבְּנָן דְּפְלִיגֵי כַּמ"ש רַש"י ז"ל בַּפ' ד' מִיתוֹת דְּנ"ז גַּם
בַּפ' בֶּן סוֹרֵר מִשְׁמַע בְּהַדְּיָא דְּרַבְּנָן פְּלִיגֵי דְּקָאָמֵר אַבְיֵי אָמֵר וְכו' וְרִיב"ש הִיא וְכוּן הַקִּשָּׁה
הַלַּח"מ בַּפ"ט מַה' מְלָכִים ע"ש וְלַעֲד"ן דְּפְלִיגֵי רַש"י וְהַרְמַב"ם ז"ל בְּמֵאֵי דְּאָמְרֵי בַּפ'
הַנְּשָׁרְפִין דָּף מ"ט דְּחֻזְקִיהּ מִפְּקָא מְדַרְבֵּי וּמְרַבְּנָן וְכַתְּבוּ הַתּוֹס' שְׁם דְּלַחֲזֻקִיהּ מְפָרֵשׁ קָרָא
דְּאֵם אָסוֹן בְּנִתְפָּנוֹן לְאִשָּׁה וְאֵם לֹא יִהְיֶה אָסוֹן אִיָּרִי דְּלִיכָא מִיתָה פְּלֵל וְכו' הִנֵּה מִפְּשֻׁט
דְּבְרֵיהֶם מִשְׁמַע דְּלִיכָא פְּנוּנַת מִיתָה פְּלֵל וְלִהְיֵי אִין לְהַכְרִיחַ סְבַרְת רִיב"ש וְזוּהִי דַעַת
רַש"י ז"ל אַבְל הַרְמַב"ם מְפָרֵשׁ דְּקָרָא דְּלֹא יִהְיֶה אָסוֹן אִיָּרִי בְּנִתְפָּנוֹן לְמִיתַת אִשָּׁה וְלֹא
הַרְגָה אֱלֹא הַפִּיל הַנִּלְד וְהַאִיף וְדַאי מִיִּחְיִיב לְחֻזְקִיהּ מָמוֹן פִּינוּ דְּלִיכָא מִיתָה פְּלֵל אַבְל
מִיָּהּ מִיָּקָרִי נִיְתָן לְהַצִּילוֹ פִּינוּ דְּנִתְפָּנוֹן לְמִיתָה וְלִהְיֵי מְוֹכְרָח לוֹ דְּמִיָּרִי בְּיָכוֹל לְהַצִּיל
בַּא' מֵאִיָּבְרֵי פְּרִיב"ש וְכִינוּ דְּהַלְכְּתָא פְּנוּתִיהּ שְׁפִיר פֶּסֶק הֵךְ דְּרִיב"ש וְלִזְה מְוֹכְרָח לוֹמ'
דְּמֵאֵי דְּקָאָמֵר רִיב"ש הִיא הוּא מְשׁוּם דְּקָאָמֵר לֵה בְּהַדְּיָא וְלֹא מְשׁוּם דְּפְלִיגֵי עֲלֵיהּ:
וְרִאִיתִי לְהַרְבּ בְּאֵר יַעֲקֹב בַּח' לַח"מ ס' תַּכ"ה שְׁפַתְּב דְּפְלֻגְתָּא דְּרַש"י וְהַרְמַב"ם ז"ל
הוּא בְּמֵאֵי דְּאָמְרֵי מִיתָה לְזָה וְתַשְׁלוּמִין לְזָה חֲזִיב וַא"כ אִין לְהַכְרִיחַ סְבַרְת רִיב"ש דְּהָא
אָמְרוּ בַּגַּמ' דַּס"ל דְּמִיתָה לְזָה וְתַשְׁלוּמִין לְזָה פְּטוֹר וּמְוֹכְרָח לוֹמֵר דְּהָא אָמְרוּ דַּס"ל דְּפְלִיגֵי
רַבְּנָן עֲלֵיהּ וְכו' וְעִיָּין עוֹד בְּתִירוּצוֹ הַב' וּמִשְׁמַע מְדַבְּרֵי דְּאַבְיֵי נְמִי ס"ל כְּרָבָא דְּמִיתָה לְזָה
וְתַשְׁלוּמִין לְזָה חֲזִיב וְלְכֹף הַוְכְרָח רַש"י לוֹמֵר בְּדַבְּרֵי אַבְיֵי דְּקָאָמֵר רִיב"ש הִיא לְאַפּוֹקִי
מְרַבְּנָן דְּלֹא ס"ל וְכ"כ בְּהַדְּיָא בַּת' הַשְּׁנִי דְּלְכֹף הַוְכְרָח אַבְיֵי לוֹמֵר דְּרַבְּנָן פְּלִיגֵי עֲלֵיהּ
דְּרִיב"ש מְשׁוּם דְּרַבְּנָן ס"ל בְּנִתְפָּנוֹן לְזָה וְהַרְג אֵת זֶה חֲזִיב כְּדַמוּכַח בַּפ' הַנְּשָׁרְפִין וְלְכֹף
אִין לְהַכְרִיחַ סְבַרְת רִיב"ש מְשׁוּם דְּכִינוּ דְּמִיתָה לְזָה וְתַשְׁלוּמִין לְזָה חֲזִיב יַעוּש"ב.

וְנוֹרְאוֹת נְפִלְאוֹתֵי אִיף יֵצֵא זֶה מִפִּי קְדוֹשׁ דְּהָא ר"א דְּאֶסִּיק בַּפ' אֱלוֹ נְעֻרוֹת דְּמִיתָה לְזָה
וְתַשְׁלוּמִין לְזָה פְּטוֹר הוּא לְאַבְיֵי אַבְל לְרָבָא חֲזִיב וְזֵהוּ הַנְּפִקוּתָא דְּקָאָמֵר שְׁם לְאַבְיֵי פְּטוֹר
לְרָבָא חֲזִיב כְּמִבּוֹאֵר שְׁם בְּסוּגְיָא וְהִיָּנוּ נְמִי דְּקָאָמֵר בְּסוּגְיָא דַּפ' בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרָה לְדַעַת
אַבְיֵי כְּשֶׁהַקִּשָּׁה דִּילְמָא מְשׁוּם דְּמִיתָה לְזָה וְתַשְׁלוּמִין לְזָה קָאָמֵר דַּל"ש וְכו' וְאֶפְשָׁר לוֹ
לְזָה מְשׁוּם דַּס"ל כְּרִיב"מ שְׁפַתְּבוּ הַתּוֹס' לְגַבֵּי רוֹדֵף כ"ע מוֹדוֹ דְּפְטוֹר.

אַבְל קִשָּׁה דַּא"כ מֵאֵי מוֹכִיחַ רַש"י ז"ל דְּלְרָבָא דְּאִית לִיה מִיתָה לְזָה וְתַשְׁלוּמִין לְזָה חֲזִיב
מְוֹכְרָח לוֹמֵר דְּרַבְּנָן פְּלִיגֵי אֲרִיב"ש וְכו' דְּהָא פִּינוּ דְּגַבֵּי רוֹדֵף מוֹדָה דְּפְטוֹר א"כ מְוֹכְרָח
קָרָא דְּמַחְזִיב מִיָּרִי בְּיָכוֹל לְהַצִּילוֹ פְּרִיב"ש.

אַף לַפַּמ"ש יָבֵא עַל נְכוֹן דְּפְלִיגֵי בְּדַחֲזֻקִיהּ פְּאָמוֹר וּבְאֶמְת שְׁהַסְבָּרָא מְוֹכְרָחַת כְּדַבְּרֵי רַש"י
ז"ל דַּמַּנ"ל לְהוֹכִיחַ כְּסְבַרְת רִיב"ש פִּינוּ דְּשִׁיף לְאוֹקוּמִיהּ לְקָרָא בְּלֹא נִתְפָּנוֹן לְמִיתָה פְּלֵל
וְלֹא נִיְתָן לְהַצִּילוֹ מַנ"ל הִיא דִּינָא וּלְדַעַת הַרְמַב"ם י"ל דְּכִינוּ דְּמַצִּינוּ דְּכָל הַתְּנָאִים.

ס"ל פְּרִיב"ש מְצִינוּ לְמִימַר דְּגַם חֻזְקִיהּ יוֹדָה בְּזָה דְּכִינוּ דְּרִישָׁא דְּקָרָא מִיָּרִי בְּנִתְפָּנוֹן
דְּקָאָמֵר וְנִתְתַּ נְפִשׁ וְכו' גַּם סִיפִיהּ מִיָּרִי בְּהִי אַבְל קִשָּׁה מֵאֵי מְקִשָּׁה הַש"ס דִּילְמָא מְשׁוּם
דְּמִיתָה לְזָה וְתַשְׁלוּמִין לְזָה לִימָא דַּס"ל כְּחֻזְקִיהּ דְּמִיָּרִי בְּנִתְפָּנוֹן לְאִשָּׁה וְהִי מִיתָה

ותשלומין לאשה כמ"ש הרב הנז' משם התוס' וי"ל דזה בכלל קנשיות הגמ' דמנ"ל דקרא
פחזקיה דילמא פרבנו ומשום מיתה לזה ותשלומין לזה.

א"נ אף אם נאמר פחזקיה דמנ"ל דקרא מיירי בנתפנון לאשה דילמא בנתפנון לחבירו
והפיל ולדות האשה וכה"ג פתבו התוס' בפ' אלו נערות דרישא דקרא איירי בנתפנון
לחבירו ומזה סתירה לדברי הרב הנז' ודו"ק.

והחה"ש ה"ר משה בר מאיר הי"ו הקשה אלי מהא דאמרי' בפ' הנשרפין גבי חובשין
למיתה דלמדויה מקרא דנקה המכה מלמד שחובשין. אותו אימת קטלינו ליה ואי לאו
שבתו יתן וכו' והכא פינו דנתפנון למיתה הו"ל רודף וניתן להצילו בנפשו והיכי מיחייב
מזון נאפי' למ"ד מיתה לזה ותשלומין לזה חייב הכא מודה דהא מיתה ותשלומין לא
הוא.

ותמיה לי אמאי לא הביא זה בעל הגמ' שוב ראיתי להש"ס בפ' אלו נערות שביא ראיה
זו ולענגן אחר ודחו דילמא לאו במזיד מישתעי קרא אלא בשוגג ומאי נקה המכה מגלות
ובהכי אתנח לן שלא הביא עוד ראיה זו למקום אחר: פ"ק ג' הלכה ט' או שפנה עליו
מקום עד שפגע וכו' עיין מ"ש מר"ן ז"ל דהך דבעינו דאדליק שרגא היינו משום שהיה
פתח לביתא דשישא ור"ל אף שהוא סגור דהא אין הבל הנר יכול להוציא מ"מ יכול
ליכנס הרוח בדוחק ובהכי אפשר לנישב למה שהקשה מר"ן ז"ל בסמוך מאי שנא מפפוא
עליו פלי משום דכיין דאין פאן בנין אפשר דייכנס הרוח מתחת שולי הפלי ובעיקר
הקושטיא נלע"ד דלא קשייא דיש לחלק בין מקום לבית דאף דבנה עליו פתח הבית מ"מ
האור שפבית לא מנע ממנו ומיסתתיה לחיות בו אבל הכא מיירי דבנה עליו מקום פמדתו
דאין פאן אור פלל ומההיא שעמא ניפר ההיזק והוי דומה לחנק אותו כמ"ש רבינו ז"ל
וברור: הלכה י"א וכו' הדוחק וכו' וצ"ע דאמאי לא הביא רבי ז"ל הך דסממנים דקאמר
רבא ואין לומר דמשמע מהך דתריס בידו דהא רבא קאמר לה ועוד בעיא בגמ' עלה
נאמאי השמיט כל זה וצ"ע: פ"ק ד' הלכה א' המתפנון להרוג את זה פטור וכו' פתב
הראב"ד זה כר"ש וכו' ר"ל דאף דמוקי בגמ' ר"ש פ"ב דמחייב היינו קודם דמיייתי הא
דחזקיה אבל פי מייתי דחזקיה שפיר אית לן למימר ר"ש פחזקיה ומפטר לגמרי ולכך
משיג הראב"ד ז"ל פינו דחזקיה כר"ש ואין הלכה אלא פרבנו דמחייבי וה"נ מוכח לשון
הראב"ד ז"ל בפ"ד מה' חובל שקתב ואיהו גופיה פסק פחזקיה דלא חילקת בין מתפנון
וכו' והינו דקאי על מ"ש הרמב"ם ז"ל בכאן ועיין לה"ה ז"ל שם דהבין השגת הראב"ד
ז"ל על החלק הראשון דבין שוגג למזיד וכו' ולעד"ן כמ"ש דא"כ אמאי הביא הך חילוק
דאין מתפנון וכו' ע"ש.

ועל מה שפסק בכאן פחזקיה נגד רבנו תיגרץ הכ"מ ז"ל משום דרבא ס"ל פנוותיה ועוד
פ' אלו נערות נקיט לה לעיקר מהטעם שקתבו התוס' ז"ל. ואחר המחילה אין ראיה
ממ"ש התוס' דאי למ"ש דמיתנגיא בי ר' תיאי וכו' הוא לאפוקי מהך פריקתא דר' תנא
דאימור דמשבשמתא היא והינו דמשמע מינה דאף בשוגג חייב ולית ליה הך היקשא פלל
אף לענגן שוגג למזיד אבל לרבנו ור' דפ' הנשרפין מודו בהך חילוק דבין שוגג למזיד

וילכה מק' שפיר בפ' אלו נערות ומי איכא למ"ד משום דקיימי בההו חילוקא וכו' אבל להו חילוק דאין מתפנין אנה"ג דפליגי רבנן עליה דחזקה והלכתא כרבנן כנה החלק.

ולעד"ן דס"ל להרמב"ם ז"ל דהא דמקשה הש"ס בפ' אלו נערות ומי איכא מידי וכו' משום דאף דאיכא רבנן דפליגי על חזקה מ"מ ודאי ר"י ס"ל כחזקה פנין דהוא רבו ולעד"ן דזוהי פוננת התוס' דפ"ק דתגיגה די"א ד"ה לא נצרכותוכו' שכתבו דר"י דאמר חייבי מיתות שוגגין פטורין מוקי לה לאידך דרבי וכו' ולכאורה מאי קושניא דאפשר מאי דקאמר דחייבי מיתות שוגגין פטורין הוא משום דס"ל כחזקה בחלק הראשון דבין שוגג למזיד אבל בחלקה בין מתפנין ללא מתפנין ס"ל כר' והיינו משום סתם מתני' פותיה וכ"ש לפמ"ש התוס' בפ' הנשרפין דר' ס"ל כחזקה בחלק הא' א"כ ס"ל כר' לגמרי אמנם לפי מ"ש אתי שפיר דמסתמא ר"י ס"ל כחזקה דהוא רביה: עוד כתב הכ"מ ז"ל לכן נ"ל שפסק כרבנן וכו' ועיין ללח"מ בפ"א מה' חובל שתמה עליו וע"ש שהקשה עליו מפ' שור שנגח ולא מהש"ס דכתובות גופיה וגם בפ' הנשרפין איתא פו בהדיא.

גם מה שהבין הרלח"מ בדעת מר"ן דלא פליגי רבנן ור"ש בדינא אינו מוכן דהא במתני' איתא בהדיא נתפנין להכות את הגדול והלכה על הקטן חייב והיינו דס"ל דנתפנין להרוג את זה והרג את זה חייב וגם מרישא דמתני' דלא נקט אלא נתפנין לכהמה והרג את האדם וכדדניק בגמ'.

אשר ע"כ נ"ל דכוננת הכ"מ ז"ל במה שפסק כרבנן הוא לענין כסבור ראובן ונמצא שמעון או דאמר לחד מינייהו אני מתפנין והיינו פלוגתיהו דר"ש ורבנן הוא משום התראה דלר"ש נתפנין לזה והרג את זה הרי לא קבל התראה על השני ולכה פטור אבל לרבנן פנין דמיקא קביל התראה על פו ברית והרי השני פו ברית פאלו הותרה נמי עליו אבל בזורק אבן לג' כ"ע מודו דלא שניקו התראה דאינו רוצה להרוג הכל פדי שיתרו בו לא פהרוג העדה ויתרו בו לא פהרוג פו ברית אי מזה ואינה הוא ולכה פנין דלא חלה התראה פלל אף רבנן יודו בזה דלא דמי דנתפנין לזה והרג את זה דקבל התראה מיקא אבל בההו דסבר ראובן ונמצא שמעון כ"ע מודו דהוי התראה דכיון דקבל התראה על ההוא גוף גם אי אמר לחד מינייהו מיפנין הרי בירר דעתו בשעת התראה על אינה מהן שיקמות הוא מיפנין ועליו קבל התראה ולזה איצטריך ר"ש קרא וארב לו לפטור אף בזה ולכה רבינו ז"ל דפסק כר"ש בנתפנין לזה והרג לזה פטור לאו משום דס"ל קרא דנארב לו כו' כר"ש דא"כ הו"ל לפטור אף בכסבור ראובן ונמצא שמעון אלא משום דזה לא הוי התרא' ויחייב מזה בההו המצאה דכסבור דהוי התראה חייב כרבנן דהא לא פסקינן כר"ש לא משום חזקה אבל בההו המצאה דלית הכרע מחזקה הדרינו לכלליו לפסוק כרבים וזהו שכתב מר"ן ז"ל בסוף דבריו אע"ג דנקט רבינו ז"ל לישנא דר"ש ר"ל וא"כ הוי מטעם וארב לו לפטור אף בכסבור וכו' אין בכך פלוגתא מטעם אחר ולידין מטעם התראה ולכה מפליג בין מתפנין לזה וכו' בין כסבור וכו' והיינו דלא כתב רבינו אלא לתוה עדה מישראל משום דזה לא הוי התראה לכ"ע והיינו דלא פתב רבינו אלא דכתובות שרצה לדמויי הו דזורק אבן לגוי להו דנתפנין לזה והרג לזה דרב המרחק

ביניהם כמ"ש אבל ודאי הא דלא קאמר בכולה ישראל משום דא"כ לא איצטריו קרא פינו דלא הוי התראה אלא דקרא מיירי באומר לאותו שעומד שם אני מתפנין וכמ"ש התוס' ז"ל לדעת ר"ש ב'פ' הנשרפין פנ"ל לדחוק לדעת הכ"מ ז"ל והיינו דלא הביא ראיה מרש"י ז"ל ב'פ' הנשרפין בד"ה הא נתפנין דכתב בהדיא דהתראה ודאי היא אלא ודאי משמע פדכתיבנא אבל יש לדקדק מ"ש רש"י ז"ל בד"ה ל"צ ורפנין אית להו נתפנין לזה והרג לזה סייב ואפשר משום דבסוף פ"ק דכתובות מבואר יותר.

אמנם באמת הא קשייא דמנ"ל לרבינו ז"ל האי סברא בר"ש לימא דכ"ע אית להו דהוי התראה פינו דקיבל מיהא של בן ברית ורפנין מסייבי אף על נתפנין לזה ור"ש ס"ל דפטור אף על הך המצאה דכסבור מקרא ומנ"ל לרבינו להכריע סברא שלישית מלבד הלפך ב"ל דפסק פחזקיה ורבינו ז"ל ס"ל דחזקיה דפטר הוא משום דלא הוי התראה ולכך בהך גוונא דכסבור דהוי התראה מיחייב מיתה והוכרח רבינו לומר זה משום דלחזקיה מנ"ל הא דאמרי' בכל דוכתא פל קבוע פמחצה על מחצה דמי פינו דהך קרא דנארב לו מוקמי ליה לנתפנין לזה והרג לזה דפטר ובשלמא לר"ש אפשר לו דלית ליה אבל לחזקיה דהלכתא פנותיה איה אפשר דלית ליה הך סברא ואף לר"ש נמי אפשר לומר ס"ל כר' דדריש ונתת נפש מומן ואייתר ליה נארב לו לקבוע כמ"ש התוס' שם יע"ש: וראיתי להר"ן ז"ל ב'פ' הנשרפין דרצה לו דאף למאן דדריש נארב לו לנתפנין ס"ל דקבוע פמחצה על מחצה דמי מדרבנן וזהו שאמרו בספ"ק דכתובות ומדאורייתא מנ"ל משמע דעד עכשיו לא ידעינן שהיא מדאורייתא וכו' ע"ש וא"כ אפשר לומר דאף דפסקינן פחזקיה שפיר אית לן הך סברא דקבוע מדרבנן.

אף לע"ד אחר המחילה אינו נראה כלל דא"כ היכי אמרינן להקל פינו שהיא מדרבנן לגבי איסור מדאורייתא ונדרכה היינו דקמתמה הגמ' מדאורייתא מנ"ל פינו דאמרת אף להקל משמע מדאורייתא כו' ומכח קושטיא זו הוכרח רבינו ז"ל לפרש דחזקיה ס"ל דפטור לאו מקרא דנארב לו אלא משום דס"ל דלא הוי התראה וא"כ אייתר ליה נארב לו לקבוע וא"כ ודאי בהך המצאה דלחד מינייהו או פסבור ע"כ חזקיה ס"ל פרבנן דמחייבי פינו דהוי התראה וליפא קרא לפוטרו וקרוב בעיני לומר דט"ס נפל בדברי מרו וצ"ל פחזקיה במקום רבנן.

ובהכי ניחא לי מה שפסק הרמב"ם ז"ל ב'פ"י מה' ג"מ דין ט' דמשמע מדבריו דנתפנין להרוג לזה והרג לזה סייב כמ"ש ה"ה ז"ל שם ולכאורה הוא תמוה וראיתי להלח"מ ז"ל ב'פ"א מה' חובל שתירץ לזה דרבינו מפרש דלאו הא בהא תלייא ולא מקיש האי תנא הך היקשא וכו' ע"ש שדבריו בלתי מובנים פינו דהיקש הוא מוספם וכמו שפסק רבינו זל שם אמאי לא אמרי' נמי להאי.

אבל לפי האמור ניחא דכיון דפסק פחזקיה דטעמא דפטור הוא משום דלא הוי התראה א"כ לא שייך היקש בזה פינו דהך טעמא לא שייך כשור דלא עבדי היקשא אלא היכא דטעמא דאדם שייך נמי בשור אבל לר"ש דפטר מקרא הוי חד טעמא לתרנייהו.

ושו"ר שכ"כ התוס' בפ' הנשחרפין דע"ח ד"ה שור יעו"ש. אבל יש לדקדק דלא כתבו התוס' ז"ל כן אלא אליבא דרבא דרבא דמחייב בשור טריפה אבל לרב אשי דפטר מפת הקיש משמע דס"ל דלא הוי חד טעמא ואמרי' היקישא ורבינו ז"ל ס"ל כרב אשי בפ"י מה' נזקי ממונ.

ויש לדחות דזהו סברת רבא אבל לרב אשי ס"ל אפי' דמי טריפה אינו משלם פניו דשור בר קטלא הוא ולקף לא הוי בר הנזמה אף דהפסידו בהנאתו דהא אם מת מאיליו מותר למקרו לא כן אם נסקל.

אף קשה לי דהא אמרי' בפ' הנשחרפין דע"ח ע"ב רבנן סברי כמיתת הפעלים כה מיתת השור ואין גומרין דינו של שור אלא בפניו ופסקו הרמב"ם ז"ל פי"א ה' ג"מ יעו"ש והכא דהו טעמא דאדם לא שניד בשור ומעשה תגדל התימא לרבא דלא ס"ל.

ואין לומר דרבא דלא מוקי פלוגתייהו הכי כמו שיראה הרוואה שם לאס"ל הכי דזה אינו דאמרי' בפ"ק דמ"ה דזהו פלוגתייהו בין רבנן ובין ר' יעקב דאמרו שם דרבנן מקשו למיתת הפעלים ור"י דלא מקיש משום דלאו חד טעמא הוא יע"ש ודוחק לומר דרבא כר"י ורב אשי כרבנן וצ"ע.

ולעד"ן דזהו פנונת רבינו במ"ש בפ"א מה' חומ"ז דנתפנין לבייש את הקטן ובייש את הגדול וכו' לגדול וכו' ולכאורה הוא תמוה דהא בש"ס קאמר דר"ש דס"ל בקטלה פטור ה"ה בכאן דמפטר וכו' וראיתי להלח"מ ז"ל שכתב דרבינו אינו מפרש כפירש"י יע"ש ולא ידעתי היכן מצא מימרת ר"ש גבי בןשית ועוד דאמאי קאמר בקטלא מה קטלא וכו' בןשית נמי עד דמפנין ליה וכו' דהיל"ל מ"ט דכתוב ונתחזיקה במבןשיו וכו' ולפ"ז פירש"י דלא ידעי' האי דינא לר"ש אלא מפת קטלא אמנם לעד"ן דזהו דוקא לר"ש משום דקא גליף מקרא וארב לו ה"ג איכא קרא דמבןשיו אף לחזקה דפסק רבינו פנותייה דלית ליה מקרא שפיר אית ליה דחייב דהא דפטר התם בקטלא משום דלא הוי התראה משא"כ הכא ולקף פסק רבינו זל גבי קטלא דפטור וגבי בןשית דחייב דסתם ברייתא היא ומסתמא לא פליג חזקה בהא דלא מציינו שחולק בזה ודו"ק: פ"ק ט' הלכה יו"ד נמצאו זה ע"ג זה וכו' עיין להראב"ד זל ובפ"י מ"ך ז"ל שכתב פניו דמתני' קתני ולא צף ע"פ המים משום דדוקא צף ע"פ המים וכו' ואינו נוח לי דא"כ גבי טמון נמי קתני ולא טמון בגל דמשמע דוקא בגל אלא מתני' לא דיברה אלא בהנה דסתם צף ע"פ המים וסתם טמון בגל ואנה"ג פיוצא בו ולעד"ן דרבינו ז"ל מפרש דלא כפירש"י ז"ל וס"ל דבעיא ראשונה כפשטה מדקתני בברייתא פניו דהחזיק וכו' משמע דוקא משום דה דהחזיק אבל צף לא הוי פניו דהוא מינו ולקף בהו בעיני דשני מתים זה עג"ז פשיט לה אפני דהוי כהן עזאי שהוא יומא מהו ברייתא פשיטא ליה פניו דקתני בה פניו דהחזיק וכו' לא הוי צף אלא בהו בעיני דטמון מסתפקי בה חכמי הישיבה מה היא פנונת אפני ולקף מעיקרא סבריה ודחי לה ואוקמוה על האמת דהוי טמון: הלכה י"ד בין שפאו בכת אחת בין שפאו בכת אחת בין שפאו זה אח"ז וכו' עיין מה ששיג הראב"ד ז"ל ודעתו פדעת הרשב"א ז"ל עיין בדבריו ביבמות דף קי"ז אבל רבינו ז"ל ס"ל פדעת רש"י ז"ל דמשמע מדבריו דלא

אמרתי הכי אלא ונקא בעד פשר אבל לא בפסול דכן כתב בד"ה כי פלגא וכו' ואי בנה אח"ז והיה דהאמינה תורה קדים ואתא ברישא הו"ל לשנים והנה פחד משמע ונקא דעד פשר אתא ברישא גם כתב והיכא דשנים אומרות נטמאת ועד פשר אומר לא נטמאת היתה שותה וכוונאי דאיירי בנה אח"ז דאי בב"א כתב ברישא בדבריו דבב"א אוקי תרי לבהדי חד ומה לו לשנותה פעמים גם אי ס"ל דבנה אח"ז אפי' פסול מהימן כפי תרי מה לו לתרץ ולומר דמתני' איירי בחד פסול הא אפי' חד פשר פיון דשנים אתו ראשונים ודאי מהימני דאפי' חד מהימן כפי תרי וכ"ש שנים ועיין במהרש"א ו"ל שם דמלבד דלא יתכן פירושו בדברי רש"י ו"ל כפאמור אף לא ראה שכן כתב רבינו ו"ל.

ולעד"ן דנה מוכרח מהגמרא דקאמר היכא דאתא עד פשר מעיקרא נאפי' מאה פעד א' דמי והכא במאי עסקינן דאתאי אשה מעיקרא הרי מבואר דאיירי בנה אח"ז ואפי"ה קאמר היכא דאהא אשה מעיקרא אתו תרי ומבטלי לה ואין לומר דכן הוא המדה אפי' בקדם עד פשר אתו שני אנשים ומבטלי לזה דא"כ מאי האי דקאמר ר"ן בפסולי עדות אזלינן בטר רוב הא אפילו בכשרים דינא הכי אלא ודאי היכא דשלישתן פסולים אפי' בנה אח"ז לא אמרי' האי דקדם נאמן כפי תרי ונ"מ דהיכא דאשה קדמה ואח"ך באה אשה אחרת לא הויא כפי תרי ואתא אשה אחרת ומבטלי לה ועוד דמאי תריץ לו בנה דסוף סוף עדיין איכא למיזק ונקא.

היכא דשנים אמרו דנטמאת לא היתה שותה הא חד וחד היתה שותה אלא ודאי מבואר דמתני' גופה אתא לאשמועי' דעד פסול לא הוי כפי תרי ולכך אזלינן בטר רוב דעות ולא לדיוקא אתא.

ועוד איכא למימר דהדיוק הוא היכא דאתא עד פשר מעיקרא לא היתה שותה וכן בסיפא ונקא היכא דאתא עד פסול לבסוף אבל אתא פשר לבסוף היתה שותה ואפשר לא שייך דיוק כי אם במזכר במשנה ולא במשמעות.

ואולם דעת הראב"ד והרשב"א ו"ל דכתב דנראה מהגמ' שזה שיבוש נ"ל דק"ל פיון דאוקי בגמרא דתירתי בפסולי עדות ואיצטריך סיפא לקולא למה לי רישא ולכך כתבו איצטריך רישא לדיוקא הא חד וחד לא היתה שותה משום דהאמינה תורה וכו' וסיפא לדיוקא איצטריך דאף לקולא אמרי' דאזלינן בפסולי עדות בטר רוב ולא אמרי' דשתי נשים חשיבי כחד ולדעת רבינו י"ל דהוי בדרף לא זו אף זו ככל הש"ס דאמרי' משנה ששנית לא זזה ממקומה ואיצטריך לגופה ועיין להלח"מ ו"ל בפ"ב מה' גירושין כמה שהקשה על רבינו ו"ל יעו"ש וכבר כתבתי דלק"מ יע"ש.

גם מה שהקשה על מ"ש רבינו זל פאן אבל אם באו שנים והכחישוהו הוי עדות מוכחשת דבגמ' קאמר פשיטא דאין דבריו של א' במקום שנים יע"ש לא ידעתי מה יתרץ לזה שלא הקשו בש"ס דסוטה בפשיטות האי קושטיא וכבר כתבו התוס' ביבמות דקי"ז ונקא התם דתקנתא דרבנן ע"ש: ועל מ"ש הראב"ד ו"ל אבל וכו' א"א גם זה שיבוש וכו' הנה מר"ן ו"ל יש לו גירסא אחרת בקביעו הראב"ד שניהם וכו' עד אין עורפין וכו' והבין הרב ו"ל דהשגתו היא פיון דמשמע מינה הא חד וחד לא היתה שותה לעד"ן דכוננתו

היא דְּהָא דְּכָתַב רַבִּינוּ ז"ל שְׁנַיִם אוֹמְרִים רַאֲינוּ וְא' אוֹמֵר לֹא רַאֲיִתֶּם לֹא הָיוּ עוֹרְפִין כְּוַדַּי אֲיִירִי בַב"א דְּאִי בְּזָה אַח"ז כְּבָר כְּתַב רַבִּינוּ דָּאֵם בְּאוּ ב' אַחַר שְׁהַעֲיַד הֶרְאִישׁוֹן אִין עוֹרְפִין וְא"כ כְּשֶׁכְּתַב בַּד"א וְכו' אָבֵל אֵם אָמַר עַד א' וְכו' וְשִׁמְי נְשִׁים אוֹמְרִים לֹא רַאֲינוּ אִין עוֹרְפִין מִיִּירִי בַב"א וְאִידֵּי כְּתַב אִין עוֹרְפִין כִּינּוּן שְׁהֵם בַּב"א הָיוּ כְּחַד וְחַד: וְעַל מ"ש רַבִּינוּ ז"ל שְׁמִי נְשִׁים וְכו' וְעַד אוֹמֵר וְכו' עוֹרְפִין כְּתַב הֶרְאָב"ד ז"ל שְׁלֹא אָמְרוּ אֱלֵא דְאַתָּא.

עַד כְּשֶׁר מְעִיקְרָא וְכו' טַעְמוֹ מִדְּסַתֶּם רַבִּינוּ ז"ל מִשְׁמַע לִיהֵ דְּאֲיִירִי אַף בְּזָה אַח"ז וְלִכְפֵּי הַשִּׁיג עָלָיו לְשִׁיטְתוֹ דַּס"ל אַף עַד פְּסוּל' דְּאַתָּא מְעִיקְרָא נְאָמֵן כְּתָרִי וְכָל שְׁכַן שְׁנַיִם פְּסוּלִים דְּאַתָּו מְעִיקְרָא וְהָא דְּקָאֵמַר הַש"ס שְׁמִי נְשִׁים וְאִישׁ א' כִּי פִלְגָא אֲיִירִי בַב"א וְלֹא ק' קוֹשְׁיָי מַר"ן ז"ל וְכֵן רַאֲיִתִּי לַהֲלַח"מ ז"ל בַּה' גִּירוּשִׁין שְׁפִי כֵן בְּדַעַת הֶרְאָב"ד ז"ל.

אֱלֵא דַּק"ל דְּבַהֲשִׁגָה דְּקוֹדֵם לְזָה הֲבִין הֶרְאָב"ד ז"ל דְּרַבִּינוּ ז"ל אֲיִירִי בַב"א וְא"כ מֵאִי הַשִּׁיג בְּכָאֵן וְנ"ל דְּכִוּוֹנ' רַבִּינוּ ז"ל כִּינּוּן דְּבִאֲשָׁה וְאֲשָׁה כְּתַב רַבִּינוּ בֵּין בַּב"א בֵּין בְּזָה אַח"ז לְכַד כְּתַב שְׁנַיִם אוֹמְרִים רַאֲינוּ וְא' אוֹמֵר לֹא רַאֲיִתֶּם וְכו' מִיִּירִי אַף בְּזָה אַח"ז כִּינּוּן לְחַלְק וְלוֹמַר בַּג' פְּסוּלִים אָבֵל עַד כְּשֶׁר אַתָּא מְעִיקְרָא אַף כְּשֶׁבְּאוּ שְׁמִי נְשִׁים אִין שׁוֹמְעִין לְהוֹן וְכו' נְמִי כְּדַעַתָּא עַד כְּשֶׁר לְבַסוּף אִין שׁוֹמְעִין לְהוֹן דְּאִזְוִיל לְשִׁיטְתִּיהֵ דְּלֹא אָמַר עוֹלָא אֱלֵא כְּעַד כְּשֶׁר כְּמוֹ שְׁפִירַש"י בְּהַדְּיָא וְכָאֵמֹר.

וּמַה שְׁהַכְרִיחַ הַלַּח"מ בַּה' גִּירוּשִׁין מְהָא דְּכָתַב רַבִּי ז"ל שֶׁם הֵיכָא דְּנִשְׂאֵת ע"פ אֲשָׁה וְכָאוּ שְׁמִי נְשִׁים וְאָמְרוּ לֹא מֵת וְכו' מִשְׁמַע דָּאֵם בְּאָה אֲשָׁה אַחְרַת אִין שׁוֹמְעִין לָהּ דְּרַאֲשׁוּנָה נְאָמְנַת כְּשִׁנַּיִם וְכֵן מִדְּכָתַב שֶׁם דִּין כ"א אֲשָׁה אוֹמְרַת מֵת וְכו' וְאַח"ךְ בָּא עַד כְּשֶׁר וְאָמַר לֹא מֵת ה"ז לֹא תִנְשָׂא וְכו' דְּמִשְׁמַע דָּאֵם בְּאָה אֲשָׁה אַחְרַתָּה"ז תִּנְשָׂא מִשׁוּם דְּהֶרְאִישׁוּנָה נְאָמְנַת כְּשִׁנַּיִם וְכו'.

לַע"ד לֹא מִיִּכְרַעַת דְּהֶתֶם ר"ל אֵם נִשְׂאֵת תַּצָּא וְהֶתֶם דְּוָקָא בְּבָא עַד כְּשֶׁר אוּ בְּאוּ שְׁמִי נְשִׁים אָבֵל אֵם בְּאָה אֲשָׁה אַחְרַת כִּינּוּן דְּנִשְׂאֵת ע"פ רַאֲשׁוּנ' כְּבָר הוֹחֲזִיק' בְּגִישׁוּאִין ע"פ עֲדוּת' וְשׁוּב לֹא תַצָּא מִסְפֵּק כַּנ"ל: פֶּרֶק יו"ד הֶלְכָה ג' כֹּל הַעֲבוּדוֹת פּוֹסְלוֹת בְּעִגְלָה כְּמוֹ בְּפָרָה וְכו' שְׁנֵאֵמַר אֲשֶׁר לֹא עוֹבֵד בָּהּ וְלִכְאוּרָה יֵשׁ לְדַקְדָּק כִּינּוּן דְּבַתוֹ מְבִנְיָר אִיסוּר עֲבוּדָה לְמָה לִי לְמוֹד מִפְּרָה וְנִרְאָה דְּבָא לֹמַר דְּקָרָא דְּלֹא עוֹבֵד הוּא לְעַפְב וְלֹא לְמַצְוָה דְּלִפְנֵינוּ מִפְּרָה דְּכַתִּיב בָּהּ חֻקָּה וְכֵן הוּא מְבִנְיָר בִּירוּשְׁלַמִי דַּפ' עִגְלָה עֲרוּפָה.

וְהֵנָּה הַמְדַקְדָּד' בְּדַבְרֵי רַבִּינוּ יִרְאָה דְּבַעֲבוּדוֹ עִגְלָה לֹא בְּעִינּוּ מְשִׁיכָה דְּלֹא זָכַר מְשִׁיכָה כ"א בְּעוֹל אָבֵל גְּבִי עֲבוּדוֹת כְּתַב אָבֵל שְׁאָר עֲבוּדוֹת אוֹן פּוֹסְלוֹת אֱלֵא עַד שְׁעַת מְלֹאכָה וְלֹא כְּתַב עַד שְׁמִי שְׁוֹן בְּשַׁעַת מְלֹאכָה גַּם בְּדִין ד' כְּתַב כְּגוֹן שְׁפִי טְלִיתוֹ עָלֶיהָ לְנוֹשְׂאָה הָרִי מְבִנְיָר דְּלֹא בְּעִינּוּ מְשִׁיכָה.

הוּא אֵמַת דְּבִקְרָא מְבִנְיָר דְּלֹא בְּעִי מְשִׁיכָה כ"א בְּעוֹל אַף מְסוּנְיָא דַּפ' עִגְלָה עֲרוּפָה מְבִנְיָר דְּאַף שְׁאָר עֲבוּדוֹת נְמִי בְּעִי מְשִׁיכָה שְׁכֵן אָמַר ר"י הַנִּיחַ עָלֶיהָ עוֹנָה שְׁל שְׁקִין פְּסוּלָה וְבַעֲגָלָה עַד שְׁתַּמְשׁוֹן וְהוּא מוֹסְכֵם דְּאִין מִי שְׁחֹלַק עָלָיו גַּם הַמְקַשָּׁה שְׁהַקְשָׁה עָלָיו

מהברייתא מודה לו בזה דעגלה בעי משיכה ולא הוק"ל אלא בחלוקת פרה נמי דבעי משיכה והתימא על מר"ן ז"ל שלא הרגיש בזה.

והנראה אצלי דרבינו ז"ל הוק"ל דהו דיןא דר"י גבי פרה היא משנה מפונרשת במס' פרה דהניח טליתו או מוסרה פסלה ור"י חידושו גבי עגלה עד שתמשיך הפך המבואר בקרא דלא זכר משיכה אלא גבי עול ובא לומר דקאי נמי אשאר עבודו וא"כ פשהקשה בגמ' על חלוקת פרה דבעי משיכה נמי כמו עגלה מפת ג"ש אמאי לא הוק"ל על מתני דפרה דאמרה אף בהנחה נמי פסלה ולומר דמתני נמי איירי במשיכה מלבד שאין הדעת סובלתו א"כ ליפלוג וליתני בדידה בלצורכו נמי פשרה היכא דלא משך אמאי קתני לצורכה פשרה אשר על פן נ"ל דהמקשה נדאי פוננתו להקשות על חלוקת עגלה דס"ל עד שתמשוך דא"כ אף פרה נמי עד שתמשוך ומה לו לחלק ביניהם אלא נדאי גבי עגלה לא בעינו משיכה פשאר עבודות.

ונה"ל פוננת רש"י ז"ל שכתב דהא דקאמ' ומקום שפאת לאו ברייתא קתני לה אלא הגמ' מפרש תוובתיה ואזיל וכו' וי"ל דמנ"ל הא דבכל נוכתא מצינו דזה לשנא דברייתא כמו שפונר' בת"כ ע"ש אמנם לפי האמו' ניחא דהוק"ל לרש"י ז"ל דאמאי לא קשיא ליה למקשה על מתניתין דפרה דקתני בעליה לחודה מיפסלה ולכך מפרש דק"ל על ר"י דמחלק ביניהם אכל הברייתא ס"ל דאין חילוק דאף גבי עגלה נמי בעליה לחודה מיפסלא וכן נמי מתני דפרה הכי ס"ל וה"נ פוננת מתני ריש פ' ע"ע דקתני מביאין ע"ע אשר לא משכה בעול ולכאורה יש לדקדק דאמאי לא קתני נמי שאר עבודות אלא דהתנא נחית לאשמועי' האי דינא דלא בעינו משיכה כ"א בעול כפשיטתיה דקרא ולכך שאר עבודות המפונרשים בקרא אשר לא עובד בה לא חש להזכירו וה"נ פוננת רש"י ז"ל שכתב ד"ה א"כ אפי' הניחו עליה להקל משא מידו ולא למשוך ולא פתב ולא משך וה"נ בד"ה אלא בשעת עבודה שהניח שק עליה ולא להוליכו משמע דאם נתן עליה שק בתורת משא להוליכו אף שלא הלכה מיפסל' בהכי: אף קשה לי פיון דהו ברייתא מוקמינן לה כר"י דס"ל דבעי עד שימשוך איך פתב דלא בעינו משיכת גם רבינו ז"ל איך פסק דלא פונתיה פיון דלא הונפר בגמ' מאן דפליג עליה ונ"ל דס"ל לרבינו ורש"י ז"ל דכיון דמתני דע"ע משמע מינה דלא בעי משיכה בעגלה פאמור וקי"ל הלכה פסתם משנה ומה גם דמבואר בגמ' דר"י לא ס"ל פונתיה דקאמר משיכה עול לרחבו טפח ועדיין צריכין למודעי גבי שאר עבודות משא בכמה פיון דאין למשא שיעור אלא נדאי ס"ל דלא בעי משיכה אלא בעול.

גם ממאי דבעי משיכת עול בכמה נראה דלא בעי משיכ' אלא בעול גם מהירושלמי מבואר דכולהו אימוראי ס"ל דלא בעי משיכה אלא בעול ע"ש דפליגי במשיכת העול דמר סבר דלא בעי משיכה אלא בחידוש שהוא שלא לדעת דבדעת הוי פשאר עבודות דלא בעי משיכה ומ"ס דכיון דגזירת הפתוב היא דבעי משיכה בעול ל"ש ואוקמוה בגמ' שם דפליגי בפלוגתא דר"י ורבנן ומאן דסבר דלא בעי משיכה אלא בחידוש ס"ל פרבנן ואדחכי פסק רבינו פונתיה ולכך פתב פיון דמשכה בעול טפח נפסלה אע"פ שלא חרש

בה וכו' הרי מבואר דלא הזכיר משיכה אלא לגבי שלא לדעת דמפרש רבינו ז"ל שלא בשעת מלאכה.

ודו"ק: הלכה זו ה"ז מותרת בהנאה פתב מר"ן ז"ל דזה נלמד מדברי רב וכו' ע"ש והוא תמוה דרבי' פסק בהלכות פה"מ כר"י דפליג אדרב דאסורה בהנאה וכן ראיתי להרב ח"ן ז"ל שהקשה דברי רבינו סתראי גינהו ע"ש שהצ"ע.

ולעד"ן דפסק רבי' ז"ל מבואר בגמ' דשם נאמר מתיב רבא שור הנסקל אינו פן אם עד שלא נסקל יצא וירעה בעדר והכריח שם דאיירי בהוזמו העדים ודכונות גבי אשם תלוי בעידי הזמה פליגי וממיל' הך סיפא דקתני בעגלה ערופה אם עד שלא נערפה תצא ותרעה בעדר מירו נמי בהכי בהוזמו העדים ומעתה קשה לרבא דהעמיד המשנה בעידי הזמה מאי שנא רישא דפליגי רבנן ובסיפא מודו וצ"ל דוקא התם פיון דידע שאכל חלב דסבור שהוא שומן ובאו העדים ואמרו לו שהוא ספק חלב והפריש ע"פ משום דלבו נוקפו ושם חטא וגמר והקדישו אף בהוזמו העדים פיון דההקדישו הקדש גמור לא פקעה בכדי משא"כ בשור הנסקל ועגלה ערופה דלא שנייה האי טעמא בודאי פיון דהוזמו העדים אינו נסקל ואינה צריכה לעגלה ערופה בודאי מותרים פיון דלא נעשו אלא ע"פ העדים שהוזמו אבל הכא דחש לעצמו פיון דידע שאכל חלב והקדישו שוב אין לו היתר פן נ"ל ומעתה אני תמיה דאמאי לא הקשה על מרה דשמעתא דהוא רבא דמסלק בהכי והרי נמצא דברי רבינו מבוארים בהלכה ודו"ק: הלכות מכירה פרק י"א הלכה א' המתנה וכו' בין שהתנה המקנה בין שהתנ' הקונה וכו' נקנה הדבר שהוקנה וכו' וק' לי דאמרי' בפ' א"נ דס"ו ע"א דהיכא דהתנה המוכר בטובת הלוקח לא הוי תנאי והוי פטומי מילי בעלמא ואין לומר דוקא התם משום דלא הוי בדרף תנאי אלא משום דחזיניה דעציב הלוקח הוא דאמר ליה המוכר הכי לפייסו אבל אם הוא דרף תנאי אף אם התנה הלוקח פיון דנגמר המקח ע"פ הך תנאי אין יכול להתזיר דזה אינו דא"כ מאי פריה בגמ' שם מהא דאמר ליה הלוקח לכשיהיו לך מעות אחזיר' לך וכו' דהתם מאליו הוא דאמר לו ולא משום דחזיניה דהנה עציב וכו' וכיון שכן אף דהתנה אותו הלוקח מיקרי תנאי פיון דנגמ' המקח ע"י אלא דלענין רבית פיון דלא התנה אותו המוכר שע"מ פן הוא מוכר לו אלא מדעתו ורצונו הוא נתחסר עמו בכף לא אמרי' דהמכר הראשון הוא בטל והוי מעות גביה בהלואה אלא אמרי' פאילו חוזר ומוכרה לו אלא ודאי כל שהתנה לו הלוקח לא הוי תנאי וי"ל דלפי מ"ש התוס' שם דהיגו דוקא בדבר שנתרצו שניהם ועמדו ע"ס להקנות שלא באחריות וכו' אבל אם בתחלת הדברים פתח המוכר קני לך שדה וכו' לא הוי פטומי מילי ופריה הש"ס שפיר דאי התנה הלוקח בסוף המקח הוי פטומי מילי ל"ל לרבא לאוקמה דא"ל מדעתו לוקמה בסוף המקח ולכף אם התנה המוכר תנאו קנין ולכף אסור אבל אם התנה הלוקח הוי פטומי מילי פיון שאין עליו להתנות ומשני דאה"נ היגו דאמר רבא כמאן דאמר ליה מדעתו פיון שהתנה בסוף המקח אבל אם בתחלת הדברים אין חילוק בין אם התנה המוכר או הלוקח והיגו דינו של רבינו אלא דקשניא לי דאמאי לא הביא רבינו הך דינא דגמרא דהיכא דהתנה המוכר בסוף המקח לטובתו של לוקח

דלא הוי תנאי וְלא הוי אַלא פטומי מילי וְראיתי להטור ז"ל שְתַפּס על רבי ז"ל בְּזֶה שְׁלֵא חילק בין אם התנה המוכר לטובת הלוקח וכו' ע"ש.

ואף דכבר כתבתי דרבי איגרי בתחלת הדברים מ"מ פּוֹנְתוּ להשיג שלא הביא חלוקא הנז' בגמ' והב"י ז"ל כתב דרבי מפרש פּוֹנְתוּ ד' דליכא חילוק בין אם התנה המוכר או הלוקח אלא החילוק בין קודם המכר לאחר המכר ע"ש ודברי הראב"ד הללו הובאו בש"מ שם ע"ש.

אַלא שְקַשָּׁה על מ"ש הב"י ז"ל ביו"ד סי' קע"ב גבי משכונא באתרא רלא מסלקי ואמר המלנה מסתליקנא צריד קנין וכתב הרב"י ז"ל וז"ל וּבְאֵמַת שְׁלֵדַע' הַרְמַב"ם וְרַש"י קִשָּׁה דא"כ דבשעת קנין דשכירות התנו כן אמאי צריד למיקנא מיניה ואפשר דטעמא משום דכיון דלנה איבעי לאתנוויי ואתני מלנה פטומי מילי בעלמא הוא אי ליכא קנין ע"ש.

וְהָא הָכָא פָּסַק בְּהַדְיָא רבי ז"ל דאף דהתנה הלוקח הוי תנאי וְהִינּוּ כמ"ש הראב"ד ז"ל דליכא חילוק אלא בין קודם המכר לאחר המכר וצריד עיון: הִלְכָה ב' בד"א וכו' עיין לה"ה ז"ל שְהַקְשָׁה לרבינו ז"ל מהו דהלנהו על שדהו דמשמע דלוקח אוכל פירות ואפ"ה בעי מעכשיו ודחה ראיה דמאן לימא לן דהכי הוא וכו' ע"ש וְלא רָאָה שְׁפַתְבּ פֶּן רבי ז"ל בפ"ו מה' מו"ל דין ד' וז"ל המלנה וכו' לא קנה מפני שהיא אסמכתא לפיכך מנפה כל הפירות שאכל וכו' ע"ש הרי מבואר דבמחצתו בנד המלנה איגרי וכתב הלח"מ ז"ל דאף אפשר הלוקח אוכל פירות ואפשר דינפה לו מחובו יע"ש משמע דאף לכתחלה מותר לאכול פירות על מנת שינפה לו לחובו וְהָכִי מְשַׁמַּע מְלִשׁוֹן ה"ה ז"ל דאף לכתחלה לוקח אוכל פירות.

וְק' דְאָמְרִי פ' א"נ דְהִיכָא דְאָמַר לִיה מְעַכְשָׁיו מְשַׁלְשִׁין אֶת הַפְּרִוֹת וְה"ט מְשׁוּם דְקִי"ל כְּרָבָא דס"ל דְרַבִּית ע"מ לְהַחְזִיר אֶסּוּר וְכֵן פִּירַשׁ"י גְּבִי הִלְנָהוּ עַל שְׁדֵהוּ דְהַפְּרִוֹת מְשַׁלְשִׁין אוֹתָם ע"ש: פָּרַק י"ב הִלְכָה א' וְאֵע"פ שֶׁהוּא עוֹבֵר בל"ת אינו לוקה מפני שניתן להשבון ועיין לה"ה ז"ל שְׁפַתְבּ דְזֶה גִלְמַד מֵהֵיכָא דְמַכּוֹת דְאָמְרוּ פִּינּוֹן דְאִיתָא בְּתַשְׁלוּמִין וכו' וְלְכַאוּרָה אִין רָאִיָה מֵהֵתָם דְדוֹקָא הֵתָם הַתּוֹרָה נִיתְקָה אוֹתוֹ בְּפִי וְלִכְךָ פִּינּוֹן דְעֵדִינּוּן מְחַוְיָיב בְּתַשְׁלוּמִין הָוִי בְּכָלֵל נִיתּוּק אָבֵל הָכָא דְאִין כָּאֵן נִיתּוּק אָף שֶׁהוּא מְחַוְיָיב בְּתַשְׁלוּמִין חִיָּב וְרָאִיָה לְזֶה מֵהָא דְאָמְרִי דְתַמוּרָה גְּבִי פְלוּגְתָא דְאֵבְיִ וְרָבָא וְהִשְׁתָּא דְשִׁנְיָנּוּ כֹּל הֲגִי שִׁנְיָנּוּ אֵבְיִ וְרָבָא בְּמֵאִי פְלִיגִי וְכַעֵז לְאוֹקוּמָה בְּרַבִּית קְצוּצָה דְלֵאֵבְיִ ס"ל כר"א דְיוֹצָאָה וְרָבָא ס"ל כר"י דְאִינָה יוֹצָאָה וְפִירַשׁ"י ז"ל וְהֵתָם לִיכָא קָרָא לָא הָכִי וְלָא הָכִי וכו' וְהִשְׁתָּא לְדַעַת רַבִּינוּ ז"ל דס"ל דְכָל לָאו שְׁנִיתָן לְתַשְׁלוּמִין אִין לֹקִין א"כ אִיָּד אֶפְשָׁר לְאוֹקוּמִי פְלוּגְתִּיָהוּ לְאֵבְיִ ס"ל דְאִינָה יוֹצָאָה וְהָא קָאֵמַר בְּהַדְיָא דְאִי ס"ד לָא מֵהֲגִי אֵמַאי לְקִי וְהִשְׁבִּיבוּ רַבָּא דְאָף דְמֵהֲגִי מ"מ לְקִי מְשׁוּם דְאִין כָּאֵן נִיתְקַל לִס"ד.

אֶשֶׁר ע"כ נ"ל דְמֵהֵתָם הוּא דְיָצָא לְרַבִּינוּ דִּין זֶה דְקִי"ל כְּאֵבְיִ דְכִינּוֹן דְלָא מֵהֲגִי לָא לְקִי וְכמ"ש בְּהַדְיָא בְּפ"י מה' ט"ז דין א' גְּבִי הַתּוֹלֵשׁ סִמָּן וכו' דְאִינוּ לֹקִה עַד שִׁיּוּעִילוּ מְעַשְׂוֹ וְכ"כ הַלח"מ ז"ל בְּפ"ו מה' בְּכוֹרוֹת דִּין ה' דְרַבִּינוּ ז"ל פָּסַק כְּאֵבְיִ ע"ש וְכִינּוֹן דְלְדִידוֹן דְקִי"ל כר"א דְיוֹצָאָה בְּדִינְיָן לָא לְקִי פִינּוֹן דְקִי"ל כְּאֵבְיִ וְא"כ ה"ה גְּבִי אוֹנָאָה וְדו"ק:

פָּרַק כ' הֵלְכָה ד' נְאֻמָּן וכו' פֶּתַח הַרְבֵּי הַמְּחַבֵּר נִרְאָה שֶׁהוּא גּוֹרֵם וְלֹא יָדַע פִּירוּשׁ שְׂאֵף הַמּוֹכֵר אֵינִי יוֹדֵעַ אֵי נָמִי אִם יָדַע הַמּוֹכֵר וכו' ר"ל דְּלִפִּי פִירֵשׁ"י הַנּוֹזֵף דְּאֶסְיָפָא קָאִי גְרָסִי וְלֹא יָדִיעַ אֲבָל מִדְּבַרֵי הַמְּחַבֵּר שֶׁפֶתַח וְלֹא יָדַע נִרְאָה שֶׁהוּא גּוֹרֵם כֵּן בַּגְמָ' וְלִדְעַת רִש"י ז"ל זֶה לֹא יִסְתַּכֵּן וְלִכְפֹּד פֶּתַח שֶׁהוּא מְפָרֵשׁ וְלֹא יָדַע ר"ל דְּמִסְתַּמָּא לֹא יָדַע דְּמִיָּתֵב בְּלֹא דַעְתּוֹ וְלִהְיֵי פֶתַח שְׂאֵף הַמּוֹכֵר אֵינּוּ יוֹדֵעַ מִכַּח הַמְּצִיאוֹת.

וּבְאֻמַּת דְּזֶה לֹא נִיָּתֵן לִיְכַתֵּב לַע"ד דְּאֵי רַבִּינוּ מְפָרֵשׁ דְּקָאִי אֶסְיָפָא א"כ כ"ז שְׂמַקְחוּ בְּיָדוֹ נְאֻמָּן אֶף דְּנִקִּיט מִתְרַתִּי וְהִיָּינוּ כְּמוֹ שֶׁפִירֵשׁ"י ז"ל דְּקָאִי בְּמִי שְׂפָרַע וְלִכְפֹּד דְּיִיק וּא"כ מֵאִי הָאִי דְּכַתֵּב וְלֹא יָדַע וכו' דְּפִי מִכַּח הַמְּצִיאַת אֶף כְּשֶׁמַּקְחוּ בְּיָדוֹ אֵינּוּ נְאֻמָּן סוּף דְּדָבָר דְּבַרֵי ה"ה כְּפִשׁוּטָן לֹא יִכְוֵלִי לְהוֹלְמָם.

וְהַעֲיָקָר נ"ל דְּרַבִּינוּ לֹא גָרִיס כָּלֵל בְּקִידוּשֵׁין הֵךְ דְּלֹא יָדַע כִּפִירֵשׁ"י ז"ל אֱלֹא דְהָאִידָּ גִירָסָא דְכַתֵּב וְלֹא יָדַע הוּא נִתְבָּאָר מִרִישׁ מְצִיעָא וְכְמוֹ שֶׁפֶתַח הַרְבֵּי מְשֻׁם הַמְּאֹר ז"ל וְכֵן נִרְאָה ג"כ מִלְשׁוֹן הָרִי"ף ז"ל בְּרִישׁ מְצִיעָא דְאֶחָר שֶׁהִבִּיא בְּרִייתָא דְקִידוּשֵׁין וּמֵאִי דְאִיתְמַר עֲלֶיהָ בַּגְמָ' פֶּתַח ק"ל הָא דְגְרָסִי הֵכָא וְלֹא יָדַע וכו' וְהִיָּינוּ מִשׁוּם דְּהֵתָם בְּקִידוּשֵׁין ק"ל לַגְמָ' אַעֲיָקָר דִּינָא דְבְּרִייתָא דְקִידוּשֵׁין נְאֻמָּן וְאֵינּוּ נְאֻמָּן לְמֵאִי נִפְקִ"ל בְּנִצְמָנוּתוֹ כָּלֵל לִיְחִזִּי מִמָּאן נִקִּט זִוְי וְכֵה"ג פְּרִיָּד בְּסִמוּךְ שָׁם עַל הֵךְ בְּכָא דְהִדְיָן נְאֻמָּן וכו' ע"ש וְלִכְפֹּד מְשֻׁנֵי שְׁפִיר אִיצְטְרִיָּד הַבְּרִייתָא לְנִצְמָנוּתוֹ מִשׁוּם דְּנִקִּיט מִתְרַנְיָהוּ א"כ אֵין רְאָהָ כָּלֵל מִזִּוְי אֱלֹא מִפְּיָו שֶׁל מוֹכֵר מִי הוּא בַע"כ מִי הוּא מִדְּעַתְיָה וְלִכְפֹּד אִם מַקְחוּ בְּיָדוֹ נְאֻמָּן דְּמִסְתַּמָּא דְיִיק אֲבָל אֵין מַקְחוּ בְּיָדוֹ וכו' אֲבָל בְּרִישׁ מְצִיעָא ק"ל נִשְׂאֵל לְמוֹכֵר מִשׁוּם דְּקָאִי אַצְרִיכוֹת דַּר"פ דְּקָאֶמֶר דְּמַקְחָא וּמְמַפֵּר מוֹרָה הַיְתֵרָא אֶמֶר חֲבָרִי דְמִי קִנְיָהִיב אֲנָא נָמִי דְמִי יְהִיבְנָא דְמִשְׁמַע לִיהָ דְמִתְרַנְיָהוּ נִתְנוּ הַמְּעוֹת לְמוֹכֵר וְדִלֹא כִפִירֵשׁ"י שֶׁפֶתַח דְּמִי רוּצָה לִיָּתֵן וְלִכֵּן הַקְּשָׁה שְׁפִיר וְלִיְחִזִּי זִוְי מִמָּאן נִקִּט וְהִיָּי שִׁיָּד קַבִּיל מִדְּעַתּוֹ מִשְׁנִיָּהֵם אִם לֹא מֵא' בַע"כ וּא"כ נִשְׂאֵל מִי הוּא מִדְּעַתְיָה אוֹ שִׁיָּד לֹאִמֵר דְּלֹא נָתַן אֱלֹא אֶחָד וּא"כ נִפְלַ צַד הַצְּרִיכוֹתָא.

וְלִכְפֹּד תִּירָץ לוֹ לַעוֹלָם דְּאִיָּרִי דְּנִקִּיט מִתְרַנְיָהוּ וּמִיָּרִי שְׁלֹא יָדַע וְהִיָּינוּ דְּלֹא קָאֶמֶר הַב"ע בְּדִנְקִיט מִתְרַנְיָהוּ דְּלֹא אִוְקַמְתָּא מְחַדֵּשׁ דְּהַמְקַשָּׁה נָמִי ס"ד וּמַעַתָּה ל"ק מֵת שְׁהַקְּשָׁה הָרֵא"ש ז"ל דְּמֵאִי דְּוִחְקִיָּה לְגִמְרָא לְאִפּוֹקִי מִתְּנִי'.

מִמִּשְׁמַעוֹתָהּ וכו' דְּנִיָּחָא לִיהָ לְתַרְץ אֶף לְדַעַת הַמְקַשָּׁה דַּס"ל דְּמִתְנִי' מִיָּרִי בְּהַמְקַח בְּיָדוֹ וְמֵה שְׁהַקְּשָׁה וּא"ת א"כ אִמֵּאִי לֹא הַקְּשָׁה הָרִי"ף ז"ל כ"א עַל הַמְתַּרְץ מִדִּיָּקָא דְּלֹא יָדַע וְלֹא בְּפִשִּׁיטוֹת עַל הַמְקַשָּׁה י"ל דְּלֹא נִתְגַּלְגַּה לָנוּ דַעַת הַמְקַשָּׁה דְּקָאִי אִמּוֹכֵר אֱלֹא מֵהָא דְשֻׁנֵי לִיהָ וְלֹא יָדַע דְּאִי לֹא הו"א כְּפִי ר"י ז"ל דְּקָאִי אַעֲדִים וכו' אֲבָל קְשָׁה־מֵהָא דְאַמְרִי' בַּגְמָ' סוּמְכּוֹס אֱלֹא מֵאִי רַבָּנָן הָא אֶמְרִי' הַמַּע"ה הָאִי מֵאִי דְּוִקָא הֵתָם דְּלֹא תְּפִיִּסִי תְּרַנְיָהוּ אֲבָל הֵכָא דְתְּפִיִּסִי תְּרַנְיָהוּ וכו' תִּינַח מְצִיאָה מו"מ דְּלֹא תְּפִיִּסִי מֵאִי אִיָּפָא לְמִיָּמֵר.

וְאֶף לְזֶה י"ל דְּכִינּוֹן דְּמוֹכֵר קַבִּיל הַמְּעוֹ' נִסְתַּלַּק מִמַּקְחוֹ וְהִיָּי כְּמִנְפָקֵד בְּיָדוֹ מִחֻמַּת הַתַּעֲצוּמוֹתָם כְּדִין וְאִמְטוֹ לְהִכִּי חֲשִׁיב כְּאוֹחֲזִין וְכַמ"ש הַתּוֹסְפוֹת רִישׁ מְצִיעָא וְעוֹד י"ל דְּהָרִי"ף גְּרִיס כְּגִירָסַת הַתּוֹס' ז"ל שֶׁפֶתַחוּ אֵית דְּגְרָסִי הֵתָם דְּחַד מִיָּנִיָּהוּ הוּא וכו' ע"ש:

אָמַנְם דַעַת רַבִּינוּ ס"ל כְּדַעַת הָרִי"ף בְּפִי לְהַדֵּף דְּקִידוּשֵׁין אַף לְהַדֵּף פִּי שְׁפִי בְּהַדֵּף דְּמַצִּיעָא לָא נִיחָא לֵיהּ מִכַּח הַקְּוִשְׁיוֹת לְכַד מְפָרֵשׁ כְּדַעַת ר"ת וְכִמוּ שְׁפִי הָרַב הַמְּאֹר ו"ל וְכִמ"ש ה"ה זַל וּמַעֲתָה בֵּין לְהָרִי"ף בֵּין לְרַבִּינוּ ו"ל הֵיכָא דְנִקִּיט מִחַד וְדַאי לָא מְהִימֵן דְּאֶזְלֵי בְּתַר זִוְזֵי וּבְקִוּשְׁנֵית הַגַּמ' וְלָא אִיזְטְרִיף נְאֻמְנוֹתוֹ אֲלֵא הֵיכָא דְנִקִּיט מִתְרַנְיָהּ וְלָא אִיזְטְרִיף רַבִּינוּ לְבָאָר זֶה מְשׁוּם דַּק"ל בַּגַּמ' אַמַּאי דְּחִיק לְאֻקוּמֵי דְנִקִּיט מִתְרַנְיָהּ חַד מְדַעֲתִיהּ וְכו' לִימָא דְנִקִּיט מִחַד וְלָא יָדִיעַ מְהֵי מִינְיָהּ וְלְכַד אִיזְטְרִיף לְנְאֻמְנוֹתוֹ לֹאמַר מִי הוּא שְׁנָתָן הַמְּעוֹת וּלְזָה י"ל מְשׁוּם דְּהו"ל לְמִינְקֵט בְּבְרִייתָא נְאֻמֵּן לֹאמַר מְזָה קַבְלִיתִי וּמְזָה לָא קַבְלִיתִי אֲלֵא וְדַאי דְמִינְרֵי דְנִקִּיט מִתְרַנְיָהּ וְלְכַד נִקִּט לְזָה מְכַרְתּוֹ וּלְזָה לָא מְכַרְתִּי ר"ל דְּאַף שְׁשֻׁנֵיהֶם נִתְּנוּ הַמְּעוֹת מ"מ לְזָה מְכַרְתִּי דְּהוּא מְדַעֲתִי וּלְזָה לָא מְכַרְתִּי דְּהוּא בַע"כ וּמַעֲתָה מַאי דְנִקִּיט רַבִּינוּ הָד לִישְׁנָא הוּא כְּמַבְוֹאָר דְמִינְרֵי דְנִקִּיט מִתְרַנְיָהּ וְהַאי דְקֻאָמַר לְפִיכּוּד אִם נִטְלֵי הַדְּמִים וְכו' אַף שְׁהוּא מִינְרֵי בְּהַהוּא גְּוֹנָא שְׁנָה בְּהַ מְשׁוּם דְּבָר שְׁנָתְחַדְּשׁ בְּהַ דְּהִינּוּ לָא יָדַע דַּע"כ מִינְרֵי בְּיַדַע וּבְאַמְתַּת אִינּוּ דִּחְסַק וּק"ל.

אָבַל נ"ל דְּוְדַאי מַאי דְּמְשַׁנֵּי בַּגַּמ' דְּנִקִּיט מִתְרַנְיָהּ וּמִחַד מְדַעֲתִיהּ וּמִחַד בַּע"כ הוּא שְׁיַגְרָא דְלִישְׁנָא הַאֲמוּר בְּמַצִּיעָא נִקִּט וְאִנְה"נ דְּהו"מ לְשְׁנוּיֵי דְשָׁנִים הַבִּיאוּ מְעוֹת לְבֵיתוֹ שְׁלֵא בְּפִנּוּי וּכְשִׁבָא לְבֵיתוֹ הַקְּנָה לָא טוּעֵן לִי הוּא שְׁהַקְּנָה וְלְכַד קֻאָמַר דְנְאֻמֵּן הַמוּכַר לֹאמַר לְמִי הַקְּנָה וּכְהַאי גְּוֹנָא לָא אֲתִי שְׁפִיר לִישְׁנָא דְלָא יָדַע אָבַל בְּמַצִּיעָא דְמִינְרֵי שְׁלֵא יָדַע הַמוּכַר נְמִי לְכַד נִקִּט הָד גְּוֹנָא דַּא' מְדַעֲתִיהּ וְא' בַּע"כ לֹאמַר לָא יָדַע מְהֵי מְדַעֲתִיהּ וְכו' וְהַשְׁתָּא דְבְרֵי רַבִּינוּ מְדֻקְדָּקִין דְּגַבֵּי נְאֻמֵּן דְּרִישָׁא לָא הִנְצְרֵף לֹאמַר הָד גְּוֹנָא דַּא' מְדַעֲתִיהּ וְכו' אָבַל בְּסִיפָא דְבַעֵי לְמִימַר דְלָא יָדַע הַמוּכַר הִנְצְרֵף לְבָאָר הָד גְּוֹנָא דַּא' מְדַעֲתִיהּ וְא' בַּע"כ כֹּל זֶה לְמַדְתִּי מִפִּי הַכ"מ ו"ל.

אָבַל מַה שְׁהַקְּשָׁה עַל ה"ה דְּמַנִּין לוֹ לְדַעַת רַבִּינוּ שְׁיָהָא פּוּטְרוֹ מְשֻׁבְעָה וְכו' לְכַאוּרָה הוּא תְּמוּזָה דְּה"ה קָא יְהִיב טַעְמָא לְמִלְתִּיהּ מְדַנְקֵט וְלָא יָדַע וְכֵן הַשִּׁיג עָלָיו הַע"י ו"ל בַּמַּס' קִידוּשֵׁין. וּבְאַמְתַּת דְּכּוֹנֵנַת הָרַב בְּזָה דְּמַנ"ל דְּסוּבֵר רַבִּינוּ דְּעַד א' פּוּטְרוֹ מְשֻׁבְעָה דִּילְמָא לְעַנְיָן לְחִיב מִי שְׁכַנְגְדוֹ ש"ד וְתוֹ לָא וְהִכִּי מְדֻקְדָּק בְּלִשׁוֹנוֹ יַע"ש וְה"נ כְּוֹנֵנַת הַרְּאָב"ד זַל וְלָא יָדַעֲתִי אַמַּאי לָא תַּפְסַע עַל הַרְּאָב"ד ו"ל בְּזָה.

אָמַנְם לַעַד"ן דְּהַאֲמַת עִם ה"ה בְּזָה דְּבַתְחִלָּה יֵשׁ לְהַקְּשׁוֹת לְדַעַת רַש"י שְׁכַתְּבַת שְׁם בְּרִישׁ מְצִיעָא דְלָא גְּרַסִּי וְלָא יָדַע אֲלֵא וְלָא יָדִיעַ מְשׁוּם דַּק"ל אַף דְּיָדַע אִינּוּ נְאֻמֵּן וְקֻשָׁה דְאַף דְּאִינּוּ נְאֻמֵּן לְמַמּוֹן מ"מ נְאֻמֵּן לְשֻׁבְעָה כְּדַקְתָּנִי בְּבְרִייתָא הָרִי הוּא כְּכֹל אָדָם וְא"כ מְוַכְרַח לֹאמַר דְלָא יָדַע דַּאי יָדַע מִיחְיָיב ע"פ ש"ד וצ"ל דְּזָה לָא ק' דְּאַפְשָׁר לוֹ דְּהַתְּנָא נְחִית דְּצָרִיף שְׁבֻעָה לַב' אָמַנְם כְּשִׁישׁ עַד א' וְדַאי יִשְׁבַּע דְּאוּרִייתָא וְהַתְּנָא לָא מִינְרֵי בְּהִכִּי וְאִמְטוֹ לְהִכִּי הוּצ"ל לר"ת לפר' דְּכּוֹנֵנַת קוּשְׁנֵית הַגַּמ' הִיא לְפּוּטְרוֹ מְשֻׁבְעָה דַּאי לְחִיב מִי שְׁכַנְגְדוֹ וְתוֹ לָא לָא ק"ל מִינְרֵי דְאִנְה"נ יִשְׁבַּע דְּאוּרִייתָא וְהַתְּנָא נְחִית לֹאמַר דִּין שְׁבֻעָה וְלָא מִינְרֵי כְּשִׁישׁ עַד בְּדְבָר.

אַף לְפּוּטְרוֹ ק"ל דְּאַיִף הַתְּנָא קַפְסִיק וְתַנִּי דִּין שְׁבֻעָה לַב' וְהָא אֲפֻשָׁר כְּשִׁישׁ שְׁם עַד לָא יֵשׁ עָלָיו חִיּוּב שְׁבֻעָה מִפְּנֵי עַד מְסִיעוֹ וְלְכַד מְשַׁנֵּי הַתְּנָא מִינְרֵי דְלָא יָדַע הַמוּכַר וְלְכַד

רבינו דהביא הגירסא ולא ידע ומפרש כפי ר"ת והמאור צ"ל דעד א' פוטרו משבועה
כנותיהו כמ"ש ה"ה ו"ל.

ואין להקשות לזה מהא דכתב הרמב"ם פי"ו מה' טו"ן דין ה' ע"ש דמשמע מדבריו דאף
דעד א' מסייעו אפי"ה חייב שבועה. דכבר כתב הב"ח סי' ע"ד דמשום אין ראיה פלל דאף
בשני עדים נמי חייב שבועה וכו' וה"ט משום דאין עדותם ברוחה דאפשר דאכלה בגזל
יעו"ש ומהתימא מהב"י ו"ל סי' ע"ה שכתב ומשם יתבאר שהרמב"ם ו"ל חלוק בזה
וס"ל פדעת התרומות שהרי דברי הרמב"ם הם דברי הטור סי' קמ"ה ע"ש ולדידיה הו"ל
להקשות על ה"ה ו"ל מהרמב"ם דס"ל דעד דמסייעו אינו פוטרו.

ואין לו' דוקא בשבועת ה'יסת חייב אבל בשבועת התורה או שבועת המשנה פטור דא"כ
מנ"ל להב"י ו"ל סימן ע"ה דהתרומות והרמב"ם חולקים בדין זה דעד א' מסייעו פטור
משבועת התורה פיון דלא קאמרי אלא שבועת ה'יסת וצ"ע.

גם מדברי הרמב"ם בפ"ג מה' עדות יש להוכיח דס"ל פדעת הטור והרא"ש זל דעד א'
מסייע פוטרו משבועה שכתב אמר אהד תנאי וכו' הרי פאן עד א' ואי ס"ל כהרמ"ה ו"ל
דאינו פוטרו א"כ הו"ל בשנים כמ"ש הטור בשמו בסימן מ"ו ופי' הטעם בב"י דס"ל דעד
האחר אינו פוטרו וא"כ פיון דעד אומר אינו תנאי מחייב שבועה: הלכות זכיה פרק א'
הלכה י"א פל המפסיקו בפאה מפסיקין בנכסי הגר עינין מ"ש ה"ה ו"ל ופירושו נ"ל
דכוננת הש"ס לומר אחר שחידש לנו ר"י דחצב מפסיק בנכסי הגר א"כ פל מקום
שמצינו שיש רשות מהני לנכסי הגר לכ"ע מכח ק"ו ואף למאן דפליג במקומו משום
דליכא ק"ו גביה ואע"ג דאמוראי ס"ל דחצב לפאה ולטומאה ולשבת פיון דרב אסי אמר
לא לפאה ולטומאה פסקינן פנותיה גם לשבת פסקינן פרכא דדוקא רה"י ומה שהביא
גבי טומאה סברת ר"ה הוא ליצע הרשות גבי טומאה וסמוך למה שפסק פחכמים ועמה
יתורצו קושיות הלח"מ ו"ל.

גם מ"ש הך דפסק גבר טומאה אליבא דרבנן הוא תמוה אמאי הש"ס הביא פלוגתא דר"א
ורבנן ולא אליבא דרבנן פיון שהם שתי בקעות אלא ודאי משום דרצה להביא דומיא
לנכסי הגה שהם בקעה אחת ושדות הרבה פיון דלא עבר הבקעות פי אם ע"י גדר.

ועוד נ"ל דהקא מיירי בימות הסמה דאף רבנן מודו דהני רשות הרבים ולכך פיון דהך
שדה מחזקת לטומאה הני רשות לעצמה וה"נ גבי גר פיון דהי' מחזקת לטומאה הני רשות
לעצמה ובעי קנגיה לעצמה.

אף ה' קשניא לי דרבא דאמר אף לשבת מחצב מפסיק אמאי לא אמר פיסלא דהו"ל
מחצב וכ"ש פיסלא וכדכתב רשב"ם דלא גרע מחצב והא דאמר ואנדא לטעמיה שיקרא
דלישנא דמס' שבת נקט דהתם לא הוזכר הך דחצב ולכך הוצרך לומר הך ואנדא לטעמיה
אבל הקא לרבא גופיה קשה ומכח קושניא זו אפשר דפי' הגמרא אבל לענין פאה וטומאה
לא רצ"ל הרשויות שיש לענין פאה וטומאה אין מפסיקין בנכסי הגר ואתו שאר אמוראי
לומר אף רשויות דפאה וטומאה ושבת מפסיקין לנכסי הגר אבל חצב לכ"ע אינו מפסיק

אָלאַ לגר וַרבינופּסק פּשאַר אַמוראי דפּליגי אַרב אַסוּ מְשום דְּלֵא גְרַע מְחַצב וּדו"ק: פְּרָק ד' הַלְכָה ג' זִיכָּה לּו' ע"י אַחַר וּכו' ה"ז סֶפֶק וּכו' פּי' הָרַב הַמְּגִיד דְּאִיגְרִי בַש"מ וּמִינְהָ לְבָרִיא וּכו' וְהַקְשָׁה הַלַּח"מ ז"ל מְדַכְתֵּב רַבִּינוּ בַפ"ט בַּש"מ שְׂתַק וְצִנּוּחַ קָנָה שְׂדֵבְרֵי ש"מ פְּכַתוּבִין וְכַמְסוּרִין דְּמוּ וְלִיכָּא סְפִיקָא וּכו' וְאִם נִפְשָׁךְ לּוֹמַר פִּינּוֹן דְּזִיכָּה לּו' ע"י אַחַר הָגוּי פְּמַתְנַת בְּרִיא לֵא הִיא דְּכַתֵּב רַבִּינוּ ש"מ שְׂזוּכָה מְדִין מַתְנַת ש"מ הִיא וּכו' וּי"ל דְּהִינּוּ דְּנֻקָּא שְׂאֵם עֲמַד חוּזַר וּכו' ע"ש וְלֵא רָאָה מ"ש הַא"ז בְּהַגְהוֹת הָרֵא"ש פ"ק דְּגִיטִין דְּכַתֵּב בְּהִדְיָא דַש"מ אִפִּי' ע"י זִיכָּה הָגוּי פְּכַתוּבִין וְכַמְסוּרִין גַּם מ"ש שְׂם לְדַעַת רַש"י ז"ל דַש"מ בְּיָדוֹ לְחִזּוֹר הִינּוּ דְּנֻקָּא שְׂלֵא נַעֲשִׂית מְחַשְׁבָתוֹ שְׂלֵא זִיכָּה לֵא לְרֵאוּבֵן וְלֵא לְבָנָיו.

וּמָה שְׂהַקְשָׁה מְבָרִיא ל"ק דְּלֵא מִיגְרִי אָלֵא בְּסַתְמָא דַּאֲנּוּ סְהַדִּי דְּלֵא נָתַן אָלֵא לְאַב וּלְכֹד פִּינּוֹן שְׂהוּלְדָּ לֵא פְּזִכִּי לֵא קִנּוּ בְּנָיו וְדוּמְיָא דִּידִיָּה בַש"מ פִּינּוֹן שְׂהוּלְדָּ פְּזִכִּי וְלֵא חוּזַר זָכוּ בְּנָיו מִפְּחַת יְרֻשָׁה.

אַמְנָם בְּעֵיקַר הַדִּין דַּאִם זִיכָּה לְרֵאוּבֵן אִינוּ יָכוֹל לְחִזּוֹר דְּדֵבְרֵיו פְּכַתוּבִין וּכו'. גַּם נוֹרְאוֹת נִפְלְאוֹתֵי אִיךְ נַעֲלָם מֵהַלַּח"מ ז"ל מ"ש רַבִּינוּ בַפ"י מֵהַלְכוֹת אֵלּוּ דִּין י"ב ש"מ שְׂנַתְנָן מְנָה לְאַחַד וּכו' יִנְתְּנוּ לְיוֹרְשֵׁי מִי שְׂנַשְׁלַחוּ לוֹ שְׂדֵבְרֵי ש"מ פְּכַתוּבִין וּכו' ע"ש.

וּבְעֵיקַר הַקְּוִשְׁיָא נ"ל בְּהַקְדִּים לְהַקְשׁוֹת דַּמְנ"ל לְרַבִּינוּ זְה פִּינּוֹן שְׂלֵא הַזְנוּפֵר בַּגְמ' אָלֵא וְדַאי הוֹצִיא זְה רַבִּינוּ מִסְבַּרְת רַשְׁבֵּ"ג דְּלֵא פְּלִיג אַת"ק אָלֵא מְשׁוּם דְּלֵא בְּאַה לְיָדוֹ וּלְכֹד אָמַר כְּשִׁיבָא יְצִנּוּחַ אָבֵל אִם בָּא לְיָדוֹ הַמְתְּנָה אַף רַשְׁבֵּ"ג מוֹדָה פִּינּוֹן דְּשְׂתַק מַעֲיָקְרָא כְּבַר זָכָה בָּהּ וְהָכֵא מִיגְרִי שְׂהַגִיעַ הַשְׁטֵר לְיָדוֹ אָבֵל לֵא הַחֲזִיק בְּנֻכְסִים וְכִינּוֹן דְּדֵבְרֵי ש"מ כְּמַסּוּרִין דְּמִי חֲשָׁבִינּוּ פְּאֵלוּ הַגִיעַ כָּל מָה שְׂפַתוּדָּ הַשְׁטֵר וְזֵהוּ שְׂדֵקְדָּק ה"ה ז"ל שְׂם וְה"ה לְבָרִיא כְּשִׁיגִיעַ לְיָד מְקַבֵּל ר"ל כְּמוֹ הָכֵא שְׂהַגִיעַ הַשְׁטֵר לְיָדוֹ וּדו"ק: הַלְכוֹת שְׂכָנִים פְּרָק ד' הַלְכָה ח' בֵּית הַבַּד וּכו' עֵינּוּ מ"ש הַלַּח"מ ז"ל דְּאִישְׁתְּמִיט מִינְיָה מ"ש הַרְמַב"ם ז"ל פ"ה מַה שְׂכִירוֹת דִּין ח' וּפ"ו דִּין ד' שְׂהַבִּיא אוֹתָם שְׂם כִּי שְׂם בֵּיתוֹ וּדו"ק: הַלְכָה ט' שְׂתִי גִנּוֹת וּכו' וְהַקְשָׁה הַלַּח"מ ז"ל דְּהָא בַּגְמ' הַשְׁוֹו דִּין הַעֲרָלָה לְדִין מו"מ וְכִינּוֹן דְּרַבִּינוּ פְּסַק גַּבִּי אִיסוּרָא דְּלֵא שְׂרִינּוּ כ"ש דְּגַבִּי מו"מ דְּלֵא שְׂדִינּוּ וְאִינוּ מְדוּנִיק דַּע"כ לֵא אָמְרוּ בַּגְמ' הו"א דְּנֻקָּא גַבִּי אִיסוּרָא הוּא מְשׁוּם דְּאָמְרִי דְּבַעֲלָמָא בְּמו"מ מַסְפֵּק"ל וּלְכֹד לְגַבִּי אִיסוּרָא אֲזִלִּי לְחוּמְרָא וְאִי אֲשַׁמוּעִינּוּ גַבִּי מו"מ הו"א דְּהָא דְּאָמַר ר"י שְׂל בַּעַל הָאֵילָן הוּא מְשׁוּם סְפִיקָא וְלִהְכִי מוֹקְמִינּוּ מְמוּנָא בְּחֻזְקָתָהּ שְׂל בַּעַל הָאֵילָן אָבֵל גַּבִּי אִיסוּרָא אֲזִלִּי לְחוּמְרָא אַמְנָם אִם הַדִּין פְּשׁוּט לָנוּ גַבִּי מו"מ א"כ מֵהִיכָּא תִּיתִי לָן לְהַחְמִיר גַּבִּי אִיסוּרָא: הַלְכוֹת שְׂלוּחִין פְּרָק ו' הַלְכָה ב' וְאִם הִנָּה לּוֹ עֶסֶק אַחַר וּכו' אִפִּי' הַעֲלָה לּוֹ דִּינָר בְּכָל יְמֵי הַשְׁתַּוּתוֹת דִּין וּכו' וְכֵן אִם א"ל וּכו' שְׂלִישׁוֹ אוֹ עֲשִׂירִיתוֹ וּכו' וְכַתֵּב מְר"ן ז"ל דְּהִינּוּ מֵאִי דְּאָמַר מוֹתֵר שְׂלִישׁ וּכו' וְאַחַר הַמְחִילָה זְה לֵא תִּמְכֵן דְּהָא מֵאִי דְּכַתֵּב רַבִּינוּ שְׂלִישׁוֹ אוֹ עֲשִׂירִיתוֹ הוּא מְשׁוּם דְּהָגוּי כְּצִיץ דְּהָגוּי וְדַאי פִּינּוֹן שְׂהוּא לּוֹקֵם מַגּוּף הַרְיִנַח אָבֵל הַדְּ דְּמוֹתֵר שְׂלִישׁ הוּא לּוֹקֵם מֵהַ שְׂתֵּר עַל הַרְיִנַח דְּהוּא סֶפֶק הו"ל לְרַבִּינוּ לְאַשְׁמוּעִי'.

גַּם נִרְאָה עֵיקַר כִּפִּי שְׁנֵי דְּמַרְ"ן ז"ל דְּהוּא מֵהַתּוֹסְפוֹת וְהַדְּ דְּמוֹתֵר שְׂלִישׁ בָּא בְּרַמְזַּבְּרֵי רַבִּינוּ ז"ל לְקַמְן פ"ח בַּמ"ש דְּבַר מוֹעֵט וְכִפִּי' הָרַבְּב"ד ז"ל וְכֵן נִרְאָה מֵהַגְהָהוֹת שְׂם ע"ש:

הלכות שכירות פָּרַק ג' הֶלְכָה ג' יִרְאָה לי וכו' שָׁאם פִּשְׁעַ פְּמִזִּיק וכו' עֵינֵן להלח"מ ו"ל והמש"ל ו"ל שְׁיִשְׁבּוּ רְאִיּוֹת הַתּוֹס' ו"ל לְשִׁיטַת רַבִּינוּ דָּאִין אָנוּ צְרִיכִים לְזַהַר דְּכָבֵר פְּתֻבוּ הַתּוֹס' בְּרִישׁ בַּב"ק וּבְרִישׁ הַנִּזְקִין דְּמִזִּיק הַקְדָּשׁ פְּטוּר מִן הַתִּירָה וְכוּן פֶּסֶק רַבִּינוּ בַּה' נ"מ יע"ש וְכִינּוּן שָׁפֵן אִם פִּשְׁעַ בְּהַקְדָּשׁ פְּטוּר דְּלֹא עֲדִיף מִמִּזִּיק דְּהָא בְּהָא תַּלְיָא וְזַהוּ שְׁפָרַט רַבִּינוּ וְכַתֵּב קַרְקָעוֹת וְעֶבְדִים וְשִׁטְרוֹת כְּדִי לְהוֹצִיא הַקְדָּשׁוֹת וּמַעֲתָה הִנֵּה רְאִיּוֹת שְׁהִבִּיא הַשִּׁי' ס' ס"ו ס"ק קכ"ו לְדַעַת רַבִּינוּ מָהָא דְאָמַר ר"א בַּפ' הַזֶּהָב דְּשִׁבּוּעָה זֹו תִּקְנַת חֲכָמִים וְכוּ' דְּמִשְׁמַע דְּחִיבִים בְּפִשְׁיעָה וְכוּ' יע"ש לִיתָא לַע"ד דְּהָא אַף רַבִּינוּ מוֹדָה בְּהַקְדָּשׁוֹת דְּפְטוּר מִפִּשְׁיעָה כְּדַעַת הַתּוֹס' וּמָה גַם דְּבִירוּשְׁלָמִי דְּשִׁקְלִים קָאָמַר בְּהַדְיָא דַּש"ש בְּהַקְדָּשׁ חִיב בְּגִיבָה וְאֲבִיָּדָה יע"ש וע"כ צ"ל דְּכִינּוּן דְּתִקְנּוּ שְׁבּוּעָה שְׁלֹא לְזַלְזַל גַּם זֹו בְּכָלֵל וְכָבֵר פְּתֻבְתִּי בְּזַהַר בַּפ"ג מָה' שְׁקָלִים יעו"ש: פָּרַק י"ב הֶלְכָה ט' וְלֹא יֵאָכֵל בַּפֶּת וְלֹא בְּמֶלֶח וְאִם קֶצֶץ וְכוּלִי אוֹכֵל אוֹתוֹ בֵּין בַּפֶּת בֵּין בְּמֶלֶח וְכוּ' פְּתַב הַרְאָב"ד ו"ל דְּוָקָא אַחַת בְּסִפִּיתָתָּ מֶלֶח עֲרָאִי אָבֵל לֹא מְלִיחָה גְּמוּרָה וְכוּלִי מִשְׁמַע מְדַבְּרִיו אֵלּוּ דְאָף בְּאַחַת אִם מְלִיחָה גְּמוּרָה אֲסוּרָה וְלַע"ד הוּא תְּמוּהָ דְאָמְרִי בַּפ"ב דְּמַעֲשָׂרוֹת מְשֻׁנָּה ג' הַנוּטֵל זְתִים מִן הַמַּעֲטָן טוֹבֵל אַחַת בְּמֶלֶח וְאוֹכֵל וְאִם מֶלֶח וְנִתְּן לְפָנָיו חִיב וְאָמְרוּ בִירוּשְׁלָמִי אִם מֶלֶח טוֹבֵל לַמ"ל צִירוּף וְאִם צִירוּף טוֹבֵל לַמ"ל מֶלֶח וּמִשְׁנֵי ע"י זַה וְזַה עַכ"ל וְנִרְאָה דְּהִכְרִיחוּ לִירוּשְׁלָמִי לְזַהַר וְלֹא פִי הַמְשֻׁנָּה כְּפִשְׁטָה דְּמִיָּרִי לְעַנְנֵן צִירוּף כְּמוֹ הִךְ מְשֻׁנָּה דְּהַמְקַלֵּף שְׁעוּרִים דְּקַתְּנִי וְאִם קִילֵף וְנִתְּן לְתוֹף יָדוֹ חִיב דְּהִתָּם אִין בְּקַלִּיפָה שׁוּם חִיּוּב אָבֵל הֵכָא דְּכַמְלִיחָה הַקְבַּע לְמַעֲשֵׁר וְשִׁינְתָה הַמְשֻׁנָּה בְּלִשׁוֹנָה לּוֹמַר וְאִם מֶלֶח וְנִתְּן וְלֹא אָמְרָה וְאִם טָבֵל דְּבִהְכִי עֲסִיק אֵלּא לּוֹמַר דְּמִיָּרִי בְּמְלִיחָה גְּמוּרָה וְלִכְּהַ מִתְּמָה שְׁפִיר כִּינּוּן דְּמִיָּרִי בְּמְלִיחָה גְּמוּרָה לַמ"ל צִירוּף וּמִשְׁנֵי דְּבַעִי' תְּרוּנוּיָהוּ וַא"כ מֵאִי דְּקַתְּנִי הַמוֹלַח קוֹבַע הוּא דְּוָקָא ע"י צִירוּף אָבֵל אַחַת אִפִּי מְלִיחָה גְּמוּרָה אִינוּ קוֹבַע.

וְהַנִּרְאָה בְּזַהַר לְדַעַת הַרְאָב"ד ו"ל דְּהִירוּשְׁלָמִי סוֹבֵר כְּאַבְיִי דַּס"ל בְּתַלְמוּדֵין דַּבַּח"ל אִפִּי שְׁתִּיָּה לֹא קֶבֶעָה דְּבִהְכִי מִיָּרִי מִתְּנִי דְּקַתְּנִי בְּרִישָׁא הַמְטָבִיל בְּשִׁדָּה פְּטוּר וְאֵלּוּ בְּאַרְץ חִיב וַא"ב מְוָכַרַח מֵאִי דְּקַתְּנִי וְאִם מֶלֶח וְכוּ' הוּא בְּמְלִיחָה גְּמוּרָה וְלִכְּהַ ע"י צִירוּף חִיב אָמְנָם לְרַבָּא דְּאַחַת לֹא קֶבֶעָה וּבְשִׁתִּים קֶבֶעָה אִתִּי מִתְּנִיתִין כְּפִשְׁטָה דְּקַתְּנִי הַמְטָבִיל בְּשִׁדָּה פְּטוּר מִיָּרִי דְּוָקָא בְּאַחַת וַא"כ מֵאִי דְּקַתְּנִי בְּרִישָׁא הַמוֹלַח אִפִּי בְּאַחַת וְהִךְ דְּנִקְט וְאִם מֶלֶח הוּא פִי' ע"י טִיבּוּל.

אַךְ אֵת זֶה רְאִיתִי בַּש"מ לְמַצִּיעָא גְּבִי מֵאִי דְאָמְרִי בְּאַרְץ אֲפִילוּ אַחַת קֶבֶעָה פְּתַב בְּשֵׁם הַרְאָב"ד ו"ל וְז"ל וְאִי ק"ל הָא דְּתַנּוּן בְּמַעֲשָׂרוֹת הַמְטָבִיל בְּשִׁדָּה פְּטוּר אִיכָּא לְמִימַר סְפִיתָה כְּמְלִיחָה גְּמוּרָה לְאַבְיִי וְאִין סְבָרָא דְּפִלְגִי אֲבִיִי וְרַבָּא בְּהִכִי וַא"כ סוֹתַר דְּבִרִי עֲצָמוּ וּמָה גַם דְּסִפִּיתָה הִינּוּ טִיבּוּל כְּמוֹ שְׁפִירָש"י ו"ל וְנ"ל דְּלֹא הַרְאָב"ד דְּהַשְׁגוֹת הוּא.

אָמְנָם מ"ש וְלֹא עִם הַפֶּת מְשׁוּם אִיסוּר טָבֵל. לֹא יְדַעְתִּי פִי' אַךְ רְאִיתִי בַּש"מ לְשֵׁם גְּבִי וּבְפִתָן לֹא יֵאָכֵלוּ פְּתַב בְּשֵׁם הַרְאָב"ד ו"ל וְז"ל וְכִי סְפִיתָה יוֹתַר הִיא קוֹבַעַת מְאָכִילָתָן עִם הַפֶּת וְכוּ' וּפִי' דַּה"ק בְּפִתָן לֹא יֵאָכֵלוּ אַא"כ נְטִלוּ רְשׁוֹת מִבַּע"ה וְכוּ' אָבֵל בְּנִטְלוּ רְשׁוֹת מְעֻשְׂרִין וְכוּ' הִרִי הַדְּבָרִים בְּרוּרִים דַּס"ל לְהֶרֶב ו"ל דְּאֲכִילָה עִם הַפֶּת הִיא קוֹבַעַת לְמַעֲשֵׁר

והיינו דהשיג על רבינו שכתב דאוכל עם הפת וכו' אמנם לעד"ן דזה לא יתכן בפי' הברייתא דא"כ ליערבינהו וליתנינהו ובפתן ובמלח לא יאכלו אלא א"כ נטלו רשות ועוד איך יעלה על הדעת דאכילה קובעת למעשר והא בכל מקום אמרי' אוכל מהן עראי והא דאמרי' לא יספות במלח לאו משום דאכילתו במלח היא גורמת הקביעות דהא אמרינן בהדיא דספיתה קבעה אלא משום דאמרינן המולח זיתיו קבעה למעשר והיינו משום דגלי אדעתיה דזהו גרנו לכה גזרו אף בספיתה וזה הטעם לא שייך בפת וצ"ע: הלכות שאלה פ"ק ז' הלכה א' אבל אם חסרו יותר מקדי חסרון מוכרן בב"ד וכולי זוהי דעת ר"י בפ' המפקיד ואמרו שם רנב"י פליג עליה וס"ל דאף ביותר מקדי חסרון נמי לא ימכור דחיישי' שמא יעשם תרומה על מקום אחר והרי"ף ז"ל פסק כר"י לגבי ר"ן ותמה עליו הרא"ש ז"ל פ"ן דר"ן בתראה הוא למה לא פסק פנותיה ע"ש ובאמת לדעת הרי"ף ז"ל פ"ן דלא פליג ר"ן אלא משום טעמא דשמא יעשם תרומה וכולי א"כ בזה"ז דליכא למיחש להכי מודה ר"ן לסברת ר"י דביותר מקדי חסרון ימכור פ"ן דמודה הוא להך טעמא דר"ן דאדם רוצה וכן ראיתי להמע"מ בס' פלפלא חריפתא שכ"כ יע"ש.

אף אמנם דזה לא יתכן אלא להרי"ף ז"ל דאין דרכו להביא בהלכותיו דין תרומות וכמו שלא פתב הך דזבנינן לפהגים כמ"ש ה"ה ז"ל אף להרמב"ם ז"ל דמייירי בזמן דאיכא תרומות אמאי פתב הך דינא דר"י דיותר מקדי חסרון הרי זה מוכרן ושא לא פדעת רנב"י.

ולכאורה נ"ל דטעם הרמב"ם ז"ל הוא ממאי דגרסי' בפ"ק דפסחים גבי הך מעשה דיוחנן חקוקאה דהתיר לו רבי למוכרו בשעה חמישית וסבר ר"י דהך מעשה פרש"ב"ג ודחה אב"י פ"ן דאמר ר"י דוקא בכדי חסרונו וכו' האי פמי יותר מקדי חסרון הוא הרי דלרנב"י דס"ל דאף ביותר מקדי חסרון אין לו למוכרו א"כ הוי הך מעשה דלא פהלקתא דלא אתי אלא ג וכיון דקי"ל דמעשה רב וקי"ל הלכה פרבנן דרש"ב"ג וגם אב"י הך דר"י.

לכה פסק רבינו פנותיה ומה גם דאף סתמא דש"ס דלא כרנב"י דהא קאמר דמוכרו לנכרים ולדעת ר"ן לא מזבנינן ליה אלא לפהגים דחיישי' שמא עשאן וכו' ואין לדחוק ולו' דאייירי בפירות מתוקנים.

אף אמנם ראיתי בש"מ למציעא שכתב וז"ל ומיהו אע"ג דלית ליה הכא לר"ן הך מקלתא דר"י בההוא עובדא דפ"ק דפסחים וכו' התם הנה מודה ר"ן דהתם לא שייך למיסר מטעמיה דהכא דזמנין וכו' ה וכוונתו בזה הוא לומר דמייירי בתמץ ממש דהוא פת דלא שייך למימר שמא עשאן וכו' אבל אין לפרש דכיון דהוא תמץ לא שייך לומר דשמא יעשם תרומה דכיון דהם תמץ ואין ראויין שוב לעשותם תרומה דזה לא יתכן דעדיין איכא למיחש דמקודם לכן עשאם תרומה ולא שייך למיזבן אלא לפהגים ואיך התיר רבי למוכרו בשוק אלא ודאי פדכתיבנא.

וראיתי עוד לשם שכתב משם הגאונים דלא גרסי' בגמ' ולר"ן וכו' וכוונתם בזה דלפי המסקנא לא פליגי ר"י ור"ן בזה ואנה"ג דר"ן מייירי בכדי חסרון וכו' ולפ"ז יתיישבו דברי רבינו על נכון.

אָמַנְם נִרְאָה דְכַד מְעִינְתָּ בְּהַ שְׁפִיר לִיתָא כְּלָל דְּרַאף לְפִי גִירְסָא זֹו צ"ל דְּפִלְיָגִי ר"ן ור"כ
בְּזָה דַּאֲל"כ מַאי אִיכָּא בִּינְיָיָהוּ וצ"ל דְּפִלְיָגִי בְּהִכִּי דִּלְר"כ מִתְנִי' אִיגְרִי אַף בְּפִירוֹת
מִתְּוֹקְנִים וּלְכַף לֹא יַגַּע בְּהֶם דְּאָדָם רוּצָה וכו' וּלְר"ן לֹא אִיגְרִי מִתְנִי' אֶלָּא בְּפִירוֹת שְׂאִינְם
מִתְּוֹקְנִים וּמִטַּעַם שְׂמָא עֲשָׂאן וְכוּלִי אֲבָל בְּפִירוֹת מִתְּוֹקְנִים דְּלִיכָּא הַאי טַעְמָא שְׁפִיר דְּיַגַּע
בְּהֶם וּבְהִכִּי נִיחָא לִי כְּפִירוֹת דְּבְרֵי הַתּוֹס' שֶׁם שְׁהִקְשׁוּ דִּילְמָא לֹא פִלְיָגִי בְּיוֹתֵר מְכַדִּי חֶסְרוֹנָן
וְתִירְצוּ מִשֶׁם ר"ת דְּמִשְׁמַע לִיהַ מִתְנִי' בְּכָל גְּוֹנָא אִיגְרִי אַף בְּפִירוֹת שְׂאִינְם מִתְּוֹקְנִים וצ"ל
מִשׁוּם דְּאָדָם רוּצָה וכו' מִשְׁמַע דְּבַס"ד דְּקוֹשְׁיָתָם ס"ל דְּפִלְיָגִי בְּפִירוֹת מִתְּוֹקְנִים וכו' וא"כ
לפ"ז אֲמַאי פְּסַק רַבִּינוּ בְּסִתָּם וְהוּל"ל דְּבְּפִירוֹת מִתְּוֹקְנִים יְכוּל לְמוֹכְרָם וּמַה גַּם מִפְּשֻׁט
דְּבְרֵי רַבִּינוּ מִשְׁמַע דְּהָא דְּקָאָמַר לֹא יַגַּע בְּהֶן הוּא אַף עַל פִּירוֹת מִתְּוֹקְנִים מִדְּנַקְטַת הַדָּ
טַעְמָא דְּשְׂמָא עֲשָׂאן גַּבִּי מְכִירָה לְפִתְנִים וְלֹא אַעֲיָקֵר הַדִּין דְּלֹא יַגַּע בְּהֶן: הִלְכָּה ב' הַמְּפַקִּיד
פִּירוֹת אֲצֵל חֲבִירוֹ וְהִרְקִיבוּ וכו' וּמוֹכְרָן וכו' לְכַאוּרָה קִשְׁיָה דְּהָא בְּגַמְרָא אוֹקְמוּהָ דְּמִיגְרִי
בְּכַדִּי חֶסְרוֹנָן וא"כ לְדִידָן דְּקִי"ל כְּרַבְּנָן דְּרַשְׁבֵּי"ג ה"ז לֹא יַגַּע בְּהֶן וְכַמְבֹּאֵר בְּדִין א' וּמִפְּתַח
זֶה פֶתֶב הָרִי"ף ו"ל דְּהָא פְּלוּגְתָּא דְּר"מ וְחֲכָמִים לֹא קָאִי כְּלָל בְּהֶן פִּירוֹת וכו' דְּרַאף חֲכָמִים
מוֹדוּ לְר"מ בְּזָה כִּינּוּן דְּלֹא עֲמָדוּ אֶלָּא כְּדִי חֶסְרוֹנָן הִידוּעַ לְכָל וְאָף לְמַפְקִיד יְדוּעַ שְׁלִכְכָּה
הָיו עוֹמְדִין אָמַנְם לֹא פִלְיָגִי אֶלָּא בְּשִׁנְיָתָם דְּזָהוּ הַפְּסַד שְׂאִינְוֹ רִאוּי לְיַדַּע וּלְכַף הָיו כְּמוֹ
יוֹתֵר מְכַדִּי חֶסְרוֹנָן וּלְכַף חֲשִׁשׁוּ אַף שְׁהוּא דְּבַר מוּעֵט ור"מ ס"ל דְּנוֹקָא בְּיוֹתֵר מְכַדִּי חֶסְרוֹנָן
דְּהוּא הַפְּסַד מְרוּבָּה וּלְכַף רְמִיָּא חִיּוּבָא עֲלֵיהָ לְהַשִּׁיב אֲבִידַת אַחִיו אַף לְהַפְּסַד מוּעֵט בְּזָה
לֹא הִזְקִיקוּהוּ לִיטַפֵּל בּוֹ כְּנ"ל בְּדַעַת הָרִי"ף וּל"ק מַה שְׁהִקְשָׁה עֲלָיו בַּעַל הַמְּאוּר ו"ל דְּרִיף
אֲפֻשֵׁר לְחֲכָמִים דִּיחִוִּישׁוּ לְהַפְּסַד וּלְהַפְּסַד הַשְּׁנִינִים וְלֹא לְהַפְּסַד כְּדִי חֶסְרוֹנָן: הִלְכוֹת מְלָנָה
וְלָנָה פְּרַק ג' הִלְכָּה א' אִין מְמַשְׁכְּנִין אוֹתָהּ לֹא בְּשַׁעַת הַלְוָאָה וְלֹא שְׁלֹא בְּשַׁעַת הַלְוָאָה וכו'
עֵינָן הַשְּׂגַת הַרְּאָב"ד ו"ל וְעֵינָן לַה"ה ו"ל שְׁהִבִּיא רִאָּיָה לְהַרְּאָב"ד ו"ל מְהָא דַּאֲר"ש וכו'
יעו"ש וְלַעֲדָן בְּהַקְּדִים לְהַקְּשׁוֹת עַל רַבִּינוּ דְּבַש"ס בְּמַצִּיעָא דְּקִי"ג גַּבִּי הָא דְּאָמַר שְׁמוּאֵל
שְׁלִיחַ ב"ד מְנַתַּח נְתוּחֵי הַקְּשָׁה לוֹ מְקַרָּא דְּלֹא תַחְבּוּל בְּגַד וּמְלֹא תַחְבּוּל רַחֲמִים וכו' וְתִירְץ
לוֹ לְעַבְרָן עֲלָיו בְּב' לְאוּיָן ע"ש וא"כ כִּינּוּן דְּפַסְק כְּשִׁמוּאֵל בְּסִמוּךְ גַּבִּי עֲבוּט א"כ הוּל"ל
הָא אִם אֲבָד וְנִשְׁרַף לוֹקָה שְׁתִּים וְכֵן גַּבִּי א"נ אֶלָּא וְדַאי דְּרַבִּינוּ קִשְׁיָתִיהָ הָא דְּאָמַר ר"ש
דְּנוֹקָא עֲנִיָּיָה אִין מְמַשְׁכְּנִין אוֹתָהּ וְאִתָּא קְרָא לּוֹמַר דְּלֹא קְנִי כְּלָל וּמְחַזִּירִין מִיַּד דְּמַנ"ל הָא
דִּילְמָא דְּלַעוּלָם אִפִּי עֲשִׂירָה וְאִתָּא קְרָא לְעַבְרָן עֲלָיו בְּב' לְאוּיָן לְכַף צ"ל כִּינּוּן דְּדִרְיָשׁ
בְּעִלְמָא טַעְמָא דְּקָרָא דְּחִיקָא לִיהַ מִילְתָּא לְטַפּוּי לְאוּיָן כֵּל הִיכָּא דְּאִיכָּא לְמַדְרַשׁ וְהַשְׁתָּא
דְּאִתִּיתִּלְהִכִּי מַר"ש נִשְׁמַע לְר"י דַּס"ל דְּלֹא דְּרַשִׁי' טַעְמָא דְּקָרָא וְאִפִּי עֲשִׂירָה בְּמִשְׁמַע
א"כ אִתָּא קְרָא לְאִשְׁמוּעִי דְּרַאף בְּדָבַר הַיּוֹתֵר כְּגוֹן שְׁמַשְׁכְּנֵנוּ בְּשַׁעַת הַלְוָאָתוֹ דְּלִיכָּא לְאוּ
דְּלֹא תְּבָא אִפִּי"ה אֲזַהֵר רַחֲמֵנָא גַּבִּי אֲלִמְנָה דְּגִזְרֵת הַפְּתוּב הִיא וְהַשְׁתָּא ל"ק מַה שְׁהִקְשָׁה
ה"ה ו"ל דְּפִלְיָג בְּתַרְתִּי כִּינּוּן דְּהָא בְּהָא תְּלִיָּא לֹא חֲשׁ תִּנָּא לְמִינְיָנָהּ וּמַה שְׁלֹא תִירְץ הַגַּמ'
כְּשִׁהֲקִשָׁה לוֹ מְקַרָּא דְּלֹא תַחְבּוּל כְּדִי מִשׁוּם פְּתִי לֹא אֲסִיק אֲדַעַתִּיהָ הָא דְּהִגִּיָּה רַבָּא
בְּפִרְיָתָא דְּקִי"ד ע"ש בַּד"א וכו' אַף לְאַחַר דְּגִלִּי לָן רַבָּא בְּפִרְיָתָא דְּאִיכָּא תְּלִיּוֹק בֵּין
מִשְׁכְּנֵנוּ בְּשַׁעַת הַלְוָאָה לְשִׁלָּא בְּשַׁעַת הַלְוָאָה א"כ אִתִּי קְרָא דְּלֹא תַחְבּוּל לְגוּפִיָּה לְאִשְׁמוּעִי
אַף בְּשַׁעַת הַלְוָאָה אֲסוּר: שֶׁם וְאִם חָבַל מְחַזִּירִין מְמַנּוּ בַּע"כ פֶּתֶב ה"ה ו"ל וְזָה נִיחָתָא

לעשה שאמרה תורה אם חבול תחבול ודרשו ו"ל אפי' שלא ברשות וכו' ע"ש וק' לי דא"כ אמאי לא פתב רבינו דאם חבל אינו לוקה כמ"ש גבי מלנה חבירו בסמוך ועוד דבפ' אלו מציאות מצריף להו קראי לכסות יום וכסות לילהולא קאמר דאיצטריף לבגד אלמנה גם תניא בברייתא שם בהך קרא דאם חבול אם ב"ח הרי פכר אמור לא תבא אל ביתו ואם איתא הרי פכר אמור תחבול הול"ל וכ"כ התוס' בפ' הפועלים דף קט"ו בד"ה וסניב בסופו דאין בלאונן אלו שום ניתוק גם מדברי הראב"ד ו"ל שהובא בש"מ דקי"ג ע"ב יש להוכיח דס"ל דאין בו ניתוק שפכת וז"ל וה"נ מסתברא דהא האי קרא וכו' כי האי ס"ל דשליח ב"ד ממשפן ואפ"ה קאמר לא ימשפן כלי אונכל נפש ורפנן מחזיר את המתרישה פיום ומתני' ד"ה היא וכו' פי' דבריו דס"ל פדעת הרמב"ן ו"ל והרשב"א ו"ל שיהביא ה"ה ו"ל דמתרישה הוי כלי אונכל נפש וא"כ היכי תני מחזיר המתרישה דמשמע כלי אונכל נפש ממשפנין ולכך תירץ ס"ל פאבני דאי עבד מהני נאי ס"ל דבר ניתוק הוא לק"מ וכ"כ הגהות מימוניות על סברת רבי דלא הוי לאו הנתיק לעשה וכו' וכן דעת הריב"ש ו"ל כמ"ש הכ"מ ו"ל והלח"מ ו"ל לא ראה כל זה ולפיכך תמה על הריב"ש דהא בהך דאלמנ' וכלי אונכל נפש אמר קרא בהו השב תשיב וכו' לא ידעתי אחקרהו דאין זה ענין לו גם ה"ה ו"ל פתב הנתיק מקרא דאם חבול פינו דהלאו דאלמנה וא"ב פחד לישנא דתכלה לכה פתב דקרא דאם חבול קאי עליהו לניתוק ואולי פוונתו היא דעיקר קרא אתא לכסות יום פדאוקי בגמ' דאם חבול לכסות יום והשב תשיב לכסות לילה אף נקט קרא לשון תכלה לנתק כל האסור בלשון תכלה להביאו בכלל השב תשיב דהוא עיקר הניתוק אף באמת לשון רבי אינו סובל זה פלל דאמאי לא פתב הך לישנא דכתב בסמוך גבי עבוט אלא יצא לידון בדבר חדש גם לא ידעתי בכלי אונכל נפש איך שיהי בו דין קנינה בשלמא בגדים אפשר לכסות יום וכסות לילה דכסות לילה קנאה פיום וכסות יום קונה בלילה אף כלי אונכל נפש אין זמן ועת לכל חפץ גם מה יענה להא דאר"ש בברייתא ענינה אין ממשפנין שאמה חייב להחזיר לה ומשיאה ש"ר בשכנוותיה ר"ל דלכה פתיב לאו מיוחד בפ"ע ולא פלל אותו בכלל דלא תבא אל ביתו לעבוט עבוטו שא"כ נתחייב להחזיר לה ומשיאה ולכה לא קאי קרא אלא בעניי' דיש בה דין חזרה דהשב תשיב ואתא קרא לאשמועי' גבי אלמנה דלא קאי פלל ומר"ש נשמע לרפנן דאיירי קרא אף בעשירה ולגופיה אתא לאשמועי' דחלוקה מעלמא דלא קני פלל ומחזיר מיד וכ"כ ה"ה ו"ל גבי משפנו בשעת הלואתו ע"ש ואין להקשות דמנ"ל לר"י דאתא קרא להכי דילמא אתא לאשמועי' דאף בשעת הלואה נמי קני ומחזיר דכיון דאתא לאשמועי' הפך דעלמא א"כ פל התי' דאית לן בעלמא פא לאסור ויבואו שניהם פינון דשקולים.

ובהכי אשפחנא פתרי למה שהקשו התוס' בפ' הפועלים אפ"ק דתמורה על מה דאמר אבני' לההוא גברא דתכל סכינא דאשבתיה זיל אהדר והא אבני' הוא דאמר אי עבד מהני ותירצו דע"כ לא קאמר דמהני אלא היכא דמיכוין לעבור יע"ש וק' לי דא"כ אמאי לא מוקי פלוגתיהו דאבני' ורבא בהכי דלאבני' דמהני אינו מחזיר פינון דמכוין לעבור לרבא לא מהני ולכה מחזיר ולעיקר הקושניא ל"ק דכיון דעיקר קרא לא אתא אלא לאשמועי'

דלא קני ומחזיר מיד הפך דעלמא וכאמור אף אבני נמי מודה בזה דלא מהני ולעד"ן דזוהי דעת רבי ז"ל שכתב ומחזירין בע"כ לומר דלא קני כלל ומחזיר מיד.

אלא דבאמת אפתי ק"ל דאמאי כתב רבי דאם אבד לוקה דמאי אייריא אבד דכיון דקי"ל כרבא דס"ל דאע"ג דלא מהני לקי משום דעבר אמיר דרממנא א"כ משעה דחבל חייב אף דמחזיר אח"ך.

אשר על פן נ"ל דרבי ז"ל ק"ל מאי דאמר אבני בסוף המקבל שדה וכו' זיל אהדר וכיון דס"ל דמהני אמאי אמר ליה זיל אהדר פקוששית התוס' שם ולכך ס"ל דהא דאמר אבני דמהני ולקי אלא כגון הך דשינוי קונה פדאוקי פלוגתיהו בפ"ח דתמורה דגזל צמר ועשאון בגדים דאין פאן תקנה בתורה אבל היכא דאפשר בתורה שיקף לתקוני ללא ולקני ולכך א"ל זיל אהדר פי היכי דלא לילקי ולכך גבי לאו דאוכל נפש ולא דבגד אלמנה דאין בו ניתוק אמר הך לישנא דמחזירין לו בע"כ דלא לקי לא כן גבי השבת העבוט דבסמוך פיון דלאו ניתק הוא לא קאמר האי לישנא דמחזיר בע"כ אף לתירוץ התוס' שתיירצו דלא אמר דמהני אלא בכוננתו לעבור וקתם בשוגג איירי עיין לדבריהם בפ' הפועלים ובפ"ק דתמורה קשה א"כ אמאי לא מוקי פלוגתיהו דאבני ורבא בהני לאוי דאלמנה ואוכל נפש פיון דלא ניתוק הוא לאבני דמהני א"כ להחזיר ולרבא דלא מהני צריף להחזיר אמנם לפי האמו' ניתק פיון דאבני גופי' זיל אהדר א"כ ס"ל דצריף להחזיר פי היכי דלא לילקי: פירק ד' הלכה ג' ואע"פ שהמלנה וכו' עיין מ"ש הלח"מ ז"ל ומה שתיירץ ותמצית דבריו הוא דוקא מלנה וערב דאית בו קום עשה בין קודם גבייה בין לאחר גבייה הוא דפטורין דהינו קודם גבייה אית בהו קום עשה לקרועי שטרא ולאחר גבייה אית בהו קום עשה לאהדורי המעות אבל עדים ליתנהו בהכי ולכך מחייבי על לאו דלא תשימון ע"כ.

ולעד"ן אחר המחיר דאין זה במשמע מדברי רבי תדא דא"כ לא הו"ל למיסתם ולומר מפני שניתן לתשלומין דלא קאי אלא לאחר הגבייה דעדיין לקי הלאו דלא תשימון קודם הגבייה והו"ל לבאר ולומר דהך סברא דניתן לקרוע שטרא ועוד איה גילה לנו רבינו דהעדים מחייבי אלא דלא תשימון מלקות ואדרבא מפ' י"ח מה' סנהדרין דמנה רבי' פל מחייבי מלקות ולא מנה חייבי העדים דרבית מבואר דאינם בר מלקות.

גם לא ראה מ"ש הכ"מ בפ' יו"ד מה' עדות גבי עידי רבית זו"ל שאע"פ שעוברין על לאו לא תשימון פיון דאינם בני מלקות וכו' הרי מבואר דאין בהם מלקות וא"כ הדרא קושניא לדוכתא דבין לר"א ור"ג ובין לרבנן כ"ע מודו דיש בהם מלקות ועוד.

דע"כ לא אוקמוה בש"ס פלוגתא דר"א ורבנן בלאו דלא תשימון אלא דוקא לר"י דס"ל לכ"ע דאין מוציאין הרבית ואם פן מאי דאמר ר"א מפני שיש בהם קום עשה הוא לקרועי שטרא וא"כ יוצא מזה לדעת רבנן דפליגי עליה משום דס"ל רשימה מילתא היא אמנם לר"א דס"ל דיוצאה בדייגין תו לא צריכין לאוקומה דברי ר"א דאמר מפני שיש בהם קום עשה לקרועי שטרא אלא אתי כפשטיה דקום עשה לאהדורי המעות ורבנן פליגי עליה וסברי דאינה יוצאה ולכך מחייבין אבל בלאו דלא תשימון אפשר דלכ"ע מחייבין

דאפּוּשִׁי פֿלוגַתָּא לֹא מִפְּשִׁינָן וְעוֹד דְּמַאי שְׁנָא גִבִּי לְנֵה פֶּסֶק רַבִּי דְּפֶטוּר אַף שְׂאִין בְּיָדוֹ
לֹא גִבִּיָּה וְלֹא קָרִיעָה וְגִבִּי עֲדִים פֶּסֶק דְּחִיב מִהֵד טַעְמָא דְּאִין בְּיָדָם לְנִתְוִקִי.

גַּם מַה שְׂפִי בְּדַבְרֵי ה"ה ז"ל בַּמ"ש וַיֵּשׁ מִדְּקַדְקִים בְּהַפֵּךְ ר"ל גִּבִּי לְנֵה וְכו' אִין זֶה נִרְאֶה
דְּמִלְשׁוֹנוֹ מִשְׁמַע דְּקָאִי אַפְּוֹלָה בְּבָא גַם מַה שְׂפִי בְּפִי הַב' אִינוּ מוּכָן וְאַפְּשָׁר דַּט"ס נָפֵל
בְּדַבְרֵיו וְכוּצ"ל ר"ל דְּפֶסֶק כַּר"א מְשׁוּם דְּאִית לֵיהּ וְכו' כְּדַפְּרִישׁוֹ שֵׁם בְּתוֹס' וְאִינְהוּ אִית
לְהוּ כַּפִּירֵשׁ"י ז"ל וְכו' וְכוּנְוִנְתוּ לְוִמֵר דְּבָאוּ לְחִלּוֹק עַל רַבִּינוּ שְׁפֶסֶק כַּר"א הוּא מְשׁוּם
דַּס"ל כַּפִּי הַתוֹס' דְּמוֹקִי בַּגַּמ' דַּלְכ"ע ס"ל כַּר"א אָבֵל הַמְּדַקְדְּקִים סְבִי"ל כַּפִּי רַש"י ז"ל
וְכִינּוּ דְּמוֹקִי בַּגַּמ' כַּר"י לְכַד פֶּסְקִינוּ פְּנוּתִיהּ וְהִינּוּ דְּקָא דְּחִי לְהַאי פִּירוּשָׁא מְשׁוּם דַּה"ה
ז"ל לֹא עָסִיק בְּהַד פֿלוגַתָּא דַּר"א וְ"י כ"א לְבַתֵּר פִּנ"ל פְּנוּנְתוּ בְּלִי פִּקְפוּק וְאַפ"ה לֹא
אִיפְרָק מִחֻלְשָׁא וְכַנְרָאָה דְּנַעְלָם מַעֲיָנוּ דְּבַרֵּי הַגַּמ' שֵׁם דַּס"ה דְּקָאֵמֵר בְּהַדְּיָא וְהַלְכְּתָא
כַּר"א גַּם מְדַבְּרֵי ה"ה ז"ל הֵכִי מִשְׁמַע דְּהוֹצֵרָה לְהַבִּיא רְאָיָה לְרַבִּינוּ דְּפֶסֶק כַּר"א מְשׁוּם
דְּרַב סְפָרָא דְּאָמֵר הֵכִי וְכוּצ"ל וְהַבִּין ז"ל דְּמַאי דְּאָמְרוּ בְּהַלְכוֹת וְהַלְכְּת' כַּר"א מְשַׁמֵּן
דְּנַפְשִׁיהּ קָאֵמֵר הֵכִי וְצ"ע: וְלַעֲיָקֵר הַשְּׁנִינְיָא עַל רַבִּי נַלְע"ד דְּרַבִּי ז"ל מְפָרֵשׁ כַּפִּירֵשׁ"י
ז"ל אַף לַר"א וְדַאי לָאו תְּנַאי וְכַסְבֵּרְת הַמְקַשָּׁה דְּלֹא הוֹצֵרְכוּ לְאוֹקוּמָה כְּתַנַּאי אֶלָּא לַר"י
אָבֵל לַר"א וְדַאי כ"ע מוֹדוֹ דְּיוֹצֵאָה בְּדִינְיָן וּפְלוּגַתָּא וְרַבִּנּוּ הוּא בְּלֹא תְּשִׁימוּן וְכַדְאוּקְמוּ'
לַר"י וְס"ל לְרַבִּי דְּלִמְ"ד יוֹצֵאָה בְּדִינְיָן אִין פֶּאן מְלָקוֹת פְּלֵל פִּינּוּ דְּלֹאנִי דְּרַבִּית נִיחְתָּנוּ
לְתַשְׁלוּמִין א"כ אִין בְּהֵם מְלָקוֹת פְּלֵל דְּהַגַּע עֲצָמָה דְּאִיסוּר הָעֵרֵב וְהַעֲדִים הוּא תְּלוּי בְּמַה
שְׁגָרְמוּ לְנִשְׁפָּה אֵת הַלְנָה אִם פֶּן פִּינּוּ דְּנִיחְתָּן לְתַשְׁלוּמִין וְאִינוּ לֹוֹקָה הַמְלָנָה א"כ אַף הָעֵרֵב
וְהַעֲדִים נְפֶטְרוּ וְלַכַּד רַבִּי ז"ל לֹא פֶתֵב אֶלָּא הַמְלָנָה וְהַלְנָה דְּעִיקָר הָאִיסוּר תְּלוּי בְּהֵם
וְרַמְזוּ לְנוּ זֶה הַדִּין גִּבִּי לְנֵה דְּלִפִּי הַטַּעַם שְׁנִינְיָתוֹ לְתַשְׁלוּמִין אִינוּ אֶלָּא לְגִבִּי מְלָנָה אָבֵל גִּבִּי
לְנֵה דְּעֵבֵר עַל לָאו דְּלֹא תַשִּׁיף וְאִין בְּיָדוֹ לְתַמְנָן הַלָּאוּ אַמַּאי לֹא לְקִי אֶלָּא וְדַאי פִּינּוּ דְּעִיקָר
הַקְפִּידָא הוּא שְׁלֹא לְנִשְׁפָּה וְגַם הַלְנָה מוֹנְהָר שְׁלֹא יַשִּׁיף פִּינּוּ שְׁיֵשׁ בְּיָדוֹ יְכוּלָת לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ
הַמְעוֹת שְׁנִינְיָתוֹ הָרִי נִתְמַן הַלָּאוּ דְּנִמְצָא שְׁלֹא הַשִּׁיף אֵת הַמְלָנָה וְכַמוּ כֵן עָרֵב וְעֲדִים נְמִי
שְׁמוּצִיאִין הַדִּינְיָן מִמֶּנּוּ הָרִי נִמְצָא שְׁלֹא אֶהְנוּ מַעֲשִׂיהֶם שְׁלֹא שְׁמוּ עָלָיו נִשְׁפָּה וְלַכַּד לֹא
לְקוּ וְזֶהוּ מ"ש יוֹצֵאָה בְּדִינְיָן ר"ל אַף שְׁלֹא תְּבַע מִמֶּנּוּ הַלְנָה אַפִּי"ה הַדִּינְיָן מְאִילִיָּהּ
מוּצִיאִין מִמֶּנּוּ וְכִינּוּ שְׁכֹן פְּנֻלָם לָאו בְּנִי מְלָקוֹת נִינְהוּ וְעִינּוּ בַּסַּמ"ע ס' ט' וְדַלָּא כַּהֲט"ז
שֵׁם יַע"ש.

וּמַעֲת' מַאי דְּאִיפְּלִיגוּ וְרַבִּנּוּ בְּשׁוּמָה מִקְלֵת' הִיא הוּא עַל עִיקָר אֲזַהָרֵת הַלָּאוּ דַּלְר"א סְבִי"ל
דְּלֹא נִגְמֵר הָאֲזַהָרָה אֶלָּא עַד שְׁיִגְבוּ דְּכָל זְמַן שְׁלֹא אָבָה לֹא מִיקְרִי שִׁימָה פִּינּוּ דְּאַפְּשָׁר
שְׁיִקְרַע הַשְּׁטֵר אָבֵל רַבִּנּוּ ס"ל מִשְׁעָה שְׁנִכְתַּב הַשְּׁטֵר הָנִי שִׁימָה וַא"כ בְּהֵכִי פְּלִיגִי ר"י
וַר"א דַּר"י דַּס"ל דְּאִינְהּ יוֹצֵאָה וְלֹא הָנִי נִיחְתָּק לַכ"ע הָנִי פֿלוגַתָּא דַּר"א וְרַבִּנּוּ בְּשִׁימָה
לְעַנְנָן מְלָקוֹת וְלַר"א דַּס"ל דְּיוֹצֵאָה וְהָנִי נִיחְתָּק לַכ"ע הָנִי פֿלוגַתָּא הוּא לְעַנְנָן הַעֲבֵרֵת הַלָּאוּ
וְאַפְּשָׁר זֶהוּ שְׁדַקְדָּק רַש"י ז"ל שְׁכַתֵּב פּוֹטְרִין אֵת הַמְלָנָה וְכו' מִן ל"ת וּמְלָקוֹת דְּלַכְאוּר'
אִינוּ מוּכָן דְּהָא וְדַאי אַף דְּאִית לָן לָאו הַנִּיחְתָּק לְעֵשָׂה אִין לֹוִקִין עָלָיו אָבֵל עֲבִירַת הַלָּאוּ
מִיָּהּ אִיכָּא וְזֶהוּ דְּקָאֵמֵר אִין לֹוִקִין גַּם אָמְרִי' בַּפ' הוֹצִיאֵנוּ לֹוּ וּמְתוּדָה עַל לָאו שְׁנִיחְתָּק
לְעֵשָׂה וְאִי לֹא עֵבֵר עַל לָאו פְּלֵל אַמַּאי מְתוּדָה אַף לְפִי מ"ש אַפְּשָׁר לְוִמֵר דְּכוּנְוִנְתוּ הִיא

לְצַדִּיק קָאָמַר דָּאָם לְסִבְרַת הַמְקַשָּׁה הוּי פִּיטוּרוֹ מִמְלָקוֹת וְאִם לְפִי סִבְרַת הַמְתַּרְץ הוּי פִּיטוּרוֹ מִלֵּא תַעֲשֶׂה וְכֹאמֹר וְדוֹסֵק.

אָמְנָם הַמְדַקְדָּקִים שֶׁהֵבִיא ה"ה ז"ל ס"ל דלר"א דס"ל דיוצאה בדיינים לא ס"ל כר"י דמוקי פלוגתיהו בשמימה וכו' אלא מוקי פלוגתיהו דאם קרא דוחי אחיה הוי גיתק או לא דלר"א ס"ל דהוי גיתק ורבנן ס"ל לא הוי גיתק פיון דלא.

אָמְרָה הוֹרָה בְּפִי וְהִשִּׁיב כְּמוֹ גַּבִּי גְזִילָה וְלִדְיָדָהּ אָף דִּס"ל דְּיוֹצְאָה בְּדֵינָיִם אִפִּי"ה לְקוֹ אֱלֹאֲנֵי דְרַבִּית וְכִינּוֹן שְׁכָן קוֹי"ל כְּרַבְּנָן לְגַבִּי ר"א ור"ג דְּסִתָּם מִתְנִי' כְּנֻתְיָהּ וְלְקוֹ שְׁפִיר וְעוֹד יֵשׁ לְפָרֵשׁ דְּהַמְדַקְדָּקִים ס"ל כְּפִי הַתּוֹס' דָּאָף לִכ"ע דְּיוֹצְאָה בְּדֵינָיִם וְלֹא לְקִי אֱלֹאוּ דְלֹא תִקַּח מ"מ לְקִי אֱלֹאוּ דְלֹא תִשְׁמִינּוּ דְאִינוּ גִיתָק וְאִם כֵּן לֹא קָאִי אֱלֹא אִמְלִנָּה דְעוֹבֵר עַל לָאוּ דְלֹא תִשְׁמִינּוּ וְדו"ק: פֶּרֶק י"ו הֶלְכָה ח' וְכֵן אִם מִת הַשְּׁלִישׁ וְכוּ' ה"ז פְּרוּעַ אַע"פ שְׂאִין עֵדִים עַל הַכֶּתֵב עַמ"ש ה"ה ז"ל דְּנִלְמַד זֶה מֵהָךְ מִשְׁנָה דִּסְפ"ק דְּמִצִּיעָא כו' וְהִלַּח"מ ז"ל כ' דִּס"ל כְּפִירֵשׁ"י ז"ל דְּזֶה בּוֹרֵר דְּהָאֵי דְקִתְנִי בְּכַרְיִיתָא וְאִין עָלְיוּ עֵדִים הוּא אִין עֵדִים כָּלֵל קָאָמַר וּמְפָרֵשׁ רַבִּינוּ דְאִית לֵיהּ שְׁטֵר דְּהוּי מִיגוּ וְאִפִּי' אִתְחַזַּק וְכוּ' כְּמוֹ שְׁפִי הַתּוֹס' ז"ל ע"ש וְלַעֲנִי"ד לֹא יִרְדְּתִי לְעוֹמֵק דְּבָרָיו דַּע"כ לֹא מִתְמַנִּין לֵיהּ לְשִׁלִּישׁ אֱלֹא לְאִמִּירְתוֹ שֶׁהוּא אֹמֵר בְּפִי' יִדְעָנָא בִּיָּה דְהָאֵי שְׁטֵרָא שֶׁהוּא פְּרוּעַ אֲבָל כְּשִׁמְת וְלֹא יִדְעִי מַעֲדוֹתוֹ כְּלוּם מֵאֵי מִהֲנִי הָךְ שׁוֹכֵר דְּמִצִּינוּ בֵּין שְׁטֵרוֹתָיו דְּאִימֹר דְּהַמְלִנָּה מְסֵרוּ לוֹ לְכַשְׁיִפְרָעוּ לוֹ הַלְנָה יְהֵא מְצוּי לְמוֹסְרוֹ לְלִנָּה וְעַדִּין לֹא נִפְרַע דְּהַגַּע עֲצָמָךְ דָּאָם הַשְּׁלִישׁ עֲצָמוֹ אִינוּ יוֹדַע מַה טִּיבּוֹ שֶׁל הַשׁוֹבֵר בְּנֻדָּאֵי יְהֵא מְנוּחַ וְאִין לוֹ' דְּנֻדָּאֵי כִּינּוֹן דְּנִיתָן הַשׁוֹבֵר לְיָדוֹ הוּי כְּאֵלוֹ נְמֵסֵר לְיָד הַלְנָה כִּינּוֹן דְּהוּי יָדוֹ כִּינּוֹן דְּזִיל לֵאֲיָדָךְ גִּיסָא דְיָדוֹ כִּינּוֹן הַמְלִנָּה וְעוֹד דַּא"כ מֵאֵי מְקַשָּׁה הַגַּמ' בְּפ"ק דְּמִצִּיעָא עַל הָךְ דְּאָמַר רַב סְמִפּוֹן הַיּוֹצֵא מִיַּד מְלָנָה מִמְתְּנִי' דָּאָם יֵשׁ עִמָּהֶם סְמִפּוֹנוֹת וְכוּ' לֹקְמָה בְּשִׁלִּישׁ וְכִבֵּר כְּתַבְתִּי יֵשׁוּב לְזֶה בְּפִי"ח מַה' גְּזִילָה ע"ש.

אֲשֶׁר עִכְב"ל דְּהָאֵי דְכֶתֵב רַבִּינוּ וְנִמְצָא כְּתֵב יוֹצֵא מִתַּחַת יָדוֹ שְׁמַעִיד עַל הַשְּׁטֵר שְׁמוֹנָח אֲצִלוֹ שֶׁהוּא פְּרוּעַ וְדוֹק בְּלִשׁוֹנוֹ שְׁכַתֵּב שְׁמוֹנָח אֲצִלוֹ ה"ז פְּרוּעַ אַע"פ שְׂאִין עֵדִים עַל הַכֶּתֵב וְהִינּוּ מִשׁוּם דְּקָאֵי אַרִישׁ דְּבָרָיו דְּכִינּוֹן דְּאֵלוֹ רָצָה לְשׁוֹרְפוֹ וְכוּ' הוּי גְאָמֵן בְּדְבָרָיו שֶׁהוּא פְּרוּעַ וְלִכְךָ כְּתֵב וְכֵן אִם מִת הַשְּׁלִישׁ לֹמַר דְּמָה לִי דְבָרָיו אוֹ כְּתָבוּ וְזֶהוּ מ"ש ה"ה ז"ל וְכִינּוֹן שֶׁהַשְּׁלִישׁ גְאָמֵן מִשְׁנִיָּהֶם יַעֲשׂוּ כְּכַתְבוּ וְכוּ' אֲבָל בְּשִׁלִּישׁ הַכֵּל לְדְבָרָיו וְכַתְבוּ ע"כ וְלֹא דְמִי לְמַלְנָה דְאָמְרִי' דְאִפִּי' נִמְצָא כְּת"י שֶׁהוּא פְּרוּעַ פְּסוּל דְּהִתָּם מִשׁוּם דְּבָעֵי לְמוֹסְרוֹ לְלִנָּה דְאִינוּ גְאָמֵן מְלָנָה גַּבִּי לָנָה אֲבָל גַּבִּי שְׁלִישׁ דְאִיהוּ מְהִימֵן מִשְׁנִיָּהֶם לֹא בָעֵי כְּתִיבָה וּמְסִירָה לְלִנָּה דְבִאִמִּירְתוֹ לְמַלְנָה שֶׁהוּא פְּרוּעַ סְגִי וְהָאֵי דְכַתְּבֵי שֶׁהוּא פְּרוּעַ לְזַכְרוֹן דְּבָרִים וְלִפ"ז הָאֵי דְקִתְנִי בְּכַרְיִיתָא אִין עָלְיוּ עֵדִים יוֹצֵא מִתַּחַת יָדֵי שְׁלִישׁ כְּשֶׁר לָאוּ דוֹקָא דְאִפִּי' בְּלֹא כְּתֵב כָּלֵל כִּינּוֹן שְׁאָמַר פְּרוּעַ הוּא גְאָמֵן וְהִינּוּ דְקָאָמַר דְּהָאֵי הִמְנִיָּה מְלָנָה וַא"כ בְּלֹא כְּתֵב נְמִי אֱלֹא אַגַּב דְּיוֹצֵא אַחַר חִיתוּם שְׁטֵרוֹת נִקֵּט לָהּ וְעוֹד אֲפֹשֶׁר לֹמַר דְּהִתָּם בְּלֹא שְׁטֵר קָאָמַר וּמְפָרֵשׁ רַבִּינוּ דְהָאֵי דְקָאָמַר אִין עָלְיוּ עֵדִי קִיּוּם קָאָמַר וְכִמוֹ שְׁפִירֵשׁ"י ז"ל בְּמִצִּיעָא וְאִז אִינוּ גְאָמֵן הַשְּׁלִישׁ אֱלֹא מִשׁוּם הַשׁוֹגֵר שֵׁישׁ בְּיָדוֹ וּמִיגוֹ דְּיִתְבַּיָּה לְלִנָּה וְזֶהוּ

דקאמר דהא הימניה מלנה ר"ל דמסר לו השובר ולא חשש למיהביה ללוה אבל יקשה לנה דאמאי רבינו ז"ל לא הביא האי דינא דברייתא בפסקיו.

וחוץ מדברי ה"ה ז"ל אפשר לומר דרבינו יפרש הך ברייתא דיוצא מתחת ידי השליש מיירי בהכי בכתב יד וכאמור ואין להקשות דמאי מסיים רבינו בתר הכי אפליהנה בכת"י המלנה והא בכתב ידו עסיקנו די"ל עד השתא לא אמרי' בכתב ידו ממש אלא בחתימה לחוד סגי אבל השתא בא להודיע אפ"י הכתב הנה בכת"י המלנה דאזכא למימר דבידו לכתבו בכל זמן שיירצה אפ"י פסול משום דאתי בבין השמשות פדאזקי בגמרא: פ"ק כ"ד הלכה א' פ"ב ביארנו וכו' עיין מה שהקשה ה"ה ז"ל דלמה חילק ביניהם והצ"ע ועיין בנ"י זל בספ"ק דמציעא שהכריח משם הרנב"ר דלא תישי' להכי אלא דוקא גבי הלואה ולכך בעי קנין אבל בשאר דברים לא תישינו ומצינו סמוכות לדברי רבינו ז"ל ודו"ק: הלכות טוען ונטען פ"ק ב' הלכה א' פ"ל החשוד אינו נשבע וכו' ולא שבועת ה"ה וכו' עיין ה"ה ז"ל דכתב דמפני' שבועת הדיינין שאין חשוד נשבע אפ"י ה"ה וטעמו משום דמאי דאמרי' ותקנתא לתקנתא לא עבדינו ר"ל על עיקר השבועה קאמר דשבועה שיהא דאורייתא עבדינו לה תקנה שלא תיעקר לגמרי דרמינו לה לשכנגדו אבל ה"ה וטעמו שיהא מדרבנן לא עבדינו לה תקנה שלא תיעקר דלא איכפת לן אם נעקרה דאל"כ מה לו להזכיר שם תקנה כלל דהכי הו"ל מדאורייתא מהפכינו ומדרבנן לא מהפכינו דהוי דבר והפכו ויהב טעמא פניו דשבועה מדרבנן לא איכפת לן אלא ודאי אף שבועת ה"ה אינו נשבע וכן הוא מבואר בפ"ק דמציעא גבי ה"ה והוא רעיא דקאמר דסייביה מד"ר"ן ומשני דר"ן תקנתא וכו' ודוחק לומר דה"ה נתייביה ממון ע"י שישבע ה"ה מי שכנגדו ועוד לפי האמת הו"ל לאשבועי ה"ה והוא רעיא וזה לא מצינו ועיין להלח"מ ז"ל ע"ש.

עוד כתב הרמב"ם זל ואפילו רצה התובע אין שומעין לו עיין הטעם בה"ה ז"ל והנה הר"ב בש"מ למציעא ד"ב גבי הא דקאמר לימא דלא פכו ננס הקשה לרבנן דבן ננס מ"ט והתנן החשוד על השבועה שכנגדו נשבע ונוטל ותירץ דהתם לא הוי טעמא משום חשש שבועת שווא אלא משום דהאיך אינו רוצה לקבל שבועתה הואיל ואתה חשוד עכ"ל משמע בהדיא דס"ל דאם רצה התובע לקבל שבועתו שומעין לו ה"ה דברי הרמב"ם ז"ל ולעיקר השו"ת ר"ל דשאני התם דידעי' שהוא חשוד בודאי ולכך לא מסרינו ליה שבועה אבל הכא דלא ניפר מי הוא החשוד ואף לא חסר השבועה לא ידעי' לכך מסרינו ליה והינינו דלא משבעינן להו בבת אחת כמו שמבואר במקומו: פ"ק ה' הלכה א' ועל פולם נשבעים שבועת ה"ה וכו' כתב ה"ה ז"ל וז"ל דין הה"ה ידוע שהוא בכל דבר כפירה מאיזה דבר שיהיה ויש סמך לזה בפ' הכותב כ"כ בהלכות בפ' שבועת הדיינין וכו' עכ"ל ונ"ל דבא לתרץ מה שהוק"ל בדברי הרי"ף והרא"ש ז"ל בפ' ש"ה דכ"ע נשבעין ותיבאו ראיה מפ' הכותב דאינה ראיה דדוקא התם משום דאמרינו דמפרע דייק ולכך החמירו עליו שבועת המשנה שהיא כעין של תורה אבל הכא דליכא האי טעמא בודאי ליכא שבועה דרבנן וזהו דלא קתני לה במשנה אבל משפיעין אותן מדרבנן וכו' ולכך בא לומר דבדאי עיקר שבועת ה"ה לא נלמדה אלא מד"ר"ן דהתם בכופר הכל אף

מדאורייתא פטור אפי"ה תקנו רבנן שבועה ה"נ אף מדאורייתא פטורין תקנו וכו' ומשום דיש לחלק דהתם דלאו בר שבועה.

דאורייתא הוא לכה תקנו בו רבנן שבועה אבל הכא דישנם בכלל שבועה והתורה פטרם אין להם לחכמים לתקן להם שבועה הפך התורה ממש לכה הביאו הך דפ' הכותב דהתם גמי מיירי לענין קרקעו' דפטורים מדאורייתא ואפי"ה תקנו להם חכמים שבועה ודוק בלשוננו הצח שפכת דין ההיסת ידוע בכל דבר כפירה וכו' והיינו דינא דר"ן ואח"ך כתב ויש לזה סמך בפ' הכותב כה כתוב בהלכות דבא לפרש דהך ראיה שהביא ההלכות אינה אלא לסמך בעלמא ועיין להב"ח ו"ל בס"י צ"ה ונהביאו הש"ך ו"ל שם ע"ש אלא דבאמת דמלשון רבינו ז"ל שפכת שבועת והיסת מלשון הרי"ף שפכת ז"ל שבועה דרבנן ולא הזכיר היסת יראה דרב תמרחק ביניהם דכוננת רבינו היא לומר דאם מסר לשומר עבדים או קרקע או שטרות לשמור והלה אומר להד"מ דמיחייב היסת ככל כופר בפל.

דעלמא והיינו דכתב רבינו אם הייתה שם טענת ודאי הוא לומר דכפר בעיקר השמירה אבל אם הודה לו בעיקר השמירה אלא שטענו שאבד אין בזה שבועת היסת כיון שאין כאן טענת ודאי דאפשר אמת הוא שאבד וכמבואר כל זה בסמוך דין ו'.

אבל הרי"ף ו"ל שפכת ונדקא שבועה דאורייתא אבל בדרבנן נשבעין דמסיק פרק הכותב וכו' אינו ענין להיסת כלה אלא לענ"ד דה"ק דלאו כלה הוא דאין נשבעין עליהן כלה אפי' מדרבנן דהא גבי פוגמת דמדרבנן משבעינו לה: הלכות סנהדרין פרק י"ט הלכה א' האוכל הנותר וכו' הפיגול וכו' ק"ל דאזהרה שלהן מקרא דלא יאכל כי קדש הם ואמר ר"א בפר' בתרא דמכות די"ח אתא לומר כל שבקודש פסול בא הכתוב ליתן ל"ת על אכילתו וכמ"ש רבינו בפ"ח מה' פ"ה דין יו"ד וכתבו התוס' שם דאין בו אלא איסורא בעלמא כיון דהוא לאו שפכלות וכיון שכן איך כתב רבינו ז"ל דלוקין עליהם וי"ל כמ"ש התוס' בפסחים דכ"ד ד"ה הא דלגבי נותר פתיב קרא דלא יאכל ופיגול אתי בג"ש מנותר וילכה חשבינהו תנא בכלל אלו הן הלוקין ע"ש: פרק כ"ו הלכה ב' המקלל את המת פטור כתב הכ"מ ז"ל דגלמד מדאיצטריף לחייב על קללת אביו ואמו לאחר מיתה משמע הא שאר כל אדם פטור ע"כ ולע"ד הוא תמוה דאיצטריף פדי שלא גלמוד מק"ו מהפאה דפטור לאחר מיתה ואין לומר אחר יוכיח שלא בעמך וכו' ואפי"ה חייב לאחר מיתה דמה לאחר שכן אינו במיתה ועוד דאיהו גופיה ייתי בק"ו מהפאה דפטור לאחר מיתה ועיקר דינו של רבינו ז"ל הוא מבואר בש"ס שם גבי יוצא ליהרג קתני דאם קללו אחר פטור ואמרו טעמא בגמ' במקוויים שבעמך הכתוב מדבר וכן פסק הרמב"ם ז"ל בפ"ה מה"מ דין י"ב ע"ש: הלכה ג' ואחז המקלל וכו' עיין להראב"ד ז"ל ומ"ש הכ"מ ז"ל ולעד"ן דאי הראב"ד ז"ל נזדמנה לו הך גירסא שהביא הכ"מ ז"ל בנדאי לא הנה משיג על רבינו פלום אלא דגריס אמרין סברייא אינו לוקה א"ר יוסי משום דהוי לאו שאין בו מעשה ע"כ וכן היא בהרא"ש.

ז"ל בסו"פ שבועת העדות והשתאקשניא ליה להראב"ד ז"ל דהיכי אמר ר"י משום דהוי לאו שאין בו מעשה והא הוא דאמר בגמ' חוץ מנשבע ומימר ומקלל חבירו בשם דלוקה

אף שאין בו מעשה ולכך תירץ דוקא התם בשם המיוחד משום דגלי קרא דליראה את השם דהווא שם המיוחד דסיפיה דקרא יוכיח אבל בכינוי דלית לן גילוי דריונו לכללין דלאו שאין בו מעשה ואין לוקין עליו אבל הרמב"ם ז"ל ס"ל פהרא"ש ז"ל דהא דאמר ר"י התם משום ר"י חוץ ממקלל אף בכינוי קאמר ולכך פיון דהווא בגמרין בלי חולק אינדחייא הך דירושלמי מהלכה אמנם לעד"ן דאף בכינוי חייב פהרמב"ם ז"ל דאי כס' הרמב"ד ז"ל למ"ל למיכתב בנקבו שם ללמד על אביו דבעי שם המיוחד דמהיכא תיתי דהא ודאי אזהרתיה הוא משאר כל אדם לכ"ע אלא ודאי דבשאר כל אדם לקי בכינוי ולכך איצטריך ללמד גבי אביו דהוא במיתה דבעי שם המיוחד ולעד"ן דיצא להם מקרא דליראה את השם דמשמע דאף בכינוי ואף דסיפיה דקרא מיירי בשם המיוחד מ"מ שפענין תרנוניהו ועיין להפר"ח בס' מים חיים בלקוטי להרמב"ם שדבריו צ"ע: הלכות עדות פרק א' הלכה ג' כ"ג וכו' עיין מ"ש הכ"מ ז"ל וראיתי למהרח"א ז"ל בס' מ"ק בחי' הלכות מלכים פ"ב שדחה ראית הלח"מ ז"ל מסוף הסוגיא דקאמר שב ואל תעשה שאני יע"ש ונעלם מעיני הרב תוס' דשבועות ד"ל ע"ב יע"ש ולא ידעתי דמה יענה הרב למ"ש הרמב"ם גבי חכם דאין חכמה וכו' והא אמרי' שב ואל תעשה שאני: פרק י' הלכה ב' אינהו רשע כל שעבר עבירה שחייבין עליה מלקו' וכו' הנה נתבאר בספרי כל הראשונים ואחרוני' ז"ל דבדבר שאין בו מלקות אינו נפסל עיי"ע אף מדברי התוס' ז"ל בפ' הרבית בענין ערב ועדים משמע דס"ל דאף דאין בו מלקות פיון דאיסורו מן התורה דעבר על ל"ת פסולים דהא ערב פיון דהוא לאו שאין בו מעשה אינו לוקה ואפשר לו דכוננתם ז"ל להקשות דאמאי לא נפסל מדרבנן מיהא פיון דעבר אדאורייתא ובשלמא אי קי"ל פרכא ל"ק פיון דאיסור דאורייתא לנפסל אינו אלא ברשע דחמס הכא דליכא ממון דהא אינו מרויח פשר אף מדרבנן אף פיון דקי"ל כאב"י דאף דליכא ממון פסול מדאורייתא הכא דכיון דעבר אדאורייתא דעוברין בל"ת אף דאין איסורו אלא מדרבנן יהא פסול אף שלא הרויח והוק"ל שפיר דאמאי לא מגי ערב ועדים פיון דפסולים איני אלא מדרבנן והשתא הווי דברי התוס' ז"ל מוסכמים למ"ש בפ' זה בורר דמתני' לא קא חשיב אלא פיסול דרבנן.

וראיתי להמש"ל בפ"ד מה'. מו"ל שכתב בתוך דבריו דדעת התוס' ז"ל דאף שאין בהם מלקות פסולין ולפי מ"ש אינו מוכרח גם מדברי הנמק"י ז"ל בפ' הרבית אין ראיה דשייך לפרשו כמ"ש בכוננת התוס'.

אמנם מ"ש בשם הרב ב"ש ז"ל בדעת הנמקי דלאו דוקא חייבי מלקו' אלא כל שעוברים על ל"ת קרי ליה חייבי מלקות ונדעתו כל חייבי ל"ת סתם פסולים מן התורה ע"כ הוא תמוה ולא ראה מ"ש הנמק"י ז"ל גופיה בפ' ז"ב גבי חשוד וז"ל וכתשו' הרי"ף ז"ל דלא מיפסל אלא בלאו דחייבים עליה מלקות כגון לאו שיש בו מעשה ונשבע ומימר ומקלל חבירו בשם ע"כ הרי דהביא הך תשובה בלי חולק ונדעתו למיסתם הלכה דלאו שאין בו מעשה אינו פסול עליו וא"כ מאי תריץ יתיב הרב"ש ז"ל בפ' הרבית דערב ועדים פסולים פיון דאין בו מעשה אף לפי מ"ש ניהא דודאי הא דכתב הרי"ף בתשובה דבעי לאו שיש בו מעשה הוא לפוסלו מן התורה אבל מדרבנן אף שאין בו מעשה פסול ולעד"ן הברח

לזה ממ"ש הנמק"י ו"ל גופייה בפ' ז"ב דהלכה לא יהיה פסול אלא מדרבנן משום דלא משמע ליה איסורא אלא למלנה דמרויח ולא ללנה וא"כ כ"ש ערב ועדים דלא משמע להו איסורא כיון דלא מרויחים דהא דנתן הטעם ללנה דקא מפסיד משום דכמו דהמלנה מרויח כף הלנה מרויח במעות אלו שלוקח אכל לא יהא עדיף מערב ועדים בשביל זה דאדרבא יש סברא לומר בערב ועדים פשרים לגמרי דאין להם הנאה אמנם כיון דאיסורייהו מדאוריין סגי לו האי טעמא דלא יהא פסול אלא מדרבנן אלא ודאי גם כןונתו בפ' הרבית הוא מדרבנן כמ"ש.

אך ק' לי לזה דהא ס"ל להנמק"י זל דאף דהעבירה היא מדאורייתא כיון דפסולו מדרבנן נהיגי ביה כל מידי דרבנן והוא מדקאמר בפ' ז"ב גבי בר בינתוס דמקשה הש"ס ואמר רבא לנה פסול לעדות והק' הרב ו"ל וקא פעי הכרזה הרי אף דהעבירה דאוריין כיון דפסולו מדרבנן וכו' וא"כ הפת גבי ערב ועדים לא יהא נפסל אף מדרבנן כיון דבעי חימוד ממון בפסול דרבנן ואפשר דלא ס"ל הכי אלא אף דעבירה דרבנן לא בעינו רשע דחמס וכן נראה מפסק מר"ן בש"ע ועיין בדברי ר"ב בפ' ז"ב יע"ש: הדבה ג' עבר עבירה שיש בה מלקות וכו' עיין במ"ש הכ"מ וז"ל ובספ"ק דר"ה מוכח בהדיא דאיכא פסולי עדות דרבנן ואיכא פסולי עדות דאורייתא וכוונתו למאי הלכתא מני רבינו פיסול דאורייתא או דרבנן ולכך פתב דנ"מ קא דאמרו שם גזלן דבריהם פשר לעדות אשה ולא היה צריך לזה דבהדיא פסק רבינו בפ"א מה' אלו דין ו' דאיכא נפקותא לענין הכרזה גם ליכא למימר כןונת הכ"מ ו"ל על עיקר פסולי דרבנן דהא אמרי' נמי ומפריחי יונים דהם מדרבנן ועיין במהרימ"ט ו"ל ח"ב סי' מ"ג דר"ל מפריחי יונים ומש חק בקוביא חשו דאורייתא: : א' ולוקחין וכו' הקשה הכ"מ זל דהאי קרא ר לא א בא שא שביא דרבא דגליף מיניה אף שיש בו מלקות בעינו עד חמס אבל לרבינו דס"ל דלא בעינו רשע דחמס א"כ ת"ל משום דרשע הוא דהא עבר על לאו מפני רש ולכך פתב דפי' דקרא הוא דאף דאין בני מלקות אלא תשלומין חמש מיקרי אבל לעולם הדין דין אמת דלא פליג אביי אלא בדבר שיש בו מלקות דמיקרי רשע אבל בלאו בני מלקות בעינו חמס מיהא לפוסלו מן התורה והכי פתב לקמן ועיין להלחם משנה ו"ל.

ובמ"ש הכ"מ ו"ל על ר"י במישורים שפתב דיש מפרשים דה דחמסנים פסולים דאורייתא מהא דאמרו הוסיפו עליהם הגזלנים ונתחמסנים וכו' ראיתי להרב באר יעקב ו"ל שתמה על זה משם פנים מאירות בחי' לח"מ סי' ל"ד רס ל כמ"ש התוס' כפ' ז"ב דהוא דאורייתא יע"ש והשיב משום דקשה קושית מהרש"א ו"ל דא"כ אינו נאמן על השבועה אלא ודאי דהוא דרבנן וכו' והכרח זה אינו לפ"ד מהרש"א ו"ל בעצמו בפ"ק דמציעא שפתב דהא דמקשו התם הוא לפי סברת ר"י דחמסיד שפתב לעיל וכו' וא"כ שיקף לומר דאף דפסולי לעדות מדאורייתא לא פסלי לשבועה אלא מדרבנן ובמעלים חמסנותו לא גזרו כמ"ש התוס' ו"ל התם אף באמת דברי מהרש"א ו"ל התם תמוהיםתמוהים דע"כ לא אמרו התוס' התם דגזלן אף דפסול לעדות מדאורייתא לא פסיל לשבועה אלא מדרבנן היינו דוקא אלא אם נאמר דלא אמרי' מיגו דחשוד אממונא חשיד אשבועתא אבל אי אמרי' מיגו דכמו שהחשוד פסול לעדות מדאורייתא כף פסול

לשבועה מדאורייתא וכו' והלכך היינו דמתמה מהרש"א ו"ל הכא בסנהדרין דרין דהיכי
ס"ד דהתוס' ו"ל דפסילי לעדות מדאורייתא ולכך שפיר קמתמה הרב כ"מ ו"ל על ר"י
ו"ל דלא שניק מי שסבור דהוא דאורייתא ולעד"ן לו' דס"ל לר"י ו"ל דהא דאמרי' דלא
תחמוד לאינשי בלא דמי משמע הוא דוקא למאי דהנה ס"ל מעיקרא דאמרי' מיגו דחשוד
וכו' אבל למאי דאסיקנא דלא אמרי' מיגו דחשוד וכו' ואף לאב"י וכמ"ש שם הרא"ש
ו"ל בפ"ק דמציעא שניק שפיר למימר דלא תחמוד אף בדמי משמע להו ואפי"ה דעבר
בלא תחמוד גאמן עלה בשבועה משום דחמירא ליה וא"כ מאי דאמרו בפ"ז ז"ב מעיקרא
נהיב דמי צ"ל כמ"ש התוס' בתירוץ השני ר"ל ומפניסו דליכא איסור תורה פנין דחזו
ליה דלא מפניסו אהדרינהו לאיסורא קמא דהוא דאורייתא וכן ראיתי לש"מ ז"ל במציעא
שכ' האי שיטה משם הרא"ש ז"ל יע"ש אף אמנם אני תמיה על הרב באר יעקב ז"ל שכתב
דהכ"מ ו"ל הבין בכוננת התוס' ו"ל כמ"ש מהרש"א דהוא דרבנן וליתא דהא מקשה על
רבינו לקמן במ"ש גבי חמסן דהוא מדרבנן וז"ל ואע"ג דאמרי' בלא דמי משמע להו
לאינשי דוקא ר"ל וא"כ הוי איסורו מדאורייתא פבר פתבו התוס' ו"ל דכן הוא האמת
ע"כ הרי הדברים ברורים דהבין דהוא דאורייתא וצ"ל דס"ל כמ"ש מהרש"א שם דפסול
לשבועת הוא מדרבנן ובמעלים חמסנותו וס"ל דאף דאמרי' מיגו עדיין קאי הך סברא
ומעתה מאי דקש"ל להכ"מ ו"ל על ר"י ורבינו משום דכיון דסוף סוף איכא מין חמסנין
דהוא הרבנן כדמתניא הוסיפו וכו' לא הנה להם לפסוק דחמסנים סתם פסולים מן התורה
אבל בפ"ב לקמן כתב רבינו או שחמס או שגזל יע"ש: עוד כתב הכ"מ ו"ל דהא דכתב
רבינו אע"פ שהוזהר בעדות ממון ושילם וכו' יע"ש אבל מאי דכתב לך לעדות בתראה
הוא יתר ולא פתבו גבי פסולים אחרים ונ"ל דפליגי בירושלמי דפ' ז"ב דאיכא למ"ד
דאם הוזהר בעדות נפשות לך לעדות ממון לא נפסל לעדות נפשות
ואיכא מ"ד אף דהוזהר לממון נפסל אף לעידי נפשות ולכך פתב רבינו האי לישנא לאפוקי
ממ"ד אבל מאי דכתב רבינו ושילם צ"ל כמ"ש הכ"מ ו"ל עוד כתב הכ"מ ו"ל משם ר"י
להקשות דערב ועדים נראה מדבריו שהם פסולים וכתב הרב ו"ל דאין זה מין חס לרבינו
דהא משנה ערוכה וכו' וכוננתו הי"ל להקשות על סתם משניות דפ' ז"ב דלא מנו ערב
ועדים ומפ' הרבית משמע דהם פסולים ונדעת ר"י בזה הוא פדעת התוס' ו"ל בפ' הרבית
דע"ב דכיון דמלנה הבאה ברבית קתני ה"ה ערב ועדים דהא לא קתני מלנה ולנה והא
דקתני בכריתא בפ' ז"ב דכ"ה ע"א אהך המלנה ואהך הלנה לאו למעט ערב ועדים אלא
דלאו למימר דוקא מלנה אלא אף הלנה ופי' דמתני' מלנה הבאה ברבית היא ומינה ידעי'
אף ערב ועדים בכלל ולא כן לרבינו דכתב בהדיא המלנה והלנה ולא פתב ערב ועדים
משמע דכשרים.

גם מ"ש משום דאין בני מלקות וגם אינם עידי חמס פשרים דהא פתב רבינו לא שניק
פסול לעדות אלא במלקות או עידי חמס וכו' אינו נראה לע"ד דהא דכתב רבינו ה"ה הוא
דוקא לפסול מדאורייתא אבל מדרבנן לעולם פסול דהא ודאי דלא גרע מאיסור דרבנן
דלא בעינן לא מלקות ולא חמס דהא פתב רבינו מי שיחלל יוט"ב פסול וכו' וכן היא דעת
ר"י הובאו דבריו בב"ח ובס' מש"ל פ"ד מה' מו"ל יע"ש דאיסור דאורייתא דלית בו

מלקות אינו אסור אלא מדרבנן וא"כ ה"נ פנונתו להק' דליפסול מיהא מדרבנן דכיון דעברי אלאו דלא תשימון וכו' וג"כ קושנית התוס' שבפ' א"נ דע"כ יש לפרש דהכי פנונתם וליפסול מיהא מדרבנן וכבר פי' זה בחז' למס' סנהדרין ועכנ"ל כמ"ש הרב ז"ל משם ה"ה דכיון דלא משמע להו איסורא פשר אף מדרבנן ודלא כמ"ש התוס' ז"ל בפ' ז"ב אף דלא משמע ליה איסור עדיין אסור מדרבנן ואין לחלק דוקא התם משום דמרויח ולכך אסור מיהא מדרבנן אבל הכא שאינו מרויח פשר ז"א לדעת רבינו ז"ל דהא כתב דפסול מדרבנן אף בעבירה דאינו מרויח וליתא לחילוק זה אלא לס' התוס' דבעבירה דרבנן בעי' חימוד ממון וכמ"ש הם עצמם שם ומעתה גבי חמסנין משום דאית לן בלא דמי משמע להו ואף מדרבנן פשר ולכך לא מני' להו במתני' אף אח"ך פשראו דאתו לידי גזל גזרו בו רבנן ופשוט.

אבל אני תמיה במה שהקשה הכ"מ זל גבי חמסנין ואע"ג בלא דמי משמע להו וקושטא לא הוי וא"כ יהיה פסול מדאורייתא וכו' וכמ"ש לעיל דהכי פנונתו מאי שנא מהא דכתב ה"ה גבי ערב ועדים דכשר משום דלא משמע ליה איסורא והביא דברייו הוא ז"ל ואף דקושטא לא הוי וצ"ל הכא כיון דבאיסור תורה ופסול מן התורה קאמר וכבר כתב רבינו דפסול מדאורייתא בעינן עידי חמס ולכך אמרי' דוקא התם משום דליכא ממון מהני בהו טענייה אבל באיכא ממון לא מהני להו מידי הך טענייה ומעתה אחה"מ מהרב פר"ח שתיירץ לקושנית הכ"מ זל משום דכיון דלא משמע להו פשר ודומיניא להך דערב ועדים איך שונייה להרכ"מ ז"ל כטועה ח"ו מפנין דסמוך ונראה הביא דברי ה"ה דערב ועדים פשרים משום דלא משמע להו מאי מקשה בתר הכי וצ"ל כמ"ש ויש חילוק אחר עיין לקמן גבי מוכס.

אף באמת מה שתיירץ הרכ"מ ז"ל דס"ל לרבינו דכן הוא האמת הוא תמוה וכמ"ש הלח"מ ז"ל וכוונת הלח"מ ז"ל לתי' דס"ל כמ"ש התוס' ז"ל בתיקוץ השני דמעיקרא הווי מפייסי ואין פאן איסור פלל אבל עכשיו שראו דלא מפייסי ועברי אדאורייתא גזרו רבנן אף דמפייסי ועשו גזר לאיסור דאורייתא פדרבם בכל מקום ואתי שפיר לשון גזרו ועיין למורינו הרב בס' ז"י בפ' ז"ב שתימה על הלח"מ ז"ל ע"ש: אבל ק"ל דאי אפי' ברוצה אני גזרו רבנן הא אמרי' תליוה וזבין זביני ואמרי' בפ' הכונס משום דאמר רוצה אני ולא הוי חמסן וכן הק' לפי ה"ה בפ"י מה' מכירה וכו' ונ"ל דבשלקמא אי אמרי' דהוי איסור דאורייתא ודאי בטל המקח והתם בפ' הכונס מיירי בחמסן דאורייתא אבל חמסן דרבנן לא גזרו פולי האי דליבטיל המקח.

ושו"ר להרב ז"ל בפ"ד מהלכות אישות שפעמד על כל זה וכתב דרבינו דחה הך סוגיית מהלכה יעוש"ב ולעד"ן ליישב פנונת הכ"מ ז"ל דהכא מיירי בנתן הפעות קודם לקיחתו בחפץ ולכך אינו גזל אלא מדרבנן אבל אם מעיקרא לקח החפץ שלא בדמים אע"פ שנתן הדמים אח"ד יותר משיעורו כבר עבר עליו משעיה שלקח אותו ומעתה ה"נ פנונת רבינו בה' גזילה שהפציר בו בדמים עד שלקחו ממנו ועד ההיא שעמא לא הוזכר שם דמים וקאמר אע"פ שנתן דמים ר"ל אחר כך וכו' והוא כיון דהעבירה כבר עבוד לא מהני מידי

הך נתינה ודמי למ"ש הרמב"ם לעיל גבי ועוד רשעים וכו' ומעתה פנונת הכ"מ ז"ל בלא דמי משמע להו ר"ל בשעת נתינת הספד ולכך אינו אסור אלא מדברבנו והוי דומיין להך דב"מ פנין דהתם נמי גבי פקדון פיון דמשעיה שפפר רוצה לשלם הוי בשעת קנין והמקשה לא משמע ליה וכו' ועיין בש"ע סי' שנ"ט שדעתו לפסוק דלא כהרמב"ם ז"ל אלא דאינו עובר בלא תחמוד אלא משום דלא יהיב דמי אבל אי יהיב דמי כתב סעיף ט' דאינו פסול אלא מדברבנו ומעתה מ"ש הסמ"ע שם אף דעובר על לא תחמוד כמ"ש בסעיף שאח"ז לא ידעתי מהיכא משמע ליה דאף דנותן הדמים עובר פיון דהש"ע לא הזכיר נתינת הדמים כלל.

ולעד"ן דהכין זה מהא דכתב כל דבר שיקנהו גם כתב אח"ך בגיוון החימוד אע"פ שהרבה בדמים והפציר בדמים וכו' משמע דאף בדמים עובר בלא תחמוד גם מהא דכתב בסי' י"ב והקונה דבר בהפציר וכו' משמע בקנין דמקח וממכר וכן משמע ממ"ש ואם גזל נאי לא תחמוד הוא בלא דמים א"כ גם בחימוד עובר הוא בג' לאונן ומאי אייריניא אם גזל וכו' שכתב אלא ודאי עובר בלא תחמוד אף דיהיב דמי ודלא כמ"ש ז"ל אף מה שסיים בדבריו וכתב ועיין לעיל סי' ל"ד וכו' הוא תמוה דשם כתב דכן האמת ובדמים אינו עובר גם סיים שם ואינם גוזלים בכת אלא משתדלים מהבעלים עד דיהיב להו בלא דמים ע"כ דהוק"ל דא"כ פיון דבלא דמים הוא היינו גזל ולא תירץ פלוס דהא אמרי' דאם גזל אחר השתדלות מיירי לא שייך בה גזל לפי דבריו דהא אינו עובר על לא תחמוד אלא עד שילקחו ממנו וכיון שילקחו ממנו אין פאן גזל אבל אם נאמר דלא תחמוד בדיהיב דמי שפיר עובר בג' לאונן משום דהשתדלות שעושה הוא עבירת הגלוא דלא תחמוד פיון שילקחו ממנו אמנם אם לא נתן דמים הוי גזל בידו גם מ"ש בסי' שנ"ט בסמ"ז דהא דנקט הגלוא דלא תחמוד קודם ללא תתאנה דאזיל לשיטתיה דאף דנתן עובר בלא תחמוד וכמ"ש וכו' וליתא דהא הרמב"ם ז"ל אף דלא הזכיר בענין זה קודם קדם בלא תחמוד משום דסדר התורה נקט וגם לא הובא לא תתאנה אלא בדברות האחרונות ולכך אקדמיה סוף דבר דברי הסמ"ע ז"ל שגבו ממני: עוד כתב הכ"מ ז"ל וצ"ע אם הוא פסול מדאורייתא משום דמורה וכו' ולפי מ"ש לעיל דעת רבינו אף דמורה היתרא פסול מדאורייתא וכמ"ש גבי מלוג ולוגה אין פאן ספק וי"ל דוקא התם דאיסור מפורש מדאורייתא לא מהני ביה היתירא גם אפשר דלא שייך להטעות והא דמהני טעניה לערב ועדים שמא משום דהתם טעו בעיקר האיסור דאין עליהם כלל אכל היכי דמודו דאיכא איסור אבל מורה היתירא איכא איסור מדברבנו ועיין לעיל.

אבל הנמק"י זל בפי' ז"ב כתב דהיכא דלוקחים היתר לעצמם הוי גזלנים לפסול מדאורייתא וכן משמע מדברי רבינו בפ"ה מה' גזילה דמיירי בגזילה דאורייתא ומנה הגבאים והמוכסים יענין שם וכן משמע מדברי התוספות ז"ל בפירק זה בורר דף כ"ה דבור המתחיל סתם: פירק י"א הלכה ו' והפסול מדבריהם וכו' כתב המש"ל ז"ל נראה מדברי הר"ן בפי' האיש מקדש חולק על סברת הרא"ה ז"ל דלאותו עדות לא בעי הכרזה ע"כ ואינו צריך לזה דבהדיא כתב הר"ן בחידושייו לסנהדרין דאף לאותו עדות בעינין

ומפסח קושניא זו של הנמק"י שהוצרכו לתרץ לאותו עדות לא בעי הכרזה פתב הר"ן ז"ל
דחיוב המלנה ולנה הוא מדאורייתא הפך דעת התוס' ז"ל.

גם ראיתי להרב ז"ל בפ"ד מה' מו"ל שהכריח דין זה דהנמק"י מדברי התוס' דפ' הרבית
שכתבו דהכא מיירי ברבית דרבנן וכשרים פיון שאין מרויחים ות"ל משום דכלא הכרזה
הם אלא דלאותו עדות לא בעי הכרזה גם מדבריהם בפ' ז"ב מוכרח כהנמק"י דדעתם
ז"ל דמו"ל אפי' ברבית קצוצה אינם ופסולים אלא מדרבנן וא"כ מאי מקשה הש"ס גבי
בר פנינתוס וכו' אלא נדאי דס"ל כהנמק"י ז"ל אמןם נראה דיש לדחות דלעולם ס"ל
להתוס' ז"ל דאף לאותו עדות ובפ' הרבית קושטא קאמרי דאף לעדות אחרת לא מצו
לאכרוזי עליהו ולפסול להו דכיון שאין מרויחין כלום וכשרים לעולם גם מדבריהם בפ'
ז"ב אין להוכיח זה דאיכא למימר דס"ל פיון דהעבירה דאורייתא אף דפסולי מדרבנן
לא בעו הכרזה וכמ"ש מהרימ"ט ז"ל שהביא הרב שם אף מ"ש לכ"ע ואין מי שיחלוק
בזה והקשה עליו מהריב"ש ז"ל הוא תמוה דהרי הנמק"י ס"ל דהא דמחייב הלנה הוא
דוקא ברבית דאורייתא דאלו ברבית דרבנן לא מיפסול ועלה מקשה דמאי מקשה תלמודא
כיון דבעי הכרזה הרי אף בעבירה דאורייתא פיון דפסולי מדרבנן בעי הכרזה וג"כ הר"ן
ז"ל הכי ס"ל דהא אזיל ומודה דברבית דרבנן אינם פסולים אלא מדרבנן אבל ברבית
דאורייתא חלק על התוס' דס"ל דפסולים מדרבנן מפסח קושניא הנמק"י ואי ס"ל כס'
מהרימ"ט ז"ל מאי החרם הוא אלא נדאי דס"ל פיון דפסולי מדרבנן עבדינן ביה דינא
דרבנן ושור"ר להרב ז"ל משם הרב פ"מ ז"ל שהקשה פזאת על מהרימ"ט ז"ל ותיגרין
יע"ש.

אף שיהיה לדעתן עלה לדין של הנמק"י דלאותו עדות לא בעי הכרזה לא ראיתי מי
שפובר פן לכאורה אמןם מצאתי להתוס' ז"ל בפ' הכונס דס"ב ע"א שכתבו גבי חמסן
יהיב הא תירצו בב"מ משום דלא משמע להו ולא פסיל משום דבעו הכרזה ואפי' תימא
דפסול בלא הכרזה פיון שנעשה חמסן בעגון זה מפל מקום לא ראו חכמים לפסולו או
להכריזו וכו' הרי משמע דסבירא ליה פדעת הנמקי יוסף דלאותו עדות לא בעי הכרזה
והא דכתבו או להכריז לכאורה משמע דלא קשה קושניא הנמקי יוסף בפרק זה בורר
דכוננת קושניא והא אמר רבא לנה פסול לעדות ויכריז עליו לפסולו אבל נדאי
עד פאן לא קאמרי התוספות אלא דוקא התם דמשעה שנעשה חשוד לממון יכריז עליו
וממילא יפסול לשבועה אבל הכא פיון דכולה בבת אחת אף דיכריז עליו אחר כך וכל
מקום הך עדות דקודם הכרזה היא כשרה ומעתה לא קשניא על הרב ז"ל דשם בפ' ז"ב
גבי חמסנים הקשה דמאי מקשה בב"מ דמיגו דחשוד אממונא חשוד אשבועה והא
מדרבנן בעי הכרזה ולפי מ"ש הוא עצמו דלאותו עדות לא בעי הכרזה אלא נדאי דוקא
התם מיקרי בעדות אחרת דהיינו לשבועה וכוונתו בעי הכרזה ולא דמי למ"ש לעיל גבי
עובדא דבר פנינתוס וכמ"ש אכל דעת התוס' פיון דאמרי' מיגו מיקרי בעדות אחת ועוד
איכא למימר דאפילו מיקרי כולה עדות אחת לדעת הנמק"י לא שניך לתרץ דלאותו
עדות לא בעי הכרזה דא"כ כשתירץ דלא משמע להו לאינשי וכו' עדיין קשה ליפסול
מדרבנן אפי' יהיב דמי ולאותו עדות לא בעי הכרזה אלא נדאי דוקא התם משום דמעלים

חמסנותו לא ראו חכמים לפוסלו בלא הכרזה ולכך הק' פינו דבעי הכרזה וכו' ויש לדחות דכוננת התוספות בזה דאפי' הוא ידוע אצל הכל דנעשה חמסן בעינו הכרזה וס"ל דכל דנדעי אינשי בעבירה שלו לא בעי הכרזה ומעתה לדעת הנמק"י ז"ל הא דתנו הנוטל ש"כר לדון דינו בטלים לאו דוקא דינו פינו דבעו הכרזה גם לתירוץ א' דלא אמרו דבעי הכרזה אלא לענין לקוחות ואף לאותו עדות או לאותו דין א"כ היכי פסיק ותני דינו בטלים והא גבי לקוחות בעי הכרזה אף לאותו דין אלא נדאי דהנמק"י ז"ל אגיל ומודה לדינו של הר"ן ז"ל בזה דלענין זה לא בעי הכרזה דקנס הוא לזה: והנה מדברי הנמק"י ז"ל הלזו תשובה למה שנסתפק מהר"י אלגאזי ז"ל בס' ארעא דרבנן דהא דאמרי' אין אדם משים עצמו רשע הוא דוקא לפסול אותו מדאורייתא אבל לפוסלו בדבר זה כמו פוסולי דרבנן אנה"נ דאדם משים עצמו רשע והוא דבפסולי דרבנן לא אסיק אנדעתיה דאינשי למיהוי רשע והרב פשיט לה מתשובת מהרש"ל ז"ל יעו"ש ולפ"ד הנמק"י ז"ל איכא ראיה פשוטה מהא דאמר רבא ונהביאה הרב ז"ל דפלוני רבעו לרצונו פלגינן דיבוריה ומיהמן לגביה סבריה ומצטרף הוא ואחר להורגו אבל הוא עצמו נאמן והא קא דלאותו עדות לא בעי הכרזה וג"פ דליכא פסידא דלקוחות איך הימנוהו רבנן והורגין הרובע ע"פ פינו דהוא רשע ומיפסל מדרבנן וגם אם נאמר דלית להו לתוס' ז"ל הכי ומתראים לקושית הנמק"י באופן אחר וכמ"ש לעיל מ"מ אפשר לומר דמודו בעיקר הדין וכן הביא הב"י דברי הנמק"י להלכה בלי חולק גם אף לדעת התוס' לעד"ן דאין כאן ספק מההוא עובדא דבר דהק' שם והאמר רבא לנה פסול ומוכרח נדאי לומר לדעתם דמיירי באופן דלא בעי הכרזה ואפי"ה תירץ לו דרבא לטעמיה דאין אדם משים עצמו רשע וע"כ לא קאמר רבא אלא התם דליכא הכרזה ולכך נאמן אלא נדאי אף בפסול דרבנן אמרי' אין אדם משים עצמו רשע פינו דסוף סוף הוא מיפסיל בהכי ודווקא לומר דנסתפק הרב לדעת הר"ן ז"ל דלא ס"ל פדעת הנמק"י וכמ"ש המש"ל ז"ל וגם ס"ל דהא דלנה פסול הוא מדאורייתא ולא בעי הכרזה וכמ"ש בשיטתו לסנהדרין ולדעתו שנייד דבפסול מדרבנן אדם משים עצמו רשע דהא נדאי לא פליגי בהכי: פירק י"ב הלכה א' על דבר שקרוב להיות שוגג וכו' כתב הכ"מ ז"ל נלמד מהך דקבוראי שהביא הש"ס בפ' ז"ב דאף דלא התרו בהן היו נפסלין לרב פפא יעו"ש ולפי מ"ש רש"י דהתם מיירי בש"כר אין ראיה ולכאורה נראה דזוהי סברת רש"י ז"ל שפי' משום ש"כר שנטלו נפסלים ולפ"ד אב"י דהלכתא פנותיה אף דליכא מוזן היו נפסלין אלא משום דס"ל דע"כ לא קאמר אב"י אלא דוקא בהתראה משום דכיון דבר מלקות הוא הוי רשע פדכתי' אם בן הכות הרשע אבל אי לא בר מלקות לא הוי רשע ולפ"ד אין לפוסלו אי לאו מקרא דחמס גם אפשר להביא ראיה לדברי רבינו מהא דאמרו בפ"ק דסנהדרין ופסקה רבינו לקמן דפלוני רבעו לרצונו רשע ופסול לעדות ומהדר רבא משום דאין אדם משים עצמו רשע והתם ליכא עדים והתראה דא"כ איך אמרי' דאין אדם משים עצמו רשע פינו דאיכא עדים ואפ"ה קאמר דפסול לעדות דהוי רשע אלא נדאי פינו דעבר אלאו דינש בו מלקות אף שלא התרו בו מיקרי רשע ופסול לעדות.

אָמַנְם נִרְאָה דָּאִין רְאָיָה כְּלָל דַּא"כ תִּיקְשִׁי לְרַבָּא גּוּפְיָה דְלִית לִיהֵּה הַאי סְבָרָא דְאָמַר בְּעִינּוּ רְשַׁע דְחָמְסָה הָתָם הֵיכִי מִיקְרִי רְשַׁע אֱלָא ע"כ לוי דְהָאִי נְמִי מִיקְרִי חָמְסָה כִּינּוּ דִישׁ בּוּ הִנְאָה לַגּוּף וְלָאוּ דְוָקָא דְוָקָא רַבָּא חָמְסָה דְמָמוֹן אֱלָא כָּל דְבָר שְׂיִישׁ בּוּ הִנְאָה וְעוֹבֵר עַל דַּעַת קוֹנוֹ הֵנּוּ נְמִי חָמְסָה לְקַחַת מָמוֹן לְהַעֲיֵד שְׁקָר וּכ"כ הַתּוֹסֵ' ז"ל שְׂמֵם וּבְהֵכִי נִיחָא לִי מ"ש רש"י ז"ל ב'פ' ז"ב גְּבִי חָשׂוּד עַל הָעֵרְעֵת כְּשֶׁר מְשׁוּם דְבַעֲי' רְשַׁע דְחָמְסָה וְהָא דְלָא כְּהִלְכְתָּא וְאִף אֲלִיבָא דְהִכָּא לֹא אֲתֵינָא דְהָא קְאָמַר לְרַצוֹנוֹ פְּסוּל וּבְדוּחָק י"ל דְמִיָּרִי דְנִטְלֵ שְׁכָר דְהִיָּנוּ אֲתֵנּוּ אֲבָל הִבָּא עַל עֲרִיּוֹת דְאִיְהוּ קָא מְפָסִיד כְּשֶׁר דַּא"כ הו"ל לְבָרָא זֶה רַבַּת גַּם אִף אִם ת"ל דְרִש"י בְּחָשׂוּד אִיָּרִי דְהוּא דְרַבְּנָן וְלָכֵן בְּעֵי חִימוּד מָמוֹן כְּדַעַת הַסּוֹבָרִים זֶה מְשָׁמַע מְדַבְּרִי דְמְפָרֵשׁ אֲבָל בְּבָא עַל עֲרִיּוֹת מְמַשׁ לַכ"ע אֲמַאי וְהָא בַעֲי' רְשַׁע דְחָמְסָה אֱלָא וְדָאִי לָאוּ דְוָקָא מָמוֹן אֱלָא כָּל שְׂיִישׁ בּוּ הִנְאָה לַגּוּף מִיקְרִי חָמְסָה וְהִכָּא גְּבִי עֲרִיּוֹת דְיִצְרוּ תוֹקְפוֹ לִיכָּא הִנְאָה וְלָכֵךְ כְּתַב דְבַעֲי' רְשַׁע דְחָמְסָה וְהָא דְפִירֵשׁ"י גְּבִי לְתִיאָבוֹן מְשׁוּם דְשְׂכִיחַ בְּזוּל לָאוּ דְוָקָא אֱלָא מְשׁוּם דְגַם בְּהִיתָר אִיכָּא הִנְאָה לַגּוּף וְלָכֵךְ פִּי' דְהִנְאָתוּ מְשׁוּם בְּזוּל הוּא וְלִהְכִי לֹא פְּלִיגִי אֲבִי וְרַבָּא אֱלָא בְּלִהְכַעֲסִים וְלֹא בְּבָא עַל עֲרִיּוֹת דְהוּא חִידוּשָׁא יוֹתֵר אֱלָא מְשׁוּם דְבָהָא אֲפִי' רַבָּא מוֹדָה כַּמ"ש אֲבָל וְדָאִי לְפִי שִׁטָּה זֶה בְּפִירֵשׁ"י ז"ל וְכֵךְ מְפָרֵשׁ הִרָא"ש ז"ל יֵשׁ רְאָיָה לְדַבְּרִי רַבִּינוּ דְכַתַּב.

רש"י ז"ל וז"ל אַרְבַּעִין בְּכַתְּפִיָּה וְכו' אַע"פ שְׂאִין שְׂמֵם הַתְּרָאָה וְכו' הֵרִי דַס"ל אִף דָּאִין. שְׂמֵם הַתְּרָאָה כִּינּוּ שְׂהוּא בַר מְלָקוֹת וּמְלָקִין עַל לֹא טוֹבָה הַשְּׁמוּעָה פְּסוּל וְאֲמַת נַר' בְּכּוֹנוֹת רש"י ז"ל דָּאִם הִיָּה שְׂמֵם הַתְּרָאָה לֹא הִיָּה מְכַשִּׁיר ר"ן וְאִף דְלִיכָּא חָמְסָה וְהִיָּנוּ מְשִׁים דְלֹא פְּלִיגִי אֲבִי וְרַבָּא אֱלָא בְּלֹא הַתְּרָאָה אֲבָל בְּהַתְּרָאָה מוֹדוֹ כ"ע וְאִף דְקָאָמַר לְרַצוֹנוֹ רְשַׁע מְשׁוּם דְאִיכָּא חָמְסָה כַּמ"ש וְאֲפֹשֶׁר לוי דְהֵכִי ס"ל לְרַבִּינוּ וּפְסַק כְּאַבְיִי אָמַנְם מְסוּגִיָּת הַגַּמ' מְשָׁמַע דְלְרַבָּא אִף דְאִיכָּא הַתְּרָאָה וְצ"ע.

וּמַעַתָּה מ"ש גְּבִי הִנְהוּ קְבוּרָאִי דְפְסָלִינְהוּ לְעֵדוֹת מְשׁוּם שְׂכָר מָמוֹן הוּא מְשׁוּם דַס"ל לְרִש"י ז"ל כְּדַעַת הַרְזִי"ה ז"ל דְמְדַקָּא מְפָרֵשׁ רַבִּינָא וְרַב פְּפָא דְבָרִי ר"ן גְּבִי חָשׂוּד מְשָׁמַע דַס"ל כְּנוֹתִיָּה וְכְשֶׁר דְבַעֲי' חָמְסָה וְלָכֵךְ פִּי' הָא דְפְסָל הוּא דְקְבוּרָאִי רַב פְּפָא מְשׁוּם דְאִיכָּא מָמוֹן.

עוֹד כְּתַב וְכֵן הַמְשַׁחַק בְּקוּבָאִי וְכֵן מוֹכֵס וְכֵן גְּבִאי שְׂמוּסִיף לְעַצְמוֹ צְרִיכִין הָעֵדִים לְהוֹדִיעוּ שְׂהַעוּשָׁה זֶה פְּסוּל לְעֵדוֹת וַא"כ הַאי דְכַתַּב הַרְמַב"ם ז"ל לְעֵיל דְהַגְּבָאִים פְּסוּלִים הוּא מִיָּרִי אַחַר שְׂהוֹדִיעוּהוּ הָעֵדִים כְּמוֹ מְשַׁחַק בְּקוּבָאִי וְכַמ"ש כָּאֵן וּמַעַתָּה קַש"ל עַל מ"ש הַכ"מ ז"ל שְׂמֵם דְאֲפֹשֶׁר לוי דְמְדַרְבְּנָן הוּא דְמִפְסִיל מְשׁוּם דְמוֹרָה הִיתְרָא דְרָאוּי לְיִטְוֹל שְׂכָר מְעַבְדִּין וְכִינּוּ דְאִיָּרִי בְּהוֹדִיעוּהוּ אִיף אֲפֹשֶׁר דְמוֹרָה הִיתְרָא וְצ"ל דְמַאי דְקָאָמַר צְרִיכִין הָעֵדִים לְהוֹדִיעוּ כְּדִי לְפִנְסוֹלוֹ מְדַאוּרִיָּתָא וְכ"כ הַב"ח ז"ל: הַלְכָה ד' אַע"פ שְׂשִׁינְלָמוּ צְרִיכִין תְּשׁוּבָה נ"ל דְהוֹצִיא רַבִּינוּ דִין זֶה מְהָא דְאָמְרוּ ב'פ' ז"ב מִיִּתְיָבִי אֵל תְּשֵׁת רְשַׁע עַד אֵל תְּשֵׁת חָמְסָה עַד וְכו' וּמִקְשָׁה מִינָה לְרַבָּא אֲבָל לְאַבְיִי נִיחָא כִּינּוּ דִישׁ בְּהֵם לָאוּ אִף שְׂאִין בְּהֵם חִימוּד מָמוֹן פְּסוּלִים וְק' דְהָא אִף לְאַבְיִי קִשָּׁה דְלָמָּה לִיָּה דְרִשָׁא דְאֵל תְּשֵׁת חָמְסָה עַד דְמְדַרְשָׁא דְאֵל תְּשֵׁת רְשַׁע עַד אֲתוּ כְּוָלְהוּ וְהָא לִיכָּא לְמִימַר דְאִיְצְטְרִיף קְרָא לּוֹמַר דְאִף

דאין בו מלקות פנון שיש חמס פסולים הא ודאי ליתא פינון דהוא לאו גמור שמחוייב ממנו מלקות בכלל רשע הוא ולא דוקא שיהיה מולקה וכן פמי הך דקבוראי אף דאין בני מלקות ואף דלית בהו חמווד ממון פסולין והיינו פינון שיש במינו מלקו' אלא ודאי דאיצטריך קרא דאף דהחזירו הגזילה או הגניבה פינון דמעיקרא נעשה חמסן או גנב נפסל עד שיעשה תשובה וכ"כ רבינו בהלכ' תשובה וא"כ אף דהחזיר מרצונו איפא למימר איצטרימי קא מערים אכל דעת הטור דמתמה על רבינו משמע דס"ל דקרא דאל תשת חמס לא בא אלא לומר דאף דאינם בני מלקות פינון דחמס בכפיהם פסולים ולא דמי לחייב מלקות ואין בו התראה וכן נמי דעת התוס' ו"ל בפ' ז"ב דכ"ה ע"כ דה סתם גבאי דמשמע דס"ל דגזלנים שהחזירו פשרים ע"ש.

והנה ראיתי להטור ו"ל שתמה דאמאי לא יוכשרו אחר שהחזירו וכו' ע"כ משמע דבעיקר הדין אגיל ומודה דאף שאין בו מלקות פסול והיינו מקיא דחמס אתא לו' אל תשת חמס עד דאף שאין בו מלקות ולא נפיק מקרא דאל תשת רשע עד פינון דיש בו חמס פסול והכי מבואר בגמ' בפ' ז"ב דמקשה לרבא מברייטא דאמרה אל תשת רשע עד אל תשת חמס עד אלו גזלנין ומועלין בפשועות ומסייע לסברת אבני דפי' שבועות הוא אפילו שבועת שוא ואיך נפיק מדרשא דאל תשת רשע עד פינון דבר מלקות וגזלנין נפיק מקרא דאל תשת חמס עד וזה ברור ופשוט.

אלא מה שאני תמיה על הרלח"מ שתמה על רבינו לעיל שפסק דאפי' חמס כסברת רבא גם על הרכ"מ ו"ל לע"ד אני תמיה דמה לו להקשות על רבינו אחר דהוא מבואר בגמ' ומעתה הטור ו"ל מקשה על רבינו דמנ"ל אע"פ ששילמו וכן סברת התוספות ו"ל בפ' ז"ב דכ"ה כמ"ש לעיל.

אבל גלע"ד להביא ראיה לדברי מהא דאמרו בפ' יום הכפורי' בהלכות תשובה דאף משלם הגזלה צריך תשובה גם אמרו בפ' הכונס ישיב רשע הגזילה ישלם אע"פ שהגזילה משלם רשע מיקרי וכיון דנקרא רשע הו"ל פסול.

וראיתי למהרימ"ט ו"ל בחא"ה סי' מ"ג שרצה לדון דהיכא דחבל בתבירו שיש בה שנה פרוטה אינו נפסל פינון שאינו לוקה ולא דמי למ"ש המרדכי דמרים יד עד תבירו נקרא רשע פינון דהתורה פטרתו ממלקות וכו' וכתב אע"ג דכתיב חבול ישיב רשע ודרשי' אע"פ שגזלה ישלם רשע מיקרי י"ל דרשע דדברי קבלה לא חשיב רשע לענגן מה שפסלה תורה לעדות ע"כ ואני תמיה דאיך לא ראה מ"ש המרדכי גופיה בשם ה"ר יקר דהמזיק לתבירו במזיד אע"פ שדעתו לשלם בשעה שמזיק רשע דחמס גמור הוא ופסול לעדות ולשבועה וכדאמרי' בפ' הכונס אע"פ שגזלה משלם רשע הוא יעו"ש בלשונו ומביאו הב"ח זל.

ובעיקר דינו של הרב ו"ל יש לפקפק דכיון דמשעה שמרים יד הוא נקרא רשע ונפסל איך אח"ך שהכה ונתחייב בתשלומין איתכשר ועוד דהמרדכי חידושא אתא לאשמועי' אפי' במרי' לבד דבנדאי רשע דקרא אף על הכאה קאי ואין חילוק בין יש בה שו"פ או לא וכך כתב המרדכי ו"ל דחובל בתבירו פסול מדאורייתא ולא חילק בין אית בה שו"פ

או לא אלא אפי' משלם פנין דתשלומין אתו מחמת עבירה שעשה נפסל וכמו הגזלנין דאף דרצו לשלם פנין דתשלומין מחמת עבירה הוא נפסל מחמת הך עבירה ואף שהתורה פטרנו ממלקות.

איה שיהיה דלא שיהיה לומ' כמ"ש הרב דמרשע דדברי קבלה לא ילפינן פיסול עדות דהא המרדכי יליף מיניה לפוסלן ואף מדאורייתא ומעתה נתיישבו דברי רבינו ז"ל משום דס"ל כהמרדכי ז"ל אבל דעת הטור והתוס' יח לומר דס"ל פסקת מהרימ"ט ז"ל: אף אמנם דנדאי ע"כ לא קאמר מהרימ"ט ז"ל אלא לפוסלו מדאורייתא וכנראה מלשוננו אבל נדאי מדרבנן פסול דלא גרע דברי קבלה מאיסור דרבנן ומפשט דברי התוס'.

והטור ז"ל משמע דאף מדרבנן פשר וגם דחזק לומר דקרא מיירי בהשבה ע"י כפייה דא"כ מאי השיבו לו לדוד שרצה לקח שעורים כדי להשיב להם עדשי' וכמ"ש בפ' הפוגם מקרא דחבול ישיב וכו' דהתם דקא משום דאינו משיב אלא בכפייה ולכך פנין דלא חזר בתשובה רשע מיקרי אבל דוד דמעיקרא דגזל דעתו להשיב מרצונו הטוב נדאי לאו רשע מיקרי.

וכ"ש דק' למאי דמסיק הב"ח דאם לא הוחזק גזלן אף דלא הוישב אלא בכפייה פשר לעדות ומדהשיבו לו מקרא דחבול וכו' משמע דאיירי קרא אף בלא הוחזק כדוד והרב ז"ל שם סי"ב הביא דברי המרדכי דיליף מהאי קרא למינהו פסול ובדחזק צ"ל דקרא מיירי במי שמשלם שווי הגזילה ולא הגזילה עצמו וכמעשה דוד והטור והתוס' ז"ל מיירי שהחזירו הגזילה עצמה דכ"כ בשם הרמב"ם ז"ל דאף שהחזיר הממון שגנב או שגזל פסול ולכך תמה עליו פנין שהחזיר הגזל כצורתו מאי הו"ל אצל הגזל אבל אם לא שילם אלא שווי עדיין הבועלים לא מחלו יפה אף שנתרצו בדמים ובהכי נמי ניתא מה שהביא ראיה הפר"ח ז"ל בליקוטיו מהא דאמרו בסוטה דעבד תשובה וניהיב דמי וכו' דהתם נמי לא החזיר הגזל בעצמו ובר מן דין אינה ראיה ככל חזק דפי' דעבד תשובה דהיינו דניהיב דמי ועוד אפשר לו' דלא יפסל לעדות בשביל זה ונ"ל עיקר כמ"ש דקרא איירי בכפייה וכיון דנקרא רשע ויפסל דאורייתא לא הו"ל לאיניש למיעבד הכי אף להשיב מרצונו אבל לעולם לא יפסל בשביל זה זהו דעת התוס' והטור ודלא כהמרדכי.

או שיהיה לומר להפך דהיכא דנעתו לגזול או להזיק ולשלם נדאי פסול אפי' שילם משום דכיון דבשעת האיסור נעתו לשלם אינו ניקר בשעה שישלם דחזר בתשובה אבל אי מעיקרא גזל ולא היה בדעתו לחזור נדאי כשראינו אותו שהחזיר הממון לבועלים מרצונו אמרינן נדאי שחזר בתשובה ומעתה שפיר איכא לאוקומי לקרא אפי' מרצונו ובכה"ג.

וראיתי להט"ז ז"ל שהקשה לדברי הטור שתמה על רבינו שהרי בססי' זה פתב דצריכין תשובה ותגרץ דאנה"נ דפסולים מדרבנן אפי' החזירו מרצונם אלא מדאורייתא כשרים ואין זה במשמע מדברי הטור גם קושיותו ל"ק פנין דאם ע"י כפייה צריה תשובה הביא דינו של הרמב"ם ז"ל דכבר פתב דמיירי בכפייה.

עוד כתב ליישוב שיטת הרמב"ם ו"ל משום דקרא דחמס איירי אף בהחזיר דאי בלא החזיר לא יצא מפלל מלקות ויש לכונן סברא זו בדברי הכ"מ ו"ל בפ"י מס' עדות במאי דכתב וקאמר אע"פ שהחזיר ולכאורה הוא יתר וענין שם אף אמנם אינו הכרח כלל דהא בכל לאו שניתק לעשה נמי אע"פ שאין בהם ממון אם עדיין לא קיים העשה יהא פסול פיון שלא יצא מפלל מלקות עד שיקיים העשה שבו וזהו הפך שיטת הפוסקים וגם משמע מדברי הרמב"ם ו"ל הפך זה שכתב יש רשעים שהם פסולים אע"פ שאינם בני מלקות ויש תשלומין והביא קרא דחמס ומאי איירי דהני וגם לא שייד דרשא דחמס עד שיאמר אע"פ שהחזירו וכו' אלא ודאי כמש"ל: הלקה ט' וכן טבח שבודק לעצמו וכו' הרי הוא בכלל אוכלי נבילות וכו' עיין מ"ש הטור וכתב הכ"מ ו"ל דהא דכתב ה"ה בכלל אוכלי טריפה אינו במשמע דעובר על ולפני עור וכו' דאינו נפסל בשביל זה אלא משום דכיון דמאכיל מסתמא הוא אוכל ועובר על לאו דבשר בשדה טריפה וכו' ובזה אפי' אין בו רשע דחמס נפסל דקי"ל פאביי וזה פשוט בדברי הכ"מ ו"ל וראיתי למהרימ"ט ו"ל בסי' הנז' שתמה עליו משום שהבין מ"ש בכלל אוכלי טריפות פירושו מאכלי טריפות ולא ראה דברי הכ"מ: פרק יג הלקה א' אבל שאר הקרובים מן האם אינם פסולים אלא מדבריהם ו"ל דאיכא נפקותא במקדש בפניהם דחוששין לקידושיו דלא אתי דרבנן ועקר קידושין מן התור' וכמבואר בה' אישות יע"ש אבל קשה דהא בגמ' אמרו בהדיא דהני דאדאורייתא ותירץ הכ"מ ו"ל פיון דהדרשא הני באם אינו ענין לאו דרשא גמורה היא ולכאורה קשה דהא אמרו בפ' שבועות שתיים לשוא לשוא ב' פעמים אם אינו ענין לשוא תנהו ענין לשקר ולקי ופסקו רבי' אף דהוא הפך פשט הכתיב י"ל משום פיון דדבר והופכו הוא דרך הפתו' לגמרי אמנם לא ידעתי מניין זה לרבי' ונאמ' דהא דקאמר מדבריהם לאו דוקא אלא פיון דנדרש מדרך המדות נקרא מדבריהם ולכך לא חילק בכאן בין פיסולי דאורי' לדבריה' פיון דכולם פסולים מדאורייתא וכ"כ רבי' בהלכו' אישות גבי קידושי פסוק דיש לחלק בין ד"ס בין מדבריה' ולעד"ן דשם במשנה אמרו אמר ר"י זו משנת רבי עקיבא אבל משנה ראשונה דודו וכן דודו פלומר דוקא מן האב והו' דקאמר וכל הראוי ליורשו הוא תשלום משנתו של ר"ע וכן פתב הרמב"ם ו"ל בפיה"מ שם ולעד"ן דהכריחו לזה משום דכיון דכל הראוי ליורשו אתי למשמע אף קרובי האם וכמו שפירש"י ו"ל הוא הפך דודו וכן דודו ולכך פתב דהוא מדברי ר"ע ולפי שיקשה דאי מדברי ר"ע הא אמר גיסו פסול וגם בן אחות אמו דאינו יורש ולא מוריש פסול מוכרח לומר דהא דאמר וכל הראוי ליורשו הוא לפוסלו מדאורייתא אבל מדרבנן הנה קרובים כולן פסולי' והשתא פלוגתא דר"ע ומשנה ראשונה הוא דוקא לדין תורה וממאי דקאמר ר"י זו משנת ר"ע אבל משנה ראשונה משמע ליה לרבי' דבא לומר יחידאה סברא זו ולא בר סמכא אלא כמשנה ראשונה ומעתה מוכרח לומר דמאי דקאמר הש"ס אשכחן קרובי האב קריבי האם מנ"ל הוא לסברת ר"ע ולא הנה שקיל וטרי למיפסק הלכתא כמותו נגד רבים פיון דלא הנה אלא להבין טעמו.

ושו"ר להכ"מ ז"ל בריש פ"ב מה' אָבֵל שְׁפָתַי דָּאֵף דְּכָתַב הֶרְמֵב"ם מְדַבְּרִיהֶם הוּא מְדַאֲרֵינִת' מִמֶּשׁ וּמִשׁוּם דְּאֵתִי מְדַרְשֵׁי קָרִי לִיָּה הִכִּי וּמַעַת' שְׁפִיר אֵיכָא לְמִימַר דַּה"נ פְּנוּנְתוֹ הִכָּא וְאִפִּי"ה שְׁפִיר ק"ל מֵהֵד דְּלִזְכוּת וְכוּ' דְּלֵא קָרִי לֵהוּ הֶרְמֵב"ם ז"ל מְדַבְּרִיהֶם. אֲמַנְם רְאִיתִי לַה"ה ז"ל פ"ד מַה' אִישׁוֹת שְׁפָתַי לְהַדְיָא דְפִי מְדַבְּרִיהֶם דְּכָתַב פְּאֵן רַבִּי מְדַרְבְּנָן מִמֶּשׁ וְאִין בּוּ רִיחַ תּוֹרָה וְכֵן רְאִיתִי לַהֲב"ח ז"ל סִי' ל"ג שְׁהֲבִין כְּוָד בְּדַבְּרֵי רַבִּי וְלֵהִכִּי צ"ל לְדַעְתֶּם כַּמ"ש בְּדַעַת רַבִּינוּ.

ושו"ר למור"ם בהג"ה שְׁהֲבִין כְּוָד וְע"ש בְּש"ף שֶׁהָק' דֵּהִכִּי ס"ד לְפָרֵשׁ הִכִּי דְכִינּוֹן דֵּהֲגַמ' קַאמ' בְּהַדְיָא דְאֲוֹרֵינִת' יַעו"ש: הַלְכוּת עֲבָדִים פְּרָק ח' הַלְכָה י"ג הַמְּפָקִיר וְכוּ' וְצָרִיף גֵּט שְׁחָרוּר וְכוּ' ע"כ וְכַתַּב מְר"ן ז"ל מִימְרָא דְרַב וּר"י וְכוּ' וּמְלַבֵּד זֶה אָף תְּכַמִּים וְרִשְׁבֵּ"ג הֵם ס"ל דְּמִפְקִיר עֲבָדוֹ צָרִיף ג"ש וְהוּא מְדַאֲמְרִינּוּ בְּכָרִיתוֹת דַּכ"ד אָמַר ר"ל הַנּוֹתָן מִתְּנָה לְחַבְרֵוֹ וְאָמַר הִלָּה אִי אֲפֹשִׁי בְּהַ הָרִי הִיא הַפְּקָר וְכָל הַקּוֹדֵם זָכָה וּמִקְשָׁה הַגַּמ' מִבְּרִינְתָא דְאֲמָרוּ רַבְּנָן מִשְׁקַבֵּל הַמִּתְּנָה רַבּוּ שְׁנֵי אָמַר אִי אֲפֹשִׁי בְּהַ אִם הוּא פִּהֵן אוֹכֵל בְּתֵרוּמָה וְאִמָּאִי פִּינּוֹן דְאָמַר אִי אֲפֹשִׁי בְּהַ הַנּוּיָא הַפְּקָר וְכָל הַקּוֹדֵם זָכָה וְהוּי זָר וְאִיף אוֹכֵל בְּתֵרוּמָה וּמִשְׁנֵי קִסְרֵי רַבְּנָן דֵּהוּי מְעַוְבָּב גֵּט שְׁחָרוּר וּס"ל דְּמְעַוְבָּב ג"ש אוֹכֵל בְּתֵרוּמָה אָבֵל רִשְׁבֵּ"ג ס"ל אִינוּ אוֹכֵל פִּינּוֹן דְּמְעַוְבָּב ג"ש וְכִינּוֹן דְּקִי"ל כַּר"ל כְּמוֹ שְׁפָסַק רַבִּי פ"ד מַה' זַכִּיָּה מוֹכְרָח דֵּהֲדִין הוּא דֵּהֲמִפְקִיר עֲבָדוֹ צָרִיף ג"ש כְּרַב וּר"י כַּמ"ש מְר"ן ז"ל.

גַּם בַּפ"ט מַה' תְּרוּמוֹת פָּסַק דְאִינוּ אוֹכֵל בְּתֵרוּמָה מִשׁוּם דְּסַפֵּק הַלְכָתָא כְּרִשְׁבֵּ"א וְהוֹצֵרְכִתִּי לְזֶה מִפְּנֵי שְׂרָאִיתִי לְהַרְבּ קָרְבָן נִתְנָאֵל ז"ל בְּפִי לְהֵרָא"ש ז"ל בַּפ' הַשּׁוֹלַח סִי' נ"ח שְׁהַקְשָׁה עַל הֵרָא"ש שְׁפָסַק מִשְׁ"ס דְּנִזִּיר דַּס"ב דְּמוֹכַח מִשְׁם דֵּהֲלָכ' כְּשִׁמוּאֵל דְאִין צָרִיף ג"ש ע"ש.

שְׁלֵא רְאָה דֵּהֲתַנְאִים ס"ל כַּר"י גַּם רַבִּי הִכִּי ס"ל כְּמִבּוֹאָר שָׁם בַּפ' הַשּׁוֹלַח וּבַר מִן דִּין ל"ק כְּלָל דְזֶהוּ דְנוֹקָא הִיכָא דְלֵא שְׁיִיף לְאוּקוּמִי פְּלִגְתִּיָּהוּ פִי אִם אֵלֵיכָא דְשִׁמוּאֵל וְלִכְוָד פִּינּוֹן דְלֵא רְצָה ל' דַּכ"ע לִיָּה לֵהוּ דְשִׁמוּאֵל מִשְׁמַע דְקָאִי לְדִינָא אָבֵל הִיכָא דְשְׁיִיף לְאוּקוּמִי פְּלִגְתִּיָּהוּ אָף אֵלֵיכָא דַּר"י לֵיכָא לְמִימַר הִכִּי דְאֵיכָ' לְמִימַר חֲדָא מַנְיָהוּ אָבֵל קֹשָׁה לְשִׁמוּאֵל מֵהָא דְרַבִּי וְחַכְמִים וְרִשְׁבֵּ"ג דְכוּלְהוּ ס"ל בְּעֵי ג"ש וְאֲפֹשֶׁר לְחַלְקֵי דְנוֹקָא הֵתָם מִשׁוּם דְמִינְאֵשׁ וְלֵא אָמַר בְּלִשׁוֹן הַפְּקָר גַּם תְּכַמִּים וְרִשְׁבֵּ"ג לֵאֵו לִשׁוֹן הַפְּקָר אֵלֵא אָמַר אֲפֹשִׁי וְשְׁיִיף לְפָרֵשׁ לְבַטְלָהּ וְק"ל: הַלְכוּת מְמָרִים פְּרָק ד' הַלְכָה ב' הָרִי זֶה חוֹלֵק בְּדַבְּרָ שְׁדוּנּוֹ כְּרַת וְכוּ' הַקְשָׁה הַלַּח"מ ז"ל גַּבִּי חֵלֵב אִיף אֲפֹשֶׁר שְׁיִתְחַיֵּיב עֲלֵיו אִם מִחְמִיר דֵּהָא כְּתַב רַבִּי דָּאֵף מִחְמִיר חֵיב וְתִירָץ דְאֲפֹשֶׁר דָּאֵף אִם הוּא מִחְמִיר אֵתִי לִיָּדִי קוֹלָא כְּגוֹן אִם קִידְשָׁה וְכוּ' וְכַמ"ש הַתּוֹס' יַעו"ש.

וּדְבָרֵיו לַע"ד תְּמוּהִים א"כ אֲמָאִי כְּתַב הֶרְמֵב"ם ז"ל גְּוֹנָא אַחֲרִיתִי בְּדַבְּרֵי הַמְּבִיא לִיָּדִי כְּרַת פִּינּוֹן דְּכֵהָד גְּוֹנָא דְחֵלֵב נְמִי יִשְׁבּוּ דְבָר הַמְּבִיא לִיָּדִי כְּרַת כְּגוֹן דֵּהוּא מִחְמִיר וְכוּ' וְעוֹד דֵּהָא וְדֵאִי רַבִּי ז"ל לִית לִיָּה הֵאֵי סְבָרָא דֵּהַתּוֹס' דֵּהָא כְּתַב לְקַמּוֹן אָבֵל אִם אָמַר זֶה טְהוֹר וְזֶה אוֹמַר שְׁנֵי לְטוּמְאָה פְּטוּר וְה"ט כַּמ"ש הַכ"מ ז"ל מִשׁוּם דְּפְטוּר עַל בִּיאַת מְקַדְּשׁ וְכוּ' וְאִי ס"ל כְּסִבְרַת הַתּוֹס' לְמָאִי נַפ"מ אִי פְּטוּר עַל בִּיאַת מְקַדְּשׁ פִּינּוֹן דְשְׁיִיף בְּכַפֵּר דְנִגַּע בְּזֶה

הטמא וקידוש בו למ"ד דהוא טהור מקודשת ולמ"ד דהוא שני לטומאה אינה מקודשת
כינון.

דלא תזי אלא להסקה אלא נדאי ס"ל כינון דחזי להסקה נדאי יש בו שו"פ דמאי שנא
הנאת אכילה דאמרת דשו"פ מהנאת ה'סק וזהו דלא כתב האי ג'ונא דכפר גבי טמא אלא
בימ"ק והיגו כמ"ש נאפי' הכי קאמר התם דאפי' מחמיר חייב וא"כ קוששית זל מעיקרא
ליתא דנדאי הרמב"ם ו"ל ס"ל דאפי' מחמיר גמי חייב שהרי עיקר חיובו של הזקן ממרא
הוא על המראתו וא"כ אם הם מתירין והוא אוסר אמאי לא מיחייב הרי המרה עליהן
ולא ידעתי מי הכריחו לומר דהרמב"ם מוכרח דס"ל כהתוס' אחר שהוא כתב בהדגיא
דאף אם התמיר עליהן מיחייב ואין לומר דכינון דילפי' מהנרא' כ"ד דבעי' שיתירו ולא
שיתמיר דזה אינו דכל חד מענגיניה הוא ועוד דהא מרבינו אפי' אומרים על שמאל שהוא
זמין ועל ימין שהוא שמאל והמרה עליהן שהוא מיחייב.

וראיתי להר"ן ו"ל בחי' שכתב פדעת הלח"מ ו"ל דמ"ש הרמב"ם ו"ל דמחמיר חייב הוא
משום דאחי לידי קולא וכמ"ש התוס' בכל הנה והביא הכרח לזה מהא דאמרי' דאינו
חייב עד שיונה לעשות ולא שייך מעשה עד שיונה להתיר וכו' יעו"ש וכבר כתבתי דלא
ס"ל להרמב"ם ו"ל כס' התוס' ו"ל גם ההכרח שכתב ו"ל אינו מוכרח דמ"ש עד שיונה
לעשות פי' עד שיאמר הלכה למעשה לאפוקי ממה שאמר מתוך משא ומתן שלו דבר זה
אסור או מותר ושמע מי ששמע והלך ועשה ע"פ או לימד לאחרים שדבר זה מותר או
אסיר בתורת לימוד הוא עוסק אבל אם אמר להם זה מותר לעשות או אסור לעשות או
בא מעשה.

לפניו ואסרו או התירו חייב וזהו שלא כתב דבי' פאן עד שיאמר להם מותרין אתם לעשות
כמ"ש בה' שגגות גבי הוראת ב"ד דהא לא ולפי' התם אלא מהכא. ועוד אמאי כתב שם
עד שיאמר מותרין אתם לעשות לא יאמר אלא יורה לעשות ואני יודע דלא מיירי אלא
להתיר אלא נדאי דלא ילפי' הג"ש דדבר דבר אלא להזכיר מלת לעשות ולכך התם דבעי'
שיתיר להם דמיירי לענן קרבן צריך שיאמר אתם מותרין לעשות אבל הכא דמיחייב
אפי' מחמיר כתב עד שיונה לעשות ר"ל שיאמר להם אסור לעשות או מותר לעשות
וכל זה כדי שיתברר מהוראתו הלכה למעשה וכמ"ש.

ואולם לדעת הר"ן ו"ל י"ל דכ"מ בכתב לאו כמ"ש הלח"מ ו"ל דז"א כמ"ש לעיל מהך
דפסק רבינו גבי טומאה ועוד דמה יענה למ"ש רבינו אם היא ערוה אם לא ואפי"ה קאמר
אם הוא מחמיר חייב. אשר ע"כ נ"ל לנישב דעת הר"ן ו"ל דשייך נפקותא אם הוא חלב
ואכלו הוא מפריש קרבן והשתא אחי לידי פרת אם קודש בו אשה או אכלו בטומאת
הגוף וכמ"ש רש"י ו"ל בפ' הנתנן גבי ערכין ותרמין יעו"ש אמנם מפשט דברי רבינו
משמע דאפילו מחמיר חייב וכמ"ש לעיל וכ"כ הת"ח בשיטתו לסנהדרין יע"ש: שם פגון
נגעי וכו' מותר ליפנס למקדש וכו' שם בגמ' נגעי אדם בפלוגתא דרבנן ור"י דאם ספק
טמא ור"י פיקה וטיהר וא"כ אם הזקן ממרא ס"ל כר"י א"כ מותר.

ליכנס למקדש ולדעת רבנו חייב פרת וק' דלפי מ"ש רבינו בה' ט"מ פ"י דכל דבר שהוא ספק הוא אסור מדבריהם א"כ הכא דטמא מספק הוא מדברנו וא"כ לא פרת אם נכנס למקדש לכ"ע וכ"כ הרמב"ם בה' שגגות פי"א הלכה ו' גבי ב' שבילין דאם הלך בראשון ונכנס פטור מפני שהוא ספק טמא ועוד קשה דהא פסק הרמב"ם בפ"ג מה' ט"ז דיראה לו שטומאתו בספק ר"ל מדברנו ולא ארכליו ולא שורפיו וראיתי להרב המגיה בס' מש"ל שם שהביא קושיותא זו משם התי"ט ותיגרין הרב ו"ל דהני דבגדון זה אינו חייב פרת מ"מ הוא דבר המביא לידי פרת כגון אם נגע בכפר של תרומה וכו' ואם קידש בו אשה אינה מקודשת כיון דלא חזי אלא להסקה וכולי יע"ש ודבריו תמוהים דבהך גוונא דנגעי אדם קנהיב טעם משום דנכנס למקדש וכו' גם מ"ש דנ"מ לכפר כפר פתבתי דזה לא יתכן בסברת רבינו מפח הא דפסק למפן גבי זה אומר ב' לטומאה וכו' ולעד"ן דלזה כיוון התי"ט במה שרמז בדבריו ועיין ספ"ד וכו' דהיינו דלא שייך למימר המצאה דכפר וכו' ולעד"ן דלא דמי דוקא בדבר שהוא עומד להסקה כיון דישבו היתר הנאה ודאי האשה מתקדשת בהנאה שבו אבל אם הוא ספק טמא דאין ראוי להסקה וגם אין כו היתר אכילה הרי אינו שו"ף כלל דהא תרומה טמאה אין בה היתר הנאה כלל כ"א להסקה תחת תבשילו וכמ"ש התוס' בפסחים דמ"ו ד"ה לא יעו"ש א"כ אינו שנה לכלום להתקדש בו ומ"ש רבינו נפקותא להפנס למקדש צ"ל דלא קאי אגוונא דהביא בגמרא דהא איפא פלוגתא אחריתי גבי נגעים זה אומר טמא וזה אומר טהור במס' נגעים כמו שיראה היראה וגם גבי פלוגתא דעקביא בן מהללאל דפליג בשער הפקודה והש"ס חזא מינייהו נקט וק"ל: שם ה"ז אסורה ליבמה וכו' הקשה מר"ן ו"ל דהא ליפא פרת וכו' ע"כ וכן משמע מהא דאמר' דסוטה ואם מת חולצת ולא מתניבמת ומק' בגמ' אמאי א מתניבם וכו' ואי באיסור פרת קאי מאי מקשה הגמ' וכ"ה ה"ה ו"ל בפ"י מה' יבום ונהביאו הלח"מ זל פאן וכל זה נעלם מהרב מ"ק ו"ל יעו"ש: הלכה ג' חוץ ממצות תפילין וכו' עיין בהשגת הראב"ד ו"ל ובמה שפ"ה הכ"מ זל בכוננת דבריו הם תמוהים לע"ד ראשונה במ"ש דהראב"ד ו"ל הוק"ל דאי ר"י לא מחייב אלא בתפילין הו"ל להזכירו קודם ר"מ וכו' ולא ידעתי מה יפרש בקושיותו שפתב ולדעת ר"י הוא שחייב בתפילין וה"ה שאר מצות וכולי שר"ל דמקשה לו בממ"נ דאי כר"מ דוקא חייבי פרייתות ואי כר"י אפי' לולב וציצית וכו' ואמאי לא הקשה דאיהו פסק דחייבי פרייתות חייבין אלא ודאי דזה לא קשה דנדאי ד"י לאוסופי על ר"מ הוא דאתא והוא מפס קושיות התוס' ו"ל שם שדחקו עצמם וכתבו דר"י לא חייש להנהך קראי וכו'.

עוד כתב והראב"ד ו"ל מפרש דר"א אמר לר"א אילו תניח בדעתך שיצטרף תנאי אחר והוא שצריך להוסיף וכו' משמע דעיקר הדבר דיש בו להוסיף ואם הוסיף וכו' לא אמרו אלא ר"א ולא ר' אושעיא וכן הבין הלח"מ ו"ל ואין זה אלא דרך גביאות גם הראב"ד כתב בהדיא ור"א תלמידו הוא שאמר אין לנו וכו'.

עוד כתב לא תמצא שהוא מתחייב אלא בתפילין וכו' ר"ל וה"פ אם תניח בדעתך שצריך תנאי כדי שיהא חייב שהוא מוסיף גורע לא תמצא חייב זה אלא בתפילין אבל בשאר דברים ודאי הוא פטור כיון דלא משכח פהם מוסיף גורע אלא גורע מעיקרו והשתא

כְּשֶׁאָמַר הַש"ס גָּבִי לְוֹלֵב וְכוּ' גְרוּעַ מַעֲיָקְרוּ הוּא כְּפִשְׁטִיָּה וְאִינּוּ חֲזִיב מִיְתָה וְכוּלֵי וַא"כ אֲמַאי כְּתַב הֶרְאֵב"ד ז"ל וּמ"ש בַּגַּמ' וְכוּ' גְרוּעַ וְעוֹמֵד לְאוּ לְפִטוֹר מִמִּיְתָה וְכוּ' וְהָא שְׁיָיָה לִו' כְּפִשְׁטִיָּה דְלַעֲנָנִי פִטוֹר הַמִּיְתָה הוּא אָבֵל כֹּל זֶה בְּעוֹלָם הַתְּוֵהוּ דְאִם הַנִּיחַ בְּדַעְתָּהּ שְׁצָרִיף תְּנַאֵי וְכוּ' אָבֵל לְפִי הָאֲמַת אִינּוּ צָרִיף תְּנַאֵי וְכוּ' לְכָף נִרְאָה דְהוֹקְשָׁה לְהֶרְאֵב"ד ז"ל דְאֶדְרַבָּא גְרוּעַ מַעֲיָקְרוּ הוּא גְרוּעַ טְפִי וְכַמ"ש הַלַּח"מ ז"ל וְכ"כ הֵר"ן בְּחִידוּשָׁיו וְלְכָף לֹא שְׁיָיָה לִו' דְּפִי ר"א שְׁאָמַר אֵין לוֹ אֶלָּא תְּפִילִין הוּא לוֹמַר שְׁאֵין חַיִּיב אֶלָּא בְּתְּפִילִין וְאֶהְכִי אֲתִי הַש"ס כְּפִשְׁטִיָּה דַמ"ש גְרוּעַ וְעוֹמֵד לְפִטוֹר מִמִּיְתָה וְכוּ' לְכָף פִּי דְנִדְאֵי לֹא אֲתַא ר"א לְמִימַר אֶלָּא דְבַעֲי' שְׁאֵם יִהְיֶה מוֹסִיף פֶּסֶל שְׁאֵם לֹא פִטוֹר כִּינּוּן דְּהֵאֵי לְחִוּדִיָּה קָאֵי וְדִלָּא כַמ"ש הַלַּח"מ ז"ל דְּבָא לִו' דְּאֶף דְּאִינּוּ גְרוּעַ וְכוּלֵי דְּהֵא קָאֵמַר אִינּוּ חֲזִיב וְכוּ' וְזֵהוּ שְׁכַתְּבִי הֶרְאֵב"ד ז"ל שְׁהַתּוֹסֶפֶת פּוֹסֵל אֶת הַעֲיָקָר ר"ל דְּזֵהוּ חִידוּשׁוֹ שֶׁל ר"א וְלְכָף כַּא ר"א וְאָמַר דְּזֵה הַלְּשׁוֹן שְׁאָמַר וְאִם הוֹסִיף גּוֹרַע לֹא שְׁיָיָה לֹא בְּתְּפִילִין אָבֵל בְּשֶׁאֵר דְּבָרִים צ"ל וְאִם הוֹסִיף פֶּסֶל וְהִינּוּ דְּמַקְשָׁה לִיָּה וְהֵאִיכָא לְוֹלֵב וְצִיצִית דְּשְׁיָיָה בְּהֵם זֶה הַלְּשׁוֹן נָמִי אֶף דְּשְׁיָיָכִי הֵךְ תְּנַאֵים לֹא שְׁיָיָה בִּיָּה לְשׁוֹן מוֹסִיף גּוֹרַע דְּהֵא גְרוּעַ מַעֲיָקְרוּ אֶלָּא אִם הוֹסִיף פֶּסֶל וְזֵהוּ שְׁכַתְּבִי לְאוּ לְפִטוֹר וְכוּ' וְעֵינִן לְהֵר"ן ז"ל שְׁדַחָה דְּבָרֵי הֶרְאֵב"ד ז"ל מֵהָא דְּאָמַר אֵין לְנוּ אֶלָּא תְּפִילִין ר"ל וְאִינּוּ חֲזִיב לֹא בְּתְּפִילִין וְכַבֵּר כְּתַבְתִּי פִּי הֶרְאֵב"ד ז"ל וְאֵין בּוֹ דְּחִיָּה וְדו"ק: עוֹד כְּתַב אָבֵל טַעַם הַלְּוֹלֵב וְכוּ' לְלַמּוֹד וְכוּלֵי אָבֵל הַתּוֹס' תִּיָּרְצוּ וְכוּ' עֵינִן לְהַלַּח"מ ז"ל דְּאֶף הַלְּוֹלֵב יֵשׁ בּוֹ תַעֲשָׂה וְכוּ' אָבֵל זֶה אִינּוּ אֶלָּא לְלִישְׁנָא בְּתַרְא דְּהֵתֵם יַע"ש אָבֵל לְהֵךְ לְשֶׁנָּא אֶף דְּצָרִיף אֶגֶד לֹא יִלְפִינּוּ מְסוּכָה וְלֹא בַעֲי' תַעֲשָׂה עֲדִינּוּ לֹא תִיָּרֵץ כְּלוּם וְזֵהוּ דְּלֹא תִיָּרְצוּ הַתּוֹס' מִשׁוּם תַעֲשָׂה וְכוּ' דְּהִינּוּ מִשׁוּם דְּאִינּוּ מוֹסְכָם אֲמַנָּם נִרְאָה דְּלְכָף הַתּוֹס' דְּקִדְקוּ בְּלִשְׁוֹנָם לְהַקְשׁוֹת וַאח"ךְ אֶגֶד עֲמַהֲן מִין אַחַר דְּנִדְאֵי בְּהֵךְ אֲגִידָה מַעֲשָׂה הֵנִי וְלֹא מִיָּקְרִי תַעֲשָׂה וְלֹא מִן הַעֲשׂוֹי אֶלָּא בְּתוֹחַב הַמִּין בְּתוֹף הָאֲגִידָה דְּוַמְיָא דְּצִיצִית אֶף מִדְּבָרֵי הֶרְאֵב"ד ז"ל לֹא מִשְׁמַע הֵכִי דַא"כ עֲדִינּוּ קוֹשָׁה קוֹ הַתּוֹס' וּמְוַכְרַח לְתַרְץ כְּמוֹ שְׁתִּיָּרְצוּ הַתּוֹס'.

וְאוּלָם עֲדִינּוּ קוֹשׁ לְבְּדָבָרֵי הֶרְאֵב"ד שְׁכַתְּבִי דְּכִינּוּדְאִית לָן כַּר"י אֶפִּי לְוֹלֵב וְצִיצִית נָמִי וְכוּ' וְהִיכִי שְׁיָיָה לוֹמַר דִּישׁ בּוֹ אִיִּסוֹר ב"ת לְשִׁיטְתוֹ כַּמ"ש בַּה' לְוֹלֵב פ"ח דְּכִינּוּ דְּהֵאֵי לְחִוּדִיָּה קָאֵי אֵין בּוֹ אִיִּסוֹר ב"ת וְעוֹד אֶף אֲת"ל דִּישׁ בּוֹ ב"ת אֲמַאי מִיְתָה אֶלְוֹלֵב דְּהֵא קִי"ל דַּא"צ אֲגַר וְהַעֲשָׂה מִתְּקִינָם כִּינּוּן דְּהֵאֵי לְחִוּדִיָּה קָאֵי וִי"ל דַּמ"ש אֶפִּילּוּ לְוֹלֵב לְדוּגְמָא נְקֻטָּה דְּנִדְאֵי לֹא שְׁיָיָה אֶלָּא לְמ"ד צָרִיף אֶגֶד וּמִיָּרִי כְּשֶׁהוֹסִיף בּוֹ שְׁלֹא בְּמִינוּ כַּמ"ש בַּה' לְוֹלֵב.

אֶף קוֹשָׁה מֵהָא דְּכַתְּבִי בַּפ"א מַה' צִיצִית גָּבִי הַטִּיל לְמוֹטְלַת דְּמַאי דְּאֶמְרִי בַּפ' הַנְּחַנְקִין דְּאִם הוֹסִיף חוּט פֶּסֶל ל"ת הוּא מִשׁוּם חֲצִיצָה וְכוּ' מִשְׁמַע דְּאֶף בְּמִינוּ אִיכָא ב"ת וְשְׁמָא דַס"ל דַּה"נ אִיָּרִי בְּשְׁלֹא בְּמִינוּ וְכ"כ הֵר"ן ז"ל בַּח"י בַּפ' הַנְּחַנְקִין לְדַעַת הֶרְמְב"ם ז"ל יַעו"ש.

אָבֵל עֲדִינּוּ קוֹשָׁה גָּבִי הַטִּיל לְמוֹטְלַת קָאֵמַר הַש"ס בְּהֶדְיָ דַאִיכָא ב"ת אֶף דְּהוּא בְּמִינוּ דְּקָאֵמַר אִם כִּינּוּתוֹ לְבַטֵּל הֶרְאִשׁוֹנוֹת וִי"ל דְּנִקְא הֵתֵם אֲשׁוּם דְּבַהֲךְ הוֹסְפָה יוֹצֵא חוּבַת הַמְצָוָה אָבֵל לְוֹלֵב דְּקָאֵמַר דְּלִיכָא ב"ת מִיָּרִי דְּהוֹסִיף בַּד אֲתַד שֶׁל עֲרָבָה אוּ בַד א'

שֶׁל הַדָּס דְּלִיפָא בְּהַד הוֹסְפָה חוֹבַת מְצוֹנָה כְּלָל וּבְהִכִי נִיחָא לִי מַה שְׁהַקְשָׁה ה"ה ו"ל שֶׁם
בְּה' לִוְלֵב עַל הַרְאָב"ד ו"ל מִהֵיָא דְּזוּג שֶׁל תְּפִילִין וְכו' דְּהֵתָם נָמִי בְּהַד הוֹסְפָה דְּיוֹסִיף
יּוֹצֵא י"ח אָבֵל אִם הוֹסִיף מִיֵּן א' בְּלוּלָב אַף דְּהוּא רָאוּי לְצֵאת בּוֹ י"ח לִיטְלֵן אַחַד אַחַד
וְכַמ"ש הֶרְמֵב"ם ו"ל שֶׁם מ"מ הַשְּׁמָא דְּאִין פּוֹנְתוֹ לְצֵאת אֵלָא בְּאַגְוֹדָה אִם הוֹסִיף מִיֵּן אַחַר
בְּאַגְוֹדָה אִין רָאוּי לְצֵאת בּוֹ מִיְקָרִי אַף וְדַאי אִם כְּטַל שְׁתִּי אַגְוֹדוֹת שֶׁל לִוְלֵב וְאַתְרוּג יֵשׁ
בּוֹ ב"ת כְּתִפְלִין.

אַף קִשָּׁה א"כ שְׁיִיף מוֹסִיף גּוֹרַע בְּלוּלָב אַף לְמ"ד אִין צָרִיךְ אַגְד בְּלוּלָב כַּה"ג וּבְשִׁלְמָא
לְהַרְאָב"ד לְק"מ דס"ל בְּהַלְכוֹת לִוְלֵב דְּלִיפָא גּוֹרַע וְאִינוּ פּוֹסֵל אָבֵל לְהֶרְמֵב"ם ו"ל קִשָּׁה.
וְהַחַה"ש ה"ר אַבְרָהָם טְנִיב הִי"ו הַהוּא אָמַר דְּלֹא קֹאֲמַר רַבִּינוּ דְּאִם הוֹסִיף פְּסֵל אֵלָא
מְדַרְבְּנָן אָבֵל מְדַאוּרְיִיתָא אִין לוֹ שְׁיַעוּר לְעַנְנָן לְמַעְלָה וּלְכַף הֵתָם בְּפ' הַנְּחֻנְקִין דְּמִיְרִי
בְּאִיסוּר ב"ת דְּאוּרְיִיתָא וְכַמ"ש ה"ר"ן בְּחִידוּשָׁיו לֹא שְׁיִיף לוֹ הֵנִי גּוֹנְנִי.

אַף דְּזָה לֹא יִתְכֵן לְדַעַת הַכ"מ ו"ל בְּפ"א מַה צִּיצִית שְׁפַתְב דְּרַבִּינוּ יִפְרֵשׁ דְּהַד ב"ת
דְּהַנְּחֻנְקִין הוּא בְּאִיסוֹ דְּרַבְּנָן וְכו' יַעו"ש וְלַעֲד"ן דְּהֵתָם דְּכִינּוּ דְּמִקְרָא מְלֵא הוּא דְּעוֹשִׂין
ד' צִיצִיּוֹת בְּד' כְּנֻפּוֹת וְכֵן בְּתִפְלִין וְכֵן בְּלוּלָב דְּהַתּוּרָה אִמְרָה כַּפַּת בְּלֵא וַי"ו כַּמ"ש בְּפ'
לִוְלֵב הַגְּזוּל וְאִין זֶה בְּכָלֵל מ"ש ר"א וְפִי' מְדַבְּרִי סוּפְרִים וּלְכַף לֹא מִשְׁפַּח אֵלָא בְּהִנְדָּה גּוֹנְנִי
דְּקֹאֲמַר דְּהִינְנוּ עַל מַגְנָן הַמִּינִין וְהַחוּטִין וְהַפְּתִים: עוֹד כְּתַב הַרְאָב"ד ו"ל בְּסוּף דְּבָרָיו א"א
דְּמוֹדָה ר"י דְּחִיבֵי כְּרִיתוֹת אַע"פ שְׁאִין בְּהֵם זֶה הַדְּקָדוּק וְכו'.

וְקִשָּׁה לְפִי מ"ש לְעִיל דְּאַף הַרְאָב"ד ו"ל מְעַיְקָרָא הִכִּי ס"ל א"כ מַה חִידוּשׁ בְּכַאן לְדַעַת
י"א וַי"ל דְּזָהוּ חִידוּשׁוֹ דְּאַע"ג דְּיִלְפִי מְקָרָא דְּבַעֲי' גּוֹרַע אָבֵל גְּרוּעַ פְּטוּר וְזֶה לֹא שְׁיִיף
אֵלָא בְּתִפְלִין וְלֹא בְּחִיבֵי כְּרִיתוֹת לְכַף תִּיבְרִץ דְּלֹא מְעִיט קָרָא אֵלָא בַּמ"ע וְכו'.

אָבֵל קַש"ל לְשִׁיטַת הַרְאָב"ד ו"ל. דַּמ"ש דְּנִקְט הַש"ס אִיסוּר מוֹסִיף וְלֹא מְשוּם אִיסוּר
גּוֹרַע דְּהִינְנוּ הִי"ו ד' חוּטִין אוֹ ד' מִינִין אוֹ ד' בְּתִים וְגַרְע אַחַד מֵהֶם הִרִי פְּסֵל הַמְצוֹנָה וְחִיב
וּבְשִׁלְמָא לְדַעַת הֶרְמֵב"ם ו"ל לְק"מ דְּלְכַף כְּתַב וְדָבָר זֶה בְּקַבְלָה לֹא שְׁיִיף חִיב
זֶה אֵלָא כַּה"ג אָבֵל אִם אִיסוּר זֶה מְקָרָא הִרִי מְבוֹאֵר אַף אִיסוֹ גּוֹרַע וְשְׁיִיכִי אַכְּוֹלָהוּ מְצוֹת
וַי"ל דְּגַם.

הַרְאָב"ד ו"ל ס"ל דְּבָאָה לְנוּ הַקְּבָלָה לְגִלוּנֵי דְּאִין חִיב אֵלָא בְּאִיסוֹ מוֹסִיף אַף הַכ"מ ו"ל
כְּתַב דְּלַהֲרַאב"ד. לִית לִיָּה הַקְּבָלָה וְאַפְשָׁר דְּהִדִּין אֲמַת דְּאַף בְּשַׁאֲר מְצוֹת.

מִיְחִיבֵי הִיכָא דְּגַרְע הַמְצוֹנָה אָבֵל הַש"ס בָּא לֹא מְדַבְּרִי. אִיסוּר מוֹסִיף לֹא שְׁיִיף חִיב אֵלָא
בְּתִפְלִין וּמִזָּה פִי' הַחַה"ש ה"ר אַבְרָהָם טְנִיב הִי"ו דְּזָהוּ פּוֹנְתַת הַרְאָב"ד ו"ל בְּתִשׁוּבָ'
לְרַבִּינוּ ו"ל לֹא מְצָא חִיב אֵלָא בְּתִפְלִין וְז"א אֵלָא אַף בְּשַׁאֲר מְצוֹת מִיְחִיבֵי בְּגוֹרַע
וְאִין לֹא מְדַבְּרִי הֶרְמֵב"ם ו"ל הִכִּי ס"ל דְּלֹא הִבִּיא אֵלָא מַה שְׁהוֹנְפֵר בְּגַמְרָא דְּהֵא כְּתַב
וְדָבָר זֶה מִפִּי הַקְּבָלָה וַיֵּשׁ לְכוּנִין זֶה בְּדַבְּרֵי הַכ"מ ו"ל.

וְרִאִיתִי לְהֶר"ן ו"ל שְׁתִּיבְרִץ לְקוֹשְׁיוֹת. הַרְאָב"ד ו"ל כִּינּוּ דְּאִין אִיסוּר גְּטִילַת דְּבָר אַחַר
הו"ל כְּאֵלוֹ נְטֵל אַגְוֹדָה שֶׁל זִית וְכַמוֹ שְׁאִין כְּאֵן מְצוֹנָה כְּלָל כו' יַעו"ש שֶׁ בְּדַבְּרָיו וְהַקְשָׁה

החה"ש הר"א טייב הי"ו דהא תניא בספרי מנין שאין מוספין על ד' מינין שבלולב ת"ל לא תוספו וילדעת הר"ן ו"ל אין פאן איסור פנין שאין פאן מצנה פלל ולי לק"מ דלא פתב הר"ן פן אלא למ"ד צריף אגד פנין דבהך אגודה יש בו דבר פסול הני כל המינים פאלו הם של זית וכו' אבל אם אין צריף אגד ודאי האי לחודיה קאי אבל הוא עובר על ב"ת וכמ"ש הרא"ם ו"ל יעו"ש ואין להקשות לפ"ז מאי מקשה הר"ן ו"ל מהך דב"ד וכו' פנין דלא קאי אלא למ"ד צריף אגד דזה אינו דקושנייתו היא דכינון דסיים ברכותיו הו"ל פאלו נטל אגודה של זית אחר שיצא י"ח דלולב שאין פאן איסור בהך נטילה וכמו שהכריח הוא ו"ל לעיל ולכה תירץ וכו'.

אבל הא קש"ל תינח גבי לולב גבי ציצית מאי איכא למימר דכשהוסיף הט' ובטל מצנת ציצית קעבר אדאוריית' בלבישתו בלא ציצית דלא דמי ללולב דאף דביטל המצנה מ"מ לא עביד איסור וכו' וי"ל דמ"מ אין בו אלא לאו הבא מפלל עשה ודוחק: פרק ה' הלכה ב' אינו טייב עד שיקללם בשם וכו' עיין מה שהקשה הכ"מ ו"ל ולעד"ן דס"ל לרבינו דהא דקאמר שמואל טעמא משום דהדר קרא בנקבו שם הוא משום דלא ידע הא בר מנחם דדריש ליה למקלל אביו ולכה דריש ליה בפשטיה אף לר"י בר מנחם דאית ליה דהך בנקבו שם אתא למקלל אביו ומפיק הך דרשא דמברך ה' מדכתוב ונוקב שם לא הו"ל אלא ונוקב.

ה' יומת מאי שם אלא לו' דבעינן שם בשם ואף שמואל לקתה דשמייע לנה הך דינא דר"י בר מנחם ה"י ס"ל: הלכה ג' וכן המקלל אבי אביו וכו' ועיין להכ"מ ו"ל ונעלם מעיניו בריתא ערוכה בת"כ פ' קדושים דדריש את אביו ואת אמו ואת אביו ולא אביו ואת אמו ולא אביו אמו הרי הוא בהדיא פלשון.

רבינו ו"ל: הלכה י"ב ואם ביישו וכו' עיין מ"ש הכ"מ ו"ל דנלמד ממה שאמרו גבי. ישן דאם ביישו טייב וה"ה ה"ה פיוצא ליהרג יע"ש והוא תמוה דא"כ אמאי פסק בה' חובל הך בעינא דביישו ישן ומת וכתב דפטור ואם תפס לא מפקינן מיניה פנין דאית ליה הגירסא פאן בר"ש ביישו ישן ומת פריש"י ו"ל יאה טייב ע"כ נ"ל דגריס כר"ת שהביאו התוס' דהאי ביי קאי איוצא ליהרג והתימה מהרב דאישתמיטתיה דברי התוס' אלו ודו"ק: הלכות מלכים פ' ב' הלכה א' וכן לאישתמיש בא' מעבדיו וכו' אלא מלה אחר משמין דאף מלה אחר לא ישתמש אלא בדבר דלא שייך בו שריפה.

והא דהרפ"ב שלמה על פרדת אביו וגם ישב על פסא אביו הוא משום דכינון דאביו עדיין חי לא עביד בהו מדינגם אפשר ברשותו הנה להורות דהמלוכה לו נתונה ולא באחיו וכ"כ האחרונים גבידוד מת בשבת אף דשרי לטלטל משום פסותו פנין דנשרפין לא חשיבי: הלכה ב' אינו נושא אלמנתו או גרושתו של מלה אחר וגבי כ"ג פתב רבינו בה' פלי מקדש וע"ש בכ"מ ו"ל וכתב פאן הלח"מ ו"ל דכינון דאין חולצין לאשת המלה והיגו מפני שאין ראויה לינשא והיגו טעמא דאין נושאין אלמנתו ובכ"ג קתני בהדיא מותרת.

וכולי והקשה על הכ"מ ו"ל דנתן טעם אחר ולא עיין בכ"מ ו"ל שפתב טעם אחר בהך דאין חולצין לאשתו משום דגנאי הוא למלה שאשתו חולצת מנעל וכולי ושם סמך הך

טעמא משום דלטעם אחר שכתב פאן קשה דא"כ לר"י דאית ליה דמלך נושא אלמנתו של מלך דאמאי אין חולצין לאשתו ובהא נדאי מודה: הלכה ג' וכן פיון שאי אפשר לניבם את אשתו פה אין חולצין וכו' והיגו מדתנן ביבמות כל שאינו עולה ליבום אינו עולה לחליצה וכתב הכ"מ זל אין מייבמין לפי שהיא אסורה גם אין חולצין משום שאפ"י כי חלצו לה אסורה לינשא וכבר כתבתי בזה אמנם לא ידעתי מנ"ל להביא טעם אחר פיון דרבינו פתב הטעם בהדיא והנה יראה להך טעמא דמפני שאסורה לינשא הוא מדרבנן שלא יאמרו חליצה שרייא כמו גט ואתי לנישואין ולפ"ז אם עברו וחלצו אותה הבא עליה אינו לוקה מלאו דזיקת יבם.

אך מה שאני מסתפק אם המלך חלץ לאשת אחיו מהני הך חליצה לפוטרו או לא והנה מהא דאמר רבא פל מילתא דאמ"ר לא תעביד אי עביד לא מהני ה"נ לא מהני ודמניא למ"ש הפר"ח בפ"ג מה' אלו גבי עדות המלך שהעיד לאו פלום הוא מהאי טעמא ע"ש ואפשר דלא פליגי אביי ורבא אלא בלאו ולא בעשה היגו שאין בו לאו הבא מקלל עשה כגון הך דלא תשאו עליו חטא דאי לא הנה כתי' הו"א דמצנה מן המוכח הוא ולא אתי ללאו הבא מקלל עשה דלגופיה אתא אבל הכא דנדאי ללאו הבא מקלל עשה אתי דלא שייך לומר למצנה מן המוכח הוא אך נדאי זה אינו דהא גבי אונס שגירש אמרי' אם פהו הוא לוקה ואינו מחזיר ואי אמרת לא מהני היכי חזילי הך גירושין פלל והבא עליה ליחייב משום אשת איש וכבר כתבו התוס' שם הטעם דאיתקש למיתה וכולי וה"ה הכא דהא חליצה ליבם הוא הגט דעלמא וצ"ע: הלכה ד' מת לו מת אינו יוצא וכו' עמ"ש הכ"מ ז"ל ועמ"ש רבינו בפ"ז מה' אבל שכתב דהא דדוד שייצא אחר אבנר הוא לרצות כו' משמע דאם רצה אין שומעין לו: פ"ק ג' הלכה א' שניאמר והיתה וכו' הקשה הכ"מ ז"ל למה לא הביא רבינו דתולה אותו בזרועו ועושהו כמין קמיע וכו' ונ"ל דרבינו מפרש הסוגיא כפי' מהרש"ל ולפ"ז פסק כר"י וכרב וכמר זוטרא דאמוראי ס"ל הכי: הלכה ח' ואין למלך רשות להרוג אלא בסייף בלבד הוא בירושלמי בפ"ד מיתות על מתני' דר' מיתות נמסרו לב"ד ולרשות אין רשות ניתן אלא הרג ודקדק רבינו לומר בסייף.

דאזיל לטעמיה דפסק בפט"ו מה' סנהדרין דמצות הנהרגין הוא בסייף ודלא כר"י דלדידיה הוא בקופיץ וכו'. בתוספתא קאמרי רבנן ולרשות לא ניתן להרוג אלא בסייף וקא פליגי ר"י דאינו אלא בקופיץ: פ"ק ד' הלכה ד' נשים בכתובה וכו' פילגשי' וכו' זהו גירסתו בגמ' וכן היא גירסת הרמב"ן והראב"ד ז"ל יעו"ש ולעד"ן להביא ראיה מהא דאמרי' בפ' כ"ג דוד ושאול פליגי בקידושי מיכל דשאול ס"ל דלא הוו קידושיין ולכך נתנה לפלטי ודור ס"ל דהוו קידושיין אך מ"מ קשה קרא צונח ואומר ויתן לו את מיכל בתו לאשה וא"כ עדיין הקושניא עומדת פיון דחזר דוד וקדשה לפי סברת שאול איך נתנה לפלטי בלא גירושין מדוד אלא נדאי נתנה לו לפלגש ולכך פיון דלאו בת קידושיין היא לאו בת גירושין היא אך ראיתי לה"ה זל בפ"א מה' אישות שכתב דגירסת רבינו פילגשים בלא כתובה אבל בלא קידושיין אסור ויש בו מלקות וכדמשמע מדברי רבינו לדעת הראב"ד ז"ל והביא ראיה מהא דאמר פנוי עם פנויה הויא זונה ואף דלא קי"ל הכי איסור' הוי וראיתי להרב מ"ק דקכ"ט ע"ב דדחה ראיה זו וכתב דהתם מיירי

במִןפְקָרַת וּכְדִמְשָׁמַע מִדְּבָרֵי רַבֵּינוּ בְּפִי"ח דא"ב ע"ש וְאֲנִי הֵרוּאָה רְאִיתִי דְהִיא שְׁגָגָה הַיּוֹצֵאָה מִלְּפָנֵי הַשְּׁלִיט דְהָא סְבֵרַת ר"ע הֵתֵם בִּיבְמוֹת דְלֹא הֵוִיָּא זֹנָה אֲלֵא מִןפְקָרַת וְקָאָמַר ר"א אִפִּי פְנוּיָה עִם פְּנוּיָה הָוִי זֹנָה וְרַבֵּינוּ בָּא לְמַעַט סְבֵרַת ר"ע דְאִפִּי פְנוּיָה דְהִיא מִןפְקָרַת לֹא הֵוִיָּא זֹנָה וּמִמִּילָא נְדָחִית סְבֵרַת ר"א גַם מַה שְׁהַקְשָׁה לִס' ה"ה ז"ל אִיךְ הִתְרִו פִּילְגָשִׁים לְמִלְךָ לֹא יִדְעָתִי אִיךְ לֹא רָאָה דְבָרֵי ה"ה ז"ל שְׁכַתְב דְגִינְרַסַת רַבֵּינוּ קִדּוּשִׁין בְּלֹא פְתוּבָה גַם מַה שְׁהַקְשָׁה מִהָא דְאָמְרִי יַחּוּד דְפְנוּיָה מַגְזַרַת דָּוִד הִיא וְאֲמַאי לֹא אָמְרִי מִדְאֻרְבֵּימָא הוּא כִּינּוּ דִישׁ בּוֹ לָאוּ וּל"ק דְּוָמִיא דְאָמוּ בְּעֵינָן דְהַעֲרִיֹת דִישׁ בְּהֵם כְּרַת הַתּוֹרָה הַחֲמִירָה בְּהֵם וְתוּ לָא וּכ"כ הֲרַשְׁבֵּ"א ז"ל בְּתַשׁוּבָה סִי' יו"ד.

גַם מַה שְׁהַקְשָׁה לְדְבָרֵיו גַם אֲוֹנָס וּמִפְתָּה לֹא יִשְׁלְמוּ קִנְס כִּינּוּ שְׁלוּקִין לֹא רָאָה מ"ש הַכ"מ ז"ל מִשֵּׁם הַר"א בְּנוֹ שֶׁל רַבֵּינוּ בַּפִּט"ו מִה' א"ב דְּאָף אֲוֹנָס וּמִפְתָּה יֵשׁ בּוֹ מְלָקוֹת אִם הִתְרִו בּוֹ וְלֹא יִשְׁלְמוּ קִנְס וּמַעַתָּה צָרִיךְ לְדַחֹק מ"ש רַבֵּינוּ בַּפ"ב מַה נִּעְרָה וְז"ל שְׁלֹא יֵאָמַר הָאֵב הוֹאִיל וְלֹא חֲיִיבָה הַתּוֹרָה לְאֲוֹנָס וּמִפְתָּה אֲלֵא כְּדִי שְׁיִתֵּן מָמוֹן לְאֵב ר"ל וְאִין לְבַתּוֹ מְלָקוֹת אֲלֵא אֲדַרְבֵּי נִשְׁכָּר וְכו' גַם מ"ש אַח"ךְ שְׁנֵה תוֹרָה לְאֲוֹנָס וּמִפְתָּה מָמוֹן וְלֹא מְלָקוֹת ר"ל וְלֹא חֲיִיבָה מְלָקוֹת לְבַתּוֹ דְּנֻקָא שְׁלֹא הִבִּינָה וְכו' וְזֵה נִדְאִי דְוָחַק גַם רַבֵּינוּ קִינְיָב טַעְמָא לְטַעֲנִית הָאֵב דְּעוֹשָׂה הֵכִי מִשּׁוּם דַּס"ד דְּאִין בּוֹ מְלָקוֹת וְהִינּוּ מִשּׁוּם דְלֹא הִתְרִו בּוֹ אֲבָל בְּהִתְרִו בּוֹ הִיא חֲיִיבָת וּצ"ע.

גַם מַה שְׁהַקְשָׁה עַל מוֹר"ם ז"ל שְׁכַתְב לְהַרְמַב"ם ז"ל אֲסוּר הַדְּיוּט בְּפִלְגָשׁ וּלְהַרְאָב"ד מְוֹתַר מִמ"ש ה"ה דְּלֵהֲרַאב"ד ז"ל אִיכָּא אִיסוּר עֲשֵׂה הוּא תְּמוּהָ דְהָא הַרְאָב"ד ז"ל גְּרִיס פִּלְגָשִׁים בְּלֹא קִדּוּשִׁין וְאִיךְ אֲפִשְׁר דְאִיסוּר עֲשֵׂה יֵשׁ אֲבָל דְּבָרֵי ה"ה ז"ל נְכוּנִים לְסְבֵרַת הַרְמַב"ם ז"ל וְכַמ"ש הַלַּח"מ ז"ל גַם הַרְאָב"ד לִית לֵיהּ בְּסַפֵּר הַרְמַב"ם דְּהַדְּיוּט אֲסוּר בְּפִלְגָשׁ כְּדִי לְהַשִּׁיג וְכַמ"ש הַכ"מ לְהַרְמַב"ן ז"ל אֲבָל מ"ש דְּהַרְמַב"ם ז"ל דְּנֻקָא מִןפְקָרַת וְכַמ"ש הַרְמַב"ן ז"ל נִרְאָה שְׁהוּא הָאָמַת בְּדְבָרֵי רַבֵּינוּ וְכ"ב ג"כ הַלַּח"מ ז"ל וְנִמְצָא עַכְשָׁיו ג' חִילּוּקִים דָּאִם הִיא מִןפְקָרַת חֲיִיב בְּלָאוּ וְאִם הוּא בְּאִקְרָאִי בְּעֵלְמָא וְלֹא הִכִּינָה עֲצָמָה יֵשׁ בּוֹ אִיסוּר עֲשֵׂה וְהַשְׁתָּא לִיכָּא לְאִקְשׁוּי מַה שְׁהַק' ה"ה ז"ל וְאִם הוּא יִיחַדָּה אֲצִלוּ דְהִינּוּ פִלְגָשׁ וְהַבְּעִילוֹת שְׁעוֹשָׂה הוּא לְשֵׁם אִישׁוֹת וְלֹא לְזִנוּת אִין בְּהּ אִיסוּר כְּלָל וּלְכַד מְוֹתַר לְמִלְךְ וּלְהַדְּיוּט מִיָּהּ אֲסוּר מַגְזַרַת דָּוִד וְאִיךְ וּמִסְתַּמָּא לֹא גִזַּר עַל הַמְּלָכִים וְהָא דְאָמְרוּ בְּסִנְהֶדְרִין גְּבִי אֲבִישַׁג הִתִּירוּ לוֹ לִיחַד מִשּׁוּם אִיסוּר י"ח נָשִׁים הוּא דְנִגְעָה בָּהּ.

אֲבָל הַרְבַּ מ"ק פְּתַב דְּהָא דְאֲסוּר לְהַדְּיוּט הוּא מִשּׁוּם אִיסוּר עֲשֵׂה וְהוּא לְטַעְמִיָּה אֲזִיל מִשּׁוּם דְּדוּד לֹא נִזְר בְּיַחַדָּה לוֹ לְפִלְגָשׁ אֲלֵא בְּאִקְרָאִי ע"כ וְלִי ל"נ דַּא"כ אִף לְמִלְךְ אֲסוּר דְאִיךְ הוֹתַר לוֹ לְעַבְוֹר עַל אִיסוּר עֲשֵׂה הַמְּפִנְרִשְׁבְּתוֹרַת וְעוֹד דְּהָא פְּתַב הַרְמַב"ם ז"ל דְּבִיחּוּד בְּלִבְד קוֹנָה אוֹתָהּ דְּמִשְׁמַע דְּהִינּוּ קִדּוּשִׁיָּהּ וְכַדִּין אָמָה עֲבָרִיָּה אַחַר יַעוּד דְּקָרָא לֹא אֲזַהַר אֲלֵא לְאִשָּׁה דְאִין בְּהּ קִנְיָה אֲלֵא בְּקִדּוּשִׁין אֲבָל הַךְ הִינּוּ קִנְיָתָהּ.

אֲבָל עַדִּין קָשָׁה בְּמ"ש הַכ"מ ז"ל כָּאִן וּמֵאַחַר שְׁפַסְק רַבֵּינוּ דְהִבָּא עַל הַפְּנוּיָה שְׁלֹא לְשֵׁם קִדּוּשִׁין לוֹקָה א"כ הַדְּיוּט אֲסוּר בְּפִלְגָשׁ וְהוּא עֲצָמוּ תְּבָרִיָּה לְגִזְיָנָה בַּה' נִעְרָה וְרְאִיתִי

להרב מ"ק שתמה עליו אבל מ"ש תיפוק לי דוד גזר וכו' הוא סותר דברי עצמו דהא לעיל סמוך ונראה כתב דלא היתה גזרת דוד במינוחת וכו' ואפשר ליישב דבריו פיון דפסק רבינו שיש לאו במנוקרת עשו רבנו סניג וגזר אף במנוקרת והוא דוחק גדול דמנ"ל לרבינו זה: ודע שראיתי להרא"ם ז"ל בפ' תצא שכתב על מ"ש הרמב"ם בה' אישות שפירושו דלאו מנוקרת דוקא הוא דאסור אלא אפי' באקראי הוא לוקה ותימא דהוא עצמו הביא הך דפ' נערה דכתב בהדיא דבאקראי אינו לוקה וכן הקשה הלח"מ והמ"ק ז"ל תמה עליו דמאי קושיא דהרא"ם הבין דלאו דוקא מנוקרת אלא.

מינוקרת אבל באקראי אינו לוקה וכמ"ש לדעת הראב"ד ז"ל ולק"מ דהרא"ם בפ' חיי שרה תמה על רש"י דס"ל דמינוקרת אסורה מן התורה מהא דאמרו בת"כ יכול על מעשה יחידי דהיינו מינוקרת ת"ל זמה ומפח זה פלי דברייתא מיעטה מינוקרת ממלקות ולא מאיסור תורה ואם הבין בדברי רבינו במינוקרת לוקה הו"ל להקשות על רבינו מהך ברייתא ואין להשיב אבל השתא דהבין דרבינו באקראי לא קש"ל מהך ברייתא דוקא במינוקרת דלא שייך בה זמה כלל פיון שהיא אצלו תמיד אבל באקראי פיון שאינה עמו תמיד אפשר דכמו שעשתה עמו תעשה נמי עם האחר ואף שאינה עמו מנוקרת ושייך גבה זמה.

ולעיקר הקושיא על הרא"ם אני אומר דס"ל להרא"ם כמ"ש הכ"מ ז"ל בשם הר"א בנו של רבינו והבאתי דבריו לעיל דבאונס ומפתה אף שהם באקראי לוקין אם התרו בהם ואין משלמין קנס וכו' ומה שהצריך רבינו להיות מוכנת לדבר זה כדי שתהא לוקה וכ"כ ג"כ שם והשתא שפיר דלא קש"ל להרא"ם דברי רבינו אהדדי אבל להראב"ד ז"ל קשה דא"כ מאי מקשה מאונס ומפתה ודו"ק.

אף קשה מהא דכתב הרמב"ם ז"ל בריש פ"א מהלכו' גבי הפא על הפותית דאם יחדה לו חייב משום נשג"ז ואם אינו אלא במקרה אינו חייב כ"א על פותית הרי משמע דס"ל ביחודה לו דאסור מן התורה החמירו בו רבנו אבל במקרה דאין בו איסור מן התורה לא החמירו בו הפך מ"ש וכמ"ש ה"ה ז"ל ונ"ל דל"ק דהא דאמרי' דאין איסור במינוקרת משום דכיון דיחדה לו להיות לו לאשה הוי כל בעילה לשם אישות ולא לשם זנות והכי דייק לשון הרמב"ם ז"ל דכתב כל הבועל לשם זנות לוקה לא כן במינוקרת דלא הוי לשם זנות פיון דהיא אשתו וכמ"ש הרמב"ם ז"ל אבל התם דמיקרי בכותית דהא דיחדה לו נדאי בזנות והכי דייק לשון רבינו שכתב דיחדה לה בזנות והיינו משום דלא שייך בה לשם אישות פיון דלאו בת אישות היא וא"כ היא חמורה דעל כל בעילה הוא עושה איסור לא כן גבי מקרה ולכך החמירו במינוקרת ולא במקרה ודו"ק: הלכה יו"ד שאין ממליכין תחלה אלא לעשות משפט ומלחמות שנא' ושפטנו מלפנו וכו' וגרסי' בפ"ב דסנהדרין ע"ז שאלו שלא פהוגו ופירשו ז"ל משום דתלו עליו מלחמותיהם נ"ל דרבינו מפרש פיון דאמרו דיעשה מלחמה בכל הגוים והיינו להרבות להם ממון ע"י ביזת המלכים שעושין אבל אין המלך עושה מלחמה אלא כדי שתתפרסם אלהיותו דהיינו מלחמת ה' דכתב רבינו ז"ל ועיין בס' מ"ק ז"ל דכ"ד ע"א: פירק ז' הלכה ו' א' הנוטע וא' המכריך וכו'

עמ"ש מר"ן ז"ל ולעד"ן דהכריחו לרבינו לפרש פן משום דלפירש"י קשה נימא דלא כר"י הגלילי וכדמקשה הש"ס גבי גזלן ע"ש ואף למ"ש מהרש"א ז"ל דאיירי דהרפ"ב וכו' ע"ש מ"מ פ"נ דלאו איהו שעשה איסור לא מיקרו הרפ"ב איסור ועוד הוק"ל לפירש"י ז"ל מה תירץ הש"ס גבי הברכה דמה שייך לתרץ בריכת איסור ומקרח לומר דגבי בריכה לק"מ דמתני' איירי בגנפסק וברייתא מיירי.

בלא גנפסק וכ"כ הרשב"א ונהר"ן ז"ל בפ"ק דר"ה ד"ט אבל גבי מרפ"ב הוצרכו לידחק בילדה בזקנה ע"ש וכנראה דזהו פוננת התוס' בפ"ק דר"ה וזהו ש"ל בפ"ק דערלה במ"ש וצריך לדקדק אי הנה שייך לשנויי הכי בפ' משוח מלחמה גבי חזר מעורכי מלחמה משום מבריה דמשני פאן בהרפ"ב איסור פאן בהרפ"ב היתר ע"ש דלכאורה משמע דכוננת' לו' דהו' תירוץ הש"ס לא אתי אלא לקושיא דמרפ"ב אבל לקושיא דהבריה לא שייך לתרוצי אלא בגנפסק וכו' וז"א דאף בהרפ"ב גמי צריך לחלק בין גנפסק וכמבואר בפ"י מה' מע"ב ע"ש וא"כ מאי מקשה ממרפ"ב פ"נ דצריך לתרוצי הכי גבי מבריה ולכה מפרש דהרפ"ב איסור הרפ"ב דבאה לידי איסור ערלה דהיינו דגנפסק מאביו דקאי על שניהם אבל קשה הא דקאמר הש"ס האי הרפ"ב היתר היכי דמי ואוקמה לד"ה ראשונה לסניג וכו' ולדבריו לא מיתוקמא מתני' אלא בהרפ"ב איסור דגנפסק מאביו וא"כ הול"ל הרפ"ב איסור היכי דמי ונ"ל דהרמב"ם ז"ל הוק"ל דאח"כ דאוקי מתני' דילדה ראשונה לסניג וכו' א"כ תו לא צריך לאוקומה בהרפ"ב איסור וכו' הול"ל דתרוניהו בהרפ"ב היתר ומתני' איירי בהרפ"ב ילדה בילדה דנטעה לסניג דלא בטלה וברייתא איירי בהרפ"ב ילדה בזקנה דבטלה דאין לומ' דאנה"נ דזהו פוננת הש"ס דתו לא צריך להו' אוקמתא דהא לא קאמר אלא.

אשר ע"כ מפרש דמתחילה משמע ליה לתלמודא דהא דקאמר הרפ"ב איסור כפירש"י ז"ל אף לאחר דאוקי מתני' דילדה בילדה א"כ נתחדש לו דזהו פי' הרפ"ב איסור שבאה לידי ערלה וכפ"י הרמב"ם ז"ל.

אמנם כל זה הוא לשיטת מר"ן ז"ל אבל האמת נ"ל דלא שייך לתרץ הש"ס דברייתא מיירי בלא גנפסק או בהרפ"ב ילדה בזקנה דא"כ מה צריך מיעוטא לזה מדלא פתיב לא חיללו וכת' ב"י"ו למעט וכו' ואף מגופיה דקרא גמעטו דכ"נ דבטלה ילדה בזקנה לא שייך בזה חילול דכ"נ דלא שייך ביה.

דיו ערלה ומה שתירץ הש"ס פאן בהרפ"ב איסור וכו' קאי גמי על הבריה זמורת אילן זה אצל אילן אחר בלא הרחקה דהוי פלאים וכן גמי פוננת התוס' דצריך לדקדק אמאי הוצרכו לשנויי פאן בהרפ"ב איסור ולא משני גבי מבריה פאן בגנפסק וכו' אי שייך לשנויי שם הכי אלא דלזה י"ל דנקט תירוץ לתרוניהו ולכה הוצרכו לתרץ פאן בהרפ"ב איסור דהשתא איצטריך מיעוטא ד"י"ו פ"נ דחייב בערלה וחילול אף דנעשה באיסור דדוקא פלאי הפ"ם עם התבואה וזרע הוא דאסירי בהנאה וכמ"ש הפ"ת פ"נ תקדש המלאה דזרע ותבואת הפ"ם וזריש מיניה ר' יאשיה עד שיזרע חטה וישעורה ותרצו וכו' אבל שאר אילנות אף שיש איסור בזריעה מ"מ לא נאסר באכילה וכמו שפסק רבינו בה'

כלאים בפ"א דין ז ע"ש וע"כ נ"ל עיקר כמ"ש הלח"מ דרבינו תפס הך שינויאי דמסקנא דהך פרייקתא ראב"י היא ודלא פהלקתא ומעתה לק"מ מה שיקשו התוס' והר"ש והר"ן מהך דתני בספרי ונטעתם למעט הרפכה ובריקה דהיא ראב"י היא וכ"כ הרמב"ן ו"ל ע"ש: הלקה ח' המחזיר גרושתו כו' כתב הרמ"ל ו"ל ומיהו.

אפשר לו דשאני אשה דכתיב ביה חדשה למעוטי גרושתו אבל גבי בית דליכא מעוטי אפשר דאפי' מכר וכו' ורבים. ראו הם תמהו איך נעלם ממנו קרא דכתיב גבי בית ואיש אשר יבנה בית חדש וכו' ודאי למעוטי מכר וקנאו וקנאו כמו מחזיר גרושתו.

ואשר אני אחיה בהקדים מה שיש. לדקדק בפלוגתא דר"י ורבנן גבי סתר בית ובנאו לדעת רבנן חזר במאי פליגי וצ"ל דפלוגתיהו דר"י ס"ל פנין.

דבית עדיין היא ברשותו אף דחידוש ביה דבר לאו חדש מיקרי דדוקא חדש שלא הנה ברשותו כלל ודמייא להא דפסק הש"ע י"ד סי' רי"ו אם אמר קונם ביתך וכו' עלי אף דנפל ובנאו אסור פנין דעדיין שמו עליו וא"כ ה"נ אתא חדש למעוטי אבל רבנן ס"ל דאדרבא אתא לרבות אף דנפל ובנאו דמותר דהעיקר תלוי בשמחתו שתהא בית שיהא חדשה אצלו ולא דמייא אלא לאמר קונם בית זה דאם נפל ובנאו דמותר דלא מיקרי בית זה דפנים חדשות באו לכאן ולכך הנה מצד הרב לומר דמכרו וקנאו לכ"ע חזר לר"י דעיקר תלוי ברשותו פנין דיצא מרשותו חדש מיקרי לו וכ"ש לדעת רבנן דהעיקר תלוי בשמחה.

ומעתה אחר דלכ"ע תיבת חדש איצטריף למילתיה א"כ ליכא מעוטיא למעט מכר וקנאו ועיין להרב חיים שאל סי' פ"א: ת"ו ש"ל ב"ע